

SPRAWOZDANIE

z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego
oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2021 roku

Zgodnie z art. 4 ust. 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 660, z późn. zm.) Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przedstawia Prezesowi Rady Ministrów coroczne sprawozdanie ze swojej działalności oraz działalności Komisji Nadzoru Finansowego w terminie do dnia 31 lipca następnego roku. Realizując powyższy obowiązek ustawy, Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 19 maja 2022 r. przyjęła „Sprawozdanie z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2021 roku” w zakresie swojej właściwości. W dniu 26 maja 2022 r. „Sprawozdanie z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2021 roku” zatwierdził Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, działając na podstawie art. 3 ust. 4 pkt 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW USTAW	4
LIST OD PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO	6
1 NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO W 2021 ROKU	9
2 URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO	15
3 RYNEK FINANSOWY W POLSCE – PODSTAWOWE INFORMACJE	22
4 SEKTOR BANKOWY	28
5 SEKTOR SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH (SKOK)	55
6 SEKTOR USŁUG PŁATNICZYCH	61
7 POŚREDNICY KREDYTU HIPOTECZNEGO I ICH AGENCI	69
8 RYNEK KAPITAŁOWY I TOWAROWY	71
9 RYNEK UBEZPIECZENIOWY	113
10 DZIAŁANIA O CHARAKTERZE MIĘDZYSEKTOROWYM	132
11 ORGANIZACJA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO	208
12 ANEKSY	224
SPIS TABEL	262
SPIS WYKRESÓW	266

WYKAZ SKRÓTÓW USTAW

- 1) ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, z późn. zm.) – K.p.a.
- 2) ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2021 r. poz. 2008, z późn. zm.) – K.w.
- 3) ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, z późn. zm.) – ustawa o rachunkowości
- 4) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2021 r. poz. 2345, z późn. zm.) – K.k.
- 5) ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 105) – ustawa o funduszach emerytalnych
- 6) ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, z późn. zm.) – Ordynacja podatkowa
- 7) ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 2439, z późn. zm.) – Prawo bankowe
- 8) ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 581) – ustawa o listach zastawnych
- 9) ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) – ustawa o ogłaszaniu aktów normatywnych
- 10) ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2021 r. poz. 408, z późn. zm.) – K.k.s.
- 11) ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526, z późn. zm.) – K.s.h.
- 12) ustawa z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 170) – ustawa o giełdach towarowych
- 13) ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2022 r. poz. 456) – ustawa o funkcjonowaniu banków spółdzielczych
- 14) ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176, z późn. zm.) – ustawa o dostępie do informacji publicznej
- 15) ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2022 r. poz. 100) – ustawa o BGK
- 16) ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 207) – ustawa o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym
- 17) ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 621, z późn. zm.) – ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych
- 18) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2139) – ustawa o PPE
- 19) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1808, z późn. zm.) – ustawa o IKE i IKZE
- 20) ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 605, z późn. zm.) – ustawa o funduszach inwestycyjnych
- 21) ustawa z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1413) – ustawa o nadzorze uzupełniającym
- 22) ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477) – ustawa o ubezpieczeniach upraw rolnych
- 23) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1400, z późn. zm.) – ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym
- 24) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 328, z późn. zm.) – ustawa o obrocie
- 25) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1983, z późn. zm.) – ustawa o ofercie
- 26) ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 660, z późn. zm.) – ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym
- 27) ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 261, z późn. zm.) – ustawa o zarządzaniu kryzysowym
- 28) ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.) – ustawa o finansach publicznych
- 29) ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1844, z późn. zm.) – ustawa o skok
- 30) ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 742)

- 31) ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2022 r. poz. 246, z późn. zm.) – ustawa o kredycie konsumenckim
- 32) ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1907, z późn. zm.) – ustawa o usługach płatniczych
- 33) ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz. U. z 2022 r. poz. 454) – ustawa o obligacjach
- 34) ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 187) – ustawa o reklamacjach i Rzeczniku Finansowym
- 35) ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 140, z późn. zm.) – ustawa o nadzorze makroostrożnościowym
- 36) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1130, z późn. zm.) – ustawa o działalności ubezpieczeniowej
- 37) ustawa z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 298) – ustawa o wsparciu kredytobiorców
- 38) ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1646) – ustawa o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych
- 39) ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2166, z późn. zm.) – ustawa o efektywności energetycznej
- 40) ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 842, z późn. zm.) – ustawa o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym
- 41) ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1027, z późn. zm.) – ustawa o kredycie hipotecznym
- 42) ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1415, z późn. zm.) – ustawa o biegłych rewidentach
- 43) ustawa z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 1881, z późn. zm.) – ustawa o dystrybucji ubezpieczeń
- 44) ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2022 r. poz. 593, z późn. zm.) – ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy
- 45) ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 850, z późn. zm.) – ustawa o komornikach
- 46) ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1369, z późn. zm.) – ustawa o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa
- 47) ustawa z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1342, z późn. zm.) – ustawa o PPK
- 48) ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku (Dz. U. z 2018 r. poz. 2243, z późn. zm.) – ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym
- 49) ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, z późn. zm.) – P.z.p.
- 50) ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.) – ustawa COVID-19
- 51) ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 355) – ustawa o zmianie ustawy o obrocie
- 52) ustawa z dnia 20 maja 2021 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1177) – ustawa o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego

LIST OD PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Rok 2021 był dla Komisji Nadzoru Finansowego oraz dla Urzędu KNF szczególny – minęło bowiem 15 lat od uchwalenia ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Symbolicznie, w rocznicę tego wydarzenia, 21 lipca 2021 r. ogłosiliśmy Strategię Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego na lata 2021–2025. Jest to pierwsza w historii Urzędu KNF Strategia, która została skonstruowana jako zbiór celów dotyczących trzech obszarów: skuteczniejszego i efektywniejszego wykorzystania danych, informacji i wiedzy, bardziej proaktywnego nadzoru oraz lepszego zarządzania organizacją. Strategia jest zbiorem celów w czterech powiązanych perspektywach: rynku finansowego, interesariuszy, procesów wewnętrznych i aktywów. Dla każdego celu strategicznego zostały wypracowane działania do zrealizowania przez Urząd KNF.

Strategia będzie finansowana w całości ze środków uzyskanych z wpłat i opłat za sprawowanie nadzoru, a jej realizacja nie będzie mieć wpływu na określoną w obowiązujących aktach prawnych wysokość kosztów nadzoru. Strategia UKNF to element szerszego spojrzenia na zarządzanie rozbudowaną, nowoczesną i multizadaniową strukturą organizacyjną. Cele strategiczne, podobnie jak ustawowe, są celami całego UKNF jako organizacji i będą realizowane zespołowo. Przez cykliczną ewaluację Strategii w każdym pierwszym kwartale roku kalendarzowego będzie weryfikowana aktualność celów strategicznych, wyznań i warunków realizacji.

Rok 2021 był także kolejnym rokiem, w którym pandemia wirusa COVID-19 narzucała perspektywę

funkcjonowania w wielu przestrzeniach. Zarówno gospodarka krajowa, która znacząco przyśpieszyła po okresie spowolnienia z 2020 roku, jak i rynek finansowy nadal mierzyły się z negatywnymi skutkami pandemii COVID-19. Dodatkowo, nowy wariant koronawirusa zwiększył niepewność i awersję do ryzyka.

Niezależnie od uwarunkowań związanych z pandemią, rok 2021 przyniósł również szereg zmian na rynku finansowym oraz liczne działania UKNF, zarówno stanowiące reakcje na bieżące wydarzenia rynkowe, jak i realizację własnych inicjatyw organu nadzoru zmierzających do realizacji jego celów strategicznych.

Istotną kwestią, której nadzór finansowy poświęcał także w 2021 r. dużo uwagi, były hipoteczne kredyty walutowe. Ryzyko prawne dotyczące portfeli kredytów mieszkaniowych we franku szwajcarskim stanowiło nadal jedno z głównych ryzyk w sektorze bankowym. Część banków przedstawiła klientom opcję zawierania uгод w oparciu o warunki zaproponowane przez nadzór (zaproponowana przez nadzór formuła ugodowego rozwiązania sporu zakłada, że dotychczasowy kredyt zostaje rozliczony, jakby od daty jego uruchomienia był to kredyt zaciągnięty i spłacany w złotych) lub też własne. UKNF monitoruje wpływ tych trendów na sytuację poszczególnych banków.

W październiku 2021 r. UKNF stworzył kredytobiorcom oraz bankom możliwość polubownego rozwiązywania tzw. sporów frankowych w drodze ugod zawieranych na szeroką skalę w ramach mediacji przed

Sądem Polubownym przy Komisji Nadzoru Finansowego. Rozwiązanie to cieszy się dużym zainteresowaniem – w Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF prowadzonych było łącznie 15 968 postępowań, co stanowiło ponad 95% wszystkich postępowań mediacyjnych. W 6639 mediacjach dotyczących tego typu kredytów (prawie 42%) uczestnicy postępowania zakończyli prowadzenie rozmów, z czego w 5815 postępowaniach strony poinformowały Sąd Polubowny o zawarciu ugody. Oznacza to, że ponad 87% prowadzonych postępowań mediacyjnych dotyczących umów o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska zakończyło się zawarciem ugody.

Ugodowa metoda rozwiązania sporów spełnia oczekiwania dużej grupy kredytobiorców, pozwalając na uniknięcie długotrwałych i kosztownych sporów sądowych. Realizacja tego projektu jest odpowiedzią na jeden z istotnych problemów występujących w ostatnich latach na rynku finansowym, zgodnie z koncepcją przewalutowania kredytów denominowanych lub indeksowanych. Jego wdrożenie było poprzedzone działaniami przygotowującymi Sąd Polubowny przy KNF do sprostania zwiększonemu zainteresowaniu tą formą rozwiązywania sporów. Powołano w tym celu ponad 400 mediatorów oraz stworzono system informatyczny wspierający proces mediacji, konieczne było także wprowadzenie odpowiednich zmian w Regulaminie Sądu, m.in. dotyczących przeciwdziałania konfliktowi interesów mediatorów. Zmodyfikowano także zasady pokrywania kosztów mediacji.

W 2021 r. przeprowadziliśmy coroczne testy warunków skrajnych w sektorze banków komercyjnych. Główny nacisk w analizach dotyczył ryzyka kredytowego, co wynika z charakteru krajowego sektora, gdzie kluczową zmienną determinującą wysokość zysku są odpisy kredytowe. Dodatkowej weryfikacji poddano składowe wyniku odsetkowego, po stronie przychodowej, jak i kosztowej. W 2021 r. odbyły się także testy warunków skrajnych, badające odporność banków na zwiększone ryzyko kredytowe w sytuacji wzrostu stóp procentowych. Wyniki testów i badania wrażliwości portfeli kredytowych na ryzyko wzrostu stóp procentowych były podstawą do wyznaczenia narzutu kapitałowego w ramach filara II (P2G). Poza szacowaniem odporności, UKNF przeprowadził również analizy w zakresie płynności.

Istotne zmiany na rynku dotyczyły wskaźników referencyjnych. Zaprzestano opracowywania szeregu wskaźników referencyjnych z rodziny LIBOR, w tym niezwykle ważnego dla polskiego rynku finansowego LIBOR CHF. Zakładamy, że rok 2022 przyniesie dalsze zmiany w obrębie rodziny LIBOR. Będziemy uważnie śledzić proces wycofywania się podmiotów krajowych ze stosowania LIBOR USD, GBP oraz JPY, które w ograniczonej formie będą jeszcze funkcjonować. Oczekujemy również od krajowego rynku finansowego

zintensyfikowania prac nad przygotowaniem wskaźnika referencyjnego, który byłby alternatywą dla kluczowego wskaźnika referencyjnego WIBOR.

W obszarze nadzoru nad rynkiem ubezpieczeniowym Komisja Nadzoru Finansowego zrealizowała pionierską – gdyż pierwszą na rynku ubezpieczeniowym w Unii Europejskiej – interwencję produktową. Chodziło przede wszystkim o wyeliminowanie z oferty zakładów ubezpieczeń takich produktów ubezpieczeniowych, które nie zapewniają odpowiedniego poziomu wartości dla klienta. Działanie Komisji będzie skutkowało zwiększeniem wartości nowych produktów – umów ubezpieczenia z UFK dla klientów oraz ograniczeniem ryzyka inwestycyjnego.

W 2021 roku KNF uczestniczyła razem z zagranicznymi nadzorami w pracach nad wydaniem wspólnej decyzji dotyczącej modelu wewnętrznego, w efekcie których, po raz pierwszy w Polsce, zakład ubezpieczeń będzie stosował model wewnętrzny do wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności.

W 2021 r. końca dobiegał okres przejściowy, w którym TFI powinny uzyskać zgody na powołanie członków zarządów ds. systemów zarządzania ryzykiem i członków zarządu nadzorujących podejmowanie decyzji inwestycyjnych. KNF wydała 119 decyzji (w 97 przypadkach udzielono zgodę na powołanie). Wymagające kryteria, których spełnienie jest wymagane celem pomyślnej weryfikacji przez UKNF, pozytywnie wpływa na obsadę kluczowych stanowisk w zarządach towarzystw funduszy inwestycyjnych, co w konsekwencji przekłada się na jakość zarządzania funduszami i bezpieczeństwo rynku funduszy inwestycyjnych.

UKNF obserwuje narastające zjawisko działalności nielegalnych platform inwestycyjnych na terytorium RP. Skutkiem tego jest zwiększona liczba sporządzanych zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prowadzenia działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi. Liczba sporządzonych zawiadomień była w 2021 r. najwyższa w historii. Ścisłej współpracujemy z organami ścigania i zagranicznymi organami nadzoru, stale modyfikujemy metodykę pozyskiwania informacji, jednocześnie dostosowując się do identyfikowanych zagrożeń dla uczestników rynku finansowego.

Ubiegły rok przyniósł też pierwsze w historii wykonanie czynności w postępowaniu wyjaśniającym, z art. 18a ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, poza siedzibą Urzędu. Postępowanie w asyście Policji prowadzone w siedzibie podmiotu objętego postępowaniem wyjaśniającym będzie przez Urząd kontynuowane i rozszerzane.

W ramach naszych działań edukacyjnych opublikowaliśmy przewodnik stanowiący źródło informacji o prospekcie, zasadach jego sporządzania oraz

procesie zatwierdzania, z którego mogą skorzystać wszyscy emitenci, przede wszystkim ci mniej doświadczeni, jak również ich doradcy biorący udział w procesie pozyskiwania kapitału. Ufam, że efektem skorzystania z tego opracowania, w którym dzielimy się doświadczeniami nadzorczymi, będą sprawniej przebiegające postępowania prospektowe.

Wskazane powyżej wybrane działania UKNF realizowane w 2021 r. wpisują się w realizację nakreślonych w naszej Strategii celów, stanowią one przy tym jedynie próbkę szerokiej aktywności nadzoru finansowego.

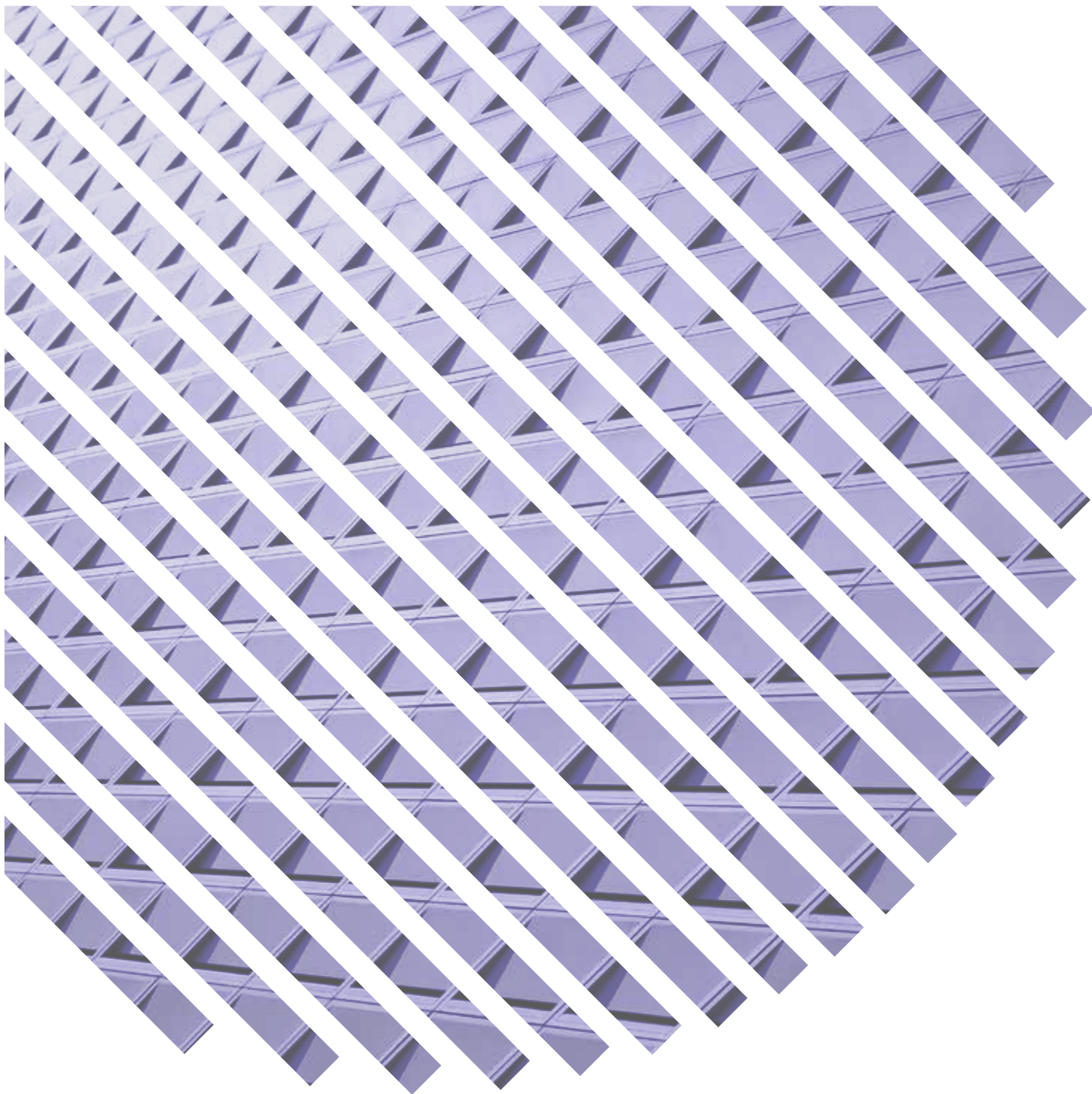
Obecny, 2022 rok przynosi kolejne wyzwania, w tym również takie, które odbiegają istotnie od tego, z czym nadzór finansowy tradycyjnie mierzył

się w latach ubiegłych. Stanowiąc to będzie z jednej strony sprawdzian dla UKNF jako organizacji oraz dla obranej przez nas w 2021 r. Strategii, a z drugiej – dodatkowe zobowiązanie i motywację do pełnego zaangażowania na rzecz realizacji naszych celów.

Jacek Jastrzębski

Przewodniczący
Komisji Nadzoru Finansowego

1

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA URZĘDU
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
I KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
W 2021 ROKU

1.1. STRATEGIA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO NA LATA 2021–2025¹

W 15-lecie uchwalenia ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, 21 lipca 2021 r., została ogłoszona przez Przewodniczącego KNF, Jacka Jastrzębskiego, Strategia UKNF na lata 2021–2025. Jest to pierwsza w historii działania Urzędu Komisji wypracowana Strategia. Strategia UKNF została skonstruowana jako zbiór celów zmie-

rzających w trzech kierunkach: skuteczniejszego i efektywniejszego wykorzystania danych, informacji i wiedzy, bardziej proaktywnego nadzoru oraz lepszego zarządzania organizacją. UKNF, realizując zadania i uczestnicząc w osiąganiu celów ustawowych, pamięta o swojej misji, wizji i wartościach.

Misja, wizja i wartości UKNF

Misja	Dbamy o prawidłowe funkcjonowanie i bezpieczny rozwój rynku finansowego	
Wizja	Rynek finansowy jest bezpiecznym miejscem dla wszystkich jego uczestników Działamy proaktywnie Zarządzamy informacją i wiedzą, wykorzystując nowoczesne technologie Cieszymy się wysokim zaufaniem podmiotów nadzorowanych i interesariuszy rynku finansowego	
Wartości	Odpowiedzialność	Odpowiedzialnie wykonujemy swoje zadania Działamy starannie i profesjonalnie
	Szacunek	Odnosimy się z szacunkiem do innych Prowadzimy dialog i słuchamy argumentów
	Obiektywizm	Jesteśmy obiektywni i niezależni w swoich ocenach Podejmujemy decyzje w oparciu o fakty i wiarygodne informacje
	Otwartość	Interesujemy się i rozumiemy trendy i innowacje na rynku finansowym Wymieniamy doświadczenia
	Zaangażowanie	Angażujemy się w prowadzone sprawy Wykazujemy aktywną postawę i chęć do działania
	Lojalność	Realizujemy swoje zadania zachowując lojalność wobec Rzeczypospolitej Polskiej i jej organów, Urzędu oraz przełożonych, kolegów, koleżanek i współpracowników
	Profesjonalizm	Wykonujemy zadania Państwa wykorzystując najlepszą wiedzę i doświadczenie oraz dbamy o stałe podnoszenie jakości świadczonych usług

Źródło: opracowanie własne UKNF

1.2. ROZWÓJ INNOWACJI FINANSOWYCH²

U ruchomienie strony internetowej [fintech.gov.pl](https://www.fintech.gov.pl) – w listopadzie 2021 r. UKNF uruchomił stronę www.fintech.gov.pl, która służy komunikacji z sektorem innowacji finansowych (FinTech). Na stronie znajdują się informacje o aktualnościach i trendach w rozwoju sektora FinTech oraz stanowiskach i komunikatach UKNF, które mają szczególne znaczenie dla podmiotów innowacyjnych.

Działania edukacyjne. UKNF podejmował działania edukacyjne wśród młodzieży, podczas zajęć w szkołach. Zainicjowano również prace nad internetową platformą edukacyjną, kierowaną do młodzieży i dorosłych chcących poszerzyć wiedzę na temat innowacji na rynkach finansowych.

¹ Zob. więcej: rozdz. 11. Organizacja Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego.

² Zob. więcej: podrozdz. 10.1.3. Działania wspierające rozwój innowacji finansowych (FinTech).

Piaskownica PSD2 – UKNF udostępnia zainteresowanym podmiotom środowisko testowe pozwalające na symulowanie szeregu operacji bankowych i testowanie rozwiązań bazujących na interfejsie Open API.

Funkcjonowanie oraz rozwój Programu Innovation Hub – za pośrednictwem Programu organ nadzoru prowadził dialog z podmiotami sektora FinTech, udzielając im stosownych wyjaśnień na zadane pytania, wspierając tym samym rozwój nowoczesnych technologii na rynku finansowym przy zachowaniu bezpieczeństwa i odpowiedniej ochrony klientów.

Prace Zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych FinTech – w 2021 r. UKNF kontynuował koordynację prac Zespołu roboczego ds. rozwoju in-

nowacji finansowych (FinTech). W ramach prac odbywały się spotkania podgrup roboczych, których celem było omówienie oraz eliminacja barier dla rozwoju sektora FinTech. W dniu 28 kwietnia 2021 r. opublikowano Raport z prac Zespołu³.

Działania OSINT na rzecz wspierania procesów decyzyjnych w komórkach UKNF. Rok 2021 był czasem efektywnej pracy Zespołu Analiz OSINT na rzecz wspierania procesów decyzyjnych w komórkach UKNF.

Spotkania Komitetu Sterującego FinTech mające na celu zapewnienie koordynacji działań i współpracy instytucji państwa w zakresie rozwoju polskiego sektora FinTech⁴.

1.3. DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH SEKTORA BANKOWEGO ORAZ SEKTORA UBEZPIECZENIOWEGO

W 2021 r. nastąpił przełom w zakresie rozwiązania sporów dotyczących umów o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska. Z inicjatywy Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego w październiku 2021 r. został uruchomiony projekt polubownego rozwiązywania tego rodzaju sporów w drodze ugód zawieranych w ramach mediacji prowadzonych przed Sądem Polubownym przy Komisji Nadzoru Finansowego. Co do zasady formuła ugodowego rozwiązania sporu dotyczącego umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska zakłada, że dotychczasowy kredyt zostaje rozliczony tak, jakby od daty jego uruchomienia był to kredyt zaciągnięty i spłacany w złotych. Rozwiązanie to cieszy się dużym zainteresowaniem uczestników rynku finansowego. Potwierdza to liczba spraw przekazanych do mediacji do Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego. Tylko w IV kwartale 2021 r. do Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF skierowano ponad 15 800 umów o przeprowadzenie mediacji w tego rodzaju sprawach⁵.

Pracownicy UKNF brali udział w konsultacjach międzyresortowych projektu ustawy o zmianie ustawy o obligacjach oraz niektórych innych ustaw (UC 32). Projekt wprowadza do polskiego porządku prawnego

instrumenty, które będą mogły być zaliczane do kapitału dodatkowego Tier 1 przez banki i domy maklerskie oraz do środków własnych RT1 przez zakłady ubezpieczeń i reasekuracji.

Pracownicy UKNF kontynuowali prace nad projektem *Reforma modelu banków hipotecznych*. Projekt obejmował analizę sugestii przedstawianych przez banki hipoteczne i miał na celu sformułowanie propozycji zmian regulacji prawnych dotyczących działania banków hipotecznych ukierunkowanych na umożliwienie rozwoju rynku listu zastawnego, jako ważnego elementu dla zmiany struktury finansowania przez banki długoterminowych kredytów hipotecznych krótkoterminowymi zobowiązaniami. To z kolei otworzy przed bankami możliwość szerszego oferowania kredytu hipotecznego opartego na stałym lub okresowo stałym oprocentowaniu. Prace polegały na analizie obowiązującej ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych pod kątem możliwości wprowadzenia zmian regulacyjnych, tak aby z jednej strony umożliwić bankom hipotecznym bardziej efektywne kosztowo działania, pozostając w zgodzie z regulacjami europejskimi, w tym w szczególności z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2162 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie emisji obligacji

³ https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Raport_z_prac_Zespołu_ds_rozwoju_innowacji_finansowych_73565.pdf

⁴ Zob. więcej: podrozdz. 10.13.2. *Współpraca w ramach Komitetu Sterującego ds. FinTech*.

⁵ Zob. więcej: podrozdz. 10.10. *Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego*.

zabezpieczonych i nadzoru publicznego nad obligacjami zabezpieczonymi oraz zmieniającą dyrektywy 2009/65/WE i 2014/59/UE, a z drugiej strony zrealizować cele nadzorcze, polegające na zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa banku hipotecznego oraz samego listu zastawnego. W szczególności pod rozważenie brane były kwestie występującego zróżnicowania uregulowań rynku listów zastawnych w Polsce, w stosunku do innych rynków europejskich. W efekcie tych prac UKNF przekazał do Ministerstwa Finansów projekt reformy sektora banków hipotecznych uwzględniającej kluczowe propozycje banków. Prace legislacyjne nad wdrażającym tę reformę projektem ustawy o zmianie ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz niektórych innych ustaw oraz projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku były prowadzone przy udziale pracowników UKNF. Towarzystwo one działaniom Ministerstwa Finansów dotyczącym wdrożenia do polskiego porządku prawnego Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2162 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie emisji obligacji zabezpieczonych i nadzoru publicznego nad obligacjami zabezpieczonymi oraz zmieniającej dyrektywy 2009/65/WE i 2014/59/UE. Prace będą kontynuowane w 2022 r.

Realizowane przez UKNF cele nadzoru nad rynkiem finansowym zaowocowały wydaniem 15 lipca 2021 r. przez Komisję decyzji wprowadzającej zakaz wprowadzania do obrotu, dystrybucji i sprzedaży umów ubezpieczenia z UFK.

Od 1 stycznia 2022 r. umowy ubezpieczenia na życie z UFK powinny być dostosowane do wymogów interwencji produktowej. Interwencja produktowa skutkować ma zwiększeniem wartości produktu dla

klienta, obniżeniem ryzyka związanego z możliwością obarczenia klientów zawierających umowy ubezpieczenia z UFK nadmiernym ryzykiem inwestycyjnym oraz eliminować nieprawidłowości związane z procesem ich dystrybucji⁶.

Podjęcie licznych działań i inicjatyw związanych z COVID-19:

- wzmocnienie bazy kapitałowej zakładów ubezpieczeń poprzez wydanie stanowiska w zakresie dywidendy;
- wprowadzenie tygodniowego raportowania o wykupach z tytułu produktów z UFK (badanie i monitorowanie ryzyka płynności) oraz dodatkowej sprawozdawczości dotyczącej identyfikacji ryzyk/zagrożeń związanych z COVID-19.

Kontynuowano zmiany metodyki BION dla sektora ubezpieczeniowego pod kątem zwiększenia roli nadzoru konsumenckiego w ocenie, proporcjonalności i nadzoru w oparciu o analizę ryzyka. Zwiększono nacisk na prospektywną ocenę ryzyka, większe uwzględnienie w ocenie specyfiki działalności i charakteru poszczególnych zakładów, wprowadzenie elementów oceny ryzyka makro (nowe oraz pojawiające się zagrożenia w ujęciu makro) czy podział na grupy rówieśnicze określające istotność systemową poszczególnych zakładów.

UKNF w 2021 r. brał czynny udział w pracach nad przeglądem systemu Wypłacalność II. Daleko idące zmiany proponuje się także w zakresie przymusowej restrukturyzacji uporządkowanej likwidacji. Jednocześnie proponuje się wprowadzenie do systemu Wypłacalności II elementów prewencyjnych odnośnie do zapobiegania kryzysom na poziomie rynku finansowego jako całości (uwzględnienie perspektywy makroostrożnościowej).

1.4. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W OBSZARZE RYNKU KAPITAŁOWEGO I TOWAROWEGO

W 2021 r. w dalszym ciągu prowadzone były działania umożliwiające wdrożenie przez emitentów papierów wartościowych notowanych na rynku regulowanym, wymaganego przez Dyrektywę 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe

dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym oraz zmieniającej dyrektywę 2001/34/WE (Dz. Urz. UE L 390 z 31.12.2004, s. 38), jednolitego elektronicznego formatu raportowania ESEF.

UKNF dostosował Elektroniczny System Przekazywania Informacji (ESPI) w zakresie odbioru i walidacji technicznej raportów rocznych sporządzonych

⁶ Zob. więcej: podrozdz. 9.4. Interwencja produktowa w sprawie zakazu wprowadzania do obrotu, dystrybucji oraz sprzedaży ubezpieczeń na życie z UFK oraz związane z nią działania nadzorcze.

w nowym formacie. Ponadto, aby pomóc emitentom w przygotowaniach do raportowania w nowym formacie, udostępnił również możliwość przesyłania testowych wersji raportów ESEF w środowisku produkcyjnym ESPI. Zdobyte w ten sposób doświadczenia powinny ułatwić emitentom przygotowanie raportów rocznych za rok obrotowy 2021, w odniesieniu do których ten format ESEF będzie już obowiązkowy. Dodatkowo opublikowano na stronie internetowej KNF szereg odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania emitentów dotyczące zasad stosowania ESEF.

W 2021 r. miała także miejsce publikacja *Przewodnika prospektowego* – opracowania, którego celem jest pomoc mniej doświadczonym emitentom w przygotowaniu prospektu oraz przeprowadzeniu oferty publicznej papierów wartościowych lub ubieganiu się o ich dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym, a tym samym usprawnienie procesu przygotowania dokumentacji prospektowej i przejścia przez proces weryfikacji tej dokumentacji przez KNF.

W związku z wprowadzeniem wymogu uzyskania zgody KNF na powołanie członków zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych nadzorujących system zarządzania ryzykiem i podejmowanie decyzji inwestycyjnych, UKNF podjął aktywne działania umożliwiające sprawną obsługę masowej liczby wniosków dostosowawczych (każde towarzystwo wystąpiło z co najmniej 2 wnioskami w tym zakresie). W 2021 r. KNF wydała łącznie 97 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządu nadzorujących system zarządzania ryzykiem i podejmowanie decyzji inwestycyjnych w towarzystwach funduszy inwestycyjnych.

W związku z koniecznością implementacji wytycznych ESMA dotyczących opłat za wyniki w UCITS i niektórych rodzajach AFI, UKNF brał aktywny udział w opracowaniu przez Izbę Zarządzających Funduszami i Aktywami *Standardu w zakresie pobierania opłat za wyniki (success fee)*, jak również skierował do towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz depozytariuszy dwa stanowiska w zakresie właściwego sposobu wdrożenia wymogów zawartych w ww. wytycznych w modelach naliczania wynagrodzenia zmiennego za zarządzanie.

Oprócz standardowych działań nadzorczych w obszarze nadzoru nad obrotem Urząd Komisji Nadzoru Finansowego we współpracy z Ministerstwem Finansów zainicjował proces zmian przepisów ustawy o ofercie publicznej, których celem jest poprawa funkcjonowania instytucji wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych, a w szczególności zapewnienie większej ochrony akcjonariuszy mniejszościowych spółek publicznych, które są przedmiotem przejęcia. Kluczowe zmiany dotyczą ustanowienia progu 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu jako progu przejęcia kontroli rodzącego obowiązek ogłoszenia wezwania, ukształtowania jednolitego modelu wezwania obligatoryjnego jako wezwania następczego, wprowadzenia mechanizmu wezwania dobrowolnego na wszystkie pozostałe akcje spółki publicznej oraz uwzględniania ceny pośredniego nabycia akcji spółki publicznej przy ustalaniu ceny minimalnej w wezwaniu.

Najważniejsze działania w obszarze podmiotów infrastruktury rynku kapitałowego i towarowego⁷:

- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA uzyskał zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na rozszerzenie działalności centralnego depozytu papierów wartościowych, zgodnie z rozporządzeniem CSDR, o świadczenie usług sprzedaży danych. Pozwoli to na zwiększenie oferty usług świadczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA o dostęp do raportów z danymi, które mogą być wykorzystane w dalszym prowadzeniu oraz rozwijaniu działalności przez podmioty, które postanowią skorzystać z tych usług;
- Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła zmiany w Regulaminie Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA związane z dostosowaniem jego treści do planowanego utworzenia przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA nowego rynku, tj. Global Connect, na którym będą notowane spółki zagraniczne. Stworzenie rynku Global Connect ma na celu zwiększenie atrakcyjności polskiego rynku finansowego oraz umożliwienie inwestowania w instrumenty finansowe największych zagranicznych spółek.

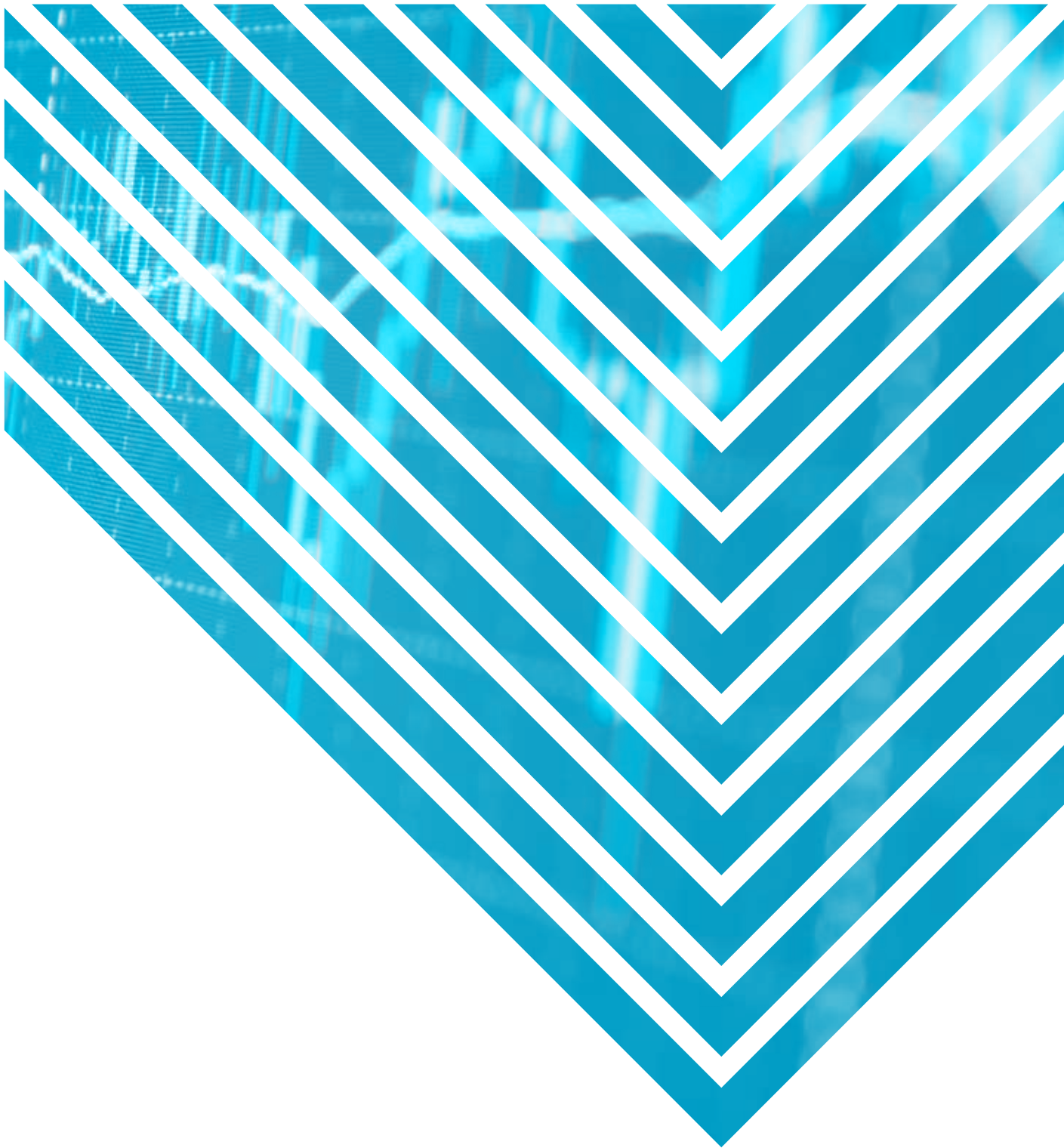
⁷ Zob. więcej w podrozdz. 8.7. *Nadzór nad spółkami stanowiącymi infrastrukturę rynku kapitałowego i towarowego.*

1.5. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

W 2021 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w działaniach związanych z V rundą ewaluacji Komitetu Ekspertów ds. Oceny Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy w Krajach Europy Środkowej i Wschodniej (Moneyval). W dniach 10–21 maja 2021 r. miała miejsce wizyta zespołu ewaluacyjnego Komitetu Moneyval, której celem była ocena efektywności polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Proces ewaluacji dotyczył m.in. działalności Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, jako organu administracji rządowej właściwego w sprawach przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, oraz jednostek współpracujących, w tym KNF. Całość procesu została zakończona przyjęciem

raportu ewaluacyjnego na posiedzeniu plenarnym Komitetu Moneyval w grudniu 2021 r. Raport wykazał, że UKNF dobrze rozumie ryzyko związane z praniem pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu oraz zaimplementował w tym obszarze proces adekwatny do ryzyka generowanego przez instytucje objęte nadzorem.

W 2021 r. podjęto kolejne kroki w celu wzmocnienia obszaru przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu poprzez utworzenie w ramach Departamentu Compliance UKNF wyspecjalizowanej komórki – Zespołu Postępowań w sprawach Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy.

2

URZĄD KOMISJI NADZORU
FINANSOWEGO I KOMISJA NADZORU
FINANSOWEGO

2.1. PODSTAWY PRAWNE DZIAŁANIA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego i Komisja Nadzoru Finansowego działają na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. UKNF ma status państwowej osoby prawnej, której organami są KNF i Przewodniczący KNF. Przewodniczący KNF kieruje pracami Komisji i działalnością Urzędu oraz reprezentuje je na zewnątrz.

KNF jest właściwa w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym, który według stanu prawnego na 31 grudnia 2021 r. obejmował:

- nadzór bankowy,
 - nadzór emerytalny,
 - nadzór ubezpieczeniowy,
 - nadzór nad rynkiem kapitałowym,
 - nadzór nad instytucjami płatniczymi, małymi instytucjami płatniczymi, dostawcami świadczącymi wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, biurami usług płatniczych, instytucjami pieniądza elektronicznego, oddziałami zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego,
 - nadzór nad agencjami ratingowymi,
 - nadzór uzupełniający nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego,
 - nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową,
 - nadzór nad pośrednikami kredytu hipotecznego oraz ich agentami,
 - nadzór w zakresie przewidzianym przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014⁸ oraz nadzór w zakresie przewidzianym przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji, a także zmieniającego dyrektywy 2009/65/WE, 2009/138/WE i 2011/61/UE oraz rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 648/2012⁹,
- nadzór w zakresie przewidzianym przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych¹⁰.

Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Cel ten realizowany jest również poprzez rzetelną informację dotyczącą funkcjonowania rynku, przez realizację celów określonych w szczególności w Prawie bankowym, ustawie o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym, ustawie o nadzorze uzupełniającym, ustawie o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawie o usługach płatniczych.

Ustawowo wyznaczone zadania Komisji, poza sprawowaniem nadzoru nad rynkiem finansowym, obejmują także w szczególności:

- podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego oraz działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności, a także wspieranie rozwoju innowacyjności rynku finansowego,
- podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego, jego zagrożeń oraz podmiotów na nim funkcjonujących w celu ochrony uzasadnionych interesów uczestników rynku finansowego, w szczególności poprzez nieodpłatne publikowanie w formie i czasie przez siebie określonym ostrzeżeń i komunikatów w publicznym radiu i telewizji,
- udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym,
- stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygnięcia sporów między uczestnikami rynku finansowego, w szczególności sporów wynikających ze stosunków umownych między podmiotami podlegającymi nadzorowi Komisji a odbiorcami usług świadczonych przez te podmioty,
- współpracę z Polską Agencją Nadzoru Audytowego, w tym udzielanie informacji, wyjaśnień i przekazywanie dokumentów w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych z monitorowaniem rynku

⁸ Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 137 z 24.05.2017, str. 41.

⁹ Dz. Urz. UE L 347 z 28.12.2017, str. 35.

¹⁰ Dz. Urz. UE L 314 z 05.12.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 20 z 24.01.2020, str. 26 oraz Dz. Urz. UE L 405 z 02.12.2020, str. 79.

w zakresie, o którym mowa w art. 27 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE¹¹.

KNF jest także organem właściwym do spraw cyberbezpieczeństwa dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych w rozumieniu przepisów ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa. KNF jest ponadto jednostką współpracującą w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, właściwą w zakresie wykonywania ustawowych zadań w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu wobec instytucji obowiązanych, przez nią nadzorowanych. W tym zakresie KNF ściśle współpracuje z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej. W 2021 r. KNF uzyskała podstawę prawną, zgodnie z art. 17e ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, w zakresie niezbędnym do realizacji celów określonych w przepisach o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu do współpracy z właściwymi organami nadzoru nad rynkiem finansowym oraz z jednostkami analityki finansowej z państw członkowskich UE lub państw członkowskich EFTA – stron umowy o EOG, a na podstawie art. 17f ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym także z właściwymi organami nadzoru nad rynkiem finansowym oraz z jednostkami analityki finansowej z państw niebędących państwami członkowskimi UE lub państwami członkowskimi EFTA – stron umowy o EOG. Ustawowym zadaniem Urzędu jest zapewnienie obsługi KNF i Przewodniczącego KNF. Nadzór nad działalnością UKNF, jako państwowej osoby prawnej, sprawuje Prezes Rady Ministrów. Status państwowej osoby prawnej, który UKNF posiada od 1 stycznia 2019 r., ma służyć przede wszystkim zapewnieniu większej niezależności finansowej Urzędu. Koszty funkcjonowania UKNF są pokrywane bezpośrednio z wpłat nadzorowanych

podmiotów. Urząd prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego uchwalanego przez KNF i zatwierdzanego przez Prezesa Rady Ministrów. Roczne sprawozdanie finansowe Urzędu podlega badaniu przez firmę audytorską, której wyбору dokonuje Prezes Rady Ministrów. Sprawozdanie to podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Rady Ministrów.

Organizację wewnętrzną Urzędu określa statut nadany w drodze zarządzenia nr 15 Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2019 r. Zgodnie z § 2 statutu UKNF, Urzędem kieruje Przewodniczący Komisji przy pomocy Zastępców Przewodniczącego Komisji, Dyrektora Generalnego, dyrektorów zarządzających, którzy kierują pionami, oraz dyrektorów komórek organizacyjnych. Zastępcy Przewodniczącego Komisji, a także Dyrektor Generalny mogą bezpośrednio nadzorować pionów lub komórki organizacyjne niewchodzące w skład pionów. Zasady organizacji i funkcjonowania Urzędu Komisji oraz podział zadań pomiędzy komórki organizacyjne określa regulamin organizacyjny nadawany w drodze zarządzenia przez Przewodniczącego Komisji.

W Urzędzie wyodrębnionych jest siedem pionów:

- Pion Nadzoru Bankowego,
- Pion Nadzoru Ubezpieczeniowego,
- Pion Nadzoru nad Rynkiem Kapitałowym,
- Pion Strategii i Współpracy Międzynarodowej,
- Pion Zarządzania i Organizacji,
- Pion Innowacji i Technologii,
- Pion Prawno-Regulacyjny.

Prace komórek organizacyjnych wchodzących w skład pionów koordynują i nadzorują dyrektorzy zarządzający. W skład pionów wchodzi większość departamentów Urzędu. W 2021 r. poza strukturą pionów pozostawały trzy komórki organizacyjne. Schemat organizacyjny Urzędu według stanu na 31 grudnia 2021 r. znajduje się w rozdziale 11. *Organizacja Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego*.

2.2. SKŁAD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

KNF jest organem kolegialnym. W skład Komisji wchodzi Przewodniczący, jego Zastępcy oraz dziewięciu członków, w tym sześciu członków Komisji z prawem głosu i trzech członków Komisji z głosem doradczym:

Członkowie Komisji z prawem głosu

- Minister właściwy do spraw instytucji finansowych albo jego przedstawiciel
- Minister właściwy do spraw gospodarki albo jego przedstawiciel

- Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego albo jego przedstawiciel
- Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego członek Zarządu Narodowego Banku Polskiego
- Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
- Przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów

Członkowie Komisji z głosem doradczym

- Przedstawiciel Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

¹¹ Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66.

- Przedstawiciel Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- Przedstawiciel ministra – członka Rady Ministrów właściwego do spraw koordynowania działalności służb specjalnych lub Przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów

W 2021 r. KNF działała w następującym składzie osobowym:

Przewodniczący Komisji

Jacek Jastrzębski

Zastępcy Przewodniczącego Komisji:

Rafał Mikusiński

Dagmara Wieczorek-Bartczak – do 20 lipca 2021 r.

Marcin Mikołajczyk – od 31 maja 2021 r.

Członkowie Komisji:

Przedstawiciel ministra właściwego do spraw instytucji finansowych

Krzysztof Budzich

Przedstawiciel ministra właściwego do spraw gospodarki

Jan Pawelec

Przedstawiciel ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego

Jan Wojtyła

Delegowany przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego członek Zarządu NBP

Paweł Szałamacha

Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Wojciech Dyduch

Przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów

Maciej Tomczak

Przedstawiciel Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

Piotr Tomaszewski – Prezes Zarządu BFG

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Tomasz Chróstny

Przedstawiciel ministra – członka Rady Ministrów właściwego do spraw koordynowania działalności służb specjalnych

Stanisław Żaryn

2.3. TRYB PRACY KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

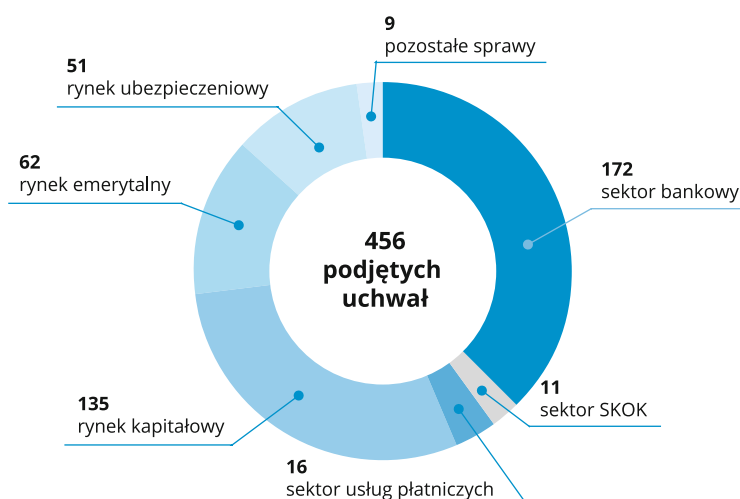
KNF w zakresie swojej właściwości podejmuje uchwały, w tym wydaje decyzje administracyjne i postanowienia. Uchwały KNF podejmowane są zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej pięciu osób wchodzących w jej skład, w tym Przewodniczącego Komisji lub jego Zastępcy. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Komisji, a w razie jego nieobecności – głos Zastępcy Przewodniczącego upoważnionego do kierowania pracami Komisji. Członkowie Komisji z głosem doradczym nie biorą udziału

w głosowaniu, ani nie są uwzględniani przy liczeniu kworum.

W 2021 r. przeprowadzono 18 posiedzeń KNF w trybie zdalnym. Ponadto przeprowadzono 28 głosowań w trybie obiegowym. W 2021 r. KNF podjęła 456 uchwał, spośród których 372 miały postać decyzji.

Szczegółowe informacje dotyczące liczby podjętych uchwał w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w tabeli 12.1.1. w Aneksie 12.1.

Wykres 1. Liczba uchwał podjętych przez KNF w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

2.4. POSTANOWIENIA WYDANE PRZEZ PRZEWODNICZĄCEGO KNF

W 2021 r. Przewodniczący KNF wydał 78 postanowień o wszczęciu postępowania administracyjnego z urzędu lub o rozsze-

zeniu zakresu przedmiotowego postępowania na podstawie art. 13 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym.

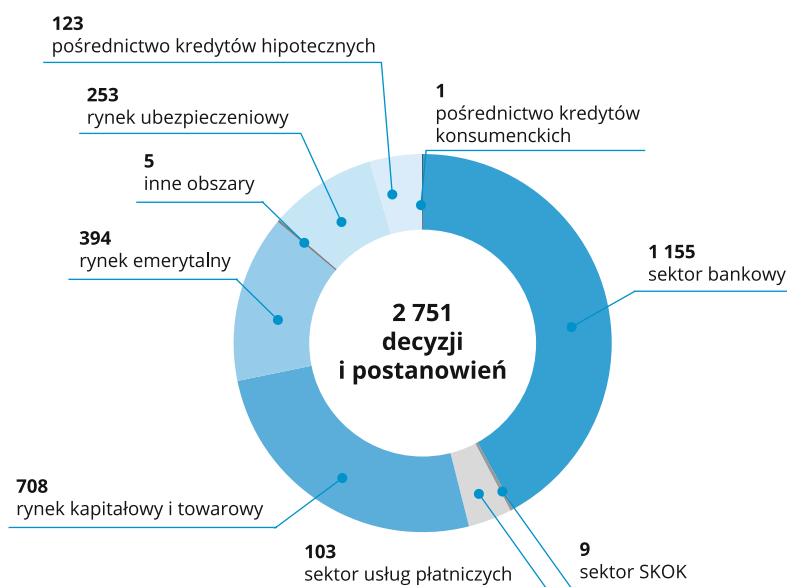
2.5. POSTANOWIENIA I DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE Z UPOWAŻNIENIA KNF

Zgodnie z artykułem 12 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym KNF może upoważnić Przewodniczącego Komisji, Zastępców Przewodniczącego Komisji oraz pracowników Urzędu do podejmowania działań w zakresie właściwości Komisji, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych. Komisja udzieliła takiego upoważnienia zarówno Przewodniczącemu Komisji, jak

i jego Zastępcom. Są to upoważnienia, które zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym pozwalają na udzielanie dalszych upoważnień innym pracownikom UKNF.

W 2021 r. na podstawie upoważnienia udzielonego przez KNF wydano 2751 postanowień i decyzji administracyjnych.

Wykres 2. Liczba decyzji oraz postanowień wydanych w 2021 r. z upoważnienia KNF

Źródło: opracowanie własne UKNF

Szczegółowe informacje dotyczące liczby decyzji oraz postanowień wydanych w 2021 r. z upoważnienia KNF oraz Przewodniczącego KNF w podziale

na przedmiot sprawy znajdują się w tabeli 12.1.2. w Aneksie 12.1.

2.6. DZIENNIK URZĘDOWY KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Dziennik Urzędowy KNF jest jednym z dzienników urzędowych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461). Począwszy od 2019 r. podmiotem wydającym Dziennik Urzędowy KNF jest Przewodniczący Komisji. Zgodnie z art. 12 ust. 1a ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych w Dzienniku Urzędowym KNF ogłasza się: uchwały i decyzje Komisji Nadzoru Finansowego, obwieszczenia, ogłoszenia, komunikaty oraz inne akty lub dokumenty, a także rejestry (listy) – jeżeli wynika to z odrębnych przepisów prawa. W przypadku gdy z przepisów odrębnych nie wynika obowiązek ogłoszenia uchwały Komisji Nadzoru Finansowego w Dzienniku Urzędowym KNF, Komisja Nadzoru Finansowego może zdecydować o ogłoszeniu podjętej uchwały w Dzienniku Urzędowym KNF. Także Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego może kierować do ogłoszenia obwieszczenia, ogłoszenia lub komunikaty, o ile są związane z zadaniami organów Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. Dziennik Urzędowy KNF dostosowany jest do rekomendowanego przez Komisję Europejską standardu dostępu do informacji prawnej ELI (ang. *European Legislation Identifier*). ELI służy podnoszeniu jakości i wiarygodności informacji prawnej dostępnej online oraz wspomaga interoperacyjność systemów informacyjnych. W tym standardzie wydawane są także inne dzienniki urzędowe w Polsce.

W roku 2021 w Dzienniku Urzędowym KNF ogłoszone zostały 4 uchwały Komisji Nadzoru Finansowego. Dwie z nich dotyczyły sektora bankowego. Pierwszą z nich była uchwała nr 129/2021 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie wydania Rekomendacji R dotyczącej zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych, szacowania i ujmowania oczekiwanych strat kredytowych oraz zarządzania ryzykiem kredytowym (poz. 9). Drugą była uchwała nr 326/2021 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 3 września 2021 r. w sprawie stwierdzenia, że istnieją wyjątkowe okoliczności, które uzasadniają wyłączenie z miary ekspozycji całkowitej wskaźnika dźwigni, aktywów stanowiących należności od Narodowego Banku Polskiego, na podstawie art. 429a ust. 1 lit. n) ppkt (ii) Rozporządzenia 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. przez SGB-Bank SA z siedzibą w Poznaniu oraz Bank Polskiej Spółdzielczości SA z siedzibą w Warszawie (poz. 26).

W roku 2021 ogłoszone zostały także dwie uchwały – nr 118/2021 z dnia 26 marca 2021 r. i nr 427/2021

z dnia 14 grudnia 2021 r. – zmieniające uchwałę w sprawie „Regulaminu Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego” (poz. 8 i 32) oraz obwieszczenie Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie jednolitego tekstu uchwały nr 106/2019 w sprawie „Regulaminu Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego” (poz. 37), uwzględniającego obydwie zmiany dokonane w 2021 r.

W 2021 r. w Dzienniku Urzędowym Komisji Nadzoru Finansowego zostały także ogłoszone dwie decyzje generalne Komisji Nadzoru Finansowego. W lipcu, pod poz. 16, ogłoszona została decyzja Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. DNM-DNMZWP.6065.79.2021, w przedmiocie zakazów wprowadzania do obrotu, dystrybucji i sprzedaży ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych – umów ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (interwencja produktowa). Z kolei w grudniu, pod poz. 31, została ogłoszona decyzja Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 3 grudnia 2021 r., sygn. DIF-DIFZR.456.2.2021, w sprawie określenia języka angielskiego jako języka innego niż język polski, w jakim można sporządzać dokument zawierający kluczowe informacje dotyczące dystrybuowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej detalicznego produktu zbiorowego inwestowania, o którym mowa w art. 4 pkt 1 Rozporządzenia PRIIP, typu Exchange Traded Fund („ETF”). W przypadku decyzji generalnych, które nie są kierowane do oznaczonego indywidualnie adresata, ogłoszenie w dzienniku urzędowym służy wprowadzeniu tych aktów administracyjnych do obrotu prawnego.

Inny charakter mają ogłoszenia decyzji o zastosowaniu sankcji wobec podmiotów nadzorowanych. Tego rodzaju ogłoszenie, następujące w przypadkach przewidzianych w ustawie, ma charakter następczy i jest dokonywane po doręczeniu decyzji stronie. W 2021 r. było 5 takich ogłoszeń dokonanych zgodnie z art. 228 ust. 6 ustawy o funduszach inwestycyjnych. Dotyczyły one głównie decyzji w sprawie kar pieniężnych nakładanych na towarzystwa funduszy inwestycyjnych.

Większość pozycji w Dzienniku Urzędowym KNF stanowiły różnego rodzaju komunikaty ogłaszane zgodnie z odrębnymi przepisami. W styczniu ogłoszony został komunikat Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie wysokości maksymalnej stopy technicznej dla zakładów ubezpieczeń. Liczną grupę komunikatów ogłaszanych w Dzienniku Urzędowym KNF stanowią komunikaty Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie kosztów nad-

zoru nad poszczególnymi sektorami rynku finansowego – w 2021 r. ogłoszono 14 takich komunikatów. W Dzienniku Urzędowym KNF ogłaszane są także komunikaty komisji egzaminacyjnych przeprowadzających egzaminy zawodowe dla maklerów papierów wartościowych oraz doradców inwestycyjnych

– w 2021 r. ogłoszonych zostało 12 komunikatów komisji egzaminacyjnych.

W 2021 r. w Dzienniku Urzędowym KNF ogłoszono łącznie 39 aktów. Wykaz pozycji Dziennika Urzędowego KNF ogłoszonych w 2021 r. zamieszczony został w Aneksie 12.3.

3

RYNEK FINANSOWY W POLSCE – PODSTAWOWE INFORMACJE

W 2021 r. zarówno sytuacja społeczno-gospodarcza, jak i sytuacja na rynku finansowym w Polsce nadal (choć w mniejszym stopniu niż w poprzednim roku) kształtowała się pod wpływem pandemii COVID-19. Pojawienie się nowego wariantu koronawirusa przyczyniło się do wzrostu niepewności, a przez to do wzrostu awersji do ryzyka na rynku finansowym.

Nawiązując do otoczenia makroekonomicznego, według wstępnych szacunków Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), PKB Polski w cenach stałych wzrósł w 2021 r. o 5,7%, nadrabiając straty we wzroście gospodarczym poniesione w wyniku pandemii w 2020 r. (spadek PKB na poziomie 2,5%). Jak pokazują dane szczegółowe struktury PKB, głównym czynnikiem wpływającym na wzrost krajowego poziomu Produktu Krajowego Brutto w 2021 r. pozostawał popyt krajowy, który zwiększył się realnie o 8,2% w porównaniu z 2020 r. (wówczas odnotowano spadek o 3,4%). W ramach popytu krajowego, istotny wpływ na wzrost realny PKB miało spożycie ogółem (wzrost o 4,8%), w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych (tj. konsumpcja indywidualna), które wzrosło o 6,2%. Ponadto odnotowano wzrost nakładów brutto na środki trwałe o 8% (w 2020 r. nakłady brutto na środki trwałe malały o 9%). Dodatkowo, wzrost poziomu importu towarów i usług przewyższał poziom eksportu, co implikowało negatywny wpływ salda handlowego na tempo wzrostu PKB.

Zarówno wysokie ceny surowców (w szczególności węgla, gazu ziemnego, ropy naftowej i części surowców rolnych), jak i przedłużające się zaburzenia w globalnych łańcuchach podaży oraz wysokie ceny transportu międzynarodowego implikowały znaczący wzrost inflacji na całym świecie. W wielu krajach – w tym w Polsce – inflacja osiągnęła poziomy nieotworzone wcześniej od dekad. Na rynku krajowym średnioroczna inflacja CPI w 2021 r. ukształtowała się na poziomie 5,1% wobec 3,4% w 2020 r. Podwyższony wzrost tego wskaźnika wynikał w głównej mierze z oddziaływania wyszczególnionych wcześniej czynników zewnętrznych. Dodatkowo na dynamikę cen oddziaływało również trwające ożywienie gospodarcze, w tym popyt stymulowany wzrostem dochodów gospodarstw domowych. W obliczu presji inflacyjnej, w 2021 r. Rada Polityki Pieniężnej zdecydowała się trzykrotnie podwyższyć stopy procentowe. Stopa referencyjna została podwyższona łącznie o 165 punktów bazowych, z rekordowo niskiego poziomu 0,1% do 1,75% pod koniec 2021 r.

Dynamicznemu wzrostowi gospodarczemu towarzyszyła także poprawa sytuacji na rynku pracy. Znalazło to odzwierciedlenie w spadku bezrobocia i wyraźnym wzroście przeciętnych wynagrodzeń. Na krajowym rynku pracy stopa bezrobocia rejestrowanego w grudniu 2021 r. wyniosła 5,4% (pod koniec 2020 r. było to 6,3%). W efekcie zauważalny był wzrost presji płacowej podmiotów gospodarczych. Przeciętne wynagrodze-

nie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 6644 zł i było o 11,2% wyższe niż na koniec 2020 r. (wówczas wyniosło 5974 zł).

W 2021 r. odnotowano osłabienie się kursu złotego wobec takich walut jak: dolar amerykański, euro i frank szwajcarski. Na koniec roku średni kurs złotego (PLN) względem dolara amerykańskiego (USD) wyniósł 4,06 wobec 3,70 na początku roku. Względem euro (EUR) osłabienie w 2021 r. było stosunkowo niewielkie: z poziomu 4,55 do 4,60 na koniec 2021 r. Względem franka szwajcarskiego (CHF) kurs złotego (PLN) spadł natomiast z poziomu 4,21 do 4,45. Na koniec roku oprocentowanie dziesięcioletnich obligacji Skarbu Państwa wyniosło 3,71% i było niemalże trzykrotnie wyższe niż przed rokiem (1,25%).

Suma bilansowa sektora bankowego na koniec grudnia 2021 r. wyniosła 2572,5 mld zł i była wyższa niż w roku poprzednim (2350,0 mld zł) o 9,5%. Pod względem sumy bilansowej, aż 89,7% sektora bankowego stanowią banki komercyjne z oddziałami zagranicznymi, ich suma bilansowa na koniec 2021 r. wyniosła 2308 mld zł, a w przypadku banków spółdzielczych było to 185 mld zł. Suma bilansowa oddziałów instytucji kredytowych wyniosła z kolei 79,6 mld zł. Zysk sektora bankowego w omawianym okresie ukształtował się na poziomie 8,9 mld zł (w 2020 r. w sektorze bankowym odnotowano stratę -0,3 mld zł).

Według stanu na koniec 2021 r. w Polsce w ramach sektora SKOK funkcjonowały 22 spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (SKOK) i Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa. Aktywa 22 spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych na koniec 2021 r. wynosiły 10,1 mld zł, zaś łączny zysk netto tych podmiotów wyniósł 17,3 mln zł. Wysokość funduszy własnych 22 kas, liczona według ustawy o SKOK, na koniec 2021 r. wyniosła 406,5 mln zł. Przedstawione dane sektora bankowego oraz SKOK mają charakter wstępny, nie zostały zaudytowane przez biegłego rewidenta i mogą ulec zmianie.

Suma bilansowa sektora ubezpieczeniowego zmalała w ciągu roku o 1,5% i na koniec grudnia 2021 r. wyniosła 201,6 mld zł, z czego 91,5 mld zł przypadało na zakłady z działu I – ubezpieczenia na życie, a 110,1 mld zł na zakłady z działu II – pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe. W omawianym okresie ubezpieczyciele wypracowali zysk w wysokości 5,7 mld zł (z czego 1,6 mld zł przypadało na dział I, a 4,1 mld zł na dział II), który był niższy niż w roku poprzednim o 7,1%.

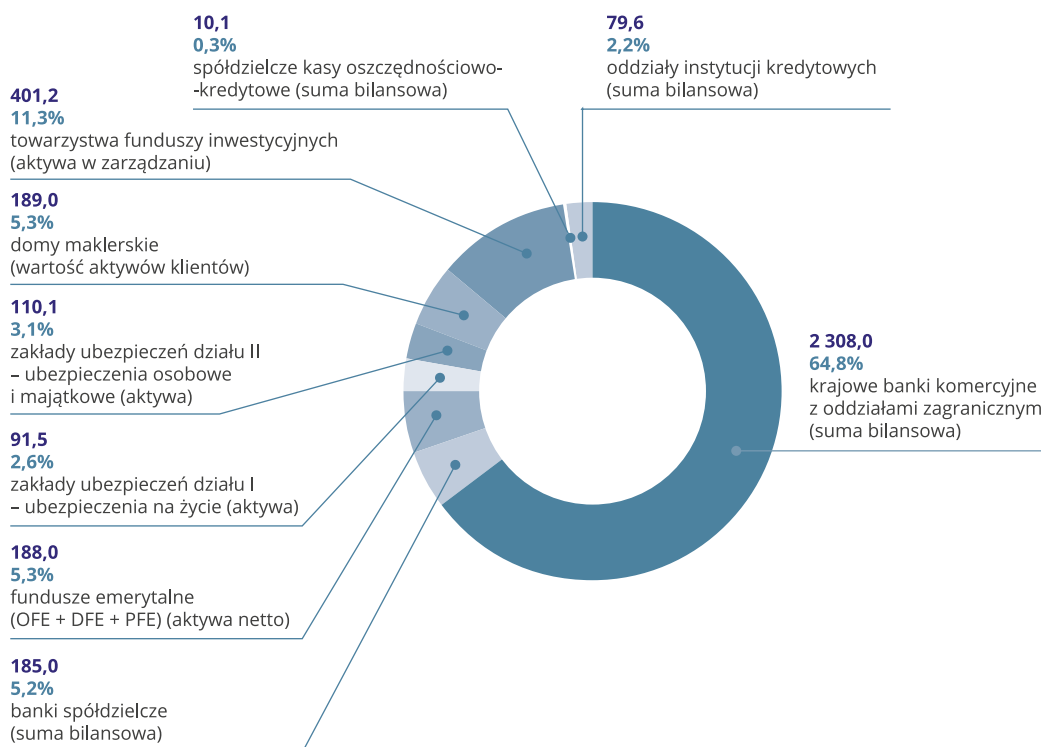
Łączna wartość aktywów netto OFE (otwarte fundusze emerytalne), DFE (dobrowolne fundusze emerytalne) i PFE (pracownicze fundusze emerytalne) według stanu na 31 grudnia 2021 r. wyniosła 192,6 mld zł i była wyższa o 26,7% od wartości na koniec roku poprzedniego (152 mld zł).

W 2021 r. odnotowano dużą zmienność indeksów na warszawskiej giełdzie. Wartość indeksu WIG wzrosła w ciągu roku o 21,5% i pod koniec roku uplasowała się na poziomie 69 296,26. Minimalną wartość tego indeksu (55 301,68) odnotowano pod koniec stycznia, a maksymalną (75 018,06) w listopadzie. Wartość indeksu WIG20 w 2021 r. wzrosła natomiast o 14,3%. Wartość obrotów akcjami wynosiła 313,2 mld zł i była o 5,5% wyższa niż w roku poprzednim (297,1 mld zł). Na koniec 2021 r. kapitalizacja spółek krajowych wynosiła 701,2 mld zł, co stanowiło wzrost aż o 30,1% w stosunku do poprzedniego roku. Również kapitalizacja spółek zagranicznych wzrosła w porównaniu z 2020 r., z poziomu 529,9 mld zł do 611,6 mld zł (tj. wzrost o 15,4%). Na koniec 2021 r. na GPW notowanych było 430 spółek, w tym 383 spółki krajowe i 47 spółek zagranicznych. W okresie objętym sprawozdaniem odnotowano 16 debiutów (w tym trzech

spółek zagranicznych) oraz 19 wycofań (w tym pięciu spółek zagranicznych) – w efekcie szósty rok z rzędu liczba notowanych spółek w ciągu roku nie wzrosła.

Wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych wyniosła na koniec 2021 r. 401,2 mld zł i była o 7,7% wyższa niż na koniec roku poprzedniego (372,4 mld zł). Wartość aktywów klientów zapisanych na rachunkach w domach maklerskich według stanu na koniec 2021 r. wynosiła 189 mld zł i była o 44,2% większa niż na koniec 2020 r. (131,1 mld zł). Przyrost wartości aktywów klientów zapisanych na rachunkach w domach maklerskich mógł wynikać z odpływu środków finansowych z nisko oprocentowanych depozytów bankowych oraz z odnotowywanych wzrostów na GPW, po okresie bessy związanym z COVID-19.

Wykres 3. Struktura aktywów polskiego sektora finansowego według stanu na koniec 2021 r. (w mld zł)*

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Prezentowane dane za 2021 r. nie są audytowane.

Tabela 1. Liczba podmiotów podlegających nadzorowi KNF według stanu na 31 grudnia 2021 r.

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Banki komercyjne (w tym 2 banki zrzeszające)	30 ¹²
Bank państwowy	1
Banki spółdzielcze	511

¹² W tym Idea Bank SA – bank nie prowadził działalności operacyjnej i nie składał już sprawozdań do KNF.

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Przedstawicielstwa banków zagranicznych i instytucji kredytowych	9
Systemy Ochrony Instytucjonalnej (IPS)	2
Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	23
Krajowe instytucje płatnicze	40
Instytucje pieniądza elektronicznego	1
Dostawcy świadczący wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku	11
Małe instytucje płatnicze	117
Biura usług płatniczych	1 270
Pośrednicy kredytu hipotecznego	856
Agenci pośredników kredytu hipotecznego	7 739
Domy maklerskie	36
Banki prowadzące działalność maklerską	9
Agenci firm inwestycyjnych	264
Banki powiernicze	11
Podmioty infrastruktury rynku kapitałowego (Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, KDPW_CCP SA, BondSpot SA) ¹³	4
Emitenci, których instrumenty finansowe zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym ¹⁴ , w tym: – emitenci akcji, dla których Polska jest państwem macierzystym – emitenci obligacji i listów zastawnych – emitenci zagraniczni	476
Emitenci, których papiery wartościowe są wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu ¹⁵	463
Fundusze inwestycyjne	706
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	57
Zarządzający ASI	269
Inne podmioty prowadzące obsługę funduszy inwestycyjnych lub alternatywnych funduszy inwestycyjnych, w tym podmioty, którym zostało powierzony wykonywanie obowiązków towarzystwa funduszy inwestycyjnych lub zarządzającego ASI w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych ¹⁶	240
Podmioty infrastruktury rynku towarowego (Towarowa Giełda Energii SA, Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA)	2
Towarowe domy maklerskie	1
Podmioty posiadające zezwolenie na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych	57
Otwarte fundusze emerytalne	10
Powszechne towarzystwa emerytalne	10

¹³ Podmioty wymienione w art. 5 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, a mianowicie: spółki prowadzące rynek regulowany, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, spółki prowadzące izbę rozliczeniową, spółki prowadzące izbę rozrachunkową, spółka, której Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 art. 1 pkt 1–6 lub art. 2 ustawy o obrocie, centralny depozyt papierów wartościowych w rozumieniu art. 2 art. 1 pkt 1 rozporządzenia 909/2014.

¹⁴ Z wyłączeniem funduszy inwestycyjnych zamkniętych, których certyfikaty inwestycyjne są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym.

¹⁵ Nadzór bezpośredni nad obowiązkami informacyjnymi tych emitentów sprawują spółki prowadzące rynek regulowany, które organizują alternatywny system obrotu.

¹⁶ Podana liczba zawiera liczbę dystrybutorów jednostek uczestnictwa, agentów transferowych, depozytariuszy funduszy, zewnętrznych podmiotów wyceniających, podmiotów posiadających zezwolenie na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego.

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Pracownicze fundusze emerytalne	2
Pracownicze towarzystwa emerytalne	2
Depozytariusze funduszy emerytalnych	6
Agenci transferowi funduszy emerytalnych	7
Dobrowolne fundusze emerytalne	7
Dobrowolne fundusze emerytalne zdefiniowanej daty	18
Zakłady ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie)	25
Zakłady ubezpieczeń działu II (ubezpieczenia osobowe oraz majątkowe) oraz zakład reasekuracji	32 ¹⁷
Brokerzy ubezpieczeniowi, w tym:	1 426
– osoby fizyczne	882
– osoby prawne	544
Brokerzy reasekuracyjni, w tym:	57
– osoby fizyczne	14
– osoby prawne	43
Agenci ubezpieczeniowi	30 467
Osoby wykonujące czynności agencyjne	247 036

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 2. Liczba podmiotów, wobec których KNF nie sprawuje nadzoru, a zostały wpisane do stosownych rejestrów/list prowadzonych przez KNF według stanu na 31 grudnia 2021 r.

Rodzaj podmiotu	Stan rejestru
Aktuariusze	420
Maklerzy papierów wartościowych	3 231
Doradcy inwestycyjni	814
Pośrednicy kredytu konsumenckiego	38 889
Instytucje pożyczkowe	529
Podmioty prowadzące działalność określoną w art. 6 pkt 11 ustawy o usługach płatniczych, do których zastosowanie ma art. 6c art. 1 ustawy o usługach płatniczych	5
Podmioty prowadzące działalność określoną w art. 6 pkt 12 ustawy o usługach płatniczych, do których zastosowanie ma art. 6d art. 1 ustawy o usługach płatniczych	8
Zagraniczne firmy inwestycyjne bez oddziału ¹⁸	640

Źródło: opracowanie własne UKNF

¹⁷ Pod nadzorem KNF pozostają dwa zakłady nieprowadzące działalności ubezpieczeniowej – D.A.S. Towarzystwo Ubezpieczeń Ochrony Prawnej SA w likwidacji (KNF nie cofnęła zakładowi zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej) oraz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych MEDICUM w likwidacji (KNF cofnęła zakładowi zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej).

¹⁸ Zob. więcej: podrozdz. 10.2.5. Zagraniczne firmy inwestycyjne bez oddziału.

Tabela 3. Liczba podmiotów, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału, według stanu na 31 grudnia 2021 r.

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Instytucje kredytowe ¹	36
Instytucje płatnicze ¹	9
Instytucje pieniądza elektronicznego ¹	2
Zakłady ubezpieczeń ² , w tym:	25
– w zakresie ubezpieczeń na życie	4
– w zakresie ubezpieczeń majątkowych	21
Zakłady reasekuracji ²	1
Firmy inwestycyjne ¹	13

Źródło: opracowanie własne UKNF

¹ Zasadą jest, że nadzór nad oddziałami sprawuje organ nadzoru państwa macierzystego, a w ograniczonym zakresie, określonym w ustawach sektorowych, nadzór państwa goszczącego.

² Nadzór nad oddziałami zakładów ubezpieczeń i reasekuracji z siedzibą w innym niż RP państwie członkowskim UE sprawuje organ nadzoru państwa macierzystego.

4

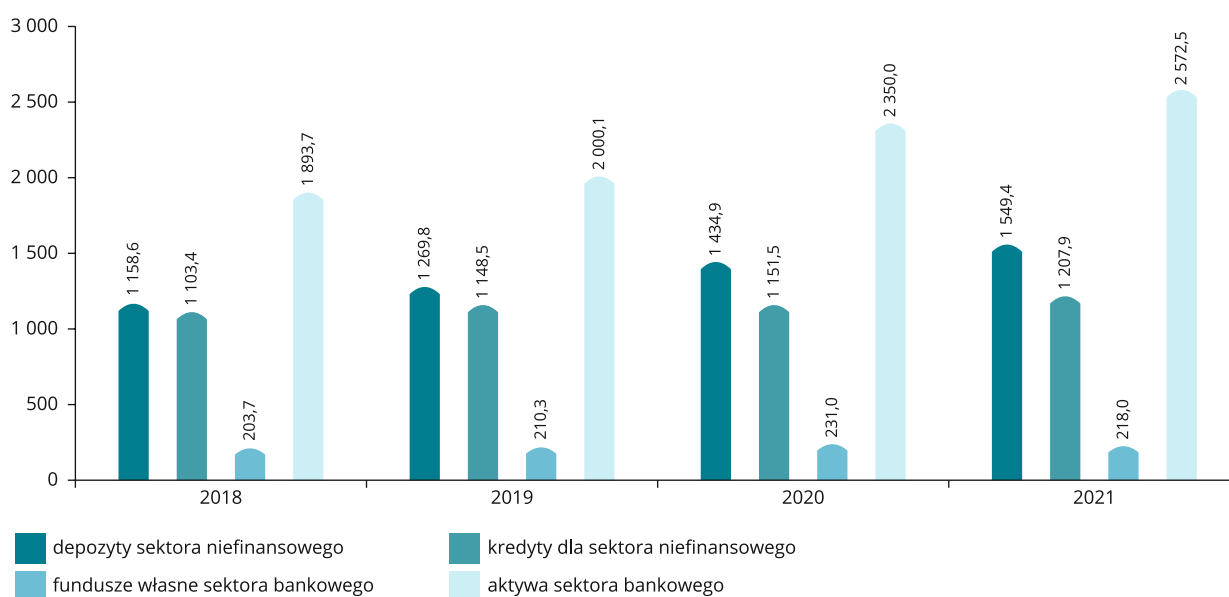
SEKTOR BANKOWY

4.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Na koniec 2021 r. Komisja Nadzoru Finansowego nadzorowała 30¹⁹ banków komercyjnych (w tym 2 banki zrzeszające), 1 bank państwowy, 2 systemy ochrony instytucjonalnej, 511 banków spółdzielczych oraz 36 oddziałów instytucji kredytowych.

W roku 2021 Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zgody na przeprowadzenie procesów łączeniowych w przypadku dwudziestu sześciu banków spółdzielczych oraz podjęła jedną decyzję o przejęciu.

Wykres 4. Podstawowe dane sektora bankowego w Polsce w latach 2018–2021 (w mld zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Prezentowane dane za 2021 r. pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2021 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

Suma bilansowa polskiego sektora bankowego na koniec grudnia 2021 r. wyniosła 2572,5 mld zł (wzrost o 9,5% w relacji do końca grudnia 2020 r.). Na krajowe banki komercyjne (z oddziałami zagranicznymi) przypada 89,7% wartości aktywów sektora, 3,1% na oddziały instytucji kredytowych, a 7,2% na banki spółdzielcze.

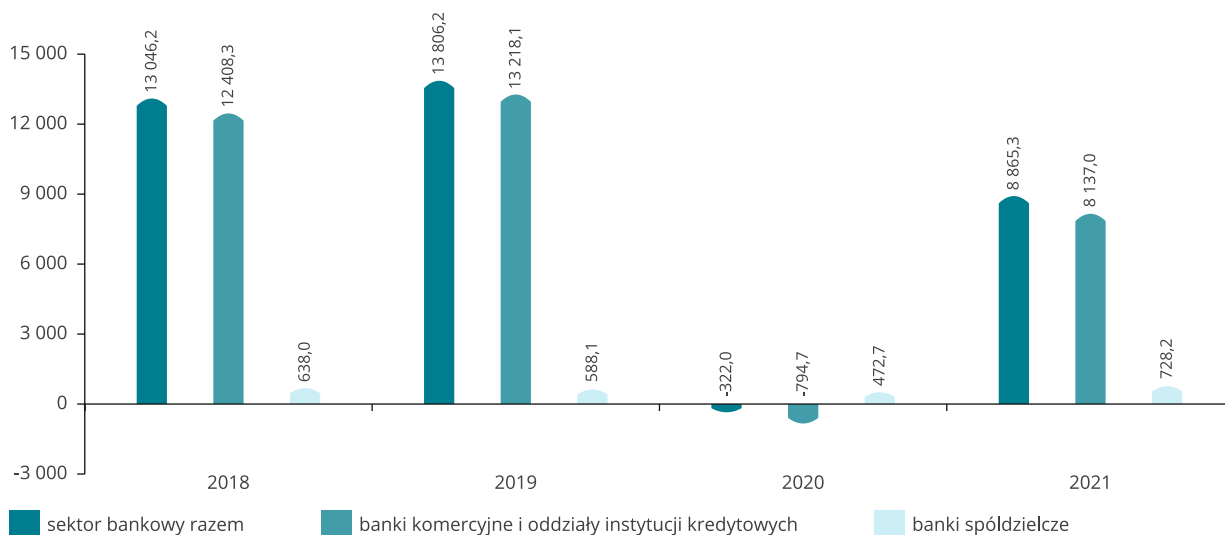
W strukturze aktywów 55,6% (1430,7 mld zł) stanowiły kredyty i inne należności, 18,8% (482,9 mld zł) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, 1,9% aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (48,6 mld zł), a 5,8% (149,8 mld zł) – kasa, środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie. Po stronie pasywów depozyty stanowiły 72,7% sumy bilansowej (1870,4 mld zł), a kapitały 7,9% (202,4 mld zł).

Należności brutto od sektora niefinansowego wzrosły w 2021 r. o 5,3%, osiągając na koniec grudnia 2021 r. wartość 1197,4 mld zł.

Istotnym składnikiem aktywów sektora bankowego są kredyty mieszkaniowe, w tym denominowane we franku szwajcarskim (CHF) bądź indeksowane do tej waluty. W 2021 r. następował – kolejny rok z rzędu – wyraźny spadek wolumenu kredytów w CHF – ich suma w walucie oryginalnej zmniejszyła się z 21,4 mld CHF na koniec grudnia 2020 r. do 17,5 mld CHF na koniec grudnia 2021 r., co oznacza spadek o 18,5%, a w perspektywie pięcioletniej – spadek o 41,8% (z poziomu 30,0 mld CHF na koniec grudnia 2017 r.). Jednocześnie jakość kredytów mieszkaniowych, w tym denominowanych w CHF, pozostaje dobra – w 2021 r. była na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytów mieszkaniowych ogółem jest najniższy ze wszystkich portfeli kredytów.

¹⁹ W tym Idea Bank SA – bank nie prowadził działalności operacyjnej i nie składał już sprawozdań do KNF.

Wykres 5. Wynik finansowy netto sektora bankowego w latach 2018–2021 (w mln zł)

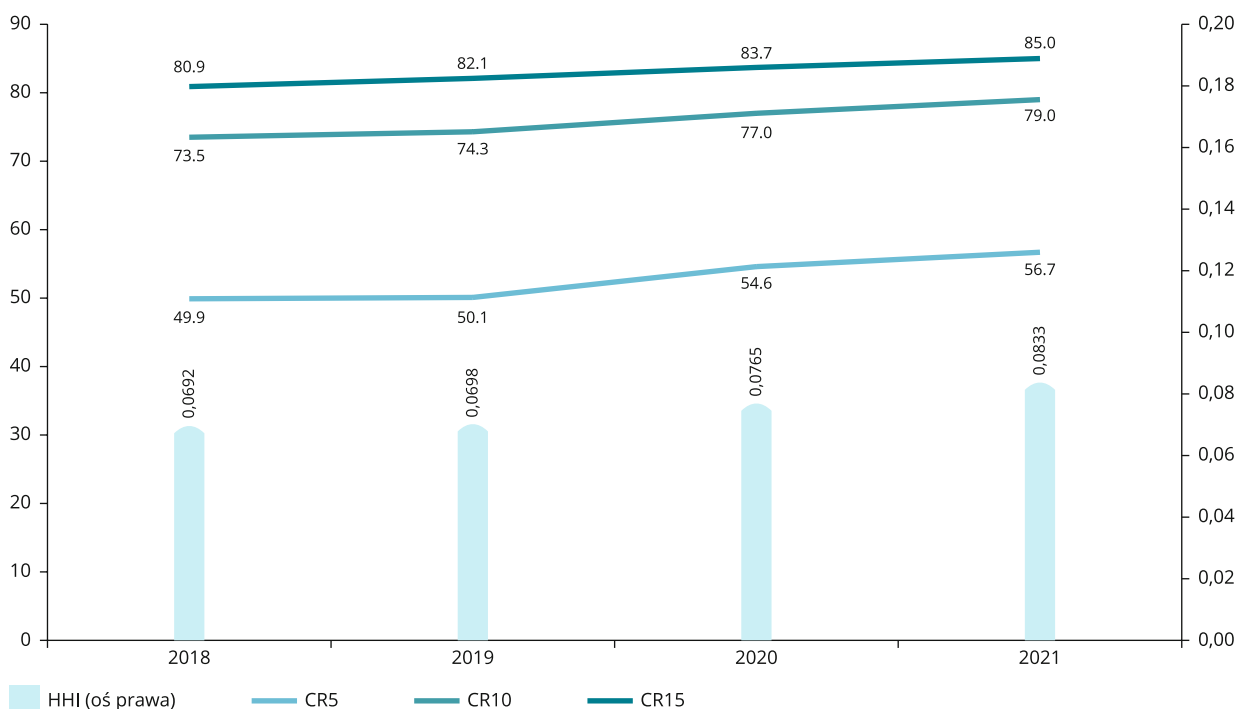
Źródło: opracowanie własne UKNF

Prezentowane dane za 2021 r. pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2021 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

Wynik finansowy netto sektora bankowego w 2021 r. wyniósł 8,9 mld zł. W 2021 r. 16 banków komercyjnych i 8 oddziałów instytucji kredytowych zapłaciło łącznie 4,7 mld zł podatku bankowego. Jest to o 0,2 mld zł (+4,3% r/r) więcej niż w 2020 r. Wynik z tytułu odsetek był równy 46,6 mld zł (-1,2% r/r), z czego przychody odsetkowe wyniosły 51,1 mld zł (-9,9% r/r), a koszty

odsetkowe 4,5 mld zł (-53,1%). Wynik z tytułu prowizji ukształtował się na poziomie 17,2 mld zł (+15,6% r/r). Koszty działania banków były o 2,2% wyższe w stosunku do roku poprzedniego i wyniosły 35,5 mld zł, a odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zmniejszyły się o 44,5% r/r do 6,8 mld zł.

Wykres 6. Koncentracja aktywów w latach 2018–2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

CR5, CR10, CR15 – wskaźniki określające udziały 5, 10 oraz 15 największych banków w sumie aktywów sektora bankowego ogółem.

HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (suma kwadratów udziałów banków w aktywach sektora bankowego), będący miarą koncentracji rynku, wykorzystywany do oceny poziomu konkurencji na danym rynku. Wskaźnik ten uwzględnia nie tylko liczbę podmiotów, ale ich względną wielkość. HHI na poziomie 0,0768 opisuje rynek konkurencyjny.

Prezentowane dane za 2021 r. pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2021 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

4.2. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

W związku z przyjęciem strategii UKNF na lata 2021–2025 Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w 2021 r. zrewidował i rozpoczął proces dostosowania zadań i kompetencji związanych z realizacją zadań związanych z celami ujętym w Strategii UKNF, w tym w szczególności zaangażowanie podmiotów nadzorowanych w zrównoważony rozwój (ESG) oraz uwzględnienie w procesach nadzorczych współczesnych wyzwań wynikających z innowacji i rozwoju technologii.

4.2.1. BADANIE WPŁYWU PANDEMII COVID-19 NA PORTFELE KREDYTOWE BANKÓW

W związku z pandemią COVID-19 i moratoriami kredytowymi stosowanymi od 2020 r. w odpowiedzi na

jej skutki, UKNF kontynuuje ciągły monitoring wpływu kryzysu wywołanego pandemią na sytuację poszczególnych banków. Cykliczną analizą objęto środki pomocowe stosowane przez banki w odpowiedzi na kryzys wywołany pandemią COVID-19, w tym wykorzystanie przez poszczególne banki moratoriów ustawowych i pozaustawowych, podejmowanie innych działań restrukturyzacyjnych oraz wykorzystanie programów gwarancji publicznych. Celem tych działań jest odpowiednio wczesne wychwycenie sytuacji potencjalnie zagrażających bezpieczeństwu poszczególnych podmiotów sektora bankowego oraz zagrożeń stabilności całego sektora, a także umożliwienie podjęcia działań prewencyjnych.

4.3. BANKI I INSTYTUCJE KREDYTOWE

4.3.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

4.3.1.1. UTWORZENIE BANKU I ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI

20 maja 2021 r. wydana została decyzja zezwalająca na rozpoczęcie działalności przez Millennium Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna. Zezwolenie na utworzenie tego banku KNF wydała w 2020 r.

KNF zezwoliła również w 2021 r. na rozpoczęcie działalności przez oddział banku zagranicznego FCE Bank Spółka Akcyjna Oddział w Polsce. Oddział ten kontynuuje w Polsce działalność, którą prowadził jako oddział instytucji kredytowej przed wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej.

W 2021 r. KNF uchyliła 2 decyzje wydane w 2019 r. zezwalające na utworzenie przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, jako założyciela, instytucji pomostowych.

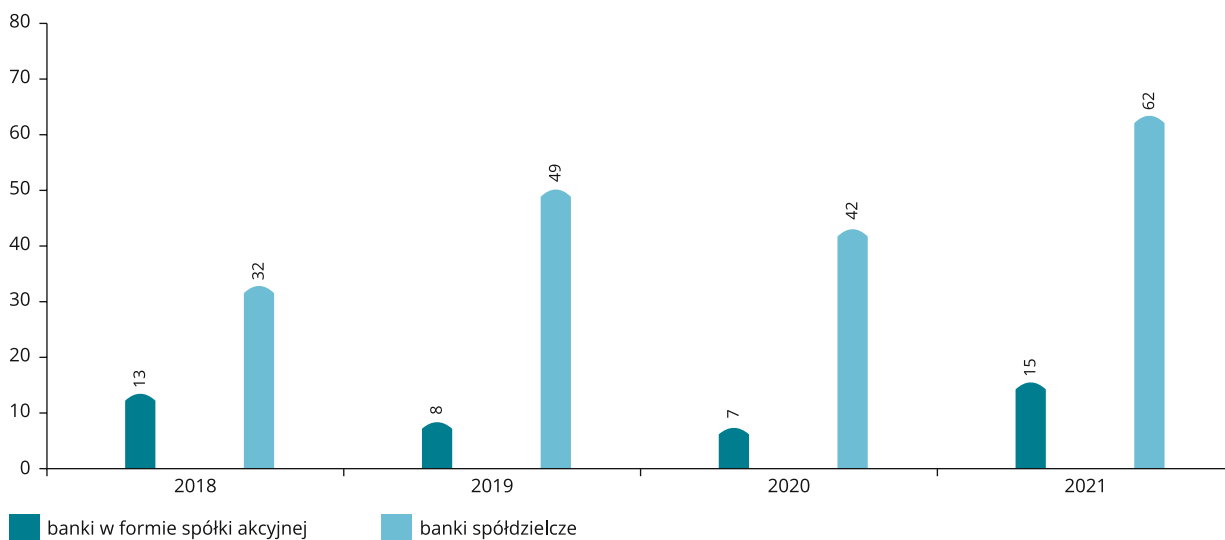
4.3.1.2. ZADANIA DOTYCZĄCE ZMIAN WE WŁADZACH BANKÓW ORAZ OCENY ODPOWIEDNIOŚCI

KNF w 2021 r. podjęła w formie uchwał 77 decyzji w sprawie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członków, w tym prezesów, zarządów z czego:

- 8 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów zarządów banków działających w formie spółki akcyjnej,
- 56 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów zarządów banków spółdzielczych,
- 7 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powierzenie funkcji członków zarządów nadzorujących zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banków w formie spółki akcyjnej,
- 5 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powierzenie funkcji członków zarządów nadzorujących zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banków spółdzielczych,
- 1 decyzję odmawiającą wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu banku spółdzielczego.

Ponadto w wyżej wskazanych rodzajach spraw zostało wydanych 9 decyzji umarzających postępowania.

Wykres 7. Liczba decyzji wydanych w formie uchwał, rozstrzygających co do istoty sprawy, w sprawie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członków, w tym prezesów, zarządów banków w formie spółki akcyjnej oraz banków spółdzielczych w latach 2018–2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

Rok 2021 był pierwszym pełnym rokiem wdrażania nowego modelu nadzoru w obszarze ładu korporacyjnego poprzez doprowadzenie do objęcia coraz bardziej aktywną i systemową weryfikacją przeprowadzanych przez banki procesów ocen odpowiedniości członków zarządów oraz rad nadzorczych, jak również tych organów jako całości.

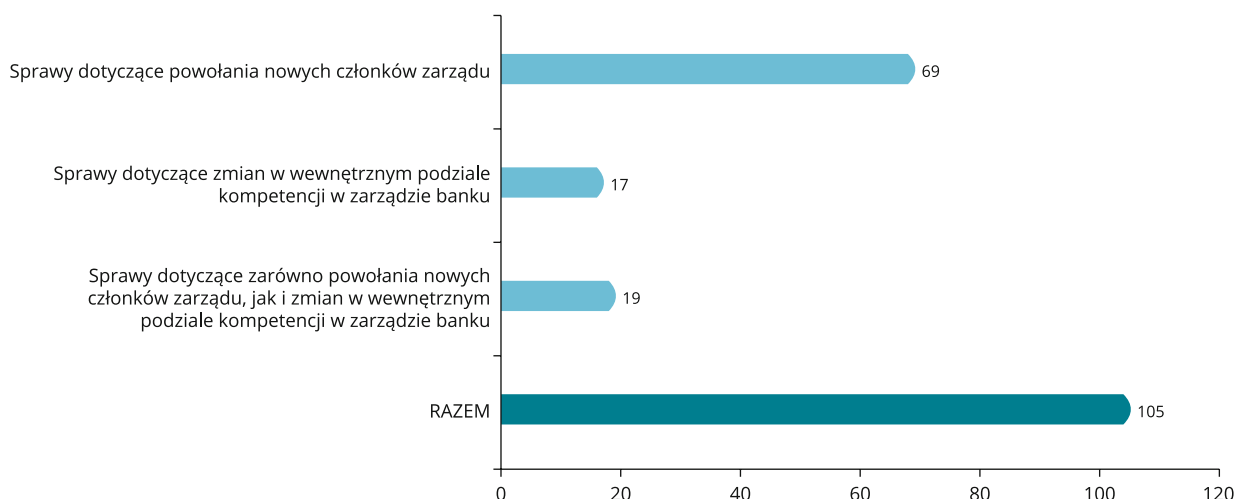
W dotychczasowej praktyce nadzorczej, KNF koncentrowała się na ocenach prowadzonych w ramach postępowań administracyjnych w odniesieniu do osób, które zgodnie z Prawem bankowym wymagają uprzedniego wydania zgody na powołanie na stanowisko lub na powierzenie funkcji, tj. do prezesów zarządu oraz członków zarządu odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banków (*ocena odpowiedniości ex ante*).

W zmienionym modelu nadzorczym weryfikacja ocen odpowiedniości jest zorganizowana w trzech procesowych strumieniach:

- 1) przedstawionych wyżej postępowaniach administracyjnych, kończących się decyzjami KNF (prezes zarządu i członek zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem istotnym);
- 2) trybie bieżącego nadzoru – ocena *ex post* dokonywana w ramach bieżącego nadzoru, wynikająca ze zmian w składach organów, w tym zmian zakresu odpowiedzialności w zarządzie;
- 3) trybie bieżącego nadzoru – ocena wtórna, obejmująca wszystkich członków organów (zarządów i rad nadzorczych), wynikająca z wystąpienia zdarzeń wywołujących konieczność zweryfikowania dotychczasowej oceny odpowiedniości.

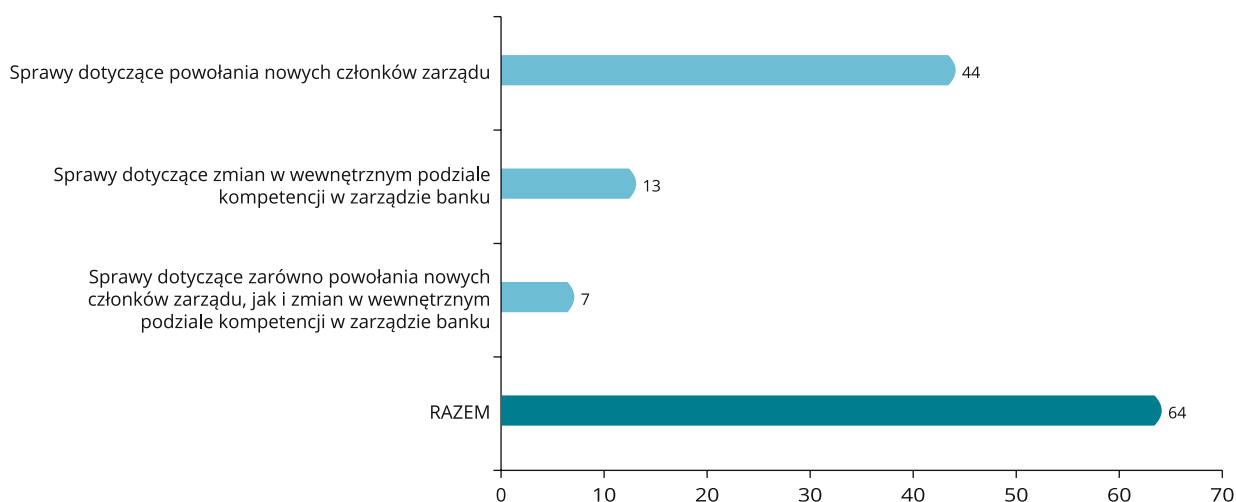
Informację w zakresie oceny odpowiedniości członków zarządu *ex post*, tj. liczbę wszczętych ocen *ex post* oraz liczbę zakończonych ocen *ex post* przedstawia odpowiednio wykres 8 i 9.

Wykres 8. Oceny odpowiedniości *ex post* członków zarządu wszczęte w 2021 r. – liczba wszczętych ocen *ex post*

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 9. Oceny odpowiedniości *ex post* członków zarządu zakończone w 2021 r. – liczba zakończonych ocen *ex post*

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. podjęto również działania w obszarze wtórej oceny odpowiedniości członków organów banków, związane z jednej strony z ewidencjonowaniem i analizą napływających wyników ocen od podmiotów nadzorowanych, które są przeprowadzane z ich inicjatywy w określonych sytuacjach zgodnie z *Metodyką oceny odpowiedniości członków organów podmiotów nadzorowanych przez KNF*, a z drugiej – z inicjowaniem przeprowadzenia takiej oceny w wyniku zajścia określonych okoliczności, a następnie z weryfikacją takiej oceny. Wspomniane okoliczności, to w szczególności zidentyfikowanie istotnych nieprawidłowości w zakresie zarządzania podmiotem nadzorowanym w ramach inspekcji, nadanie podmiotowi nadzorowanemu w ramach procesu BION w obszarze zarządzania oceny na niekorzystnym poziomie lub zidentyfikowanie istotnych naruszeń obowiązków członków organów.

4.3.1.3. POWOŁANIE POWIERNIKA I JEGO ZASTĘPCY

W 2021 r. KNF wydała 5 decyzji w sprawie powołania powiernika lub zastępcy powiernika przy bankach hipotecznych.

4.3.1.4. ZADANIA DOTYCZĄCE ZMIAN W STRUKTURZE AKCJONARIATU BANKÓW – SPÓŁEK AKCYJNYCH

KNF w 2021 r. podjęła w formie uchwały 1 decyzję w sprawie stwierdzenia braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji banku krajowego.

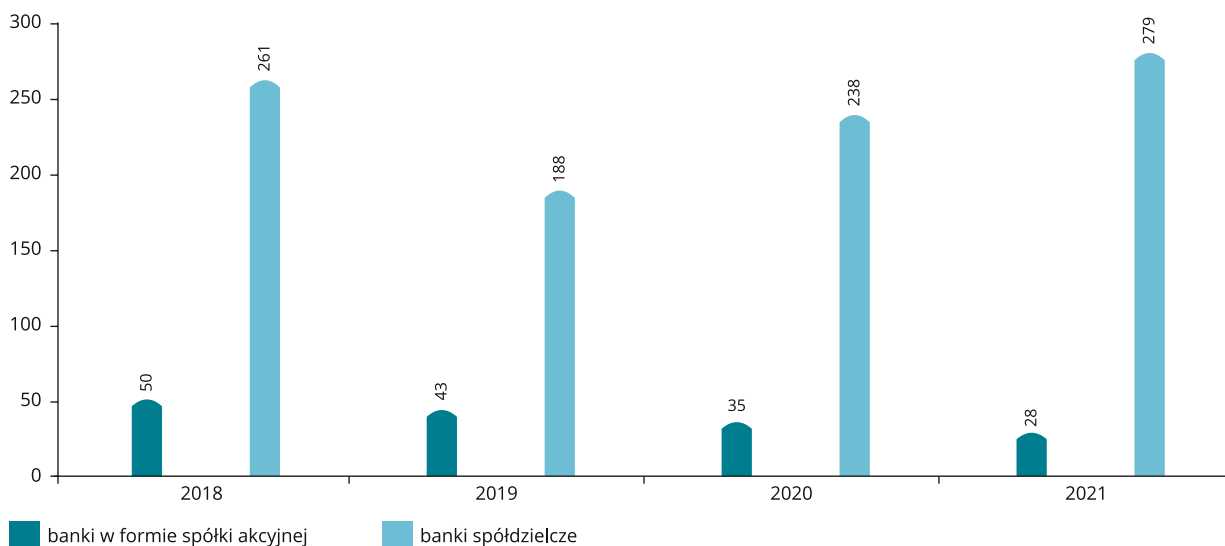
4.3.1.5. ZMIANY W STATUTACH BANKÓW

W 2021 r. KNF wydała 326 decyzji administracyjnych w sprawie zezwolenia na zmiany w statutach banków, w tym:

- 28 decyzji zezwalających na dokonanie zmian w statutach banków w formie spółki akcyjnej,

- 279 decyzji zezwalających na dokonanie zmian w statutach banków spółdzielczych,
- 1 decyzję utrzymującą w mocy decyzję w sprawie odmowy zezwolenia na zmianę statutu banku w formie spółki akcyjnej,
- w 18 sprawach KNF umorzyła postępowanie.

Wykres 10. Liczba wydanych decyzji rozstrzygających co do istoty sprawy, zezwalających na zmiany w statutach banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2018–2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

4.3.1.6. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W RAMACH SWOBODY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SWOBODY ŚWIADCZENIA USŁUG

W 2021 r. do KNF wpłynęły następujące zawiadomienia instytucji kredytowych i instytucji finansowych dotyczące korzystania ze swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług.

Działalność transgraniczna:

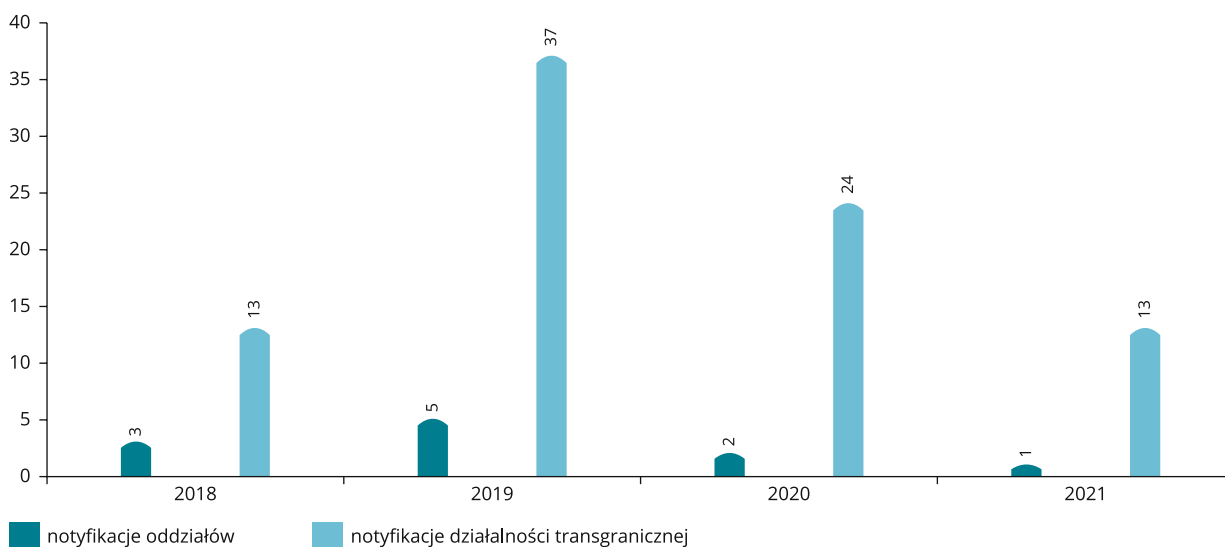
- 13 zawiadomień instytucji kredytowych o zamiarze prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium RP,
- 30 zawiadomień instytucji kredytowych o zmianie notyfikacji dotyczących działalności transgranicznej na terytorium RP.

Działalność poprzez oddział:

- 1 zawiadomienie instytucji kredytowej o zamiarze prowadzenia działalności poprzez oddział na terytorium RP,
- 18 zawiadomień instytucji kredytowych o zmianie notyfikacji dotyczących prowadzenia działalności poprzez oddział na terytorium RP,
- 1 zawiadomienie unijnych instytucji finansowych o zmianie notyfikacji dotyczących prowadzenia działalności poprzez oddział na terytorium RP.

W związku z zawiadomieniem instytucji kredytowej o zamiarze prowadzenia na terytorium Polski działalności w formie oddziału, KNF wydała tej instytucji kredytowej decyzję w sprawie wskazania warunków, które w interesie dobra ogólnego, oddział instytucji kredytowej musi spełniać przy prowadzeniu działalności.

Wykres 11. Liczba nowych notyfikacji instytucji kredytowych i instytucji finansowych działalności na terytorium RP poprzez oddział i w ramach działalności transgranicznej w latach 2018–2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

Banki krajowe w 2021 r. złożyły następujące notyfikacje dotyczące działalności transgranicznej i działalności w formie oddziału na terytorium państw EOG.

Działalność transgraniczna:

- 1 zawiadomienie banku krajowego o zamiarze prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium Włoch,
- 1 zawiadomienie banku krajowego o zamiarze prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium Rumunii,
- 1 zawiadomienie banku krajowego o zmianie notyfikacji dotyczących działalności transgranicznej na terytorium Francji,
- 1 zawiadomienie banku krajowego o zmianie notyfikacji dotyczących działalności transgranicznej na terytorium Niemiec.

Działalność poprzez oddział:

- 1 zawiadomienie banku krajowego o zamiarze prowadzenia działalności poprzez oddział na terytorium Rumunii,
- 2 zawiadomienia banków krajowych o zmianie notyfikacji dotyczących prowadzenia działalności poprzez oddział na terytorium Słowacji oraz Rumunii.

4.3.1.7. PRZEDSTAWICIELSTWA INSTYTUCJI KREDYTOWYCH I BANKÓW ZAGRANICZNYCH W POLSCE

W 2021 r. KNF wydała jedną decyzję zezwalającą na otwarcie w RP przedstawicielstwa instytucji kredytowej.

4.3.1.8. POZOSTAŁE ROZSTRZYGNĘCIA W OBSZARZE LICENCYJNYM SEKTORA BANKOWEGO

W 2021 r. wydanych zostało także 25 innych rozstrzygnięć w formie decyzji i postanowień wydanych z upoważnienia KNF.

4.3.2. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

4.3.2.1. NADZÓR OSTROŻNOŚCIOWY NAD BANKAMI KRAJOWYMI

Czynności nadzorcze podjęte w 2021 r. przez UKNF polegały na bieżącym monitorowaniu oraz kwartalnej analizie sytuacji ekonomiczno-finansowej banków. Na jej podstawie nadawano kwartalnie oceny banku w systemie KOBRA. W 2021 r. ocenie poddane zostały wszystkie banki komercyjne, przygotowano 90 kwartalnych analiz banków komercyjnych. Przygotowano 2074 analizy kwartalne banków spółdzielczych oraz 8 analiz kwartalnych banków zrzeszających.

Oprócz oceny kwartalnej banki są objęte analizą w ramach procesu BION, tj. Badania i Oceny Nadzorczej²⁰.

W ramach nadzoru skonsolidowanego analizowano skonsolidowane sprawozdania finansowe banków, sytuację ekonomiczno-finansową holdingów oraz podmiotów dominujących wobec banków. W ramach bezpośredniego nadzoru analitycznego typowano banki do inspekcji kompleksowych i problemowych, a następnie przekazywano te informacje do

²⁰ Szczegółowe informacje na temat oceny BION w sektorze bankowym przedstawione zostały w podrozdz. 4.3.2.8. *Badanie i Ocena Nadzorcza (BION)*.

komórek organizacyjnych UKNF odpowiedzialnych za prowadzenie działań inspekcyjnych.

Prowadzono działania nadzorcze m.in. w następującym zakresie:

- wzmocnienia bazy kapitałowej, w tym rekomendacja zatrzymania wypłacania dywidendy w I półroczu 2021 r., a także w zakresie wyznaczenia dodatkowych wymogów kapitałowych (add-on/P2R) oraz przygotowania metodyki dotyczącej wyznaczenia oczekiwanego poziomu funduszy własnych (P2G),
- nadzoru makroostrożnościowego nad rynkiem finansowym, w tym nadawanie bufora OSII,
- postępowań administracyjnych, w tym wniosków o zaliczenie do funduszy zobowiązań podporządkowanych, zysków okresowych,
- monitorowania sytuacji płynnościowej,
- sprawdzania odporności banków na możliwe negatywne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym (stress testy),
- planów naprawy (PN) i planów postępowania naprawczego (PPN), w tym w zakresie oceny stopnia ich realizacji czy zakończenia PN i PPN,
- procesów akceptacji planów naprawy, a także monitorowania ich realizacji,
- nadawania ocen BION,
- realizacji zaleceń wydanych w ramach inspekcji, procesu BION oraz innych wydanych w ramach nadzoru „zza biurka”,
- świadczenia przez podmioty nadzorowane (banki komercyjne i OIK) usług płatniczych,
- przeglądu sektora bankowego pod kątem identyfikacji konglomeratu finansowego, wraz z nadzorem uzupełniającym nad bankami należącymi do konglomeratu finansowego,
- analizy struktury geograficznej i branżowej należności banków krajowych i oddziałów instytucji kredytowych.

W 2021 r. na posiedzenia KNF przedstawiono 165 tematów na głosowania KNF w trybie obiegowym (w odniesieniu do sytuacji kilku podmiotów tematy były zgłaszane wielokrotnie) oraz 6 tematów na posiedzenia zdalne. KNF zapoznała się także z wieloma opracowaniami dotyczącymi sektora bankowego, w tym m.in.:

- raportem o sytuacji banków w 2020 r.,
- informacją o sytuacji banków na koniec każdego miesiąca 2021 r.,
- wynikami kapitałowych i płynnościowych stress testów w polskim sektorze bankowym w 2021 r.,
- comiesięcznymi informacjami dotyczącymi portfeli RRE (FX),

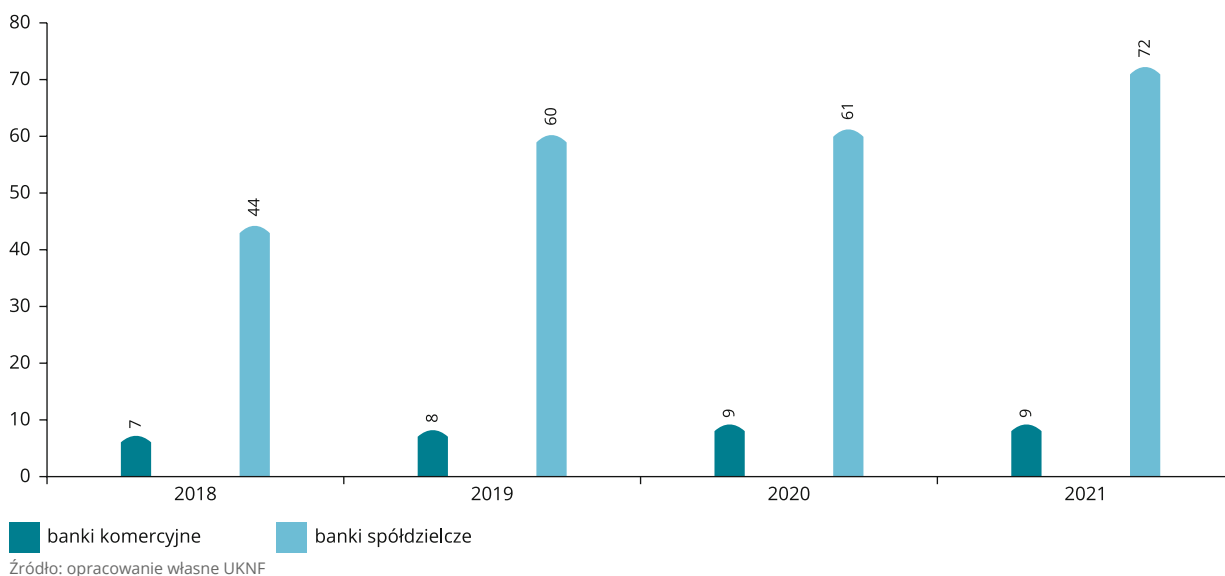
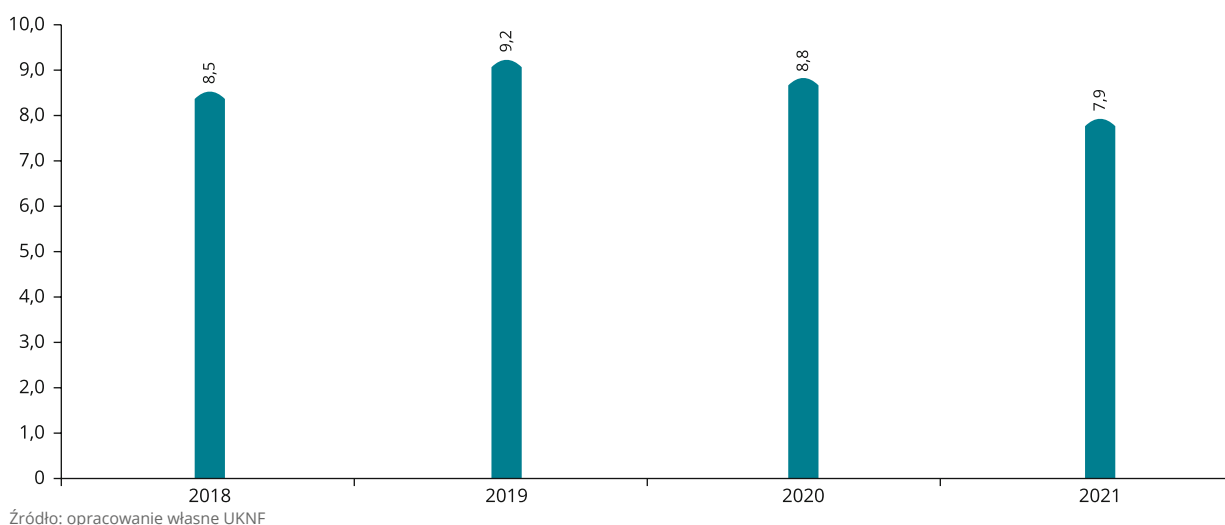
- informacją o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających po IV kwartale 2020 r.,
- informacją o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających po I kwartale 2021 r.,
- informacją o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających po II kwartale 2021 r.,
- informacją o wynikach procesu BION sektora banków spółdzielczych i zrzeszających za 2020 r.,
- informacją o podziale zysku wypracowanego przez banki spółdzielcze w 2020 r.

Ponadto w 2021 r. przygotowano 222 analizy/raporty/informacje/zagregowane dane statystyczne prezentowane na posiedzeniach KNF/publikowane na stronie internetowej KNF w związku z bieżącą pracą nadzorczą. Dokonano 26 954 analiz raportów finansowych/sprawozdań/informacji sprawozdawczych przekazywanych przez podmioty nadzorowane z sektora bankowego.

4.3.2.2. NADZÓR NAD BANKAMI OBJĘTYMI POSTĘPOWANIEM NAPRAWCZYM

W 2021 r. postępowaniem naprawczym objętych było 7 banków komercyjnych, z czego w 2 przypadkach postępowania dotyczyły banków, które realizowały program postępowania naprawczego (PPN). Banki te zostały zobowiązane do opracowania planu naprawy, z czego 1 bank wdrożył plan naprawy, a 1 bank kontynuuje realizację PPN. Ponadto 6 banków przekroczyło poziomy krytyczne wskaźników wskazujących na konieczność uruchomienia planów naprawy, jednak zarządy tych banków nie podjęły decyzji o wdrożeniu planów naprawy. Banki te realizują natomiast plany restrukturyzacyjne poza reżimem planów naprawy i pozostają pod ścisłym nadzorem. Oprócz rutynowych zadań, w przypadku nadzoru nad bankami objętymi postępowaniem naprawczym, analizie podlegają m.in. sprawozdania z realizacji działań naprawczych. Dodatkowo niektóre banki objęte są dziennym lub tygodniowym monitoringiem płynności i źródeł finansowania. W przypadku ustanowienia kuratora w banku, analizowane są sprawozdania z jego działalności. Prowadzone są także analizy odnośnie do możliwych do zastosowania działań nadzorczych i środków wczesnej interwencji.

Na początku 2021 r. działaniom naprawczym podlegały 62 banki spółdzielcze oraz 2 banki zrzeszające, natomiast na koniec 2021 r. postępowaniem naprawczym objęte były 72 banki spółdzielcze oraz 2 banki zrzeszające.

Wykres 12. Liczba banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w latach 2018–2021**Wykres 13. Udział aktywów banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w aktywach sektora bankowego (w %) w latach 2018–2021**

Udział aktywów banków spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w aktywach sektora bankowego wyniósł na koniec 2021 r. 0,9%.

4.3.2.3. DECYZJE W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH

Decyzje wydane w 2021 r. w sprawach indywidualnych związane były z:

- zezwoleniem na zaliczenie do kapitału Tier I banku zysku za dany okres – 13 decyzji,
- zezwoleniem do zaklasyfikowania wyemitowanych akcji do kapitału podstawowego Tier I – 59 decyzji,
- zgodą na zakwalifikowanie środków pieniężnych banku pozyskanych z emisji obligacji długotermi-

- nowych i pożyczek podporządkowanych, jako instrumenty w kapitale Tier II – 8 decyzji,
- wyrażeniem zgody na obniżenie funduszy własnych – 434 decyzje,
- wyrażeniem zgody na obniżenie funduszy własnych – zgoda uprzednia – 38 decyzji.

4.3.2.4. DECYZJE W ZAKRESIE POŁĄCZEŃ I USTANOWIENIA KURATORA

W roku 2021 Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zgody na przeprowadzenie procesów łączeniowych w przypadku 26 banków spółdzielczych oraz podjęła 1 decyzję o przejęciu.

Komisja Nadzoru Finansowego zezwoliła na połączenie:

- Banku Spółdzielczego w Jędrzejowie (jako banku przejmującego) z Bankiem Spółdzielczym w Sędziszowie (jako bankiem przejmowanym),
- Łódzkiego Banku Spółdzielczego (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Bełchatowie, Bankiem Spółdzielczym w Krośniewicach oraz Bankiem Spółdzielczym w Strykowie (banki przejmowane),
- Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym Towarzystwa Oszczędnościowo-Pożyczkowego „PA-CO-BANK” w Pabianicach (bank przejmowany),
- Banku Spółdzielczego we Włoszczowie (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Koniecpolu (bank przejmowany),
- Spółdzielczego Banku Powiatowego w Piaskach (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Sawinie (bank przejmowany),
- Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Łaszczowie (bank przejmowany),
- Banku Spółdzielczego w Iłowej (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Trzebielu (bank przejmowany),
- Żuławskiego Banku Spółdzielczego (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Nowym Stawie (bank przejmowany),
- Pyrzycko-Stargardzkiego Banku Spółdzielczego (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Gryfinie (bank przejmowany),
- Wschodniego Banku Spółdzielczego w Chełmie (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Wisznicach (bank przejmowany),
- Banku Spółdzielczego w Skórczu (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Lubichowie (bank przejmowany),
- Banku Spółdzielczego w Witkowie (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Grabowie (bank przejmowany),
- Banku Spółdzielczego w Łukowie (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Kocku (bank przejmowany),
- Banku Spółdzielczego w Kłobucku (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Popowie z/s w Zawadach (bank przejmowany),
- Banku Spółdzielczego w Siedlcach (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Mrozach (bank przejmowany),
- Banku Spółdzielczego w Węgorzewie (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Mikołajkach (bank przejmowany),
- ESBank Bank Spółdzielczy (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Kleszczowie (bank przejmowany),
- Banku Rumia Spółdzielczego (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Łebie (bank przejmowany),
- Mazovia Banku Spółdzielczego (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Sobieniach Jeziorach (bank przejmowany),
- Częstochowskiego Banku Spółdzielczego JURA BANK (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Żytnie (bank przejmowany) i Bankiem Spółdzielczym we Mstowie (bank przejmowany),
- Banku Spółdzielczego Ziemi Łowickiej w Łowiczu (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Wiskitkach,
- Banku Spółdzielczego w Niemcach (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Kurowie (bank przejmowany).

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego, działając na podstawie art. 146b ust. 1 Prawa bankowego, podjęła w dniu 15 kwietnia 2021 r. jednogłośnie decyzję o przejęciu Banku Spółdzielczego w Sośnicowicach (bank przejmowany) przez Mikołowski Bank Spółdzielczy w Mikołowie (bank przejmujący), za zgodą banku przejmującego.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 24 lutego 2021 r. jednogłośnie zdecydowała o ustanowieniu z dniem 1 marca 2021 r. kuratora w Krakowskim Banku Spółdzielczym.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 24 czerwca 2021 r. jednogłośnie zdecydowała o ustanowieniu z dniem 28 czerwca 2021 r. kuratora w Banku Spółdzielczym w Łebie.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 26 sierpnia 2021 r. jednogłośnie zdecydowała o ustanowieniu z dniem 30 sierpnia 2021 r. kuratora w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie.

W 2021 r. UKNF, po podjęciu przez KNF stosownej decyzji, poinformował odpowiednie banki o uznaniu ich za małe i niezłożone instytucje. Z uwagi na wymogi wynikające z przepisów prawa odbyło się to w formie indywidualnych pism do banków.

UKNF, jak co roku, wyrażał opinię do ustalonej przez BFG wysokości MREL oraz zaproponowanej przez Fundusz aktualizacji planu przymusowej restrukturyzacji banków nadzorowanych przez KNF.

Komisja Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 20 sierpnia 2021 r. podjęła decyzje zezwalające na:

- 1) odstępowanie od stosowania przez uczestników instytucjonalnych systemów ochrony wymogów dotyczących płynności na zasadzie indywidualnej zgodnie z art. 8 ust. 2 w zw. z ust. 4 oraz ust. 6 rozporządzenia CRR w zakresie stosowania przepisów rozporządzenia CRR określonych w:
 - a) części szóstej w art. 428b dotyczącym wskaźnika NSFR,
 - b) art. 430 ust. 1 lit. d zobowiązującym instytucje do przekazywania właściwym organom informacji na temat wymogów dotyczących płynności,

2) stosowanie przez banki zrzeszające wymogów rozporządzenia CRR określonych w pkt 1 na podstawie skonsolidowanej sytuacji wszystkich banków będących uczestnikami odpowiednich systemów ochrony, które otrzymały zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na odstępstwo od stosowania wymogów dotyczących płynności na zasadzie indywidualnej w zakresie wskaźnika NSFR.

Jednocześnie Komisja Nadzoru Finansowego zobowiązała banki spółdzielcze, wchodzące w skład instytucjonalnych systemów ochrony, do przekazywania do banków zrzeszających bieżących informacji o swojej sytuacji w zakresie płynności, umożliwiających realizację przez banki zrzeszające postanowienia art. 8 ust. 4 rozporządzenia CRR.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 3 września 2021 r. podjęła Uchwałę nr 326/2021 w sprawie stwierdzenia, że istnieją wyjątkowe okoliczności, które uzasadniają wyłączenie z miary ekspozycji całkowitej wskaźnika dźwigni, aktywów stanowiących należności od Narodowego Banku Polskiego, na podstawie art. 429a ust. 1 lit. n) ppkt (ii) Rozporządzenia 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. przez SGB-Bank SA z siedzibą w Poznaniu oraz Bank Polskiej Spółdzielczości SA z siedzibą w Warszawie.

4.3.2.5. KLASYFIKOWANIE PRZEZ BANKI KOMERCYJNE KOLEJNYCH EMISJI DANEJ FORMY INSTRUMENTÓW KAPITAŁOWYCH JAKO INSTRUMENTÓW W KAPITALE PODSTAWOWYM TIER I

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom przedstawicieli sektora bankowego, KNF dokonała analizy możliwości klasyfikowania instrumentów kapitałowych oraz usprawnienia postępowania w przypadku klasyfikowania przez banki komercyjne kolejnych emisji danej formy instrumentów kapitałowych jako instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, na podstawie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 2013. 176. I; dalej: rozporządzenie CRR). Dążąc do odformalizowania procesu klasyfikowania kolejnych emisji danej formy instrumentów kapitałowych jako instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, przy zachowaniu warunku dostępu organu nadzoru do informacji na temat zdarzeń kształtujących wysokość funduszy własnych banków, Komisja uznała możliwość zgłaszania zamiaru klasyfikowania przez banki komercyjne kolejnych emisji danej formy instrumentów kapitałowych jako instrumentów w kapitale podstawowym Tier I na podstawie rozporządzenia CRR, bez potrzeby stosowania procedury wnioskowej i reguł postępowania dowodowego, wynikających z przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Celem

ułatwienia komunikacji i uporządkowania procesu Komisja na swojej stronie internetowej udostępniła wzór zgłoszenia banku w przedmiocie zaklasyfikowania kolejnych emisji danej formy instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, zawierający wyczerpujący zakres informacji, jakie winny być przez banki przedkładane wraz ze zgłoszeniem.

4.3.2.6. BADANIE RYZYKA PRAWNEGO PORTFELA RRE(FX)

W związku ze znaczącym wzrostem liczby spraw spornych dotyczących portfela walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, banki wyraźnie zwiększyły wartość rezerw na ryzyko prawne. Kilka banków przedstawiło swoim klientom propozycję zawierania ugód w oparciu o warunki zaproponowane przez organ nadzoru lub też w oparciu o odmienne warunki opracowane przez oferujący bank. Wyniki prowadzonego przez UKNF monitoringu portfela RRE(FX), w tym kredytów/pożyczek objętych postępowaniem sądowym, jak też ugód zawieranych przez banki, były prezentowane regularnie na posiedzeniach Komitetu Stabilności Finansowej. Wyniki przedstawionych analiz były uwzględnione w ramach metodyki dodatkowego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka związanego z kredytami walutowymi oraz prac nad wprowadzeniem nowych poziomów wag ryzyka dla walutowych kredytów mieszkaniowych.

4.3.2.7. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH (STRESS TESTY)

Zgodnie z art. 133b Prawa bankowego Komisja Nadzoru Finansowego co najmniej raz w roku przeprowadza w nadzorowanych bankach testy warunków skrajnych. Wzorem lat poprzednich w 2021 r. UKNF przeprowadził to badanie w oparciu o scenariusze makroekonomiczne przygotowane przez Narodowy Bank Polski oraz przygotowaną wewnętrznie metodykę i arkusze sprawozdawcze.

Banki komercyjne przygotowały prognozy najważniejszych pozycji bilansu, rachunku zysków i strat oraz adekwatności kapitałowej w teoretycznym przypadku wystąpienia napięć rynkowych. Przekazane przez banki szacunki zostały poddane kompleksowej weryfikacji w zakresie wewnętrznej spójności danych oraz realności założeń. W uzasadnionych przypadkach dokonano korekt nadzorczych, na określonych, spójnych dla wszystkich banków zasadach. Celem badania było oszacowanie odporności banków na potencjalne szoki. Wyniki wskazały na relatywnie wysoką odporność sektora bankowego, który funkcjonowałby nawet w przypadku istotnych zaburzeń makroekonomicznych.

Wyniki stress testów znajdują zastosowanie w polityce dywidendowej, wyznaczaniu narzutu P2G oraz w bieżącym nadzorze mikroanalizy.

Dodatkowo w 2021 r. odbyły się ogólnoeuropejskie testy warunków skrajnych koordynowane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (ang. *European Banking Authority* – EBA). W badaniu uczestniczyło 50 banków z Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w tym 2 z Polski: Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski oraz Bank Polska Kasa Opieki. Wyniki, dostępne na stronie EBA, wskazują na relatywnie wysoką odporność obu uczestniczących banków.

W 2021 r. w bankach sektora spółdzielczego przeprowadzono nadzorcze testy warunków skrajnych, których celem było określenie potencjalnego wpływu określonych czynników na adekwatność kapitałową i adekwatność płynnościową banków spółdzielczych i zrzeszających. Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych wykorzystywane są m.in. do ustalania ocen stabilności w procesie BION.

4.3.2.8. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION)

Celem procesu badania i oceny nadzorczej (proces BION) jest identyfikacja wielkości i charakteru ryzyka, na jakie narażony jest bank, ocena jakości procesu zarządzania ryzykiem, ocena poziomu kapitału pokrywającego ryzyko wynikające z działalności banku oraz zarządzania bankiem, w tym zgodności działalności banku z przepisami prawa regulującymi działalność banków. Obowiązek przeprowadzania przez nadzór co najmniej raz w roku badania i oceny nadzorczej banku albo przeglądu i weryfikacji wyników poprzedniego badania i oceny nadzorczej wynika z art. 133a ust. 1 Prawa bankowego.

W 2021 r. proces BION realizowany był w sposób standardowy, który obowiązywał przed 2020 r. (tj. przed pandemią COVID-19). Zachowano przy tym jednak wprowadzone w 2020 r. podejście zakładające brak nadmiernego obciążania banków czynnościami sprawozdawczymi, co było zgodne z Pakietem Impulsów Nadzorczych na Rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju ogłoszonym przez Urząd KNF w dniu 18 marca 2020 r. (PIN). Harmonogram cyklu BION 2021 został również dostosowany do procesu na poziomie europejskim, szczególnie istotnym w przypadku banków działających w ramach grup kapitałowych z podmiotem dominującym z siedzibą w UE.

W kwietniu 2021 r. na stronie internetowej KNF opublikowana została Metodyka Badania i Oceny Nadzorczej banków komercyjnych, zrzeszających oraz spółdzielczych (dalej: Metodyka BION). Nowelizacja Metodyki BION dotyczyła m.in. katalogu regulacji w zakresie krajowych i unijnych przepisów oraz wytycznych/rekomendacji dotyczących banków obowiązujących na 31 marca 2021 r., ze szczególnym uwzględnieniem transpozycji Dyrektywy CRDV do nowelizacji Prawa bankowego z dnia 25 lutego 2021 r., w związku z którą wprowadzono do Metodyki BION m.in. zapisy dotyczące zaleceń dotyczących poziomu funduszy własnych (P2G) oraz zaktualizowano kata-

log działań nadzorczych. Ponadto nowelizacja Metodyki BION:

- określiła obszary szczególnej uwagi nadzorczej, wprowadzając w przypadku banków komercyjnych priorytety przyjęte na poziomie UE w Planie konwergencji praktyk nadzorczych na 2021 r.,
- uwzględniła Opinię EBA z dnia 4 listopada 2020 r. ws. rekomendowanego sposobu ujęcia ryzyka ML/TF w procesie przeglądu i oceny nadzorczej,
- rozbudowała zapisy dotyczące ryzyka rynkowego oraz IRRBB na bazie rozporządzenia CRRII.

Prowadzony corocznie przez UKNF proces BION uwzględnia w sposób komplementarny i spójny ustalenia z czynności analitycznych i inspekcyjnych wykonywanych przez nadzór w bankach.

Intensywność procesu BION w poszczególnych bankach uzależniona jest przede wszystkim od oceny końcowej BION nadanej w ramach poprzedniego cyklu BION oraz grupowania banków w trakcie procesu kategoryzacji. Metodyka BION zakłada ciągłość aktualizacji ocen BION w ramach kwartalnych analiz „zza biurka” oraz dialog nadzoru z bankami. Podobnie jak w poprzednich latach, w badaniu i ocenie nadzorczej realizowanych w 2021 r., były uwzględnione również wyniki analiz *ad hoc* prowadzonych przez organ nadzoru, np. w trybie badań ankietowych.

W cyklu BION 2021 bankom komercyjnym nadano 26 ocen końcowych BION, natomiast bankom zrzeszającym oraz spółdzielczym nadano 609 ocen końcowych BION.

4.3.2.9. PLANY FINANSOWE

W lutym 2021 r., wzorem lat poprzednich, UKNF wysłał do banków komercyjnych (oraz BGK) formularz badania pozasprawozdawczego, w którym banki przedstawiły główne prognozy dotyczące rozwoju banku w nadchodzącym roku. Pytania obejmowały zarówno pozycje bilansu, rachunku zysków i strat, adekwatności kapitałowej, płynności, jak i wskaźników makroekonomicznych. Badanie umożliwia całościowe spojrzenie na trendy w sektorze bankowym. Pozwala ono dowiedzieć się, jakie banki mają plany na nadchodzący rok, jak oceniają sytuację gospodarczą w kraju oraz które segmenty rynku mają rosnąć i w jakim tempie.

Badanie przeprowadzane jest w sposób cykliczny z częstotliwością roczną. Wyjątkiem był rok 2020, w którym z powodu pandemii koronawirusa, badanie nie zostało przeprowadzone.

Banki komercyjne objęte badaniem planowały jedynie niewielki wzrost aktywów w ciągu roku (o 1% do 2076,9 mld zł). Dynamika aktywów od sektora niefinansowego miała być większa i wynieść 4,9%. Jakość, mierzona jako odsetek kredytów w Fazie 3., miała pozostać na poziomie takim samym jak w 2020 r. (6,8%).

Złożyć się na to miało wygaszanie tarcz antykryzysowych/moratoriów i gwarancji przy jednocześnie istotnym wzroście nowych kredytów mieszkaniowych i dla dużych przedsiębiorstw (o relatywnie lepszej jakości).

Należności od gospodarstw domowych miały rosnąć relatywnie wolno (4,9%). Podkreślić jednak należy, że ta kategoria odnotowała dodatnią dynamikę w kryzysowym 2020 r.

Relatywnie wysoką dynamiką charakteryzować się miały należności od przedsiębiorstw (+7,1%). Zaważalna jest wyższa elastyczność popytu na kredyt bankowy względem dynamiki PKB w tej grupie podmiotów w porównaniu do gospodarstw domowych. Należy jednak pamiętać, że w przypadku przedsiębiorstw plany ekspansji kredytowej w poprzednich latach okazywały się przeszacowane.

Banki planowały mocno odbudowywać wynik finansowy w 2021 r. po bardzo słabym 2020 r. Prognozowano relatywnie duży spadek przychodów odsetkowych (-6,1 mld zł) częściowo rekompensowany spadkiem kosztów odsetkowych (o 4,6 mld zł). Poprawa wyniku miała opierać się głównie na niższych rezerwach i odpisach (o 4,3 mld zł) i wzroście wyniku prowizyjnego (+0,7 mld zł).

4.3.2.10. PLANY NAPRAWY

Podstawowym celem planu naprawy jest wprowadzenie rozwiązań pozwalających na uniknięcie eskalacji negatywnych zjawisk mogących prowadzić w skrajnych przypadkach do upadłości banku lub uruchomienia narzędzi przymusowej restrukturyzacji przez organ przymusowej restrukturyzacji oraz zabezpieczenie kontynuacji działalności w obszarach uznanych za krytyczne.

W 2021 r. KNF w przypadku banków komercyjnych zatwierdziła 17 planów naprawy, w tym 5 grupowych oraz wydała 1 odmowę zatwierdzenia planu naprawy. Natomiast w przypadku banków spółdzielczych KNF zatwierdziła 6 planów naprawy, w tym 2 grupowe oraz wydała 1 odmowę zatwierdzenia planu naprawy.

Dodatkowo UKNF na bieżąco analizuje wskaźniki planów naprawy. Banki komercyjne posiadające nieaktywny plan naprawy przekazują co miesiąc informację na temat założonych w planach poziomów: ostrzegawczego i krytycznego poszczególnych wskaźników, jak i wartości na koniec kolejnych miesięcy. Analiza ta pozwala na bieżąco monitorować sytuację w pojedynczych bankach oraz identyfikować, w których wskaźniki aktywujące plan naprawy zostały prze-

kroczone bądź też zbliżają się do tego punktu. Jest to pomocne w bieżącej mikroanalizie poszczególnych podmiotów. Wartością dodaną tego badania jest termin przekazywania danych – do 15 dni po zakończeniu danego miesiąca. Dzięki temu Urząd otrzymuje wstępne informacje o wskaźnikach o wiele wcześniej niż dane sprawozdawcze raportowane przez banki do NBP.

4.3.2.11. MONITOROWANIE PRZESTRZEGANIA PRZEZ BANKI OBOWIĄZUJĄCYCH REGULACJI

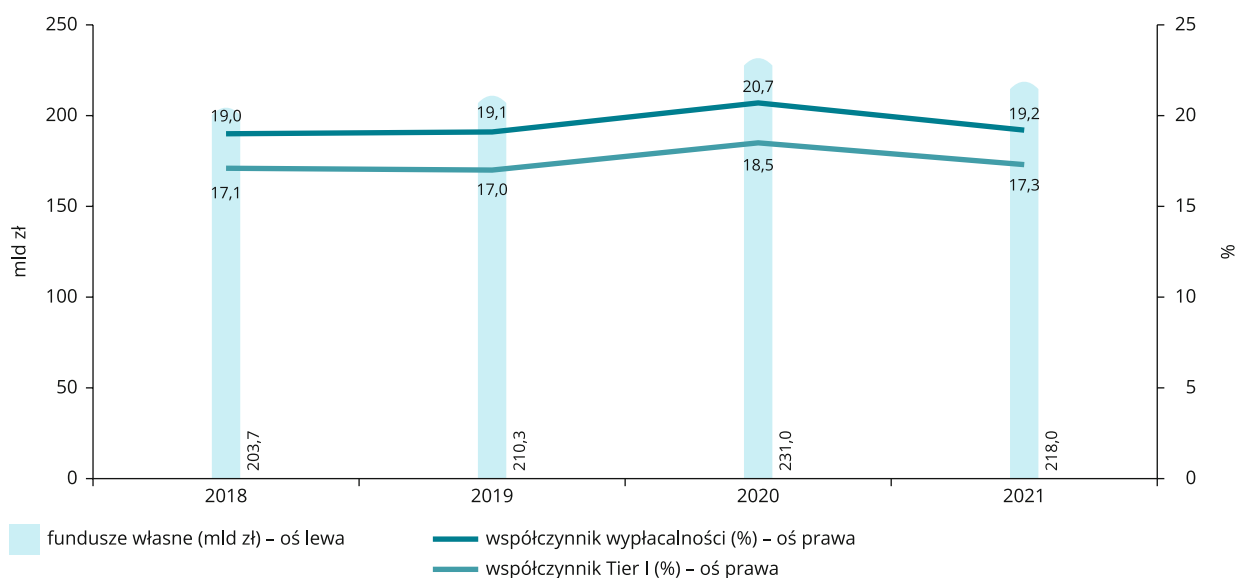
UKNF na bieżąco monitoruje „zza biurka” sytuację finansową banków, w tym płynnościową i kapitałową. W 2021 r. po raz kolejny szczególny nacisk położono na zachowanie przez banki dobrej jakości kapitałów własnych oraz ich odpowiedniej wysokości. Kapitały własne zapewniają bankowi bezpieczeństwo na wypadek niepożądanych zdarzeń zewnętrznych, które mogą zaistnieć na przykład w związku z kryzysem w sferze realnej lub zawirowaniami na międzynarodowych rynkach finansowych.

4.3.2.12. POLITYKA DYWIDENDOWA I DODATKOWY WYMÓG KAPITAŁOWY

Celem polityki dywidendowej jest zapewnienie stabilności sektora bankowego poprzez dostosowywanie bazy kapitałowej banków do poziomu ponoszonego przez nie ryzyka oraz ochrona odbiorców usług finansowych, w tym deponentów. W pierwszej połowie 2021 r. – ze względu na utrzymującą się niepewność dalszego rozwoju wydarzeń związanych z pandemią COVID-19 i utrzymujące się ostrożne stanowiska nadzorcze w Unii Europejskiej – Komisja Nadzoru Finansowego uznała za konieczne zalecenie zatrzymania całości wypracowanego zysku oraz zaleciła, aby wszelkie działania mogące skutkować osłabieniem bazy kapitałowej, w tym również: wypłata dywidendy z niepodzielonego zysku z lat ubiegłych oraz wykup akcji własnych, każdorazowo wymagały uprzedniej konsultacji z organem nadzoru. Podejście zostało zweryfikowane w drugiej połowie 2021 r., w której KNF umożliwiła wypłatę dywidendy bankom spełniającym określone kryteria.

Wzorem lat ubiegłych na banki istotnie zaangażowane²¹ w walutowe kredyty hipoteczne dla gospodarstw domowych nałożone zostały (w formie decyzji administracyjnych) dodatkowe wymogi kapitałowe. Wymogi te wpływają na powiększenie obowiązujących wartości minimalnych regulacyjnych współczynników kapitałowych. Takie podejście wpływa bezpośrednio na zwiększenie bezpieczeństwa sektora finansowego.

²¹ Banki w przypadku których: kredyty walutowe udzielane kredytobiorcom niezabezpieczonym (z kategorii gospodarstw domowych) stanowią co najmniej 10% całego portfela kredytów banku dla sektora niefinansowego oraz portfel kredytów dla sektora niefinansowego stanowi co najmniej 25% sumy aktywów banku.

Wykres 14. Fundusze własne i adekwatność kapitałowa krajowego sektora bankowego w latach 2018–2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

Prezentowane dane za 2021 r. pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2021 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

4.3.2.13. NARZUT KAPITAŁOWY (P2G)

W 2021 r. UKNF podjął działania w kierunku opracowania metodyki wyznaczania narzutu kapitałowego zalecanego w ramach filara II (P2G). Jej rezultatem jest wydanie zalecenia kapitałowego w ramach filara II, polegającego na wskazaniu dodatkowego poziomu kapitału CET1, do utrzymywania którego banki powinny dążyć, aby być przygotowane na ewentualną materializację scenariuszy skrajnych wpływających na poziom funduszy własnych banków i ich ekspozycję na ryzyko. Metodyka opiera się na oszacowaniu wrażliwości podmiotu na niekorzystny scenariusz makroekonomiczny w ramach kapitałowych testów warunków skrajnych oraz brane są pod uwagę także oszacowania wrażliwości banków na inne istotne zidentyfikowane ryzyka w działalności banków. Zalecenie nie jest dla banków prawnie wiążące, ale od jego wypełnienia uzależniona została możliwość wypłaty dywidendy w pełnej kwocie.

W okresie objętym sprawozdaniem oszacowano w ramach dodatkowych ryzyk poziom ryzyka kredytowego, związany ze zmiennością stóp procentowych i wyznaczono wartości kapitałów koniecznych do jego pokrycia.

Przeważający udział kredytów o zmiennym oprocentowaniu w portfelach kredytowych banków (blisko stuprocentowy dla portfela kredytów mieszkaniowych) sprawia, że wyniki banków są wrażliwe na ryzyko związane ze zmianami stóp procentowych. W 2021 r. zaobserwowano istotne zwiększenie ryzyka związanego z możliwością wzrostu stóp procentowych. Rosnące stopy procentowe to z jednej strony

zwiększenie przychodów odsetkowych od kredytów oprocentowanych zmienną stopą, jednak z drugiej strony oznaczają wzrost kosztu obsługi długu dla kredytobiorców. Zjawisko to może być szczególnie istotne dla kredytów mieszkaniowych, udzielonych w środowisku niskich stóp procentowych, czyli udzielonych w ciągu ostatnich dwóch lat. Wzrost stóp procentowych po okresie ich niskich wartości prowadzi zatem do wzrostu ryzyka kredytowego dla kredytów oprocentowanych zmienną stopą. Korzystne z punktu widzenia tego rodzaju ryzyka jest zwiększenie udziału portfela oprocentowanego stałą stopą. Zwiększenie udziału kredytów oprocentowanych stałą stopą będzie wpływać na ograniczenie wrażliwości banku na ryzyko kredytowe związane ze wzrostem stóp procentowych i tym samym na zmniejszenie poziomu narzutu kapitałowego.

4.3.2.14. IDENTYFIKACJA INNYCH INSTYTUCJI O ZNACZENIU SYSTEMOWYM (O-SII)

Zgodnie z ustawą o nadzorze makroostrożnościowym Komisja Nadzoru Finansowego corocznie dokonuje przeglądu adekwatności wskaźnika bufora innych instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) i na jego podstawie aktualizuje listę podmiotów O-SII oraz wysokości buforów na nie nałożonych.

Decyzją z 29 października 2021 r. KNF, w wyniku przeglądu adekwatności wskaźnika bufora innych instytucji o znaczeniu systemowym i po uwzględnieniu opinii Komitetu Stabilności Finansowej, potwierdziła identyfikację dziesięciu banków jako innych instytucji o znaczeniu systemowym oraz zmieniła wysokość bufora jednego banku.

4.3.2.15. BADANIE PORTFELA KREDYTÓW MIESZKANIOWYCH I KONSUMPCYJNYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH

UKNF dwukrotnie w ciągu roku przeprowadza badanie pozasprawozdawcze dotyczące kredytów mieszkaniowych i innych kredytów zabezpieczonych hipotecznie oraz kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych. Celem badania jest pozyskanie aktualnych informacji na temat struktury portfela tych kredytów, skali popytu i podaży oraz planów dotyczących ich rozwoju. Na podstawie tych danych możliwa jest m.in. ocena jakości portfeli kredytowych, ocena polityki udzielania kredytów i jej zmian oraz ocena rozwoju akcji kredytowej banków. Analiza przeprowadzana jest dla pojedynczego banku lub dla sektora banków komercyjnych w danym punkcie czasu (data badania to koniec półrocza lub roku) lub w szeregach czasowych. Badanie jest kompleksowym źródłem informacji, których zakres wykracza poza sprawozdawczość NBP. Ponadto możliwe jest okresowe rozszerzanie badania o aktualne kwestie, wymagające pogłębionej analizy.

W 2021 r. badanie roczne za 2020 r. oraz badanie półroczne za pierwszą połowę 2021 r. zostały skierowane do banków i oddziałów instytucji kredytowych, których wartość portfela kredytów konsumpcyjnych lub mieszkaniowych dla gospodarstw domowych przekroczyła 100 mln zł.

W 2020 r. badana grupa instytucji finansowych udzieliła 202,4 tys. kredytów mieszkaniowych o łącznej wartości nominalnej 59,9 mld zł. Średnia wartość udzielonego kredytu mieszkaniowego w tym okresie to 295,8 tys. zł. W pierwszym półroczu 2021 r. podmioty te udzieliły 117,6 tys. kredytów mieszkaniowych o łącznej wartości nominalnej 37,9 mld zł. Średnia wartość udzielonego kredytu wzrosła w drugim kwartale 2021 r. do 329,1 tys. zł. Wartość bilansowa brutto kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych na koniec pierwszego półrocza 2021 r. wynosiła 464,6 mld zł, z czego 77,8% stanowiły kredyty złotowe. Kredyty zagrożone/z utratą wartości stanowiły 2,5% wartości kredytów mieszkaniowych ogółem.

Łączna wartość nominalna udzielonych w 2020 r. kredytów konsumpcyjnych wynosiła 67,5 mld zł (spadek o 20,6 mld zł i o 23,4% r/r). W pierwszym półroczu 2021 r. łączna wartość udzielonych kredytów wynosiła 40,7 mld zł. Kredyty zagrożone/z utratą wartości stanowiły na koniec pierwszego półrocza 2021 r. 10,9% wartości bilansowej brutto kredytów konsumpcyjnych ogółem (11,2% na koniec 2020 r.). 48,1% wartości bilansowej brutto kredytów konsumpcyjnych stanowiły kredyty wysokokwotowe (kredyty o wartości nominalnej powyżej 50 tys. zł).

4.3.2.16. BANKI JAKO INSTYTUCJE PŁATNICZE – DYREKTYWA PSD2

Działania UKNF z zakresu Dyrektywy PSD2 (ang. *Payment Service Directive 2*) obejmują świadczenie przez banki komercyjne oraz oddziały instytucji kredytowych usług płatniczych, w szczególności w zakresie realizacji transakcji płatniczych przez klientów i udziału bankowości komercyjnej w łańcuchu płatności. Istotne tematy to głównie bezpieczeństwo środków finansowych (depozytów) i realizowanych transakcji oraz powszechna dostępność usług płatniczych (rachunki podstawowe i przeniesione).

Działania UKNF w tym zakresie skupiają się głównie na:

- identyfikacji nieprawidłowości związanych ze stosowaniem PSD2 przez banki,
- pozyskiwaniu i agregacji raportów przekazywanych przez banki,
- przekazywaniu danych do EBA,
- wykorzystywaniu danych w bieżących działaniach nadzorczych.

Dodatkowo UKNF podejmuje działania w zakresie:

- funkcjonowania w bankach specjalnych interfejsów (API),
- zgłoszeń skierowanych przez niebankowych dostawców usług płatniczych korzystających z tych rozwiązań,
- uczestnictwa w pracach związanych z rozwojem projektu Open Banking przy EBA,
- uczestnictwa w projektach czasowych, np. związanych z wdrożeniem silnego uwierzytelnienia klienta od 1 stycznia 2021 r.

4.3.3. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

4.3.3.1. CZYNNOŚCI KONTROLNE W BANKACH KOMERCYJNYCH – INFORMACJE OGÓLNE

Czynności kontrolne w bankach komercyjnych w 2021 r. realizowano na podstawie przepisów prawa i rekomendacji ostrożnościowych KNF, z uwzględnieniem wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) i Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (BCBS), w oparciu o jednolite standardy i procedury badania zawarte w metodykach odnoszących się do prowadzenia czynności kontrolnych.

Czynności kontrolne w bankach komercyjnych realizowano w formie inspekcji kompleksowych oraz inspekcji problemowych.

Tabela 4. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w bankach komercyjnych w 2021 r.²²

Czynności kontrolne	Liczba
Inspekcje kompleksowe	4
Inspekcje problemowe	13
Kontrola przygotowania do podjęcia działalności operacyjnej	1

Źródło: opracowanie własne UKNF

W przypadku inspekcji kompleksowych, czynności kontrolne koncentrowały się przede wszystkim na badaniu procesu zarządzania przez bank poszczególnymi rodzajami ryzyka, tj. ryzykiem kredytowym, płynności, rynkowym i operacyjnym oraz na ocenie adekwatności kapitałowej i zarządzania bankiem.

W ramach ww. inspekcji kompleksowych oraz wybranych problemowych obejmujących ryzyko kredytowe, zwłaszcza w bankach systemowo ważnych, kontynuowano – podobnie jak we wcześniejszych latach – badania w zakresie wyceny aktywów wg Standardu MSSF 9²³.

W ramach pozostałych inspekcji problemowych przeprowadzonych w bankach komercyjnych badaniami były objęte, w szczególności następujące obszary/zagadnienia:

- ocena jakości aktywów i zarządzania ryzykiem kredytowym,
- zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania,

- zarządzanie ryzykiem rynkowym i ryzykiem ogólnym stóp procentowych w portfelu bankowym,
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- adekwatność kapitałowa,
- zarządzanie bankiem,
- realizacja wybranych zaleceń wydanych po inspekcjach przeprowadzonych w poprzednich latach.

Na potrzeby współpracy UKNF z NBP, w trakcie inspekcji kompleksowych w bankach komercyjnych, zbadano prawidłowość naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej.

W tabelach 5–10 zamieszczona została syntetyczna informacja nt. zidentyfikowanych istotnych nieprawidłowości w odniesieniu do istotnych zagadnień badanych w trakcie inspekcji problemowych i kompleksowych.

²² Z wyłączeniem, ujętych odrębnie w dalszej części, postępowań walidacyjnych przeprowadzanych w bankach komercyjnych.

²³ Rozporządzenie Komisji (UE) 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 (dalej: MSSF 9).

4.3.3.2. NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS CZYNNOŚCI KONTROLNYCH W BANKACH KOMERCYJNYCH

4.3.3.2.1. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM Z UWZGLĘDNIENIEM WYCENY AKTYWÓW WG MSSF 9

Tabela 5. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym z uwzględnieniem wyceny aktywów wg MSSF 9

1.	Nieprawidłowości dotyczące szacowania oczekiwanej straty kredytowej oraz odpisów i rezerw, w tym: – błędny sposób wyznaczenia (lub brak uwzględniania) behawioralnego okresu życia ekspozycji, – niewłaściwe szacowanie zdyskontowanych przepływów pieniężnych: • brak stosowania co najmniej dwóch scenariuszy zakładających ryzyko lub prawdopodobieństwo wystąpienia straty kredytowej, • brak uwzględnienia informacji dotyczących prognoz przyszłych warunków makroekonomicznych.
2.	Nieprawidłowości dotyczące identyfikacji utraty wartości aktywów finansowych: – uwzględnianie kryteriów jakościowych świadczących o utracie wartości, jako przesłanek identyfikacji znacznego wzrostu ryzyka kredytowego (skutkujące klasyfikacją do Fazy 2. zamiast do Fazy 3.), – brak lub niewłaściwe zasady klasyfikacji wewnętrznej ekspozycji restrukturyzowanych.
3.	Nieprawidłowości dotyczące identyfikacji znacznego wzrostu ryzyka kredytowego: – brak lub niewystarczające kryteria ilościowe i jakościowe, – brak identyfikacji (powiązania) zdarzeń kwalifikujących na Watch Listę ze znacznym wzrostem ryzyka kredytowego.
4.	Niewłaściwe zasady lub brak identyfikacji aktywów POCI, w tym brak rozpoznawania aktywów kredytowych objętych restrukturyzacją o charakterze modyfikacji istotnej jako aktywów POCI.
5.	Nieprawidłowa klasyfikacja ekspozycji kredytowych do portfela niskiego ryzyka kredytowego, w tym bez uwzględnienia wystarczających i zgodnych z przepisami Standardu MSSF 9 przesłanek dotyczących pogorszenia czynników gospodarczych.
6.	Zbyt niski poziom, przyjmowanych w kalkulacji oceny zdolności kredytowej osób prywatnych, miesięcznych spłat z tytułu zobowiązań wynikających z posiadanych kart kredytowych i kredytów o charakterze odnawialnym.
7.	Niepełna weryfikacja źródeł i wysokości dochodów oraz brak lub niepełne badanie stabilności uzyskiwanych dochodów, w tym nieuwzględnienie faktu przejścia na zaopatrzenie emerytalne.
8.	Brak uwzględnienia w ocenie zdolności kredytowej prognoz finansowych klienta.
9.	Uwagi do stosowanych odstępstw od obowiązujących w banku zasad i warunków kredytowania, w tym brak: – katalogu możliwych do zastosowania odstępstw oraz określenia zasad ich stosowania, – wprowadzenia limitu ograniczającego ryzyko kredytowe w związku z udzielaniem kredytów z odstępstwami, – monitorowania i raportowania wpływu całego portfela udzielonego z odstępstwami na poziom ryzyka kredytowego.
10.	Niewystarczająco ostrożne szacowanie straty kredytowej metodą indywidualną ekspozycji znajdujących się w Fазie 3. poprzez uwzględnianie, w przepływach z zabezpieczeń nieruchomości, nieaktualnych operatów szacunkowych, tj. starszych niż 2 lata dla nieruchomości komercyjnych oraz 4 lata dla nieruchomości mieszkalnych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

4.3.3.2.2. ZARZĄDZANIE BANKIEM Z UWZGLĘDNIENIEM SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Tabela 6. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w zakresie zarządzania z uwzględnieniem systemu kontroli wewnętrznej

1.	Nieprawidłowości dotyczące struktury organizacyjnej banku, w tym brak zapewnienia niezależności zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania na drugim poziomie (np. w obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym i/lub płynności), co skutkowało brakiem zapewnienia pełnej niezależności funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od działalności operacyjnej.
2.	Nieprawidłowości w zakresie polityki wynagrodzeń, w tym brak uwzględnienia kosztu ryzyka, kosztu kapitału i płynności w wynikach banku przyjmowanych w celu określenia zmiennych składników wynagrodzenia.
3.	Nieprawidłowości w zakresie zarządzania ryzykiem outsourcingu ²⁴ , w szczególności poprzez brak dostosowania zapisów umów outsourcingowych do standardów Wytycznych EBA/GL/2019/02 w sprawie <i>outsourcingu</i> , m.in. w zakresie przeniesienia funkcji do innego dostawcy, prawa do rozwiązania umowy w określonych sytuacjach, brak zapewnienia bankowi i właściwym organom prawa do dostępu, informacji i audytu w celu monitorowania umowy.
4.	Zastrzeżenia do zasad współpracy z podmiotem dominującym, w tym do procesu raportowania do tego podmiotu oraz stosowania rozwiązań ograniczających samodzielność decyzyjną banku w zarządzaniu ryzykiem związanym z prowadzeniem działalności.
5.	Zastrzeżenia do zasad anonimowego zgłaszania przez pracowników przypadków naruszeń przepisów prawa oraz obowiązujących w banku procedur wewnętrznych i standardów etycznych, w tym brak zapewnienia ochrony przed działaniami o charakterze represyjnym bezwzględnie każdemu zgłaszającemu nieprawidłowość.
6.	Nieprawidłowości dotyczące procesu zarządzania ryzykiem reputacji, w tym brak zasad identyfikacji, monitorowania, pomiaru i kontroli ryzyka reputacji.
7.	Nieprawidłowości w zakresie organizacji systemu kontroli wewnętrznej (dalej: SKW), w tym: <ul style="list-style-type: none"> - brak dokonywania przez radę nadzorczą rocznej oceny adekwatności i skuteczności SKW oraz oceny stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności, - brak zasad kategoryzacji nieprawidłowości stwierdzanych w ramach SKW, - brak opracowania i wdrożenia ogólnych zasad testowania, - uwagi do matrycy funkcji kontroli, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • brak uwzględnienia niektórych procesów istotnych (dotyczących np. zarządzania płynnością śróddzienną, szacowania kapitału wewnętrznego) i brak przypisania im kluczowych mechanizmów kontroli, • brak określenia mechanizmów kontrolnych lub zbyt ogólny i niedostosowany do potrzeb funkcji kontroli opis mechanizmów kontrolnych i sposób monitorowania ich przestrzegania, • brak powiązania celów SKW z procesami istotnymi oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi, • brak jednoznacznego określenia stanowisk/jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za monitorowanie stosowania mechanizmów kontrolnych, - brak zapewnienia komórce ds. zgodności odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań, - brak lub nieprecyzyjne wymogi w zakresie kwalifikacji audytorów, - niezapewnienie pełnej niezależności funkcji zapewniania zgodności (compliance) i audytu wewnętrznego, w szczególności brak uczestnictwa kierującego komórką ds. zgodności/komórką audytu wewnętrznego lub osób zastępujących w niektórych posiedzeniach zarządu lub/i rady nadzorczej, - niewystarczający zakres wykonywanych przez komórkę audytu wewnętrznego badań audytowych.
8.	Nieprawidłowości dotyczące różnych aspektów wypełniania obowiązków wobec posiadaczy rachunków oraz innych uprawnionych osób, związane z nieprzebraniem wymogów Prawa bankowego, dotyczące tzw. „rachunków uśpionych” oraz terminowego odbierania i wysyłania odpowiedzi z/do Centralnej Informacji.

Źródło: opracowanie własne UKNF

²⁴ Dotyczy umów niezwiązanych z obszarem technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.

4.3.3.2.3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOCI I FINANSOWANIA

Tabela 7. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w obszarze zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

1.	<p>Nieprawidłowości odnoszące się do awaryjnego planu utrzymania płynności, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczający, nieprecyzyjny bądź nieprawidłowy zakres kryteriów/przesłanek uruchomienia planu, - zastrzeżenia do zakresu testów potwierdzających organizacyjne i operacyjne przygotowanie banku do generowania puli wierzytelności dla celów zaciągnięcia kredytu refinansowego, - brak uwzględnienia wymogów określonych w piśmie NBP i KNF z dnia 18 grudnia 2019 r. dla celów przygotowania do zaciągnięcia kredytu refinansowego, - brak określenia wpływu korzystania z awaryjnych źródeł finansowania na reputację banku, - brak oszacowania środków możliwych do pozyskania dla poszczególnych awaryjnych źródeł finansowania oraz przewidywanego czasu niezbędnego na pozyskanie dodatkowych środków z każdego z tych źródeł, - brak odpowiedniego przygotowania organizacyjnego do wdrożenia planu, w tym brak określenia listy kontaktowej kluczowych pracowników odpowiedzialnych za wdrożenie działań awaryjnych.
2.	<p>Nieprawidłowości dotyczące obliczania wskaźnika NSFR, związane z nieprzestrzeganiem wymogów rozporządzenia CRR, polegające na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niepoprawnym uwzględnianiu wielkości kapitału podstawowego Tier I w ramach dostępnego finansowania, - niewłaściwym ujmowaniu zobowiązań z tytułu depozytów operacyjnych podmiotów gospodarczych w ramach dostępnego stabilnego finansowania.
3.	<p>Nieprawidłowości dotyczące obliczania wskaźnika LCR, związane z nieprzestrzeganiem wymogów rozporządzenia 2015/61²⁵, polegające m.in. na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ujmowaniu wpływów z ekspozycji kredytowych bez wyłączenia środków przeterminowanych oraz ekspozycji, w przypadku których można oczekiwać niewykonania zobowiązania w perspektywie 30 dni kalendarzowych, - nieprawidłowej identyfikacji wpływów z tytułu depozytów operacyjnych, - wyłączeniu z obliczania wpływów depozytów terminowych, pomimo braku spełnienia warunku dotyczącego „znaczej kary”, którą deponent musi zapłacić w przypadku przedterminowego wycofania depozytu, - wyłączeniu z wpływów negocjowanych depozytów terminowych złożonych przez klientów finansowych, - niewłaściwej identyfikacji depozytów na rachunkach transakcyjnych, - braku udokumentowania analiz, na potrzeby identyfikacji depozytów detalicznych podlegających wyższym wskaźnikom wpływów, - uwzględnianiu wartości aktywów płynnych wg wartości bilansowej, zamiast rynkowej, - zaniżaniu wpływów z tytułu gwarancji udzielonych podmiotom finansowym innym niż banki.

Źródło: opracowanie własne UKNF

²⁵ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (z późn. zm.).

4.3.3.2.4. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM RYNKOWYM, W TYM RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ W PORTFELU BANKOWYM²⁶

Tabela 8. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym, w tym ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym

1.	Nieprawidłowości w zakresie identyfikacji i pomiaru ryzyka, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – niepełne dostosowanie do standardów nadzorczych dotyczących zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego, w tym m.in. brak stosowania podejścia dynamicznego w wyliczeniu miar ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym lub dokonywania pomiaru ryzyka na poziomie pojedynczego kontraktu, – niewystarczająca częstotliwość pomiaru wybranych miar ryzyka rynkowego, – włączanie, podczas pomiaru luki przeszacowania, pozycji niewrażliwych na zmiany stóp procentowych, – brak analizy backtestingowej modelu VaR w odniesieniu do poszczególnych modeli cząstkowych (w tym m.in. IR VaR oraz FX VaR).
2.	Nieprawidłowości dotyczące systemu limitów, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – ustalenie apetytu na ryzyko dla wartości ekonomicznej kapitału (EVE) na poziomie zbyt wysokim i niedostosowanym do profilu ryzyka banku, – brak sporządzenia pisemnych analiz będących podstawą do określenia poziomów limitów, – brak udokumentowania wykorzystania wyników testów warunków skrajnych (dalej: TWS) w procesie okresowej weryfikacji limitów, – brak monitorowania wszystkich obowiązujących limitów, – stosowanie w regulacjach wewnętrznych zapisów wskazujących na konieczność pozyskiwania zgody podmiotu dominującego na przekroczenie limitów globalnych.
3.	Nieprawidłowości w zakresie TWS, w tym brak: <ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzania testów odwróconych dla portfela handlowego i bankowego, – przeprowadzania TWS dla ryzyka stóp procentowych w portfelu handlowym, – przeprowadzania analiz będących podstawą do wprowadzenia dodatkowych scenariuszy TWS wynikających ze zmian rynkowych, spowodowanych sytuacją pandemiczną.
4.	Nieprawidłowości w procesie zawierania skarbowych transakcji klientowskich, w tym brak: <ul style="list-style-type: none"> – dokonywania weryfikacji pozyskanych od klientów informacji o posiadanych instrumentach pochodnych zawartych z innymi podmiotami, – w obszarze współpracy z podmiotem dominującym i podmiotami grupy: <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązań gwarantujących samodzielność decyzyjną banku w zarządzaniu ryzykiem związanym z prowadzeniem działalności bankowej w zakresie udziału grupy w procesach monitorowania wykorzystania limitów przedrozliczeniowych, w tym z uwzględnieniem wyliczania i aktualizacji parametrów modeli, • rozwiązań zapewniających samodzielność decyzyjną banku w procesie przyznawania limitów na transakcje pochodne klientom niefinansowym i bieżącego zarządzania ryzykiem związanym z ich obsługą, – wprowadzenia w regulacjach wewnętrznych obowiązku każdorazowego weryfikowania transakcji w celu ustalenia możliwego charakteru spekulacyjnego transakcji lub udokumentowania oceny celu transakcji, – identyfikowania klientów podczas rozmowy telefonicznej poprzedzającej zawarcie transakcji pochodnej poprzez podanie wszystkich danych wymaganych do identyfikacji klienta.
5.	Nieprawidłowości w procesie weryfikacji rynkowości cen transakcyjnych (<i>Market Conformity Check – MCC</i>), w tym: <ul style="list-style-type: none"> – brak funkcjonowania lub udokumentowania funkcjonowania w banku procesu MCC, – brak objęcia wszystkich transakcji procesem, – zbyt niska częstotliwość przeprowadzania procesu MCC, – brak określenia zakresu i charakteru działań podejmowanych na podstawie wyników badania rynkowości cen transakcyjnych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

²⁶ Z wyłączeniem działalności prowadzonej przez banki zgodnie z art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami.

4.3.3.2.5. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM OPERACYJNYM²⁷ |**Tabela 9. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym**

1.	Nieprawidłowości dotyczące bazy zdarzeń operacyjnych: – brak określenia terminu na rejestrację zdarzeń operacyjnych, – nieterminowa rejestracja zdarzeń operacyjnych.
2.	Nieprawidłowości dotyczące TWS, w tym odnoszące się do zakresu przeprowadzanych TWS lub ich nieterminowego przeprowadzania.
3.	Prowadzenie działalności z naruszeniem przepisów ustawy o usługach płatniczych, w tym: – brak przekazywania konsumentowi zestawienia opłat za usługi powiązane z rachunkiem płatniczym, – brak udostępnienia w placówkach oraz na stronie internetowej banku wzoru wniosku o zawarcie umowy podstawowego rachunku płatniczego, – uwagi do procesu obsługi wniosków o udzielenie informacji dotyczących danych odbiorców mylnie skierowanego przelewu (przypadki niedotrzymania ustawowego terminu, brak ewidencjonowania danych dotyczących terminów wpływu wniosków i udzielenia odpowiedzi), – niewystarczający zakres informacji o trybie przeniesienia rachunku płatniczego zamieszczonych na stronie internetowej banku, – brak zapewnienia dostępu do usług innym dostawcom usług płatniczych lub nieterminowe/brak wywiązywania się z obowiązków informacyjnych wobec KNF w zakresie informowania o odmowie udzielenia dostępu innym dostawcom usług płatniczych.
4.	Nieprawidłowości dotyczące procesu zarządzania ciągłością działania: – zbyt ogólne zapisy lub braki w dokumentacji regulującej funkcjonowanie systemu zarządzania ciągłością działania, – brak szkoleń dla pracowników banku w zakresie realizacji planów utrzymania ciągłości działania/ /planów awaryjnych.
5.	Nieprawidłowości w procesie szacowania rezerw na ryzyko prawne związane z posiadaniem portfela walutowych kredytów, w tym: – szacowanie rezerwy portfelowej z częstotliwością niedostosowaną do poziomu ryzyka prawnego związanego z tym portfelem, – brak aktualizacji założeń przyjmowanych w kalkulacji rezerw, – brak określenia częstotliwości i terminów aktualizacji poszczególnych parametrów wykorzystywanych w oszacowaniach rezerwy portfelowej, – niewłaściwy tryb akceptacji poziomu rezerwy indywidualnej (wyłącznie przez dyrektora, a nie zarząd lub członka zarządu).
6.	Niewłaściwe zarządzanie procesem reklamacji (braki proceduralne, reklamacje rozpatrywane po ustawowym terminie, brak poinformowania klientów o wydłużeniu terminu rozpatrzenia reklamacji).
7.	Nieprawidłowości w zakresie zarządzania ryzykiem modeli wynikające z niepełnego dostosowania działalności banków do standardów Rekomendacji W KNF dotyczącej zarządzania ryzykiem modeli w bankach, w tym: – brak zdefiniowania przyjętych poziomów ryzyka dla modeli istotnych, – niewystarczająco zdefiniowany zakres kryteriów istotności modelu, – brak, nieaktualne bądź nieprawidłowe informacje we wpisach w dziennikach modeli i/lub rejestrze modeli, – brak określenia minimalnych kryteriów akceptacyjnych jakości działania modeli, – brak lub zbyt długi cykl walidacji modeli istotnych, – brak metodyk monitoringu i/lub walidacji w odniesieniu do niektórych modeli lub ich aktualizacji, – brak lub niewłaściwie określony katalog działań zaradczych i naprawczych podejmowanych w przypadku negatywnej jakości działania modeli, – brak objęcia badaniami audytowymi obszaru zarządzania ryzykiem modeli, – niewystarczający zakres informacji zarządczej.

Źródło: opracowanie własne UKNF

²⁷ Z wyłączeniem ryzyka technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego oraz zagadnień dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

4.3.3.2.6. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Tabela 10. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w obszarze adekwatności kapitałowej

1.	Nieprawidłowości dotyczące obliczania funduszy własnych, w tym: – błędne oszacowanie wartości niematerialnych i prawnych odliczanych od kapitału podstawowego Tier I, – nieprawidłowe ewidencjonowanie w kapitale Tier II zobowiązań podporządkowanych.
2.	Nieprawidłowości dotyczące obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, w tym błędne dokonywanie segmentacji ekspozycji kredytowych oraz przypisywanie wag ryzyka: – nieprawidłowa klasyfikacja do ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego zamiast do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, – nieprawidłowe ujmowanie certyfikatów inwestycyjnych funduszy zamkniętych w kategorii ekspozycji kapitałowych zamiast w kategorii ekspozycji w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania, – nieprawidłowa klasyfikacja udziałów do ekspozycji kapitałowych zamiast do pozycji wysokiego ryzyka, – niewłaściwe wykazywanie ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, – nieprawidłowe stosowanie wagi ryzyka 35% do ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomości, – nieuwzględnianie, przy klasyfikacji ekspozycji do kategorii ekspozycji detalicznych, wszystkich wymaganych kryteriów, – nieprawidłowe pomniejszanie wartości pierwotnej ekspozycji o efektywne zabezpieczenie, – nieprawidłowości w uwzględnianiu ochrony kredytowej.
3.	Nieprawidłowości w obliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego – błędne przypisanie czynności wydawania i obsługi kart płatniczych i kredytowych do linii biznesowej bankowości detalicznej zamiast do linii płatności i rozliczenia.
4.	Nieprawidłowości dotyczące organizacji procesu zarządzania kapitałem: – niewystarczający nadzór rady nadzorczej i monitoring zarządu w zakresie przestrzegania wymogów kapitałowych, – brak przeglądu i oceny uregulowań wewnętrznych dotyczących adekwatności kapitałowej w odniesieniu do zmian profilu, skali i złożoności ryzyka banku.
5.	Nieprawidłowości związane z procesem szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP), w tym: – nieprecyzyjna kategoryzacja rodzajów ryzyka występujących w działalności banku, – brak uwzględnienia w procesie identyfikacji rodzajów ryzyka i oceny ich istotności niektórych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku, – brak szacowania kapitału wewnętrznego na niektóre rodzaje ryzyka specyficzne dla banku, – nieprecyzyjne określenie sposobu szacowania kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka, – niewłaściwy sposób oszacowania kapitału wewnętrznego na niektóre rodzaje ryzyka, – brak zasad szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyka na bazie skonsolidowanej, – brak określenia terminu przeprowadzania rocznego przeglądu ICAAP, – brak udokumentowania niezależnej oceny przeglądu procesu ICAAP.
6.	Zastrzeżenia dotyczące awaryjnego planowania kapitałowego, w tym: – brak określenia kwot możliwych do pozyskania dla zaplanowanych działań, – nierealne/mało prawdopodobne do przeprowadzenia zaplanowane działania, – brak określenia obowiązku raportowania do rady nadzorczej o efektach zastosowanych działań awaryjnych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

4.3.3.2.7. WALIDACJA NADZORCZA METOD WEWNĘTRZNYCH WYKORZYSTYWANYCH DO OBLICZANIA WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH ORAZ MODELI WEWNĘTRZNYCH

W 2021 r. zostało wydane zezwolenie KNF na stosowanie metody IRB²⁸ przez kolejny bank krajowy, jak również realizowano – w ramach analizy „zza biurka” i/lub w toku czynności kontrolnych wykonywanych w formule zdalnej – prace w zakresie postępowań walidacyjnych dotyczących metod wewnętrznych (IRB²⁹ i AMA³⁰) w odniesieniu do banków krajowych w ramach fazy poaplikacyjnej, tj. obejmującej działania w związku z wnioskami i sprawami wszczynanymi po uzyskaniu przez banki stosownych zezwoleń. W przypadkach, których to dotyczy, jest realizowana bieżąca współpraca z Europejskim Bankiem Centralnym (dalej: EBC). W zakresie metody IRB priorytetem jest dostosowanie się banków krajowych do nowych wymogów i standardów dla metody IRB³¹ i w 2021 r. rozpoczęto proces oceny nadzorczej w tym zakresie. Jednocześnie realizowano działania nadzorcze stosownie do uwarunkowań i wpływu wniosków/spraw w zakresie odnoszącym się do indywidualnych banków stosujących metodę IRB lub AMA. W 2021 r. łącznie zostały wydane 4 decyzje KNF oraz 11 wspólnych

decyzji EBC i KNF, jak również sformułowano 3 opinie lub stanowiska KNF. Dokonano również corocznych przeglądów metod wewnętrznych, których wyniki znajdują odpowiednie odzwierciedlenie w ocenach BION.

4.3.3.3. INSPEKcje W BANKACH SPÓŁDZIELCZYCH

4.3.3.3.1. INSPEKcje W BANKACH SPÓŁDZIELCZYCH – INFORMACJE OGÓLNE

Czynności kontrolne w bankach spółdzielczych w 2021 r. realizowano na podstawie przepisów prawa i rekomendacji ostrożnościowych KNF, z uwzględnieniem wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) i Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (BCBS), w oparciu o jednolite standardy i procedury badania zawarte w metodykach odnoszących się do prowadzenia czynności kontrolnych.

Czynności kontrolne w bankach spółdzielczych realizowano w formie inspekcji kompleksowych oraz problemowych.

Tabela 11. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w bankach spółdzielczych w 2021 r.

Czynności kontrolne	Liczba
Inspekcje kompleksowe	3
Inspekcje problemowe	27

Źródło: opracowanie własne UKNF

W przypadku czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych podstawowym obszarem badania było – najistotniejsze w tym sektorze – ryzyko kredytowe.

²⁸ Metoda wewnętrznych ratingów (ryzyko kredytowe).

²⁹ 5 banków krajowych, w odniesieniu do portfeli ekspozycji objętych wymaganymi zezwoleniami.

³⁰ Metoda zaawansowanego pomiaru (ryzyko operacyjne) – 3 banki krajowe.

³¹ Tzw. pakiet IRB roadmap, tj. zestaw regulacji opracowanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (dalej: EBA) obejmujący w szczególności: (a) Finalną wersję RTS on the specification of the assessment methodology for competent authorities regarding compliance of an institution with the requirements to use the IRB Approach in accordance with Articles 144(2), 173(3) and 180(3)(b) of Regulation (EU) No 575/2013 (EBA/RTS/2016/03 z dnia 21.07.2016 r.); (b) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/930 z dnia 01.03.2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających charakter, skalę i długość okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej, o których mowa w art. 181 ust. 1 lit. b) oraz art. 182 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia; (c) Wytyczne EBA z dnia 20.11.2017 r. dotyczące szacowania wartości PD, szacowania wartości LGD oraz postępowania z ekspozycjami cechującymi się niewykonaniem zobowiązania (EBA/GL/2017/16); (d) Wytyczne EBA z dnia 06.03.2019 r. dotyczące szacowania LGD właściwego dla okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej (EBA/GL/2019/03); (e) Wytyczne EBA z dnia 6 maja 2020 r. dotyczące ograniczania ryzyka kredytowego dla instytucji stosujących metodę IRB z wykorzystaniem własnych oszacowań LGD (dalej: Wytyczne EBA/GL/2020/05).

4.3.3.3.2. NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS CZYNNOŚCI KONTROLNYCH W BANKACH SPÓŁDZIELCZYCH

Tabela 12. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w obszarze ryzyka kredytowego w 2021 r.

1.	<p>Nieprawidłowości w zakresie oceny zdolności kredytowej klienta, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przypadki nieprzestrzegania Prawa bankowego w zakresie dokonywania oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy, związane m.in. z brakiem: <ul style="list-style-type: none"> • przyjmowania minimalnych kosztów utrzymania gospodarstwa domowego na poziomie nie niższym od wskaźników cyklicznie publikowanych przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, • weryfikacji danych ilościowych prezentowanych przez klientów oraz prognoz finansowych na cały okres kredytowania, • pozyskiwania lub oceny planów naprawy gospodarki lub brakiem ustanowienia szczególnego sposobu zabezpieczenia w przypadku, gdy klient nie posiadał zdolności kredytowej, - nieuwzględnianie wpływu zmian stopy procentowej na zdolność kredytową lub przyjmowanie bufora zmiany stopy procentowej na zbyt niskim poziomie, - przypadki nieprzestrzegania Prawa bankowego w związku z brakiem oceny przez bank sytuacji finansowej i gospodarczej klienta w przypadku zmiany określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu.
2.	<p>Nieprawidłowości w klasyfikacji ekspozycji kredytowych do kategorii ryzyka, skutkujące nieprawidłową prezentacją portfela kredytowego, wystąpieniem brakujących rezerw celowych i odpisów aktualizujących, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak rozpoznania znaczącego pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, - klasyfikowanie ekspozycji do kategorii ryzyka „pod obserwacją” ze względu na sytuację ekonomiczno-finansową kredytobiorcy.
3.	<p>Nieprawidłowości w procesie wyceny zabezpieczeń skutkujące, w niektórych przypadkach, wystąpieniem brakujących rezerw celowych i odpisów aktualizujących, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomniejszanie podstawy naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących na podstawie nieaktualnych operatów szacunkowych nieruchomości komercyjnych lub bez uwzględniania wcześniejszych obciążeń w księdze wieczystej, - nieuwzględnianie ograniczeń prawnych, ekonomicznych i faktycznych mogących wpłynąć na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się banku z przedmiotu zabezpieczenia, - niewłaściwe zastosowanie limitu pomniejszenia dla poszczególnych okresów opóźnienia w spłacie, o którym mowa w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2018 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2021 r. poz. 1238, z późn. zm.), - brak weryfikacji wiarygodności, rzetelności założeń i parametrów rynkowych na etapie przyjmowania zabezpieczenia i monitoringu zabezpieczeń.
4.	<p>Nieprawidłowości w procesie kredytowym, odnoszące się do stosowanych odstępstw, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odstąpienie od weryfikacji wiarygodności klientów w bazie BIK, - akceptowanie przekroczeń maksymalnego poziomu wskaźnika LtV, - brak przeprowadzania analiz i monitorowania wpływu zastosowanych odstępstw na poziom ryzyka kredytowego i wynik finansowy banku, - brak raportowania (do zarządu i rady nadzorczej) informacji nt. zakresu, skali i wpływu stosowanych odstępstw, - brak przyjęcia zasad dotyczących stosowania odstępstw, w tym określenia katalogu dopuszczalnych odstępstw i limitu ograniczającego ryzyko kredytowe w związku z udzielaniem kredytów z odstępstwami.
5.	<p>Nieprawidłowości wynikające z ograniczonego zakresu uregulowań wewnętrznych, co mogło wpływać na niewłaściwą identyfikację ryzyka kredytowego, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak określenia branż, które w ocenie banku wymagają szczególnej uwagi, - brak przyjęcia właściwej definicji ekspozycji restrukturyzowanej.

6. Pozostałe identyfikowane nieprawidłowości w obszarze ryzyka kredytowego:
- brak lub nieprawidłowa identyfikacja grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, w tym przekraczanie limitu określonego w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L. z 2013 r. nr 176 poz. 1, z późn. zm.),
 - brak lub niewłaściwa identyfikacja działań o charakterze restrukturyzacji zadłużenia,
 - brak lub niepełne wdrożenie Wytycznych EBA/GL/2018/06 dotyczących zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanyymi i restrukturyzowanymi,
 - nieprzeprowadzanie TWS lub przyjmowanie założeń niespełniających wymagań Rekomendacji C KNF dotyczącej zarządzania ryzykiem koncentracji oraz Rekomendacji S KNF dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie,
 - brak dokonywania oceny prawdopodobieństwa niedokonania płatności przez dłużników w okresie obowiązywania moratorium w spłacie kredytu i po jego zakończeniu (zgodnie z Wytycznymi EBA/GL/2020/02 dotyczącymi ustawowych i pozaustawowych moratoriów spłaty kredytów stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego przez COVID-19).

Źródło: opracowanie własne UKNF

Pozostałe istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w 2021 r. odnosiły się do procesu zarządzania bankiem, ryzyka płynności i finansowania, ryzyka rynkowego, ryzyka operacyjnego i adekwatności kapitałowej.

Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w zakresie procesu zarządzania bankiem, dotyczyły w szczególności:

- organizacji i funkcjonowania organów banku (nie-wystarczający zakres oceny odpowiedzialności członków organów),
- polityki wynagrodzeń (brak uwzględnienia osób o istotnym wpływie na profil ryzyka banku, brak przeprowadzenia oceny kryteriów niefinansowych dla wszystkich osób objętych polityką, wypłata zmiennych składników wynagrodzeń pomimo braku spełnienia kryteriów finansowych, nie-uwzględnienie w wynikach banku przyjmowanych do określenia zmiennych składników wynagrodzenia kosztu ryzyka banku),
- organizacji systemu zarządzania ryzykiem (brak dokonania przez radę nadzorczą oceny adekwatności i skuteczności zarządzania ryzykiem, brak rozdzielania zarządzania ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie w przypadku ryzyka kredytowego, ryzyka związanego z bancassurance, ryzyka inwestycyjnego oraz ryzyka płynności),
- organizacji i funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej (nieprzeprowadzenie przez radę nadzorczą ocen w zakresie adekwatności i skuteczności elementów systemu kontroli wewnętrznej, uwagi do matrycy funkcji kontroli (brak uwzględnienia istotnych procesów, nieprecyzyjne określenie k/o monitorujących stosowanie mechanizmów kontrolnych), brak określenia wymogów dotyczących kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności oraz rękopisami należytego wykonywania obowiązków przez pracownika na stanowisku ds. zgodności, brak kategoryzacji wykrytych nieprawidłowości w sporządzanych raportach audytowych, brak zasad raportowania nieprawidłowości znaczących i krytycznych stosowanie w większości procesów

istotnych wyłącznie manualnych mechanizmów kontrolnych, brak udziału kierujących komórką audytu wewnętrznego oraz komórką zgodności w niektórych posiedzeniach zarządu banku oraz rady nadzorczej, na których omawiane były kwestie związane z systemem kontroli wewnętrznej lub zarządzaniem ryzykiem, niska efektywność systemu kontroli wewnętrznej),

- braku zasad zarządzania ryzykiem reputacji,
- zarządzania konfliktem interesów (brak dostosowania procedury wewnętrznej w zakresie zarządzania konfliktem interesów do standardów nadzorczych, brak ewidencjonowania w rejestrze zgłoszeń konfliktu interesów, brak uznania powiązań osobowych na poziomie zarządu jako konflikt interesów),
- procesu powiadamiania o nadużyciach (brak wskazania członka zarządu odpowiedzialnego za bieżące funkcjonowanie procedur anonimowego zgłaszania naruszeń, niezapewnienie bezwarunkowej ochrony przed działaniami o charakterze represyjnym, dyskryminacją lub innymi rodzajami niesprawiedliwego traktowania wszystkich osób dokonujących zgłoszenia, niezapewnienie możliwości zgłaszania naruszeń za pośrednictwem specjalnego, niezależnego i autonomicznego kanału),
- Centralnej Informacji i tzw. rachunków uśpionych (nieprawidłowa identyfikacja rachunków nieaktywnych, opóźnienia w informowaniu posiadaczy rachunków nieaktywnych od 10 lat o skutkach braku dyspozycji, opóźnienia w przekazywaniu wnioskodawcy zbiorczej informacji oraz udzieleniu odpowiedzi na zapytanie otrzymane z Centralnej Informacji).

W zakresie ryzyka płynności i finansowania nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim braku rzetelności danych sprawozdawanych dla celów obliczania wskaźnika LCR (związane z nieprzebrzeganiem wymogów rozporządzenia 2015/61). Pozostałe nieprawidłowości dotyczące ryzyka płynności i finansowania dotyczyły:

- przyjęcia niewystarczająco konserwatywnych założeń TWS,

- braku opracowania kompletnej regulacji zawierającej zasady ustalania i stosowania mechanizmu alokacji kosztów i korzyści z różnych rodzajów ryzyka płynności,
- braku zapewnienia ciągłości obsady na stanowiskach związanych z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności.

Zidentyfikowane nieprawidłowości w obszarze ryzyka rynkowego dotyczyły przede wszystkim:

- błędów w pomiarze ryzyka stopy procentowej,
- braku dostosowania systemu limitów do wielkości i profilu ryzyka,
- niekompletnego systemu limitów wewnętrznych (np. braku limitów walutowych obowiązujących w trakcie dnia roboczego – *intraday* oraz braku podejmowania niezwłocznych działań w przypadku przekroczenia limitu),
- braków w procedurach wewnętrznych m.in. w obszarze pomiaru ryzyka stopy procentowej, zawierania transakcji skarbowych oraz kontroli rynkowości cen transakcyjnych.

Zidentyfikowane nieprawidłowości w obszarze ryzyka operacyjnego³² dotyczyły przede wszystkim:

- procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w związku z niewystarczającym zakresem monitorowania czynników ryzyka, niską jakością procesu ewidencji zdarzeń i strat operacyjnych, niewystarczającymi TWS (brak analiz scenariuszowych, brak oceny wpływu wyników TWS na wynik finansowy banku), a także niewłaściwą organizacją i funkcjonowaniem systemu zarządzania ciągłością działania,
- niekompletnego zakresu regulacji wewnętrznych (brak zasad tworzenia i aktualizacji rezerw na sprawy sądowe, zasad dokumentowania weryfikacji kompletności bazy zdarzeń i strat, zasad identyfikacji incydentów w świetle obowiązków nałożonych ustawą o usługach płatniczych).

W odniesieniu do adekwatności kapitałowej nieprawidłowości dotyczyły:

- wyznaczania kwot ekspozycji kredytowych,
- segmentacji aktywów, w tym kwalifikowania ekspozycji do kategorii, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, ekspozycji detalicznych, ekspozycji

- kapitałowych, jak również przypisania współczynnika konwersji kredytowej (CCF) 0%,
- zastosowania współczynnika MŚP,
- braku uwzględnienia dodatkowych korekt wyceny (AVA),
- wypłaty udziałów przed uzyskaniem zgody organu nadzoru,
- braku odliczania od pozycji kapitału podstawowego Tier I wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności,
- braku dostosowania przyjętych założeń w TWS do występującego poziomu ryzyka.

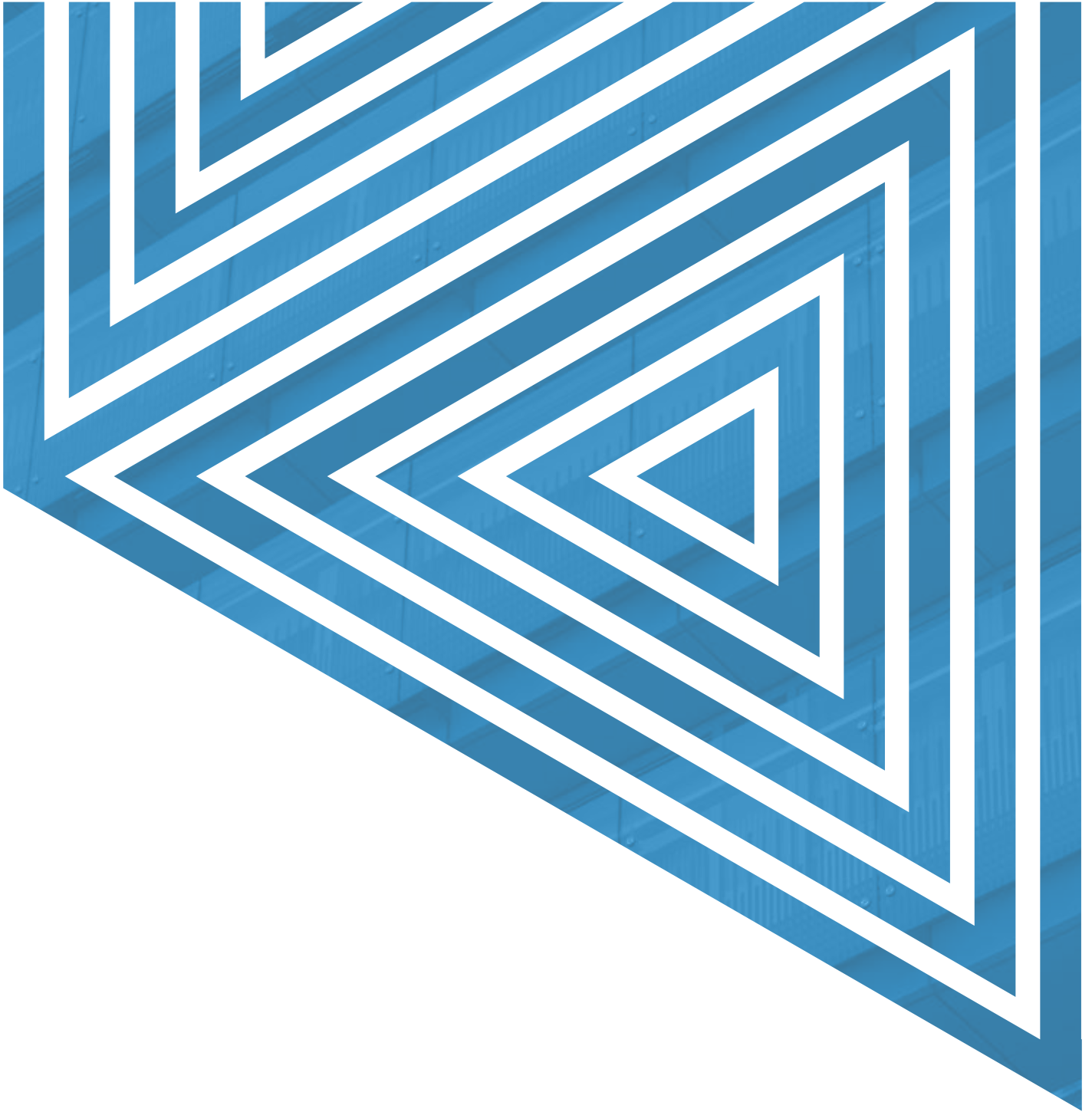
4.3.3.4. INSPEKJE W ODDZIAŁACH INSTYTUCJI KREDYTOWYCH

W 2021 r. przeprowadzono czynności kontrolne w 2 oddziałach instytucji kredytowych. Zakres kontroli dotyczył oceny wybranych elementów zarządzania ryzykiem kredytowym, w szczególności procesu oceny zdolności kredytowej, restrukturyzacji, windykacji, testów warunków skrajnych, systemu limitów, systemu informacji zarządczej, w tym – tam, gdzie ma to zastosowanie – dostosowania do standardów odpowiednich rekomendacji ostrożnościowych KNF.

Zidentyfikowane w trakcie czynności kontrolnych najistotniejsze nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- procesu oceny zdolności kredytowej osób fizycznych ubiegających się o kredyty detaliczne,
- zasad klasyfikacji ekspozycji restrukturyzowanych do kategorii obsługiwanych i nieobsługiwanych,
- niewystarczającego zakresu przeprowadzanych TWS,
- zbyt niskiej częstotliwości dokonywania pomiaru stopnia wykorzystania limitów ostrożnościowych,
- braku pełnego dostosowania procesu rozpatrywania reklamacji do postanowień zawartych w ustawie o reklamacjach i Rzeczniku Finansowym,
- niezapewnienia realizacji obowiązków wynikających z art. 49 w powiązaniu z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim odnoszących się do dokonywania zwrotu prowizji i innych opłat w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego,
- braku w pełni skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w obszarze ryzyka kredytowego.

³² Z wyłączeniem ryzyka technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego oraz zagadnień dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

5

SEKTOR SPÓŁDZIELCZYCH KAS
OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH
(SKOK)

5.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Na koniec 2021 r. KNF nadzorowała 22 spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową (łącznie 23 podmioty). W 2021 r. KNF wyraziła zgodę na połączenie się trzech kas, zmianę statutu siedmiu kas, a także podjęła decyzje o powołaniu prezesów zarządów w dwóch spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

Aktywa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych na koniec 2021 r. wynosiły 10,1 mld zł, zaś

cały sektor SKOK odnotował zysk netto w wysokości 17,3 mln zł, mimo że 4 kasy zamknęły swoją działalność stratą w łącznej wysokości 6,0 mln zł. Wysokość funduszy własnych kas, liczona według ustawy o skok, na koniec 2021 r. wyniosła 406,5 mln zł.

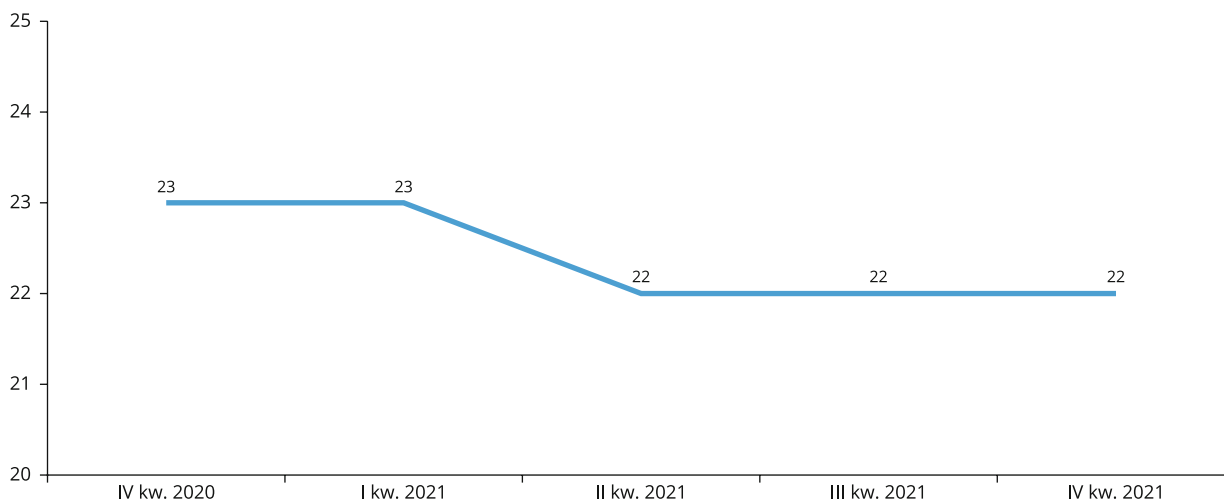
Przedstawione dane mają charakter wstępny (nie zostały zaudytowane przez biegłego rewidenta i mogą ulec zmianie).

Tabela 13. Wybrane dane finansowe spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych (w mln zł) w okresie IV 2020 – IV 2021

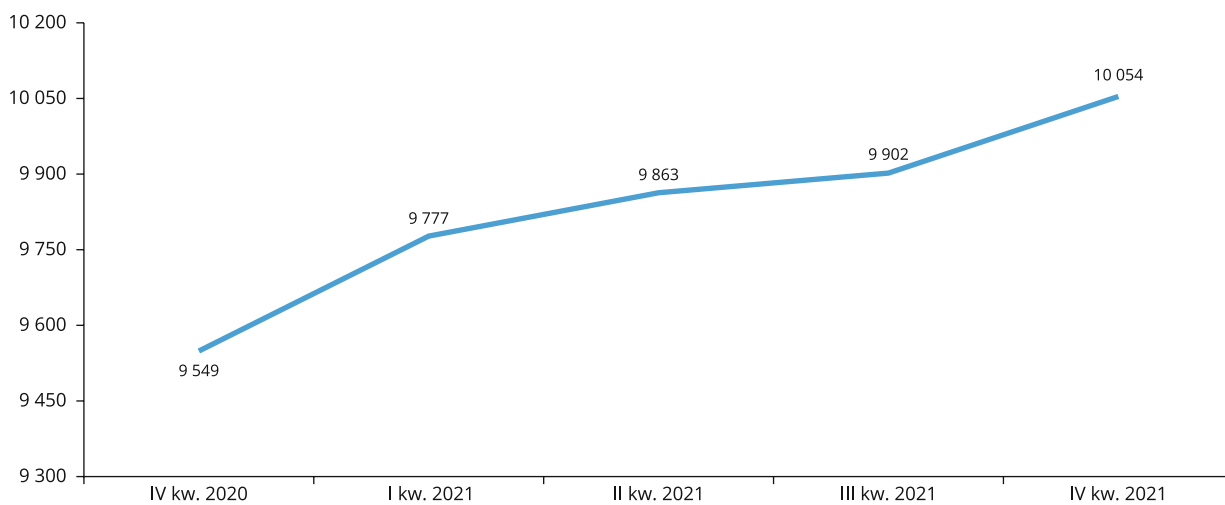
Wyszczególnienie	IV 2020	I 2021	II 2021	III 2021	IV 2021
Liczba kas działających (szt.)	23	23	22	22	22
Suma bilansowa (mln zł)	9 549,3	9 776,7	9 863,4	9 902,2	10 054,1
Fundusze własne wg ustawy o skok (mln zł)	470,1	464,1	441,9	442,6	406,5
Depozyty (mln zł)	8 863,9	9 146,2	9 246,5	9 283,2	9 445,6
Pożyczki i kredyty brutto (mln zł)	7 192,2	7 340,9	7 496,0	7 585,3	7 535,6
Zysk/strata netto (mln zł)	-4,3	4,5	14,4	24,7	17,3

Źródło: opracowanie własne UKNF

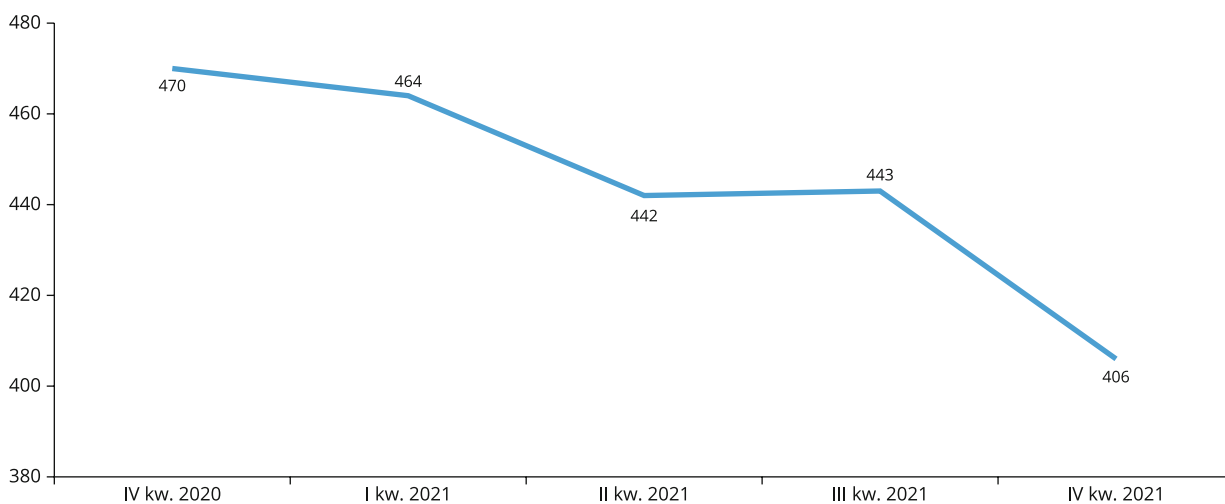
Wykres 15. Liczba spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r.

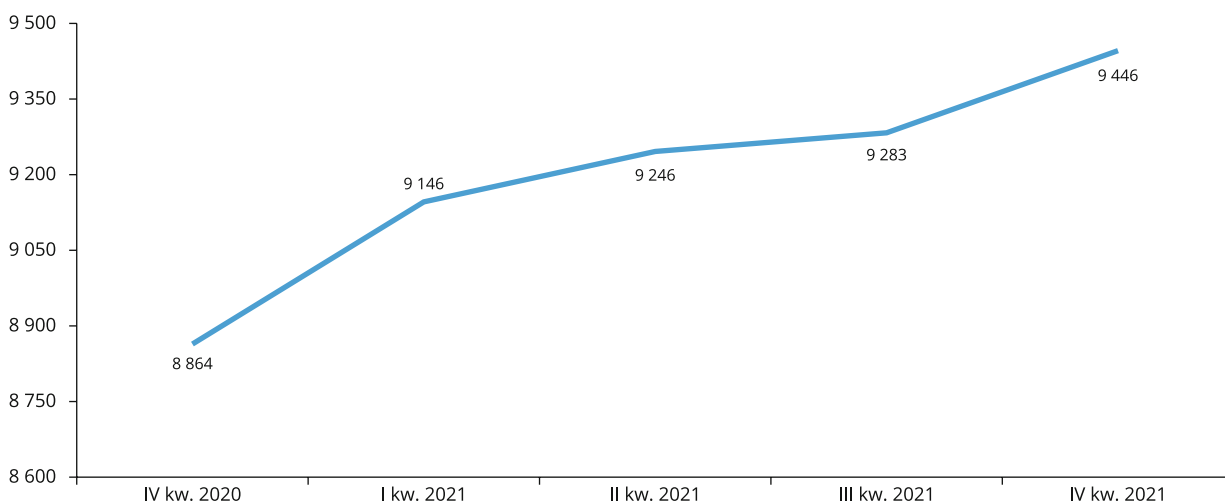
Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 16. Suma bilansowa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r. (w mln zł)

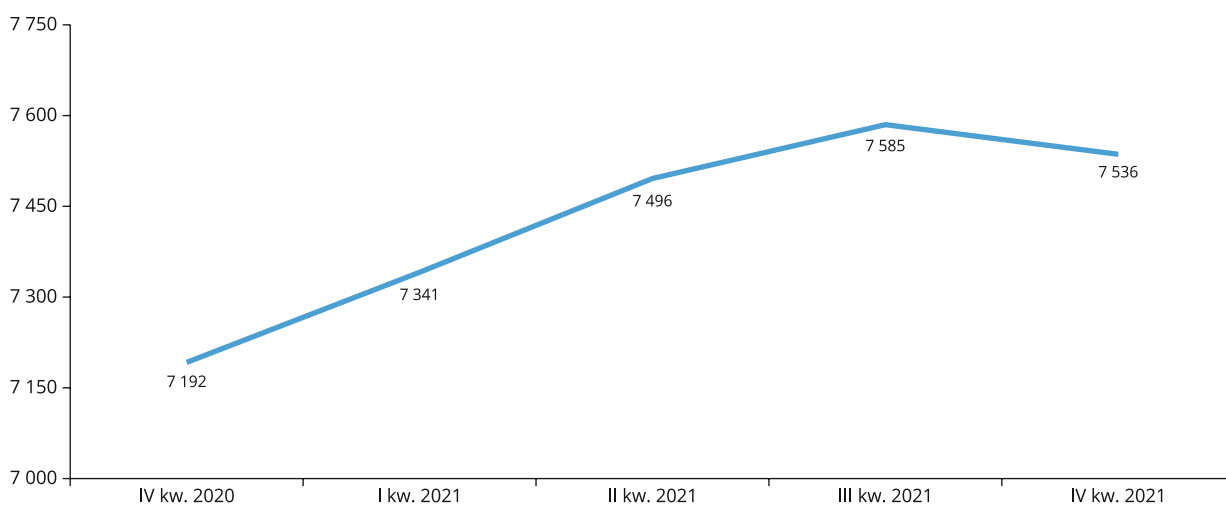
Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 17. Suma funduszy własnych wg ustawy o skok spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r. (w mln zł)

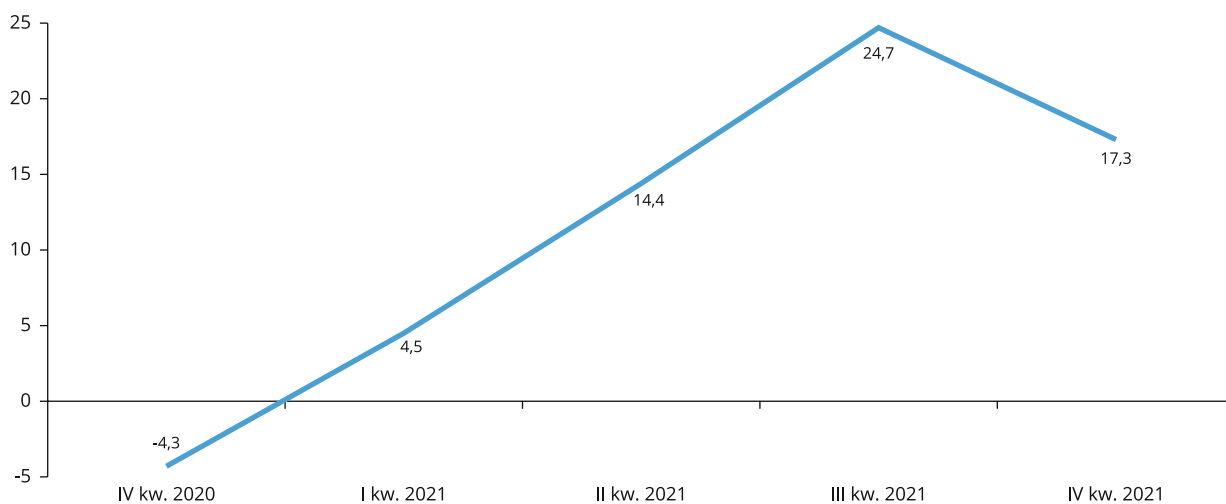
Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 18. Suma depozytów spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r. (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 19. Suma pożyczek i kredytów brutto spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r. (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 20. Wynik finansowy sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r. (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

5.2. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

Podejmowane w 2021 r. działania nadzorcze wobec spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych nakierowane były przede wszystkim na monitorowanie bieżącej sytuacji finansowej kas, ich płynności oraz jakości zarządzania, zwłaszcza w zakresie ograniczenia zwiększonego ryzyka kredytowego, poprawy efektywności działania oraz zapewnienia efektywności funkcjonowania mechanizmów stabilizacyjnych w sektorze.

W kontekście powyższego, w sektorze spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w 2021 r. kontynuowano wsparcie procesów restrukturyzacyjnych, w tym łączeniowych, których celem była ochrona depozytów i zmniejszanie ryzyka osłabienia

sektora w wyniku problemów podmiotów w trudnej sytuacji. W efekcie sektor uniknął upadłości kas, a jednocześnie deponentom zapewniona została ciągłość dostępu do powierzonych kasom środków pieniężnych.

W 2021 r. przedstawiciele UKNF aktywnie uczestniczyli w pracach powołanej przez KSF-M Grupy roboczej ds. analizy sytuacji w sektorze banków spółdzielczych i sektorze spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (GRASS), która w ramach przyznanego jej mandatu dokonała analizy sytuacji sektora SKOK oraz przeprowadziła konsultacje w tym zakresie z przedstawicielami Kasy Krajowej. Efektem przeprowadzonych prac było przygotowanie raportu GRASS oraz

propozycja działań, które w opinii GRASS mogłyby być podjęte w celu wsparcia efektywności i stabilnego funkcjonowania sektora SKOK. Konsekwencją tych działań było przyjęcie uchwały KSF z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie rekomendacji skierowanych do Ministerstwa Finansów i KNF, dotyczących działań wspierających stabilne funkcjonowanie SKOK. UKNF opracował propozycje legislacyjne w powyżej wskazanym zakresie.

Ponadto w 2021 r. pracownicy UKNF aktywnie uczestniczyli w przygotowaniu obszernych materiałów w związku z kontrolą prowadzoną w 2021 r. przez Najwyższą Izbę Kontroli w zakresie sprawowanego

nadzoru Komisji Nadzoru Finansowego nad działaniami naprawczymi wybranych spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, obejmującą okres od 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r. W *Wystąpieniu pokontrolnym* z dnia 22.10.2021 r. NIK pozytywnie oceniła działania nadzorcze KNF nad postępowaniami naprawczymi spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Według NIK „Komisja zgodnie z przepisami prawa wykorzystywała adekwatne uprawnienia przysługujące jej na podstawie przepisów art. 71 ust. 1 pkt 1–3, art. 71 ust. 2 oraz art. 73 ust. 1 ustawy o skok w celu zapewnienia bezpieczeństwa środków gromadzonych na rachunkach kas przez ich członków”.

5.3. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

W 2021 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała 7 decyzji dotyczących zatwierdzenia zmian statutu spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej oraz wydała 2 decyzje dotyczące

zgody na powołanie prezesa zarządu kasy. Ponadto KNF wydała 1 decyzję umarzającą postępowanie o wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu kasy.

5.4. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

Poza stałym monitoringiem sytuacji finansowej sektora SKOK i potencjalnych zagrożeń dla jego funkcjonowania działania nadzorcze KNF wobec sektora SKOK obejmowały analizę terminowości przekazywania informacji sprawozdawczych, a także monitorowanie przestrzegania obowiązku ochrony środków klientów oraz stosowania się do wymogów ograniczenia skali działalności w zakresie ustawowych limitów.

W 2021 r. KNF zezwoliła na połączenie na podstawie art. 74a ust. 1 ustawy o skok 3 kas. Decyzje KNF dotyczą: 1) SKOK im. Zygmunta Chmielewskiego (kasa przejmująca) i SKOK Małopolska (kasa przejmowana), 2) SKOK Progres (kasa przejmująca) i SKOK przy ZWCH „Stilon” (kasa przejmowana) oraz 3) SKOK Szopienice (kasa przejmująca) i SKOK im. Powstań-

ców Śląskich (kasa przejmowana). Na koniec 2021 r. swoją działalność prowadziły 22 spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, z czego 10 objętych było postępowaniami naprawczymi.

Ponadto w toku prowadzonych postępowań administracyjnych KNF, na podstawie art. 105 § 1 K.p.a, umorzyła 2 postępowania w przedmiocie ustanowienia zarządcy komisarycznego.

W 2021 r. KNF zapoznała się z czterema raportami o sytuacji sektora SKOK odpowiednio za: IV kwartał 2020 r., I kwartał 2021 r., II kwartał 2021 r., III kwartał 2021 r. Ponadto KNF zapoznała się z raportami na temat sytuacji kas zobowiązanych do realizacji programów postępowania naprawczego za II półrocze 2020 r. oraz za I półrocze 2021 r.

5.5. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

5.5.1. KONTROLE W SPÓŁDZIELCZYCH KASACH OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH – INFORMACJE OGÓLNE

W 2021 r. w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych przeprowadzono 3 kontrole (w tym 1 kontrolę w pełnym zakresie, 1 kontrolę w zakresie badania oceny jakości aktywów i zarządzania ryzykiem kredytowym oraz weryfikacji realizacji zaleceń po wcześniejszej kontroli oraz 1 kontrolę, podczas której – oprócz badania oceny jakości aktywów i zarządzania ryzykiem kredytowym – ocenie poddano prawidłowość wyniku finansowego).

W ich wyniku wniesiono zastrzeżenia do jakości zarządzania działalnością tych podmiotów, w szczególności ze względu na stwierdzone nieprawidłowości w procesie identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego. Główne zastrzeżenia dotyczyły:

- wyceny ekspozycji pożyczkowo-kredytowych skutkującej brakującymi odpisami aktualizującymi,
- procesu oceny zdolności kredytowej,
- procesu udzielania odstępstw,
- zarządzania ryzykiem koncentracji i/lub limitami,
- procesu restrukturyzacji,
- systemu zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.

Pozostałe istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w kasach odnosiły się do procesu zarządzania kasą, zarządzania ryzykiem płynności, zarządzania ryzykiem stopy procentowej, zarządzania ryzykiem operacyjnym i adekwatności kapitałowej.

W obszarze zarządzania kasą stwierdzone istotne nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem (występowanie możliwości przekroczenia dopuszczalnych limitów wewnętrznych, brak identyfikacji i oceny ryzyk towarzyszących wprowadzaniu/modyfikacji produktów), systemu kontroli wewnętrznej (brak realizacji planów audytu w badanym okresie, uwagi do zakresu i jakości badań audytowych) oraz

systemu informacji zarządczej (uwagi do zakresu i jakości raportów zarządczych).

W odniesieniu do wyniku finansowego stwierdzono niewłaściwe podejście w zakresie metody rozliczania kosztów z uwagi na wcześniejszą spłatę pożyczki/kredytu oraz niewystarczający poziom rezerw na zwrot prowizji z tytułu spłaty przed terminem pożyczek.

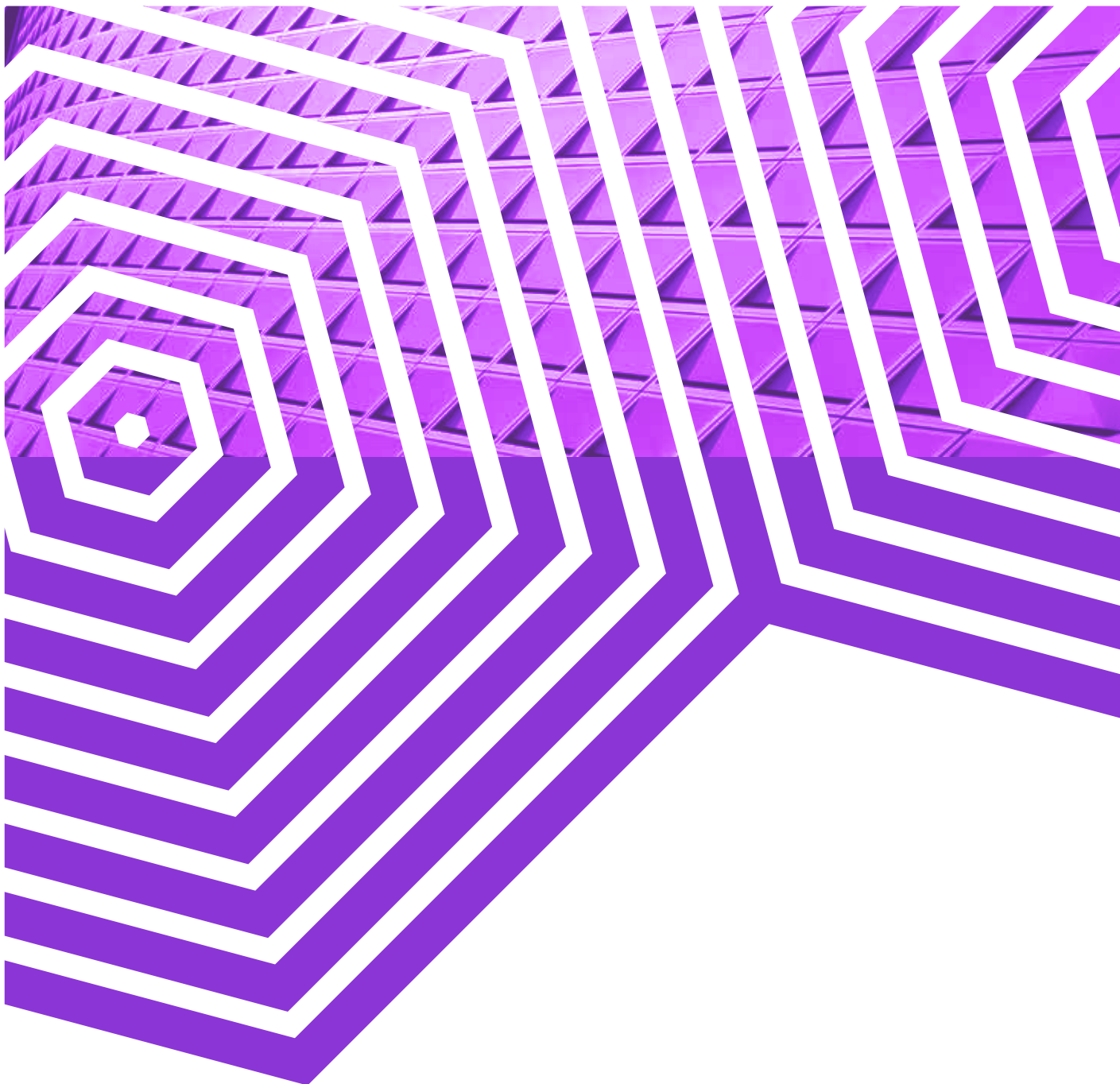
Negatywne ustalenia dotyczące zarządzania ryzykiem płynności odnosiły się do sposobu zdefiniowania parametrów określających nasilenie negatywnych zjawisk w poszczególnych scenariuszach TWS.

W zakresie ryzyka stopy procentowej stwierdzono braki w regulacjach wewnętrznych (w szczególności w odniesieniu do wyznaczania elastyczności cenowej oraz oprocentowania produktów) oraz w systemie funkcjonowania limitów (m.in. długotrwałe przekroczenia ustanowionych limitów, braki w systemie limitów, niewystarczająca częstotliwość monitorowania limitów).

W obszarze ryzyka operacyjnego³³ stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w zakresie metody wyznaczania wartości progowej oraz wartości krytycznej wskaźników KRI, niewystarczającego zakresu informacji gromadzonych w bazie zdarzeń operacyjnych (brak danych o rzeczywistych i potencjalnych stratach), niewłaściwego zarządzania procesem reklamacji (reklamacje rozpatrywane po ustawowym terminie, zasady rozpatrywania reklamacji niezgodne z ustawą o reklamacjach i Rzeczniku Finansowym, błędy w sprawozdaniu rocznym do Rzecznika Finansowego) oraz jakości i zakresu dokumentacji w obszarze zarządzania ciągłością działania.

Nieprawidłowości odnoszące się do adekwatności kapitałowej dotyczyły głównie wewnętrznego procesu oceny i pomiaru wysokości funduszy (brak regularnych przeglądów) i informacji zarządczej (brak informacji nt. przyczyn braku realizacji założeń określonych w planie kapitałowym).

³³ Z wyłączeniem ryzyka technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego oraz zagadnień dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

6

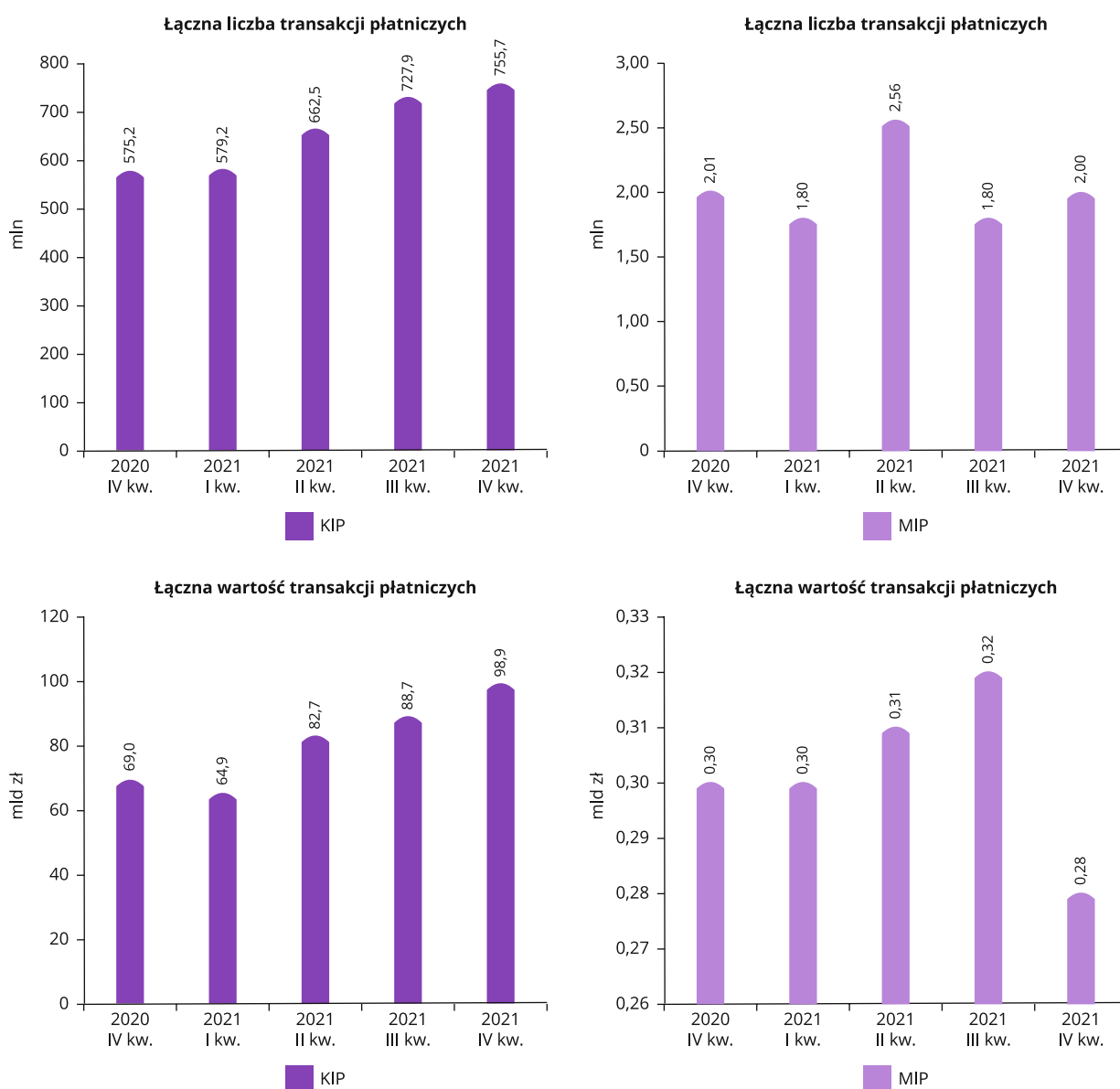
SEKTOR USŁUG PŁATNICZYCH

6.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. zezwolenia posiadało łącznie 40 krajowych instytucji płatniczych i 1 instytucja pieniądza elektronicznego. W rejestrze dostawców usług płatniczych wg stanu na 31 grudnia 2021 r. wpisanych było 1270 biur usług płatniczych oraz 117 małych instytucji płatniczych. Natomiast do rejestru dostawców, świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku wpisanych zostało 11 podmiotów. Z przekazanych do KNF danych sprawozdawczych wynika, że pomimo dużej i wciąż rosnącej liczby zarejestro-

wanych MIP, ich skala działalności mierzona łączną liczbą oraz łączną wartością realizowanych transakcji płatniczych jest znacząco mniejsza niż w przypadku KIP. Zauważalny jest wzrost liczby i wartości transakcji płatniczych w sektorze KIP – odpowiednio o ok. 31,61% i 43,33%, porównując IV kwartał 2020 r. do IV kwartału 2021 r., na co najprawdopodobniej znaczący wpływ miały skutki pandemii COVID-19, związane ze zwiększonym zainteresowaniem płatnościami bezgotówkowymi.

Wykres 21. Zmiany liczby i wartości transakcji płatniczych wykonanych przez KIP oraz MIP za okres od IV kwartału 2020 r. do IV kwartału 2021 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

6.2. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

Podejmowane w 2021 r. działania nadzorcze wobec instytucji płatniczych skupione były przede wszystkim na dopuszczaniu do działalności na rynku usług płatniczych (działania licencyjne i rejestrowe), analizie przestrzegania regulacji przez podmioty nadzorowane (w tym w szczególności w zakre-

sie wdrożenia zasad silnego uwierzytelniania klienta przy świadczeniu usług drogą elektroniczną) i podejmowaniu w związku z tym środków nadzorczych oraz identyfikowaniu naruszeń ustawy o usługach płatniczych przez podmioty działające bez wymaganych uprawnień.

6.3. KRAJOWE INSTYTUCJE PŁATNICZE, KRAJOWE INSTYTUCJE PIENIĄDZA ELEKTRONICZNEGO, MAŁE INSTYTUCJE PŁATNICZE, DOSTAWCY ŚWIADCZĄCY WYŁĄCZNIE USŁUGĘ DOSTĘPU DO INFORMACJI O RACHUNKU, BIURA USŁUG PŁATNICZYCH

6.3.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA, REJESTROWA I NOTYFIKOWANA W ZAKRESIE ZMIAN WŁAŚCICIELSKICH

W 2021 r. do KNF wpłynęło 14 wniosków dotyczących zezwoleń dla krajowych instytucji płatniczych, w tym 5 dotyczących zmian tych zezwoleń oraz 1 wniosek w sprawie zmiany zezwolenia dla krajowej instytucji pieniądza elektronicznego. W tym okresie zostały wydane 3 decyzje w przedmiocie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej, 2 decyzje zezwalające na rozszerzenie zakresu usług płatniczych przez krajowe instytucje płatnicze, 1 decyzja odmawiająca takiego zezwolenia i 1 decyzja odmawiająca rozszerzenia zakresu świadczonych usług płatniczych przez krajową instytucję płatniczą, a 1 wniosek został pozostawiony bez rozpoznania. KNF cofnęła 1 zezwolenie na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP (na wniosek podmiotu).

W 2021 r. zostało wydanych 8 decyzji w sprawie braku sprzeciwu co do zamiaru bezpośredniego lub pośredniego nabycia lub objęcia akcji lub udziałów krajowej instytucji płatniczej w liczbie zapewniającej osiągnięcie lub przekroczenie odpowiednio 20%, 30% lub 50% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym lub udziału w kapitale zakładowym oraz 4 decyzje umarzające postępowania dotyczące zmian w strukturze właścicielskiej krajowych instytucji płatniczych.

W 2021 r. przekazano do innych państw członkowskich UE 22 notyfikacje krajowych instytucji płatniczych dotyczące działalności transgranicznej, w większości dotyczące aktualizacji danych zgłoszonych w pierwszych notyfikacjach i 1 notyfikację działalności transgranicznej dostawcy świadczącego usługę dostępu do informacji o rachunku.

W 2021 r. do KNF wpłynęło 107 zawiadomień od właściwych władz nadzorczych dotyczących notyfikacji działalności unijnych instytucji płatniczych i 70 dotyczących działalności unijnych instytucji pieniądza elektronicznego w Polsce w formie oddziału, za pośrednictwem agentów i w ramach działalności transgranicznej.

W 2021 r. do KNF wpłynęło 327 wniosków dotyczących biur usług płatniczych, z czego 98 dotyczyło wpisu, 65 zmiany wpisu, natomiast 166 wykreślenia.

W 2021 r. do rejestru małych instytucji płatniczych zostały wpisane 42 małe instytucje płatnicze, dokonano 29 zmian we wpisach dotyczących tych podmiotów, natomiast wykreślonych zostało 6 podmiotów. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. było zarejestrowanych 121 małych instytucji płatniczych.

W 2021 r. do rejestru dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, zostało wpisanych 7 podmiotów i wg stanu na 31 grudnia 2021 r. zarejestrowanych było 11 takich dostawców.

6.3.2. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

6.3.2.1. NADZÓR BIEŻĄCY

W ramach nadzoru bieżącego nad krajowymi instytucjami płatniczymi KNF dokonuje analizy danych finansowych oraz innych danych o działalności instytucji płatniczych, w kontekście wymogów ustawowych i planów finansowych, i na tej podstawie podejmuje działania i środki nadzorcze.

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące opracowania dotyczące podmiotów sektora usług płatniczych:

- Informację o sytuacji KIP, MIP i BUP w IV kwartale 2020 r.,
- Informację o sytuacji KIP, MIP i BUP w I kwartale 2021 r.,
- Informację o sytuacji KIP, MIP i BUP w II kwartale 2021 r.

6.3.2.1.1. KRAJOWE INSTYTUCJE PŁATNICZE (KIP)

Analiza przekazanych KNF danych sprawozdawczych dotyczących krajowego rynku usług płatni-

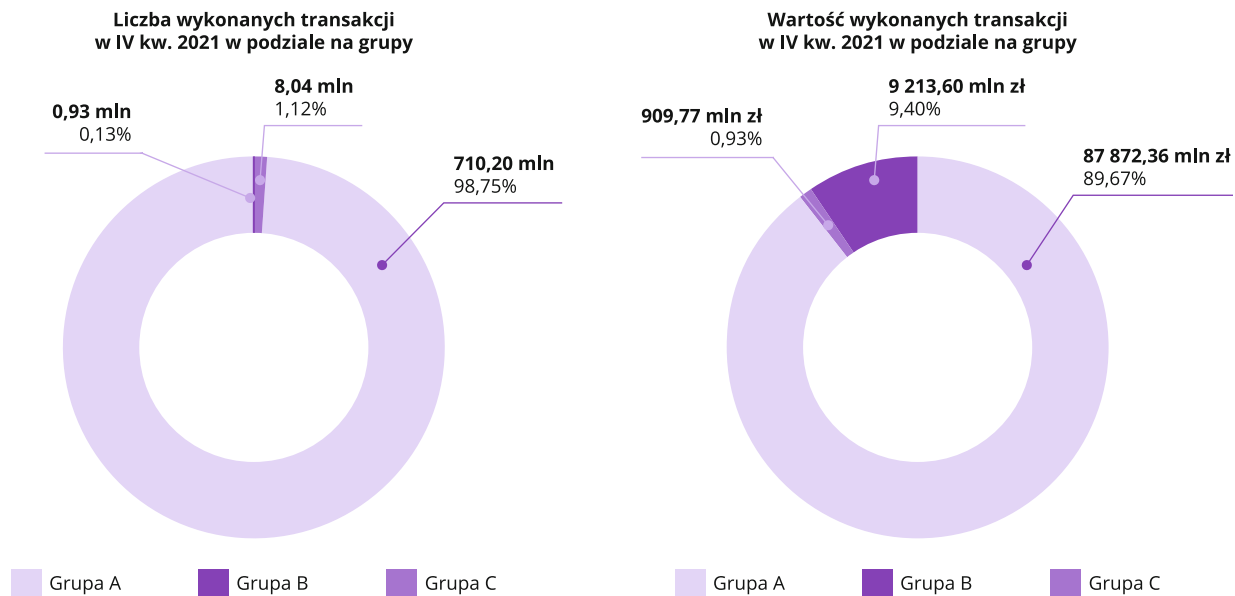
czych prowadzi do wniosku, że pozycja dominująca w tym obszarze należy do kilku KIP o ugruntowanej pozycji rynkowej, które prowadzą działalność na szeroką skalę. Krajowe instytucje płatnicze, świadczące wyłącznie usługę przekazu pieniężnego (Grupa C), zrealizowały w IV kwartale 2021 r. 1,12% wszystkich transakcji płatniczych (8,04 mln transakcji). Druga grupa podmiotów (Grupa B), które poza usługą przekazu pieniężnego świadczą także inne usługi płatnicze, m.in. polecenia przelewu i zapłaty, zrealizowały w tym okresie 0,13% wszystkich transakcji płatniczych (0,93 mln transakcji). Zdecydowana większość transakcji płatniczych, tj. 98,75% (710,20 mln transakcji), zrealizowana została przez Grupę A – KIP, które poza świadczeniem usług płatniczych z ww. Grupy B działają także jako agenci rozliczeniowi świadczący usługę *acquiringu*, tj. usługę polegającą na umożliwianiu akceptowania instrumentów płatniczych oraz wykonywania transakcji płatniczych, zainicjowanych przez akceptanta lub za jego pośrednictwem, instrumentem płatniczym płatnika, polegających w szczególności na obsłudze autoryzacji, przesłaniu do wydawcy instrumentu płatniczego lub systemów płatności zleceń płatniczych płatnika lub akceptanta, mających na celu przekazanie akceptantowi należnych mu środków.

Tabela 14. Liczba i wartość transakcji płatniczych wykonanych przez KIP

KIP	Liczba transakcji (mln)				
	IV kw. 2020	I kw. 2021	II kw. 2021	III kw. 2021	IV kw. 2021
Grupa A	566,63	568,98	653,68	719,32	710,20
Grupa B	0,13	1,83	0,80	0,88	0,93
Grupa C	8,49	8,36	8,02	7,72	8,04
Suma	575,25	579,17	662,50	727,92	719,17

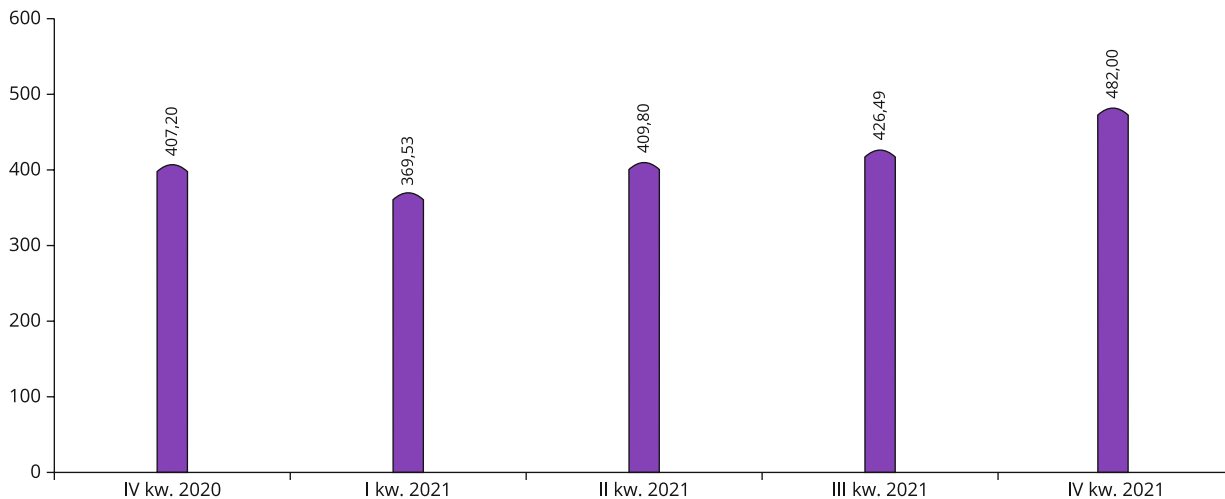
KIP	Wartość transakcji (mln zł)				
	IV kw. 2020	I kw. 2021	II kw. 2021	III kw. 2021	IV kw. 2021
Grupa A	66 640,47	61 035,83	73 411,02	78 766,40	87 872,36
Grupa B	623,90	2 125,49	7 486,63	8 263,94	9 213,60
Grupa C	1 769,64	1 748,40	1 804,75	1 607,66	909,77
Suma	69 034,01	64 909,72	82 702,40	88 638,00	97 955,73

Źródło: opracowanie własne UKNF

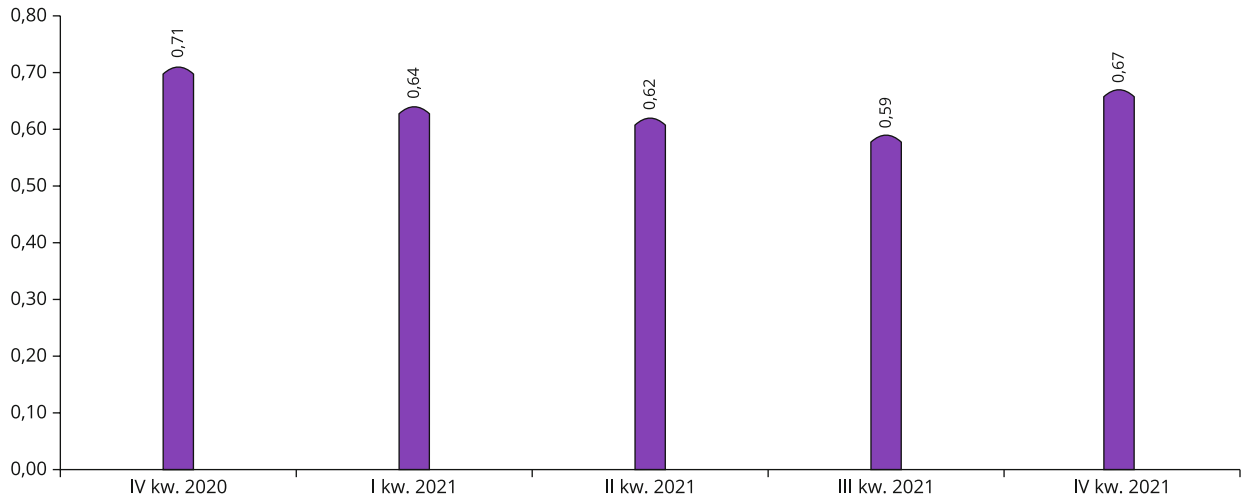
Wykres 22. Liczba i wartość transakcji płatniczych (w mln zł) wykonanych przez KIP

Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej w KIP w IV kwartale 2021 r. wyniosła 136,26 zł (w I kwartale 2021 r. – 112,07 zł, w II kwartale 2021 r. – 124,83 zł, a w III kwartale 2021 r. – 121,86 zł).

Wartość pobranych przez KIP opłat i prowizji na koniec IV kwartału 2021 r. wyniosła 482 mln zł, a średnia wysokość opłat i prowizji wyniosła 0,67 zł.

Wykres 23. Wartość pobranych opłat i prowizji przez wszystkie KIP (w mln zł)

Wykres 24. Średnia wysokość opłat i prowizji od transakcji (w zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 15. Zestawienie funduszy własnych KIP (w mln zł)

Pozycja	IV kw. 2020	I kw. 2021	II kw. 2021	III kw. 2021	IV kw. 2021
Fundusze własne, w tym:	957,42	862,57	960,38	772,98	993,71
– kapitał założycielski	421,59	380,82	412,01	423,13	444,42
– kapitał z aktualizacji wyceny	1,80	1,80	1,80	1,83	1,83
– niepodzielony zysk z lat ubiegłych	10,72	11,76	51,02	50,55	21,98
– zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego	20,61	32,38	11,09	16,68	18,77
– kapitał zapasowy	280,98	262,54	290,56	295,53	318,84
– pozostałe kapitały rezerwowe	221,72	173,27	194,27	184,67	188,21
Pomniejszenia funduszy własnych:	282,80	259,04	288,53	276,83	305,93
– akcje lub udziały własne posiadane przez instytucję płatniczą, wycenione według wartości bilansowej, pomniejszone o odpisy spowodowane trwałą utratą ich wartości	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
– wszelkie zobowiązania z tytułu emisji akcji uprzywilejowanych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
– wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej	156,01	142,09	166,51	167,61	183,46
– strata z lat ubiegłych	92,85	91,94	98,41	98,26	105,31
– strata w trakcie zatwierdzania	1,55	16,95	12,26	0,62	0,62
– strata netto bieżącego okresu	32,40	8,06	11,93	12,12	19,75
Fundusze własne (po pomniejszeniach)	674,61	603,53	670,87	685,45	682,37

Źródło: opracowanie własne UKNF

Fundusze własne KIP po pomniejszeniach, na koniec IV kwartału 2021 r., wyniosły łącznie 682,37 mln zł, a 4 KIP nie spełniły warunku wymogu kapitałowego wskazanego w art. 76 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, nakazującego KIP posiadanie w każdym czasie funduszy własnych dostosowanych do rozmiaru prowadzonej działalności i rodzaju usług płatniczych, jakie mogą świadczyć na podstawie posiadanego zezwolenia.

6.3.2.1.2. INSTYTUCJE PIENIĄDZA ELEKTRONICZNEGO (KIPE)

Zgodnie z oświadczeniem jedynej instytucji pieniądza elektronicznego (KIPE) od lutego 2020 r. rozpoczęła ona działalność operacyjną w zakresie wydawania pieniądza elektronicznego.

Tabela 16. Skala działalności KIPE

Wyszczególnienie	I kw. 2021	II kw. 2021	III kw. 2021	IV kw. 2021
Liczba transakcji wykonanych pieniądzem elektronicznym	13 360	9 418	14 791	16 540
Wartość transakcji wykonanych pieniądzem elektronicznym (zł)	1 538 346	2 017 594	2 451 453	2 946 666
Wartość pobranych prowizji i opłat z tytułu transakcji wykonanych pieniądzem elektronicznym (zł)	99 917	114 932	1 217	1 337

Źródło: opracowanie własne UKNF

6.3.2.1.3. MAŁE INSTYTUCJE PŁATNICZE (MIP)

Za IV kwartał 2021 r. sprawozdało 76 MIP, wykazując wykonanie 2,00 mln transakcji płatniczych o łącznej wartości 279,47 mln zł. Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej w MIP wyniosła 139,74 zł.

6.3.2.1.4. BIURA USŁUG PŁATNICZYCH (BUP)

Począwszy od 2020 r. zmieniły się zasady wypełniania obowiązków sprawozdawczych przez biura usług płatniczych. Od 1 stycznia 2020 r. BUP nie mają obowiązku składania sprawozdań kwartalnych. Natomiast, zgodnie z art. 128 ust. 1 pkt 2 ustawy o usługach płatniczych, biuro usług płatniczych obowiązane jest do przekazywania KNF informacji o łącznej wartości i liczbie transakcji płatniczych wykonanych, w tym także przez jego agentów, w poszczególnych miesiącach danego roku – w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku. Oznacza to, że BUP zobowiązane są do przekazania danych łącznie raz w roku.

W 2021 r. sprawozdało 933 BUP, wykazując wykonanie 65,28 mln transakcji płatniczych o łącznej wartości 5,07 mld zł. Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej w BUP wyniosła 71,67 zł.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. zarejestrowanych było 1270 BUP. W analizowanym okresie średnio ok. 16,48% BUP nie wykonywało obowiązku dostarczenia KNF dokumentów potwierdzających zawarcie umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej dotyczących świadczonych usług płatniczych.

Na gruncie obowiązujących przepisów, regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, organ nadzoru nie posiada uprawnień, które umożliwiłyby mu wykreślenie z rejestru tych BUP, które nie wywiązują się z ciężących na nich obowiązków, o których mowa powyżej.

6.3.3. INSPEKCJE W KRAJOWYCH INSTYTUCJACH PŁATNICZYCH

6.3.3.1. KONTROLE W KRAJOWYCH INSTYTUCJACH PŁATNICZYCH (KIP) – INFORMACJE OGÓLNE

W 2021 r. w krajowych instytucjach płatniczych przeprowadzono 4 kontrole w zakresie badania jakości systemu zarządzania krajową instytucją płatniczą (w tym systemu kontroli wewnętrznej) oraz zgodności jej działalności z ustawą o usługach płatniczych oraz badania jakości zarządzania ryzykiem operacyjnym. Informacje na temat kontroli w krajowych instytucjach płatniczych w zakresie zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego wykazano w podrozdz. 10.1.2.1.1. Sprawozdania, natomiast w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu – w podrozdz. 10.7. Sprawozdania.

Istotne nieprawidłowości zidentyfikowane w wyniku czynności kontrolnych dotyczyły:

- prowadzenia działalności z naruszeniem przepisów ustawy o usługach płatniczych (brak przestrzegania wymogów odnoszących się do wysokości funduszy własnych, brak dokonywania oceny sposobu funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem, nie-

- właściwe funkcjonowanie outsourcingu czynności operacyjnych³⁴),
- procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zarządzania ciągłością działania,
 - wadliwego funkcjonowania organów spółki, zwłaszcza rady nadzorczej, skutkujące m.in. naruszeniem przepisów prawa, w tym K.s.h. i ustawy o rachunkowości,
 - niewłaściwego funkcjonowania kontroli wewnętrznej w związku z brakiem przeprowadzania lub dokumentowania kontroli funkcjonalnej i/lub niewystarczającego zakresu wykonywanych przez audyt wewnętrzny kontroli,
 - braku uwzględnienia części standardów nadzorczych określonych w Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych,
 - nieterminowego przekazywania sprawozdawczości do KNF.

³⁴ Dotyczy umów niezwiązanych z obszarem technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.

7

POŚREDNICY KREDYTU
HIPOTECZNEGO I ICH AGENCI

Zgodnie z ustawą o kredycie hipotecznym pośrednicy kredytu hipotecznego i ich agenci są objęci nadzorem KNF.

Ustawa o kredycie hipotecznym przewiduje dwa tryby rejestracji pośredników kredytu hipotecznego:

- wydanie zezwolenia (na wniosek podmiotu), którego konsekwencją jest dokonanie wpisu pośrednika kredytu hipotecznego do działu I rejestru pośredników kredytowych,
- dokonanie wpisu pośrednika kredytu hipotecznego do działu I rejestru pośredników kredytowych na wniosek kredytodawcy (banku) w trybie art. 57 ustawy o kredycie hipotecznym (bez zezwolenia).

Pośrednicy kredytu hipotecznego są wpisywani do działu I rejestru pośredników kredytowych pod właściwym numerem RPH.

W 2021 r. KNF dokonała wpisu 357 pośredników kredytowych do działu I rejestru pośredników kredytowych, z czego:

- 96 pośredników kredytu hipotecznego wpisano na podstawie udzielonego zezwolenia (96 decyzji w sprawie wydania zezwolenia),
- 261 pośredników kredytu hipotecznego wpisano na podstawie wniosków kredytodawców (banków).

W 2021 r. KNF dokonała wykreślenia 213 pośredników kredytu hipotecznego z działu I rejestru pośredników kredytowych, z czego:

- 28 pośredników wykreślono na podstawie decyzji o cofnięciu zezwolenia,
- 185 pośredników wykreślono na podstawie wniosków kredytodawców o wykreślenie zgłoszonych przez nich pośredników.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. do rejestru było wpisanych 859 pośredników kredytu hipotecznego, w tym 3 pośredników, którym zostało cofnięte zezwolenie, lecz nie zostali jeszcze wykreśleni z rejestru.

W ramach postępowań toczących się wobec pośredników kredytu hipotecznego należy wskazać, iż w 2021 r. KNF wydała: 96 decyzji w sprawie zezwolenia na prowadzenie działalności pośrednictwa w zakresie kredytu hipotecznego, 26 decyzji o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego, 1 decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego.

W 2021 r. do rejestru powiadomień paszportowych dotyczących działalności pośredników kredytu hipotecznego na terytorium RP, korzystających ze swobody świadczenia usług, wpisanych zostało 6 podmiotów – 4 z Austrii, 1 z Francji i 1 z Niemiec, wykreślone zostały 2 podmioty z Wielkiej Brytanii, tym samym według stanu na 31 grudnia 2021 r. do przedmiotowego rejestru było wpisanych 12 podmiotów.

W 2021 r., w ramach zrealizowanego projektu elektronicznej UKNF, w oparciu o stworzoną w 2020 r. platformę informatyczną służącą do prowadzenia rejestracji pośredników kredytu hipotecznego i ich agentów, wdrożona została nowa wyszukiwarka tych podmiotów, dostępna na stronie internetowej KNF (<https://rpkip.knf.gov.pl/index.html>). Przeglądarka prezentuje szczegółowe dane dotyczące pośredników kredytu hipotecznego i ich agentów, w tym także informacje o polisie oraz firmach kredytodawców, z którymi dany pośrednik współpracuje. Docelowo, zarówno rejestr pośredników, jak i przeglądarka będą bezpośrednio zintegrowane z elektronicznymi wnioskami rejestrowymi składanymi przez podmioty.

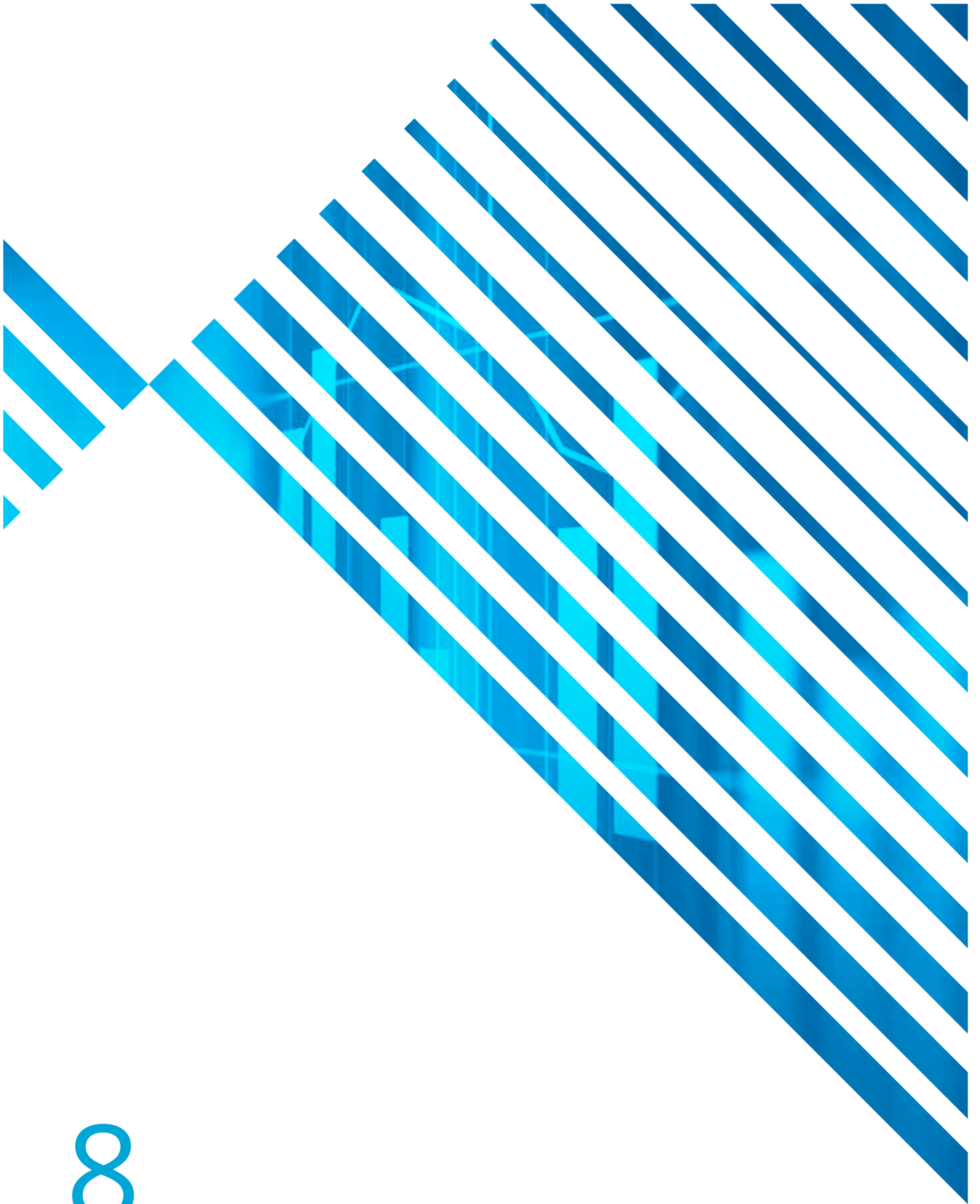
W kwestii istotnego warunku formalnego dla wydania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego dotyczącego złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu na pośrednika kredytu hipotecznego, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 1 lit. d w związku z art. 53 ustawy o kredycie hipotecznym, należy wskazać, że Komisja Egzaminacyjna dla Pośredników Kredytu Hipotecznego, o której mowa w art. 52 ustawy o kredycie hipotecznym, w roku 2021 przeprowadziła 3 egzaminy, do których przystąpiło łącznie 69 osób, z czego 45 osób złożyło egzamin z wynikiem pozytywnym.

Odnosnie do agentów pośredników kredytu hipotecznego ustawa o kredycie hipotecznym przewiduje dokonanie wpisu agenta do działu I rejestru pośredników kredytowych na wniosek pośrednika kredytu hipotecznego. Agenci pośrednika kredytu hipotecznego są wpisywani do działu I rejestru pośredników kredytowych pod właściwym numerem RHA.

W 2021 r. KNF dokonała:

- wpisu 2158 agentów (každorazowo na wniosek pośrednika kredytu hipotecznego),
- wykreślenia 1465 agentów (každorazowo na wniosek pośrednika kredytu hipotecznego).

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. do rejestru było wpisanych 7739 agentów pośredników kredytu hipotecznego.

8

RYNEK KAPITAŁOWY
I TOWAROWY

8.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Nadzorowany przez Komisję Nadzoru Finansowego rynek kapitałowy i towarowy tworzą podmioty prowadzące działalność na rynku papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, instytucje zbiorowego inwestowania oraz podmioty prowadzące działalność na rynku towarowym oraz instytucje finansowe gromadzące

i lokujące długoterminowo środki pieniężne z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu przez oszczędzających wieku emerytalnego lub uprawnień do wypłaty.

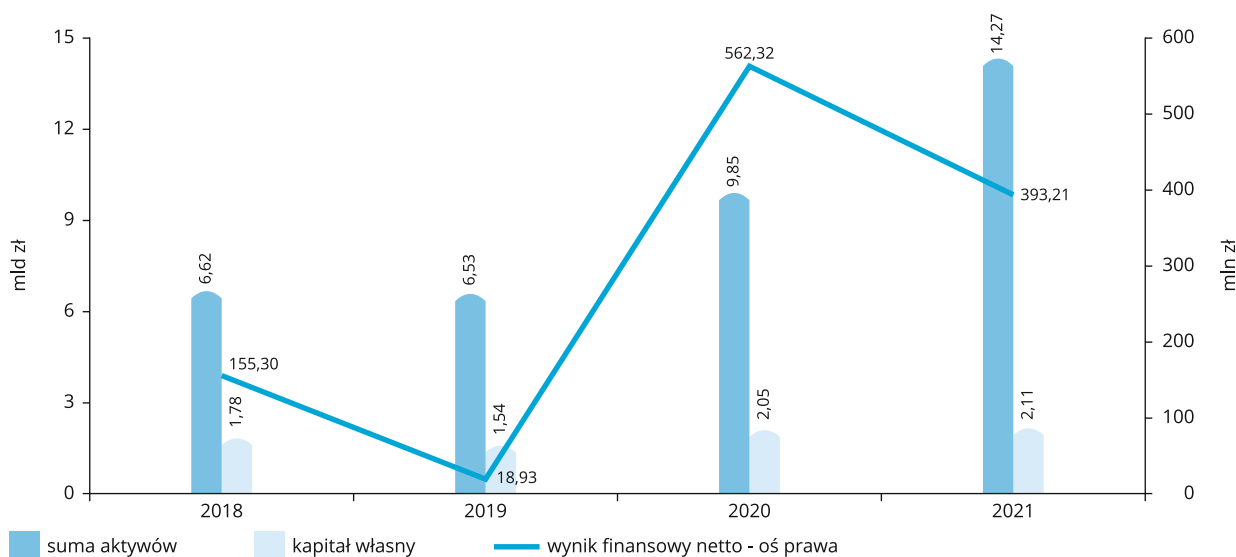
8.1.1. DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA I POWIERNICZA

Tabela 17. Liczba podmiotów prowadzących działalność maklerską i powierniczą w latach 2018–2021

Rodzaj podmiotu	2018	2019	2020	2021
Domy maklerskie	40	38	37	36
Towarowe domy maklerskie	1	1	1	1
Banki prowadzące działalność maklerską	9	9	9	9
Banki powiernicze	12	12	11	11
Razem	62	60	58	57

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 25. Podstawowe dane sektora domów maklerskich w latach 2018–2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane z 2018 r. oraz 2020 r. pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych. Dane dotyczące 2019 r. co do zasady pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych, z wyjątkiem wstępnych danych 2 domów maklerskich, które zakończyły działalność w 2020 r.

Dane dotyczące 2021 r. pochodzą z miesięcznych sprawozdań MDF wg stanu na 31.12.2021 r.

Dane nie obejmują danych domu maklerskiego, którego rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Ww. dane uwzględniają zmieniającą się liczbę domów maklerskich działających w latach 2018–2021.

Tabela 18. Liczba rachunków klientów domów i biur maklerskich w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	Liczba rachunków klientów				Udział w wartości ogółem (w %)
	2018	2019	2020	2021	2021
Domy maklerskie	714 964	594 294	621 453	789 481	33,53
Banki prowadzące działalność maklerską	1 113 066	1 335 851	1 421 078	1 565 194	66,47
Razem	1 828 030	1 930 145	2 042 531	2 354 675	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 19. Rejestr agentów firm inwestycyjnych na koniec lat 2018–2021

Agenci firm inwestycyjnych	2018	2019	2020	2021
Osoby fizyczne	244	226	215	223
Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	41	47	43	41
Razem	285	273	258	264

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 20. Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych w danym roku	63	73	32	57
Łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych	3 070	3 142	3 174	3 231

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 21. Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych oraz łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych w danym roku	51	45	31	32
Łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych	708	752	783	814

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 22. Liczba podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych na koniec lat 2018–2021

Rodzaj podmiotu	2018	2019	2020	2021
Przedsiębiorstwa energetyczne	56	58	58	57

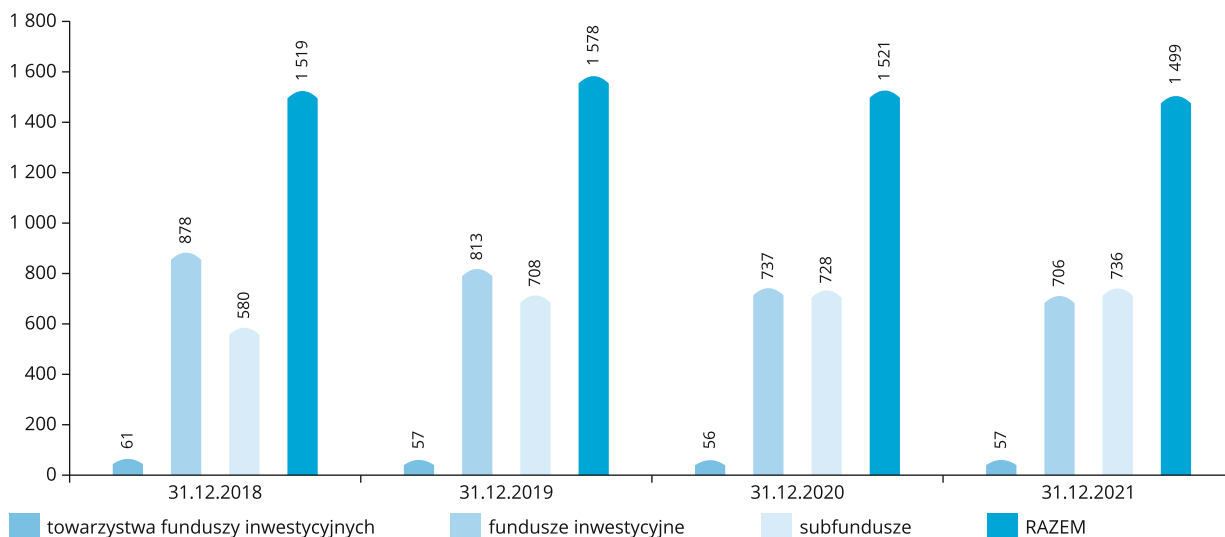
Źródło: opracowanie własne UKNF

8.1.2. INSTYTUCJE ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego posiadało 57 towarzystw

funduszy inwestycyjnych, zarządzających łącznie 706 funduszami inwestycyjnymi, w tym: 45 funduszami inwestycyjnymi otwartymi, 69 specjalistycznymi funduszami inwestycyjnymi otwartymi oraz 592 funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi.

Wykres 26. Łączna liczba nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy na koniec lat 2018–2021 (narastająco z podziałem na rodzaje)

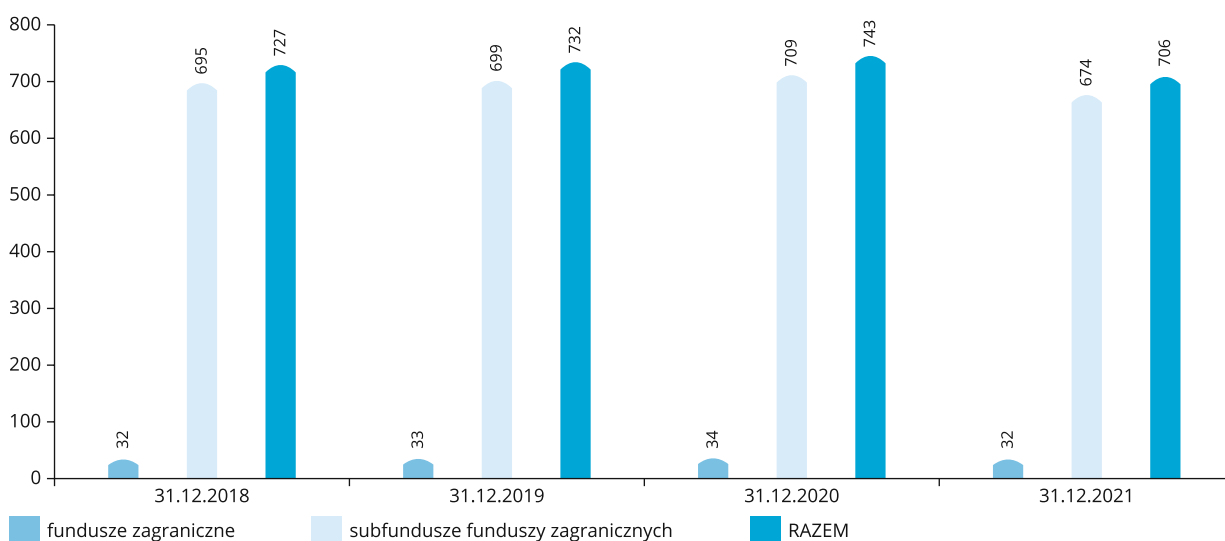

Źródło: opracowanie własne UKNF

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. do rejestru zagranicznych funduszy inwestycyjnych typu UCITS, prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego,

zostały wpisane 32 fundusze zagraniczne i 674 subfundusze wchodzące w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych.

Wykres 27. Łączna liczba nadzorowanych zagranicznych funduszy inwestycyjnych (typu UCITS) i subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2018–2021 (narastająco z podziałem na rodzaje)

Źródło: opracowanie własne UKNF

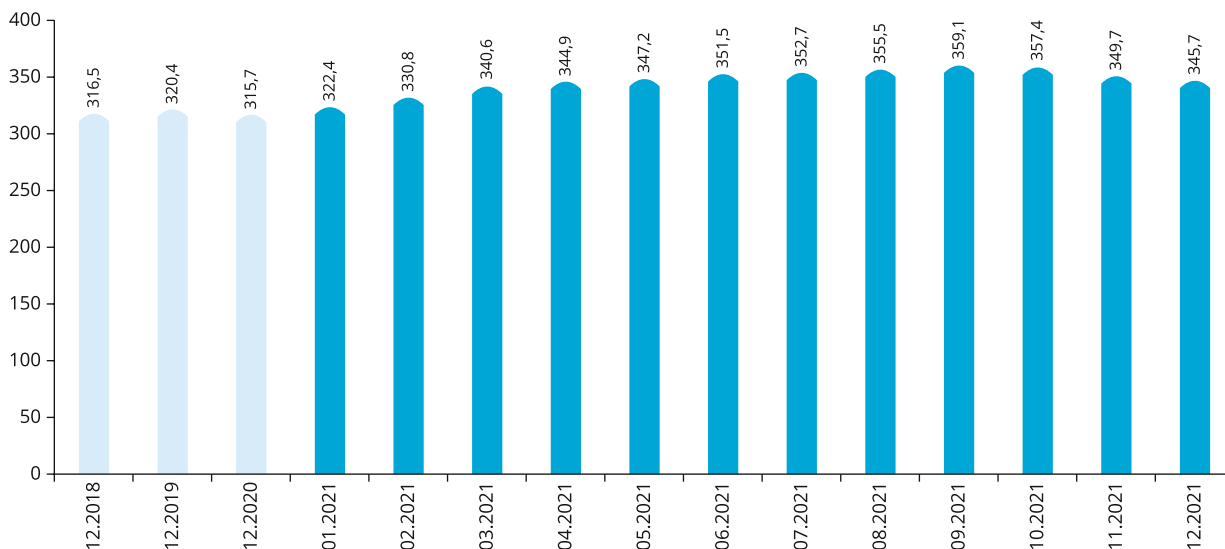
Po znacznych wzrostach wartości aktywów funduszy inwestycyjnych w pierwszym kwartale 2021 r., w kolejnych trzech miesiącach dynamika wzrostów była niższa, jednak nadal utrzymywał się trend wzro-

stowy. Na koniec września 2021 r. wartość aktywów osiągnęła poziom 359,1 mld zł, wyższy o 14% w porównaniu do stanu na koniec roku poprzedniego. Łącznie w okresie od stycznia do września 2021 r.

suma aktywów funduszy inwestycyjnych zwiększyła się o 43,4 mld zł. Natomiast w ostatnim kwartale 2021 r. obserwowane było obniżenie wartości aktywów funduszy inwestycyjnych, średnio o około

4,5 mld zł na miesiąc. Mimo zanotowanych spadków, suma aktywów funduszy inwestycyjnych na koniec grudnia 2021 r. była o 30 mld zł wyższa w porównaniu do poziomu z końca 2020 r.

Wykres 28. Aktywa funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2018–2020 oraz w 2021 r. (w mld zł)³⁵

Źródło: opracowanie własne UKNF

Po wzrostach wartości aktywów funduszy inwestycyjnych w okresie od stycznia do września, w ostatnim kwartale 2021 r. ich wartość uległa obniżeniu. Średni poziom wartości aktywów według stanu na koniec poszczególnych miesięcy 2021 r. był wyższy niż w roku poprzednim, co wpłynęło na zwiększenie sumy przychodów wypracowanych przez towarzy-

stwa funduszy inwestycyjnych. Suma przychodów ogółem w 2021 r. wyniosła 3635 mln zł, o 5,5% więcej niż w 2020 r. Natomiast suma kosztów ogółem była równa 2636 mln zł, o 10,3% więcej niż w roku poprzednim. Z kolei zagregowany wynik finansowy netto TFI za 2021 r. był o 9,9% niższy niż w 2020 r. i wyniósł 763 mln zł³⁶.

Tabela 23. Zagregowane koszty, przychody i wynik finansowy netto towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2018–2021 (w mln zł)³⁷

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	
Przychody ogółem	3 940	3 559	3 444	3 635	–
Koszty ogółem, w tym:	2 794	2 371	2 389	2 636	100,00%
– koszty stałe	1 243	1 190	1 290	1 409	53,45%
– koszty zmienne, w tym:	1 551	1 181	1 099	1 227	46,55%
• koszty zmienne dystrybucji*	936	521	490	603	22,88%
Wynik finansowy netto	911	957	847	763	–

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Koszty pozostające w bezpośrednim związku z przyjmowaniem i realizowaniem zleceń zbycia, odkupienia lub zamiany jednostek uczestnictwa lub przyjmowaniem zapisów na certyfikaty inwestycyjne i ich przydziałem, stanowiące wynagrodzenie dystrybutorów lub poniesione z tytułu promocji lub marketingu funduszu.

³⁵ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

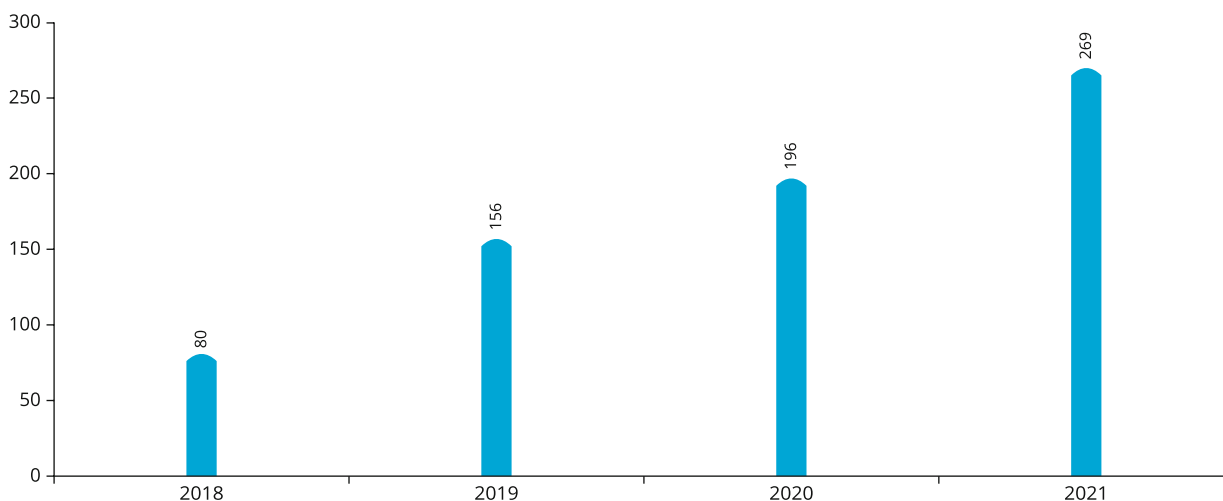
³⁶ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, a zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

³⁷ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na zarządzanie alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi (ASI) posiadała jedna spółka akcyjna, zaś wpisanych do rejestru zarządzających ASI było łącznie 268 zarządzających ASI.

Rok 2021 był rokiem, w którym zaobserwowano dalszy wzrost liczby spółek wykonujących działalność zarządzania ASI oraz dalszy wzrost wartości aktywów pozostających w zarządzaniu tych podmiotów.

Wykres 29. Liczba nadzorowanych zarządzających ASI na koniec lat 2018–2021 (narastająco)

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.1.3. PODMIOTY RYNKU EMERYTALNEGO

8.1.3.1. OTWARTE FUNDUSZE EMERYTALNE I POWSZECHNE TOWARZYSTWA EMERYTALNE

Według stanu na koniec 2021 r. zezwolenie na prowadzenie działalności posiadało 10 otwartych funduszy

emerytalnych (OFE) i tyle samo zarządzających nimi powszechnych towarzystw emerytalnych (PTE).

Na koniec 2021 r. aktywa netto otwartych funduszy emerytalnych osiągnęły wartość 188 mld zł i były wyższe o 39,4 mld zł (26,5%) niż rok wcześniej. Na zmianę wartości aktywów z jednej strony miały wpływ dodatnie wyniki finansowe OFE, z drugiej natomiast ujemne saldo rozliczeń OFE z ZUS.

Tabela 24. Wartość aktywów netto OFE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)

Otwarty fundusz emerytalny	Aktywa netto (w mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2018	2019	2020	2021	
Aegon OFE	13 620,0	13 391,0	12 970,5	16 434,3	8,7
Allianz Polska OFE	7 152,3	7 160,2	6 773,1	8 728,6	4,6
Aviva OFE Aviva Santander	34 493,3	33 803,3	32 380,2	40 742,5	21,7
Uniqa OFE (d. AXA OFE)	10 126,9	9 829,6	9 485,0	11 817,1	6,3
Generali OFE	7 825,8	7 679,6	7 284,8	9 310,4	5,0
MetLife OFE	12 391,7	12 064,3	11 436,0	14 037,8	7,5
Nationale-Nederlanden OFE	39 748,0	39 632,0	38 740,1	49 309,6	26,2
PKO BP Bankowy OFE	7 046,0	6 922,3	6 544,5	8 516,3	4,5
OFE Pocztylion	2 809,9	2 727,0	2 626,8	3 282,1	1,8
OFE PZU „Złota Jesień”	22 120,1	21 606,8	20 363,1	25 806,4	13,7
Razem	157 334,9	154 816,1	148 604,1	187 985,1	100,0

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdań dziennych OFE

Na koniec 2021 r. do OFE należało 15,4 mln osób. W ciągu całego roku po raz kolejny nastąpił spadek liczby członków o 0,2 mln osób. Łączny udział

w rynku 3 największych funduszy nieznacznie spadł (o 0,2 p.p.) w stosunku do poprzedniego roku, osiągając prawie połowę całego rynku (49,6%).

Tabela 25. Liczba członków OFE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)

Otwarty fundusz emerytalny	Liczba członków (w tys.)				Udział w rynku (w %)
	2018	2019	2020	2021	
Aegon OFE	1 804,0	1 776,9	1 747,7	1 716,5	11,3
Allianz Polska OFE	1 050,7	1 032,0	1 020,6	1 008,4	6,6
Aviva OFE Aviva BZ WBK	2 539,4	2 496,1	2 447,9	2 395,7	15,8
Uniqa OFE (d. AXA OFE)	1 119,4	1 106,3	1 091,5	1 076,0	7,1
Generali OFE	970,4	959,6	948,7	936,9	6,2
MetLife OFE	1 536,2	1 516,8	1 496,8	1 475,6	9,7
Nationale-Nederlanden OFE	2 981,6	2 945,0	2 904,8	2 862,2	18,9
PKO BP Bankowy OFE	912,6	901,4	889,8	877,1	5,8
OFE Pocztylion	567,6	561,3	554,8	547,8	3,6
OFE PZU „Złota Jesień”	2 420,0	2 375,0	2 328,3	2 279,5	15,0
Razem	15 901,9	15 670,4	15 430,9	15 175,7	100,0

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych

W 2021 r. średnia stopa zwrotu wypracowana przez otwarte fundusze emerytalne była dodatnia i wyniosła 29,5%, w przeciwieństwie do 2020 r., kiedy była ona ujemna (-2,1%). Wszystkie OFE osiągnęły w 2021 r. dodatnią stopę zwrotu. Zmienność wyni-

ków inwestycyjnych jest rezultatem silnego zaangażowania funduszy w krajowe instrumenty udziałowe, co jest konsekwencją znacznego uzależnienia osiąganych wyników od koniunktury na rynku akcji.

Tabela 26. Stopy zwrotu OFE w latach 2018–2021 (w %)

Otwarty fundusz emerytalny	2018	2019	2020	2021
Aegon OFE	-9,3	0,8	-1,0	29,8
Allianz Polska OFE	-9,5	1,9	-4,2	31,1
Aviva OFE Aviva BZ WBK	-9,4	1,2	-1,5	29,9
Uniqa OFE (d. AXA OFE)	-9,9	-0,7	-1,6	27,5
Generali OFE	-8,8	0,0	-4,1	29,8
MetLife OFE	-9,3	0,8	-2,5	26,6
Nationale-Nederlanden OFE	-9,4	0,7	-1,8	28,6
PKO BP Bankowy OFE	-10,0	0,8	-3,5	33,2
OFE Pocztylion	-9,3	0,5	-0,8	29,0
OFE PZU „Złota Jesień”	-10,7	1,5	-2,6	31,2
Średnia	-9,6	0,9	-2,1	29,5

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdań dziennych OFE

Tabela 27. Wybrane pozycje rachunku wyników powszechnych towarzystw emerytalnych w latach 2018–2021 (w mln zł)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	
Przychody ogółem, w tym:	1 092,4	1 027,6	951,1	1 048,3	100,0%
Przychody wynikające z zarządzania funduszami emerytalnymi	1 040,9	967,9	905,1	1 023,2	97,6%
Koszty ogółem, w tym:	393,0	410,3	521,4	495,2	100,0%
Obowiązkowe obciążenia z tytułu zarządzania funduszami emerytalnymi	190,5	185,3	263,3	290,6	58,7%
Koszty ogólne zarządzania PTE	139,8	156,9	161,1	152,6	30,8%
Wynik finansowy netto	562,4	495,2	343,4	444,7	-

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. dominującymi kategoriami w rachunku wyników powszechnych towarzystw emerytalnych były przychody i koszty związane z zarządzaniem funduszami emerytalnymi. Wzrost wartości aktywów zarządzanych przez PTE funduszy emerytalnych był wyższy niż w roku poprzednim, co wpłynęło na zwiększenie wyniku finansowego.

8.1.3.2. PRACOWNICZE FUNDUSZE I TOWARZYSTWA EMERYTALNE

W 2021 r. funkcjonowały 2 pracownicze towarzystwa emerytalne zarządzające pracowniczymi funduszami emerytalnymi (PFE). Według stanu na 31 grudnia

2021 r. pracownicze towarzystwa emerytalne zarządzały 2 PFE, do których należało 30,5 tys. członków, o 0,7 tys. mniej niż rok wcześniej. W okresie objętym sprawozdaniem na rachunki członków PFE przekazano składki podstawowe i dodatkowe w kwocie 104,2 mln zł, o 0,9 mln zł mniej niż w 2020 r. Wartość aktywów netto zgromadzonych w pracowniczych funduszach emerytalnych na koniec 2021 r., wyniosła 2,1 mld zł. W stosunku do 2020 r. wartość aktywów netto PFE wzrosła o 112,5 mln zł, tj. o 5,6%.

Obydwa pracownicze fundusze emerytalne funkcjonujące na koniec 2021 r. uzyskały w okresie sprawozdawczym dodatnie stopy zwrotu.

Tabela 28. Stopy zwrotu PFE w latach 2018–2021 (w %)

Pracowniczy fundusz emerytalny	2018	2019	2020	2021
PFE „Nowy Świat”	-2,7	1,6	1,8	3,7
PFE Orange Polska	-1,1	5,6	8,4	4,4

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdawczości PFE

8.1.3.3. DOBROWOLNE FUNDUSZE EMERYTALNE

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. zezwolenie na prowadzenie działalności posiadało 7 dobrowolnych funduszy emerytalnych (DFE), które były zarządzane przez powszechne towarzystwa emerytalne. Wszystkie działające DFE gromadziły wpłaty od oszczędzających w ramach umów o prowadzenie indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego (IKZE), natomiast 5 z nich prowadziło również indywidualne konta emerytalne (IKE). Od 1 lipca 2019 r. 2 powszechne towarzystwa emerytalne spośród 10 funkcjonujących

zarządzają również dobrowolnymi funduszami emerytalnymi zdefiniowanej daty (FZD).

Na koniec 2021 r. do DFE należało 80,3 tys. członków (wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 20,5%), którzy gromadzili w nich oszczędności w formie IKE lub IKZE. Wartość zagregowanych aktywów netto zgromadzonych w DFE wyniosła na koniec 2021 r. 1,1 mld zł, co stanowiło wzrost o 44,6% w porównaniu do roku poprzedniego (głównie spowodowany napływem składek do DFE w kwocie 270,7 mln zł).

Tabela 29. Aktywa netto DFE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)

Dobrowolny fundusz emerytalny	Aktywa netto (w mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2018	2019	2020	2021	
Allianz Polska DFE	13,5	16,7	20,0	26,0	2,3
Generali DFE	0,5	0,7	1,4	3,0	0,3
MetLife DFE	30,5	34,9	46,1	54,9	4,8
Nationale-Nederlanden DFE	98,7	152,6	250,8	392,4	34,6
PKO DFE	67,8	86,9	117,9	157,8	13,9
DFE Pocztylion Plus	2,4	4,0	5,8	8,5	0,7
DFE PZU	168,4	254,5	343,1	492,5	43,4
Razem	381,8	550,3	785,1	1 135,1	100,0

Źródło: sprawozdawczość DFE

W 2021 r. wszystkie DFE osiągnęły dodatnie stopy zwrotu. Lepsze wyniki osiągnęły DFE, które zarządzają relatywnie mniejszymi aktywami. Dodatkowo na zróżnicowanie wyników inwestycyjnych DFE miały wpływ wykorzystywane przez zarządzających strate-

gie inwestycyjne, zarówno w zakresie poziomu alokacji w poszczególne klasy aktywów, doboru pojedynczych instrumentów finansowych, jak również zmian składu portfela.

Tabela 30. Stopy zwrotu DFE w latach 2018–2021 (w %)

Dobrowolny fundusz emerytalny	2018	2019	2020	2021
Allianz Polska DFE	-6,6*	5,4*	2,9*	16,0*
Generali DFE	-10,4	16,5	21,0	18,2
MetLife DFE	-16,6	9,7	33,3	11,5
Nationale-Nederlanden DFE	-8,6*	8,9*	15,3*	10,8*
PKO DFE	-6,7	0,1	11,0	14,8
DFE Pocztylion Plus	-4,8	1,0	8,0	19,7
DFE PZU	-9,9	3,4	1,6	12,4

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdawczości DFE

* Stopa zwrotu wyliczona na podstawie jednostki rachunkowej typu A.

8.1.3.4. PRACOWNICZE PROGRAMY EMERYTALNE

Pracownicze programy emerytalne (PPE), indywidualne konta emerytalne (IKE) oraz indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego (IKZE), w których uczestnictwo jest dobrowolne, mają – w przeciwieństwie do pozostałych form dobrowolnego gromadzenia oszczędności z przeznaczeniem na cel emerytalny

– charakter instytucjonalny, a środki są w nich gromadzone na zasadach określonych przepisami prawa.

Rozwój tego elementu systemu emerytalnego jest wzmacniany poprzez zachęty w postaci zwolnień podatkowych i możliwość korzystania z ulg w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne.

Tabela 31. Rozwój PPE w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Liczba PPE	1 230	1 907	2 110	2 083
Liczba uczestników (w tys.)	425	613	632	641
Wartość zgromadzonych aktywów (w mln zł)	12 735	14 547	17 016	18 929

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje zarządzające środkami pracowniczych programów emerytalnych

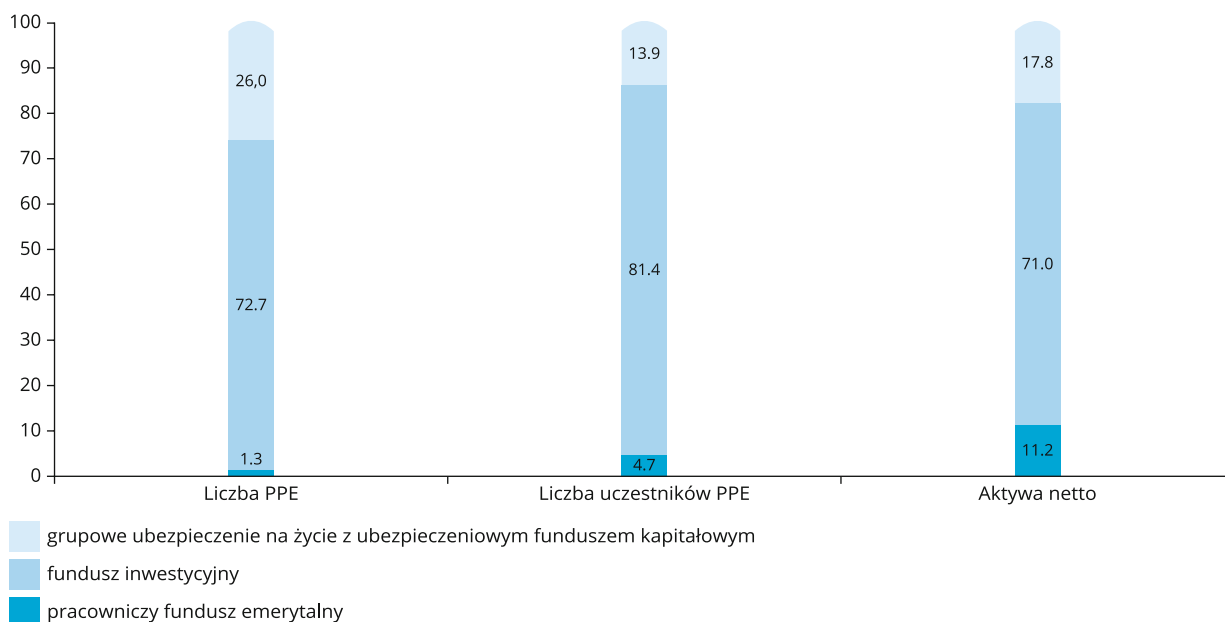
Według stanu na 31 grudnia 2021 r. funkcjonowały 2083 pracownicze programy emerytalne, w tym:

- 542 w formie umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- 1514 w formie umowy o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego,

– 27 w formie pracowniczego funduszu emerytalnego.

Udział poszczególnych form w rynku PPE obrazuje wykres 30.

Wykres 30. Struktura rynku PPE w 2021 r. (w %)

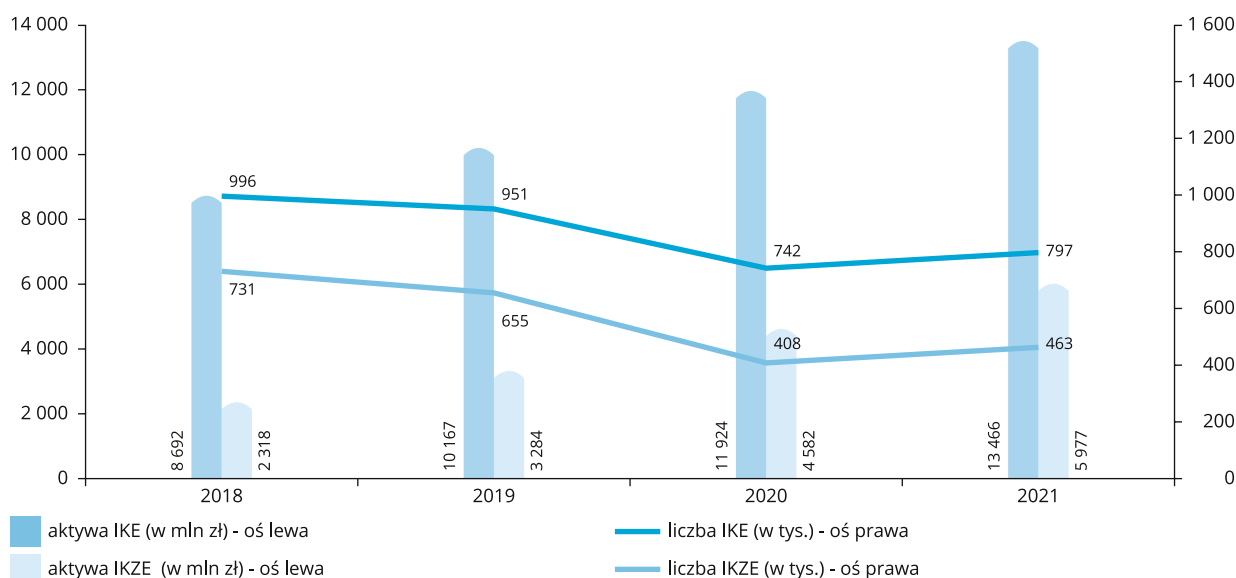

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje zarządzające środkami pracowniczych programów emerytalnych

8.1.3.5. INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE I INDYWIDUALNE KONTA ZABEZPIECZENIA EMERYTALNEGO

IKE i IKZE są to dobrowolne, a zarazem indywidualne formy oszczędzania na cele emerytalne. Okres

ich funkcjonowania jest różny: IKE funkcjonują od 2004 r., natomiast IKZE od 2012 r.

Wykres 31. Wartość aktywów oraz liczba kont IKE i IKZE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje prowadzące IKE lub IKZE

Według stanu na koniec 2021 r. podmioty uprawnione do prowadzenia IKE lub IKZE obsługiwały 796,5 tys. IKE i 462,7 tys. IKZE, na których zgromadzono aktywa odpowiednio w wysokości 13,5 mld zł

i 6 mld zł. W 2021 r. oszczędzający wpłacili na konta IKE 2,2 mld zł, natomiast na konta IKZE 1,5 mld zł, łącznie o 59,8% więcej niż rok wcześniej.

Tabela 32. Liczba kont oraz aktywa IKE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)

Podmioty prowadzące IKE	Liczba kont (w tys.)				Udział w rynku (w %)	Wartość aktywów (w mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2018	2019	2020	2021		2018	2019	2020	2021	
Zakłady ubezpieczeń	563	462	200	195	27,0	2 583	2 739	2 932	3 067	22,8
Fundusze inwestycyjne	317	355	393	433	53,0	2 725	3 266	3 970	4 539	33,7
Podmioty prowadzące działalność maklerską	33	39	56	80	7,5	1 435	1 785	2 439	3 252	24,1
Banki	78	89	86	79	11,5	1 887	2 297	2 466	2 437	18,1
Dobrowolne fundusze emerytalne	5	6	7	10	1,0	63	81	117	173	1,3
Ogółem	996	951	742	797	100,0	8 692	10 167	11 924	13 466	100,0

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje prowadzące IKE

Tabela 33. Liczba kont oraz wartość aktywów IKZE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)

Podmioty prowadzące IKZE	Liczba kont (w tys.)				Udział w rynku (w %)	Wartość aktywów (w mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2018	2019	2020	2021		2018	2019	2020	2021	
Zakłady ubezpieczeń	447	377	96	96	23,7	635	784	956	1 100	18,4
Fundusze inwestycyjne	151	175	192	209	47,0	1 086	1 609	2 258	2 810	47,0
Podmioty prowadzące działalność maklerską	11	17	32	52	7,7	119	197	392	715	12,0
Banki	20	24	28	34	6,9	156	224	307	384	6,4
Dobrowolne fundusze emerytalne	101	61	60	72	14,7	321	470	669	968	16,2
Ogółem	731	655	408	463	100,0	2 318	3 284	4 582	5 977	100,0

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje prowadzące IKZE

8.1.3.6. PRACOWNICZE PLANY KAPITAŁOWE

Na mocy ustawy o PPK funkcjonują pracownicze plany kapitałowe (PPK). Uczestnikiem PPK jest osoba fizyczna, która ukończyła 18. rok życia, w imieniu i na rzecz której podmiot zatrudniający zawarł umowę o prowadzenie PPK z instytucją finansową. Na koniec 2021 r. w ewidencji PPK zamieszczono 19 instytucji finansowych uprawnionych do prowadzenia PPK:

- 16 towarzystw funduszy inwestycyjnych,
- 2 powszechne towarzystwa emerytalne,
- 1 zakład ubezpieczeń.

Zgodnie z informacjami otrzymanymi od instytucji obsługujących PPK na koniec 2021 r. liczba osób będących uczestnikami PPK wyniosła 2 mln (na koniec 2020 r. 1,5 mln uczestników). W tym okresie wpłynęło do PPK kwotę 4 mld zł (w 2021 r. 2,2 mld zł). Według stanu na 31 grudnia 2021 r. na rachunkach PPK zgromadzono aktywa o wartości 6,2 mld zł, o 3,4 mld zł więcej niż w 2020 r.

8.1.4. PODMIOTY INFRASTRUKTURY RYNKU KAPITAŁOWEGO I TOWAROWEGO

Spółkami tworzącymi infrastrukturę rynku kapitałowego i towarowego w Polsce są:

- Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA (GPW),
- BondSpot SA (BondSpot),
- Towarowa Giełda Energii SA (TGE),
- Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA (IRGiT),
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA (KDPW),
- KDPW_CCP SA (KDPW_CCP).

8.1.4.1. GIEŁDA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W WARSZAWIE SA

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA prowadzi obsługę następujących rynków:

- Rynku regulowanego – Głównego Rynku, na którym odbywa się obrót akcjami, prawami do akcji, prawami poboru, certyfikatami inwestycyjnymi, warrantami subskrypcyjnymi, tytułami uczestnictwa ETF, produktami strukturyzowanymi i instrumentami pochodnymi. W ramach Głównego Rynku funkcjonują dwa rynki:
 - Rynek Podstawowy: jest to rynek urzędowy, będący rynkiem oficjalnych notowań. Do obrotu na Rynku Podstawowym kwalifikowane są papiery wartościowe spełniające kryteria odpowiedniej wartości i rozproszenia, których emitenci ogłaszali sprawozdania finansowe za ostatnie trzy lata,
 - Rynek Równoległy: na Rynku Równoległym notowane są papiery wartościowe najmniejszych spółek i o niższym, niż na Rynku Podstawowym, rozproszeniu akcji;
- Alternatywnego systemu obrotu – NewConnect i ASO Catalyst, które posiadają status Rynku Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Rynek ten jest przeznaczony dla młodych firm o stosunkowo niewielkiej kapitalizacji. Głównym przedmiotem obrotu na rynku NewConnect są akcje oraz prawa do akcji małych i średnich spółek. Głównym przedmiotem obrotu na ASO Catalyst są instrumenty dłużne.

W 2021 r. nastąpił wzrost kapitalizacji spółek notowanych na GPW w porównaniu z poprzednim rokiem. Kapitalizacja spółek wyniosła ogółem ponad 1312 mld zł, co odpowiada wzrostowi o ponad 22% w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Tabela 34. Kapitalizacja Główny Rynek GPW na koniec lat 2018–2021 (mln zł)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Spółki krajowe	578 937	550 243	538 752	701 152
Spółki zagraniczne	549 571	553 603	529 899	611 571
Razem	1 128 508	1 103 846	1 068 651	1 312 723

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.gpw.pl/podstawowe-statystyki-gpw>

W 2021 r. nastąpił spadek kapitalizacji spółek notowanych na NewConnect w porównaniu z poprzednim rokiem (wzrost w przypadku spółek krajowych, lecz znaczny spadek w przypadku spółek zagranicznych –

o ponad 80%). Kapitalizacja spółek wyniosła ogółem ponad 19 mld zł, co odpowiada spadkowi prawie 3% w porównaniu z 2020 r.

Tabela 35. Kapitalizacja NewConnect na koniec lat 2018–2021 (mln zł)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Spółki krajowe	7 151	9 095	18 669	18 969
Spółki zagraniczne	235	610	1 091	214
Razem	7 386	9 705	19 760	19 183

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://newconnect.pl/podstawowe-statystyki-newconnect>

W 2021 r. na rynku GPW zaobserwowano wzrost obrotu akcjami w porównaniu do poprzedniego roku, natomiast na NewConnect jego spadek.

Tabela 36. Wartość obrotu akcjami (mln zł) w latach 2018–2021 – Główny Rynek i NewConnect

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Wartość obrotu – Główny Rynek	211 850	195 266	311 124	330 995
Wartość obrotu – NewConnect	1 660	1 533	14 942	6 290

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.gpw.pl/podstawowe-statystyki-gpw> oraz <https://newconnect.pl/podstawowe-statystyki-newconnect>

8.1.4.2. BONDSPOt SA

BondSpot SA prowadzi działalność w ramach:

- rynku regulowanego – głównym przedmiotem obrotu są obligacje skarbowe, obligacje korporacyjne, obligacje spółdzielcze oraz inne papiery dłużne,
- alternatywnego systemu obrotu – przedmiotem obrotu mogą być zdematerializowane obligacje, listy zastawne i inne dłużne instrumenty finansowe inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom wynikającym z zaciągnięcia długu,

– Treasury BondSpot Poland (TBSP) jest to hurtowy rynek obrotu obligacjami skarbowymi oraz bonami skarbowymi, organizowany w formule alternatywnego systemu obrotu. TBSP prowadzony jest na podstawie umowy z Ministrem Finansów.

Największą wartość obrotów obserwujemy na rynku TBSP, która na przestrzeni ostatnich lat ulegała wyraźnemu spadkowi, by w 2021 r. osiągnąć wartość wyższą niż 4 lata temu.

Tabela 37. Wartość obrotu (mld zł) w latach 2018–2021 – TBSP BondSpot SA

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Wartość obrotów	407	282	169	474

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://www.bondspot.pl/statystyki_TBSPoland

8.1.4.3. TOWAROWA GIEŁDA ENERGII SA

Towarowa Giełda Energii SA prowadzi następujące rynki:

- Rynek Dnia Następnego (RDN) (obróć kontraktami godzinowymi i blokowymi z fizyczną dostawą z kontraktowanej energii elektrycznej w dniu następnym w ramach rynku krajowego oraz rynków zagranicznych, z którymi istniejące połączenia międzysystemowe zostały oddane pod obrót giełdowy),
- Rynek Dnia Bieżącego (XBID) (transgraniczny obrót kontraktami godzinowymi na dostawę energii elektrycznej w dniu bieżącym i następnym w ramach 21 krajów UE),
- Rynek Dnia Następnego gazu (RDNg) (obróć kontraktami blokowymi z fizyczną dostawą gazu zakontraktowanego w ciągu następnej doby gazowej),
- Rynek Dnia Bieżącego gazu (RDBg) (obróć kontraktami godzinowymi na dostawę gazu w dniu bieżącym),
- Rynek Praw Majątkowych (RPM) (obróć prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia energii z OZE oraz prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw efektywności energetycznej w rozumieniu ustawy o efektywności energetycznej),

- Rynek Towarów Rolno-Spożywczych (RTRS) (obróć kontraktami z fizyczną dostawą pszenicy, żyta i kukurydzy).

TGE jako OTF prowadzi następujące rynki:

- Rynek Terminowy Produktów z dostawą energii elektrycznej (RTPE) (rynek terminowy z fizyczną dostawą energii elektrycznej),
- Rynek Terminowy Produktów z dostawą gazu (RTPG) (rynek terminowy z fizyczną dostawą gazu),
- Rynek Terminowy Praw Majątkowych (RTPM) (rynek terminowy z fizyczną dostawą praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii z OZE).

TGE jako rynek regulowany prowadzi Rynek Instrumentów Finansowych (RIF), na którym w 2021 r. w obrocie znajdowały się Uprawnienia do Emisji EUA (obróć kasowy Uprawnieniami do Emisji). W największym stopniu rozwinięty jest giełdowy obrót energią elektryczną i gazem ziemnym. W latach 2018–2021 liczba członków TGE uległa stabilizacji. W tym okresie doszło do istotnego zwiększenia wolumenu obrotu energią elektryczną i gazem ziemnym z poziomu 369 TWh w 2018 r. do poziomu 405 TWh w 2021 r.

Tabela 38. Liczba członków i wolumen obrotu energią elektryczną i gazem ziemnym (TWh) – rynek towarowy TGE w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Liczba członków	76	77	76	77
Wolumen obrotu	369	375	394	405

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.tge.pl/>

8.1.4.4. IZBA ROZLICZENIOWA GIEŁD TOWAROWYCH SA

Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA (IRGiT) rozlicza wszystkie transakcje zawierane na rynkach prowadzonych przez TGE. W ramach izby rozliczeniowej i rozrachunkowej IRGiT rozlicza transakcje zawierane na rynku regulowanym oraz na zorganizowanej platformie obrotu (instrumenty finansowe). W ramach giełdowej izby rozrachunkowej IRGiT rozlicza wszystkie transakcje zawierane na giełdzie towarowej oraz na zorganizowanej platformie obrotu (hurtowe produkty energetyczne niebędące instrumentami finansowymi).

W 2021 r. KNF sprawował nadzór licencyjny oraz bieżący nad IRGiT w związku z prowadzoną przez podmiot działalnością.

8.1.4.5. KRAJOWY DEPOZYT PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH SA

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA jest centralną instytucją odpowiedzialną za prowadzenie i nadzorowanie systemu depozytowo-rozrachunkowego w zakresie obrotu instrumentami finansowymi. KDPW jest centralnym depozytem papierów wartościowych autoryzowanym na podstawie przepisów UE. Do zadań KDPW należy również m.in.:

- prowadzenie repozytorium transakcji,
- wspieranie przetwarzania zdarzeń korporacyjnych spółek,
- prowadzenie agencji numerującej, odpowiedzialnej za nadawanie numerów ISIN, FISN, CFI dla papierów wartościowych oraz kodów LEI stanowiących unikalny identyfikator dla podmiotów prawnych prowadzących działalność w obrocie instrumentami finansowymi,
- świadczenie usługi zatwierdzonego mechanizmu sprawozdawczego (ang. *Approved Reporting Mechanism – ARM*), polegającej na pośrednictwie

w przekazywaniu do organu nadzoru informacji o szczegółach transakcji zawieranych w obrocie instrumentami finansowymi.

Działalność prowadzona przez KDPW w powyższym zakresie podlega nadzorowi licencyjnemu oraz bieżącemu KNF. W 2021 r. KNF prowadziła określone przepisami prawa czynności nadzorcze wobec tego podmiotu.

8.1.4.6. KDPW_CCP SA

Na podstawie uzyskanego zezwolenia KNF, KDPW_CCP SA świadczy usługi centralnego rozliczania – CCP (centralny kontrahent). KDPW_CCP przejmuje zobowiązania stron rozliczanych transakcji, stając się kupującym dla każdego sprzedającego i sprzedającym dla każdego kupującego (nowacja), zabezpieczając jednocześnie rozliczane transakcje majątkiem własnym.

KDPW_CCP dokonuje rozliczeń transakcji zawieranych:

- w obrocie zorganizowanym (papiery wartościowe i instrumenty pochodne):
 - na rynkach regulowanych organizowanych przez GPW oraz BondSpot,
 - w alternatywnych systemach obrotu prowadzonych przez GPW oraz BondSpot,
- w obrocie niezorganizowanym – OTC (instrumenty dłużne, kontrakty pochodne odnoszące się do stóp procentowych – interest rate, transakcje repo albo sell/buy-back).

KDPW_CCP rozlicza transakcje w PLN oraz EUR. KDPW_CCP organizuje system zabezpieczania płynności rozliczeń transakcji, w skład którego wchodzi:

- depozyty zabezpieczające pobierane od uczestników rozliczających,

- wpłaty uczestników do prowadzonych przez KDPW_CCP funduszy zabezpieczających,
- kapitał własny KDPW_CCP.

Powyższe usługi świadczone przez KDPW_CCP podlegają nadzorowi licencyjnemu oraz bieżącemu KNF.

8.1.4.7. OFERTY PUBLICZNE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH INNYCH NIŻ CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

W wyniku wejścia w życie w dniu 21 lipca 2019 r. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylecia dyrektywy 2003/71/WE uległa zmianie definicja oferty publicznej papierów wartościowych, która rozszerzyła przypadki, w których do niej dochodzi. W myśl nowej definicji, która obowiązuje już od połowy 2019 r., ofertą publiczną jest komunikat skierowany do odbiorców (a więc do co najmniej 2 osób) w dowolnej formie i za pomocą dowolnych środków, przedstawiający wystarczające informacje na temat warunków oferty i oferowanych papierów wartościowych, w celu umożliwienia inwestorowi podjęcia decyzji o nabyciu lub subskrypcji tych papierów wartościowych. W wyniku zmiany definicji oferty publicznej w 2021 r. (podobnie jak miało to miejsce w 2020 r.) zaobserwowano znaczącą liczbę ofert publicznych akcji przeprowadzonych na terenie RP w porównaniu z wcześniejszymi latami.

Liczba przeprowadzonych ofert w 2021 r. zgłoszonych do KNF w Systemie Ewidencji Akcji wzrosła o ponad 23% w porównaniu do roku poprzedniego i wyniosła 448. Wartość ofert publicznych akcji wyniosła 12 926,89 mln zł i była nieznacznie mniejsza niż w roku poprzednim.

Tabela 39. Wartość i liczba ofert publicznych o charakterze gotówkowym w latach 2018–2021

Rok	2018		2019		2020		2021	
	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)
Publiczne emisje akcji	46	1 047,71	58	683,40	250	3 440,16	345	3 980,39
Publiczne oferty sprzedaży akcji	20	331,27	19	362,33	114	10 447,79	103	8 946,51
Publiczne oferty razem	66	1 378,98	77	1 045,73	364	13 887,95	448	12 926,89

w tym:

pierwsze oferty publiczne*	9	312	6	50,8	18	11 075,28	40	9 267,49
----------------------------	---	-----	---	------	----	-----------	----	----------

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Rozumiane jako pierwsza oferta publiczna związana z debiutem na GPW lub NC.

Wartość ofert publicznych w 2021 r. była zbliżona do wartości w roku poprzednim. Wzrost zanotowano w zakresie liczby i wartości pozyskanego kapitału, mniejsza była z kolei wartość sprzedaży akcji.

Łączna wartość przeprowadzonych w 2021 r. ofert publicznych akcji wyniosła 12 926,89 mln zł, w tym wartość subskrypcji akcji wyniosła 3980,39 mln zł, a war-

tość publicznych ofert sprzedaży akcji 89 46,51 mln zł. Na porównywalnym poziomie w porównaniu do roku poprzedniego była wartość przeprowadzonych w 2021 r. pierwszych ofert publicznych, wyniosła ona 9267,49 mln zł. Przy czym należy tu podkreślić, że w 2021 r. przeprowadzono kilka ofert pierwotnych, których wartość wyniosła ponad 1 mld zł (np. IPO Grupy Pracuj.pl, STS, Huuuge czy Pepco).

8.2. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

8.2.1. OPUBLIKOWANIE PRZEWODNIKA PROSPEKTOWEGO

5 października 2021 r. miała miejsce publikacja *Przewodnika prospektowego* – opracowania, którego celem jest pomoc mniej doświadczonym emitentom w przygotowaniu prospektu oraz przeprowadzeniu oferty publicznej papierów wartościowych lub ubieganiu się o ich dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym, a tym samym usprawnienie procesu przygotowania dokumentacji prospektowej i przejścia przez proces weryfikacji tej dokumentacji przez KNF. Przewodnik zawiera wskazówki i objaśnienia do przepisów i procedur związanych z prospektem. Pomaga zrozumieć, jak dokonać wyboru rodzaju i formy prospektu, jakie są zasady składania wniosku do KNF i prowadzenia postępowania dotyczącego zatwierdzenia prospektu, jak uniknąć często popełnianych błędów, jakie prawa i obowiązki będą ciążyły na emitencie po jego zatwierdzeniu. Odnosi się on także do zasad sporządzania poszczególnych części prospektu.

8.2.2. ESEF (JEDNOLITY EUROPEJSKI FORMAT RAPORTOWANIA)

Pierwotne założenia prawa Unii Europejskiej przewidywały, że emitenci papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym będą sporządzać swoje raporty roczne w Jednolitym Europejskim Formacie Raportowania (ang. *European Single Electronic Format* – ESEF), począwszy od raportów za 2020 r. W dniu 16 lutego 2021 r. przyjęta została zmiana Dyrektywy 2004/109/WE dotycząca terminu obowiązku zastosowania jednolitego elektronicznego formatu raportowania w rocznych raportach finansowych. Nowelizacja ww. dyrektywy wprowadziła tzw. opcję narodową, na podstawie której państwa członkowskie UE mogły odroczyć o rok stosowanie ESEF. W tym celu w dniu 13 kwietnia 2021 r. opublikowana została ustawa z dnia 25 lutego 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe

oraz niektórych innych ustaw, zawierająca przepisy umożliwiające odroczenie obowiązku raportowania zgodnego z ESEF.

W 2021 r. kontynuowane były działania umożliwiające wdrożenie przez emitentów papierów wartościowych notowanych na rynku regulowanym raportowania w ESEF. Dostosowanie ESPI do odbioru, walidacji technicznej oraz przekazywania do publicznej wiadomości raportów rocznych sporządzonych zgodnie z ESEF oraz przeprowadzone na początku roku testy raportowania zgodnego z ESEF umożliwiły emitentom, którzy nie zdecydowali się na skorzystanie z możliwości odroczenia ww. obowiązku, na przekazanie raportów rocznych za 2020 r. w nowym formacie.

Do końca pierwszego półrocza 2021 r. raporty w formacie ESEF za rok obrotowy 2020 przekazało 149 emitentów – 126 sporządziło zarówno raporty roczne, jak i skonsolidowane raporty roczne, a 23 wyłącznie (tzw. jednostkowe) raporty roczne. Spośród 126 skonsolidowanych sprawozdań finansowych, będących elementami raportów skonsolidowanych, sporządzonych w formacie ESEF, 108 zostało zwalidowanych pomyślnie, natomiast tylko w przypadku 18 zostały zidentyfikowane błędy wymagające analizy emitenta w celu stwierdzenia zasadności przekazania korekty. Wszystkie sprawozdania finansowe, będące elementami (tzw. jednostkowych) raportów rocznych, zostały zwalidowane pomyślnie.

Zdobyte w ten sposób doświadczenia powinny ułatwić emitentom przygotowanie raportów rocznych za rok obrotowy 2021, w odniesieniu do których format ESEF będzie już obowiązkowy.

8.2.3. UDZIAŁ W PRACACH LEGISLACYJNYCH³⁸

26 czerwca 2021 r. weszły w życie przepisy rozporządzenia IFR, które regulują obszar wymogów ostroż-

³⁸ Zob. więcej: podrozdz. 10.5.1. *Udział w pracach legislacyjnych*.

nościowych dla domów maklerskich i zastąpiły w tym zakresie normy rozporządzenia CRR. Wraz z rozporządzeniem IFR w życie weszła dyrektywa IFD. UKNF czynnie uczestniczył w pracach legislacyjnych, które miały na celu implementację przepisów tej dyrektywy do polskiego porządku prawnego, zarówno w pracach dotyczących zmiany ustaw, jak również nowego rozporządzenia odnoszącego się do zasad zarządzania ryzykiem w domach maklerskich.

W 2021 r. UKNF aktywnie uczestniczył również w konsultacjach publicznych projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego³⁹ oraz ochrony inwestorów na tym rynku. W ramach ww. projektu UKNF przedstawił propozycje zmian:

- w ustawie o ofercie (w zakresie m.in. usprawnienia postępowań w przedmiocie zatwierdzenia prospektu oraz doprecyzowania zasad publikacji dokumentów ofertowych, a także wyposażenia Komisji w niezbędne środki nadzorcze stosowane wobec emitentów obowiązanych do przyjmowania polityki wynagrodzeń),
- w ustawie o obrocie (w zakresie m.in. rewizji zasad i rozszerzenia katalogu informacji przekazywanych do rejestru zobowiązań emitentów KDPW, jak również pakiet zmian mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa klientom czy inwestorom, a także usprawnienie czy ułatwienie działania podmiotów nadzorowanych),
- w ustawie o obligacjach (pakiet zmian mających na celu wzmocnienie ochrony klienta indywidualnego),
- w ustawie o funduszach inwestycyjnych (m.in. propozycja nowego modelu rejestracji certyfikatów inwestycyjnych niepublicznych funduszy inwestycyjnych zamkniętych, ograniczenia outsourcingu zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszy inwestycyjnych, częściowego cofnięcia zezwolenia na zarządzanie alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, łączenia niepublicznych funduszy inwestycyjnych zamkniętych).

UKNF brał udział w projekcie „Nowe zjawiska na rynku finansowym” realizowanym w ramach Cyfrowej Agendy Nadzoru (CAN), którego zadaniem było przygotowanie przepisów adaptujących do polskiego porządku prawnego przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsiębiorstw gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937 – Dz. Urz. UE L 347 z 20.10.2020. Efektem prac był przygotowany przez UKNF projekt ustawy

o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych⁴⁰, który umocowił Komisję do przeprowadzania procesów licencyjnych wobec platform crowdfundingowych.

UKNF brał czynny udział w pracach legislacyjnych nad nowelizacją przepisów ustawy o PPE⁴¹ służących uproszczeniu prowadzenia pracowniczych programów emerytalnych. Nowelizacja ww. przepisów, już wcześniej postulowana przez KNF, miała na celu m.in. zniesienie najbardziej uciążliwych obowiązków administracyjnych obciążających pracodawców prowadzących takie programy.

Realizując cele związane z rozwojem rynku finansowego oraz ochrony inwestorów, UKNF przygotował również projekty nowych aktów wykonawczych do ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, w zakresie obowiązków sprawozdawczych funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych. Propozycje te zostały przekazane do Ministerstwa Finansów i stanowią element projektu cyfryzacji nadzoru, zmierzającego do budowy nowoczesnej infrastruktury pozyskiwania, przetwarzania i analizy danych sprawozdawczych. Dzięki niej możliwe będzie zmniejszenie pracochłonności związanej z realizacją obowiązków informacyjnych po stronie TFI oraz obciążeń biurokratycznych dla podmiotów nadzorowanych.

W 2021 r. UKNF przygotował i uczestniczył w pracach legislacyjnych mających na celu modyfikację wzoru tzw. kwartalnego raportu dotyczącego działalności sprzedażowej firm inwestycyjnych i banków prowadzących działalność na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie. Zmiany miały na celu wyjaśnienie dotychczasowych wątpliwości odnoszących się do tego raportu, jak również zapewnienie KNF dostępu do informacji, które umożliwią nadzorowanie działalności sprzedażowej w zakresie obrotu instrumentami finansowymi.

8.2.4. SPOTKANIA I KONSULTACJE Z UCZESTNIKAMI RYNKU

8.2.4.1. WSPÓŁPRACA Z IDM I ZBP

W 2021 r. UKNF kontynuował cykl spotkań z przedstawicielami rynku zrzeszonymi w ramach Izby Domów Maklerskich i Związku Banków Polskich. W trakcie 6 spotkań dyskutowane były bieżące problemy firm inwestycyjnych, a także ich wątpliwości w zakresie interpretacji przepisów. Prowadzenie otwartego

³⁹ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12349203>

⁴⁰ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12346354>

⁴¹ <https://legislacja.gov.pl/projekt/12349450>

dialogu z firmami inwestycyjnymi pozwoliło efektywnie reagować na zaobserwowane przez Komisję nieprawidłowości na rynku, a także wypracowywać rozwiązania, które są optymalne także dla firm inwestycyjnych.

8.2.4.2. WSPÓŁPRACA Z IZFIA W SPRAWIE ZMIANY OBOWIĄZKÓW SPRAWOZDAWCZYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I TFI

W związku z przygotowanymi projektami nowych aktów wykonawczych do ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, w zakresie obowiązków sprawozdawczych funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych, rozpoczęto roboczą współpracę z Izbą Zarządzających Funduszami i Aktywami, aby umożliwić sektorowi TFI zapoznanie się z proponowanymi zmianami oraz efektywne przygotowanie się do konsultacji i opiniowania w ramach procesu legislacyjnego.

Mając na uwadze, że przepisy te mają przyczynić się do likwidacji barier rozwoju FinTech identyfikowanych przez uczestników rynku, związanych z ograniczeniami funkcjonalności i innymi trudnościami obecnego systemu sprawozdawczego na rynku funduszy inwestycyjnych.

8.2.4.3. WSPÓŁPRACA Z IZFIA ODNOŚNIE DO WYPRACOWANIA STANDARDÓW I KRYTERIÓW DOTYCZĄCYCH STOSOWANIA WYTYCZNYCH ESMA DOTYCZĄCYCH OPŁAT ZA WYNIKI W FUNDUSZACH INWESTYCYJNYCH

Po wydaniu przez europejski organ nadzoru ESMA *Wytycznych dotyczących opłat za wyniki w UCITS i niektórych rodzajach AFI* (ESMA34-39-992) przedstawiciele UKNF odbyli szereg spotkań roboczych z przedstawicielami Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami oraz Rady Banków Depozytariuszy mających na celu współpracę przy wypracowaniu standardów dotyczących praktyki stosowania tych wytycznych w odniesieniu do krajowych funduszy inwestycyjnych. Wytyczne te wdrażają na poziomie UE ściślejsze ramy dotyczące zmiennych składników wynagrodzenia towarzystw funduszy inwestycyjnych naliczanego z aktywów zarządzanych funduszy, stąd ich odpowiednia krajowa implementacja ma istotne znaczenie dla ochrony interesów uczestników funduszy.

Wypracowane oraz skonsultowane z partnerami rynkowymi standardy i kryteria dotyczące praktycznego stosowania ww. wytycznych pozytywnie przyczyniają się do sprawności i efektywności prowadzonych postępowań administracyjnych w przedmiocie udzielenia zezwolenia na zmiany statutów funduszy inwestycyjnych w zakresie postanowień regulujących koszty wynagrodzenia uzależnionego od wyników funduszu.

8.2.4.4. KONSULTACJE Z UCZESTNIKAMI RYNKU NA TEMAT PROBLEMÓW W REALIZACJI OBOWIĄZKÓW INFORMACYJNYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I PRZYGOTOWANIE ROZWIĄZAŃ ELIMINUJĄCYCH ZGŁASZANE PROBLEMY

W związku z pojawiającymi się praktycznymi problemami związanymi z realizacją obowiązków sprawozdawczych funduszy inwestycyjnych oraz jakością danych przekazywanych do KNF w tych sprawozdaniach, pracownicy UKNF prowadzili liczne indywidualne konsultacje z uczestnikami rynku, w wyniku których wypracowano modyfikacje techniczne obowiązujących formularzy raportowych wykorzystywanych do przekazywania sprawozdań funduszy inwestycyjnych oraz raportów bieżących funduszy informujących o wykupie certyfikatów inwestycyjnych.

Ponadto, w związku z obszernością zakresu merytorycznego sprawozdawczości funduszy oraz pojawiającymi się wątpliwościami i problemami zgłaszanymi przez uczestników rynku, UKNF przeprowadził seminaria szkoleniowe CEDUR, na których omówione zostały kluczowe aspekty dotyczące prawidłowego sposobu sporządzenia sprawozdań⁴². Działania te przyczyniają się do usprawnienia procesu realizacji obowiązków informacyjnych wobec KNF oraz polepszenia jakości danych wykorzystywanych w analizach nadzorczych prowadzonych przez UKNF do czasu wdrożenia nowych rozwiązań informatycznych.

8.2.5. PUBLIKACJA STANOWISK

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego, UKNF wydał w 2021 r. stanowiska w sprawie zarządzania produktowego, ryzyka niedostosowania polskiego porządku prawnego do przepisów rozporządzenia w sprawie dostawców usług finansowania społecznościowego, w sprawie utrwalania kontaktów z klientami firm inwestycyjnych oraz w sprawie nadzoru wykonywanego przez firmę inwestycyjną nad jej agentem.

⁴² Zob. więcej: Aneks 12.7. Zestawienie webinarów zorganizowanych przez UKNF w ramach projektu edukacyjnego CEDUR w 2021 r.

8.2.5.1. SEMINARIUM SZKOLENIOWE ORAZ STANOWISKO W SPRAWIE NIEKTÓRYCH ASPEKTÓW ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I ALTERNATYWNYCH SPÓŁEK INWESTYCYJNYCH

W 2021 r. UKNF prowadził działania mające na celu ściślejsze doprecyzowanie oczekiwań nadzorczych dotyczących praktycznych aspektów stosowania przepisów prawnych regulujących obowiązki towarzystw funduszy inwestycyjnych i zarządzających ASI w przedmiocie zarządzania ryzykiem funduszy inwestycyjnych i alternatywnych spółek inwestycyjnych. Obszar ten ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia, aby działalność inwestycyjna funduszy prowadzona była z zachowaniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i ostrożności oraz aby ryzyko inwestycyjne funduszy nie wykraczało poza poziom akceptowalny dla inwestorów. W ramach tych działań:

- pracownicy UKNF przeprowadzili webinarium CEDUR dla przedstawicieli towarzystw funduszy inwestycyjnych i zarządzających ASI, na którym omówione zostały istotne aspekty teoretyczne i praktyczne dotyczące sposobu funkcjonowania systemów zarządzania ryzykiem w TFI oraz obserwacje wynikające z doświadczeń nadzorczych⁴³,
- opublikowane zostało *Stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie niektórych aspektów dotyczących zarządzania ryzykiem funduszy inwestycyjnych i alternatywnych spółek inwestycyjnych*. Stanowisko to wychodzi naprzeciw oczekiwaniom TFI, które zgłaszały UKNF problemy związane z dość ogólnym sposobem sformułowania przepisów prawnych dotyczących zarządzania ryzykiem funduszy i zwracały uwagę na potrzebę doprecyzowania przez organ nadzoru oczekiwań, co do realizacji tych przepisów, z uwzględnieniem praktyki funkcjonowania krajowych funduszy inwestycyjnych.

8.2.5.2. WYKŁADNIA NADZORCZA W SPRAWIE WYKUPU CERTYFIKATÓW INWESTYCYJNYCH

W związku z koniecznością uwypuklenia istotności zagadnień dotyczących spójności pomiędzy profilem płynności aktywów funduszy inwestycyjnych zamkniętych a obowiązkami wobec uczestników dotyczącymi wykupów certyfikatów inwestycyjnych, UKNF przekazał do towarzystw funduszy inwestycyjnych wykładnię nadzorczą w tej sprawie, obejmującą m.in. kwestię klauzul redukcyjnych zamieszczanych w statutach funduszy zamkniętych.

8.2.6 DECYZJA UMOŻLIWIAJĄCA SPORZĄDZENIE KID W JĘZYKU ANGIELSKIM

3 grudnia 2021 r. KNF podjęła decyzję o dopuszczeniu języka angielskiego, jako języka innego niż język polski, w którym można sporządzić dokument zawierający kluczowe informacje (KID) o produktach zbiorowego inwestowania (PRIP) typu Exchange Traded Funds (ETF).

8.2.7. DECYZJE DOTYCZĄCE CZŁONKÓW ZARZĄDÓW TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

W 2021 r. końca dobiegał okres przejściowy, w którym TFI powinny uzyskać zgody na powołanie członków zarządów ds. systemów zarządzania ryzykiem i członków zarządu nadzorujących podejmowanie decyzji inwestycyjnych. W okresie objętym sprawozdaniem KNF wydała 119 decyzji (w 97 przypadkach udzielono zgody na powołanie).

8.2.8. DZIAŁANIA KNF WOBEC PODMIOTÓW INFRASTRUKTURY RYNKU KAPITAŁOWEGO

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA uzyskał zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na rozszerzenie działalności centralnego depozytu papierów wartościowych, zgodnie z rozporządzeniem CSDR, o świadczenie usług sprzedaży danych. Udzielenie zezwolenia w przedmiotowym zakresie spowoduje zwiększenie oferty usług świadczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA. Na skutek korzystania z ww. usługi, podmioty działające na rynku uzyskają dostęp do raportów z danymi, które mogą wykorzystywać w dalszym prowadzeniu oraz rozwijaniu działalności.

Komisja Nadzoru Finansowego przeprowadziła, na wniosek Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA, postępowanie w przedmiocie zatwierdzenia zmian w Regulaminie Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, na mocy których rozszerzone zostały przypadki, w których istnieje możliwość rejestrowania papierów wartościowych bez zawierania przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA umowy w tej sprawie z emitentem. Zaproponowane przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA zmiany w Regulaminie były związane z dostosowaniem jego treści do planowanego utworzenia przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA nowego rynku, tj. Global Connect, na którym będą notowane spółki zagraniczne.

⁴³ Zob. więcej: Aneks 12.7. Zestawienie webinarów zorganizowanych przez UKNF w ramach projektu edukacyjnego CEDUR w 2021 r.

Komisja Nadzoru Finansowego przeprowadziła, na wniosek Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA, postępowanie w przedmiocie zatwierdzenia zmian w Regulaminie GPW, na mocy których zmodyfikowany został dotychczasowy model wypełniania obowiązków informacyjnych spoczywających na spółkach giełdowych w związku z ich podleganiem zasadom ładu korporacyjnego. Zmianie uległy zasady informowania na temat stosowania Dobrych Praktyk. Spółki informują nie tylko o trwałym niestosowaniu lub incydentalnym naruszeniu zasady, lecz także publikują kompleksową informację nt. stosowania zasad. Zmiana skutkuje zatem koniecznością publikacji raportu dotyczącego zakresu stosowania Dobrych Praktyk przez wszystkie spółki giełdowe. Nowy zbiór zasad ładu korporacyjnego – „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2021” – zaczął obowiązywać od dnia 1 lipca 2021 r.

Komisja Nadzoru Finansowego przeprowadziła, na wniosek Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA, postępowanie w przedmiocie zatwierdzenia zmian w Regulaminie GPW, na mocy których Regulamin GPW został dostosowany do poszerzenia oferty produktowej i uruchomienia obrotu na rynku regulowanym giełdowymi prawami pochodnymi oraz bankowymi papierami wartościowymi o charakterze strukturyzowanym. Istotą przedmiotowych zmian jest objęcie na gruncie Regulaminu giełdowych praw pochodnych oraz bankowych papierów wartościowych o charakterze strukturyzowanym, emitowanych na prawie polskim, zakresem regulacji obowiązujących dla instrumentów strukturyzowanych w systemie animatora rynku, analogicznie jak ma to miejsce w przypadku zagranicznych instrumentów strukturyzowanych notowanych na Głównym Rynku Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA.

8.3. FIRMY INWESTYCYJNE I BANKI POWIERNICZE, AGENCI FIRM INWESTYCYJNYCH, MAKLERZY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, DORADCY INWESTYCYJNI

8.3.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

8.3.1.1. DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA

W 2021 r. jednemu podmiotowi cofnięto w części zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej.

W 2021 r. KNF wydała 2 decyzje w przedmiocie rozszerzenia działalności maklerskiej, 1 decyzję w przedmiocie uchylenia, na wniosek, zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej i 5 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu/członka zarządu domu maklerskiego odpowiedzialnego za nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem.

KNF wydała również 7 decyzji w przedmiocie umorzenia postępowania, m.in. 1 decyzję dotyczącą stwierdzenia wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej oraz 5 decyzji dotyczących wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu/członka zarządu domu maklerskiego odpowiedzialnego za nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem. W tym okresie zawieszonych zostało 5 postępowań w sprawie udzielenia/rozszerzenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w trakcie rozpatrywania były 2 wnioski o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej złożone przez podmioty nieposiadające statusu firmy inwestycyjnej, 3 wnioski na rozszerzenie działalności maklerskiej oraz 8 wniosków o wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu domu maklerskiego lub członka zarządu domu maklerskiego odpowiedzialnego za nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem.

W 2021 r. rozpatrzono 8 zawiadomień o zamiarze nabycia lub objęcia akcji domów maklerskich. KNF nie zgłosiła sprzeciwu w 3 postępowaniach, sprzeciw zgłosiła w 1 postępowaniu oraz wydała 4 decyzje w przedmiocie umorzenia postępowania.

W 2021 r. Komisja nie prowadziła żadnych postępowań o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności powierniczej.

8.3.1.2. AGENCI FIRM INWESTYCYJNYCH

Rejestr agentów firm inwestycyjnych wg stanu na 31 grudnia 2021 r. zawierał 264 podmioty, w tym 41 osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej oraz 223 osoby fizyczne.

W 2021 r. do rejestru agentów firm inwestycyjnych zostało wpisanych 15 osób fizycznych. Na podstawie art. 79 ust. 9 pkt 2 ustawy o obrocie, Komisja wydała 9 decyzji w przedmiocie skreślenia z rejestru agentów firm inwestycyjnych. Komisja umorzyła 2 postępowania w przedmiocie wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych. W tym okresie zawieszonych zostało 5 postępowań w przedmiocie wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w trakcie rozpatrywania było 16 wniosków w przedmiocie wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych.

8.3.1.3. MAKLERZY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych wynosiła 3231 osób. Na listę maklerów papierów wartościowych w roku 2021 wpisanych zostało 57 osób.

W 2021 r. odbył się 1 egzamin na maklera papierów wartościowych. Do egzaminu tego przystąpiło 175 osób, a zdało go 57 osób. Dotychczas egzamin na maklera papierów wartościowych zdało 3408 osób. Ponadto w 2021 r. odbył się 1 egzamin uzupełniający dla maklerów papierów wartościowych, do którego przystąpiła 1 osoba. Dotychczas egzamin uzupełniający dla maklerów papierów wartościowych zdało 105 osób.

8.3.1.4. DORADCY INWESTYCYJNI

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych wynosiła 814 osób. Na listę doradców inwestycyjnych w 2021 r. wpisane zostały 32 osoby. W 2021 r. jeden doradca inwestycyjny został skreślony z listy.

W 2021 r. nie został przeprowadzony pierwszy etap egzaminu na doradcę inwestycyjnego z uwagi na stan zagrożenia epidemiologicznego wywołany COVID-19 oraz nowelizację Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 maja 2016 r. w sprawie egzaminów na maklera papierów wartościowych i doradcę inwestycyjnego oraz sprawdzianu umiejętności, która zmieniła liczbę egzaminów przeprowadzanych w ciągu roku oraz terminy ich przeprowadzania. Nowelizacja została wprowadzona Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 listopada 2021 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie egzaminów na maklera papierów wartościowych i doradcę inwestycyjnego oraz sprawdzianu umiejętności (Dz. U. z 2021 r. poz. 2091).

8.3.1.5. NOTYFIKACJE FIRM INWESTYCYJNYCH

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego przekazała do zagranicznych organów nadzoru 10 zawiadomień dotyczących zamiaru prowadzenia przez firmę inwestycyjną działalności maklerskiej bez otwierania oddziału na terytorium innego państwa członkowskiego oraz przyjęła 5 zawiadomień o zamiarze prowadzenia działalności maklerskiej w formie oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczną firmę inwestycyjną. Dwie zagraniczne firmy inwestycyjne zakończyły prowadzenie działalności maklerskiej na terytorium RP w formie oddziału.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. Komisja nie prowadziła żadnych postępowań w sprawie zawiadomienia o zamiarze prowadzenia przez polskie firmy inwestycyjne działalności maklerskiej na terytorium innych państw członkowskich.

Tabela 40. Liczba notyfikowanych zagranicznych firm inwestycyjnych na koniec lat 2018–2021

Rodzaj podmiotu	2018	2019	2020	2021
Zagraniczna firma inwestycyjna – oddział	15	18	17*	13

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Z dniem 31.12.2020 r. skończył się okres przejściowy dotyczący wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej w związku z czym przestały obowiązywać dotychczasowe prawa wynikające z członkostwa – swoboda świadczenia usług inwestycyjnych i prowadzenia działalności inwestycyjnej na terytorium Unii Europejskiej. Podmioty ze Zjednoczonego Królestwa działające w Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału nie mogą kontynuować tej działalności po 31.12.2020 r.

Tabela 41. Liczba polskich firm inwestycyjnych, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności maklerskiej poza terytorium RP na koniec lat 2018–2021

Rodzaj podmiotu	2018	2019	2020	2021
Dom maklerski (liczba oddziałów)	2 (8)	2 (8)	3 (9)	3 (9)
Dom maklerski bez oddziału	12	11	11	11

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.3.2. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

8.3.2.1. NADZÓR BIEŻĄCY NAD FIRMAMI INWESTYCYJNYMI, BANKAMI POWIERNICZYMI I BANKAMI, O KTÓRYCH MOWA W ART. 70 UST. 2 USTAWY O OBROTCIE

KNF nadzoruje działalność firm inwestycyjnych, banków powierniczych i banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie oraz sytuację finansową domów maklerskich, prowadząc:

- analizę raportów bieżących i raportów okresowych, w tym sprawozdań finansowych domów maklerskich, przesyłanych zgodnie z przepisami prawa krajowego,
- analizę raportów bieżących i raportów okresowych wynikających z przepisów rozporządzenia CRR oraz wydanego na jego podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) Nr 680/2014⁴⁴, a także w związku ze zmianą przepisów z zakresu wymogów ostrożnościowych dla domów maklerskich wynikających z przepisów rozporządzenia IFR,
- postępowania zmierzające do wydania decyzji w zakresie stosowania szczególnych przepisów CRR przez poszczególne domy maklerskie,
- postępowania zmierzające do wydania decyzji w sprawie zatwierdzenia planów naprawy przez wybrane domy maklerskie.

Analiza raportów bieżących i okresowych prowadzona jest zarówno pod kątem terminowości ich przekazywania, jak i ich treści. W przypadku pozyskania informacji budzących wątpliwości prowadzona jest dalsza korespondencja w celu doprecyzowania bądź pozyskania dodatkowych wyjaśnień, a w przypadku stwierdzenia naruszeń podejmowane są działania w celu doprowadzenia działalności podmiotów nadzorowanych do stanu zgodnego z przepisami prawa.

W 2021 r. w ramach nadzoru nad działalnością firm inwestycyjnych poddano analizie raporty miesięczne i raporty bieżące 37 domów maklerskich, 9 banków prowadzących działalność maklerską, banków powierniczych, firm inwestycyjnych, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału oraz banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, a także roczne sprawozdania finansowe za 2020 r., półroczne sprawozdania finansowe za I półrocze 2021 r. oraz raporty z zakresu adekwatności kapitałowej domów maklerskich. W sumie analizie poddano

łącznie około 5,2 tys. raportów przekazanych za pośrednictwem Elektronicznego Systemu Przekazywania Informacji. W 2021 r. analizie podlegały również, przekazane zgodnie z obowiązującymi przepisami, skonsolidowane sprawozdania finansowe za 2020 r. oraz raporty dotyczące skonsolidowanych norm adekwatności kapitałowej domów maklerskich. Wśród wskazanych 37 domów maklerskich 1 dom maklerski zakończył prowadzenie działalności maklerskiej w II kwartale 2021 r., a 1 rozpoczął prowadzenie działalności maklerskiej w IV kwartale 2021 r.

W wyniku prowadzonych analiz podjęto szereg działań o charakterze nadzorczym, wyjaśniając powstałe wątpliwości, jak również wydając ustalenia w ramach procesu badania i oceny nadzorczej, mające na celu poprawę efektywności wdrożonych przez podmioty nadzorowane systemów wewnętrznych oraz eliminację zidentyfikowanych niedoskonałości.

W ramach nadzoru nad stosowaniem przez domy maklerskie przepisów prawa z zakresu adekwatności kapitałowej, w wyniku postępowań prowadzonych na wnioski domów maklerskich wydano 13 decyzji. Ponadto wydano 2 postanowienia o wszczęciu postępowania wobec dwóch domów maklerskich w związku z podejrzeniem naruszenia przepisów prawa.

W ramach realizowanego nadzoru bieżącego aktualizowano także prezentowane na stronie internetowej KNF dane podmiotów podlegających nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. Zamieszczono również kwartalne dane finansowe oraz kwartalne dane z zakresu adekwatności kapitałowej domów maklerskich. Na posiedzeniu KNF przedłożono „Raport dotyczący sytuacji finansowej domów maklerskich w 2020 r.”.

Analiza sprawozdawczości finansowej wskazuje na pogorszenie sytuacji sektora w 2021 r.

W tabelach 42–44 zaprezentowano podstawowe informacje dotyczące sytuacji finansowej oraz adekwatności kapitałowej sektora.

Z uwagi na wejście w życie 26 czerwca 2021 r. rozporządzenia IFR zmieniającego przepisy regulujące wymogi kapitałowe domów maklerskich, dane wg stanu na koniec 2021 r. w zakresie spełniania norm adekwatności kapitałowej są nieporównywalne z danymi z lat poprzednich.

⁴⁴ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (Dz. Urz. UE L 191 z 28.6.2014).

Tabela 42. Średnia wartość funduszy własnych (w mln zł), łącznej kwoty ekspozycji (w mln zł), łącznego współczynnika kapitałowego, wymogów w zakresie funduszy własnych i współczynnika funduszy własnych w domach maklerskich w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Średni poziom funduszy własnych zgodnie z CRR	39,30	38,80	44,64	
Średnia łączna kwota ekspozycji na ryzyko	127,14	155,19	162,99	
Łączny współczynnik kapitałowy (minimalny poziom 8%)	30,91%	25,00%	27,39%	
Średni poziom funduszy własnych zgodnie z IFR				46,40
Średnie wymogi w zakresie funduszy własnych				14,85
Współczynnik funduszy własnych (minimalny poziom 100%)				312,53%

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane pochodzą ze sprawozdań kwartalnych COREP wg stanu na 31.12.2018 r., 31.12.2019 r., 31.12.2020 r. oraz raportów IF wg stanu na 31.12.2021 r.

Ww. dane uwzględniają zmieniającą się liczbę domów maklerskich działających w latach 2018–2021.

Tabela 43. Wybrane dane z bilansu domów maklerskich (w mln zł) w latach 2018–2021

Bilans	2018	2019	2020	2021
SUMA BILANSOWA	6 618,35	6 531,91	9 845,46	14 274,15
Aktywa – środki pieniężne	4 437,24	4 207,57	6 325,42	9 252,26
Aktywa – należności	1 434,85	1 658,55	2 358,93	3 734,87
Aktywa – instrumenty finansowe	554,64	492,87	994,75	1 077,99
Pasywa – zobowiązania	4 837,71	4 992,75	7 798,07	12 159,36
Pasywa – kapitał własny	1 780,64	1 539,16	2 047,39	2 114,79

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane z 2018 r. oraz 2020 r. pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych. Dane dotyczące 2019 r. co do zasady pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych, z wyjątkiem wstępnych danych 2 domów maklerskich, które zakończyły działalność w 2020 r.

Dane dotyczące 2021 r. pochodzą z miesięcznych sprawozdań MDF wg stanu na 31.12.2021 r.

Dane nie obejmują danych domu maklerskiego, którego rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Ww. dane uwzględniają zmieniającą się liczbę domów maklerskich działających w latach 2018–2021.

Tabela 44. Wybrane dane z rachunku zysków i strat domów maklerskich (w mln zł) w latach 2018–2021

Rachunek zysków i strat	2018	2019	2020	2021
Przychody ogółem, w tym:	1 157,07	867,61	1 715,21	1 722,75
– przychody z działalności maklerskiej	569,90	401,45	571,01	647,79
– przychody z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	391,81	330,05	984,72	872,70
Koszty ogółem, w tym:	962,94	820,38	1 016,80	1 239,40
– koszty działalności maklerskiej	857,36	725,07	891,49	1 064,77
Wynik finansowy netto	155,30	18,93	562,32	393,21

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane z 2018 r. oraz 2020 r. pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych. Dane dotyczące 2019 r. co do zasady pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych, z wyjątkiem wstępnych danych 2 domów maklerskich, które zakończyły działalność w 2020 r.

Dane dotyczące 2021 r. pochodzą z miesięcznych sprawozdań MDF wg stanu na 31.12.2021 r.

Dane nie obejmują danych domu maklerskiego, którego rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Ww. dane uwzględniają zmieniającą się liczbę domów maklerskich działających w latach 2018–2021.

8.3.2.2. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) DOMÓW MAKLERSKICH

Opracowano metodykę BION dla badania domów maklerskich w 2021 r. W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono proces nadawania oceny nadzorczej domom maklerskim. Badaniu podlegało 35 domów maklerskich. Ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z rozprzestrzenianiem się COVID-19 oraz wejściem w życie nowych przepisów regulujących wymogi kapitałowe dotyczące domów maklerskich w czerwcu 2021 r. wprowadzone zostały szczególne zasady przeprowadzania badania i oceny nadzorczej w 2021 r. Wszystkie domy maklerskie zostały objęte badaniem w formule uproszczonej w oparciu o analizę informacji przekazywanych przez domy maklerskie w ramach wypełniania obowiązków informacyjnych wynikających z przepisów prawa oraz informacji pozyskanych z domów maklerskich na temat wykonania ustaleń poprzedniego procesu BION. Badanie zostało przeprowadzone według stanu na 31 grudnia 2020 r.

Na posiedzeniu KNF przedłożono raport dotyczący procesu badania i oceny nadzorczej (BION) domów maklerskich w 2020 r.

8.3.3. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

8.3.3.1. KONTROLE DOMÓW MAKLERSKICH, AGENTÓW FIRM INWESTYCYJNYCH I BANKÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 70 UST. 2 USTAWY O OBROTCIE

W 2021 r. zakończono 7 kontroli rozpoczętych w 2020 r. i do 31 grudnia 2021 r. przeprowadzono 8 kolejnych kontroli. W związku z wymogami stanu epidemii w 2021 r. kontrole prowadzone były przede wszystkim z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

Kontrole podmiotów w 2021 r.:

- miały charakter problemowy i obejmowały wybrane zagadnienia z zakresu działalności licencjonowanych firm inwestycyjnych na terytorium RP oraz banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, a także sytuacji finansowej domów maklerskich,
- uwzględniały ocenę stanu faktycznego pod kątem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i umów zawartych z klientami,
- weryfikowały przyjęte przez podmioty kontrolowane modele świadczenia usług maklerskich, w tym we współpracy z agentami firmy inwestycyjnej i innymi podmiotami trzecimi,
- służyły ustaleniu, czy podmiot kontrolowany działa w najlepiej pojętym interesie klienta i w jaki sposób to zapewnia.

W podmiotach skontrolowanych w 2021 r. sprawdzono:

- świadczenie usług nabywania i zbywania instrumentów finansowych na rachunek własny, w tym w wykonaniu zleceń klientów,
- świadczenie usług zarządzania portfelem instrumentów finansowych, w tym pod kątem identyfikacji i zarządzania konfliktami interesów związanymi z równoczesnym świadczeniem usług oferowania instrumentów finansowych,
- świadczenie usługi oferowania, uwzględniając przy tym badanie emitenta, rzetelność przy sporządzaniu dokumentów ofertowych i współpracę z innymi podmiotami przy poszukiwaniu inwestorów,
- świadczenie usługi przyjmowania i przekazywania zleceń, w tym w związku z usługą oferowania,
- przygotowanie i przeprowadzenie kwalifikacji do grup docelowych oraz określenie strategii dystrybucji w związku z obowiązkiem zarządzania produktowego,
- utrwalanie czynności wykonywanych w stosunku do klientów w związku ze świadczeniem usług maklerskich, w tym w ramach kontaktów bezpośrednich z klientami,
- szkolenie i kwalifikowanie pracowników autoryzowanych oraz nadzór nad pracownikami nieautoryzowanymi,
- informowanie klienta o kosztach i opłatach *ex ante* i *ex post*,
- przyjmowanie i przekazywanie tzw. zachęt,
- wykonywanie czynności przez agenta firmy inwestycyjnej,
- nadzór firmy inwestycyjnej nad agentem firmy inwestycyjnej,
- sposób wykonywania funkcji agenta emisji,
- sytuację finansową domów maklerskich, w tym poprawność wypełniania obowiązków sprawozdawczych.

Poza tematyką wyszczególnioną wyżej, przeprowadzone kontrole były poświęcone następującym obszarom działalności:

- strukturze organizacyjnej i warunkom technicznym,
- niezależności organów statutowych,
- funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej, systemu nadzoru zgodności działalności z prawem oraz systemu audytu wewnętrznego,
- wykonywaniu działalności przez bank prowadzący działalność maklerską w wyodrębnionej jednostce organizacyjnej,
- wykonywaniu czynności maklerskich w związku ze świadczeniem usług maklerskich,
- wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie,
- postępowaniu w kontaktach z klientami,
- współpracy z zewnętrznym podmiotem świadczącym usługi księgowo-rachunkowe.

Zakres kontroli realizowanych w 2021 r. uzależniony był każdorazowo od modelu i rozmiaru prowa-

dzionej działalności, z uwzględnieniem zdarzeń i zjawisk odnotowanych na rynku kapitałowym w związku ze świadczeniem usług maklerskich.

W kontrolach uwzględniono również sprawdzenie sposobu i zakresu stosowania przez podmioty kontrolowane m.in.:

- stanowiska UKNF w sprawie zarządzania produktem z dnia 16 lutego 2021 r.,
- stanowiska UKNF dotyczącego nadzoru wykonywanego przez firmę inwestycyjną nad jej agentem z dnia 11 sierpnia 2021 r.,
- stanowiska UKNF w sprawie przyjmowania i przekazywania „zachęt” w związku ze świadczeniem

- usług przyjmowania i przekazywania zleceń, których przedmiotem są jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, z dnia 21 grudnia 2018 r. wraz z uzupełnieniem z dnia 20 grudnia 2019 r.,
- stanowiska UKNF w sprawie wybranych aspektów świadczenia przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, usług doradztwa inwestycyjnego z dnia 14 lutego 2020 r.,
- wytycznych ESMA w sprawie określonych aspektów wymogów dyrektywy MiFID II dotyczących odpowiedzialności (ESMA35-43-1163 PL),
- wytycznych ESMA dotyczących wymogów w zakresie zarządzania produktami zgodnie z MiFID II (ESMA35-43-620).

Tabela 45. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r., w obszarze struktury organizacyjnej, funkcjonowania i warunków technicznych prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, sprawozdawczości finansowej i adekwatności kapitałowej domów maklerskich

Struktura organizacyjna, funkcjonowanie i warunki techniczne prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne lub banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, sprawozdawczość finansowa i adekwatność kapitałowa

1.	Prowadzenie list osób mających dostęp do informacji poufnych w sposób niezgodny z przepisami prawa.
2.	Brak opracowania polityki wynagrodzeń i praktyki osób zaangażowanych uwzględniającej odpowiednie kryteria jakościowe odzwierciedlające zgodność z właściwymi przepisami, rzetelne traktowanie klientów oraz jakość usług świadczonych klientom.
3.	Brak sporządzania notatek z każdej rozmowy przeprowadzanej w bezpośredniej obecności klienta lub potencjalnego klienta w związku z wykonywanymi czynnościami związanymi z wykonywaniem usługi maklerskiej.
4.	Brak pisemnego powierzenia wykonywania przez autoryzowanych pracowników określonego przez firmę inwestycyjną zakresu obowiązku i uprawnień tych pracowników.
5.	Brak zapewnienia przez firmę inwestycyjną integralności systemów rachunkowości i sprawozdawczości finansowej oraz ich zgodności z prawem i stosownymi standardami.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 46. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r., w obszarze trybu i warunków postępowania z klientami lub potencjalnymi klientami firm inwestycyjnych oraz banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie

Postępowanie w kontaktach z klientem

1.	Nieprawidłowe określenie podstawowych praw i obowiązków klienta w zawieranych umowach.
2.	Brak przedstawienia w stosownym czasie przed rozpoczęciem świadczenia usług maklerskich na rzecz klienta ogólnego opisu charakteru i ryzyka instrumentów finansowych, a także informacji <i>ex ante</i> o kosztach i opłatach na trwałym nośniku.
3.	Brak przedstawiania klientowi lub potencjalnemu klientowi informacji o zmianach w zakresie ryzyka, jakie wynikają ze sprzedaży krzyżowej w porównaniu z ryzykami, które wynikałyby z poszczególnych usług, gdyby te usługi były świadczone na podstawie odrębnych umów.
4.	Wdrożenie rozwiązań, które nie zapewniają nabycia przez klienta instrumentów finansowych, zgodnych z potrzebami, cechami i celami określonymi dla danej grupy docelowej.
5.	Brak przekazania klientom zindywidualizowanych informacji o przyjętych kwotach zachęt z tytułu czynności podnoszących jakość świadczenia usług przyjmowania i przekazywania zleceń.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 47. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r., w obszarze struktury organizacyjnej, funkcjonowania i warunków technicznych prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie

Świadczenie usług maklerskich

1.	Wykonywanie przez bank czynności na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, o których mowa w art. 69 ust. 2 ustawy o obrocie bez uzyskania zezwolenia KNF na zmianę statutu banku w tym zakresie.
2.	Nieprawidłowe wykorzystanie konta wyrównawczego, tj. ujmowanie na nim poprawnie złożonych i zrealizowanych zleceń klientów.
3.	Brak podejmowania dostatecznych działań przez bank, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla klienta w związku z wykonaniem zlecenia, uwzględniając w szczególności cenę instrumentu finansowego, i koszty związane z wykonaniem zlecenia.
4.	Pobieranie świadczeń pieniężnych, które nie spełniają warunków uznania za mające na celu podniesienie jakości odpowiedniej usługi świadczonej na rzecz klienta lub potencjalnego klienta, w tym zawieranie umów o świadczenie usług oferowania z towarzystwami funduszy inwestycyjnych, które dopuszczają przyjmowanie przez firmę inwestycyjną świadczeń pieniężnych w postaci części opłaty za zarządzanie aktywami, w związku z wykonywaniem innych czynności niż czynności oferowania instrumentów finansowych (w tym związanych ze świadczeniem usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych dla swoich klientów).
5.	Zawieranie umów o świadczenie usług maklerskich za pośrednictwem podmiotów niebędących firmą inwestycyjną ani agentem firmy inwestycyjnej.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 48. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r., w obszarze działalności agentów firmy inwestycyjnej i nadzoru firm inwestycyjnych nad ich działalnością

Działalność agentów firmy inwestycyjnej i nadzór firm inwestycyjnych nad ich działalnością

1.	Nieprawidłowe umocowanie agenta firmy inwestycyjnej do działania w imieniu firmy inwestycyjnej.
2.	Brak sporządzenia lub nieprawidłowe sporządzanie notatek z rozmów w bezpośredniej obecności klienta przez pracowników agentów firm inwestycyjnych, w związku z wykonywaniem powierzonych czynności oraz brak objęcia obowiązkiem rejestrowania rozmów telefonicznych pracowników agenta firmy inwestycyjnej związanych z czynnościami, które mogłyby skutkować świadczeniem usług maklerskich, w tym wykonywanych z telefonów prywatnych.
3.	Brak zapewnienia przez firmę inwestycyjną stosowania przez agentów firm inwestycyjnych zasad dotyczących autoryzowania pracowników oraz zasad dotyczących wykonywania pracy pod nadzorem.
4.	Brak zapewnienia przez firmę inwestycyjną, aby zasady wynagradzania z tytułu wykonywania czynności powierzonych miały zastosowanie do pracowników agenta firmy inwestycyjnej lub oparcie wynagrodzenia agenta firmy inwestycyjnej w przeważającym stopniu na ilościowych kryteriach handlowych i braku pełnego uwzględnienia odpowiednich kryteriów jakościowych odzwierciedlających zgodność z właściwymi przepisami, rzetelne traktowanie klientów oraz jakość usług świadczonych klientom.
5.	Brak opracowania, wdrożenia i stosowania odpowiednich środków zarządzania konfliktami interesów, w tym ich identyfikacji i zapobiegania takim konfliktom w zakresie zatrudnienia osób zaangażowanych (pracowników agenta firmy inwestycyjnej), w tym z uwagi na możliwe zatrudnienie krzyżowe tych pracowników.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W wyniku przeprowadzonych kontroli wobec skontrolowanych podmiotów wydano zalecenia pokontrolne. W odniesieniu do części podmiotów nadzorowanych, według stanu na 31 grudnia 2021 r., prowadzona była dalsza analiza w zakresie wszczęcia

postępowania administracyjnego w celu nałożenia kary pieniężnej w związku ze stwierdzonymi naruszeniami przepisów prawa lub złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

8.4. PODMIOTY RYNKU FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I ALTERNATYWNYCH SPÓŁEK INWESTYCYJNYCH

8.4.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

W 2021 r. KNF wydała 97 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządu nadzorujących system zarządzania ryzykiem oraz podejmowanie decyzji inwestycyjnych w towarzystwach funduszy inwestycyjnych.

W 2021 r. KNF wydała 1 zezwolenie na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych dla VIG/C-QUADRAT Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA.

W 2021 r. KNF wydała:

- 1 zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego,
- 2 zezwolenia na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego,
- 4 zezwolenia na utworzenie publicznego funduszu inwestycyjnego zamkniętego.

W 2021 r. KNF w zakresie sektora funduszy inwestycyjnych wydała 47 decyzji w sprawie utworzenia publicznych funduszy inwestycyjnych zamkniętych wraz z zatwierdzeniem prospektów, zmiany statutów funduszy inwestycyjnych zamkniętych wraz z zatwierdzeniem prospektów oraz aneksów/suplementów do prospektów, w tym:

- 4 decyzje zatwierdzające prospekty certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez nowo tworzone publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte,
- 4 decyzje zatwierdzające prospekty certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze przekształcane w publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte,
- 9 decyzji zatwierdzających prospekty certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez istniejące publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte,
- 30 decyzji zatwierdzających aneksy/suplementy do prospektów certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte.

W 2021 r. utrzymano w mocy 2 decyzje w sprawie cofnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności przez następujące towarzystwa funduszy inwestycyjnych:

- SATURN Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA,
- FinCrea Capital Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.

W 2021 r. zostało zarejestrowanych 18 funduszy inwestycyjnych zamkniętych, których certyfikaty inwe-

stycyjne zgodnie ze statutem funduszu nie będą oferowane w drodze oferty publicznej ani dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, ani wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu.

W 2021 r. organ nadzoru wydał 312 decyzji i postanowień dotyczących podmiotów rynku funduszy inwestycyjnych. Liczbę i przedmiot przyjętych uchwał Komisji Nadzoru Finansowego oraz decyzji i postanowień, wydanych z upoważnienia Komisji Nadzoru Finansowego w 2021 r., przedstawiono odpowiednio w tabeli 12.1.1. oraz tabeli 12.1.2. w Aneksie 12.1.

W 2021 r. wydano 5 postanowień o wszczęciu postępowania z urzędu lub o rozszerzeniu zakresu przedmiotowego postępowania – z art. 13 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym.

8.4.1.1. NABYCIE LUB OBJĘCIE AKCJI LUB PRAW Z AKCJI

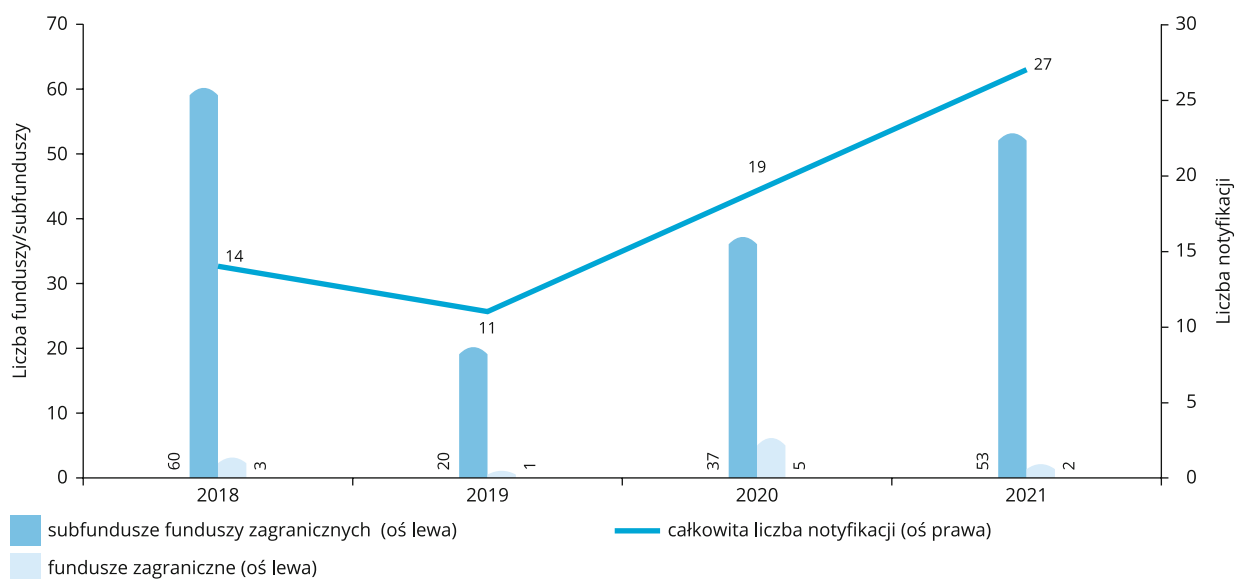
W 2021 r. rozpatrzono 6 zawiadomień o zamiarze nabycia lub objęcia akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych. W 4 przypadkach wydano decyzję o braku sprzeciwu wobec zamiaru nabycia lub objęcia akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych i wyznaczeniu terminu, w ciągu którego nabycie lub objęcie może zostać dokonane i w 2 przypadkach wydano decyzje o umorzeniu postępowania administracyjnego w sprawie.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w toku rozpatrywania pozostawały 4 zawiadomienia o zamiarze nabycia lub objęcia akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych. W porównaniu z 2019 r. i 2020 r., w 2021 r. odnotowano dalszy wzrost liczby zawiadomień o zamiarze nabycia akcji towarzystw funduszy inwestycyjnych.

8.4.1.2. DZIAŁALNOŚĆ TRANSGRANICZNA

W 2021 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło drogą elektroniczną 27 kompletnych zawiadomień o zamiarze zbywania tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które dotyczyły 2 nowych funduszy zagranicznych i 53 nowych subfunduszy funduszy zagranicznych. Dla porównania w 2020 r. wpłynęło 19 kompletnych zawiadomień dotyczących 5 nowych funduszy zagranicznych i 37 nowych subfunduszy wydzielonych w funduszach zagranicznych.

Wykres 32. Fundusze inwestycyjne typu UCITS (fundusze zagraniczne) w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)

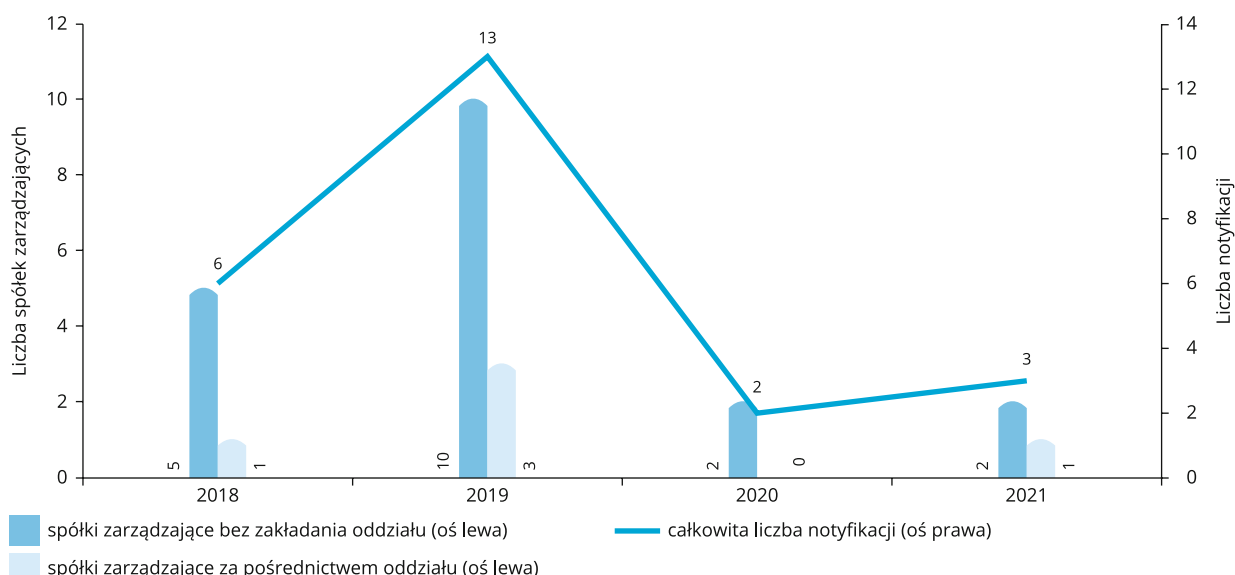

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły 2 notyfikacje spółek zarządzających (podmioty zarządzające funduszami typu UCITS) zamierzających prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność na zasadzie swobody świadczenia usług (tj. bez zakładania oddziału) i 1 notyfikacja spółki zarządzającej zamierzającej prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność w formie od-

działu. Dla porównania w 2020 r. wpłynęły 2 notyfikacje spółek zarządzających zamierzających prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność na zasadzie swobody świadczenia usług. Natomiast brak było notyfikacji spółek zarządzających zamierzających prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność w formie oddziału.

Wykres 33. Spółki zarządzające w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)

Źródło: opracowanie własne UKNF

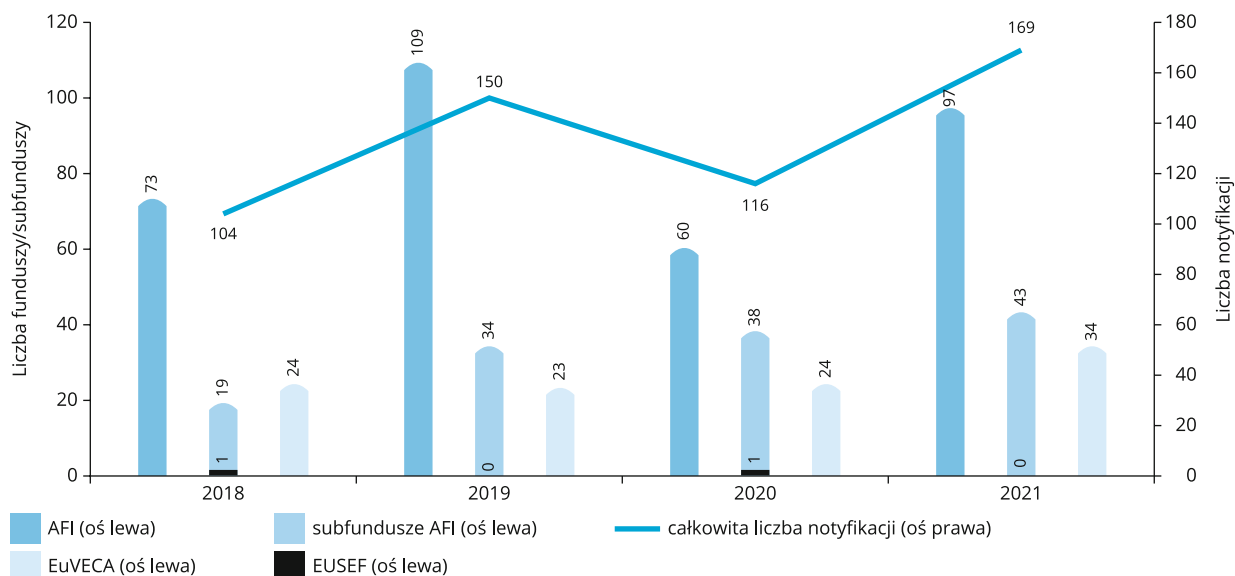
W odniesieniu do alternatywnych funduszy inwestycyjnych (tj. niebędących funduszami typu UCITS), z siedzibą w państwie Unii Europejskiej innym niż Rzeczpospolita Polska, w 2021 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 169 kompletnych zawiadomień o zamiarze wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, 97 alternatywnych funduszy

inwestycyjnych, 43 subfunduszy wydzielonych w alternatywnych funduszach inwestycyjnych, 34 europejskich funduszy venture capital (EuVECA), natomiast nie odnotowano zawiadomień europejskich funduszy przedsiębiorczości społecznej (EuSEF). Dla porównania w 2020 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 116 kompletnych zawiadomień o zamiarze

wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej 60 alternatywnych funduszy inwestycyjnych, 38 subfunduszy wydzielonych w alternatywnych

funduszach inwestycyjnych, 24 europejskich funduszy venture capital (EuVECA) oraz 1 europejskiego funduszu przedsiębiorczości społecznej (EuSEF).

Wykres 34. Alternatywne fundusze inwestycyjne AFI, EuVECA, EUSEF w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)

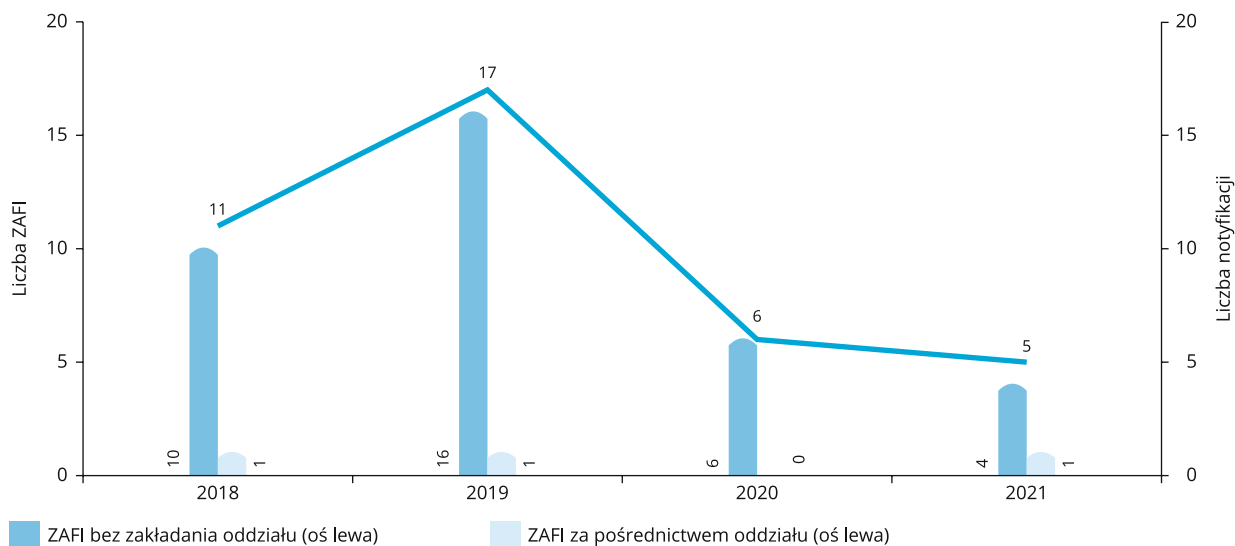
Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły 73 kompletne zawiadomienia o zamiarze dokonywania czynności poprzedzających wprowadzenie unijnego AFI do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących 76 alternatywnych funduszy inwestycyjnych oraz 7 europejskich funduszy venture capital (EuVECA).

Ponadto w 2021 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły notyfikacje 4 zarządzających alternatywnymi

funduszami inwestycyjnymi z siedzibą poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o zamiarze prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez zakładania oddziału oraz 1 notyfikacja zarządzającego alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi z siedzibą poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o zamiarze prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału. Dla porównania w 2020 r. wpłynęło 6 notyfikacji dotyczących zamiaru wykonywania działalności bez zakładania oddziału.

Wykres 35. Zarządzający alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęła 1 notyfikacja towarzystwa funduszy inwestycyjnych zamierzającego prowadzić działalność na terytorium innych państw Unii Europejskiej niż Rzeczpospolita Polska, tj. Litwy i Łotwy. Dla porównania w 2020 r. nie odnotowano zawiadomień towarzystw funduszy inwestycyjnych zamierzających prowadzić działalność na terytorium innego państwa Unii Europejskiej niż Rzeczpospolita Polska oraz tych dotyczących zamiaru wprowadzania zarządzanych przez siebie funduszy do obrotu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

8.4.1.3. ZARZĄDZAJĄCY ASI I ALTERNATYWNE SPÓŁKI INWESTYCYJNE

W 2021 r. Komisja Nadzoru Finansowego wpisała do rejestru zarządzających ASI 83 podmioty oraz wy-

kreśliła z tego rejestru 9 zarządzających ASI. Jednocześnie w okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego nie wydała żadnego zezwolenia na wykonywanie działalności zarządzającego ASI.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r., od momentu objęcia nadzorem zarządzających ASI, tj. od 2016 r., do UKNF wpłynęły w sumie 483 wnioski, w tym 446 wniosków dotyczących wpisu do rejestru zarządzających ASI, 1 wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności zarządzającego ASI, 8 wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją KNF w przedmiocie odmowy wpisu do rejestru zarządzających ASI, a także 19 wniosków o wykreślenie z rejestru zarządzających ASI.

Tabela 49. Liczba wniosków, które wpłynęły do KNF w latach 2018–2021

Typ wniosku	2018	2019	2020	2021	2018–2021
Wnioski o wpis do rejestru zarządzających ASI	73	40	51	101	265
Wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy	6	1	0	0	7
Wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności zarządzającego ASI	0	0	0	0	0
Wnioski o wykreślenie z rejestru zarządzających ASI	0	0	3	12	15
Razem	79	41	54	113	287

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. w zakresie rynku alternatywnych spółek inwestycyjnych Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie 23 decyzje i postanowienia, w tym:

- 1 decyzję w przedmiocie odmowy wpisu do rejestru zarządzających ASI,
- 8 decyzji w przedmiocie umorzenia postępowania o wpis do rejestru zarządzających ASI,
- 9 decyzji w przedmiocie wykreślenia zarządzającego ASI z rejestru zarządzających ASI,
- 2 postanowienia w przedmiocie wszczęcia postępowania z urzędu w sprawie wykreślenia z rejestru zarządzających ASI,
- 2 postanowienia w przedmiocie odmowy wydania zaświadczenia o wpisie do rejestru zarządzających ASI,
- 1 postanowienie o podjęciu zawieszono postępowania w sprawie dokonania wpisu do rejestru zarządzających ASI.

Rok 2021 obejmował przede wszystkim realizację przez Komisję Nadzoru Finansowego zadań związanych z rozpatrywaniem wniosków o wpis do rejestru zarządzających ASI. Kontynuowane były również

działania analityczne związane z prawnymi i faktycznymi aspektami związanymi z funkcjonowaniem ASI i ich zarządzających, w tym zwłaszcza zagadnieniami zgłaszanymi przez uczestników rynku kapitałowego. W 2021 r., w stosunku do lat ubiegłych, wykreślono większą liczbę podmiotów z rejestru zarządzających ASI na skutek ich likwidacji lub niewykonywania działalności zarządzającego ASI.

Ponadto w 2021 r., w konsekwencji znacznej liczby wpisów do rejestru zarządzających ASI dokonanych w ubiegłych latach, prowadzone były zintensyfikowane czynności związane z weryfikacją obowiązków sprawozdawczych zarządzających ASI za 2020 r.

8.4.1.4. PODMIOTY POŚREDNICZĄCE W ZBYWANIU I ODKUPYWANIU JEDNOSTEK LUB TYTUŁÓW UCZESTNICTWA

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych, jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych mogą być zbywane i odkupywane za pośrednictwem

podmiotu z siedzibą lub miejscem zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. lista dystrybutorów jednostek uczestnictwa lub/i tytułów uczestnictwa posiadających zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego obejmowała 68 podmiotów.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego wydała 1 zezwolenie na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych i tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych oraz 3 decyzje stwierdzające wygaśnięcie decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie przedmiotowej działalności.

8.4.2. NADZÓR NAD INSTYTUCJAMI ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

8.4.2.1. TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I FUNDUSZE INWESTYCYJNE

Działania nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych, po uzyskaniu przez te podmioty stosownych zezwoleń, obejmują m.in. monitorowanie bieżącej sytuacji tych podmiotów poprzez analizę raportów bieżących, informacji bieżących, sprawozdań okresowych oraz raportów okresowych.

Tabela 50. Liczba przeanalizowanych raportów bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz informacji od depozytariuszy w latach 2018–2021

Rodzaj raportu/informacji	2018	2019	2020	2021
Raporty bieżące i okresowe towarzystw funduszy inwestycyjnych	5 990	4 746	6 452	7 640
Raporty bieżące i okresowe funduszy inwestycyjnych	29 072	24 588	23 208	18 547
Informacje od depozytariuszy	4 506	4 135	5 513	3 995
Razem	39 568	33 469	35 173	30 182

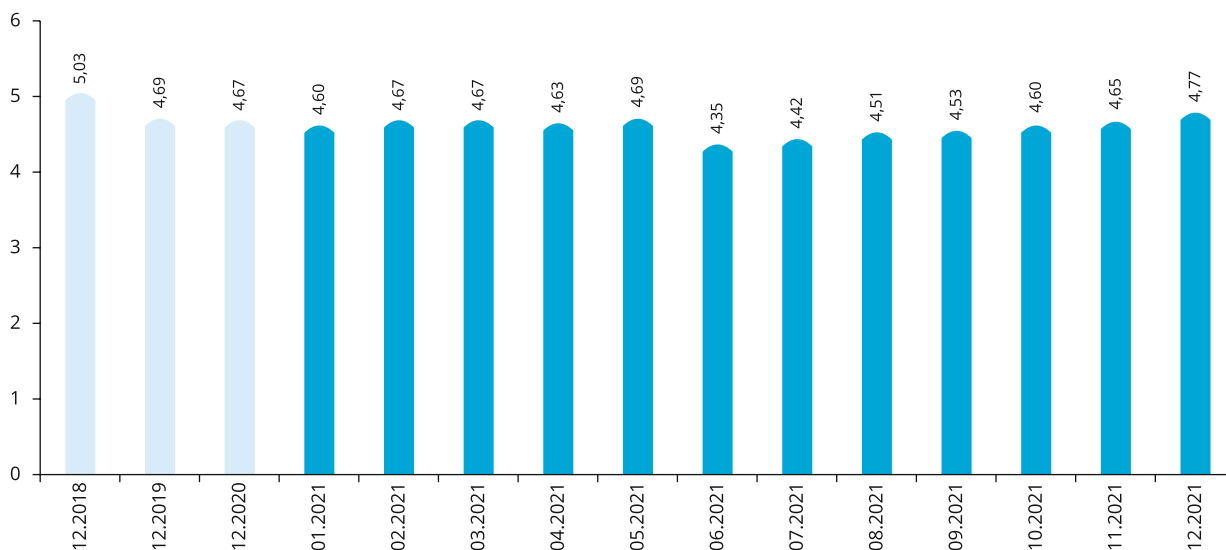
Źródło: opracowanie własne UKNF

Analiza raportów bieżących i okresowych prowadzona jest zarówno pod kątem terminowości ich przekazywania, jak i ich treści. W przypadku pozyskania niepełnych lub budzących wątpliwości informacji prowadzona jest dalsza korespondencja nadzorcza w celu doprecyzowania bądź uzyskania dodatkowych wyjaśnień. Informacje dotyczące sytuacji nadzorowanych podmiotów były również przedmiotem korespondencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi

Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, umożliwiając w ten sposób podjęcie stosownych działań zgodnie z właściwością merytoryczną departamentów.

W ramach sprawowanego nadzoru KNF monitoruje również wypełnianie przez TFI wymogów kapitałowych.

Wykres 36. Średnia wartość współczynnika pokrycia kapitału towarzystw funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2018–2020 oraz w 2021 r. (kapitał własny/minimalny wymóg kapitałowy)⁴⁵

Źródło: opracowanie własne UKNF

W okresie od stycznia do maja 2021 r. średnia wartość współczynnika pokrycia minimalnego wymogu kapitałowego sektora towarzystw funduszy inwestycyjnych utrzymywała się w przedziale od 4,6 do 4,7. W czerwcu poziom wskaźnika uległ obniżeniu w związku z wypłatami dywidend dokonywanymi przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych z zysków za 2020 r. W drugim półroczu 2021 r. można było obserwować ponowny wzrost średniego pokrycia wymogu kapitałowego.

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące raporty dotyczące działalności podmiotów rynku funduszy inwestycyjnych:

- Raport dotyczący sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2020 r.,
- Raport na temat procesu BION towarzystw funduszy inwestycyjnych za 2020 r.,
- Informację w zakresie założeń dotyczących stanowiska organu nadzoru w sprawie polityki dywidendowej towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2022 r.

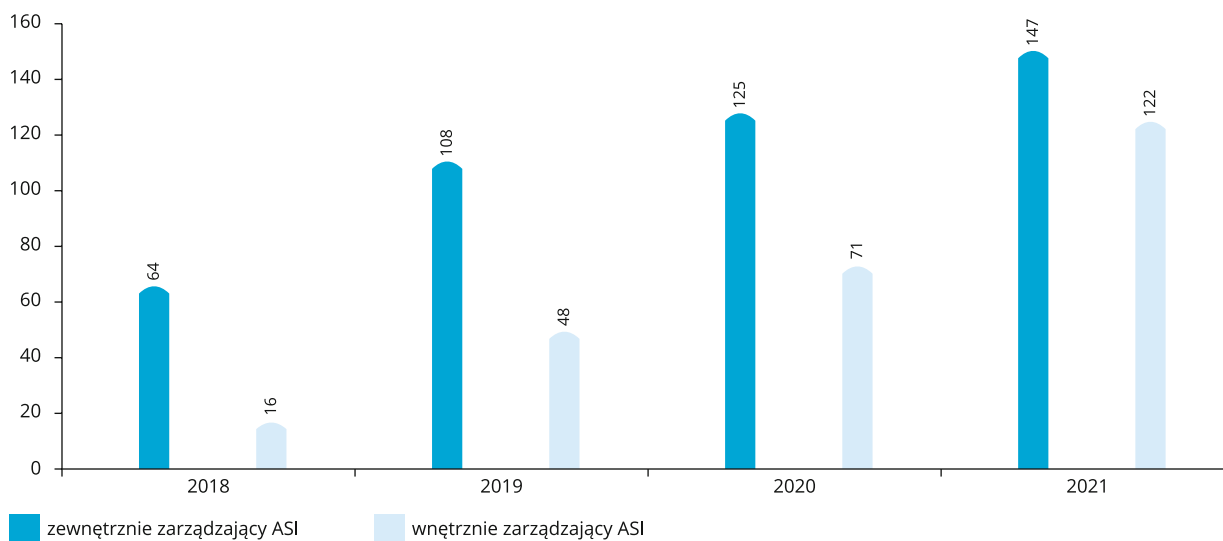
8.4.2.2. ZARZĄDZAJĄCY ASI ORAZ ALTERNATYWNE SPÓŁKI INWESTYCYJNE

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. na rynku kapitałowym działalność zarządzającego ASI prowadziło 269 podmiotów, w tym 268 na podstawie wpisu do rejestru zarządzających ASI (zewnątrznie zarządzających i wewnętrznie zarządzających ASI) oraz jeden podmiot – na podstawie zezwolenia na wykonywanie działalności przez zarządzającego ASI, jako wewnętrznie zarządzający ASI.

Wszystkie podmioty objęte nadzorem KNF, jako zarządzający ASI, zostały wpisane do rejestru zarządzających ASI lub uzyskały zezwolenie w latach 2017–2021. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że wpis do rejestru zarządzających ASI jest czynnością materialno-techniczną i nie wymaga wydania władczego aktu administracyjnego, jakim jest decyzja administracyjna.

⁴⁵ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

Wykres 37. Liczba zarządzających ASI wykonujących działalność zarządzającego ASI w latach 2018–2021 w podziale na wewnętrznie i zewnętrznie zarządzających ASI (narastająco)

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Wewnętrznie zarządzający to jeden podmiot, który jest zarówno zarządzającym ASI i ASI.

W 2021 r. Komisja dokonała wpisu do rejestru zarządzających ASI 83 podmiotów, z czego 29 zewnętrznie zarządzających ASI oraz 54 wewnętrznie zarządzających ASI oraz dokonała wykreślenia 10 podmiotów z rejestru zarządzających ASI.

8.4.2.3. ZARZĄDZAJĄCY ASI WYKONUJĄCY DZIAŁALNOŚĆ NA PODSTAWIE WPISU DO REJESTRU ZARZĄDZAJĄCYCH ASI

Zarządzający ASI, działający na podstawie wpisu do rejestru zarządzających ASI, są zobowiązani do przekazywania rocznych sprawozdań z działalności inwestycyjnej odrębnie – zarządzającego ASI oraz każdej z zarządzanych alternatywnych spółek inwestycyjnych w terminie do 31 stycznia roku następnego po roku, za który składane jest sprawozdanie.

Ze względu na obowiązującą ww. podmioty roczną częstotliwość oraz termin przekazywania sprawozdań, według stanu na 31 grudnia 2021 r. dostępne były dane dotyczące wartości aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI za rok 2020. Dane dotyczące ogólnej wartości aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI za 2021 r. powinny zostać przekazane do dnia 31 stycznia 2022 r.

Dla porównania według stanu na 31 grudnia 2020 r. wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI, wpisanych do rejestru zarządzających ASI, wynosiła 2,3 mld zł, przy czym 906 mln zł aktywów było w zarządzaniu przez zewnętrznie zarządzających ASI, zaś 1,4 mld zł przez wewnętrznie zarządzających ASI.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI, wpisanych do rejestru zarządzających ASI, ustalona na podstawie prawidłowych sprawozdań ZASI wynosiła 5,67 mld zł, przy czym 4,13 mld zł aktywów było w zarządzaniu przez wewnętrznie zarządzających ASI, zaś 1,54 mld zł przez zewnętrznie zarządzających ASI. Na podstawie tych danych widać zatem, że w porównaniu do 2020 r. wartość aktywów w zarządzaniu wzrosła o 143%. Wynika to ze wzrostu liczby podmiotów wpisanych do rejestru zarządzających ASI w roku 2021 oraz rozwoju działalności inwestycyjnej podmiotów wpisanych w latach poprzednich. Do podmiotów, które nie wywiązały się z obowiązku przesłania sprawozdania, kierowane były wezwania w celu uzupełnienia sprawozdania za rok 2021⁴⁶.

⁴⁶ Wartość aktywów została ustalona na podstawie sprawozdań złożonych przez 80,6% wszystkich zarządzających ASI zobligowanych do przesłania sprawozdania za 2021 r.

Tabela 51. Wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI w latach 2018–2021

Wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI (w mln zł)	2018	2019	2020	2021
Zewnętrznie zarządzający ASI	89,07	480,58	906,02	1 535,39
Wewnętrznie zarządzający ASI	82,17	400,70	1 427,52	4 130,76
Ogółem	171,24	881,28	2 333,54	5 666,15

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.4.2.4. ZARZĄDZAJĄCY ASI WYKONUJĄCY DZIAŁALNOŚĆ NA PODSTAWIE ZEZWOLENIA NA WYKONYWANIE DZIAŁALNOŚCI PRZEZ ZARZĄDZAJĄCEGO ASI

Na rynku polskim funkcjonuje jeden podmiot, który uzyskał zezwolenie Komisji na wykonywanie działalności przez zarządzającego ASI, jako wewnętrznie zarządzający ASI.

Do sprawozdań okresowych licencjonowanych zarządzających ASI należą m.in.:

- sprawozdania miesięczne,
- roczne sprawozdania finansowe.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzającego ASI działającego na podstawie zezwolenia wynosiła 2,2 mld zł.

8.4.2.5. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

W 2021 r., podobnie jak to miało miejsce w 2020 r., w związku z trwającą epidemią COVID-19 została podjęta decyzja o przeprowadzeniu procesu oceny nadzorczej BION towarzystw funduszy inwestycyjnych za 2020 r. w formule uproszczonej. Ocenie BION podlegało 56 towarzystw funduszy inwestycyjnych.

8.4.3. KONTROLE PODMIOTÓW RYNKU FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

W okresie objętym sprawozdaniem rozpoczęto, przeprowadzono lub zakończono łącznie 14 kontroli, w tym 9 kontroli w towarzystwach funduszy inwestycyjnych oraz w zarządzanych przez nie funduszach inwestycyjnych, 3 kontrole w podmiotach zarządzających sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych, oraz 2 kontrole u depozytariuszy.

Tabela 52. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r.

Towarzystwa funduszy inwestycyjnych oraz zarządzane przez nie fundusze inwestycyjne	
1.	Towarzystwo nie sprawowało należytego nadzoru nad zarządzającym sekurytyzowanymi wierzytelnościami.
2.	Długotrwałe przekroczenie ustawowych limitów inwestycyjnych i niezapewnienie zgodności składu portfela z wewnętrznymi limitami ryzyka.
3.	Towarzystwo nie nadzorowało na bieżąco czynności w zakresie zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu w ten sposób, że: <ul style="list-style-type: none"> – akceptowało okoliczności, w których fundusz płacił za udziały nabywanych spółek, lecz obejmował je ze znacznym opóźnieniem, – zezwolił na zainwestowanie środków funduszu w aktywo wyłączone przez statut funduszu, – nie nadzorowało sposobu wykorzystania środków zainwestowanych przez fundusz.
4.	Towarzystwo nie udokumentowało w sposób należyty źródeł będących podstawą podjętych decyzji inwestycyjnych. Nieprawidłowości w zakresie zleceń łączonych.
5.	Dokumenty kluczowych informacji dla inwestorów: <ul style="list-style-type: none"> – zawierały nieprawidłowo obliczony wskaźnik kosztów transakcji portfelowych, – nie zawierały opisowych wyjaśnień ryzyka, które nie jest odpowiednio uwzględnione przez wskaźnik, – opłaty bieżące na potrzeby dokumentu KIID oraz ogólny wskaźnik ryzyka zostały wyliczone nieprawidłowo.
6.	Niezapewnienie przez Towarzystwo realizacji uprawnień uczestników do wykupu certyfikatów inwestycyjnych, dokonano 100% redukcji wykupywanych certyfikatów.

Podmioty zarządzające sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych

1.	Podmiot kontrolowany, będąc zobowiązanym umownie do dokumentowania źródeł decyzji inwestycyjnych, nie dysponował formalną dokumentacją dotyczącą zapytań ofertowych oraz ofertami nabycia portfeli wierzytelności od innych oferentów, które następnie były przedmiotem umów przelewu wierzytelności pomiędzy analizowanymi Funduszami, w konsekwencji czego proces poszukiwania nabywcy na te wierzytelności nie był przejrzysty oraz należyście udokumentowany i mógł doprowadzić do tego, że cena nabycia aktywów Funduszu faktycznie zapłacona nie odzwierciedlała ich maksymalnej wartości, jaką byłby gotowy zapłacić za nie inny podmiot.
2.	Zarządzający sekurytyzowanymi wierzytelnościami nie wdrożył procedury przeciwdziałania konfliktom interesów zgodnej z przepisami prawa, jak również procedury zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami, która uwzględniałaby założenia dotyczące procesu aktualizacji prognoz odzysków i kosztów w przypadku zaistnienia istotnych odchyień rzeczywistych wyników od prognozowanych odzysków i kosztów.
3.	Wykonywanie działalności w sposób nienależyście zabezpieczający interesy uczestników funduszu sekurytyzacyjnego.

Podmioty pełniące funkcję depozytariusza funduszu inwestycyjnego

1.	Depozytariusz nie posiadał w regulacjach wewnętrznych zdefiniowanych wartości przepływów finansowych, które uznaje się za istotne, a także w zakresie, w jakim depozytariusz nie dokonał okresowego, corocznego przeglądu procedury dotyczącej monitorowania przepływów środków pieniężnych.
----	--

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. przygotowano zalecenia pokontrolne dla 11 podmiotów nadzorowanych. Zweryfikowano

wykonanie zaleceń pokontrolnych dla 15 podmiotów nadzorowanych.

8.5. PODMIOTY RYNKU EMERYTALNEGO

8.5.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

8.5.1.1. FUNDUSZE EMERYTALNE I TOWARZYSTWA EMERYTALNE

W ramach wykonywania funkcji licencyjnych przeprowadzono na rynku emerytalnym postępowania administracyjne zakończone wydaniem 79 decyzji administracyjnych. Względem podmiotów rynku emerytalnego wydano również 2 postanowienia. Liczba oraz przedmiot wydanych decyzji i postanowień zostały przedstawione w tabeli 12.1.1. oraz w tabeli 12.1.2. w Aneksie 12.1.

Przejęcie zarządzania funduszami zdefiniowanej daty

Odnotowania wymaga pierwsza konsolidacja instytucji oferujących PPK na rynku emerytalnym, tj. przejęcie zarządzania, a następnie połączenie 8 funduszy zdefiniowanej daty prowadzonych przez Aegon PTE SA z funduszami prowadzonymi przez Pocztylion-Arka PTE SA.

8.5.1.2. PRACOWNICZE PROGRAMY EMERYTALNE (PPE)

W okresie objętym sprawozdaniem Urząd KNF stwierdził:

- spadek liczby wniosków o wpis programu do rejestru o ponad 87% (32 wnioski w 2021 r. i 252 wnioski w roku poprzednim),
- spadek liczby wniosków o wpis zmian programu do rejestru o blisko 2% (199 wniosków w 2021 r. i 202 wnioski w roku poprzednim),
- spadek liczby wniosków o wykreślenie programu z rejestru (z uwzględnieniem wniosków o wykreślenie adnotacji o udziale pracodawcy w międzyzakładowym programie) o blisko 16% (49 wniosków w 2021 r. i 58 wniosków w roku poprzednim),
- wzrost liczby zawiadomień o zmianie danych pracodawcy lub zarządzającego o blisko 27% (90 zawiadomień w 2021 r. i 71 zawiadomień w roku poprzednim).

Liczbę i przedmiot wydanych w 2021 r. decyzji dotyczących PPE, z upoważnienia KNF, przedstawia tabela 12.1.2. w Aneksie 12.1.

8.5.2. NADZÓR NAD TOWARZYSTWAMI I FUNDUSZAMI EMERYTALNYMI

Celem nadzoru nad działalnością statutową podmiotów rynku emerytalnego jest przede wszystkim ochrona interesów członków funduszy emerytalnych. Analitycznym nadzorem objęta jest zatem sytuacja finansowa oraz działalność inwestycyjna i operacyjna towarzystw i funduszy emerytalnych (tzw. II i III filara systemu emerytalnego, w tym dobrowolnych funduszy emerytalnych, w ramach których prowadzone są IKE i IKZE). Organ nadzoru monitoruje także zgodność funkcjonowania wspomnianych instytucji z przepisami prawa i ich statutami oraz wypełnianie obowiązków informacyjnych.

8.5.2.1. MONITOROWANIE SYTUACJI FINANSOWEJ ORAZ DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ I OPERACYJNEJ

Zadania z zakresu nadzoru nad działalnością finansową oraz operacyjną i polityką inwestycyjną otwartych, pracowniczych i dobrowolnych funduszy emerytalnych oraz działalnością statutową powszechnych i pracowniczych towarzystw emerytalnych wykonywane były poprzez analizę danych sprawozdawczych przekazywanych do UKNF przez podmioty podlegające nadzorowi KNF. Innym kluczowym zadaniem organu nadzoru jest obowiązek każdorazowej weryfikacji przesyłanych przez fundusze emerytalne szczegółowych metodologii wycen instrumentów finansowych. W okresie objętym sprawozdaniem ocenie organu nadzoru podlegało 727 raportów o zasto-

sowanej metodologii wyceny przedstawionych przez fundusze emerytalne działające w ramach produktów OFE, IKE, IKZE i PPPK.

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące raporty i stanowiska dotyczące działalności podmiotów rynku emerytalnego:

- „Raport dotyczący sytuacji finansowej powszechnych towarzystw emerytalnych w 2020 r.”,
- „Informację o stanie rynku emerytalnego w Polsce na koniec 2020 r.”,
- „Wyniki badania i oceny nadzorczej powszechnych towarzystw emerytalnych za 2020 r.”,
- „Stanowisko dotyczące polityki dywidendowej powszechnych towarzystw emerytalnych na 2022 r.”.

8.5.2.2. NADZÓR NAD PRZESTRZEGANIEM PRZEPISÓW PRAWA

Nadzór realizowany przez KNF, w obszarze monitorowania zgodności działalności funduszy emerytalnych i towarzystw emerytalnych z przepisami prawa, obejmował między innymi następujące czynności:

- spełnianie wymogów kapitałowych towarzystw emerytalnych określonych przepisami prawa,
- badanie zgodności zaangażowania aktywów funduszy emerytalnych w określone przez przepisy prawa kategorie lokat,
- monitorowanie wysokości kosztów pokrywanych z aktywów funduszy emerytalnych,
- realizację wypełniania obowiązków informacyjnych przez podmioty nadzorowane wobec organu nadzoru.

Tabela 53. Wybrane naruszenia przepisów prawa w zakresie limitów inwestycyjnych przez fundusze emerytalne w 2021 r.

Opis naruszenia

1.	Dokonanie inwestycji w niedopuszczalne kategorie lokat aktywów funduszy emerytalnych.
2.	Naruszenie zasady dywersyfikacji, gdy 10% wartości lokat, o których mowa w art. 141 ust. 1 pkt 5–28, 31 i 32 ustawy o funduszach emerytalnych, ulokowane jest we wszystkich papierach wartościowych jednego emitenta albo dwóch lub większej liczby emitentów będących podmiotami związanymi.
3.	Naruszenie zasady dywersyfikacji na klasę aktywów lokaty funduszu w akcjach, prawach do akcji, prawach poboru i kwitach depozytowych, które nie mogą stanowić więcej niż 20% jednej emisji, a gdy udział papierów wartościowych spółki w aktywach funduszu przekracza 2%, lokaty funduszu nie mogą stanowić więcej niż 10% jednej emisji.
4.	Naruszenie zasady dywersyfikacji grup aktywów, gdzie udział części udziałowej nie może być mniejszy niż 60% oraz nie może być większy niż 80% wartości aktywów funduszu, a udział części dłużnej nie może być mniejszy niż 20% i większy niż 40% wartości aktywów funduszu.
5.	Naruszenie zasady dywersyfikacji, gdy łączna wartość lokat w papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego wyemitowane przez jeden podmiot, depozyty w tym podmiocie oraz wartość ryzyka kontrahenta wynikająca z transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, zawartych z tym podmiotem, przekracza 20% wartości aktywów funduszu.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W ramach nadzoru wykonywania obowiązków informacyjnych weryfikacji UKNF podlegała terminowość i poprawność dziennych i kwartalnych raportów finansowych, raportów operacyjnych funduszy emerytalnych, sprawozdań finansowych towarzystw emerytalnych, jak również publikowanych przez OFE miesięcznych, półrocznych i rocznych struktur aktywów.

Wyniki weryfikacji oraz analiz wskazują, że:

- towarzystwa i fundusze emerytalne co do zasady prawidłowo i terminowo wypełniały obowiązki informacyjne,
- sytuacja finansowa towarzystw emerytalnych była stabilna,
- fundusze emerytalne prawidłowo realizowały obowiązki ustawowe, w tym miały zapewnioną zdolność do terminowej realizacji wypłat dla członków oraz realizacji cyklicznych wypłat do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Nadzór UKNF obejmował również badanie zgodności z przepisami prawa działalności podmiotów innych niż towarzystwa i fundusze emerytalne:

- banków depozytariuszy w zakresie wykonywania przez te podmioty obowiązków w zakresie przechowywania aktywów funduszy emerytalnych oraz obowiązków informacyjnych względem organu nadzoru,
- agentów transferowych w zakresie wykonywania czynności powierzonych przez fundusz lub towarzystwo emerytalne (w szczególności prowadzenie rejestru członków, prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz realizację obowiązków informacyjnych względem członków funduszu i organu nadzoru),
- podmiotów, którym pracownicze fundusze emerytalne powierzyły zarządzanie aktywami,
- Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych w zakresie administrowania Funduszem Gwarancyjnym.

8.5.2.3. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) POWSZECHNYCH TOWARZYSTW EMERYTALNYCH

Badanie i ocena nadzorcza (BION) jest całościowym procesem wykorzystującym wszelkie dostępne informacje powzięte przez organ nadzoru w toku wyko-

nywania nadzoru bezpośredniego w ramach działań inspekcji w siedzibach podmiotów nadzorowanych oraz nadzoru pośredniego realizowanego poprzez czynności związane z licencjonowaniem, analizą danych sprawozdawczych i dodatkowych zapytań kierowanych do PTE w formie wezwań nadzorczych bądź ankiet. W 2021 r. z uwagi na epidemię COVID-19 i konieczność pracy zdalnej nie tylko pracowników UKNF, lecz również pracowników podmiotów nadzorowanych, przeprowadzono uproszczony (w porównaniu do lat ubiegłych) proces oceny nadzorczej BION powszechnych towarzystw emerytalnych za 2020 r. Ocenę nadzorczą nadano 10 PTE i 31 sierpnia 2021 r. przekazano jej wyniki zarządom 10 podmiotów prowadzących działalność na dzień wysyłki korespondencji.

8.5.3. NADZÓR NAD PRACOWNICZYMI PROGRAMAMI EMERYTALNYMI (PPE)

Pracodawca realizujący PPE ma obowiązek corocznie przedkładać organowi nadzoru informację o realizacji prowadzonego przez niego PPE za dany rok kalendarzowy. W ten sposób organ nadzoru uzyskuje istotne informacje o funkcjonowaniu poszczególnych PPE, a po agregacji sprawozdań – dane dotyczące rynku, istotnych zjawisk oraz trendów.

Na koniec 2021 r. funkcjonowało 2083 PPE, przy czym część PPE ma charakter międzyzakładowy, w których uczestniczy więcej niż 1 pracodawca, co oznacza, że obowiązek złożenia sprawozdania o prowadzonym PPE za rok 2021 ciąży na 2335 pracodawcach, którzy według stanu na 31 grudnia 2021 r. prowadzili PPE.

W 2021 r. organ nadzoru zakończył 83 postępowania nadzorcze podjęte wobec pracodawców, którzy nie wypełnili obowiązku złożenia sprawozdania o prowadzonym PPE w przewidzianym do tego terminie.

8.5.4. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

W 2021 r. nie były prowadzone czynności inspekcyjne w podmiotach rynku emerytalnego.

8.6. TOWAROWE DOMY MAKLERSKIE ORAZ PODMIOTY PROWADZĄCE RACHUNKI LUB REJESTRY TOWARÓW GIEŁDOWYCH

8.6.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. zezwoleniem na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych legitymowało się 57 przedsiębiorstw energetycznych oraz jeden towarowy dom maklerski – posiadający zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej, w zakresie nabywania lub zbywania towarów giełdowych na cudzy rachunek, w tym dokonywania rozliczeń transakcji oraz prowadzenia rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

W 2021 r. udzielono 3 zezwoleń dla przedsiębiorstw energetycznych na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych, wydano 1 decyzję w przedmiocie zmiany decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych i 3 decyzje w przedmiocie uchylenia zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. KNF nie prowadziła żadnego postępowania w sprawie o udzielenie zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

8.7. NADZÓR NAD SPÓŁKAMI STANOWIĄCYMI INFRASTRUKTURĘ RYNKU KAPITAŁOWEGO I TOWAROWEGO

W ramach nadzoru nad spółkami infrastruktury rynku kapitałowego i towarowego Komisja Nadzoru Finansowego podejmuje decyzje w zakresie udzielenia lub rozszerzenia licencji oraz zatwierdza lub udziela zgody, w szczególności na:

- dokonanie zmian w regulaminach: Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Towarowej Giełdy Energii SA, BondSpot SA, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA oraz KDPW_CCP SA,
- dokonanie zmian w statutach: Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Towarowej Giełdy Energii SA i BondSpot SA,

- dokonanie zmian w składzie zarządu: Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Towarowej Giełdy Energii SA oraz BondSpot SA,
- zlecenie przez spółkę prowadzącą rynek regulowany wykonywania najważniejszych funkcji operacyjnych (outsourcing),
- dopuszczenie instrumentów finansowych niebędących papierami wartościowymi do obrotu na rynku regulowanym.

Tabela 54. Liczba decyzji wydanych w latach 2018–2021

Podmiot będący stroną decyzji	2018	2019	2020	2021
Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	5	8	4	3
BondSpot SA	4	1	4	3
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA	2	6	8	6
KDPW_CCP SA	3	5	5	2
Towarowa Giełda Energii SA	5	7	9	3
Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA	1	1	–	–
Razem	20	28	30	17

Źródło: opracowanie własne UKNF

Liczba i przedmiot decyzji dotyczących nadzoru nad spółkami stanowiącymi infrastrukturę rynku kapitałowego i towarowego zostały przedstawione w tabeli 12.1.2. w Aneksie 12.1.

Przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego wzięli udział w 46 posiedzeniach Rad Nadzorczych i 4 Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy:

- 6 posiedzeniach Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA,
- 1 posiedzeniu Walnego Zgromadzenia Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA,
- 6 posiedzeniach Rady Nadzorczej Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA,
- 2 posiedzeniach Walnego Zgromadzenia Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA,
- 11 posiedzeniach Rady Nadzorczej KDPW_CCP SA,
- 9 posiedzeniach Rady Nadzorczej BondSpot SA,

- 1 posiedzeniu Walnego Zgromadzenia BondSpot SA,
- 7 posiedzeniach Rady Nadzorczej Towarowej Giełdy Energii SA,
- 7 posiedzeniach Rady Nadzorczej Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych SA.

Ponadto do zadań Komisji Nadzoru Finansowego, w zakresie nadzoru nad spółkami stanowiącymi infrastrukturę rynku kapitałowego, należy przeprowadzanie działań inspekcyjnych, do których zalicza się:

- przeprowadzanie czynności kontrolnych w siedzibach nadzorowanych instytucji,
- sporządzanie protokołów z przeprowadzonych kontroli.

W 2021 r. nie przeprowadzono żadnej kontroli w podmiocie infrastruktury rynku kapitałowego.

8.8. ZATWIERDZANIE PROSPEKTÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH INNYCH NIŻ CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

W 2021 r. KNF wydała 86 decyzji w sprawie zatwierdzenia prospektów oraz suplementów aktualizujących treść prospektów, w tym:

- 27 decyzji zatwierdzających prospekty papierów wartościowych innych niż certyfikaty inwestycyjne (sporządzone w formie jednego lub trzech dokumentów),

- 59 decyzji zatwierdzających suplementy do prospektów papierów wartościowych innych niż certyfikaty inwestycyjne.

Dane dotyczące liczby zatwierdzonych prospektów oraz aneksów/suplementów do prospektów w latach 2018-2021 przedstawia tabela 55.

Tabela 55. Liczba zatwierdzonych prospektów oraz aneksów/suplementów do prospektów w latach 2018-2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Liczba zatwierdzonych prospektów	25	18	16	27
Liczba zatwierdzonych memorandów informacyjnych	2	0	0	0
Liczba zatwierdzonych aneksów/suplementów	71	53	24	59

Źródło: opracowanie własne UKNF

W okresie objętym sprawozdaniem do KNF wpłynęło również 69 potwierdzeń zatwierdzenia prospektu od organów nadzoru innych państw członkowskich.

W toku prowadzonych w 2021 r. 53 postępowań o zatwierdzenie prospektu KNF wystosowała ponad 6500 uwag do składanych dokumentów.

Ponadto KNF wydała 3 postanowienia o zawieszeniu postępowań administracyjnych w sprawie

zatwierdzenia prospektu oraz 10 decyzji w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego w sprawie zatwierdzenia prospektu (suplementu do prospektu).

Zestawienie emitentów, których prospekty zostały zatwierdzone przez KNF w 2021 r. zamieszczono w tabeli 12.2.1. w Aneksie 12.2., natomiast aktualna lista prospektów zatwierdzonych przez KNF znajduje się na stronie internetowej Komisji.

8.9. UDZIELANIE ZEZWOLEŃ NA WYCOFANIE AKCJI Z OBROTU NA RYNKU REGULOWANYM LUB W ALTERNATYWNYM SYSTEMIE OBROTU

W 2021 r. do UKNF wpłynęło 17 wniosków o zezwolenie na wycofanie akcji z obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu, na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy o ofercie. W 2021 r. Komisja udzieliła 13 zezwoleń na wycofanie akcji z obrotu – w tym 2 zezwolenia zostały wydane w związku z wnioskami, które wpłynęły do UKNF jeszcze w 2020 r. Ponadto w 2021 r. 5 postę-

powań administracyjnych w przedmiocie udzielenia zezwolenia na wycofanie akcji z obrotu zostało zawieszonych – przy czym 3 z nich zostały zainicjowane wnioskami z końca 2020 r. W 2 z zawieszonych postępowań zostały złożone wnioski o ponowne rozpoznanie sprawy – oba zostały zakończone postanowieniem utrzymującym w mocy postanowienie wydane w I instancji.

Tabela 56. Zestawienie decyzji udzielających zezwolenia na wycofanie akcji spółki z obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu (art. 91 ust. 1 i 2 ustawy o ofercie) w latach 2018–2021

2018*	2019*	2020	2021
22	16	25	13

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Wskazane dane dotyczą liczby decyzji udzielających zezwolenia na przywrócenie akjom formy dokumentu.

8.10. NADZÓR NAD EMITENTAMI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NIEBĘDĄCYCH FUNDUSZAMI INWESTYCYJNYMI

8.10.1. NADZÓR NAD OBOWIĄZKAMI INFORMACYJNYMI EMITENTÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NIEBĘDĄCYCH FUNDUSZAMI INWESTYCYJNYMI

W ramach nadzoru nad emitentami papierów wartościowych niebędących funduszami inwestycyjnymi KNF sprawuje w szczególności nadzór nad poprawnym i terminowym wykonywaniem obowiązków informacyjnych, komitetami audytu, przekazywaniem informacji niefinansowych, ofertami publicznymi oraz nad wypełnianiem obowiązków dotyczących ogłoszenia i przeprowadzenia wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych.

W 2021 r. spółki publiczne przekazały do publicznej wiadomości ponad 29 tys. raportów bieżących, okresowych, informacji poufnych oraz informacji dotyczących wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na walnym zgromadzeniu. W wyniku prowadzonego przez KNF w 2021 r. nadzoru nad zgodnością wykonywania obowiązków informacyj-

nych z określonymi przepisami ustawy o ofercie oraz rozporządzenia MAR, KNF skierowała do spółek publicznych 190 zaleceń w celu zaprzestania naruszania obowiązków informacyjnych. Zalecenia te dotyczyły nieprawidłowości dotyczących: raportów okresowych (40 zaleceń), informacji poufnych (33 zalecenia), wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% liczby głosów na walnym zgromadzeniu, które się odbyło (13 zaleceń), raportów bieżących (101 zaleceń), publikacji raportów okresowych na stronie emitenta (1 zalecenie), dostępu do Elektronicznego Systemu Przekazywania Informacji (2 zalecenia).

W 2021 r. w ramach prowadzonego nadzoru nad sprawozdawczością emitentów papierów wartościowych niebędących funduszami inwestycyjnymi m.in.:

- przeanalizowano sprawozdania finansowe (w tym skonsolidowane) 56 emitentów, pod kątem ich zgodności z obowiązującymi standardami rachunkowości, w szczególności MSSF, tj. Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi Interpretacjami ogłoszo-

nymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, wybranych w oparciu o metody selekcji (wyboru), o których mowa w Wytycznych ESMA w sprawie nadzoru nad informacją finansową (ESMA32-50-218, 04.02.2020). Na podstawie wyników przeprowadzonej analizy sporządzany jest raport, który publikuje się na stronie internetowej KNF;

- opracowanych i przekazanych zostało 139 stanowisk i opinii dla podmiotów zewnętrznych, dotyczących m.in.: stosowania MSSF oraz ESEF, prawidłowości wypełniania przez emitentów obowiązków informacyjnych w zakresie raportów okresowych oraz wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego;
- wydane zostały 22 zalecenia w celu zaprzestania naruszania obowiązków informacyjnych, w zakresie sprawozdań finansowych.

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem obowiązków notyfikacyjnych określonych przepisami ustawy o ofercie w zakresie obrotu znacznymi pakietami akcji spółek publicznych (art. 69 i nast.), a także obowiązków notyfikacyjnych wynikających z art. 19 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku oraz uchylającego dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywę Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014 str. 1, z późn. zm., dalej: rozporządzenie MAR) o transakcjach dokonywanych przez osoby pełniące obowiązki zarządcze oraz osoby blisko z nimi związane. Ponadto do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy nadzór nad przestrzeganiem przez osoby pełniące obowiązki zarządcze zakazu dokonywania transakcji w okresach zamkniętych.

W 2021 r. UKNF zweryfikował pod względem zgodności z przepisami prawa 1347 zawiadomień przekazanych przez osoby nabywające i zbywające znaczne pakiety akcji spółek publicznych na podstawie art. 69 ustawy o ofercie, a także 2858 zawiadomień przekazanych przez podmioty zobowiązane na podstawie art. 19 rozporządzenia MAR – dotyczących transakcji osób pełniących obowiązki zarządcze oraz osób blisko z nimi związanych.

8.10.2. NADZÓR NAD KOMITETAMI AUDYTU

Nadzór nad komitetami audytu jednostek zainteresowania publicznego (JZP) będących emitentami papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym w 2021 r. obejmował 402

podmioty. W 2021 r. podjęto następujące działania w zakresie monitorowania przestrzegania przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu albo rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego, w przypadku powierzenia im funkcji komitetu audytu:

- zweryfikowano 94 JZP w zakresie obowiązku powołania przez JZP komitetu audytu, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o biegłych rewidentach;
- zweryfikowano 113 JZP pod kątem zgodności składu komitetu audytu lub rady nadzorczej pełniącej jego funkcję, z wymogami ustawy o biegłych rewidentach w zakresie niezależności oraz posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności przez członków komitetu audytu/rady nadzorczej;
- zweryfikowano ostatnie raporty roczne 90 emitentów w zakresie sposobu wypełnienia wymogu informacyjnego, dotyczącego składu i funkcjonowania komitetu audytu albo rady nadzorczej pełniącej jego funkcje, zawartego w § 70 ust. 6 pkt 5 lit. I rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych⁴⁷;
- zweryfikowano 11 JZP pod kątem funkcjonowania komitetu audytu w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy o biegłych rewidentach;
- wysłano 47 pism do JZP w sprawie wypełniania przez nie wymogów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu albo rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego, w przypadku powierzenia im funkcji komitetu audytu.

W 2021 r. KNF wydała 20 z zaleceń w stosunku do emitentów w celu zaprzestania naruszania obowiązków wynikających z ustawy o biegłych rewidentach lub z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77, z późn. zm.).

8.10.3. NADZÓR NAD INFORMACJAMI NIEFINANSOWYMI

Prowadzona w 2021 r. przez UKNF analiza raportów rocznych za rok 2020 wykazała, że obowiązkowi ujawnienia informacji niefinansowych podlegało 146 emitentów, których papiery wartościowe zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, z czego 59 podmiotów sporządziło oświadczenia na temat informacji niefinansowych na podstawie art. 49b ust. 1 ustawy o rachunkowości, 81 emitentów sporządziło odrębne sprawozdania na temat infor-

⁴⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. poz. 757).

macji niefinansowych, a 5 emitentów skorzystało ze zwolnienia przewidzianego w art. 49b ust. 11 ustawy o rachunkowości. W 2021 r. w ramach nadzoru nad informacją niefinansową UKNF dokonał weryfikacji 140 sprawozdań niefinansowych, przekazanych do publicznej wiadomości przez emitentów dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, pod kątem zgodności z art. 49b ustawy o rachunkowości. W wyniku ww. działań nadzorczych KNF skierowała 2 zarządzenia w celu zaprzestania naruszania obowiązków w zakresie ujawniania informacji niefinansowych.

8.10.4. NADZÓR NAD OFERTAMI PUBLICZNYMI

W 2021 r. w celu identyfikacji ofert publicznych prowadzonych bez obowiązku sporządzenia i publikacji prospektu lub memorandum informacyjnego zatwierdzonego przez KNF, UKNF prowadził bieżący monitoring największych platform crowdfundingowych w Polsce, prasy oraz mediów elektronicznych. Dzięki wymienionym działaniom zostało zweryfikowanych 167 bezprospektowych ofert publicznych, spośród których 65 zostało przeprowadzonych przy udziale platform crowdfundingowych. Wszystkie oferty publiczne przeprowadzone przy udziale platform crowdfundingowych obejmowały ofertę akcji.

W związku z rosnącą liczbą ofert publicznych prowadzonych przy udziale platform crowdfundingowych, na stronie KNF został opublikowany materiał Q&A, gdzie ujęte zostały odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące ofert publicznych.

8.10.5. NADZÓR NAD WYPEŁNIANIEM OBOWIĄZKÓW DOTYCZĄCYCH OGŁOSZENIA I PRZEPROWADZENIA WEZWAŃ DO ZAPISYWANIA SIĘ NA SPRZEDAŻ LUB ZAMIANĘ AKCJI SPÓŁEK PUBLICZNYCH

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy ponadto sprawowanie nadzoru nad prawidłowością formalnoprawną ogłaszania i przeprowadzania wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych, w związku z przekraczaniem przez akcjonariuszy poszczególnych progów w ogólnej liczbie głosów. W przypadku gdy ogłoszone wezwanie nie odpowiada wymaganiom ustawowym, Komisja Nadzoru Finansowego może zgłosić żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian lub uzupełnień w treści wezwania. Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego może zgłosić żądanie przekazania wyjaśnień dotyczących treści wezwania.

W 2021 r. ogłoszono 32 wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji spółek publicznych, które zostały poddane analizie formalnoprawnej. 10 wezwań do zapisywania się na sprzedaż akcji zostało ogłoszonych w związku z przekraczaniem progu 33% w ogólnej liczbie głosów w spółkach publicznych, natomiast 20 wezwań ogłoszono na wszystkie pozostałe akcje spółek. W 2021 r. ogłoszono również 2 wezwania w związku z zamiarem wycofania z obrotu na rynku regulowanym prowadzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej akcji zagranicznych spółek publicznych, których akcje notowane były również na rynku regulowanym w innych państwach członkowskich UE.

W 2021 r. Komisja Nadzoru Finansowego na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy o ofercie w przypadku 2 wezwań zgłosiła żądanie przekazania wyjaśnień dotyczących treści wezwania.

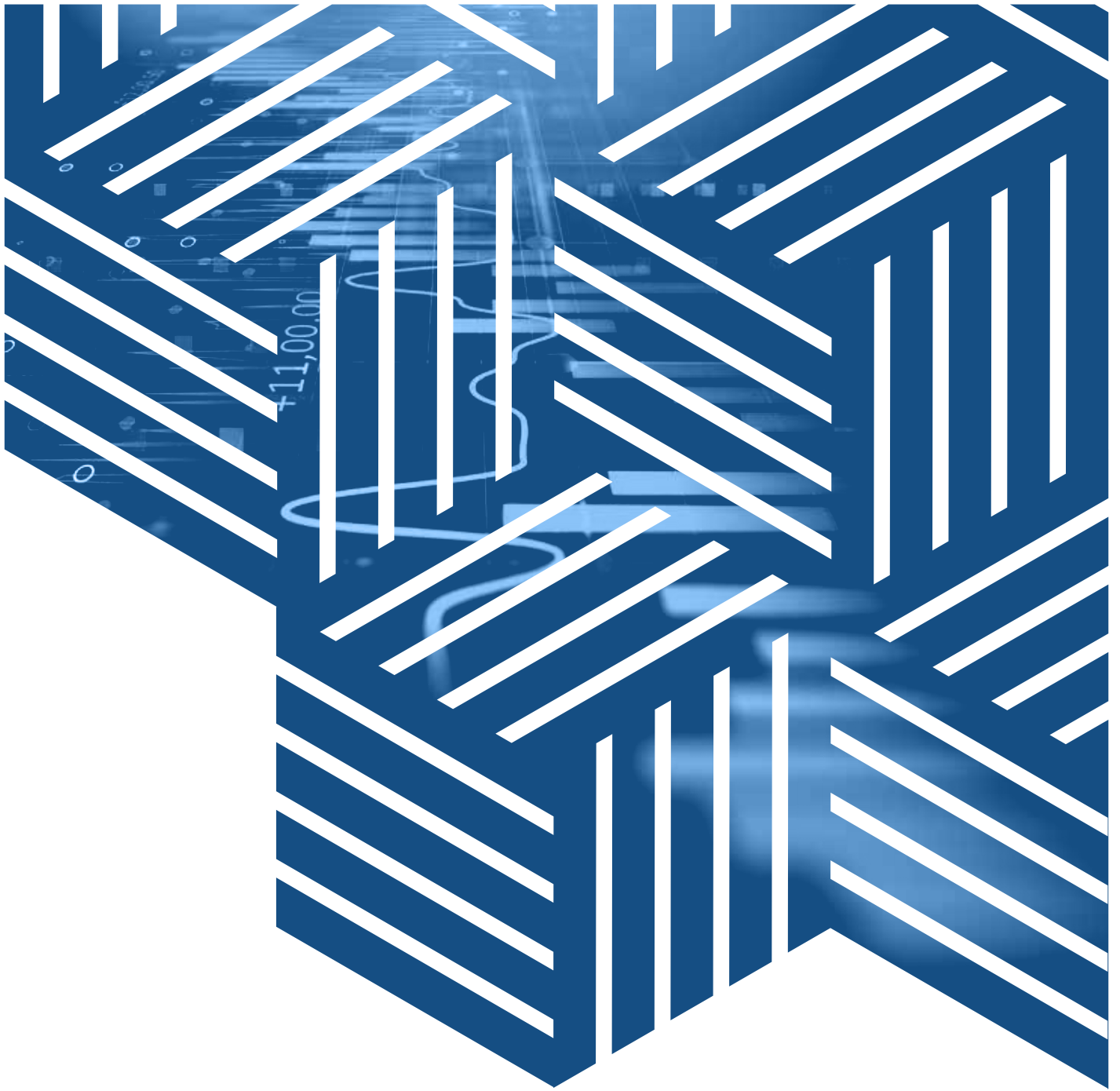
Wartość akcji będących przedmiotem wezwań ogłoszonych w 2021 r. wyniosła prawie 10,5 mld zł. Dla porównania wartość wezwań ogłoszonych w 2020 r. wyniosła ponad 14,2 mld zł, w 2019 r. wyniosła prawie 11,2 mld zł, w 2018 r. wyniosła prawie 4,5 mld zł, natomiast w 2017 r. wyniosła ponad 11,7 mld zł.

8.10.6. INNE CZYNNOŚCI NADZORCZE PODJĘTE WOBEC EMITENTÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NIEBĄDĄCYCH FUNDUSZAMI INWESTYCYJNYMI

W 2021 r. Komisja wydała na podstawie przepisów ustawy o obrocie 20 decyzji administracyjnych w przedmiocie żądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA zawieszenia obrotu instrumentami finansowymi wyemitowanymi przez spółki publiczne w związku z możliwością naruszenia interesów inwestorów, w szczególności poprzez niewykonanie obowiązków informacyjnych w terminie lub brak przekazania rzetelnych informacji dotyczących sytuacji finansowej emitenta.

Ponadto do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy sprawowanie nadzoru nad obrotem instrumentami finansowymi w zakresie wykrywania przypadków manipulacji oraz bezprawnego ujawnienia i wykorzystania informacji poufnej, o których mowa w rozporządzeniu 596/2014. W ramach wskazanej działalności prowadzi postępowania wyjaśniające w celu ustalenia, czy istniały podstawy do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa⁴⁸.

⁴⁸ Zob. więcej: podrozdz. 10.6.1. Postępowania wyjaśniające i administracyjne.

9

RYNEK UBEZPIECZENIOWY

9.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

9.1.1. PODMIOTY RYNKU UBEZPIECZENIOWEGO

Według stanu na koniec 2021 r. zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 56 krajowych zakładów ubezpieczeń – 25 zakładów ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie) i 30⁴⁹ zakładów ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) oraz 1 zakład reasekuracji.

Wśród krajowych zakładów ubezpieczeń, według stanu na koniec 2021 r., czynną działalność ubezpieczeniową prowadziło 25 zakładów ubezpieczeń na życie, 29 zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych oraz 1 zakład reasekuracji.

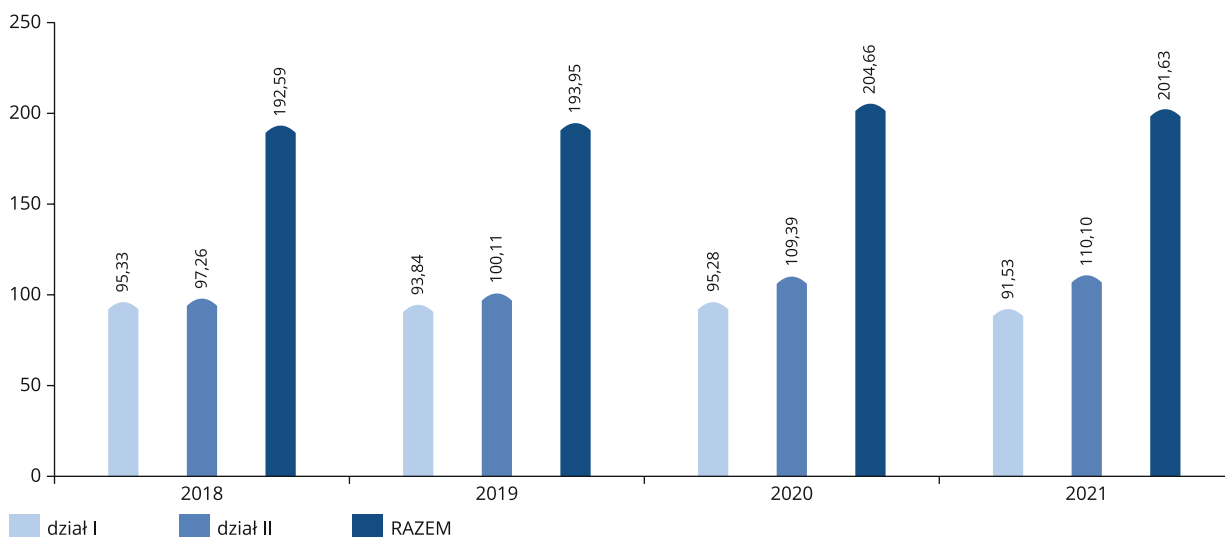
9.1.1.1. BILANS ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń w 2021 r. wyniosła 201,63 mld zł i zmniejszyła się o 1,48%, tj. o 3,03 mld zł w stosunku do poprzedniego roku.

Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie, równe 91,53 mld zł, zanotowały spadek o 3,93% (tj. o 3,74 mld zł) w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku.

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość aktywów wyniosła 110,10 mld zł, co w porównaniu z poprzednim okresem stanowiło wzrost o 0,65%, tj. o 0,71 mld zł.

Wykres 38. Suma bilansowa w latach 2018–2021 (w mld zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Prezentowane dane za 2021 r. pochodzą ze sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji za IV kwartał 2021 r. i należy je traktować jako wstępne. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same zakłady.

Główną pozycją aktywów zakładów ubezpieczeń są lokaty, stanowiące 62,90% sumy bilansowej oraz aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający, których udział w sumie bilansowej wynosi 23,25%. W strukturze pasywów dominują rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto, stanowiące 77,78% pasywów, oraz kapitały własne wynoszące 19,85%.

9.1.1.2. PRZYCHODY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

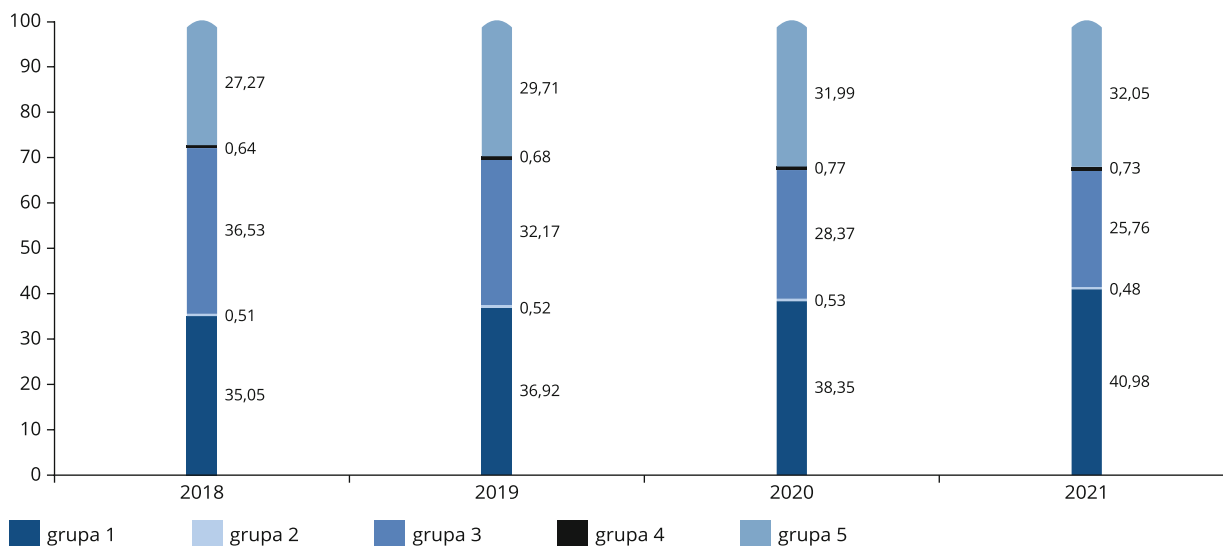
W 2021 r. składka przypisana brutto, będąca głównym źródłem przychodów zakładów ubezpieczeń, wyniosła 69,22 mld zł, co oznacza, że rynek ubezpieczeń zanotował w stosunku do 2020 r. wzrost równy 9,13%. Na tę zmianę wpłynęło zwiększenie składki przypisanej brutto dla zakładów działu I o 1,37 mld zł, tj. o 6,62% (składka osiągnęła wysokość 22,13 mld zł), przy jednoczesnym wzroście składki zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych (działu II) o 4,42 mld zł, tj. o 10,35% (składka równa 47,09 mld zł).

⁴⁹ D.A.S. Towarzystwo Ubezpieczeń Ochrony Prawnej SA w likwidacji nie prowadziło na koniec 2021 r. czynnej działalności ubezpieczeniowej, ale nadal posiada zezwolenie KNF na jej prowadzenie.

W portfelu ubezpieczeń bezpośrednich działu I dominowały ubezpieczenia grupy 1 (ubezpieczenia na życie) ze składką równą 9,07 mld zł i stanowiły one 40,98% łącznej składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich zakładów działu I. W grupie tej zanotowano wzrost składki przypisanej brutto

o 1,10 mld zł. Ubezpieczenia grupy 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1–4) ze składką równą 7,09 mld zł (roczny wzrost o 0,46 mld zł) stanowiły 32,05% ubezpieczeń bezpośrednich działu I.

Wykres 39. Struktura portfela ubezpieczeń działu I w latach 2018–2021 (w %)

Źródło: opracowanie własne UKNF

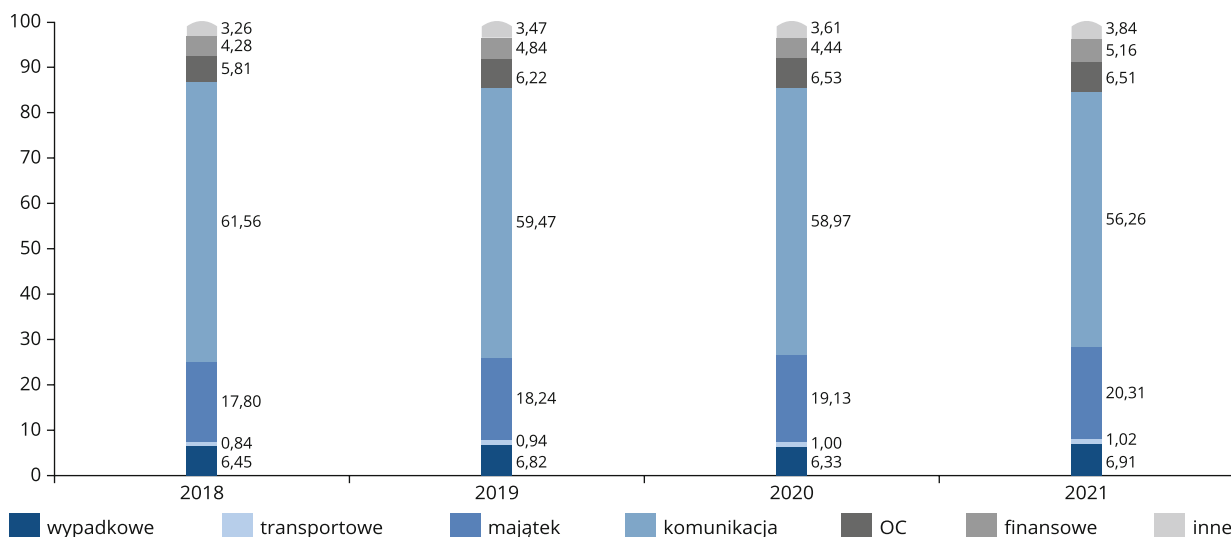
W przypadku zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych wzrost składki przypisanej brutto wystąpił w 14 z 18 grup ubezpieczeń. Największy wzrost składki zanotowano w grupie 3 (auto-casco) – o 0,90 mld zł, do poziomu 9,70 mld zł (10,24% r/r) oraz w grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych, jeżeli nie zostały ujęte w grupach 3–8) – o 0,81 mld zł, do wartości 4,47 mld zł (22,07% r/r).

Pozostałe 12 grup ubezpieczeń działu II odnotowało wzrost składki łącznie o 2,35 mld zł, do poziomu 29,01 mld zł.

Spośród 18 grup ubezpieczeń działu II spadek składki miał miejsce w czterech grupach (11, 12, 15, 17), z czego największy w grupie 15 (gwarancja ubezpieczeniowa) – o 0,02 mld zł, do poziomu 0,46 mld zł (o 3,40% r/r).

W strukturze ubezpieczeń działu II nadal dominują ubezpieczenia komunikacyjne (OC i AC), które stanowią 56,26% portfela ubezpieczeń bezpośrednich.

Wykres 40. Struktura portfela ubezpieczeń działu II w latach 2018–2021 (w %)

Źródło: opracowanie własne UKNF

9.1.1.3. WYNIKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

Rynek ubezpieczeń ogółem odnotował zysk techniczny równy 5,11 mld zł (niższy o 16,04% w porównaniu z 2020 r.) oraz zysk finansowy równy 5,69 mld zł (niższy o 7,12% niż w roku ubiegłym).

W dziale ubezpieczeń na życie wypracowano zysk techniczny w wysokości 2,14 mld zł (niższy o 27,95% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego) oraz zysk finansowy w wysokości 1,63 mld zł (niższy o 25,84% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego). Z punktu widzenia wyników poszczególnych grup ubezpieczeń, o pogorszeniu wyniku technicznego zdecydował spadek zysku technicznego w grupie 1 (ubezpieczenia na życie) – o 0,71 mld zł (tj. o 742,02%).

W ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych osiągnięto zysk techniczny równy

2,97 mld zł (niższy o 4,66% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego) oraz zysk finansowy netto równy 4,06 mld zł (wyższy o 3,38% w porównaniu z rokiem poprzednim). Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń o spadku zysku technicznego na przestrzeni roku zdecydowało głównie pogorszenie się wyników w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami, obejmujące szkody rzeczowe nieujęte w grupach 3–7), o 0,28 mld zł (mniejszy o 121,78% niż na koniec 2020 r.) oraz w grupie 3 (auto-casco), gdzie zanotowano zysk techniczny równy 0,62 mld zł (niższy o 0,18 mld zł, tj. o 22,19% r/r).

Warto zwrócić uwagę na zwiększenie wyniku technicznego w ubezpieczeniach finansowych (grupa 14, 15, 16), o 0,21 mld zł, tj. o 338,15% r/r, gdzie najwyższy wzrost o 0,13 mld zł miał miejsce w grupie 15 (gwarancja ubezpieczeniowa).

Tabela 57. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2018–2021 (dane finansowe w mld zł)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Wybrane pozycje bilansowe				
Lokaty (pozycja B)	39,77	40,36	41,24	39,66
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	50,76	49,05	48,57	46,88
Kapitał własny	11,54	11,46	12,81	10,36
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	80,63	78,94	78,81	77,71
Suma bilansowa	95,33	93,84	95,26	91,53

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Wybrane pozycje rachunków wyników				
Składki przypisane brutto	21,70	21,28	20,75	22,13
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	21,50	18,33	17,42	18,45
Koszty działalności ubezpieczeniowej	5,10	5,08	5,05	5,41
Koszty akwizycji	3,59	3,46	3,41	3,72
Koszty administracyjne	1,64	1,71	1,73	1,80
Wynik techniczny	3,08	3,26	2,97	2,14
Zysk (strata) netto	2,44	2,57	2,20	1,63

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 58. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu II w latach 2018–2021 (dane finansowe w mld zł)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Wybrane pozycje bilansowe				
Lokaty (pozycja B)	77,14	79,50	88,93	87,16
Kapitał własny	26,17	28,54	34,09	29,67
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	65,99	70,31	73,99	79,32
Suma bilansowa	97,26	100,11	109,39	110,10
Wybrane pozycje rachunków wyników				
Składki przypisane brutto	40,46	42,56	42,68	47,09
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	19,50	20,40	22,23	22,85
Koszty działalności ubezpieczeniowej	9,17	9,98	10,39	10,88
Koszty akwizycji	8,99	9,69	10,03	10,80
Koszty administracyjne	2,03	2,22	2,31	2,38
Wynik techniczny	2,93	2,93	3,12	2,97
Zysk (strata) netto	4,24	4,64	3,93	4,06

Źródło: opracowanie własne UKNF

9.2. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

KNF zrealizowała pierwszą na rynku ubezpieczeniowym w Unii Europejskiej interwencję produktową. Zastosowanie szczególnego narzędzia, jakim jest interwencja produktowa, było podyktowane zdiagnozowanymi przez UKNF i utrzymującymi się problemami wynikającymi z wadliwej konstrukcji produktów ubezpieczeniowych z UFK, jak również z nieprawidłowości towarzyszących ich dystrybucji.

Zidentyfikowany problem zaburzenia równowagi pomiędzy wartością umów ubezpieczenia z UFK dla klienta a poziomem marży generowanej przez zakład ubezpieczeń nie dotyczył co prawda wyłącznie rynku

polskiego, niemniej na rynku polskim skala tego zjawiska pozostawała wysoka na tle innych państw europejskich, w których oferowane są produkty ubezpieczeń z UFK.

Zastosowanie zakazów określonych w decyzji z dnia 15 lipca 2021 r. ma na celu wyeliminowanie ze sprzedaży umów ubezpieczenia z UFK, które nie zapewniają odpowiedniej wartości dla klienta, tj.: efektywnej stopy zwrotu z produktu ubezpieczenia z UFK lub są obciążone ryzykiem inwestycyjnym związanym z obecnością w aktywach UFK instrumentów contingent convertibles⁵⁰.

⁵⁰ Zob. więcej: podrozdz. 9.4. Interwencja produktowa w sprawie zakazu wprowadzania do obrotu, dystrybucji oraz sprzedaży ubezpieczeń na życie z UFK oraz związane z nią działania nadzorcze.

9.3. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

9.3.1. ZEZWOLENIA NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ I REASEKURACYJNEJ

W 2021 r. wydano jedną decyzję w przedmiocie cofnięcia – na wniosek zakładu ubezpieczeń – zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej. Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego, w odniesieniu od jednego podmiotu, nie zgłosiła sprzeciwu wobec zamiaru podjęcia przez walne zgromadzenie akcjonariuszy uchwały w przedmiocie rozwiązania zakładu ubezpieczeń.

9.3.2. NOTYFIKACJE W ZAKRESIE WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ W POLSCE

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. działalność ubezpieczeniową w Polsce na zasadzie swobody świadczenia usług wykonywało łącznie 599 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, natomiast działalność ubezpieczeniową poprzez oddział wykonywały 4 zakłady ubezpieczeń na życie, 21 zakładów ubezpieczeń majątkowych oraz 1 zakład reasekuracji (w tym 2 zakłady notyfikowały działalność zarówno w zakresie ubezpieczeń życiowych, jak i majątkowych).

W 2021 r. do KNF wpłynęło 17 zawiadomień zagranicznych zakładów ubezpieczeń o zamiarze podjęcia transgranicznej działalności ubezpieczeniowej na zasadzie swobody świadczenia usług. Jednocześnie w minionym roku nie odnotowano zawiadomienia w przedmiocie zamiaru utworzenia oddziału w Polsce przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej (swoboda przedsiębiorczości).

Dodatkowo 37 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowało zamiar zmiany zakresu transgranicznej działalności ubezpieczeniowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zaś 16 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej (w tym 4 działające przez oddział) zgłosiło zaprzestanie prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jednakże największy wpływ na zmianę w 2021 r. liczby zagranicznych zakładów ubezpieczeń wykonujących działalność ubezpieczeniową w Polsce miało to, że zakłady ubezpieczeń z Wielkiej Brytanii oraz z Gibraltaru z dniem 1 stycznia 2021 r. utraciły możliwość wykonywania działalności ubezpieczeniowej w oparciu o jednolity paszport europejski. Z tego względu łączna liczba zagranicznych zakładów ubezpieczeń wykonujących

działalność w Polsce w oparciu o paszport europejski obniżyła się w stosunku do stanu z końca 2020 r. o 130 podmiotów.

Ponadto w 2021 r. otrzymano 6 zawiadomień dotyczących zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i Wielkiej Brytanii w zakresie zgłoszenia zamiaru przeniesienia całości lub części portfela ubezpieczeń do innego zakładu ubezpieczeń.

9.3.3. ZMIANY WE WŁADZACH ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ I ZAKŁADÓW REASEKURACJI

W 2021 r. KNF wydała 25 decyzji w przedmiocie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządu zakładów ubezpieczeń i reasekuracji (17 decyzji w sprawie o wyrażenie zgody na powołanie Prezesa Zarządu zakładu ubezpieczeń i 8 decyzji w sprawie o wyrażenie zgody na powołanie Członka Zarządu zakładu ubezpieczeń odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem).

9.3.4. ZMIANY W STATUTACH PODMIOTÓW PODLEGAJĄCYCH NADZOROWI KNF

W 2021 r. KNF wydała 13 decyzji w przedmiocie zatwierdzenia zmian w statutach krajowych zakładów ubezpieczeń.

9.3.5. ZAWIADOMIENIA O ZAMIARZE NABYCIA AKCJI LUB UDZIAŁÓW

Komisja Nadzoru Finansowego w 2021 r. podjęła 8 decyzji w przedmiotowych postępowaniach. We wszystkich przypadkach stwierdzono brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu co do planowanego zamiaru nabycia akcji lub udziałów.

Ponadto w trzech postępowaniach Komisja Nadzoru Finansowego nie zgłosiła sprzeciwu wobec planowanego połączenia zakładów ubezpieczeń.

Z istotnych zmian w sektorze ubezpieczeń, jakie miały miejsce w 2021 r., wskazać należy na połączenie AXA Ubezpieczenia TUIR SA z UNIQA Towarzystwem Ubezpieczeń SA oraz AXA Życie TU SA z UNIQA Towarzystwem Ubezpieczeń na Życie SA oraz rozpoczęcie procesu nabycia akcji krajowych zakładów ubezpieczeń z grupy Aviva przez spółki z grupy Allianz.

9.3.6. WPIS DO REJESTRU AKTUARIUSZY

W okresie objętym sprawozdaniem wydanych zostało 5 decyzji w przedmiocie wpisu do rejestru aktuariuszy. Wydana została także 1 decyzja o zwolnieniu od wymogu złożenia egzaminu aktuarialnego.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w rejestrze figurowało 420 aktuariuszy.

9.3.7. ZMIANY PRAWNE DOTYCZĄCE POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH

W związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju oraz wynikającymi z niej obostrzeniami, z inicjatywy organu nadzoru dokonano zmian rozwiązań zawartych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 21 sierpnia 2018 r. w sprawie egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, czynności dystrybucyjnych zakładu ubezpieczeń oraz czynności dystrybucyjnych zakładu reasekuracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1746) poprzez uzupełnienie dotychczasowych regulacji w zakresie organizacji przez zakłady ubezpieczeń egzaminów agencyjnych w trybie stacjonarnym o zapisy dające możliwość przeprowadzania tych egzaminów w sposób zdalny, w systemie teleinformatycznym. Zmiany zostały uregulowane w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 14 maja 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 883).

Mając na uwadze konieczność zachowania prawidłowego nadzoru nad przygotowaniem i przeprowadzeniem egzaminu przez zakład ubezpieczeń,

wprowadzony został obowiązek przekazania przed pierwszym egzaminem przeprowadzanym w systemie teleinformatycznym opisu funkcjonalności tego systemu zapewniającego właściwe przeprowadzenie tego egzaminu, w tym potwierdzenie tożsamości osób przystępujących do egzaminu i samodzielności ich pracy.

Do końca 2021 r. 91 zakładów ubezpieczeń przekazało opisy funkcjonalności stosowanych systemów, z czego 90 zakładów ubezpieczeń realizuje egzaminy w sposób określony w § 8a ust. 1 ww. rozporządzenia.

9.3.8. AGENCI UBEZPIECZENIOWI I OSOBY WYKONUJĄCE CZYNNOŚCI AGENCYJNE

W 2021 r. w prowadzonym w formie elektronicznej rejestrze agentów ubezpieczeniowych rozpatrzono łącznie 155 323 wnioski, w tym 13 860 wniosków o wpis, 126 002 wnioski o zmianę danych objętych wpisem oraz 15 461 wniosków o wykreślenie z rejestru. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w rejestrze wpisanych było ogółem 30 467 agentów ubezpieczeniowych oraz 247 036 osób fizycznych wykonujących czynności agencyjne (OFWCA).

Tabela 59. Liczba zarejestrowanych agentów ubezpieczeniowych oraz osób wykonujących czynności agencyjne w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Agenci:	31 427	31 293	30 975	30 467
w tym agenci oferujący ubezpieczenia uzupełniające	-	23	28	18
OFWCA	237 692	237 033	239 242	247 036

Źródło: opracowanie własne UKNF

W rejestrze agentów ubezpieczeniowych zarejestrowanych było 446 podmiotów wykonujących czynności agencyjne przez osoby zatrudnione w bankach oraz spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych jedynie w odniesieniu do umów ubezpieczenia lub umów gwarancji ubezpieczeniowych zawieranych przez te podmioty lub za ich pośrednictwem, o których mowa w § 8 pkt 6 rozporządzenia w sprawie

egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, czynności dystrybucyjnych zakładu ubezpieczeń oraz czynności dystrybucyjnych zakładu reasekuracji, w tym: 427 banków i 19 SKOK-ów.

9.3.9. BROKERZY UBEZPIECZENIOWI I REASEKURACYJNI

Tabela 60. Stan rejestru brokerów na koniec lat 2018–2021

Brokerzy		2018	2019	2020	2021
Ubezpieczeniowi	osoby fizyczne	878	885	894	882
	osoby prawne	516	523	517	544
	Razem	1 394	1 408	1 411	1 426
Reasekuracyjni	osoby fizyczne	14	13	14	14
	osoby prawne	40	40	41	43
	Razem	54	53	55	57

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. w prowadzonym rejestrze brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych dokonano 3136 zmian danych objętych wpisem. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w rejestrze zarejestrowanych było 1426 brokerów ubezpieczeniowych oraz 57 brokerów reasekuracyjnych.

W 2021 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie 53 zezwolenia na wykonywanie działalności

brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji, w tym 20 zezwoleń osobom fizycznym oraz 33 zezwolenia osobom prawnym.

W okresie objętym sprawozdaniem prowadzonych było 31 postępowań w sprawie cofnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji.

Tabela 61. Liczba zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, wydanych przez KNF w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Osoby fizyczne	33	45	27	19
Osoby prawne	46	28	26	31
Ogółem (bez reasekuracji)	79	73	53	50

Źródło: opracowanie własne UKNF

W okresie objętym sprawozdaniem odbyły się 4 egzaminy przeprowadzane przez Komisję Egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów, w tym 2 egzaminy dla brokerów ubezpieczeniowych i 2 eg-

zaminy dla brokerów reasekuracyjnych. Ogółem do egzaminów przystąpiło 620 osób. Wynik pozytywny uzyskało 286 osób (w tym 17 na brokera reasekuracyjnego).

Tabela 62. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów ubezpieczeniowych w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Ogółem osoby przystępujące do egzaminu	479	674	437	603
Osoby ze zdaniem egzaminem brokerskim	341	221	243	269

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 63. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów reasekuracyjnych w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Ogółem osoby przystępujące do egzaminu	23	23	20	17
Osoby ze zdany egzaminem brokerskim	23	21	18	17

Źródło: opracowanie własne UKNF

9.3.10. NOTYFIKOWANI POŚREDNICY UBEZPIECZENIOWI

W 2021 r. notyfikowano 295 pośredników ubezpieczeniowych mających zamiar prowadzenia działalności na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, zgłoszonych przez organy rejestrowe lub organy nadzoru krajów członków Unii Europejskiej, natomiast wobec 439 pośredni-

ków notyfikację wycofano. Jednocześnie w 2021 r. nie odnotowano notyfikacji polskich agentów zamierzających prowadzić działalność na terenie UE.

W 2021 r. 7 brokerów zgłosiło do organu nadzoru zamiar rozpoczęcia działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń na terytorium innych niż RP państw UE.

9.4. INTERWENCJA PRODUKTOWA W SPRAWIE ZAKAZU WPROWADZANIA DO OBROTU, DYSTRYBUCJI ORAZ SPRZEDAŻY UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE Z UFK ORAZ ZWIĄZANE Z NIĄ DZIAŁANIA NADZORCZE

Decyzją KNF z dnia 15 lipca 2021 r. – wydaną na podstawie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) – została wprowadzona interwencja produktowa na rynku ubezpieczeniowym.

Zgodnie z treścią decyzji na twórców produktów ubezpieczeniowych, w szczególności na zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w grupie 3 działu I załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, zostały nałożone zakazy wprowadzania do obrotu, dystrybucji i sprzedaży umów ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z UFK i spełniają co najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- średni zwrot jest niższy niż 50% stopy procentowej dla określonego w decyzji okresu według odpowiedniej struktury terminowej stopy wolnej od ryzyka;
- określone w regulaminie UFK zasady i ograniczenia inwestycyjne nie zapewniają, aby środki ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego nie były lokowane w instrumenty contingent convertibles.

Decyzja ma zastosowanie do umów ubezpieczenia z UFK zawieranych począwszy od dnia 1 stycznia 2022 r.

Decyzja w przedmiocie interwencji produktowej ma charakter bezterminowy. Uchylenie wydanej decyzji może nastąpić wyłącznie w przypadku stwierdzenia, że wprowadzony zakaz lub ograniczenie nie ma już dłużej zastosowania, co oznacza konieczność prowadzenia przez organ nadzoru systematycznych analiz stanu rynku i produktów.

Uzasadnieniem wprowadzenia interwencji produktowej było:

- identyfikowanie niepokojącego zjawiska oferowania produktów ubezpieczeniowych, które przynosiły dodatkowe marże zakładom ubezpieczeń, ale ujemny zwrot ich klientom;
- prewencyjne ograniczenie ryzyka związanego z możliwością nabywania ze środków UFK instrumentów contingent convertibles, w związku z oczekiwaną zmianą przepisów prawa krajowego mającą spowodować wzrost popularności i znaczenia tych instrumentów na rynku polskim.

Oczekiwanym skutkiem podjęcia interwencji produktowej jest podwyższenie poziomu ochrony klientów zakładów ubezpieczeń, tj. zwiększenie korzyści osiąganych przez klientów z umów ubezpieczenia z UFK poprzez:

- zwiększenie wartości zwrotu poprzez obniżenie poziomu opłat i innych kosztów potrącanych ze

- środków powierzanych zakładowi ubezpieczeń do zarządzania w ramach UFK;
- zmitygowanie ryzyka związanego z możliwością obarczenia klientów nadmiernym ryzykiem inwestycyjnym, w tym ryzykiem płynności, związanym z lokowaniem środków UFK w instrumenty contingent convertibles.

W ramach przygotowań do wejścia w życie zakazów określonych w ww. decyzji, w dniu 20 października 2021 r. wydane zostało stanowisko wskazujące oczekiwania organu nadzoru w zakresie istotnych aspektów systemu zarządzania, związane z zapewnieniem przez zakłady ubezpieczeń zgodności z wymogami decyzji, a także obowiązku przeprowadzania testów i analiz, mających na celu weryfikację zgodności z tymi wymogami. Adresatem stanowiska są zarówno zakłady ubezpieczeń posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce, jak i zakłady operujące na terenie Polski w oparciu o swobodę działalności oraz swobodę świadczenia usług.

Weryfikacja spełniania zakazów określonych w decyzji stała się elementem bieżących działań nadzorczych organu nadzoru.

Ponadto, w uzupełnieniu działań mających na celu wzmocnienie ochrony klientów w obszarze umów ubezpieczenia z UFK, organ nadzoru w 2021 r. podjął działania mające na celu:

- przedłożenie Ministrowi Finansów propozycji zmian legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia, na podstawie art. 133 ust. 3 Dyrektywy Wyłącalność II, przepisów prawa, które kompleksowo będą regulowały sposób prowadzenia działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń ze środków UFK, jeżeli ryzyko tej działalności ponoszą osoby fizyczne;
- wydanie stanowiska w przedmiocie ujmowania kosztów i opłat w umowie ubezpieczenia z UFK, które zostanie skierowane do zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność ubezpieczeniową w dziale I grupie 3 załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

9.5. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

9.5.1. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

9.5.1.1. ROCZNE

W 2021 r. przeprowadzono jedenastą edycję Badania i Oceny Nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń/reasekuracji. Oceny za 2020 r. w ramach BION zostały nadane 55 zakładom⁵¹, w tym 23 zakładom działu I i 32 zakładom działu II.

Metodyka BION podlega corocznej aktualizacji. Zmiany wprowadzone w metodyce za 2020 r. są wynikiem ciągłego jej doskonalenia i dostosowywania do zmieniających się warunków rynkowych. W toku zmian wprowadzonych na potrzeby oceny BION 2020 dokonano przeglądu wykorzystywanych wskaźników, wag i granic, jak również dokonano unifikacji stosowanych w metodyce zapisów.

Więcej informacji na temat BION oraz umiejscowienia go w ramach procesu nadzoru można znaleźć na stronie internetowej KNF: Proces nadzoru zakładów ubezpieczeń/reasekuracji⁵².

W wyniku przeprowadzonej oceny BION zakłady uzyskały ocenę ryzyka, która wraz z przypisaniem zakładu do odpowiedniej klasy stanowi istotne kryterium dla podjęcia przez organ nadzoru, przy zastosowaniu zasady proporcjonalności, odpowiednich działań nadzorczych.

W grudniu 2021 r. przedłożono KNF informację o wynikach Badania i Oceny Nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń/reasekuracji za 2020 r.

W roku 2021 UKNF rozpoczął również nadawanie ocen BION dla tych grup ubezpieczeniowych, dla których wymagane jest obliczanie wypłacalności grupy na poziomie skonsolidowanym. Metodyka oceny jest oparta na ocenie dla zakładów ubezpieczeń i reasekuracji w ujęciu jednostkowym z niezbędnymi modyfikacjami.

⁵¹ W związku z połączeniem AXA Ubezpieczenia TUIR SA (spółka przejmująca) i UNIQA TU SA (spółka przejmowana), poprzez przeniesienie całego majątku UNIQA TU SA na AXA Ubezpieczenia TUIR SA i jednoczesną zmianę nazwy spółki przejmującej z AXA Ubezpieczenia TUIR SA na UNIQA TU SA (wpis do KRS dnia 09.04.2021) oraz w związku z połączeniem AXA Życie TU SA (spółka przejmująca) i UNIQA TU na ŻYCIE SA (spółka przejmowana), poprzez przeniesienie całego majątku UNIQA TU na ŻYCIE SA na AXA Życie TU SA i jednoczesną zmianę nazwy spółki przejmującej z AXA Życie TU SA na UNIQA TU na ŻYCIE SA (wpis do KRS dnia 09.04.2021) przejęte zakłady UNIQA TU SA oraz UNIQA TU na ŻYCIE SA nie podlegały ocenie BION za 2020 r. Dodatkowo w związku wydaniem decyzji przez KNF w dniu 29 czerwca 2020 r. zezwalającej na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w dziale I przez CA ŻYCIE TU SA (w dniu 22 listopada 2020 r. zakład rozpoczął działalność ubezpieczeniową) oraz otrzymaniem zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej przez POLSKI GAZ TUW na ŻYCIE (na podstawie decyzji KNF z dnia 5 listopada 2019 r.) oraz rozpoczęciem działalności ubezpieczeniowej dopiero w dniu 1 lipca 2020 r. zakłady te nie podlegały ocenie BION za 2020 r.

⁵² https://www.knf.gov.pl/dla_rynku/Informacje_dla_podmiotow_nadzorowanych/proces_nadzoru

9.5.1.2. KWARTALNE

Oprócz BION w trybie rocznym, przeprowadzany jest także BION kwartalny, którego nadrzędnym celem nie jest nadanie konkretnej oceny zakładu, lecz wskazanie poziomu oraz oceny poszczególnych wskaźników. Ponadto odnośnie do każdego wskaźnika wyznaczone są statystyki, które umożliwiają zakładom porównanie swoich wyników z innymi zakładami. W porównaniu z BION rocznym wersja kwartalna jest zbiorem wybranych, kluczowych wskaźników (ocena w pełni automatyczna). Wyniki BION w trybie kwartalnym są przesyłane do zakładów ubezpieczeń/reasekuracji.

9.5.2. MONITOROWANIE SYTUACJI FINANSOWEJ ORAZ WYPŁACALNOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

Ocena sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń oraz ich wypłacalności dokonywana jest przede wszystkim na podstawie kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych, dodatkowej sprawozdawczości nałożonej przez organ nadzoru, jak również innych informacji przekazywanych przez zakłady *ad hoc* na żądanie organu nadzoru.

W 2021 r. działania dotyczyły:

- analizy sprawozdań finansowych oraz danych i informacji dla celów nadzoru przekazywanych w okresach kwartalnych oraz rocznych;
- analizy regularnych sprawozdań do celów nadzoru (sprawozdanie RSR);
- analizy podstawowych danych finansowych zakładów ubezpieczeń w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania w oparciu o 688 informacji miesięcznych;
- analizy informacji przekazywanych w trybie dodatkowej sprawozdawczości miesięcznej w zakresie działalności w grupie 15, tj. gwarancji ubezpieczeniowych (przeanalizowano łącznie 12 informacji w tym zakresie);
- analizy informacji przekazywanych w trybie dodatkowej sprawozdawczości miesięcznej i doraźnej (tj. powyżej ustalonego przez organ nadzoru limitu) w zakresie transakcji wewnątrzgrupowych (przeanalizowano łącznie 134 informacje w tym zakresie);
- analizy zgłoszonych wykupów w ubezpieczeniach z UFK w trybie tygodniowym dla wybranych zakładów ubezpieczeń, w szczególności w związku z pandemią COVID-19. Otrzymano łącznie 416 w trybie tygodniowym. Z przekazanych danych wynikało, że w 2021 r. liczba i wartość wykupów utrzymywała się na poziomie niezagrażającym sytuacji finansowej i wymogom kapitałowym wybranych zakładów ubezpieczeń;
- analizy działalności wybranych zakładów ubezpieczeń w zakresie lokat środków pochodzących ze składek na ubezpieczenia z UFK w certyfikaty inwestycyjne funduszy zamkniętych oraz w zakresie

- zawieszonych wykupów. Przeanalizowano łącznie 84 raporty przekazane przez zakłady ubezpieczeń;
- analizy informacji przekazanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (UFG) w zakresie prawidłowości i terminowości wypełniania przez zakłady ubezpieczeń obowiązku przekazywania danych do ogólnopolskiej bazy danych Ośrodka Informacji UFG;
- analizy informacji przekazanych w ramach dodatkowej sprawozdawczości związanej z ubezpieczeniami z grupy 3 działu I, tj. ubezpieczeń na życie związanych z UFK, przekazywanej miesięcznie i kwartalnie;
- analizy dodatkowej kwartalnej sprawozdawczości w zakresie umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych;
- spotkań z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń celem omówienia sytuacji majątkowej i finansowej zakładów, a także sytuacji w zakresie wypłacalności wybranych zakładów ubezpieczeń, w tym wpływu pandemii COVID-19 na ich działalność;
- spotkań z europejskimi organami nadzoru w celu wymiany informacji na temat kondycji finansowej zakładów ubezpieczeń wchodzących w skład grup ubezpieczeniowych, w tym wpływu pandemii COVID-19 na sytuację finansową zarówno całej grupy ubezpieczeniowej, jak i poszczególnych zakładów ubezpieczeń;
- spotkań z biegłymi rewidentami celem omówienia istotnych ryzyk w działalności wybranych zakładów ubezpieczeń istotnych z punktu widzenia badania sprawozdań finansowych.

W związku z pandemią COVID-19 zakłady ubezpieczeń, podobnie jak w 2020 r., zostały zobowiązane do przekazywania cyklicznych dodatkowych informacji dotyczących m.in. potencjalnego wpływu pandemii COVID-19 na płynność i wypłacalność zakładów ubezpieczeń oraz identyfikacji ryzyk/zagrożeń związanych z COVID-19. W 2021 r. zakłady ubezpieczeń przekazały łącznie 912 przedmiotowych informacji. Informacje te nie wykazały istotnego wpływu pandemii na poziom wypłacalności zakładów ubezpieczeń, jednakże w związku ze zwiększonym poziomem śmiertelności negatywny wpływ na wynik finansowy jest zauważalny w przypadku wybranych zakładów ubezpieczeń na życie.

9.5.3. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH W SEKTORZE UBEZPIECZENIOWYM

W I kwartale 2021 r. UKNF opracował raport prezentujący wyniki dodatkowych testów warunków skrajnych zakładów ubezpieczeń wg stanu na 31 grudnia 2020 r., których celem było oszacowanie wpływu potencjalnych zmian otoczenia prawnego na sektor ubezpieczeniowy odnośnie do kredytów denominowanych i indeksowanych w walutach obcych, w szczególności tzw. kredytów frankowych. Dodatkowe testy warunków skrajnych obejmowały dwa scenariusze (optymalny i pesymistyczny) zakładające, iż wszystkie

umowy ubezpieczenia związane z kredytami walutowymi zostają unieważnione.

W 2021 r. kontynuowano prace dotyczące wykorzystania testów warunków skrajnych w procesie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń, w szczególności w zakresie zbadania wytrzymałości polskiego sektora ubezpieczeniowego na zdarzenia ekstremalne, lecz wciąż prawdopodobne, a także poprawy zarządzania ryzykiem w zakładach ubezpieczeń.

Prace UKNF z tym związane rozpoczęły się na początku I kwartału 2021 r. od weryfikacji metodyki przeprowadzania testów warunków skrajnych w sektorze ubezpieczeniowym. W stosunku do roku poprzedniego dokonano zmian metodyki testów warunków skrajnych, uwzględniając ich wyniki za poprzedni rok, wnioski z raportów dotyczących własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA), planów finansowych na 2021 r., komentarzy zakładów ubezpieczeń do poprzedniej metodyki testów warunków skrajnych, a przede wszystkim sytuacji związanej z pandemią COVID-19. Przed publikacją ostatecznej wersji metodyki przeprowadzania testów warunków skrajnych przeprowadzono konsultacje publiczne. Na podstawie otrzymanych uwag i komentarzy zakładów ubezpieczeń oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń opracowano finalną wersję metodyki badania. Poddano rekaliibracji wartości szoków przeprowadzanych testów warunków skrajnych. Część scenariuszy w porównaniu do metodyki z roku poprzedniego została usunięta oraz zostały dodane nowe scenariusze testów: dla ryzyka unieważnienia umów ubezpieczeń (w dziale I), ryzyka zwiększonej śmiertelności i zachorowalności (w dziale I), ryzyka zwrotu kosztów sprzętania dróg po wypadkach drogowych – test prospektywny (w dziale II), scenariusz dotyczący wybranych rodzajów ryzyka rynkowego – test prospektywny oraz scenariusze dla ryzyka zmiany klimatu. W celu opracowania metodyki tych ostatnich scenariuszy została powołana grupa robocza w ramach Polskiej Izby Ubezpieczeń, która we współpracy z przedstawicielami UKNF opracowała scenariusze testów warunków skrajnych dla ryzyka zmian klimatu. Grupa będzie kontynuowała pracę w ramach kolejnych edycji testów warunków skrajnych.

W dniu 13 kwietnia 2021 r. opublikowano na stronie internetowej KNF zweryfikowaną metodykę przeprowadzania testów skrajnych w zakładach ubezpieczeń w ramach 13. edycji badania i zwrócono się do zakładów ubezpieczeń o przeprowadzenie testów warunków skrajnych. W III kwartale 2021 r. przygotowano raport przedstawiający wyniki ww. testów warunków skrajnych.

Wyniki tych testów posłużyły UKNF m.in. do identyfikacji zakładów ubezpieczeń o podwyższonym ryzyku, czyli takich, które nie przeszły pozytywnie testów stresu i uzyskane od nich wyjaśnienia nie były wystarczające.

Testy warunków skrajnych zostały również przeprowadzone przez grupy ubezpieczeniowe, dla których wymagane jest obliczanie wypłacalności grupy na poziomie skonsolidowanym, według scenariuszy opracowanych specjalnie dla każdej z nich.

9.5.4. REASEKURACJA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

W III kwartale 2021 r. UKNF opracował raport poświęcony reasekuracji zdarzeń katastroficznych, który powstał na podstawie odpowiedzi zakładów na zapytanie organu nadzoru dotyczące wykazu reasekuratorów oraz szkód katastroficznych w 2020 r.

Reasekuracja, w szczególności reasekuracja zdarzeń katastroficznych, pełni istotną rolę m.in. w zarządzaniu ryzykiem zakładów ubezpieczeń, stabilizacji ich wyników finansowych czy zagwarantowaniu ochrony przed skutkami szkód katastroficznych. Ze względu na swoją rolę reasekuracja jest jedną z najistotniejszych technik ograniczania ryzyka. Zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym przez reasekurację ma związek z jej funkcją techniczną (zapewnienie zakładowi ubezpieczeń dodatkowej pojemności na ryzyko) i finansową (udział reasekuratora w wypłacanych odszkodowaniach).

Z analizy ankiet 31 zakładów działu II wynika, że wartość szkód brutto ze zdarzeń katastroficznych w 2020 r. wyniosła 1388,8 mln zł, z czego 54,8% były szkodami spowodowanymi przez siły natury. Około 53,8% szkód, tj. 747,2 mln zł było na udziale zakładów ubezpieczeń, a około 46,2%, tj. 641,5 mln zł – na udziale reasekuratorów.

Szkody z tytułu zdarzeń katastroficznych w 2020 r. stanowiły 5,8% kwoty odszkodowań i świadczeń brutto z działalności bezpośredniej⁵³ w zakładach ubezpieczeń działu II. Największe pod względem wartości szkody brutto znalazły się w kategorii zdarzeń obejmujących deszcze nawalne, burze, grad i huragany. Wartość szkód brutto dla tej kategorii wyniosła 562,1 mln zł, co stanowiło 40,5% wszystkich szkód brutto ze zdarzeń katastroficznych, które miały miejsce w 2020 r., z czego 448,6 mln zł pozostawało na udziale zakładów ubezpieczeń.

⁵³ Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto powiększone o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto.

9.5.5. WŁASNA OCENA RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI (ORSA)

W 2020 r. UKNF przeprowadził analizę sprawozdań ORSA nadesłanych w trybie regularnym i *ad hoc*. Jakość sprawozdań ORSA ulega poprawie z roku na rok, szczególnie w zakresie szerszej identyfikacji ryzyk, lepszego doboru testów warunków skrajnych i scenariuszy oraz zaangażowania Zarządów zakładów ubezpieczeń w proces ORSA.

Wnioski z analizy raportów ORSA są wykorzystywane przez UKNF w nadzorze bieżącym oraz do identyfikacji ryzyk, które są najbardziej istotne dla poszczególnych zakładów ubezpieczeń oraz dla całego sektora ubezpieczeniowego. Na podstawie tych analiz są projektowane scenariusze testów warunków skrajnych w kolejnych edycjach badania.

9.5.6. UBEZPIECZENIA OC POSIADACZY POJAZDÓW MECHANICZNYCH

W 2021 r. jednym z istotnych działań organu nadzoru była analiza sytuacji na rynku ubezpieczeń komunikacyjnych, w szczególności w zakresie ubezpieczeń z grupy 10 działu II, tj. ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Analogicznie jak w latach poprzednich, na podstawie przekazywanych przez zakłady ubezpieczeń informacji o dokonanych zmianach taryf składek za ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, organ nadzoru monitorował celowość wprowadzanych modyfikacji w taryfach oraz dokonywał analizy wpływu tych zmian na wynik techniczny w grupie 10.

W 2021 r. dokonano analizy przekazanych przez zakłady ubezpieczeń danych obejmujących lata polisowe 2016–2020 w zakresie m.in. wielkości składki, odszkodowań, liczby ryzyk, liczby szkód i roszczeń oraz kosztów administracyjnych i akwizycji, również w podziale na klasy ryzyk portfela ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Dodatkowo na podstawie danych przekazanych przez zakłady ubezpieczeń z roku polisowego 2020, dokonano również analizy wielkości składki w poszczególnych kanałach dystrybucji. Należy podkreślić, że z roku polisowego 2020 uroczniona składka na ryzyko w ubezpieczeniach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wyniosła 612 zł, co oznacza nieznaczny wzrost w porównaniu z rokiem polisowym 2019 o 1 zł, zaś w porównaniu z rokiem polisowym 2016 wzrost wyniósł 88 zł.

Jednocześnie w celu monitorowania wykonania założeń zawartych w planie finansowym na 2021 r. dotyczących ubezpieczeń z grupy 10, organ nadzoru dwukrotnie po I kwartale 2021 r. oraz III kwartale 2021 r. wystosował do zakładów ubezpieczeń szczegółowe pytania dotyczące m.in. oceny realności założeń

żeń planu finansowego w zakresie poziomu składki i wyniku technicznego, przyczyn braku realizacji założeń planu w tym zakresie, ewentualnych potrzeb dotworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w związku z nietypową sytuacją w 2020 r., spowodowaną przez pandemię COVID-19.

9.5.7. RAPORTY FUNKCJI AKTUARIALNEJ

W związku z przeprowadzeniem przez organ nadzoru analizy sporządzanych przez Funkcje aktuarialne pisemnych sprawozdań (dalej: Raport funkcji aktuarialnej) za 2019 r., mając na uwadze wymogi oraz wytyczne dotyczące zakresu raportu zawarte w różnych przepisach prawa, organ nadzoru wystosował do zakładów ubezpieczeń pismo zawierające szczegółowe wnioski z analizy informacji i danych zawartych w Raportach funkcji aktuarialnej za 2019 r. wraz z oczekiwaniami organu nadzoru do zakresu informacji, jakie należy zawrzeć w Raporcie funkcji aktuarialnej.

Jednocześnie w 2021 r. organ nadzoru dokonał analizy zgodności Raportu funkcji aktuarialnej za 2020 r. z przekazanymi wytycznymi i uwzględnił je w ocenie BION za 2020 r.

9.5.8. STOPA TECHNICZNA

W związku z obniżeniem przez Radę Polityki Pieniężnej stopy referencyjnej w I półroczu 2020 r., organ nadzoru w 2021 r., w przypadku zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w grupie 10 działu II, wystosował ankietę w celu zebrania niezbędnych informacji do oceny stosowanych stóp technicznych oraz stosowanych tablic trwania życia w zakresie ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przy ustalaniu wielkości rezerw na skapitalizowaną wartość rent. Przekazane przez zakłady ubezpieczeń dane ilościowe za lata obrotowe 2017–2020 pozwoliły na sprawdzenie poprawności wyliczenia ważonej stopy zwrotu z lokat za ostatnie 4 lata. W wyniku analizy przekazanych danych stwierdzono, że wysokości stosowanych przez zakłady ubezpieczeń stóp technicznych nie zagrażały realizacji zobowiązań z tytułu rent.

9.5.9. DODATKOWA SPRAWOZDAWCZOŚĆ NAŁOŻONA PRZEZ UKNF NA ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ

W 2021 r. zakłady ubezpieczeń (analogicznie do roku poprzedniego) przekazywały dodatkowe formularze sprawozdawcze, które są wymagane przez UKNF począwszy od danych za II kwartał 2020 r. (dodatkowe obowiązki sprawozdawcze nałożone na zakłady ubezpieczeń działu I, prowadzące działalności w grupie 3 w zakresie produktów z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi) oraz począwszy od danych za III kwartał 2020 r. (dodatkowe obowiązki sprawozdawcze nałożone na zakłady ubezpieczeń

działu I i II w zakresie danych dotyczących 10 najistotniejszych produktów, kanałów dystrybucji, informacji o 10 najważniejszych podmiotach pośredniczących w zawieraniu umów na rzecz zakładu ubezpieczeń według składki przypisanej brutto (z wyłączeniem sprzedaży realizowanej bezpośrednio przez zakład ubezpieczeń), w tym w podziale na 5 najważniejszych produktów oraz w przypadku zakładów ubezpieczeń działu II również danych dotyczących ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych).

Pismem z dnia 15 grudnia 2021 r. UKNF przekazał do zakładów ubezpieczeń działu I i II uaktualnione wzory dodatkowych formularzy sprawozdawczych, które będą obowiązywały począwszy od danych za I kwartał 2022 r. (w tym zostały wprowadzone wyłączenie niezbędne na potrzeby organu nadzoru zmiany polegające na dodaniu dodatkowych kolumn lub wierszy).

Jednocześnie w trakcie 2021 r. UKNF podejmował dalsze działania we współpracy z Ministerstwem Finansów w celu wdrożenia przedmiotowych dodatkowych formularzy sprawozdawczych do regularnej sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń poprzez zmianę Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 kwietnia 2016 r. w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 392, z późn. zm.) (w tym uwzględniając konieczność dokonania dalszych modyfikacji dodatkowych formularzy sprawozdawczych na podstawie wniosków z analiz otrzymanych danych od zakładów ubezpieczeń), polegające m.in. na:

- prowadzeniu korespondencji z Ministerstwem Finansów w zakresie kwestii wynikających z propozycji zmian formularzy sprawozdawczych w ramach ww. rozporządzenia,
- przekazaniu pismem z dnia 12 lipca 2021 r. uwag do projektu rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (dalej: projekt rozporządzenia),
- udziale w konferencji uzgodnieniowej z Ministerstwem Finansów w dniu 27 września 2021 r. dotyczącej projektu rozporządzenia,
- zorganizowaniu warsztatów dla zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, w których uczestniczyli również przedstawiciele Ministerstwa Finansów oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń, mających na celu omówienie zmian zaproponowanych w projekcie rozporządzenia (warsztaty w dniu 29 września 2021 r., 1 października 2021 r. oraz 13 października 2021 r.),
- przekazaniu pismem z dnia 27 października 2021 r. do Ministerstwa Finansów zaktualizowanych wersji formularzy sprawozdawczych i not objaśniających do formularzy sprawozdawczych uwzględniających ustalenia dokonane w trakcie konferencji uzgodnieniowej i warsztatów.

9.5.10. MONITOROWANIE WPŁYWU PANDEMII COVID-19 NA PRODUKTY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

W 2021 r. zostało przeprowadzone badanie, które dotyczyło zmian w profilach ryzyka produktów ubezpieczeniowych, a także problemów związanych z wyłączeniami określonych ryzyk podczas pandemii COVID-19. Badaniem zostało objętych 57 zakładów ubezpieczeń. Wyniki badania będą podstawą dalszych analiz i działań ze strony organu nadzoru.

9.5.11. NADZÓR NAD DYSTRYBUCJĄ UBEZPIECZEŃ

9.5.11.1. NADZÓR NAD REALIZACJĄ OBOWIĄZKU DOSKONALENIA ZAWODOWEGO PRZEZ DYSTRYBUTORÓW

W 2021 r. sporządzono raport zbiorczy z badania realizacji obowiązku doskonalenia zawodowego za 2019 r., o którym mowa w art. 12 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń.

Jednocześnie kontynuowano weryfikację realizacji obowiązku doskonalenia zawodowego, badając wykonanie tego obowiązku przez wybranych dystrybutorów ubezpieczeń za 2020 r. Analizą objęto: 49 zakładów ubezpieczeń, 20 brokerów ubezpieczeniowych i 45 agentów ubezpieczeniowych.

W wyniku tych działań wszczęto 24 postępowania administracyjne związane z podejrzeniem naruszenia przepisów ustawy o dystrybucji ubezpieczeń przez dystrybutorów ubezpieczeń (w stosunku do 7 zakładów ubezpieczeń oraz 17 agentów ubezpieczeniowych).

W 2021 r. wydano 9 zaleceń dla zakładów ubezpieczeń w związku z brakiem wprowadzenia odpowiednich regulacji wewnętrznych dotyczących spełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego przez agentów ubezpieczeniowych oraz osoby wykonujące czynności agencyjne (art. 46 ust. 1 pkt 5 ustawy o działalności ubezpieczeniowej).

9.5.11.2. SPRAWOZDAWCZOŚĆ DYSTRYBUTORÓW

W 2021 r. kontynuowano analizy danych pozyskiwanych cyklicznie od wybranych pośredników ubezpieczeniowych (agentów oraz brokerów ubezpieczeniowych) na temat dystrybucji ubezpieczeń, obejmujących m.in. informacje na temat składek, liczby zawartych umów ubezpieczenia, prowizji, rodzajów dystrybuowanych produktów, obsługi umów ubezpieczenia oraz zmian w działalności pośredników, wynikających z sytuacji wywołanej COVID-19 oraz współpracy z zakładami ubezpieczeń. Uzyskiwane w ten sposób informacje są przedmiotem stałych analiz oraz mają na celu budowanie bazy wiedzy na temat rynku pośrednictwa ubezpieczeniowego,

w tym trendów sprzedażowych i produktowych oraz relacji pomiędzy zakładami ubezpieczeń a pośrednikami. W 2021 r. dokonano:

- analiz 12 ankiet COVID-19 jakościowych od 15 pośredników (łącznie 180 analiz), które obejmowały informacje dotyczące dystrybuowanych produktów ubezpieczeniowych, obsługi umów ubezpieczenia oraz zmian w działalności pośredników, wynikających z sytuacji wywołanej COVID-19;
- analiz 4 ankiet COVID-19 ilościowych od 15 pośredników (łącznie 60 analiz), które obejmowały informacje dotyczące składki przypisanej brutto, liczby zawartych umów ubezpieczenia oraz wynagrodzenia należnego i otrzymanego przez pośredników.

Ponadto prowadzono analizy informacji o kanałach dystrybucji ubezpieczeń, w tym informacje o najważniejszych podmiotach uczestniczących w zawieraniu umów na rzecz zakładów ubezpieczeń według składki przypisanej brutto, przekazywane przez zakłady ubezpieczeń w ramach dodatkowej sprawozdawczości kwartalnej nałożonej pismem z dnia 6 lipca 2020 r.

9.5.11.3. BADANIE DOTYCZĄCE DYSTRYBUCJI UMÓW UBEZPIECZENIA Z UFK

W ramach analiz dystrybucji ubezpieczeń w 2021 r. monitorowano zawieranie umów ubezpieczeń z UFK przez 21 zakładów ubezpieczeń pod kątem przeprowadzenia analizy potrzeb klienta przed zawarciem tych umów. Przedmiotowych analiz dokonywano na podstawie danych ilościowych dotyczących umów ubezpieczenia z UFK, przekazywanych na podstawie dodatkowej sprawozdawczości kwartalnej zakładów ubezpieczeń nałożonej pismem z dnia 28 lutego 2020 r. (DNM-DNMZRS.6065.1.2020.MZ). Łącznie przeanalizowano 84 sprawozdania kwartalne.

9.5.11.4. INNE DZIAŁANIA ANALITYCZNE

Trwały prace analityczne, na podstawie których zostanie opracowany raport zawierający wnioski i rekomendacje dotyczące działań nadzorczych wynikających z przeprowadzonego badania ankietowego wśród dystrybutorów – zakładów ubezpieczeń oraz wybranych agentów ubezpieczeniowych, dotyczącego spełniania wymogów z zakresu dystrybucji ubezpieczeń.

9.5.11.5. NADZÓR NAD REALIZACJĄ OBOWIĄZKÓW INFORMACYJNYCH I SPRAWOZDAWCZYCH ORAZ NAD ZGODNOŚCIĄ DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ Z PRZEPISAMI PRAWA

Przepisy regulujące działalność ubezpieczeniową nakładają na zakłady ubezpieczeń szereg obowiązków informacyjnych zarówno wobec organu nadzoru, jak i ubezpieczających. Terminowe i kompletne wykonywanie obowiązków informacyjnych jest jednym z podstawowych zadań zakładów ubezpieczeń

i umożliwia uzyskanie powszechnego dostępu do części danych związanych z działalnością zakładów ubezpieczeń nie tylko organowi nadzoru, ale również nabywcom usług ubezpieczeniowych.

W związku z wypełnianiem przez zakłady ustawowych obowiązków informacyjnych w 2021 r. poddano analizie:

- sprawozdania finansowe, w tym 234 dodatkowe kwartalne sprawozdania finansowe i statystyczne, 60 dodatkowych sprawozdań finansowych rocznych jednostkowych i 2 sprawozdania roczne skonsolidowane,
- informacje ilościowe, w tym 234 kwartalne dane i informacje do celów nadzoru, 60 rocznych danych i informacji do celów nadzoru i 2 sprawozdania grupy,
- sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej (pod względem spełniania warunków określonych w przepisach prawa i wytycznych EIOPA dotyczących ujawnień), w tym 60 sprawozdań jednostkowych oraz 2 sprawozdania grupowe,
- regularne sprawozdania do celów nadzoru (sprawozdanie RSR), 42 sprawozdania jednostkowe w toku oceny BION za 2020 r. oraz 2 sprawozdania grupowe,
- informacje o transakcjach wewnątrzgrupowych/ /koncentracji ryzyk (14 informacji w tym zakresie),
- plany finansowe zakładów ubezpieczeń na 2021 r. (60 informacji w tym zakresie),
- publikację na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń rocznych sprawozdań UFK wg stanu na 31 grudnia 2020 r. oraz półrocznych sprawozdań UFK wg stanu na 30 czerwca 2021 r. i na 31 grudnia 2021 r.,
- informacje o Indywidualnych Kontach Emerytalnych oraz Indywidualnych Kontach Zabezpieczenia Emerytalnego wg stanu na 30 czerwca 2020 r. (łącznie 49 informacji w tym zakresie),
- informacje o Pracowniczych Planach Kapitałowych (13 informacji w tym zakresie).

9.5.11.6. ROZPATRYWANIE WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ

W 2021 r. rozpatrywane były wnioski zakładów ubezpieczeń w sprawie:

- postępowania w sprawie wydania zgody na spłatę pożyczki podporządkowanej – 2 postępowania zakończone wydaniem decyzji,
- postępowania w sprawie wyrażenia zgody na ujawnienie jednego sprawozdania dotyczącego wypłacalności i kondycji finansowej grupy – 1 postępowanie zakończone wydaniem decyzji,
- zwolnienia transakcji wewnątrzgrupowej na instrumentach pochodnych z obowiązku stosowania zabezpieczeń – 1 postępowanie zakończone wydaniem decyzji,
- postępowania w sprawie zatwierdzenia krótkoterminowego realistycznego planu finansowego – 1 postępowanie zakończone wydaniem decyzji.

9.5.11.7. POZOSTAŁE KWESTIE WYNIKAJĄCE Z BIEŻĄCEGO NADZORU NAD DZIAŁALNOŚCIĄ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ I DYSTRYBUCJĄ UBEZPIECZEŃ

W ramach pozostałych obszarów nadzorczych podejmowane były w 2021 r. następujące działania:

- na żądanie zakładów ubezpieczeń wydano 24 opinie na temat sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń, w tym spełniania wymogów wypłacalności zgodnie z przepisami prawa,
- poddano analizie sprawozdania z przebiegu likwidacji oraz bilans otwarcia likwidacji zakładu ubezpieczeń w celu oceny prawidłowości działań podejmowanych przez likwidatorów,
- w przypadku 31 zakładów ubezpieczeń poddano analizie informacje dotyczące przewidywanych dywidend, wypłat i obciążeń na koniec III kwartału 2021 r.,
- wydano decyzję w stosunku do zakładu ubezpieczeń w przedmiocie zwolnienia z obowiązku przedstawiania informacji, o których mowa w art. 304 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz. Urz. UE L 12/1 z 2015 r., z późn. zm.) za okresy kwartalne (postępowanie administracyjne wszczęte w 2020 r.),
- przekazano do zakładów ubezpieczeń/reasekuracji działu I i II pismo zawierające zaktualizowane oczekiwania organu nadzoru do zakresu informacji, jakie należy zawrzeć w Regularnym sprawozdaniu do celów nadzoru (sprawozdanie RSR), tak aby możliwa była prawidłowa ocena ryzyk w działalności zakładów ubezpieczeń,
- dokonano analizy ubezpieczeń ryzyk cyber w ofercie zakładów ubezpieczeń,
- dokonano analizy wpływu pandemii COVID-19 na ubezpieczenia zdrowotne,
- prowadzono 55 spraw związanych ze zgłoszeniem zmian na stanowiskach osób nadzorujących funkcje kluczowe, innych niż członkowie zarządu, w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji,
- prowadzono 192 sprawy związane z oceną zgłoszenia outsourcingu lub jego istotnej zmiany,
- prowadzono 32 postępowania administracyjne, w stosunku do dystrybutorów ubezpieczeń związane z podejrzeniem naruszenia przepisów ustawy o dystrybucji ubezpieczeń.

9.5.12. PROCESY PRZEDAPLIKACYJNE I APLIKACYJNE DOTYCZĄCE MODELI WEWNĘTRZNYCH

System Wypłacalność II poza wyznaczaniem kapitałowego wymogu wypłacalności w sposób standardowy daje zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji możliwość jego wyznaczania w sposób bardziej adekwatny do ich profilu ryzyka oraz skali działalności.

Zestaw narzędzi, systemów oraz procedur, które miałyby temu służyć stanowią tzw. model wewnętrzny. Model ten powinien spełniać szereg rygorystycznych wymogów określonych w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i innych przepisach systemu Wypłacalność II, a jego wykorzystanie w powyższym celu musi być zatwierdzone przez właściwe organy nadzoru. Weryfikacja oraz opiniowanie rozwiązań przyjętych w modelu jest procesem złożonym, wymagającym wysoce wyspecjalizowanej wiedzy z zakresu wielu dziedzin. Przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej dają stosunkowo krótki czas (6 miesięcy) na podjęcie przez właściwy organ nadzoru decyzji o zatwierdzeniu stosowania modelu wewnętrznego do wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności, w przypadku złożenia przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji do tego organu nadzoru wniosku w tej sprawie. Proces przedaplikacyjny wychodzi naprzeciw wyżej wymienionym wyzwaniom i stanowi dobrowolną współpracę zakładów ubezpieczeń z organem nadzoru w zakresie modelu wewnętrznego jeszcze przed złożeniem ww. wniosku. Jego celem jest lepsze przygotowanie się krajowych zakładów ubezpieczeń oraz organu nadzoru do złożenia wniosku o stosowanie modelu wewnętrznego do wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności.

Działania prowadzone przez UKNF w zakresie procesów przedaplikacyjnych w 2021 r. stanowiły kontynuację działań prowadzonych w poprzednich latach i polegały na roboczych kontaktach z zakładami, co przełożyło się na dalsze ich prace mające na celu wyeliminowanie błędów w modelach wewnętrznych i ich poprawę w świetle zgodności z przepisami systemu Wypłacalność II, celem złożenia w przyszłości wniosków o stosowanie modelu wewnętrznego na potrzeby wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

W 2021 r. KNF uczestniczyła w opiniowaniu wniosku złożonego do jednego z zagranicznych organów nadzoru w zakresie zmiany głównej w grupowym modelu wewnętrznym, polegającej na dołączeniu polskiego zakładu ubezpieczeń w zakres modelu na potrzeby wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności w celu raportowania lokalnego, występując tym samym w roli tzw. zainteresowanego organu nadzoru, którego opinia stanowiła element wspólnej decyzji. W wyniku tych prac począwszy od końca 2021 r. po raz pierwszy zakład ubezpieczeń w Polsce wyznaczy kapitałowy wymóg wypłacalności za pomocą modelu wewnętrznego.

Prace UKNF nad oceną modeli wewnętrznych na poziomie europejskim w 2021 r. miały formę współpracy w ramach procesu przedaplikacyjnego i aplikacyjnego oraz procesu weryfikacji ciągłej odpowiedniości modelu. Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w spotkaniach i konsultacjach na szczeblu międzynarodowym, w tym z przedstawicielami dwóch zagranicznych organów nadzoru, w ramach współpracy

przy ocenie wniosku o zmianę główną w grupowym modelu wewnętrznym oraz pracach zespołów eksperckich powoływanych przez EIOPA. Dodatkowo pracownicy UKNF byli zaangażowani w przygotowywanie stanowisk na posiedzenia Rady Organów Nadzoru EIOPA (BoS) w kwestiach związanych z modelami wewnętrznymi.

9.5.13. OPRACOWANIA DOTYCZĄCE RYNKU UBEZPIECZEŃ PRZEDŁOŻONE NA POSIEDZENIA KNF

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące opracowania dotyczące rynku ubezpieczeń:

- Dodatkowe testy warunków skrajnych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji wg stanu na 31 grudnia 2020 r.,
- Testy warunków skrajnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji 13. Edycja,

- Reasekuracja krajowych zakładów ubezpieczeń oraz zdarzenia katastroficzne w 2020 r.,
- Stan sektora ubezpieczeń (po trzecim kwartale 2020 r., po czwartym kwartale 2020 r., po pierwszym kwartale 2021 r., po drugim kwartale 2021 r.),
- Stanowisko dotyczące polityki dywidendowej zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji oraz zakładów ubezpieczeń i reasekuracji w 2022 r.,
- Wyniki rocznego badania i oceny nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń/reasekuracji za 2020 r.,
- Działalność zagranicznych zakładów ubezpieczeń w Polsce oraz krajowych zakładów ubezpieczeń za granicą w 2019 r.,
- Sprawozdanie z działalności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w 2020 r.,
- Plan działań Komisji Nadzoru Finansowego na 2022 r. w zakresie nadzoru publicznego wynikającego z ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.

9.6. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

9.6.1. KONTROLE W ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ I ZAKŁADACH REASEKURACJI

W 2021 r. przeprowadzono czynności kontrolne w 19 zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji, w ramach których przeprowadzono 14 kontroli oraz 7 wizyt nadzorczych, przy czym w dwóch podmiotach przeprowadzono zarówno kontrolę, jak i wizytę nadzorczą. Łącznie przeprowadzono czynności kontrolne w 8 zakładach ubezpieczeń na życie (6 kontroli oraz 2 wizyty nadzorcze) oraz 11 w zakładach ubezpieczeń i reasekuracji osobowych i majątkowych (8 kontroli i 5 wizyt nadzorczych). W związku z sytuacją epidemiczną w kraju kontrole i wizyty nadzorcze były przeprowadzane głównie z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej.

Wszystkie postępowania kontrolne miały charakter problemowy i obejmowały swym zakresem od jednego do czterech zagadnień.

W 2021 r. przeprowadzono czynności kontrolne w szczególności w zakresie:

- oceny ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia (art. 21 ustawy o działalności ubezpieczeniowej),
- procesów likwidacji szkód/spełniania świadczeń,

- spełnienia wymagań dotyczących systemu zarządzania ryzykiem w zakresie czynności zrealizowanych w związku z wykonaniem zaleceń,
- sporządzania danych i informacji dla celów nadzoru,
- wyceny aktywów i zobowiązań do celów wypłacalności,
- wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
- spełnienia wymogów dotyczących kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w zakresie wybranych modułów formuły standardowej,
- polityki lokacyjnej,
- wykonania zaleceń przekazanych zakładowi ubezpieczeń w latach ubiegłych,
- skuteczności funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji.

W związku z ustaleniami poczynionymi w toku czynności kontrolnych wobec zakładów ubezpieczeń w 2021 r. wydano 79 zaleceń w celu zapewnienia zgodności działalności zakładu z przepisami prawa, statutu lub planem działalności; zapobieżenia naruszeniu interesów ubezpieczających, ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych w procesie nadzoru.

Tabela 64. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w 2021 r.

1.	Nieprawidłowości związane z procesem badania adekwatności produktu i naruszeniem art. 21 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, w szczególności polegające na: – przedstawieniu propozycji ubezpieczenia nieodpowiedniego do potrzeb ubezpieczających/ /ubezpieczonych poprzez ujęcie w wykazie ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych oferowanych w ramach umowy ubezpieczenia funduszy o profilu ryzyka niezgodnym z poziomem ryzyka określonym w ankietach, – braku przedstawienia ubezpieczającym/ubezpieczonym uzasadnienia, obejmującego identyfikację potrzeb oraz wyjaśnienie, w jaki sposób przedstawiona propozycja ubezpieczenia zaspokaja potrzeby ubezpieczającego, – braku wskazania w uzasadnieniu ostrzeżenia stosowanego przez Towarzystwo w przystąpieniach do grupowego ubezpieczenia konkretnego powodu, z jakiego przystępujący do ubezpieczenia otrzymuje to ostrzeżenie.
2.	Nieprawidłowości polegające na braku zawarcia w przekazywanych ubezpieczającemu dokumentach wszystkich podstawowych informacji dotyczących umów ubezpieczenia.
3.	Naruszenie interesów uprawnionych do odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, w szczególności poprzez: – przyjęcie odmiennych kryteriów ustalania stawek za roboczogodzinę w przypadku metody serwisowej oraz metody kosztorysowej, – stosowanie w celu ustalenia odszkodowania metodą kosztorysową stawki za roboczogodzinę, która nie jest stawką faktycznie stosowaną przez warsztaty naprawcze działające na rynku lokalnym, – stosowanie w celu ustalenia odszkodowania metodą kosztorysową rabatów od całkowitych kosztów naprawy, redukcji wartości materiału lakierniczego oraz stosowanie korekt cen części zamiennych o jakości „O”, które nie występują w kosztorysach sporządzanych w warsztatach naprawczych współpracujących.
4.	Nieprawidłowości związane ze stosowaniem niewłaściwych lub niepopartych właściwym uzasadnieniem założeń przy wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności.
5.	Nieprawidłowości związane z błędnym ustalaniem parametrów stosowanych w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności.
6.	Nieprawidłowości związane z błędnym ustalaniem parametrów oraz ze stosowaniem niewłaściwych założeń przy ustalaniu kapitałowego wymogu wypłacalności.
7.	Stosowanie nieodpowiednich uproszczeń przy obliczeniu kapitałowego wymogu wypłacalności.
8.	Brak wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej i inne nieprawidłowości związane z wyceną aktywów i zobowiązań według wartości godziwej.
9.	Nieprawidłowości związane z dokumentacją opisującą sposób wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności w zakresie opisu stosowanych metod wyceny.
10.	Błędy w kwartalnych danych i informacjach przekazywanych do celów nadzoru.
11.	Nieprawidłowości w działalności i funkcjonowaniu Komitetu Audytu.
12.	Nieprawidłowości w zakresie lokowania środków UFK (umożliwienie lokowania środków finansowych UFK w aktywa, których ryzykiem zakład ubezpieczeń nie może właściwie zarządzać w związku z konstrukcją przedmiotowych UFK).

Źródło: opracowanie własne UKNF

9.6.2. KONTROLE U DYSTRYBUTORÓW UBEZPIECZEŃ

W 2021 r. przeprowadzono czynności kontrolne w 14 podmiotach zajmujących się dystrybucją ubezpieczeń.

Przeprowadzono 6 kontroli u agentów ubezpieczeniowych oraz u 4 brokerów ubezpieczeniowych. Dwa z powyższych postępowań kontrolnych (1 u brokera i 1 u agenta – banku komercyjnego) miały charakter

kompleksowy i obejmowały swym zakresem działalność pośrednika ubezpieczeniowego w zakresie jej zgodności z przepisami prawa. W przypadku 5 kontroli agentów ubezpieczeniowych zakresem kontroli objęto wybrane zagadnienia dotyczące czynności dystrybucji ubezpieczeń, w tym: organizację i nadzór agenta nad wypełnianiem obowiązków szkoleniowych oraz terminowym zgłaszaniem do zakładów ubezpieczeń zmian danych objętych wpisem do rejestru agentów, a także badanie wymagań i potrzeb klientów w zakresie ochrony ubezpieczeniowej.

Przedmiotem 3 kontroli problemowych przeprowadzonych u brokerów ubezpieczeniowych było zaś w szczególności: wykonywanie czynności brokerskich przez osoby uprawnione, przestrzeganie zakazów z art. 30 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń oraz terminowość zgłaszania zmian danych objętych wpisem do rejestru brokerów.

W 4 zakładach ubezpieczeń przeprowadzono kontrole w zakresie korzystania z usług agentów ubez-

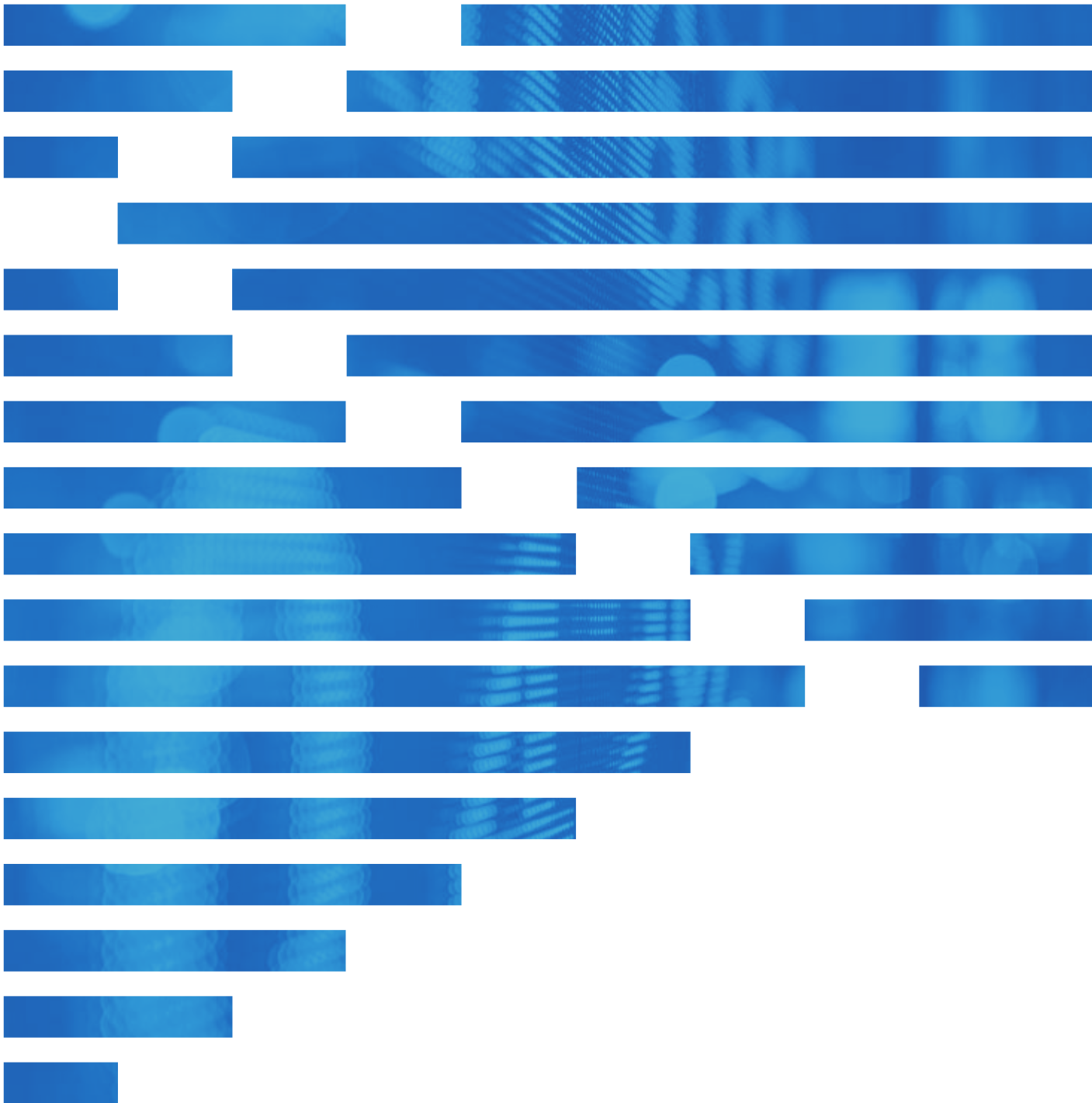
pieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające.

W związku z ustaleniami poczynionymi w toku czynności kontrolnych wobec dystrybutorów ubezpieczeń w 2021 r. wydano 46 zaleceń w celu zapewnienia zgodności ich działalności z przepisami prawa, w tym: 36 zaleceń dla agentów ubezpieczeniowych, 2 zalecenia dla brokera ubezpieczeniowego i 8 zaleceń dla zakładów ubezpieczeń.

Tabela 65. Najczęstsze nieprawidłowości w działalności dystrybutorów ubezpieczeń stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r.

1.	Nieudzielanie klientom przy pierwszej czynności lub udzielanie nierzetelnej informacji o numerze wpisu do rejestru pośredników ubezpieczeniowych, adresie strony, na której dostępny jest rejestr oraz sposobie sprawdzenia wpisu do ww. rejestru, o charakterze wynagrodzenia otrzymywanego w związku z proponowanym zawarciem umowy ubezpieczenia, o możliwości złożenia reklamacji, wniesienia skargi oraz pozasądowego rozwiązywania sporów lub przekazywanie powyższych informacji w formie innej niż papierowa.
2.	Brak lub nierzetelne przeprowadzanie analizy wymagań i potrzeb klienta w zakresie ochrony ubezpieczeniowej.
3.	Nieprzekazanie klientom dokumentów zawierających informacje o produkcie przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
4.	Udzielanie klientom porady wraz z rekomendacją najwłaściwszej umowy w formie innej niż pisemna.
5.	Wykonywanie czynności agencyjnych lub czynności brokerskich w zakresie dystrybucji ubezpieczeń za pomocą osób niewpisanych odpowiednio do rejestru agentów lub do rejestru brokerów.
6.	Brak dokonania zmiany danych objętych wpisem do rejestru brokerów, niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 7 dni od zaistnienia tych zmian.
7.	Brak należytego nadzoru przez agenta nad osobami fizycznymi wykonującymi w jego imieniu czynności agencyjne.
8.	Brak realizacji obowiązku szkoleniowego przez osoby fizyczne wpisane do rejestru pośredników ubezpieczeniowych.
9.	Brak lub nienależyty nadzór zakładu ubezpieczeń nad agentami ubezpieczeniowymi.
10.	Nieterminowe zgłaszanie przez zakłady ubezpieczeń zmian danych objętych wpisem do rejestru agentów, dotyczących podmiotów, z którymi zakłady te zawarły umowy agencyjne, w tym w szczególności osób fizycznych wykonujących czynności agencyjne.
11.	Niezgodność z przepisami prawa treści lub formy pełnomocnictw do zawierania umów ubezpieczenia w imieniu zakładu ubezpieczeń.

Źródło: opracowanie własne UKNF

10

DZIAŁANIA O CHARAKTERZE MIĘDZYSEKTOROWYM

10.1. DZIAŁANIA INNOWACYJNE I NOWE TECHNOLOGIE

10.1.1. ROZWÓJ TECHNOLOGII INFORMATYCZNYCH

W ramach rozwoju technologii informatycznych w 2021 r. zrealizowano działania opisane poniżej w podziale na poszczególne obszary.

W obszarze nadzoru ubezpieczeniowego:

- zainicjowano projekt pn.: Moduł Analityczno-Nadzorczy (MAN RPU) dotyczący wdrożenia podzbioru danych (hurtowni) wraz z cyklicznym zasileniem oraz raportów analitycznych. Głównym jego celem jest wywiązywanie się z obowiązków informacyjnych nałożonych przez EIOPA, usprawnienie realizacji zadań nadzorczych z obszaru dystrybucji ubezpieczeń, ułatwienie dostępu do wiedzy statystycznej o danych rejestrowych, umożliwienie prezentacji danych rejestrowych dotyczących analizy rynku pośredników ubezpieczeniowych i zachodzących w nim procesach;
- w systemie informatycznym obsługującym System Nadzoru Ubezpieczeń (SNU):
 - dostosowano funkcjonalności do obsługi sprawozdań zgodnych z dyrektywą Wyłączalność II, w tym do obsługi nowych pakietów sprawozdawczych Solvency II wersji 2.5.0 oraz dostosowano raportowanie na platformie SAP BO w związku z wprowadzonymi zmianami,
 - wdrożono funkcjonalność automatycznego zasilania załączników sprawozdań opisowych z szablonów „Regularne sprawozdanie do celów nadzoru” i „Plany finansowe”,
 - wdrożono funkcjonalność usuwania określonych, błędnych danych sprawozdawczych,
 - wdrożono funkcjonalność automatycznego powiadomienia wskazanych pracowników w przypadkach niezasilania sprawozdania do bazy analitycznej,
 - dostosowano funkcjonalności systemu do potrzeb związanych z raportowaniem danych do Głównego Urzędu Statystycznego oraz publikowaniem danych na stronie internetowej KNF,
 - wprowadzono dane walidacje dla szablonów QRT SCR i QRT roczne,
 - w Aplikacji Sprawozdawczej wdrożono mechanizmy dodatkowej weryfikacji załączników,
 - wprowadzono nowe statusy w systemie i odzwierciedlenia ich w aplikacji Apps_RAU (baza zewnętrznych użytkowników RPU), co pozwoliło na wysłanie odpowiednich wniosków do RPU (zgodnie z ustawą o dystrybucji ubezpieczeń);
- dostosowano Rejestr Pośredników Ubezpieczeniowych (RPU) do możliwości uwierzytelniania użytkownika posiadającego konta w ramach jednego z zaufanych i obsługiwanych przez węzeł krajowej identyfikacji elektronicznej Dostawców Tożsamości. Dokonano także integracji systemu informa-

tycznego obsługującego RPU z węzłem krajowej identyfikacji elektronicznej.

W obszarze nadzoru kapitałowego:

- w związku z planowanym przez EBA projektem dotyczącym wymiany danych w zakresie firm inwestycyjnych i domów maklerskich, przygotowano mechanizm dotyczący pobierania danych od firm inwestycyjnych;
- w ramach projektu Jednolity Elektroniczny Format Raportowania (ESEF) podjęto prace nad implementacją webservice, walidacją sprawozdań i ich rozładowywaniem do bazy analitycznej, jak również konfiguracją i implementacją w bazie danych taksonomii;
- w systemie Zarządzania Alternatywnymi Funduszami Inwestycyjnymi (ZAFI) wdrożono funkcjonalności zarządzania tzw. kluczowymi danymi przedsiębiorstwa dotyczącymi podmiotów nadzorowanych przez KNF, pozwalające na zwiększenie efektywności procesów analitycznych, wprowadzenie szybkiego raportowania zarządczego i automatyzację wymiany informacji z interesariuszami, czyli położenie fundamentu pod budowę data driven supervision;
- w systemie informatycznym obsługującym Pracownicze Programy Kapitałowe (PPK) wdrożono funkcjonalność automatycznego wysyłania do podmiotów nadzorowanych powiadomień dotyczących statusu przekazanego sprawozdania;
- w związku ze zmianą art. 26 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) Nr 648/2012 (MiFIR) oraz rozporządzenia o ESAs zaprojektowano i wdrożono mechanizm przekazywania do ESMA danych o wszystkich transakcjach pozyskiwanych na podstawie art. 26 MiFIR;
- dostosowano system FIRDS do zmiany procedur raportowania danych referencyjnych i danych transparenty;
- dostosowano system SNP do zmian wynikających z wprowadzenia przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA nowej aplikacji obliczającej indeksy (IND, INDA);
- dokonano rozbudowy funkcjonalności systemu ESPI, między innymi w zakresie:
 - wdrożenia formularza do cyfryzacji zawiadomień FI celem zapewnienia komórkom nadzorczym narzędzi informatycznych do gromadzenia zawiadomień funduszy inwestycyjnych przesyłanych w postaci elektronicznej,
 - zmiany w raportowaniu Wykup Certyfikatów Inwestycyjnych (WCI) realizowanym przez TFI,
 - zmiany formularzy dotyczących raportowania danych IKE i IKZE, w związku ze zmianą przepisów prawa,

- dodania alertu i dziennego raportu dokumentów ESPI-PRDM dotyczących zdarzeń w podmiotach nadzorowanych,
 - umożliwienia raportowania danych w raportach kwartalnych i sprawozdaniach finansowych półrocznych i rocznych, co wynikało ze zmian przepisów dla TFI;
- dostosowano system informatyczny obsługujący System Ewidencji Akcji (SEA) do możliwości uwierzytelniania użytkownika posiadającego konta w ramach jednego z zaufanych i obsługiwanych przez węzeł krajowej identyfikacji elektronicznej Dostawców Tożsamości. Podjęto również działania celem dokonania integracji SEA z węzłem krajowym.

W obszarze nadzoru bankowego:

- w ramach realizacji projektu System wymiany danych z EBA (EUCLID) zaprojektowano i wdrożono rozwiązanie informatyczne w zakresie wymiany danych rejestrowych i sprawozdawczych oraz zdefiniowano i wdrożono procesy związane z przetwarzaniem i przekazywaniem do EBA danych instytucji kredytowych na potrzeby rejestru podmiotów kredytowych i sprawozdawczości instytucji kredytowych w formacie zgodnym z opracowanym przez EBA (standard ITS). Dodatkowo opracowano i wdrożono Rejestr obowiązków sprawozdawczych, Rejestr wykonanych przesyłek do EBA oraz Jednolity Rejestr instytucji kredytowych, zrealizowano również takie zadania, jak:
- rozbudowano infrastrukturę pod jednolitą hurtownię danych UKNF,
 - zaimplementowano narzędzia do walidacji i obróbki danych XBRL (konwersja XBRL do Excela),
 - utworzono strukturę dla przetwarzania równoległego i analiz dużych zbiorów danych,
 - wdrożono nowe narzędzia analityczne,
 - utworzono i wdrożono rejestry usprawniające bieżącą pracę analityków;
- w ramach projektu Platforma Ustrukturyzowanych Miar Analitycznych (PUMA):
- udostępniono dane sprawozdawcze zarówno w postaci surowej, jak i przetworzonych agregatów dla banków i ich grup. Przygotowane mechanizmy umożliwiają Pionowi Nadzoru Bankowego UKNF prowadzenie zaawansowanych prac nadzorczych wielowymiarowego modelu danych i swobodne definiowanie agregatów na bazie sprawozdawczej. Wdrożone słowniki wizualizacji/setów danych pozwalają na tworzenie wystandaryzowanych co do treści raportów, centralnie modyfikowalnych,
 - zaimplementowana została bazodanowa warstwa systemu PUMA (Platforma Ustandaryzowanych Miar Analitycznych), w tym mechanizmy zasilenia i aktualizacji danych COREP i FINREP oraz mechanizm przeliczeń dla sprawozdań jednostkowych i grupowych dla ponad 3 tys. wskaźników/konceptów;

- w ramach projektu Krajowy Rejestr Kredytowy (KRR) we współpracy z NBP została zdefiniowana część merytoryczna systemu. Na jej podstawie rozpoczęły się działania dotyczące stworzenia strony technicznej rozwiązania związanego z wytworzeniem rozwiązań umożliwiających pozyskiwanie plików z NBP i rozpakowanie ich do bazy danych;
- dostosowano system informatyczny BIONB wspierający proces badania i nadawania oceny nadzorczej do aktualnej metodyki, który umożliwił przeprowadzenie oceny w 2021 r.;
- wdrożono nowe funkcjonalności w Rejestrze Pośredników Kredytowych i Instytucji Pożyczkowych:
 - poprawiające jakość danych,
 - umożliwienie zmiany formy prawnej,
 - automatyczne obliczanie wskaźników terminowości obsługi wniosków zintegrowane z systemem EZD;
- wdrożono funkcjonalność systemu ESPI polegającą na automatycznym przesyłaniu właściwym pracownikom UKNF raportów przekazywanych przez nadzorowane banki (spółki notowane na GPW).

W innych obszarach:

- zaprojektowano i wdrożono system informatyczny wspierający proces mediacji prowadzonych za pośrednictwem Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF w sprawach kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta polska;
- zaprojektowano i wdrożono system Centralny Rejestr Zgłoszeń (CRZ), który stanowi bazę wiedzy o przekazywanych do UKNF zgłoszeniach od profesjonalnych i nieprofesjonalnych uczestników rynku. Wspiera proces obsługi zgłoszeń i umożliwia weryfikację podjętych działań.

W obszarze nadzoru nad całym rynkiem finansowym:

- opracowano założenia dla budowy centrum analiz danych podmiotów nadzorowanych.

W obszarze zarządzania i organizacji:

- zrealizowano modyfikacje systemu Elektroniczny Rejestr Usług Płatniczych (eRUP) w zakresie deklaracji o zaliczkach wpłaconych na poczet pokrycia kosztów nadzoru:
 - Pośredników Kredytu Hipotecznego za 2021 r.,
 - Krajowych Instytucji Płatniczych za 2020 r.,
 - Rynku Kapitałowego za 2021 r.,
- opracowano i dostosowano szablon strony www, a następnie wdrożono witrynę intranetową mającą na celu poprawę komunikacji w ramach UKNF.

W obszarze modernizacji infrastruktury:

- dalszej modernizacji poddana została infrastruktura środowiska serwerowego – rozbudowano środowisko wirtualizacji o nowe serwery i moduły pamięci RAM, dzięki czemu UKNF zyskał nowoczesną infrastrukturę zapewniającą wysoką moc przetwarzania dla systemów nadzorujących rynek finansowy w Polsce;

- ujednociono i zoptymalizowano przetwarzanie danych w UKNF. Zbudowano uniwersalny model przechowywania danych i wdrożono zaawansowane narzędzia ich przetwarzania, co pozwoliło zwiększyć elastyczność środowiska dla obecnych i nowych aplikacji na potrzeby UKNF;
- kontynuowano budowę jednolitego systemu akwizycji, przechowywania i dystrybucji danych poprzez dostawę subskrypcji oprogramowania bazodanowego – budowa tego systemu jest niezbędna do prowadzenia szeroko rozumianych funkcji analitycznych i nadzorczych. W 2021 r. uruchomione zostały dodatkowe projekty bazujące na gromadzeniu, przetwarzaniu i analizie dużych zbiorów danych;
- wdrożono system bezpieczeństwa do korelacji logów, co spowodowało większą odporność UKNF na zagrożenia wewnętrzne i celowane ataki, które statystycznie stanowią największe ryzyko dla większości dużych organizacji, przetwarzających istotne i niejawne informacje;
- wdrożono system do zarządzania dostępem uprzywilejowanym, co umożliwiło utworzenie centralnego punktu proaktywnego zarządzania i monitorowania kont uprzywilejowanych i ich interakcji z zasobami technologicznymi UKNF. Dzięki temu narzędziu możliwe jest skuteczne śledzenie aktywności pracowników o różnych uprawnieniach poprzez sprawdzone narzędzia (zarządzanie sesjami uprzywilejowanymi) i realny wpływ na zakres działań pracowników UKNF posiadających konta uprzywilejowane oraz podwykonawców, a tym samym narzędzie umożliwiło odpowiednią reakcję w przypadku nadużyć;
- dokonano migracji platformy analityczno-raportowej SAP BusinessObjects BI do wersji zapewniają-

- cej zgodność z najnowszymi wersjami baz danych oraz przejście na środowisko oparte na maszynach wirtualnych;
- zmodernizowano system poczty elektronicznej UKNF celem podniesienia bezpieczeństwa systemu.

10.1.2. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z NADZOREM NAD CYBERBEZPIECZEŃSTWEM RYNKU FINANSOWEGO I URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

KNF sprawuje nadzór nad obszarem ryzyka teleinformatycznego oraz cyberbezpieczeństwa, jak również realizuje zadania organu właściwego dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych wynikające z ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (dalej: u.k.s.c.).

10.1.2.1. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

10.1.2.1.1. INSPEKcje W PODMIOTACH RYNKU FINANSOWEGO

Czynności kontrolne w podmiotach nadzorowanych w 2021 r. realizowano na podstawie przepisów prawa i rekomendacji ostrożnościowych KNF, z uwzględnieniem m.in. wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) i Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (BCBS), w oparciu o jednolite standardy i procedury badania zawarte w regulacjach wewnętrznych.

Tabela 66. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w podmiotach nadzorowanych w 2021 r. w zakresie ryzyka teleinformatycznego

Sektor	Czynności kontrolne	Liczba
Bankowy – banki komercyjne	Inspekcja problemowa ⁵⁴	4 ⁵⁵
Ubezpieczeniowy	Wizyta nadzorcza	2
SKOK	Inspekcja problemowa	2 ⁵⁶
Krajowe instytucje płatnicze	Inspekcja problemowa	1
Kapitałowy	Inspekcja problemowa	5 ⁵⁷
Razem		14

Źródło: opracowanie własne UKNF.

⁵⁴ Operator Usługi Kluczowej w rozumieniu u.k.s.c.

⁵⁵ 2 kontrole w podmiocie sektora bankowego będącego operatorem usługi kluczowej w rozumieniu u.k.s.c.

⁵⁶ 1 kontrolę w podmiocie sektora SKOK będącego operatorem usługi kluczowej w rozumieniu u.k.s.c.

⁵⁷ 1 kontrolę w podmiocie sektora kapitałowego będącego operatorem usługi kluczowej w rozumieniu u.k.s.c.

Tabela 67. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach nadzorowanych w 2021 r. w zakresie ryzyka teleinformatycznego

Ryzyko teleinformatyczne	
1.	Nieprzeprowadzanie przeglądów nadanych uprawnień, obejmujących zgodność uprawnień faktycznie nadanych w systemach informatycznych, zarówno z uprawnieniami przypisanymi w rejestrach uprawnień, jak i z merytorycznym zakresem obowiązków i uprawnień poszczególnych użytkowników.
2.	Zasady zarządzania uprawnieniami nie uwzględniały zagrożeń związanych z nieprawidłowym wykorzystaniem uprawnień użytkowników uprzywilejowanych.
3.	Brak funkcjonowania sformalizowanego, skutecznego systemu zarządzania bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego, obejmującego działania związane z identyfikacją, szacowaniem, kontrolą, przeciwdziałaniem, monitorowaniem i raportowaniem ryzyka w tym zakresie, zintegrowanego z całościowym systemem zarządzania ryzykiem i bezpieczeństwem informacji.
4.	Brak systematycznych audytów obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.
5.	Brak rozwiązań dla systemu poczty elektronicznej, ułatwiających sprawowanie kontroli nad informacjami o wysokim stopniu poufności zawartymi w kierowanych na zewnątrz podmiotu wiadomościach poczty elektronicznej.
6.	Brak wdrożonych zabezpieczeń dla elektronicznych kanałów dostępu zapewniających ochronę przed atakami typu DOS/DDOS.
7.	Brak sformalizowanych zasad dotyczących dokonywania aktualizacji oprogramowania urządzeń mobilnych (telefonów/smartfonów, tabletów).
8.	Brak prowadzenia rejestru funkcjonującego w obrębie podmiotu oprogramowania użytkownika końcowego (EUC).
9.	Prowadzone rejestry incydentów nie zawierały wszystkich danych określonych w procedurach wewnętrznych oraz brak dokumentowania wszelkich zidentyfikowanych incydentów we właściwym rejestrze incydentów.
10.	Brak uwzględnienia w zapisach regulacji wewnętrznych obowiązku zgłaszania incydentów, współdziałania i wymiany informacji z właściwym CSIRT poziomu krajowego.
11.	Brak sklasyfikowania systemów informatycznych i przetwarzanych w nich informacji, zgodnie z zasadami uwzględniającymi w szczególności wymagany dla tych systemów i informacji poziom bezpieczeństwa.
12.	Brak zapewnienia automatycznej ochrony przed szkodliwym oprogramowaniem w przypadku urządzeń mobilnych, tj. wykorzystywanych w organizacji telefonów/smartfonów i tabletów.
13.	Brak wskazania w regulacjach wewnętrznych na konieczność identyfikowania i rejestrowania komponentów pozbawionych wsparcia producenta oraz przeprowadzania analiz dotyczących możliwości wymiany komponentów pozbawionych wsparcia na komponenty objęte wsparciem producenta.
14.	Wykorzystywanie w bankowości elektronicznej przestarzałych protokołów TLS.
15.	Brak aktualizacji planów ciągłości działania pomimo licznych zmian organizacyjnych i zmian na liście procesów krytycznych.
16.	Brak szczegółowych instrukcji odtwarzania komponentów środowiska teleinformatycznego na podstawie kopii awaryjnych.
17.	Brak zapasowego ośrodka przetwarzania danych, wobec czego brak możliwości odtworzenia środowiska teleinformatycznego w lokalizacji zapasowej.
18.	Brak opracowania i wdrożenia wewnętrznych procedur dostępu do systemów teleinformatycznych oraz brak posiadania odpowiednich zasad i mechanizmów technicznych zapewniających właściwy poziom kontroli dostępu logicznego do danych i informacji oraz dostępu fizycznego do kluczowych elementów infrastruktury teleinformatycznej, umożliwiającą jego odtworzenie wraz z historią modyfikacji i przetwarzania danych.

Ryzyko teleinformatyczne

19.	Brak okresowych weryfikacji skuteczności funkcjonowania mechanizmów mających na celu zapewnienie właściwych warunków fizycznych i środowiskowych w lokalizacjach, w których znajdują się kluczowe elementy infrastruktury teleinformatycznej.
20.	Nieprzeprowadzenie audytu bezpieczeństwa systemu informacyjnego wykorzystywanego do świadczenia usługi kluczowej, w terminie roku od dnia doręczenia decyzji o uznaniu za operatora usługi kluczowej.
21.	Analizy ryzyka nie uwzględniały oszacowania zagrożeń i poziomów ryzyka dla poszczególnych systemów informacyjnych wykorzystywanych do świadczenia usługi kluczowej.
22.	Niepełne wdrożenie wybranych wytycznych dotyczących zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego pomimo zadeklarowania ich kompletnego wdrożenia.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. przygotowano zalecenia pokontrolne dla 12 podmiotów nadzorowanych.

10.1.2.2. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O KRAJOWYM SYSTEMIE CYBERBEZPIECZEŃSTWA

KNF, będąc organem właściwym (dalej: OW) do spraw cyberbezpieczeństwa dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych, na podstawie art. 42 oraz 53–54 u.k.s.c. zrealizowała w 2021 r. następujący zakres działań.

Do obowiązków Organu Właściwego należy m.in. identyfikacja Operatorów Usług Kluczowych (dalej: OUK) (zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym do ustawy u.k.s.c. z dnia 11 września 2018 r. w sprawie wykazu usług kluczowych oraz progów istotności skutku zakłócającego incydentu dla świadcze-

nia usług kluczowych – przewidzianych dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych), a następnie prowadzenie bieżącej analizy podmiotów w danym sektorze lub podsektorze, pod kątem uznania ich za operatora usługi kluczowej lub niespełniania warunków kwalifikujących podmiot, jako operatora usługi kluczowej.

Realizując obowiązki wynikające z u.k.s.c., KNF jako OW wydała od 2018 r. stosowne decyzje administracyjne wobec 21 podmiotów z sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych. Wg stanu na 1 stycznia 2021 r. istniało 20 OUK, natomiast w lipcu 2021 r. KNF wydała jedną decyzję o wygaśnięciu decyzji o uznaniu podmiotu za operatora usługi kluczowej. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. funkcjonowało 19 podmiotów uznanych przez KNF za operatorów usług kluczowych.

Tabela 68. Liczba operatorów usługi kluczowej w sektorze bankowym i infrastruktury rynków finansowych w latach 2018–2021 wg stanu na 31 grudnia każdego roku

Rodzaj podmiotu	2018	2019	2020	2021
Podmioty sektora bankowego oraz sektora SKOK	15	16	16	15
Podmioty infrastruktury rynków finansowych	4	4	4	4
Razem	19	20	20	19

Źródło: opracowanie własne UKNF

Do zadań OW należała także współpraca z Ministerstwem Cyfryzacji (dalej: MC) w zakresie: zbierania, analizowania i przekazywania do MC informacji o stanie realizacji zadań nałożonych ustawą u.k.s.c. na OUK z sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych, przekazywania do OUK informacji od MC.

W styczniu, maju oraz październiku 2021 r. Komisja Nadzoru Finansowego jako Organ Właściwy do spraw cyberbezpieczeństwa dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych przekazała prośbę o potwierdzenie i weryfikację aktualności listy wyzna-

czonych przez OUK osób kontaktowych (o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 u.k.s.c.) odpowiedzialnych za utrzymywanie kontaktów z podmiotami krajowego systemu cyberbezpieczeństwa.

W kwietniu 2021 r. OW przekazał do wypełnienia przez OUK ankietę dotyczącą art.15 u.k.s.c. – wzór ankiety w zakresie stosowania szablonu sprawozdania z audytu zgodnego z ustawą o Krajowym Systemie Cyberbezpieczeństwa otrzymaną z Departamentu Cyberbezpieczeństwa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Oprócz powyższych działań OW dystrybuował do OUK szereg informacji na temat cyberzagrożeń dotyczących polskiego rynku finansowego.

10.1.2.3. DZIAŁANIA ZESPOŁU CSIRT KNF

10.1.2.3.1. PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU WSPARCIE SEKTORA W OBSZARZE CYBERBEZPIECZEŃSTWA W RAMACH DZIAŁAŃ ZESPOŁU CSIRT KNF

Zespół CSIRT KNF realizuje zadania Sektorowego Zespołu Cyberbezpieczeństwa, we współpracy z podmiotami krajowego systemu cyberbezpieczeństwa, a w szczególności zespołami CSIRT poziomu krajowego.

Głównym celem działań Sektorowego Zespołu Cyberbezpieczeństwa jest wsparcie OUK w walce z zagrożeniami obszaru cyberbezpieczeństwa oraz realizacja zadań określonych w art. 44 u.k.s.c. obejmujących m.in.:

- przyjmowanie zgłoszeń o incydentach poważnych oraz wsparcie w obsłudze tych incydentów;
- wspieranie OUK w wykonywaniu obowiązków określonych w u.k.s.c.;
- analizowanie incydentów poważnych, wyszukiwanie powiązań pomiędzy incydentami oraz opracowywanie wniosków z obsługi incydentu;
- współpracę z właściwym CSIRT MON, CSIRT NASK i CSIRT GOV w zakresie koordynowania obsługi incydentów poważnych.

10.1.2.3.2. ANALIZA ZAGROZEŃ W OBSZARZE CYBERBEZPIECZEŃSTWA

Zespół CSIRT KNF wspiera podmioty z sektora finansowego w monitorowaniu infrastruktury oraz wspólnie z zespołami CSIRT poziomu krajowego dystrybuje zalecenia techniczne odnośnie do sposobów postępowania z zagrożeniami.

W 2021 r. Zespół CSIRT KNF przygotował i przesłał do podmiotów rynku finansowego 22 ostrzeżenia zawierające szczegółowe opisy zagrożeń oraz proponowane działania mitygujące, zwiększające poziom bezpieczeństwa.

Rekomendacje dotyczyły najpoważniejszych zagrożeń dla cyberbezpieczeństwa w sektorze.

10.1.2.3.3. ANALIZA ZŁOŚLIWEGO OPROGRAMOWANIA

W ramach realizowanych zadań zespół CSIRT KNF na bieżąco analizuje kampanie złośliwego oprogramowania ukierunkowane na instytucje i klientów polskiego rynku finansowego. Dzięki prowadzonym analizom możliwe jest opracowanie stosownych ostrzeżeń pozwalających na mitygacje ryzyka zwią-

zanego z infekcją urządzeń złośliwym oprogramowaniem.

CSIRT KNF w 2021 r. opublikował szereg artykułów dotyczących złośliwego oprogramowania m.in.:

- złośliwe oprogramowanie QakBot — analiza kampanii, w której przestępcy rozsyłali złośliwe wiadomości pocztowe stosując technikę reply-chain z wykorzystaniem podatnych serwerów pocztowych,
- złośliwe oprogramowanie Flubot — analiza złośliwego oprogramowania na urządzenia mobilne, infekującego urządzenia poprzez dystrybucję złośliwych linków w wiadomościach SMS,
- niebezpieczne pliki z makrami 4.0 — w artykule opisano wykorzystywane przez przestępców mechanizmy infekcji stacji roboczych z wykorzystaniem mechanizmów makr w dokumentach z pakietu Microsoft Office,
- złośliwe oprogramowanie na urządzeniach mobilnych — w artykule opisane zostały dobre praktyki z zakresu bezpieczeństwa urządzeń mobilnych oraz wskaźniki pozwalające wykryć ewentualną infekcję urządzenia,
- analizę Blackrock — opis kampanii złośliwego oprogramowania mobilnego, w której oszuści podszywali się pod aplikację rządową związaną z pandemią COVID-19 – ProteGO Safe. Aplikacja w rzeczywistości służyła do wykradania haseł z bankowości elektronicznej na telefonie ofiary.

10.1.2.3.4. WYKRYWANIE I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROZENIOM DLA KLIENTÓW BANKOWOŚCI ELEKTRONICZNEJ

Zespół CSIRT KNF na bieżąco monitoruje i analizuje nowe trendy oraz zagrożenia z obszaru cyberbezpieczeństwa pojawiające się w sektorze finansowym. Zgromadzona w ten sposób wiedza wykorzystywana jest w celu mitygacji ryzyk oraz działań edukacyjnych podnoszących świadomość klientów bankowości elektronicznej odnośnie do obszaru cyberbezpieczeństwa.

W 2021 r. Zespół CSIRT KNF zidentyfikował 11 468 niebezpiecznych stron, które zostały podzielone na kategorie:

- 3986 fałszywych portali ogłoszeniowych,
- 3033 fałszywe usługi kurierskie/pocztowe,
- 2203 fałszywe strony inwestycyjne,
- 1016 fałszywych stron bankowości elektronicznej,
- 324 fałszywe bramki płatności,
- 906 innych.

Domeny wykorzystywane były do kradzieży poświadczeń klientów do bankowości elektronicznej, kradzieży numerów kart płatniczych, oszustw na fałszywe inwestycje oraz wyłudzały poświadczenia logowania do portali społecznościowych. Złośliwe strony zostały zgłoszone do CERT Polska w celu dodania do listy ostrzeżeń.

10.1.2.3.5. DZIAŁANIA EDUKACYJNE ZESPOŁU CSIRT KNF

Media społecznościowe

W mediach społecznościowych (Twitter, LinkedIn, Facebook) utworzone zostały profile zespołu CSIRT KNF w celu publikacji informacji i ostrzeżeń odnośnie do najnowszych metod ataków oraz oszustw internetowych.

W 2021 r. przygotowano 159 ostrzeżeń odnośnie do najnowszych ataków lub metod działania cyberprzestępców. Ostrzeżenia dotyczyły głównie:

- fałszywych stron bankowości elektronicznej,
- złośliwego oprogramowania specjalizującego się w kradzieży środków finansowych,
- fałszywych produktów inwestycyjnych wyłudających dane od użytkownika,
- ataków na klientów instytucji finansowych z wykorzystaniem połączeń telefonicznych (vishing),
- fałszywych stron portali sprzedażowych – wyłudających numery kart kredytowych.

Informacje o zagrożeniach publikowane przez CSIRT KNF są dystrybuowane przez media informacyjne o szerokim zasięgu społecznym. W 2021 r. na podstawie ostrzeżeń CSIRT KNF powstały 1102 artykuły.

W ramach działań edukacyjnych realizowanych przez zespół CSIRT KNF przygotowano także podcast UKNF⁵⁸ o tematyce cyberbezpieczeństwa, ostrzegający przed najczęstszymi atakami na klientów rynku finansowego, zawierający porady, jak chronić swoje finanse.

Media tradycyjne

Oprócz działalności w mediach internetowych, zespół CSIRT KNF realizował także działania edukacyjne w tradycyjnej prasie. W pierwszej połowie 2021 r. przygotowano 5 artykułów, które następnie ukazywały się cyklicznie w 19 regionalnych dziennikach na terenie całego kraju. Artykuły w sposób przystępny i zrozumiały dla czytelnika tłumaczyły kwestie związane z cyberzagrożeniami w Internecie.

Szkolenia i konferencje

Zespół CSIRT KNF przeprowadził w 2021 r. szereg działań szkoleniowych mających na celu poprawę świadomości odnośnie do cyberzagrożeń.

W ramach projektu Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku – CEDUR realizowanego przez UKNF

przeprowadzono 8 webinarów⁵⁹, w trakcie których przedstawione zostały zagadnienia z zakresu cyberbezpieczeństwa, ochrony środków finansowych klientów i działania złośliwego oprogramowania.

Przedstawiciele UKNF w ramach działań edukacyjnych uczestniczyli w wielu inicjatywach o zasięgu krajowym i zagranicznym, których celem było rozpowszechnianie wiedzy z zakresu cyberbezpieczeństwa rynku finansowego, z których wymienić można m.in.:

- konferencję KSC forum – omówiono doświadczenia związane z budowaniem pierwszego w Polsce sektorowego zespołu cyberbezpieczeństwa w ramach ustawy o Krajowym Systemie Cyberbezpieczeństwa;
- „Bezpieczne klikanie – od przedszkola do seniora”. W trakcie wydarzenia zaprezentowane zostały zagadnienia z obszaru cyberbezpieczeństwa. Szkolenia przygotowane zostały zarówno dla uczniów szkół, jak i dla osób starszych we współpracy z KAS, NBP oraz Policją;
- „Europejski Miesiąc Cyberbezpieczeństwa 2021”. Wspólna z CERT Polska oraz Policją debata o tematyce „Pierwsza pomoc w przypadku cyberataku”, podczas której omówione zostały najważniejsze zagrożenia oraz kwestie związane z postępowaniem po cyberataku.
- „Cyberhigiena – wymysł doby pandemii czy reguła bez odstępstw?” – udział w debacie na XXX Forum Ekonomicznym w Karpaczu;
- „Krajobraz cyberprzestępczości w dobie COVID-19” – wystąpienie „Cyberbezpieczeństwo rynku finansowego – perspektywa nadzorcza”;
- World Investor Week – Światowy Tydzień Inwestora⁶⁰ – webinarium pt. „Cyberbezpieczeństwo z perspektywy klienta usług finansowych – aspekty praktyczne”;
- udział w międzynarodowej kampanii Global Money Week 2021 (GMW) – Światowy Tydzień Pieniądza⁶¹, której UKNF jest koordynatorem na poziomie krajowym;
- udział w Dniu Edukacji Finansowej organizowanym przez Fundację GPW i poprowadzenie warsztatów pt. „Jak świadomie korzystać z innowacji technologicznych w usługach finansowych”.

Działalność akademicka

Komisja Nadzoru Finansowego, we współpracy z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie i Biurem do Walki z Cyberprzestępczością Komendy Głównej Policji, opracowała program studiów podyplomowych z zakresu cyberbezpieczeństwa.

⁵⁸ Zob. więcej: podrozdz. 10.12.2. Podcast UKNF „Finanse pod nadzorem”.

⁵⁹ Zob. więcej: podrozdz. 10.12.1.1. Webinaria CEDUR oraz w Aneksie 12.7. Zestawienie webinarów zorganizowanych przez UKNF w ramach projektu edukacyjnego CEDUR w 2021 r.

⁶⁰ Zob. więcej: podrozdz. 10.12.4. Kampania IOSCO – World Investor Week (WIIW).

⁶¹ Zob. więcej: podrozdz. 10.12.3. Międzynarodowa kampania Global Money Week (GMW) 2021.

Pracownicy zespołu CSIRT KNF prowadzą wybrane zajęcia dydaktyczne na studiach podyplomowych, dzieląc się swoim doświadczeniem w obszarze ataków na środki finansowe klientów w cyberprzestrzeni oraz cyberzryzka i cyberbezpieczeństwa wewnętrznego organizacji.

10.1.2.3.6. KOMUNIKACJA Z ZESPOŁAMI CSIRT POZIOMU KRAJOWEGO

Zespół CSIRT KNF pozostaje w bieżącym kontakcie roboczym z członkami zespołów CSIRT poziomu krajowego w celu realizacji zadań we wspólnych obszarach constituency.

7 lipca 2021 r. zespół CSIRT KNF uzyskał status „Accredited” w organizacji Trusted Introducers – skupiającej zespoły cyberbezpieczeństwa z całego świata.

10.1.2.3.7. ĆWICZENIA KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE

Przedstawiciele Zespołu CSIRT KNF wzięli udział w odbywających się w dniach 13–16 kwietnia 2021 r. ćwiczeniach Locked Shields, największych i najbardziej złożonych ćwiczeniach z zakresu cyberbezpieczeństwa organizowanych przez NATO. W tej edycji wzięły udział 22 zespoły z 31 krajów. Zespół reprezentacji Polski, w skład którego wchodziłi specjaliści z CSIRT KNF, zajął 4 miejsce w klasyfikacji generalnej.

10.1.3. DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROZWÓJ INNOWACJI FINANSOWYCH (FINTECH)

Kontynuując działania z lat ubiegłych, również w 2021 r. UKNF aktywnie uczestniczył w wydarzeniach mających na celu promocję tematyki FinTech w Polsce i na świecie. Przedstawiciele UKNF wzięli udział w Impact’21 (12–13 maja 2021 r. oraz 27–28 października 2021 r.) oraz XI Europejskim Kongresie Finansowym (13–15 września 2021 r.) w Sopocie. Ponadto uczestniczyli w szeregu innych wydarzeń obejmujących tematykę FinTech w Polsce. Działania związane z promocją otoczenia FinTech realizowane były również przez UKNF poza granicami kraju. Przedstawiciele Urzędu wzięli udział m.in. w FinTech Taipei 2021 oraz 33rd BSCEE Annual Conference, organizowanej przez Astana Financial Services Authority w Kazachstanie.

UKNF podejmował również działania edukacyjne wśród młodzieży, podczas zajęć w szkołach. W 2021 r. rozpoczął spotkania edukacyjne w szkołach, których celem jest przekazanie młodzieży informacji na temat szans i zagrożeń związanych z innowacjami finansowymi (np. crowdfundingiem, usługami płatniczymi). Ze względu na sytuację związaną z pandemią COVID-19 w 2021 r. odbyło się jedno spotkanie z młodzieżą szkolną. Planuje się, że przedmiotowe działania edukacyjne będą sukcesyw-

nie realizowane w kolejnych latach. Zainicjowano również prace nad internetową platformą edukacyjną, kierowaną do młodzieży i dorosłych chcących poszerzyć wiedzę na temat innowacji na rynkach finansowych.

W listopadzie 2021 r. UKNF uruchomił stronę www.fintech.gov.pl, która będzie służyć do komunikacji z sektorem innowacji finansowych (FinTech). Na stronie znajdują się informacje o aktualnościach i trendach w rozwoju sektora FinTech oraz stanowiskach i komunikatach UKNF, które mają szczególne znaczenie dla podmiotów innowacyjnych. Dostępne są również szczegółowe informacje na temat procesów licencyjnych i rejestrowych dla podmiotów zamierzających prowadzić działalność na rynku finansowym. Strona jest również źródłem informacji o aktualnych formach wsparcia, które są realizowane przez UKNF, w tym o Programie Innovation Hub, umożliwiającym bezpłatne wsparcie prawno-regulacyjne.

W 2021 r. wdrożono produkcyjnie narzędzia #ScammTrapper i #TreatAlerts, które powstały w efekcie rozstrzygnięcia wyzwań programistycznych na hackathonach z 2020 r., w których UKNF wystawił swoje zadania. W grudniu 2021 r. na hackathonie HackYeah uczestnicy opracowali dla Urzędu autorskie narzędzie raportowe – Reporting Ledger, działające w oparciu o technologię blockchain. Rozwój nowoczesnych narzędzi stanowi jeden z elementów realizacji Cyfrowej Agendy Nadzoru (2019) w zakresie budowania „elektronicznego urzędu” i usprawniania wykonywanych w UKNF zadań i coraz szerszego zastosowania SupTech w procesach nadzorczych. Powyższe działania wpisują się również w wizję zawartą w „Strategii Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego na lata 2021–2025”, zgodnie z którą zarządzanie informacją i wiedzą odbywa się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

W 2021 r. UKNF kontynuował koordynowanie prac Zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech). Zespół roboczy został powołany na przełomie lat 2016 i 2017, a jego pierwsze spotkanie odbyło się w dniu 13 stycznia 2017 r. w celu zidentyfikowania barier dla rozwoju sektora FinTech oraz możliwości zaadresowania właściwie ich eliminacji. 28 kwietnia 2021 r. opublikowano Raport z prac Zespołu. Stanowi on podsumowanie dotychczasowych prac, jak również porządkuje ewentualne dalsze działania w obszarze usuwania barier dla rozwoju sektora FinTech. Prace Zespołu jednoznacznie wskazują, że uczestnicy rynku zmagają się z niepewnością prawną dotyczącą nowych zjawisk mających miejsce na rynku finansowym, w szczególności w sektorze FinTech.

W związku z komunikatem UKNF z dnia 23 stycznia 2020 r. dotyczącym przetwarzania przez podmioty nadzorowane informacji w chmurze obliczeniowej publicznej lub hybrydowej, w celu wyjaśnienia wątpliwości o charakterze prawno-regulacyjnym, w dniu

25 marca 2021 r. oraz w dniu 18 października 2021 r. opublikowano wyjaśnienia w formule pytań i odpowiedzi. Dodatkowo w dniu 12 stycznia 2021 r. UKNF opublikował ostrzeżenie o ryzykach związanych z nabywaniem oraz z obrotem kryptoaktywami (w tym walutami wirtualnymi oraz kryptowalutami).

7 grudnia 2021 r. UKNF współorganizował konferencję naukową „Nowe wyzwania regulacyjne i nadzorcze w obszarze innowacji finansowych”. Konferencja dotyczyła najbardziej aktualnych zagadnień dotyczących finansów i IT: cyberbezpieczeństwa, usług płatniczych w świetle dyrektywy PSD 2, zdecentralizowanych finansów oraz crowdfundingu.

UKNF prowadzi aktywny dialog z uczestnikami rynku finansowego, w tym podmiotami z sektora FinTech, podczas spotkań z przedstawicielami rynku, w ramach Programu Innovation Hub, spotkań zespołów roboczych oraz poprzez udział w wydarzeniach branżowych, spotkaniach z wykorzystaniem nowoczesnych technik komunikacji oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych. Aktywności te promują działania Urzędu w zakresie wspierania rozwoju innowacji finansowych. Dodatkowo, w celu poszerzenia kanałów wymiany informacji z uczestnikami rynku, w 2021 r. UKNF kontynuował udział w cyklu webinarów SuperVision FinTech Talks, organizowanych przez Fundację FinTech Poland, przeznaczonych dla sektora FinTech. W ramach webinarium eksperci UKNF spotykali się z uczestnikami rynku, aby wspólnie przedyskutować aktualne problemy regulacyjne, technologiczne oraz biznesowe na rynku innowacji finansowych. Webinary umożliwiły poznanie stanowiska nadzoru w przedmiotowych kwestiach w aspekcie praktycznym.

Od stycznia 2018 r. w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego funkcjonuje Program Innovation Hub. Za pośrednictwem Programu organ nadzoru prowadzi dialog z podmiotami sektora FinTech, udzielając im stosownych wyjaśnień na zadane pytania, wspierając tym samym rozwój nowoczesnych technologii na rynku finansowym przy zachowaniu bezpieczeństwa i odpowiedniej ochrony klientów. Program jest skierowany do podmiotów nadzorowanych na rynku finansowym, które zamierzają wdrożyć nowe, innowacyjne rozwiązanie, a także do podmiotów, które nie są nadzorowane przez KNF, a które planują rozpoczęcie działalności w ramach części rynku finansowego – w szczególności są to podmioty znajdujące się we wczesnej fazie rozwoju, tzw. start-upy, które posiadają innowacyjny produkt/usługę finansową opartą na nowych technologiach informatycznych (IT).

Program Innovation Hub cieszy się dużym zainteresowaniem wśród uczestników rynku finansowego. Zagadnieniami najczęściej poruszonymi w trakcie spotkań są kryptoaktywa, crowdfunding, usługi płatnicze (w tym nowe usługi płatnicze PIS, AIS),

acquiring, mobilne aplikacje na smartfony oraz narzędzia wideoweryfikacji. Funkcjonowanie Programu Innovation Hub stanowi jeden z mechanizmów wypełniających cel ustawowy nałożony na KNF – wspieranie innowacyjności na rynku finansowym, o czym mowa w art. 4 pkt 3a ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.

W 2021 r. kontynuowane były działania związane z Programem Innovation Hub. W czwartym roku działalności Programu do UKNF zgłosiły się 32 podmioty, z czego 18 zgłoszeń dotyczyło sektora bankowego i usług płatniczych, 8 zgłoszeń dotyczyło sektora kapitałowego, 5 zgłoszeń dotyczyło zagadnień systemowych (dotyczących wszystkich segmentów rynku finansowego), 1 zgłoszenie dotyczyło sektora ubezpieczeniowego.

W 2021 r. do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło łącznie 12 wniosków o wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego interpretacji na podstawie art. 11b ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. W przedmiotowym zakresie w 2021 r. do UKNF wpłynęło 6 wniosków, których usługi dotyczyły rynku kapitałowego (w szczególności zagadnień dotyczących crowdfundingu, klasyfikacji kryptoaktywów), 5 wniosków (42% ogółu wszystkich wniosków z 2021 r.) dotyczyło zagadnień związanych z rynkiem usług płatniczych.

Przeprowadzono szereg działań z zakresu OSINT (ang. *Open-Source Intelligence*) na rzecz wspierania procesów decyzyjnych w komórkach UKNF. Działania te miały na celu ochronę interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego oraz zwalczanie nadużyć na rynku finansowym.

W ramach monitoringu Internetu, w UKNF przeprowadzono kilka inicjatyw z własnego typowania, które miały na celu zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku finansowego, w tym osób już poszkodowanych, a także mogących zostać w przyszłości narażonych na utratę środków:

- zidentyfikowano kampanię oszukańczej działalności, skierowaną do polskich rezydentów za pośrednictwem grupy aktywnych stron internetowych oraz materiałów wideo, która skierowana była także do obywateli Kazachstanu. Materiał został wykorzystany wewnętrznie oraz w ramach wymiany zagranicznej z Kazachstanem,
- opracowano materiał będący wynikiem przeprowadzonego monitoringu sieci Internet w celu detekcji zagrożeń wynikających z inwestowania w kryptowaluty oraz oferowania wysokich zysków w krótkim czasie.

W 2021 r. pracowano nad rozbudową listy alertów IOSCO w ramach modułu ScamTrapper. Wdrożenie modułu ThreatsAlerts miało miejsce w I kwartale 2021 r. Moduł ten ma na celu identyfikację stron internetowych/podmiotów z ostrzeżeń wydanych przez

zagraniczne organy nadzoru, w stosunku do których zidentyfikowano, że kierują swoje oferty do Polaków, polskich rezydentów, osób posługujących się języ-

kiem polskim. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. do ThreatsAlerts zostało wprowadzonych ponad 400 wpisów.

10.2. REJESTRY PODMIOTÓW, WOBEC KTÓRYCH KNF NIE SPRAWUJE NADZORU, PROWADZONE PRZEZ KNF

10.2.1. POŚREDNICY KREDYTU KONSUMENCKIEGO

Dział II rejestru pośredników kredytowych dotyczy pośredników kredytu konsumenckiego w rozumieniu art. 5 pkt 3 ustawy o kredycie konsumenckim. KNF nie sprawuje nadzoru wobec tej grupy pośredników, a jedynie prowadzi ich rejestr. Wpis pośrednika kredytu konsumenckiego do działu II rejestru pośredników kredytowych następuje na jego wniosek.

W 2021 r. KNF dokonała:

- wpisu 3565 pośredników kredytu konsumenckiego,
- wykreślenia 45 pośredników kredytu konsumenckiego.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. do rejestru było wpisanych 38 889 pośredników kredytu konsumenckiego.

10.2.2. INSTYTUCJE POŻYCZKOWE

Instytucje pożyczkowe, zdefiniowane w art. 5 pkt 2a ustawy o kredycie konsumenckim, nie są objęte nadzorem KNF. KNF prowadzi rejestr instytucji pożyczkowych, o którym mowa w art. 59ab ustawy o kredycie konsumenckim. Wpis do rejestru instytucji pożyczkowych jest dokonywany na wniosek instytucji pożyczkowej.

W 2021 r. KNF dokonała:

- wpisu 37 instytucji pożyczkowych,
- wykreślenia 12 instytucji pożyczkowych.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. do rejestru było wpisanych 529 instytucji pożyczkowych.

10.2.3. PODMIOTY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ OKREŚLONĄ W ART. 6 PKT 11 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH, DO KTÓRYCH ZASTOSOWANIE MA ART. 6C UST. 1 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH

Podmioty prowadzące działalność określoną w art. 6 pkt 11 ustawy o usługach płatniczych, do których

zastosowanie ma art. 6c ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, nie są objęte nadzorem KNF. KNF prowadzi rejestr tych podmiotów, a wpis jest dokonywany na wniosek danego podmiotu. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. zarejestrowanych było 5 takich podmiotów.

10.2.4. PODMIOTY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ OKREŚLONĄ W ART. 6 PKT 12 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH, DO KTÓRYCH ZASTOSOWANIE MA ART. 6D UST. 1 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH

Podmioty prowadzące działalność określoną w art. 6 pkt 12 ustawy o usługach płatniczych, do których zastosowanie ma art. 6d ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, nie są objęte nadzorem KNF. KNF prowadzi rejestr tych podmiotów, a wpis jest dokonywany na wniosek danego podmiotu. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. zarejestrowanych było 8 takich podmiotów.

10.2.5. ZAGRANICZNE FIRMY INWESTYCYJNE BEZ ODDZIAŁU

W okresie objętym sprawozdaniem do KNF wpłynęło 56 zawiadomień o zamiarze prowadzenia bez oddziały przez zagraniczne firmy inwestycyjne działalności maklerskiej na terytorium RP, 204 informacje dotyczące zmiany danych objętych zakresem notyfikacji oraz 29 informacji o rezygnacji z prowadzenia działalności maklerskiej w Polsce.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. było notyfikowanych 640 zagranicznych firm inwestycyjnych bez oddziały.

10.3. NADZÓR PUBLICZNY REALIZOWANY PRZEZ KNF W ZWIĄZKU Z USTAWĄ O BIEGŁYCH REWIDENTACH, FIRMACH AUDYTORSKICH ORAZ NADZORZE PUBLICZNYM

10.3.1. INFORMACJA NA TEMAT ZREALIZOWANYCH PRZEZ KNF DZIAŁAŃ ODNOŚNIE DO PLANU DZIAŁAŃ KNF NA 2021 ROK W ZAKRESIE NADZORU PUBLICZNEGO WYNIKAJĄCEGO Z USTAWY O BIEGŁYCH REWIDENTACH

W 2021 r. poszczególne departamenty UKNF przeprowadziły kontrole działalności Jednostek Zainteresowania Publicznego (JZP) w zakresie wypełnienia wymogów wynikających z ustawy o biegłych rewidentach, w tym m.in. dokonano:

- weryfikacji sposobu dokonywania wyboru firmy audytorskiej w przypadku 9 banków komercyjnych oraz 9 banków spółdzielczych;
- weryfikacji powołania przez JZP komitetów audytów, w tym weryfikacji zgodności składów tych komitetów audytu z wymogami ustawy o biegłych rewidentach w zakresie niezależności oraz posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności przez członków komitetu audytu/rady nadzorczej w przypadku 9 banków komercyjnych, 9 banków spółdzielczych oraz 5 zakładów ubezpieczeń;
- analizy prawidłowości funkcjonowania komitetów audytów w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy o biegłych rewidentach w przypadku 9 banków komercyjnych, 9 banków spółdzielczych oraz 5 zakładów ubezpieczeń;
- weryfikacji przygotowania i wdrożenia polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania oraz polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem w przypadku 9 banków komercyjnych, 9 banków spółdzielczych oraz 4 zakładów ubezpieczeń.

W 2021 r. UKNF prowadził w zakresie nadzoru publicznego standardowe działania polegające na:

- weryfikacji, odnośnie do wybranych JZP, sposobu dokonywania wyboru firmy audytorskiej;
- monitorowaniu, odnośnie do wybranych JZP, wypełniania wymogów w zakresie rotacji firm audytorskich oraz kluczowych biegłych rewidentów;
- weryfikacji, odnośnie do wybranych JZP, obowiązku powołania przez JZP komitetu audytu, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o biegłych rewidentach;
- analizie, odnośnie do wybranych JZP, funkcjonowania komitetu audytu w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy o biegłych rewidentach;

- weryfikacji, odnośnie do wybranych JZP, przygotowania i wdrożenia polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania oraz polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem;
- weryfikacji, odnośnie do wybranych JZP, posiadania polityki w zakresie świadczenia dodatkowych usług przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci.

W 2021 r. były prowadzone postępowania administracyjne w związku z naruszeniem art. 192 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach przez poszczególne JZP, w tym w stosunku do 2 emitentów papierów wartościowych, członków komitetu audytu 1 emitenta papierów wartościowych, 1 banku komercyjnego, 1 banku spółdzielczego oraz 2 zakładów ubezpieczeń.

W trakcie 2021 r. odbyły się następujące telekonferencje z biegłymi rewidentami badającymi sprawozdania poszczególnych JZP:

- telekonferencja kierownictwa UKNF w dniu 23 grudnia 2021 r. z firmami audytorskimi badającymi sprawozdania finansowe 12 banków komercyjnych zaangażowanych w kredyty CHF,
- telekonferencja kierownictwa UKNF w dniu 3 grudnia 2021 r. z biegłymi rewidentami badającymi sprawozdania zakładów ubezpieczeń, w trakcie której biegli rewidenty przedstawili główne wnioski/spostrzeżenia z przeprowadzonych przeglądów w 2021 r. oraz badań wstępnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń za 2021 r.

Dodatkowo w 2021 r. odbyły się indywidualne spotkania/telekonferencje z biegłymi rewidentami dotyczące badania sprawozdań poszczególnych JZP (w tym dotyczące 17 zakładów ubezpieczeń, 6 banków komercyjnych, 6 banków spółdzielczych).

Dokonano weryfikacji, odnośnie do emitentów, sposobu wypełnienia w raportach rocznych za rok obrotowy 2020 wymogu informacyjnego, odnośnie do składu i funkcjonowania komitetu audytu albo rady nadzorczej pełniącej jego funkcje w przypadku 14 banków krajowych, 90 emitentów papierów wartościowych, 1 TFI oraz 35 publicznych FIZ.

W 2021 r. UKNF aktywnie uczestniczył w procesie koordynowanym przez Ministerstwo Finansów (MF) dotyczącym opiniowania proponowanych zmian w ustawie o biegłych rewidentach, w tym m.in. zmian dotyczących katalogu podmiotów objętych definicją JZP, propozycji ujednoczenia oraz doprecyzowania podstaw prawnych kontroli prowadzonej przez KNF w odniesieniu do JZP. Zgodnie z ustaleniami z roboczego spotkania pomiędzy przedstawicielami KNF, UKNF, Ministerstwa Finansów i Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego, które odbyło się 16 grudnia 2021 r. prace podjęte w 2021 r. będą kontynuowane w 2022 r. w ramach planowanego przeglądu powdrożeniowego ustawy o biegłych rewidentach.

UKNF w 2021 r. realizował również działania związane ze współpracą z Polską Agencją Nadzoru Audytowego (PANA) w zakresie realizacji zadań dotyczących nadzoru publicznego, w tym UKNF przekazał do PANA wykaz JZP za 2020 r., zestawienie informacji o rozwiązaniu umów o badanie sprawozdań finansowych JZP, informację o publikacji sprawozdania z działalności UKNF za 2020 r., w którym zostało również zawarte sprawozdanie dotyczące nadzoru publicznego nad JZP za 2020 r., informacje na temat nieprawidłowości w zakresie rotacji biegłego rewidenta JZP, nieprawidłowości w działalności i raportowaniu JZP oraz możliwych zaniechań lub nieprawidłowości w działalności firmy audytorskiej, a także informacje mogące mieć znaczenie z punktu widzenia zadań PANA określonych w art. 106 ust. 2a ustawy o biegłych rewidentach. W 2021 r. PANA zwróciła się do UKNF o uzupełnienie w terminie do dnia 30 marca 2022 r. informacji dotyczą-

cych monitorowania działalności komitetów audytu w celu sporządzenia przez PANA i przekazania do Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Audytowego (KEONA) sprawozdania na temat zmian na rynku świadczenia usług w zakresie badań ustawowych na rzecz JZP (PANA jest zobowiązana przynajmniej co trzy lata sporządzać przedmiotowe sprawozdanie – poprzednie sprawozdanie zostało sporządzone w 2019 r.). Jednocześnie w celu przygotowania stosownych informacji dla potrzeb PANA, UKNF podjął szereg działań w celu pozyskania od podmiotów nadzorowanych informacji dotyczących funkcjonowania komitetów audytu.

Ponadto w 2021 r. prowadzone były przez UKNF i PANA uzgodnienia w zakresie projektu porozumienia pomiędzy Przewodniczącym KNF a Prezesem PANA w sprawie zasad wzajemnej współpracy organów nadzoru.

10.3.2. PLAN DZIAŁAŃ KNF NA 2022 ROK W ZAKRESIE NADZORU PUBLICZNEGO WYNIKAJĄCEGO Z USTAWY O BIEGŁYCH REWIDENTACH

Mając na uwadze wynikający z art. 89 ust. 3 ustawy o biegłych rewidentach obowiązek opublikowania na stronie internetowej KNF informacji dotyczących planowanych działań na rok następny, w dniu 3 grudnia 2021 r. został opublikowany na stronie internetowej KNF „Plan działań Komisji Nadzoru Finansowego na 2022 r. w zakresie nadzoru publicznego wynikającego z ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym”⁶².

10.4. NADZÓR NAD TRANSAKCYJAMI SEKURTYZACYJNYMI

Na koniec 2021 r. KNF prowadziła nadzór nad 10 transakcjami sekurytyzacyjnymi. Wszystkie nadzorowane transakcje były to transakcje kierowane do inwestorów profesjonalnych, przeprowadzone bez wymogu sporządzenia prospektu. Łączna wartość przeprowadzonych transakcji wyniosła 16,3 mld zł.

6 z 10 nadzorowanych transakcji były to transakcje tradycyjne, w których spółka specjalnego przeznaczenia pozyskała finansowanie poprzez emisję instrumentów dłużnych obejmowanych przez inwestorów profesjonalnych. Transakcje sekurytyzacyjne umożliwiają uzyskanie finansowania, a także dają możliwość, przy spełnieniu warunków regulacyjnych, obniżenia wymogów kapitałowych.

Pozostałe 4 transakcje były to transakcje syntetyczne, w przypadku których nie dochodzi do sprzedaży aktywów, a jedynie do transferu ryzyka kredytowego. Taka transakcja umożliwia obniżenie wymogów kapitałowych w przypadku uzyskania transferu istotnej części ryzyka kredytowego.

Klasy aktywów będące przedmiotem nadzorowanych sekurytyzacji to przede wszystkim kredyty gotówkowe, kredyty dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz wierzycelności leasingowe.

W ramach działań edukacyjno-informacyjnych na stronie internetowej KNF zamieszczano odniesienia do obowiązujących aktów prawnych w zakresie sekurytyzacji oraz wytycznych KNF, które mają na celu

⁶² https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Plan_nadzoru_nad_JZP_na_2022_76147.pdf

wyjaśnienie wątpliwości podmiotów dokonujących transakcji sekurytyzacji w zakresie prawidłowego wypełniania przez nie obowiązków wynikających

z przepisów prawa, w tym obowiązków związanych z raportowaniem transakcji.

10.5. DZIAŁANIA REGULACYJNO-PRAWNE

10.5.1. UDZIAŁ W PRACACH LEGISLACYJNYCH

Do ustawowych zadań KNF należy udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym. Zadanie to realizowane jest przede wszystkim przez współdziałanie z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych w ramach rządowego procesu legislacyjnego, a często także na etapach poprzedzających formalne zainicjowanie rządowego procesu legislacyjnego. W 2021 r. UKNF kierował także do Ministerstwa Finansów postulaty legislacyjne dotyczące funkcjonowania i organizacji rynku finansowego w Polsce, w tym nadzoru nad tym rynkiem.

W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, przedstawiciele UKNF brali udział również w pracach legislacyjnych na dalszych etapach rządowego procesu legislacyjnego, uczestnicząc w konferencjach uzgodnieniowych i w pracach komisji prawniczych, a w przypadku projektów ustawodawczych także na etapie parlamentarnym, w szczególności poprzez udział w pracach sejmowej Komisji Finansów Publicznych i Podkomisji stałej do spraw instytucji finansowych oraz senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych.

Wskazując najważniejsze projekty ustawodawcze, w których UKNF brał udział w 2021 r. i które zakończyły się uchwaleniem i ogłoszeniem ustawy w 2021 r., wymienić należy:

– **ustawę z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 355).** Podstawowym celem ustawy jest dostosowanie polskiego porządku prawnego do prawodawstwa unijnego w związku z wejściem w życie aktów prawnych Unii Europejskiej, które są wynikiem przeglądu przepisów dotyczących Europejskich Urzędów Nadzoru. Wprowadzane uchwaloną ustawą zmiany mają charakter zmian dostosowujących regulacje dotyczące przede wszystkim przepływu i udostępniania informacji, instrumentów rynku finansowego oraz nadzoru finansowego. Do najważniejszych zmian zawartych w uchwalonej ustawie można zaliczyć m.in.: zmianę zakresu działań nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego nad zatwierdzonymi podmiotami publikującymi i zatwierdzonymi mechanizmami sprawozdawczymi, które

spełniają wymagania określone w akcie delegowanym Komisji Europejskiej, zmiany w przepisach krajowych uwzględniające wprowadzenie w Unii Europejskiej powszechnej dematerializacji akcji, obowiązek przekazywania innym organom nadzorczym państw członkowskich oraz EIOPA informacji dotyczących krajowych zakładów ubezpieczeń lub krajowych zakładów reasekuracji, które wykonują lub zamierzają wykonywać znaczącą działalność transgraniczną na terytorium tych państw oraz o ryzykach związanych z tą działalnością, a także informacji o działalności transgranicznej zagranicznych zakładów ubezpieczeń na terytorium RP w przypadku stwierdzenia możliwości naruszenia interesów klientów tych zakładów. KNF otrzymuje również możliwość wystąpienia z wnioskiem do właściwych organów nadzorczych innych państw członkowskich Unii Europejskiej i EIOPA o ustanowienie i koordynowanie platform współpracy oraz uczestnictwo w takich platformach;

– **ustawę z dnia 25 lutego 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 680).** Ustawa dokonuje niezbędnych zmian w krajowym porządku prawnym w związku z wejściem w życie regulacji prawnych Unii Europejskiej dotyczących wymogów kapitałowych dla instytucji finansowych, tzw. CRD V /CRR II. Dyrektywa CRD V oraz rozporządzenie CRR II stanowią elementy pakietu legislacyjnego, który jest wynikiem reformy przeprowadzonej przez UE polegającej na zmianie ram regulacyjnych w zakresie usług finansowych. Zmiany zostały przeprowadzone w odpowiedzi na kryzys finansowy, który rozpoczął się w latach 2007 i 2008, i stanowią odzwierciedlenie standardów uzgodnionych na szczelbu międzynarodowym. Zmiany dotyczą m.in.: wiążącego wskaźnika dźwigni, wiążącego wskaźnika stabilnego finansowania netto (NSFR), nowych wymogów w zakresie całkowitej zdolności do pokrycia strat (TLAC) w przypadku globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (G-SII), zmian w zakresie zatwierdzania działalności finansowych spółek holdingowych i finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej, stosowania przez instytucje standardowej metodyki i uproszczonej standardowej metodyki oceny ryzyka stopy procentowej (oprócz dotychczas funkcjonującego systemu zarządzania ryzykiem), określenia kategorii instytucji oraz pracowników zwolnionych z obowiązku stosowania określonych elementów

- polityki wynagrodzeń, upoważnienia dla organu właściwego do odwołania członka organu zarządzającego instytucji, w przypadku gdy dana osoba nie spełnia wymogów niezbędnych do pełnienia danej funkcji, umożliwienia organowi nadzoru nałożenia na podmiot nadzorowany dodatkowych obowiązków sprawozdawczych lub zwiększenia ich częstotliwości, uelastycznienia bufora ryzyka systemowego;
- **ustawę z dnia 30 marca 2021 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 815).** Celem ustawy jest wdrożenie przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniającej dyrektywę 2009/138/WE i 2013/36/UE. Celem dyrektywy 2018/843 była modyfikacja unijnych ram prawnych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu zwiększająca transparentność przepływów finansowych dokonywanych w systemie finansowym. Ponadto ustawa z dnia 30 marca 2021 r. uzupełnia wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE;
 - **ustawę z dnia 20 maja 2021 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. poz. 1177).** Zasadniczym celem ustawy jest zapewnienie efektywnej ochrony nabywców mieszkań lub domów jednorodzinnych w relacjach z deweloperami, a w szczególności podniesienie bezpieczeństwa środków pieniężnych wpłaconych na mieszkaniowe rachunki powiernicze (MPR) na wypadek upadłości dewelopera, nierozpoczęcia przez niego inwestycji czy nieuzasadnionej odmowy przeniesienia własności mieszkania lub domu jednorodzinne albo ich części ułamkowej, a także w razie upadłości banku prowadzącego MPR. Zapewnienie przez ustawę większej skuteczności ochrony nabywców zwiększy również bezpieczeństwo obrotu prawnego;
 - **ustawę o zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1243).** Zadaniem projektu jest m.in. wprowadzenie (przede wszystkim w celu łagodzenia skutków ograniczeń administracyjnych spowodowanych epidemią COVID-19 dla sektora mieszkaniowego) instrumentów mających na celu podtrzymanie funkcjonowania rynku najmu. Projekt rozszerza także możliwości samorządów gminnych w zakresie in-

- strumentów zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnot lokalnych;
- **ustawę z dnia 23 lipca 2021 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1595).** Ustawa dokonuje wdrożenia do polskiego systemu prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1160 z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniającej dyrektywę 2009/65/WE i 2011/61/UE w odniesieniu do transgranicznej dystrybucji prowadzonej przez przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania (dalej: dyrektywa 2019/1160) oraz służy stosowaniu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1156 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie ułatwienia transgranicznej dystrybucji przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 345/2013, (UE) nr 346/2013 i (UE) nr 1286/2014 (dalej: rozporządzenie 2019/1156) uzupełniającego ww. dyrektywę. Dyrektywa 2019/1160 uchyla te przepisy dyrektywy UCITS, które stały się zbyt ciężkie w związku z wejściem w życie rozporządzenia 2019/1156. W konsekwencji zaistniała też potrzeba uchylecia implementujących te przepisy fragmentów ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Dyrektywa wprowadza przepisy uaktualniające i precyzujące wymogi w zakresie zapewniania rozwiązań na rzecz inwestorów detalicznych. Wprowadza także regulę, że państwa członkowskie nie mogą wymagać fizycznej obecności w danym państwie do celów wypełniania obowiązków informacyjnych względem inwestorów. W celu zapewnienia spójnego traktowania inwestorów detalicznych dyrektywa rozszerza wymogi dotyczące rozwiązań na ZAFI w przypadkach, gdy ci dokonują wprowadzania do obrotu jednostek uczestnictwa lub udziałów alternatywnych funduszy inwestycyjnych (AFI) wśród inwestorów detalicznych na terytorium danego państwa. Nadrzędnym celem regulacji pozostaje zapewnienie, by inwestorzy mieli dostęp do informacji, do których są uprawnieni;
 - **ustawę z dnia 8 lipca 2021 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1598).** Celem ustawy jest wdrożenie do polskiego systemu prawnego przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwiększenia odporności instytucji finansowych na zdarzenia zagrażające ich stabilności, zapewniając trwałość całego systemu finansowego przy minimalnym wykorzystaniu środków publicznych. W tym celu w ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji wprowadzono minimalną wysokość podporządkowanego poziomu MREL (minimalny wymóg, jaki musi spełniać bank; obejmuje on fundusze własne oraz zobowiązania kwalifikowane);

- **ustawę z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2105).** Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2022 r. Ustawa zawiera rozwiązania podatkowe realizujące rządowy program „Polskiego Ładu”;
- **ustawę z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2106).** Ustawa służy dostosowaniu obowiązujących przepisów w zakresie sprawozdawczości finansowej oraz rewizji finansowej do aktualnej sytuacji prawnej i gospodarczej oraz do nowych możliwości technologicznych. W zakresie ułatwień w sposobie podpisywania sprawozdań finansowych wprowadza się możliwość podpisu sprawozdania tylko przez jednego członka tego organu wieloosobowego pod warunkiem uzyskania przez niego od pozostałych członków oświadczeń potwierdzających, że sprawozdanie spełnia wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości. Zmiany w ustawie wynikają m.in. z przepisów Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/815 z dnia 17 grudnia 2018 r. uzupełniającego dyrektywę 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących specyfikacji jednolitego elektronicznego formatu raportowania;
- **ustawę z dnia 1 października 2021 r. o gwarantowanym kredycie mieszkaniowym oraz o spłatach tego kredytu dokonywanych w związku z powiększeniem gospodarstwa domowego (Dz. U. poz. 2133).** Celem ustawy jest eliminacja bariery przy udzieleniu kredytu hipotecznego w postaci braku własnych środków stanowiących wymagany przez bank wkład własny. Ustawa określa: zasady i warunki udzielania gwarantowanego kredytu mieszkaniowego; zasady i warunki udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) gwarancji spłaty części gwarantowanego kredytu mieszkaniowego; zasady i warunki dokonywania przez BGK na rzecz kredytobiorcy spłat części gwarantowanego kredytu mieszkaniowego w związku z powiększeniem gospodarstwa domowego tego kredytobiorcy o drugie albo kolejne dziecko; źródła i sposób finansowania kosztów i wydatków BGK związanych z gwarantowanymi kredytami mieszkaniowymi. Kredytem bez wkładu własnego będzie mieszkaniowy kredyt hipoteczny spełniający warunki określone w ustawie i udzielany przez banki na podstawie umowy zawartej z BGK, objęty na etapie spłaty systemem finansowego wsparcia kredytobiorców wypłacanego w związku z urodzeniem dzieci (jednorazowe spłaty za kredytobiorcę części kapitału kredytu po urodzeniu się drugiego lub kolejnego dziecka);
- **ustawę z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2140).** Podstawowym celem ustawy jest wprowadzenie niezbędnych zmian w krajowym porządku praw-

nym w związku z wejściem w życie regulacji Unii Europejskiej dotyczących wymogów kapitałowych dla firm inwestycyjnych, tak zwanego pakietu IFD/IFR. Celem pakietu IFD/IFR jest ustanowienie nowego systemu ostrożnościowego dla firm inwestycyjnych. W dotychczasowym stanie prawnym firmy inwestycyjne podlegają rygorom prawnym określonym w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.) oraz w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 338, z późn. zm.) – określanym jako rozporządzenie CRR i dyrektywa CRD. Jak wskazano w uzasadnieniu do ustawy, systemy nadzoru ostrożnościowego ustanowione na mocy rozporządzenia CRR i dyrektywy CRD, w dużej mierze opierają się na kolejnych wersjach międzynarodowych standardów regulacyjnych określonych przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego dla dużych grup bankowych i jedynie częściowo odnoszą się do szczególnych rodzajów ryzyka związanego ze zróżnicowaną działalnością dużej liczby firm inwestycyjnych.

W zakresie projektów ustawodawczych, w których UKNF brał udział w 2021 r., a w stosunku do których proces ustawodawczy nie zakończył się w 2021 r., wymienić należy:

- **projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (UC15).** Celem projektu jest wdrożenie do polskiego porządku prawnego Rozporządzenia nr 2017/2394 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów i uchylającego rozporządzenie nr 2006/2004/WE (rozporządzenie CPC) oraz podniesienie poziomu ochrony konsumentów i zwiększenie skuteczności działania Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- **projekt ustawy o zmianie ustawy o obligacjach oraz niektórych innych ustaw (UC32).** Projektowana ustawa ma na celu określenie zasad emisji instrumentów kapitałowych kwalifikowanych do kapitału regulacyjnego banków i domów maklerskich oraz środków własnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, w tym emisji obligacji kapitałowych jako nowej kategorii obligacji przez te podmioty rynku finansowego, zgodnie z właściwymi przepisami prawa Unii Europejskiej. Projektowane rozwiązania zmierzają przede wszyst-

- kim do zniesienia barier w odniesieniu do emisji instrumentów, które będą mogły być zaliczane do tzw. kapitału dodatkowego Tier I i Tier II oraz klasyfikowane do środków własnych jako pozycje tzw. podstawowych środków własnych kategorii 1, kategorii 2 i kategorii 3 – w przypadku podmiotów sektora ubezpieczeniowego. Proponuje się również doprecyzowanie istniejących rozwiązań prawnych, a także określenie kręgu emitentów uprawnionych do emisji instrumentów, które mogą być zaliczane do ich funduszy własnych albo środków własnych;
- **projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (UD52).** Projekt przewiduje wprowadzenie zmian funkcjonowania biur usług płatniczych (BUP), które przyczynią się do zredukowania rosnących kosztów utrzymania BUP oraz zmniejszenia wymogów regulacyjnych stawianych tej grupie przedsiębiorców oraz pozwolą na uproszczenie i usprawnienie działalności tych podmiotów jako uczestników rynku finansowego, korektę przepisów w zakresie prawidłowego wykonywania obowiązków ustawowych przez małe instytucje płatnicze (MIP), w szczególności dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, a także wyłączenie Banku Gospodarstwa Krajowego i Narodowego Banku Polskiego z obowiązku stosowania CAF (ang. *confirmation of the availability of funds*). Projekt przewiduje także obniżenie stawki maksymalnej stosowanej do obliczenia kwoty wpłat dokonywanych przez BUP na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością BUP. Projekt ma na celu przede wszystkim wprowadzenie zmian dotyczących zasad nadzoru nad małymi instytucjami płatniczymi i biurami usług płatniczych wynikających z doświadczeń nadzorczych nad tymi podmiotami w okresie 10 lat obowiązywania ustawy o usługach płatniczych. Do Ministerstwa Finansów zostało skierowane stanowisko w sprawie transakcji nieautoryzowanych w kontekście przepisów ustawy o usługach płatniczych i dyrektywy PSD2;
 - **projekt ustawy o Systemie Informacji Finansowej (UC66).** Projekt ustawy daje podstawę do realizacji zadania pt. „Utworzenie rejestru zwiększającego bezpieczeństwo funkcjonowania rynku finansowego w zakresie informacji o rachunkach bankowych, umowach ubezpieczeń z elementami inwestycyjnymi, a także innych produktach służących gromadzeniu, przechowywaniu lub inwestowaniu środków finansowych oraz zapewnienie dostępu do niego organom ścigania i innym właściwym podmiotom”, przypisanego do celu szczegółowego nr 1 – „Wzmocnienie przeciwdziałania przestępczości gospodarczej” wskazanego w „Programie przeciwdziałania i zwalczania przestępczości gospodarczej na lata 2015–2020”;
 - **projekt ustawy o zmianie ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz niektórych innych ustaw (UC68).** Projekt ustawy dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2162 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie emisji obligacji zabezpieczonych i nadzoru publicznego nad obligacjami zabezpieczonymi oraz zmieniającej dyrektywy 2009/65/WE i 2014/59/UE (Dz. Urz. UE L 328 z 18.12.2019, str. 29), stanowiącej wraz z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2160 z dnia 27 listopada 2019 r. zmieniającym rozporządzenie (UE) 575/2013 w odniesieniu do ekspozycji w postaci obligacji zabezpieczonych (Dz. Urz. UE L 328 z 18.12.2019, str. 1) część pakietu regulacyjnego dotyczącego obligacji zabezpieczonych. Pakiet ten uwzględnia także opinie i rekomendacje Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, który przeprowadził kompleksową analizę rozwoju sytuacji regulacyjnej w kontekście ram dotyczących obligacji zabezpieczonych w poszczególnych państwach członkowskich, zalecając ich harmonizację na poziomie UE, zgodnie z najlepszymi praktykami nadzorczymi;
 - **projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (UC69).** Celem projektowanych zmian jest implementacja Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1 z dnia 11 grudnia 2018 r. mającej na celu nadanie organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu skuteczniejszego egzekwowania prawa i zapewnienia należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Celem Dyrektywy jest zwiększenie skuteczności egzekwowania unijnych reguł konkurencji na rynku wewnętrznym przez krajowe organy ochrony konkurencji poszczególnych państw członkowskich. Środkiem do uzyskania tego celu jest ustanowienie minimalnego zakresu uprawnień organów krajowych. Z uwagi na często nieostre granice między sprawami, w których ma zastosowanie art. 101 lub 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a sprawami, w których organy antymonopolowe działają wyłącznie w oparciu o prawo krajowe, rozwiązania zawarte w Dyrektywie znajdą zastosowanie w obu tych obszarach;
 - **projekt ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych (UC76):**
 - zapewnia stosowanie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsiębiorstw gospodarczych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.10.2020, str. 1),
 - implementuje dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/338 z dnia 16 lutego 2021 r. zmieniającą dyrektywę 2014/65/UE w zakresie wymogów informacyjnych, zarządzania produktami i limitów pozycji oraz dyrektywę 2013/36/UE i (UE) 2019/878 w zakresie ich zastosowania do firm inwestycyjnych w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (Dz. Urz. UE L 68 z 26.02.2021, str. 14).

W tym celu projektowana ustawa przyznaje Komisji odpowiednie uprawnienia nadzorcze (m.in. do zawieszania konkretnych ofert finansowania społecznościowego lub zawieszania prowadzenia działalności przez dostawców oraz do współdziałania z organami wymiaru sprawiedliwości i organami nadzoru z innych państw członkowskich UE), wprowadza odpowiednie sankcje administracyjne i karne za nieprzestrzeganie przepisów rozporządzenia lub projektowanej ustawy, wprowadza odpowiedzialność cywilnoprawną i karną za poprawność i prawdziwość informacji podawanych w dokumentach informacyjnych sporządzanych w związku z ofertą finansowania społecznościowego oraz przepisy dotyczące tajemnicy zawodowej i zasad przechowywania dokumentacji związanej ze świadczeniem usług finansowania społecznościowego dla przedsiębiorców gospodarczych;

- **projekt ustawy o zmianie ustawy o prawach konsumenta oraz niektórych innych ustaw (UC86).** Celem projektu jest implementacja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/2161 z dnia 27 listopada 2019 r. zmieniającej dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 98/6/WE, 2005/29/WE oraz 2011/83/UE w odniesieniu do lepszego egzekwowania i unowocześnienia unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumenta, oraz dodatkowe regulacje dotyczące umów zawieranych poza lokalem, mające na celu eliminację nieprawidłowości identyfikowanych przez Prezesa UOKiK;
- **projekt ustawy o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa (UC101).** Projektowana ustawa ma na celu wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii, zwanej dalej „dyrektywą 2019/1937”. Celem dyrektywy 2019/1937 jest poprawa egzekwowania prawa i polityk UE w określonych dziedzinach poprzez ustanowienie wspólnych minimalnych norm zapewniających odpowiedni poziom ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa UE. W dyrektywie 2019/1937 ustanawia się zasady i procedury dotyczące ochrony „sygnalistów”, czyli osób, które zgłaszają informacje uzyskane w kontekście związanym z pracą na temat naruszeń prawa UE;
- **projekt ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (UC107).** Propozycja zmiany ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich UE wynika z konieczności zapewnienia prawidłowego wdrożenia do polskiego porządku prawnego dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych. Przewidziane w projekcie ustawy zmiany wynikają z konieczności zapewnienia prawidłowego wdrożenia do polskiego porządku prawnego niektórych przepisów dyrek-

- tyw, które w ocenie Komisji Europejskiej zostały wdrożone w sposób nieprawidłowy lub niepełny;
- **projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (UD113).** Podstawowym celem projektu jest wprowadzenie do polskiego prawa regulacji prawnej prawa holdingowego (prawa grup spółek, prawa koncernowego), które reguluje relacje prywatnoprawne między spółką dominującą a jej spółkami zależnymi, w sposób uwzględniający interes wierzycieli, członków organów oraz drobnych wspólników (akcjonariuszy) spółki zależnej, jak również wyposażenie rad nadzorczych w narzędzia umożliwiające prowadzenie bardziej efektywnego nadzoru korporacyjnego, a także wyeliminowanie wątpliwości podnoszonych przez przedsiębiorców i przedstawicieli doktryny;
 - **projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych na indywidualne konta emerytalne (UD122).** Projekt ustawy dotyczy realizacji założeń przyjętych w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i zakłada przekształcenie OFE w specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte prowadzące indywidualne konta emerytalne, zasilone aktywami pochodzącymi z OFE. Każdy członek OFE będzie miał do wyboru dwa warianty postępowania. Opcją domyślną jest przeniesienie środków z OFE na indywidualne konto emerytalne (IKE). Alternatywnie możliwe będzie złożenie przez członka OFE deklaracji o przeniesieniu środków w całości do I filara, wówczas środki zgromadzone przez członka w OFE zostaną zapisane na indywidualnym koncie prowadzonym w ZUS, a odpowiadające im aktywa zostaną przekazane do Funduszu Rezerwy Demograficznej. Podstawą funkcjonowania przekształconych OFE będzie znowelizowana ustawa o indywidualnych kontaktach emerytalnych oraz indywidualnych kontaktach zabezpieczenia emerytalnego oraz ustawa o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Projekt przewiduje także przekształcenie dobrowolnych funduszy emerytalnych w specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte. Powszechnie Towarzystwa Emerytalne zarządzające OFE i DFE będą prowadzić działalność jako towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Projekt przewiduje zmiany w kilkudziesięciu ustawach bezpośrednio związanych z funkcjonowaniem OFE i z systemem ubezpieczeń społecznych;
 - **projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu automatyzacji załatwiania niektórych spraw przez Krajową Administrację Skarbową (UD165).** Projektowana ustawa tworzy ramy prawne do wdrożenia nowego systemu teleinformatycznego administracji skarbowej pn. e-Urząd Skarbowy, który będzie serwisem informacyjno-transakcyjnym dla pięciu grup interesariuszy: podatników, płatników, pełnomocników, komorników sądowych i notariuszy, za pośrednictwem którego będą mieli dostęp do informacji z obszaru podatków;

- **projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie sposobu finansowania programów mieszkaniowych (UD231).** Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie sposobu finansowania programów mieszkaniowych powstał w odpowiedzi na okoliczności mające wpływ na prowadzoną przez rząd politykę mieszkaniową: 1) dokonane zmiany w programie budownictwa socjalnego i komunalnego (dalej: program BSK), obejmującego bezzwrotne finansowe wsparcie z budżetu państwa udzielane głównie jednostkom samorządu terytorialnego i organizacjom pożytku publicznego na rozwój budownictwa zaspokajającego potrzeby mieszkaniowe osób o niższych dochodach (przede wszystkim budownictwa gminnego) oraz społecznym budownictwie czynszowym (SBC), w tym uruchomienie nowego programu wsparcia gmin w tworzeniu Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych (SIM), finansowanego z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa, i związana z tym konieczność uporządkowania i uzupełnienia regulacji dotyczących udzielanego beneficjentom wsparcia; 2) potencjalne zagrożenie wystąpienia na rynkach finansowych zjawiska ujemnych stóp procentowych, związane z epidemią COVID-19, mogące mieć negatywny wpływ na płynną realizację aktualnie realizowanych programów rządowych: SBC oraz Mieszkanie na Start, jak również historycznych już programów, które ze względu na wykorzystanie kredytowych instrumentów podlegają nadal rozliczeniu: kredyty hipoteczne o stałej stopie procentowej, Mieszkanie dla Młodych, Rodzina na Swoim; 3) wnioski w zakresie dotychczasowego funkcjonowania Funduszu Dopłat, który jest funduszem zasilanym z budżetu państwa, finansującym szereg kluczowych, rządowych programów mieszkaniowych;
- **projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów (UD235).** Projektowana ustawa ma na celu uporządkowanie i usprawnienie funkcjonowania instytucji rynku finansowego, w szczególności w zakresie eliminacji barier dostępu do rynku finansowego, usprawnienia nadzoru nad rynkiem finansowym, ochrony klientów instytucji finansowych oraz zwiększenia poziomu cyfryzacji w realizacji przez Komisję Nadzoru Finansowego i Urząd Komisji Nadzoru Finansowego obowiązków nadzorczych. Zmiany w tym zakresie wynikają z obserwacji zdarzeń zachodzących na rynku finansowym oraz zasadności odbudowy zaufania inwestorów, zwłaszcza detalicznych do tego rynku oraz prowadzą do wniosku, że niezbędna jest przekrojowa i kompleksowa nowelizacja ustaw regulujących różne obszary rynku finansowego;
- **projekt ustawy o zmianie ustawy o pracowniczych programach emerytalnych oraz ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (UD250).** Celem projektu jest: wprowadze-

nie ułatwień w prowadzeniu PPE dla pracodawców, wprowadzenie korzystnych zmian dotyczących warunków uczestnictwa w programie, dookreślenie niektórych kompetencji nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego, dostosowanie przepisów art. 13a ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego do wprowadzonego w art. 13a tej ustawy przepisu ust. 1a, który określa limit wpłat na IKZE dokonywanych przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność;

- **projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych uprawnieniach osób poszkodowanych w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej ustalonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2006 r. (druk se-nacki nr 488).** Projekt ustawy stanowi realizację wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich do Marszałka Senatu z dnia 15 maja 2020 r., dotyczącego problemu wyczerpywania się sum gwarancyjnych w przypadku obowiązkowych ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, z tytułu szkód powstałych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- **projekt ustawy o dostępności niektórych produktów i usług (UC119).** Projekt ustawy określa obowiązki spoczywające na usługodawcach oraz ustanawia nadzór w zakresie zapewniania spełnienia wymogów dostępności produktów i usług dla konsumentów będących osobami niepełnosprawnymi, a także określa sposób dochodzenia praw przez konsumentów i inne uprawnione podmioty, w tym uprawnienia do wnioskowania do właściwych organów nadzoru o przeprowadzenie kontroli dostępności produktów i usług;
- **projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (prace nad projektem zostały wstrzymane).** Projekt ustawy zawiera regulacje dotyczące Funduszu Pomocowego. UKNF przedstawił stanowisko dotyczące dalszych prac nad projektem ustawy. Projekt ma na celu wprowadzenie odrębnej, kompleksowej regulacji dotyczącej Funduszu Pomocowego, obsługiwanego przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, a regulacje te docelowo będą miały wpływ na ochronę osób zawierających umowy ubezpieczenia;
- **projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (UD235)** – przedstawienie oraz opiniowanie propozycji zmian m.in. w ustawie o ofercie, o obrocie instrumentami finansowymi, o biegłych rewidentach, o obligacjach.

Przy współudziale UKNF zostały przygotowane **projekty dwóch rozporządzeń dotyczących kosztów nadzoru nad rynkiem finansowym**. W obydwu przypadkach celem zmiany było dostosowanie przepisów wykonawczych do zmian ustawowych wcho-

dzących w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. Efektem tych prac było wydanie:

- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat na pokrycie kosztów nadzoru nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. poz. 2466),
- Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru bankowego (Dz. U. poz. 2486).

UKNF przygotował propozycje zmian obowiązujących przepisów, których celem jest uporządkowanie regulacji w zakresie obowiązków sprawozdawczych towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych oraz umożliwienie wykonywania tych obowiązków z wykorzystaniem elektronicznych formularzy sprawozdawczych. Dotyczyły one: projektu ustawy o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, projektu rozporządzenia w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego, projektu rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie trybu likwidacji funduszy inwestycyjnych. Propozycje zostały przekazane Ministerstwu Finansów w celu dalszego procedowania.

UKNF uczestniczył w konsultacjach dotyczących programu badań statystycznych statystyki publicznej na 2023 r. (PBSSP na 2023 r.).

UKNF był także zaangażowany w prace legislacyjne aktów prawa UE, wskazać tu należy:

- nowelizację Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahentów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/878 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniającej dyrektywę 2013/36/UE w odniesieniu do podmiotów zwolnionych, finansowych spółek holdingowych, finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej, wynagrodzeń, środków i uprawnień nadzorczych oraz środków ochrony kapitału. Przepisy te, łącznie z odrębną propozycją legislacyjną dotyczącą wprowadzenia zmian w obszarze przymusowej restrukturyzacji w ww. rozporządzeniu, tzw. „daisy-chain”, wchodzi w skład Pakietu Bankowego i stanowią kluczowe wymogi prawne dla znakomitej części rynku finansowego Unii Europejskiej. Ostatnie zmiany mają na celu przede wszystkim wzmocnienie odporności sek-

tora bankowego na wstrząsy gospodarcze oraz stworzenie unijnych ram zrównoważonego finansowania gospodarki;

- **dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, uchylającą dyrektywę (UE) 2016/1148 (COM(2020)823)**. Projekt ma na celu wprowadzenie nowych środków zwiększających odporność i zdolności reagowania na incydenty cyberbezpieczeństwa. Osiągnięcie celu ma nastąpić między innymi poprzez zwiększenie liczby podmiotów objętych wspólnym (europejskim) systemem cyberbezpieczeństwa. Poprawienie działania w tym obszarze jest zgodne z unijnym celem dostosowania Europy do ery cyfrowej. Jednocześnie w związku z wyzwaniem, przed jakim stoi UE w dobie cyfryzacji, Komisja Europejska ogłosiła tzw. Pakiet cyberbezpieczeństwa. W jego skład, oprócz nowej Strategii Cyberbezpieczeństwa UE, wchodzi także projekt nowej dyrektywy w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii (tzw. dyrektywa NIS2), która uchyli obowiązującą dyrektywę NIS;
- **projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie cyfrowej odporności operacyjnej unijnego sektora finansowego (Digital Operational Resilience Act) (COM (2020) 595) oraz projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) zmieniającej dyrektywę 2006/43/EC, 2009/65/EC, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i EU/2016/2341**. Omawiane projekty dotyczyły zasadniczej zmiany w zakresie wymagań stawianych podmiotom rynku finansowego, zwiększenia wymagań dla podmiotów nadzorowanych w stosunku do obecnych regulacji KNF (Rekomendacja D oraz Wytyczne IT), wymuszenia zmiany dotychczas stosowanego modelu nadzorczego nie tylko w zakresie bezpieczeństwa IT, ale przede wszystkim w zakresie sprawowanego nadzoru nad bezpiecznym i stabilnym funkcjonowaniem podmiotów nadzorowanych w odniesieniu do realizowanych przez nie procesów krytycznych i kluczowych;
- **projekt rozporządzenia w sprawie rynków kryptoaktywów i zmieniającego dyrektywę (UE) 2019/1937 (MiCA)**. Projekt zakłada stworzenie jednolitych unijnych ram prawnych dla kryptoaktywów. Celem dokumentu jest wykorzystanie potencjału dynamicznie rozwijających się finansów cyfrowych poprzez uregulowanie kryptoaktywów nieobjętych dotychczas unijnymi przepisami dotyczącymi usług finansowych oraz tokenów będących pieniądzem elektronicznym, z zagwarantowaniem odpowiedniego poziomu ochrony konsumentów i stabilności systemu finansowego. W projekcie zawarto przepisy dotyczące m.in. emisji kryptoaktywów i wprowadzania ich do obrotu publicznego, udzielania zezwoleń emitentom tokenów będących pieniądzem elektronicznym, nabywania udziałów takich emitentów, określenia kryteriów, czy dany

token powiązany z aktywami jest znaczącym tokenem, wydawania zezwoleń i warunków działalności dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. Ujęto w nim także zakazy i szczególne wymogi mające na celu zapobieganie nadużyciom na rynkach kryptoaktywów oraz określono uprawnienia właściwych organów nadzorczych;

- **projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie systemu pilotażowego na potrzeby infrastruktur rynkowych opartych na technologii rozproszonego rejestru.** Celem projektu jest umożliwienie firmom inwestycyjnym, operatorom rynku i centralnym depozytom papierów wartościowych (CDPW) obsługę infrastruktury rynkowej opartej na technologii rozproszonego rejestru (ang. *Distributed Ledger Technology*, DLT) jako wielostronnej platformy obrotu DLT lub jako systemu rozrachunku papierów wartościowych DLT;
- **rozporządzenie z 31 marca 2021 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/2402 w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji w celu wsparcia odbudowy po kryzysie związanym z COVID-19.** Celem wydania rozporządzenia jest wspieranie procesu odbudowy po poważnym wstrząsie gospodarczym spowodowanym pandemią COVID-19 poprzez wprowadzanie ukierunkowanych zmian w istniejących przepisach finansowych. Rozporządzenie ma umożliwić, aby instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne angażowały swój kapitał tam, gdzie jest on najbardziej potrzebny, a unijne ramy regulacyjne ułatwiały ten proces, zapewniając jednocześnie, by instytucje działały z zachowaniem ostrożności. Poza elastycznością zapewnioną w istniejących przepisach, ukierunkowane zmiany rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 zapewniłyby wprowadzenie, w ramach unijnej koncepcji sekurytyzacji, dodatkowych narzędzi mających na celu wspieranie ożywienia gospodarczego po kryzysie związanym z COVID-19;
- **rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1847 z dnia 14 października 2021 r. w sprawie wyznaczenia ustawowego zamiennika dla niektórych terminów zapadalności stopy LIBOR dla franka szwajcarskiego (CHF LIBOR).** Rozporządzenie dotyczy zastąpienia wskaźników LIBOR 1M, 3M, 6M, 12M CHF odpowiednio zamiennikami Saron 1M, 3M, 6M, 12M od dnia 1 stycznia 2022 r., tj. od momentu zaprzestania opracowywania wskaźnika CHF LIBOR. Ta zmiana dotyczy umów finansowych, w szczególności umów o kredyt hipoteczny. Podstawą do wydania rozporządzenia wykonawczego jest art. 23b ust. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmie-

niającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014;

- **rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1848 z dnia 21 października 2021 r. w sprawie wyznaczenia zamiennika stopy Euro Overnight Index Average.** Rozporządzenie dotyczy zamiennika €STR, który ma zastosowanie przede wszystkim w transakcjach SWAP. Akt stosowany jest od dnia 3 stycznia 2022 r. Podstawą do wydania rozporządzenia wykonawczego jest art. 23b ust. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014;
- **dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2118 z dnia 24 listopada 2021 r. zmieniająca dyrektywę 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności.** Celem dyrektywy jest m.in. zwiększenie ochrony ofiar wypadków drogowych poprzez gwarancję wypłaty odszkodowania osobom poszkodowanym w wypadkach drogowych spowodowanych przez sprawców ubezpieczonych w upadłych zakładach ubezpieczeń, zharmonizowanie w ramach UE oświadczenia o przebiegu ubezpieczenia oraz podwyższenie minimalnych sum gwarancyjnych w ubezpieczeniu OC.

Ponadto UKNF uczestniczył w konsultacjach dotyczących projektu Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) na lata 2021–2027. Program krajowy FENG skierowany jest do wszystkich przedsiębiorców i w najbliższych latach ma być głównym źródłem wsparcia projektów innowacyjnych, badawczo-rozwojowych, zwiększających konkurencyjność polskiej gospodarki oraz łączących naukę z biznesem.

UKNF współpracował z Ministerstwem Finansów w prowadzonych w Radzie UE pracach nad uzgodnieniem treści dyrektywy nowelizującej dyrektywę Wypłacalność II oraz nowej dyrektywy ustanawiającej ramy prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Projekt nowelizacji dyrektywy Wypłacalność II obejmuje m.in. skonkretyzowanie przepisów dotyczących stosowania zasady proporcjonalności (w tym wprowadzenie nowej kategorii podmiotów – zakładów i grup o niskim profilu ryzyka), usprawnienie jakości nadzoru nad usługami transgranicznymi, wprowadzenie makroostrożnościowych narzędzi nadzorczych, zmiany dotyczące Europejskiego Zielonego Ładu. Drugi z projektów ma na celu ustanowienie w Unii Europejskiej zharmonizowanego

wanych procedur restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji wobec ubezpieczycieli i reasekuratorów, a także wprowadzenie narzędzi wczesnej interwencji nadzorczej, prewencyjnych planów naprawy i planów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji.

UKNF brał udział w projekcie „Nowe zjawiska na rynku finansowym” realizowanym w ramach Cyfrowej Agendy Nadzoru (CAN), którego zadaniem było przygotowanie przepisów adaptujących do polskiego porządku prawnego przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937 – Dz. Urz. UE L 347 z 20.10.2020. Efektem prac był projekt ustawy o świadczeniu usług finansowania społecznościowego złożony w Ministerstwie Finansów pod koniec 2020 r. W 2021 r. były kontynuowane prace nad wymienionym projektem.

10.5.2. DZIAŁANIA REGULACYJNO-OSTROŻNOŚCIOWE

10.5.2.1. REKOMENDACJE I WYTYCZNE KNF

REKOMENDACJA R (NOWELIZACJA)

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 15 kwietnia 2021 r. w drodze Uchwały Nr 129/2021 przyjęła Rekomendację R dotyczącą zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych, szacowania i ujmowania oczekiwanych strat kredytowych oraz zarządzania ryzykiem kredytowym.

Rekomendacja stanowi zbiór zasad oraz wytycznych dotyczących klasyfikacji ekspozycji kredytowych, szacowania i ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, zgodnie z przyjętą i obowiązującą w banku polityką rachunkowości oraz zarządzania ryzykiem kredytowym.

Postanowienia Rekomendacji R zostały opracowane z uwzględnieniem wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz Komitetu Bazylejskiego. Rekomendacja uwzględnia również wnioski wynikające z obserwacji i doświadczeń związanych z działaniami nadzorczymi, w tym ustaleniami inspekcji przeprowadzonych w bankach, oceną przyjętych w bankach rozwiązań i ich stosowaniem.

Rekomendacja R jest skierowana do banków krajowych oraz oddziałów banków zagranicznych w rozumieniu Prawa bankowego, sporządzających skonsolidowane lub jednostkowe sprawozdania finansowe zgodnie z MSR/MSSF. Wytyczne zawarte w Rekomendacji R dotyczą również podmiotów objętych skonsolidowanym sprawozdaniem banku, których podstawowa działalność generuje ryzyko kredytowe oraz

znajdujących się poza granicami Polski oddziałów banków krajowych.

Rekomendacja stanowi dla banków podstawę wprowadzenia zmian w zasadach wyceny ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych w regulacjach wewnętrznych banków, w tym w polityce rachunkowości.

Rekomendacja ujednocila i doprecyzowuje zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych, szacowania i ujmowania oczekiwanych strat kredytowych oraz zarządzania ryzykiem kredytowym. Wprowadzenie omawianych przepisów umożliwi większą porównywalność danych w sektorze bankowym, w szczególności w obszarach takich jak:

- szacowanie oczekiwanych strat kredytowych w banku – na poziomie szacowania oczekiwanych strat kredytowych, uwzględniania posiadanych przez banki zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, terminów tworzenia, aktualizowania i rozwiązywania odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Określono także kryteria grupowania ekspozycji według wspólnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Zobowiązano komitety audytu banków do monitorowania i analizowania skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem kredytowym w zakresie prawidłowego ustalania poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe;
- klasyfikacja ekspozycji kredytowych – na poziomie klasyfikacji ekspozycji kredytowych do poszczególnych faz ryzyka kredytowego określonych w MSSF 9: fazy 1. albo 2., albo 3. W rekomendacjach określono przesłanki, których wystąpienie pozwoli bankom na przypisanie ekspozycji do poszczególnych faz. Wskazano kryteria identyfikowania istotnej modyfikacji prowadzącej do zaprzestania ujmowania istniejącego składnika aktywów finansowych, a także zobowiązano bank do ustalenia zasad identyfikacji i klasyfikacji ekspozycji kredytowych z udzielonym udogodnieniem w spłacie, tj. ekspozycji restrukturyzowanych. Zobowiązano banki do określenia zasad i kryteriów identyfikacji ekspozycji nieobslugiwanych;
- wycena ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz modele MSSF 9 – na poziomie budowy i wyceny modeli MSSF 9. Banki powinny budować modele MSSF 9 i monitorować ich jakość w oparciu o zatwierdzone formalne zasady. Modele służące szacowaniu oczekiwanych strat kredytowych powinny podlegać walidacji według zasad i kryteriów określonych w Rekomendacji;
- ujawnianie informacji – banki powinny ujawniać informacje dotyczące znacznych zmian szacunków oczekiwanych strat kredytowych, ekspozycji na ryzyko kredytowe i znaczących koncentracji tego ryzyka. Zaproponowano zestaw informacji, które powinny być ujawniane w formie tabelarycznej.

Termin dostosowania się przez banki do Rekomendacji R został ustalony na 1 stycznia 2022 r.

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE LIKWIDACJI SZKÓD Z UBEZPIECZEŃ KOMUNIKACYJNYCH

W dniu 13 grudnia 2021 r. przedłożono Komisji Nadzoru Finansowego informację o projekcie Rekomendacji *dotyczących likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych* (dalej: Rekomendacje). Projekt Rekomendacji określa najistotniejsze z punktu widzenia organu nadzoru kwestie w likwidacji szkód z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów, ubezpieczenia autocasco, a także ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenia assistance. Rekomendacje mają zapewnić dostosowanie standardów procesu likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych do aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Rekomendacje mają zastąpić Wytyczne dotyczące likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych przyjęte 16 grudnia 2014 r. Pomimo że Wytyczne, które były przejawem oczekiwań nadzorczych, odegrały istotną rolę w poprawie jakości funkcjonowania obszaru likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych, co potwierdzają wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru i przeprowadzonych kontroli przez Komisję Nadzoru Finansowego, to jednak z uwagi na czas, jaki upłynął od ich przyjęcia (ponad 6 lat), zasadnym stało się dokonanie ich przeglądu.

Projekt Rekomendacji, po zapoznaniu się przez Komisję Nadzoru Finansowego, został, zgodnie z art. 365 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, poddany konsultacjom z zainteresowanymi podmiotami i instytucjami. Przedmiotowe konsultacje mają trwać do 21 lutego 2022 r.

ZMIANY REKOMENDACJI DLA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ DOTYCZĄCE BADANIA ADEKWATNOŚCI PRODUKTU Z 22 MARCA 2016 R.

W UKNF prowadzone były prace w zakresie zmiany „Rekomendacji dla zakładów ubezpieczeń dotyczących badania adekwatności produktu z 22 marca 2016 r.” Celem prac jest opracowanie nowej treści „Rekomendacji dla zakładów ubezpieczeń dotyczących badania adekwatności produktu”, uwzględniającej w szczególności zmienione otoczenie prawne w obszarze dystrybucji ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych oraz praktykę związaną z ich oferowaniem.

REKOMENDACJA A (NOWELIZACJA)

W 2021 r. trwały prace związane z opracowaniem projektu nowelizacji Rekomendacji A *dotyczącej zarządzania przez banki ryzykiem związanym z działalnością na instrumentach pochodnych*, która ma zastąpić Rekomendację A Komisji Nadzoru Finansowego z 2010 r.

Konieczność aktualizacji Rekomendacji A wynika z potrzeby dostosowania jej treści do obowiązujących przepisów prawa, bowiem od 2010 r. istotnie zmieniło się otoczenie regulacyjne determinujące określone obowiązki banków w zakresie zawierania i wykonywania transakcji na instrumentach pochodnych.

Celem znowelizowanej Rekomendacji A jest wskazanie bankom oraz zagranicznym instytucjom kredytowym w rozumieniu ustawy o obrocie i oddziałom banków zagranicznych działającym na terytorium RP dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem związanym z transakcjami na instrumentach pochodnych. Wskazać należy, że dokument ten będzie mieć charakter uzupełniający w stosunku do powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

REKOMENDACJA G (NOWELIZACJA)

W 2021 r. kontynuowane były prace związane z opracowaniem projektu nowelizacji Rekomendacji G *dotyczącej zarządzania ryzykiem stopy procentowej w bankach* mające na celu dostosowanie jej wymogów do zmieniających się regulacji w zakresie ryzyka rynkowego i ryzyka stopy procentowej na świecie, zwłaszcza Wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) z 19 lipca 2018 r. (Wytyczne w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego, EBA/GL/2018/02).

Jednakże dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/878 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2013/36/UE w odniesieniu do podmiotów zwolnionych, finansowych spółek holdingowych, finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej, wynagrodzeń, środków i uprawnień nadzorczych oraz środków ochrony kapitału (CRD V) wprowadziła nowe przepisy dotyczące ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym, w tym mandaty dla EBA do opracowania:

- regulacyjnych standardów technicznych określających standardową metodykę i uproszczoną standardową metodykę,
- regulacyjnych standardów technicznych dotyczących nadzorczych testów wartości odstających (SOT),
- wytycznych dotyczących ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym oraz ryzyka z tytułu potencjalnych zmian spreadów kredytowych (CSRBB).

W oczekiwaniu na wymienione regulacje opracowano projekt znowelizowanej Rekomendacji G, uwzględniając m.in. przepisy Standardów Komitetu Bazylejskiego (ang. *Standards Interest rate risk in the banking book*) Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego (BCBS) z dnia 21 kwietnia 2016 r. włączonych następnie do skonsolidowanego dokumentu Basel Framework z dnia 15 kwietnia 2019 r.

Prawdopodobnie w pierwszej połowie 2022 r. EBA sfinalizuje prace nad wskazanymi dokumentami. Prace nad projektem nowelizacji Rekomendacji G będą finalizowane, gdy znane będą nowe regulacyjne standardy techniczne oraz wytyczne EBA dotyczące IRRBB i CSRBB, gdyż nowe otoczenie regulacyjne wymusi modyfikację projektu.

Zaktualizowana Rekomendacja G ma stanowić nie tylko uzupełnienie istniejących regulacji, ale także ma zawierać rekomendacje, które nie zostały ujęte w ww. regulacjach, w szczególności takie, które dotyczą specyfiki polskiego rynku finansowego i sektora bankowego oraz rekomendacje stanowiące uwypuklenie i rozwinięcie postanowień ww. regulacji.

REKOMENDACJA U (NOWELIZACJA)

W 2021 r. trwały prace związane z opracowaniem projektu Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance. Projektowana nowelizacja Rekomendacji U ma na celu dostosowanie jej wymogów do zmienionego otoczenia prawnego w obszarze dystrybucji produktów ubezpieczeniowych. Zaktualizowana Rekomendacja U ma zastąpić dotychczas obowiązującą Rekomendację U Komisji Nadzoru Finansowego z czerwca 2014 r., wyznaczającą standardy współpracy podmiotów zainteresowanych oferowaniem klientom produktów ubezpieczeniowych w ramach bancassurance.

10.5.2.2. WYBRANE STANOWISKA KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO, STANOWISKA W FORMIE KOMUNIKATÓW UKNF ORAZ MATERIAŁY W FORMIE Q&A

STANOWISKO UKNF Z DNIA 16 LUTEGO 2021 R. W SPRAWIE ZARZĄDZANIA PRODUKTOWEGO

W Stanowisku z 16 lutego 2021 r. szczegółowo omówiono wybrane aspekty realizacji wymogów z zakresu zarządzania produktowego w działalności firm inwestycyjnych, które rekomendują, oferują lub w inny sposób umożliwiają nabycie lub objęcie instrumentów finansowych. Wyjaśnienia zawarte w dokumencie wspierają spójne i prawidłowe przełożenie wymogów regulacyjnych na strategię dystrybucyjne firm inwestycyjnych.

Stanowisko zawiera również przykłady dobrych i złych praktyk w zakresie sprzedaży produktów inwestycyjnych klientom, a także wskazuje na zasady komunikacji marketingowej kierowanej do klientów w ramach poszczególnych grup docelowych.

Publikacja zwiększa pewność prawną oraz wzmacnia ochronę inwestorów zagrożonych zjawiskiem missellingu.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 30 KWIEŚNIA 2021 R. W SPRAWIE PLANÓW AWARYJNYCH WYNIKAJĄCYCH Z BMR

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przedmiotowym stanowiskiem zwraca uwagę sektora bankowego na obowiązek sporządzenia planów wskazanych w art. 28 ust. 2 rozporządzenia BMR, z uwzględnieniem przyczyn ich powstania – tj. ze względu na istotną zmianę wskaźnika referencyjnego lub zaprzestanie jego opracowywania. Stanowisko porusza również zagadnienia dotyczące uwzględnienia ww. planów w umowach finansowych (umowach kredytu), w tym w umowach tzw. „starego portfela”.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 23 WRZEŚNIA 2021 R. W SPRAWIE STOSOWANIA WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH W ROZUMIENIU BMR SKIEROWANE DO KREDYTODAWCÓW

W stanowisku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego wyjaśnia, czym są wskaźniki referencyjne używane przez kredytodawców w umowach kredytu konsumenckiego oraz hipotecznego. Ponadto Urząd Komisji Nadzoru Finansowego wskazuje różnice w sposobie ustalania wysokości zmiennej stopy oprocentowania w kredytach hipotecznych i konsumenckich oraz zasady stosowania zmiennej stopy oprocentowania w umowach ww. rodzajów kredytu.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 2021 R. DOTYCZĄCE REALIZACJI OBOWIĄZKÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 8 UST. 1, UST. 3 I UST. 4 ORAZ ART. 2 UST. 3 PKT 2 USTAWY O DYSTRYBUCJI UBEZPIECZEŃ PRZEZ DYSTRYBUTORÓW UBEZPIECZEŃ

Stanowisko ma na celu zwrócenie uwagi na istotne zagadnienia dotyczące sposobu realizacji obowiązków określonych w art. 8 ust. 1, ust. 3 i ust. 4 oraz art. 2 ust. 3 pkt 2 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń w zakresie:

- określenia wymagań i potrzeb klienta w zakresie ochrony ubezpieczeniowej oraz proponowania umowy zgodnej z tymi wymaganiami i potrzebami,
- wykonywanych czynności w obszarze określenia potrzeb i wymagań klienta, w przypadku przedsiębiorców wyłączonych spod regulacji ustawy o dystrybucji,
- realizacji obowiązków informacyjnych.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 11 SIERPNI 2021 R. DOTYCZĄCE NADZORU WYKONYWANEGO PRZEZ FIRMĘ INWESTYCYJNĄ NAD JEJ AGENTAMI

Stanowisko odnosi się do praktycznych aspektów stosowania przez firmy inwestycyjne art. 79 ust. 6a ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Wyjaśnia naturę relacji łączącej firmę inwestycyjną z jej

agentem oraz pokazuje, jak działania agenta rzucają na sytuację prawną firmy inwestycyjnej, a także przedstawia stany faktyczne obrazujące dobre i złe praktyki w sferze nadzoru firmy inwestycyjnej nad działalnością agenta.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2021 R. W ZWIĄZKU Z RYZYKIEM NIEDOSTOSOWANIA DO 10 LISTOPADA 2021 R. POLSKIEGO PORZĄDKU PRAWNEGO DO PRZEPISÓW ROZPORZĄDZENIA W SPRAWIE DOSTAWCÓW USŁUG FINANSOWANIA SPOŁECZNOŚCIOWEGO

W publikacji z 3 października 2021 r. zwięźle omówiono zasady działania platform crowdfundingowych w pierwszym roku stosowania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937, tj. w okresie przejściowym. Dokument omawia również problematykę licencjonowania dostawców usług finansowania społecznościowego w okresie poprzedzającym finalizację właściwych aktów delegowanych oraz ustawy umożliwiającej stosowanie rozporządzenia w Polsce.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 20 PAŹDZIERNIKA 2021 R. W SPRAWIE DOSTOSOWANIA DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ DO WYMOGÓW DECYZJI Z DNIA 15 LIPCA 2021 R. W PRZEDMIOCIE ZAKAZÓW WPROWADZANIA DO OBROTU, DYSTRYBUCJI I SPRZEDAŻY PRODUKTÓW INWESTYCYJNYCH - UMÓW UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE, JEŻELI SĄ ZWIĄZANE Z UBEZPIECZENIOWYM FUNDUSZEM KAPITAŁOWYM

Stanowisko wskazuje oczekiwania organu nadzoru w zakresie istotnych aspektów systemu zarządzania, związane z zapewnieniem przez zakłady ubezpieczeń zgodności z wymogami decyzji, a także obowiązku przeprowadzania testów i analiz, mających na celu weryfikację zgodności z tymi wymogami. Adresatem stanowiska są zakłady ubezpieczeń posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce i zakłady operujące na terenie Polski w oparciu o swobodę działalności oraz swobodę świadczenia usług.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 26 PAŹDZIERNIKA 2021 R. W SPRAWIE NIEKTÓRYCH ASPEKTÓW DOTYCZĄCYCH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I ALTERNATYWNYCH SPÓŁEK INWESTYCYJNYCH

Stanowisko określa oczekiwania UKNF odnośnie do sposobu realizacji niektórych obowiązków określonych w przepisach prawa regulujących funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem.

STANOWISKO KNF Z DNIA 9 GRUDNIA 2021 R. W SPRAWIE POLITYKI DYWIDENDOWEJ BANKÓW KOMERCYJNYCH, BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH I ZRZESZAJĄCYCH, ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ, ZAKŁADÓW REASEKURACJI, ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI, TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH, POWSZECHNYCH TOWARZYSTW EMERYTALNYCH ORAZ DOMÓW MAKLERSKICH W 2022 R.

Bezpośrednim celem polityki dywidendowej KNF jest zapewnienie stabilności polskiego sektora finansowego poprzez dostosowywanie bazy kapitałowej podmiotów nadzorowanych do poziomu ponoszonego przez nie ryzyka oraz ochrona odbiorców usług finansowych tych podmiotów.

Banki komercyjne: możliwość wypłaty dywidendy przez banki komercyjne uzależniono od wielu czynników określających kondycję poszczególnych banków oraz ryzyko, na jakie są wyeksponowane. Pierwszy raz w polityce dywidendowej uwzględniono dodatkowy narzut kapitałowy wyznaczony w ramach filara II (P2G), dzięki czemu możliwość wypłaty do 75% i do 100% zysku wypracowanego w 2021 r. zarezerwowana została dla banków, które utrzymują nadwyżkę kapitałową ponad poziom uwzględniający wrażliwość banku na niekorzystne scenariusze makroekonomiczne, mierzoną przy pomocy wyników stress testów nadzorczych.

Banki spółdzielcze i zrzeszające: w porównaniu ze stanowiskiem KNF w sprawie polityki dywidendowej banków spółdzielczych z dnia 16 grudnia 2020 r., zmianie uległo podstawowe kryterium do wypłaty dywidendy – tj. kryterium, zgodnie z którym zmniejszenie zysku o więcej niż 30% r/r lub zmniejszenie funduszy własnych oznaczało brak możliwości wypłaty dywidendy za 2020 r. W stanowisku KNF z dnia 9 grudnia 2021 r. zostało ono zastąpione kryterium odnoszącym się do wysokości wskaźnika C/I – poziom wskaźnika powyżej 85% oznacza niespełnienie warunku do wypłaty dywidendy. Pozostałe kryteria nie uległy zmianie. Banki zrzeszające, podobnie jak przed rokiem, powinny stosować się do ogólnych założeń polityki dywidendowej określonej dla banków komercyjnych.

Zakłady ubezpieczeń/reasekuracji: w porównaniu ze stanowiskiem organu nadzoru w sprawie polityki dywidendowej zakładów ubezpieczeń z dnia 16 grudnia 2020 r., kryteria pozwalające na wypłatę dywidendy nie uległy zmianie. Jednocześnie wypłatę dywidendy ograniczono do wysokości równej 100% wielkości zysku wypracowanego w 2020 r. (z uwzględnieniem dotychczas wypłaconych dywidend z zysku 2020 r.) oraz 50% wielkości zysku wypracowanego w 2021 r., przy czym pokrycie wymogów kapitałowych (po odliczeniu od środków własnych przewidywanych dywidend) według stanu na 31 grudnia 2021 r. oraz dla kwartału, w którym wypłacono dywidendę, będzie

na poziomie co najmniej 175% dla zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w dziale I oraz co najmniej 150% dla zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w dziale II.

Towarzystwa funduszy inwestycyjnych: w przypadku towarzystw funduszy inwestycyjnych kryteria wypłaty dywidendy nie uległy zmianie w porównaniu do stanowiska organu nadzoru w sprawie polityki dywidendowej TFI z dnia 16 grudnia 2020 r. Utrzymana została możliwość wypłaty dywidendy na poziomie wyższym niż 100% zysku netto za rok poprzedni pod warunkiem spełniania kryteriów przewidzianych dla wypłaty dywidendy na poziomie do 100% zysku netto za rok poprzedni oraz dodatkowych, bardziej restrykcyjnych warunków, zakładających ostatnią ocenę końcową BION równą 1 oraz zapewnienie wskaźnika pokrycia wymogu kapitałowego na poziomie nie niższym niż 2,5.

Powszechne towarzystwa emerytalne: KNF zarekomendowała, aby dywidendę na poziomie do 100% zysku osiągniętego w 2021 r. wypłacić mogły w 2022 r. PTE, które stale spełniają ustawowe wymogi kapitałowe, otrzymały ocenę końcową BION na poziomie dobrym lub zadowalającym, przy zachowaniu wartości kapitału własnego i wartości aktywów płynnych, powiększonych o wartość środków Funduszu Gwarancyjnego przypadającą na towarzystwo na poziomie nie niższym niż 1% wartości aktywów netto wszystkich funduszy emerytalnych zarządzanych przez powszechne towarzystwo emerytalne.

Jednocześnie dopuszcza się wypłatę dywidendy w kwocie wyższej niż 100% zysku netto za 2021 r., dla tych PTE, które spełniają powyżej wskazane kryteria oraz uzyskały dobrą ocenę BION, a kwota wypłaty nie spowoduje, aby w 2022 r. wartość aktywów płynnych, powiększona o wartość środków Funduszu Gwarancyjnego przypadającą na towarzystwo stanowiła nie mniej niż 1,75% wartości aktywów netto wszystkich funduszy emerytalnych zarządzanych przez powszechne towarzystwo emerytalne.

Podejmując decyzję o wypłacie dywidendy, PTE powinny również uwzględnić dodatkowe potrzeby kapitałowe w perspektywie 12 miesięcy od momentu zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2021 r. związane z zarządzaniem funduszami zdefiniowanej daty zgodnie z ustawą o pracowniczych planach kapitałowych oraz zgłoszone w okresie od dnia podjęcia ostatniej uchwały o podziale zysku roszczenia uczestników funduszy emerytalnych wobec towarzystwa, w związku z nienależytym zarządzaniem funduszami emerytalnymi.

Domy maklerskie: Stanowisko w sprawie polityki dywidendowej w zakresie domów maklerskich zostało zmienione w porównaniu do stanowiska

z 16 grudnia 2020 r. w celu dostosowania zastosowanych kryteriów umożliwiających wypłatę dywidendy do obowiązującego od dnia 26 czerwca 2021 r. rozporządzenia 2019/2033 zmieniającego zasady wyznaczania wymogów ostrożnościowych. Określono również zasady wypłaty dywidendy dla domów maklerskich, które spełniają normy rozporządzenia 2019/2033, korzystając z przepisów przejściowych. W pozostałym zakresie stanowisko pozostało bez zmian.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 23 GRUDNIA 2021 R. W SPRAWIE UTRWALANIA KONTAKTÓW Z KLIENTAMI FIRM INWESTYCYJNYCH

Stanowisko dotyczy utrwalania, rejestrowania, przechowywania i archiwizacji kontaktów firm inwestycyjnych z klientami i potencjalnymi klientami. W publikacji omówiono cele regulacji oraz praktyczne aspekty realizacji wymogów. Stanowisko wskazuje również na podejście nadzorcze w poszczególnych obszarach obowiązków firm inwestycyjnych, w szczególności w zakresie sporządzania notatek. Podkreślono również aspekt wykorzystywania informacji zgromadzonych w toku rejestracji kontaktów przez komórki kontroli wewnętrznej firmy inwestycyjnej.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 15 STYCZNIA 2021 R. W SPRAWIE MOŻLIWOŚCI PRZESYŁANIA TESTOWYCH WERSJI RAPORTÓW ESEF W ŚRODOWISKU PRODUKCYJNYM ELEKTRONICZNEGO SYSTEMU PRZEKAZYWANIA INFORMACJI (ESPI)

Komunikat informuje o udostępnieniu przez UKNF funkcjonalności przesłania testowych wersji raportów ESEF w środowisku produkcyjnym Elektronicznego Systemu Przesyłania Informacji (ESPI). Powyższe działanie miało na celu wsparcie emitentów w możliwie dobrym przygotowaniu się do raportowania zgodnego z ESEF.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 11 LUTEGO 2021 R. DOTYCZĄCY INTERPRETACJI ART. 31 UST. 1 USTAWY O UBEZPIECZENIACH OBOWIĄZKOWYCH

Dążąc do tego, aby praktyka wszystkich zakładów ubezpieczeń oferujących w Polsce ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych była spójna, UKNF zamieścił na stronie internetowej KNF komunikat skierowany do zakładów ubezpieczeń, w którym zawarto interpretację art. 31 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Niniejszy komunikat zawiera informacje o konsekwencjach przeniesienia własności pojazdu na ubezpieczającego niebędącego właścicielem tego pojazdu w momencie zawierania umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 11 LUTEGO 2021 R. DLA NABYWCÓW POJAZDÓW MECHANICZNYCH, UBEZPIECZONYCH W RAMACH UMOWY OBOWIĄZKOWEGO UBEZPIECZENIA OC POSIADACZY POJAZDÓW MECHANICZNYCH

Na stronie internetowej KNF zamieszczono drugi komunikat odnoszący się do konsekwencji przeniesienia własności pojazdu na ubezpieczającego niebędącego właścicielem tego pojazdu w momencie zawierania umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Komunikat ten został skierowany do posiadaczy pojazdów mechanicznych, którym przypomniano o prawie nabywcy pojazdu do wypowiedzenia umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych obowiązującej w chwili transakcji, a także o obowiązku zawarcia umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych na kolejny okres (nawet jeżeli nabywca nie wypowiedział umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, z którą kupił dany pojazd).

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 13 KWIETNIA 2021 R. W SPRAWIE WEJŚCIA W ŻYCIE REGULACJI PRZESUWAJĄCYCH TERMIN RAPORTOWANIA ZGODNEGO Z ESEF

Komunikat informuje o opublikowaniu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, zawierającej przepisy regulujące termin rozpoczęcia raportowania zgodnego z Jednolitym Europejskim Formatem Raportowania (ESEF). Zgodnie z tymi przepisami emitent, którego papiery wartościowe zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, może zdecydować o niestosowaniu jednolitego elektronicznego formatu raportowania (ang. *european single electronic format*, ESEF) w stosunku do raportów rocznych oraz skonsolidowanych raportów rocznych zawierających odpowiednio sprawozdania finansowe oraz skonsolidowane sprawozdania finansowe za rok obrotowy rozpoczynający się w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2020 r. i sporządzić te raporty na zasadach dotychczasowych.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 27 KWIETNIA 2021 R. DOTYCZĄCY WYTYCZNYCH ESMA W SPRAWIE PROSPEKTU

Komunikat informuje, że od dnia 4 maja 2021 r. do zatwierdzanych prospektów będą miały zastosowanie „Wytyczne dotyczące obowiązków informacyjnych przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie prospektu (ESMA32-382-1138)”, które zastępują dotychczas stosowane „ESMA update of the CESR recommendations_The consistent implementation of Commission Regulation (EC) No 809/2004 implementing the Prospectus Directive (ESMA/2013/319)”.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 2 CZERWCA 2021 R. WS. PRZEDŁUŻENIA TERMINU NA DOSTOSOWANIE DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH DO PRZEPISU ART. 42B UST. 1 USTAWY O FUNDUSZACH INWESTYCYJNYCH

Zgodnie z komunikatem termin na dostosowanie wskazanej działalności został przedłużony do dnia 30 września 2021 r.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 9 LIPCA 2021 R. W SPRAWIE REALIZACJI OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCYCH Z ART. 52 USTAWY O KREDYCIE KONSUMENCKIM

UKNF dokonał analizy dotyczącej praktyki wybranych banków w zakresie realizacji obowiązków wynikających z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim – rozliczenia z konsumentem kredytu w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości i oczekuje, że kredytodawcy wprowadzą takie wewnętrzne rozwiązania systemowe, które zagwarantują im realizację obowiązku wynikającego z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim z należytą starannością i skutecznością. UKNF nie narzuca kredytodawcom konkretnych rozwiązań w tym zakresie, pozostawiając do decyzji zarządów poszczególnych podmiotów wybór narzędzi umożliwiających im realizację obowiązku wynikającego z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 16 LIPCA 2021 R. PREZENTUJĄCY WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEGO PRZEGLĄDU ORZECZEŃ SĄDÓW POWSZECHNYCH, DOTYCZĄCYCH ZWROTU KOSZTÓW NAJMU POJAZDU ZASTĘPCZEGO W RAMACH UBEZPIECZENIA OC POSIADACZY POJAZDÓW MECHANICZNYCH I ODWOŁUJĄCYCH SIĘ DO UCHWAŁY SĄDU NAJWYŻSZEGO Z DNIA 24 SIERPNIĄ 2017 R. (SYGN. III CZP 20/17); DALEJ: UCHWAŁA III CZP 20/17

Na stronie internetowej KNF zamieszczono komunikat informujący o ww. wnioskach, skierowany do potencjalnych poszkodowanych, którzy mogą stanąć przed decyzją o najmie pojazdu zastępczego na koszt zakładu ubezpieczeń ubezpieczającego odpowiedzialność cywilną sprawcy. Dokonany przegląd orzecznictwa pozwolił ustalić, jak generalne zasady wskazane w uchwale III CZP 20/17 stosowane są przez sądy powszechne, rozstrzygające spory między poszkodowanymi a zakładami ubezpieczeń. Na skutek tego UKNF ustalił, jakiego postępowania poszkodowany może oczekiwać od zakładu ubezpieczeń i jakich działań nie powinien sam podejmować. Informacje zawarte w komunikacie powinny pomóc poszkodowanym podjąć świadomą decyzję o najmie tak, aby z jednej strony zapewnić sobie możliwość korzystania z pojazdu zastępczego w sposób maksymalnie zbliżony do korzystania z własnego pojazdu, a z drugiej uniknąć wygenerowania kosztów najmu, których zakład ubezpieczeń – zgodnie z analizowanym orzecznictwem – pokrywać nie musi.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 26 LIPCA 2021 R. DOTYCZĄCY REALIZACJI PRZEZ DOSTAWCÓW USŁUG PŁATNICZYCH OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCYCH Z ART. 143B USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH

Dokument ten jest rezultatem analizy rynkowej dokonanej przez UKNF. Przeprowadzona analiza wykazała nieprawidłowości w proceduralnej identyfikacji procesu, niedostateczne zarządzanie oraz kontrolę istniejących procesów, w tym w zakresie terminowej realizacji obowiązków wynikających z art. 143b ustawy o usługach płatniczych. UKNF zakomunikował oczekiwanie niezwłocznego wprowadzenia takich wewnętrznych rozwiązań systemowych, proceduralnych, także kontrolnych, które zagwarantują realizację wykonywania obowiązków z art. 143b ww. ustawy z wymaganą starannością i zachowaniem ustawowych terminów. W dniu 18 listopada 2021 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli UKNF ze ZBP oraz przedstawicielami banków, którego przedmiotem było wyjaśnienie wątpliwości ZBP i banków w zakresie oczekiwanego przez UKNF dostosowania infrastruktury IT na potrzeby realizacji obowiązków z art. 143b ustawy o usługach płatniczych.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 3 SIERPNI 2021 R. DOTYCZĄCY BLOKADY RACHUNKÓW BANKOWYCH W PRZYPADKU OGŁOSZENIA UPADŁOŚCI KONSUMENCKIEJ

Komunikat został sporządzony w związku z analizą rynkową przeprowadzoną przez UKNF, z której wynikała rozbieżność wśród podmiotów nadzorowanych, co do momentu dokonania blokady środków z rachunku bankowego, w przypadku ogłoszenia upadłości konsumenckiej klienta będącego posiadaczem rachunku. Organ nadzoru przedstawił stanowisko, że banki powinny na bieżąco śledzić Monitor Sądowy i Gospodarczy (po 1 grudnia 2021 r. Krajowy Rejestr Zadłużonych) pod kątem obwieszczeń dotyczących ogłoszeń postanowień o upadłości konsumenckiej posiadaczy rachunków prowadzonych przez te banki i dokonywać na podstawie takich obwieszczeń niezwłocznych blokad rachunków. Dodatkowo UKNF wskazał, że podmiot nadzorowany prowadzący rachunek powinien powstrzymać się z wypłatą środków znajdujących się na rachunku upadłego lub z wyko-

nywaniem innych dyspozycji upadłego dotyczących zablokowanego rachunku, do momentu otrzymania stosownej dyspozycji ze strony syndyka, chyba że na podstawie posiadanych informacji są w stanie jednoznacznie ocenić, że środki znajdujące się na rachunku nie wchodzi do masy upadłości.

Q&A DOTYCZĄCE WYMOGÓW PRAWNYCH DLA CZŁONKÓW ZARZĄDU TFI, KTÓRYCH POWOŁANIE WYMAGA UZYSKANIA ZGODY KNF

21 stycznia 2021 r. UKNF opublikował odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące wymogów prawnych dla członków zarządu TFI, których powołanie wymaga uzyskania zgody KNF. Opracowanie, składające się z 7 kategorii tematycznych, służy ograniczeniu ryzyka prawnego niedostosowania działalności TFI do nowych wymogów prawnych.

Q&A DOTYCZĄCE OBOWIĄZKÓW PODMIOTÓW NADZOROWANYCH PRZEZ KNF W ZAKRESIE POLITYKI WYNAGRODZEŃ I SPRAWOZDANIA O WYNAGRODZENIACH, O KTÓRYCH MOWA W ROZDZIALE 4A USTAWY O OFERCIE

15 czerwca 2021 r. UKNF opublikował odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące obowiązków podmiotów nadzorowanych przez KNF w zakresie polityki wynagrodzeń i sprawozdania o wynagrodzeniach, o których mowa w Rozdziale 4a ustawy o ofercie. Opracowanie zawiera 23 szczegółowe odpowiedzi oraz dodatkowe wyjaśnienia ułatwiające emitentom realizację obowiązków informacyjnych.

Q&A DOTYCZĄCE OFERT PUBLICZNYCH ORAZ PROSPEKTÓW

W dniu 27 lipca 2021 r. na stronie internetowej KNF został opublikowany materiał Q&A, w którym ujęte zostały odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące ofert publicznych oraz prospektów.

Szczegółowy wykaz stanowisk/komunikatów Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, komunikatów UKNF oraz materiałów w formie Q&A zamieszczono w tabeli 12.8.2. w Aneksie 12.8.

10.6. DZIAŁANIA ZWIĄZANE ZE ZWALCZANIEM NADUŻYĆ NA RYNKU FINANSOWYM

10.6.1. POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCE I ADMINISTRACYJNE

W 2021 r. KNF prowadziła 25 postępowań wyjaśniających w celu ustalenia, czy istniały podstawy do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia

przestępstwa, określonego w ustawach regulujących funkcjonowanie rynku finansowego w Polsce oraz 1 postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia, czy istniały podstawy wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie naruszenia przepisów prawa w zakresie podlegającym nadzorowi Komisji.

Tabela 69. Liczba postępowań administracyjnych (I instancja) prowadzonych przez KNF w 2021 r. w podziale na akty prawne

Lp.	Akt prawny	Liczba postępowań administracyjnych
1.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie MAR)	10
2.	Prawo bankowe	1
3.	ustawa o obrocie	9
4.	ustawa o ofercie	47
5.	ustawa o funduszach inwestycyjnych	8
6.	ustawa o działalności ubezpieczeniowej	2
7.	ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych	14
8.	ustawa o biegłych rewidentach	7
9.	ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy	10
10.	Ordynacja podatkowa	7
11.	inne ustawy	34
Razem		149

Źródło: opracowanie własne UKNF

Prowadzone postępowania administracyjne dotyczyły:

- niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków związanych z niezwłocznym podawaniem do wiadomości publicznej informacji poufnych (art. 17 ust. 1 rozporządzenia MAR) – 6,
- niewywiązania się z obowiązku zawiadomienia o dokonaniu transakcji przez osobę pełniącą obowiązki zarządcze lub osobę blisko z nią związaną (art. 19 rozporządzenia MAR) – 4,
- manipulacji instrumentem finansowym (art. 39 ustawy o obrocie) – 1,
- niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 ustawy o ofercie) – 10,
- nałożenia kar na członków zarządu emitenta w związku z rażącym naruszeniem przez emitenta

- art. 56 ustawy o ofercie (art. 96 ust. 6 ustawy o ofercie) – 14,
- nałożenia kar na członków rady nadzorczej emitenta w związku z rażącym naruszeniem przez emitenta art. 56 ustawy o ofercie (art. 96 ust. 6a ustawy o ofercie) – 13⁶³,
- niewywiązania się lub nienależytego wywiązania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 ustawy o ofercie) – 4,
- niewywiązania się lub nienależytego wywiązania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 w zw. z art. 87 ustawy o ofercie) – 5,
- niewywiązania się lub nienależytego wywiązania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 i art. 73 ustawy o ofercie w zw. z art. 87 ustawy o ofercie) – 1,

⁶³ Przy czym 1 postępowanie dotyczyło odpowiedzialności osoby pełniącej funkcje zarówno w radzie nadzorczej, jak i oddelegowanego do pełnienia funkcji w zarządzie.

- przestrzegania przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu w jednostce zainteresowania publicznego – 1,
- udzielenia ulgi w spłacie kary pieniężnej (art. 67a Ordynacji podatkowej) – 7,
- nałożenia kary na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 1 ustawy o ofercie w związku z nienależytym wykonaniem obowiązku informacyjnego określonego w art. 56 ust. 1 pkt 1 ustawy o ofercie w zw. z art. 154 ustawy o obrocie, w zakresie informacji poufnej – 1,
- przestrzegania przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu w jednostce zainteresowania publicznego – 3,
- naruszenia przepisów prawa lub regulaminów i innych przepisów wewnętrznych w związku z wykonywaniem zawodu doradcy inwestycyjnego oraz maklera papierów wartościowych – 3,
- nieprawidłowości w działalności prezesa zarządu domu maklerskiego w związku z naruszeniami przepisów prawa dokonanych przez dom maklerski (art. 169a ust. 1 ustawy o obrocie) – 1,
- nałożenia kary pieniężnej i cofnięcia w części zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej w związku z licznymi naruszeniami ustawy o obrocie, rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/565 – 1,
- naruszenia obowiązków opracowania i wdrożenia przez dom maklerski odpowiedniego i kompleksowego systemu zarządzania ryzykiem oraz naruszenia obowiązku zapewnienia przez zarząd domu maklerskiego skutecznego i ostrożnego zarządzania domem maklerskim oraz prawidłowego funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem w domu maklerskim – 1,
- zaprzestania spełniania warunków, które były podstawą udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej, o których mowa w art. 103 ust. 1 ustawy o obrocie – 1,
- nieprawidłowości związanych z wykonywaniem działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych i fundusze inwestycyjne (zarządzanie funduszami inwestycyjnymi przez towarzystwo w sposób nierzetelny i nieprofesjonalny, niezapewniający zachowania należytej staranności i nieuwzględniający najlepiej pojętego interesu zarządzanych funduszy oraz ich uczestników, nieprawidłowe wykonywanie bieżącego nadzoru nad podmiotem, któremu towarzystwo powierzyło zarządzanie portfelem inwestycyjnym funduszy inwestycyjnych, przekraczanie ograniczeń inwestycyjnych, nieprawidłowa wycena aktywów, udział funduszy inwestycyjnych w walnych zgromadzeniach emitentów, pobieranie nienależnych opłat za zarządzanie od uczestników) – 4,
- nałożenia kary na towarzystwo funduszy inwestycyjnych w związku z naruszeniem przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych art. 45a ust. 4a oraz art. 48 ust. 2a pkt 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych – 1,
- niedotrzymania terminów w zakresie likwidacji szkód (art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) – 14,
- braku zapewnienia skutecznego zarządzania aktywami i zobowiązaniami oraz lokowania środków finansowych w aktywa, których ryzyka zakład ubezpieczeń nie mógł właściwie określić, mierzyć oraz którym nie mógł właściwie zarządzać (art. 56 ust. 1 w zw. z art. 57 ust. 2 pkt 2, art. 276 ust. 1 w zw. z art. 276 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 2,
- nieprawidłowości w stosunku do dystrybutorów ubezpieczeń związanych z podejrzeniem naruszenia przepisów ustawy o dystrybucji ubezpieczeń – 32,
- wykonywania funkcji depozytariusza funduszy inwestycyjnych z naruszeniem obowiązków wynikających z ustawy o funduszach inwestycyjnych – 3,
- niedochowania zobowiązania, o którym mowa w art. 25h ust. 3 Prawa bankowego – 1,
- nałożenia kary administracyjnej w związku z naruszeniem obowiązków określonych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy (art. 151 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy) – 10,
- naruszenia ustawy o biegłych rewidentach – 3,
- naruszenia ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa – 1,
- naruszenia ustawy o kredycie hipotecznym – 1.

Tabela 70. Liczba postępowań wyjaśniających i administracyjnych (I instancja) wszczętych oraz zamkniętych w latach 2018–2021

Wyszczególnienie	2018		2019		2020		2021	
	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zamkniętych postępowań	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zamkniętych postępowań	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zamkniętych postępowań	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zamkniętych postępowań
Wyjaśniające	5	1	13	13	19	24	15	11
Administracyjne	56	68	45	112	37	71	84	44
Razem	61	69	58	125	56	95	95	57

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. wydano 58 decyzji administracyjnych (I instancja), w tym:

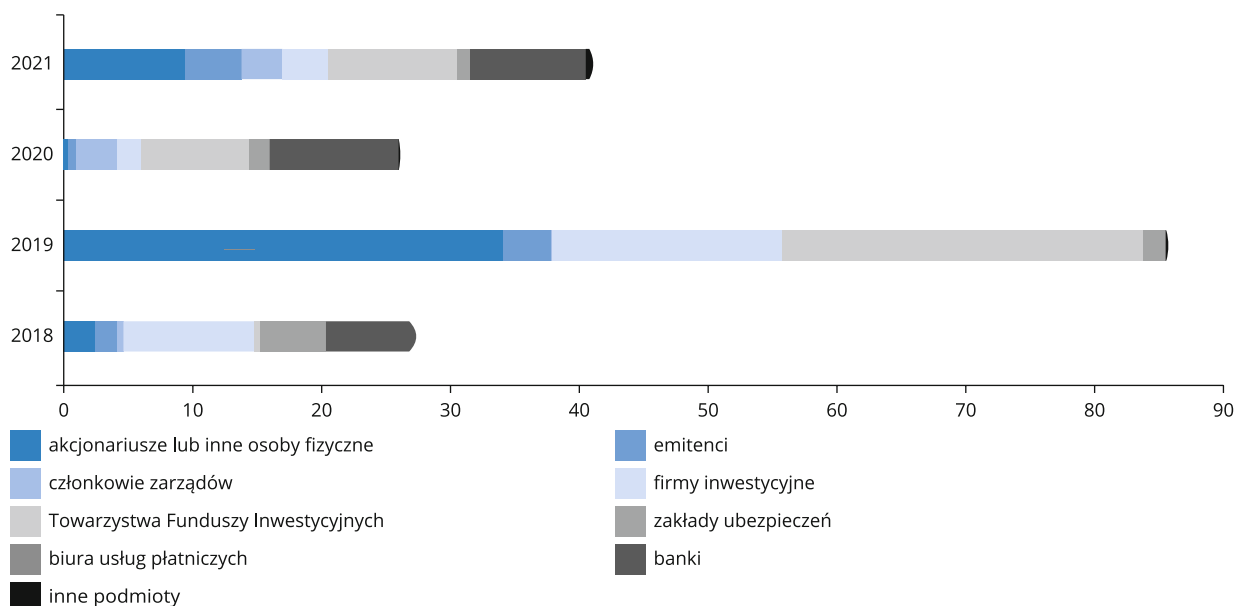
- 27 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej,
- 13 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej i umorzeniu postępowania administracyjnego w części,
- 1 decyzję o nałożeniu kary administracyjnej,
- 9 decyzji o umorzeniu postępowania administracyjnego,
- 2 decyzje o odmowie udzielenia ulgi w wykonaniu administracyjnej kary pieniężnej,
- 2 decyzje o zawieszeniu uprawnień maklera papierów wartościowych do wykonywania zawodu,
- 1 decyzję o odstąpieniu od nałożenia kary na podstawie ustawy o biegłych rewidentach,
- 1 decyzję o rozłożeniu na raty kary pieniężnej,
- 1 decyzję o odmowie rozłożenia na raty zaległej administracyjnej kary pieniężnej,

- 1 decyzję o nałożeniu kary pieniężnej i ograniczeniu zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej.

Łączna wysokość kar pieniężnych nałożonych w 2021 r. wyniosła 41 002 200 zł (I instancja), w tym kary nałożone na:

- emitentów – 4 350 000 zł,
- akcjonariuszy lub inne osoby fizyczne – 9 425 000 zł,
- firmy inwestycyjne – 3 500 000 zł,
- towarzystwa funduszy inwestycyjnych – 10 000 000 zł,
- członków zarządów spółek publicznych – 3 185 000 zł,
- członków rad nadzorczych spółek publicznych – 385 000 zł,
- banki – 150 000 zł,
- bank pełniący funkcję depozytariusza – 8 800 000 zł,
- zakłady ubezpieczeń – 1 078 400 zł,
- inne – 128 800 zł.

Wykres 41. Kary pieniężne nakładane przez Komisję Nadzoru Finansowego w latach 2018–2021 (dane w mln zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2021 r. KNF prowadziła 47 postępowań administracyjnych, w związku ze złożeniem wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, w zakresie następujących ustaw i rozporządzeń:

- ustawy o ofercie – 18,
- ustawy o obrocie – 4,
- ustawy o obrocie i rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy – 2,
- ustawy o działalności ubezpieczeniowej – 2,
- ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych – 2,
- ustawy o funduszach inwestycyjnych – 9,
- K.p.a. – 3,
- ustawy o biegłych rewidentach – 1,
- rozporządzenia MAR – 1,
- ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa – 1,
- Prawa bankowego – 1,
- ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy – 3.

Prowadzone postępowania administracyjne dotyczyły:

- niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 ustawy o ofercie) – 3,
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 ustawy o ofercie, art. 69 w związku z art. 87 ustawy o ofercie, art. 73 ustawy o ofercie) – 4,
- nałożenia kar na członków zarządu emitenta w związku z rażącym naruszeniem obowiązków przez emitenta określonych w ustawie o ofercie (art. 96 ust. 6 ustawy o ofercie) – 11,
- naruszenia zakazu manipulacji instrumentami finansowymi (art. 39 ust. 1 w zw. z ust. 2 pkt 4 lit. b ustawy o obrocie) – 2,
- powierzenia podmiotowi zagranicznemu czynności przekazania zleceń klientów w celu ich wykonania bez zawarcia stosownej umowy oraz pobierania świadczenia pieniężnego tzw. rebate w sposób niezgodny z przepisami prawa (art. 81a ust. 1 ustawy o obrocie oraz § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, oraz banków powierniczych) – 1,
- licznych naruszeń ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/565 – 1,
- niedotrzymania terminów w zakresie likwidacji szkód (art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) – 2,
- nienależytego sprawowania bieżącego nadzoru nad wykonywaniem przez podmiot zarządzający czynności związanych z zarządzaniem funduszem inwestycyjnym zamkniętym (art. 45a ust. 4a ustawy o funduszach inwestycyjnych), zarządzania funduszem inwestycyjnym zamkniętym w sposób cechujący się brakiem rzetelności, profesjonalizmu i należytej staranności (art. 48 ust. 2a pkt 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych) oraz dopuszczeniem do sytuacji, w której ww. fundusz nie dysponował

- środkami pieniężnymi zebranymi w drodze publicznego lub niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych na nabycie pakietów wierzytelności (art. 3 ust. 1 w zw. z art. 183 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1,
- nieprawidłowości związanych z wykonywaniem działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych i fundusze inwestycyjne, tj. zarządzanie funduszami inwestycyjnymi przez towarzystwo w sposób nierzetelny i nieprofesjonalny, niezapewniający zachowania należytej staranności i nieuwzględniający najlepiej pojętego interesu zarządzanych funduszy oraz ich uczestników, ulokowanie aktywów funduszu w warunkach konfliktu interesów i naruszenia limitów inwestycyjnych (art. 45a ust. 4a, art. 48 ust. 2a pkt 2 w zw. z art. 10 oraz art. 107 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 145 ust. 9 oraz art. 145 ust. 3 i art. 146 ust. 6 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 4,
- naruszenia przez podmiot zarządzający sekurytyzowanymi wierzytelnościami przepisów prawa lub statutów funduszy jemu powierzonych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych, z którymi podpisane zostały umowy o zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami oraz naruszenie wykonywania działalności z przekroczeniem zakresu zezwolenia, naruszeniem zasad uczciwego obrotu oraz interesów uczestników funduszu sekurytyzacyjnego – 1,
- niedokonania wypłaty uczestnikom funduszu inwestycyjnego całości kwoty równej cenie wykupu certyfikatów inwestycyjnych funduszu w terminie określonym w statucie funduszu inwestycyjnego (art. 139 ust. 7 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1,
- odmowy wszczęcia postępowania administracyjnego wobec osób fizycznych – 1,
- naruszenia statutu przez bank poprzez wykonywanie czynności spoza katalogu czynności wskazanych w statucie oraz poprzez naruszenie przepisów Prawa bankowego i związanych z tym rozporządzeń (art. 138 ust. 3a Prawa bankowego) – 1,
- świadczenia usługi oferowania instrumentów finansowych w sposób naruszający obowiązek działania w sposób rzetelny i profesjonalny (art. 8 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 września 2012 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, oraz banków powierniczych w związku z art. 72 ust. 1 ustawy o obrocie) – 1,
- świadczenia usługi oferowania instrumentów finansowych w sposób naruszający obowiązek działania w sposób rzetelny i profesjonalny (art. 8 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 września 2012 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, oraz banków powierniczych w związku z art. 72 ust. 1 ustawy o obrocie (kara na członka zarządu – art. 169a ust. 1 ustawy o obrocie) – 1,

- udzielenia ulgi w wykonaniu administracyjnej kary pieniężnej (art. 189k K.p.a.) – 1,
- braku zapewnienia skutecznego zarządzania aktywami i zobowiązaniami w odniesieniu do produktu UFK oraz lokowanie środków finansowych w aktywa, których ryzyka towarzystwo nie mogło właściwie określić (art. 362 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 362 ust. 1 pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej za naruszenie art. 56 ust. 1 w zw. z art. 56 ust. 2 pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz art. 276 ust. 1 w zw. z art. 276 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 2,
- niewykonywania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 17 w zw. z art. 7 rozporządzenia MAR) – 1,
- braku działania Komitetu Audytu rady nadzorczej banku oraz zmniejszenie liczby jego członków do dwóch osób (art. 128 ust. 1 w zw. z art. 129 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach) – 1,
- nienależytego sprawowania stałej kontroli czynności faktycznych i prawnych dokonywanych przez fundusz inwestycyjny przez depozytariusza – 2,
- nałożenia kary administracyjnej w związku z naruszeniem obowiązków określonych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy (art. 151 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy) – 3,
- niezapewnienia przeprowadzenia w terminie audytu bezpieczeństwa systemu informacyjnego wykorzystywanego do świadczenia usługi kluczowej (art. 15 ust. 1 ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa) – 1,
- sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej – 1.

W 2021 r., po rozpoznaniu wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy, wydano łącznie 29 decyzji administracyjnych, w tym:

- 21 decyzji o utrzymaniu w mocy zaskarżonej decyzji,
- 5 decyzji o uchyleniu zaskarżonej decyzji i nałożeniu kary w niższej wysokości,

- 2 decyzje o uchyleniu zaskarżonej decyzji, umorzeniu postępowania pierwszej instancji w części i nałożeniu kary w niższej wysokości,
- 1 decyzję o uchyleniu zaskarżonej decyzji w części oraz utrzymaniu w mocy w pozostałym zakresie.

Ponadto wydano 2 postanowienia o utrzymaniu w mocy postanowień.

10.6.2. ZAWIADOMIENIA O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

W 2021 r. UKNF skierował do Prokuratury Krajowej, Prokuratury Okręgowej w Warszawie, Prokuratury Regionalnej w Warszawie oraz do Prokuratur Rejonowych 98 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, m.in. w zakresie następujących aktów prawnych:

- ustawy o obrocie – 38,
- ustawy o ofercie – 3,
- K.k. – 40,
- ustawy o rachunkowości – 4,
- ustawy o usługach płatniczych – 2,
- ustawy o funduszach inwestycyjnych – 1,
- ustawy o kredycie konsumenckim – 3,
- ustawy o obligacjach – 2,
- ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym – 4,
- K.k.s. – 1,
- ustawy o giełdach towarowych – 1,
- Prawa bankowego – 7,
- K.w. – 1,
- ustawy o kredycie hipotecznym – 2,
- ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym – 1.

W niektórych przypadkach zawiadomienia dotyczyły kilku norm prawnych, dlatego suma naruszonych norm prawnych jest większa od ogólnej liczby skierowanych w 2021 r. zawiadomień.

Tabela 71. Zawiadomienia sporządzone w latach 2018–2021 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej

Rodzaj naruszonej normy prawnej	Liczba naruszeń poszczególnych norm prawnych zawartych w zawiadomieniach o podejrzeniu popełnienia przestępstwa			
	2018	2019	2020	2021
Art. 183 ustawy o obrocie (manipulacja instrumentem finansowym)	5	15	15	1
Art. 180 i 181 ustawy o obrocie (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	7	11	10	4
Art. 100 ustawy o ofercie (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie i raportach)	5	3	1	2
Art. 178 ustawy o obrocie (prowadzenie działalności w zakresie obrotu maklerskimi instrumentami finansowymi bez zezwolenia)	10	9	13	32

Rodzaj naruszonej normy prawnej	Liczba naruszeń poszczególnych norm prawnych zawartych w zawiadomieniach o podejrzeniu popełnienia przestępstwa			
	2018	2019	2020	2021
Art. 171 ust. 4 Prawa bankowego (podanie nieprawdziwych danych lub zatajenie prawdziwych danych)	7	6	3	3
Inne	19	19	49	93*
Razem	53	63	91	135**

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Naruszone normy prawne:

- art. 150 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych (prowadzenie bez uprawnienia działalności w zakresie świadczenia usług płatniczych),
- art. 45 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym (niewykonanie albo nienależyte wykonanie obowiązków związanych z emisją obligacji, listów zastawnych lub certyfikatów inwestycyjnych),
- art. 77 ustawy o rachunkowości (prowadzenie ksiąg rachunkowych niezgodnie z zasadami określonymi w ustawie),
- art. 59h ustawy o kredycie konsumenckim (prowadzenie działalności bez wymaganego wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych),
- art. 76 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie hipotecznym (prowadzenie działalności jako kredytodawca wbrew warunkom ustawowym),
- art. 77 ust. 1 ustawy o kredycie hipotecznym (prowadzenie działalności jako pośrednik kredytu hipotecznego bez zezwolenia),
- art. 87 ust. 1 ustawy o obligacjach (nieuprawniona emisja obligacji lub niezachowanie ustawowych warunków emisji),
- art. 90 ustawy o obligacjach (podanie nieprawdziwych danych przy propozycji nabycia obligacji),
- art. 224 K.k. (wywieranie wpływu na czynności urzędowe),
- art. 230 K.k. (płatna protekcja bierna),
- art. 227 K.k. (przywłaszczenie funkcji publicznej),
- art. 270 K.k. (podrabianie dokumentów),
- art. 286 § 1 K.k. (oszustwo),
- art. 296 § 1a K.k. (działanie na niekorzyść jednostki organizacyjnej),
- art. 299 § 1 K.k. (pranie pieniędzy),
- art. 171 ust. 1 Prawa bankowego (prowadzenie działalności bankowej bez zezwolenia),
- art. 171 ust. 2 Prawa bankowego (nieuprawnione używanie słów „bank” lub „kasa” w jednostce organizacyjnej niebędącej bankiem),
- art. 178d ustawy o obrocie (niewykonanie lub nienależyte wykonanie niektórych obowiązków informacyjnych wobec KDPW),
- art. 106d K.k.s. (wykonywanie działalności gospodarczej polegającej na kupnie i sprzedaży wartości dewizowych oraz pośrednictwie w ich kupnie i sprzedaży bez wpisu do rejestru działalności kantorowej),
- art. 287 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych (lokowanie środków pieniężnych bez zezwolenia),
- art. 57 ustawy o giełdach towarowych (prowadzenie giełdy, giełdowej izby rozrachunkowej lub towarowego domu maklerskiego bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom),
- art. 61 § 1 K.w. (przywłaszczenie stanowiska, tytułu, stopnia),
- art. 20a ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (utrudnianie lub udaremnianie przeprowadzenia czynności w postępowaniu wyjaśniającym).

** Liczba zawiadomień złożonych do Prokuratury wyniosła w 2021 r. 98; zawarto w nich 135 naruszeń przepisów wskazanych ustaw. Liczba zawiadomień nie obejmuje zawiadomień uzupełniających.

W 2021 r. skierowano do jednostek prokuratury również 40 pism uzupełniających złożone zawiadomienia.

Dostrzegalny wzrost liczby złożonych zawiadomień dotyczących naruszeń norm karnych spoza przepisów prawa rynku finansowego wynika w szczególności z utrzymującego się trendu wzmożonej nielegalnej aktywności platform transakcyjnych. Podmioty te prowadzą działalność oszukańczą, wprowadzając w błąd inwestorów i wyłudzając od nich środki pieniężne.

Ponadto w 2021 r., w oparciu o przepis art. 17ca ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, UKNF zintensyfikował współpracę z centralnymi urzędami oraz jednostkami służb i agencji państwowych w zakresie wymiany dokumentów i informacji niezbędnym do realizacji celów ustawowych w obszarze zapobiegania i wykrywania przestępstw na rynku finansowym.

W ramach wykorzystywania powołanego ustawowego uprawnienia, UKNF skierował ponad 50 wystąpień dotyczących zjawisk i podmiotów działających nielegalnie na rynku finansowym lub podszywających się pod podmioty licencjonowane.

W związku z realizacją ustawowych zadań, UKNF w trybie art. 83 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, przekazywał również do GIIF 9 po-

wiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 299 § 1 K.k., które następnie posłużyły do formułowania kierowanych do prokuratur zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Wymiana informacji z ww. organami jest związana ze stałym wzmocnieniem organizacyjnym komórek UKNF odpowiedzialnych za prowadzenie czynności w sprawach karnych, jak również usprawniania działań związanych z gromadzeniem i przetwarzaniem informacji o obserwowanych zjawiskach przestępczych na rynku finansowym.

W 2021 r. kontynuowano współpracę UKNF z organami ścigania w zakresie wykrywania i zwalczania przestępstw prowadzenia nielegalnej działalności na rynku finansowym. Współpraca odbywała się zarówno na poziomie ogólnym, mającym na celu wypracowanie optymalnego modelu kooperacji, jak i konkretyzowała się w obszarze poszczególnych spraw. Aktywność ta, wobec narastania zjawiska, koncentrowała się m.in. na zagadnieniu nielegalnego pośrednictwa w inwestycjach na rynku kapitałowym i wsparciu organów ścigania w zakresie identyfikacji schematów wykorzystywanych w takim procederze.

Spośród 98 zawiadomień złożonych w 2021 r. do Prokuratury, wszczęto 83 postępowania przy-

gotowawcze, 9 spośród nich następnie umorzono, w 8 przypadkach złożono zażalenie; wg stanu na 31 grudnia 2021 r. – 5 zażaleń oczekiwało na rozpoznanie przez sąd, w 6 sprawach odmówiono wszczęcia dochodzenia (w jednej sprawie złożono zażalenie). Pozostałe zawiadomienia wg stanu na 31 grudnia 2021 r. oczekiwały na decyzję prokuratora co do dalszego toku postępowania.

10.6.3. AKTY OSKARŻENIA

W 2021 r. UKNF otrzymał informację o skierowaniu przez Prokuraturę do sądów powszechnych 23 aktów oskarżenia w następstwie zgłoszonych przez UKNF zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Tabela 72. Akty oskarżenia skierowane przez Prokuraturę do sądów w 2021 r. z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej

Rodzaj naruszonej normy prawnej	Akty oskarżenia
Art. 178 ustawy o obrocie (prowadzenie działalności maklerskiej bez zezwolenia)	2
Art. 183 ustawy o obrocie (manipulacja instrumentem finansowym)	6
Art. 171 ust. 1 i 3 Prawa bankowego (prowadzenie działalności bankowej bez zezwolenia)	3
Art. 150 ustawy o usługach płatniczych (nielegalne prowadzenie działalności)	2
Art. 181 ustawy o obrocie	2
Inne*	8
Razem	23

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Naruszone normy prawne:

- art. 296 K.k. (nadużycie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków),
- art. 20a ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (utrudnianie lub udaremnianie przeprowadzenia czynności w postępowaniu wyjaśniającym),
- art. 45 ust. 1 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym (nienależyte wykonywanie obowiązków w zakresie prowadzenia ewidencji obligacji, listów zastawnych lub certyfikatów inwestycyjnych),
- art. 77 ustawy o rachunkowości (naruszenie obowiązków w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych),
- art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości (odpowiedzialność za naruszenie innych przepisów o rachunkowości),
- art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń (wykonywanie działalności bez upoważnienia lub zezwolenia),
- art. 90 ust. 1 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń (nieuprawnione używanie określeń w firmie i reklamie wskazujących na wykonywanie dystrybucji ubezpieczeń lub reasekuracji).

10.6.4. WYROKI SKAZUJĄCE I WARUNKOWE UMORZENIA

W 2021 r. sądy powszechne wydały 20 wyroków skazujących oraz warunkowo umarzających postępowania karne w następstwie zgłoszonych przez UKNF zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz podjętych przez prokuraturę z urzędu w zakresie następujących ustaw:

- o obrocie – 6 wyroków,
- o obligacjach – 1 wyrok,
- o ofercie – 2 wyroki,
- o usługach płatniczych – 3 wyroki,
- o rachunkowości – 2 wyroki,
- o kredycie konsumenckim – 2 wyroki,
- Prawa bankowego – 2 wyroki.

Wyroki wydane w 2021 r.:

- wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie z art. 181 ust. 1 ustawy o obrocie. Sąd orzekł wobec oskarżonego karę 1 roku pozbawienia wolności (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 19 maja 2016 r.;
- wyrok Sądu Rejonowego w Stalowej Woli z dnia 17 lutego 2021 r. w sprawie z art. 58h ustawy o kre-

- dycie konsumenckim. Sąd warunkowo umorzył postępowanie wobec jednego oskarżonego na okres 1 roku próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 2000 zł (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 4 lutego 2020 r.;
- wyrok Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 10 marca 2021 r. w sprawie z art. 150 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych. Sąd warunkowo umorzył postępowania wobec jednego oskarżonego na okres 1 roku próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 5000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 2 lipca 2020 r.;
- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 26 marca 2021 r. w sprawie z art. 178 ustawy o obrocie w zbiegu z art. 286 § 1 K.k. w związku z art. 294 K.k. Sąd orzekł wobec dwóch oskarżonych karę po 2 lata pozbawienia wolności w zawieszeniu na 4 lata próby oraz po 100 000 zł grzywny (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 8 lutego 2012 r.;
- wyrok Sądu Rejonowego w Lubaniu z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie z art. 77 pkt 1 ustawy o rachunkowości. Sąd warunkowo umorzył postępowanie wobec jednego oskarżonego na okres 2 lat próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości

- 5000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 7 lutego 2018 r.;
- wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie z dnia 20 kwietnia 2021 r. w sprawie z art. 100 ust. 1 ustawy o ofercie i art. 181 ustawy o obrocie. Sąd orzekł wobec oskarżonego karę 150 000 zł grzywny (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 30 kwietnia 2019 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 11 maja 2021 r. w sprawie z art. 89 ust. 1 pkt 4 i art. 90 ust. 1 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń. Sąd warunkowo umorzył postępowanie wobec jednego oskarżonego na okres 1 roku próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 1000 zł (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 9 czerwca 2020 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 17 maja 2021 r. w sprawie z art. 46 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym. Sąd orzekł wobec oskarżonego karę 100 000 zł grzywny (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 25 września 2017 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 17 maja 2021 r. w sprawie z art. 58h ustawy o kredycie konsumenckim. Sąd warunkowo umorzył postępowanie wobec jednego oskarżonego na okres 1 roku próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 10 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 4 lutego 2020 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 24 maja 2021 r. w sprawie z art. 171 ust. 1 Prawa bankowego i art. 284 § 1 K.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego 1 rok pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata próby oraz 4000 zł grzywny (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 25 lipca 2017 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego w Stargardzie z dnia 22 czerwca 2021 r. w sprawie z art. 171 ust. 1 w związku z art. 171 ust. 2 Prawa bankowego. Sąd orzekł wobec trzynastu oskarżonych kary od 1 roku do 2 lat pozbawienia wolności oraz od 5000 zł do 20 000 zł, kary 1 roku pozbawienia wolności z zawieszeniem ich wykonania na okres 3 lat oraz od 5000 zł do 10 000 zł grzywny, a także zakaz zajmowania stanowisk w organach spółek kapitałowych i osobowych i zajmowania stanowisk związanych z reprezentacją ww. podmiotów na okres od 3 do 5 lat oraz zakaz prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu pośrednictwa finansowego na okres od 3 do 5 lat (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 7 września 2011 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego w Wadowicach z dnia 6 lipca 2021 r. w sprawie z art. 150 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych. Sąd warunkowo umorzył postępowanie wobec jednego oskarżonego na okres 1 roku próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 1000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 23 października 2019 r.;
 - wyrok nakazowy Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie z art. 45 ust. 1 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym. Sąd orzekł karę grzywny w wysokości 10 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 19 listopada 2020 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 30 lipca 2021 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie. Sąd warunkowo umorzył postępowanie wobec dwóch oskarżonych na okres 1 roku próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości odpowiednio 50 000 zł i 10 000 zł (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 5 lutego 2010 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie z dnia 29 września 2021 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie. Sąd orzekł karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 1 rok oraz 12 000 zł grzywny (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 25 lutego 2019 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 19 października 2021 r. w sprawie z art. 46 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, utrzymujący w mocy wyrok Sądu I instancji. Sąd I instancji orzekł wobec oskarżonego karę 100 000 zł grzywny (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 25 września 2017 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 16 listopada 2021 r. w sprawie z art. 20a i art. 46 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Sąd orzekł karę grzywny w wysokości 100 000 zł (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 8 stycznia 2018 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 6 grudnia 2021 r. w sprawie z art. 99 ust. 2a w zw. z art. 99 ust. 2 ustawy o ofercie i art. 38 ust. 1 i 2 w zw. z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy o obligacjach. Sąd orzekł wobec jednego oskarżonego karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 2 lat próby oraz częściowe naprawienie szkody (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 15 listopada 2012 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 8 grudnia 2021 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie, utrzymujący w mocy wyrok Sądu I instancji. Sąd I instancji orzekł wobec jednego oskarżonego karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 1 rok oraz 12 000 zł grzywny (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 25 lutego 2019 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 31 grudnia 2021 r. z art. 150 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, utrzymujący w mocy wyrok Sądu I instancji. Sąd I instancji wobec jednego oskarżonego warunkowo umorzył postępowania na okres 1 roku próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 1000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 23 października 2019 r.

Informacje o prawomocności wyroków lub jej braku podano według stanu na 31 grudnia 2021 r.

Tabela 73. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w 2021 r. z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej

Podstawa skazania	Liczba wyroków
Art. 183 ustawy o obrocie (manipulacja instrumentem finansowym)	3
Art. 178 ustawy o obrocie (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia)	1
Art. 181 ustawy o obrocie (wykorzystanie informacji poufnej)	2
Art. 100 ustawy o ofercie	1
Art. 150 ustawy o usługach płatniczych (nielegalne prowadzenie działalności)	3
Art. 171 ust. 1 Prawa bankowego (prowadzenie działalności bankowej bez zezwolenia)	2
Art. 58h ustawy o kredycie konsumenckim (prowadzenie działalności bez wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych)	2
Inne*	6
Razem	20

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Podstawa skazania:

- art. 38 ust. 1 i 2 ustawy o obligacjach (emisja obligacji wbrew przepisom ustawy),
- art. 284 § 1 K.k. (przywłaszczenie),
- art. 286 § 1 K.k. (oszustwo),
- art. 99 ustawy o ofercie (proponowanie nabycia papierów wartościowych),
- art. 20a ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (utrudnianie lub udaremnianie przeprowadzenia czynności w postępowaniu wyjaśniającym),
- art. 45 ust. 1 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym (nienależyte wykonywanie obowiązków – w zakresie prowadzenia ewidencji obligacji, listów zastawnych lub certyfikatów inwestycyjnych),
- art. 46 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (zakłócanie postępowań kontrolnych),
- art. 77 ustawy o rachunkowości (naruszenie obowiązków w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych),
- art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń (wykonywanie działalności bez upoważnienia lub zezwolenia),
- art. 90 ust. 1 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń (nieuprawnione używanie określeń w firmie i reklamie wskazujących na wykonywanie dystrybucji ubezpieczeń lub reasekuracji).

10.6.5. UPRAWNIENIA REALIZOWANE W POSTĘPOWANIU KARNYM

W ramach uprawnień realizowanych w postępowaniu karnym radcowie prawni umocowani przez

Przewodniczącego KNF działają w charakterze pełnomocników pokrzywdzonych oraz pełnomocników oskarżycieli posiłkowych.

Tabela 74. Liczba spraw, w których w latach 2018–2021 radcowie prawni zostali umocowani przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych

Rodzaj wystąpienia	Liczba spraw			
	2018	2019	2020	2021
Wystąpienia w charakterze pełnomocników pokrzywdzonego	218	241	221	339
Wystąpienia w charakterze pełnomocników oskarżyciela posiłkowego	60	60	70	65
Razem	278	301	291	404

Źródło: opracowanie własne UKNF

Ponadto radcowie prawni złożyli 30 zażaleń na postanowienia Prokuratury o odmowie wszczęcia lub umorzenia postępowania przygotowawczego.

10.6.6. UPRAWNIENIA REALIZOWANE W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

Z zakresu rynku kapitałowego w 2021 r. Przewodniczący KNF korzystał z uprawnień prokuratora w postępowaniu cywilnym:

- w sprawie otwarcia postępowania sanacyjnego, zgodnie z ustawą z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne wobec firmy inwestycyjnej. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. postępowanie było w toku,
- w sprawie o uchylenie uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia spółki publicznej w sprawie wycofania akcji Spółki z obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. postępowanie było w toku,

- w sprawie o naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania wynikającego z zarządzania funduszem. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. postępowanie apelacyjne było w toku,
- w sprawie o odszkodowanie dla byłych klientów domu maklerskiego. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. postępowanie było w toku.

10.7. PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIU TERRORYZMU

Działania KNF w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu wynikają z przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. W 2021 r. KNF uzyskała podstawę prawną, zgodnie z art. 17e ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, w zakresie niezbędnym do realizacji celów określonych w przepisach o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu do współpracy z właściwymi organami nadzoru nad rynkiem finansowym oraz z jednostkami analityki finansowej z państw członkowskich UE lub państw członkowskich EFTA – stron umowy o EOG, a na podstawie art. 17f ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym także z właściwymi organami nadzoru nad rynkiem finansowym oraz z jednostkami analityki finansowej z państw niebędących państwami członkowskimi UE lub państwami członkowskimi EFTA – stron umowy o EOG. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy KNF jest jednostką współpracującą z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej (GIIF), której przysługują m.in. uprawnienia dotyczące sprawowania kontroli wykonywania przez instytucje obowiązane przez nią nadzorowane obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (AML/CFT). Do instytucji obowiązanych, kontrolowanych w powyższym zakresie, należą m.in.:

- banki komercyjne i oddziały instytucji kredytowych,
- banki spółdzielcze,
- firmy inwestycyjne,
- towarzystwa funduszy inwestycyjnych i fundusze inwestycyjne,
- zakłady ubezpieczeń na życie,
- spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,
- instytucje płatnicze.

Czynności kontrolne i analityczne w obszarze AML/CFT w 2021 r. zostały zaplanowane i przeprowadzone przy kontynuowaniu podejścia zakładającego objęcie działaniami nadzorczymi podmiotów, które w największym stopniu narażone są na ryzyko wykorzystania ich działalności w procesie prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu. Powyższe wynika z zastosowania mechanizmu analitycznego pozwalającego na oparcie planowania inspekcji na wynikach uzyskanych z modelu oceny ryzyka.

Do kryteriów, które służą do dokonania oceny narażenia podmiotu na ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, zalicza się m.in.:

- ryzyko sektorowe,
 - interwał czasowy od przeprowadzenia ostatnich czynności kontrolnych,
 - skalę prowadzonej działalności,
- a także informacje uzyskane w ramach Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz od podmiotów zewnętrznych (np. GIIF).

W procesie planowania czynności inspekcyjnych uwzględniono również zmieniające się trendy na rynku finansowym, a także liczne zgłoszenia zewnętrzne płynące od nadzorowanych podmiotów, jak również klientów instytucji finansowych. Plan czynności kontrolnych i analitycznych został sporządzony również w oparciu o informacje na temat zagrożeń i głównych obszarów ryzyka w zakresie prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu oraz wytycznych i kierunków działań w walce z procederem prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (ML/FT) opisanych w szczególności w następujących dokumentach:

1. Krajowa Ocena Ryzyka Prania Pieniędzy oraz Finansowania Terroryzmu z dnia 17 lipca 2019 r. (dalej: KOR)⁶⁴,

⁶⁴ W dokumencie obszernie odniesiono się do kwestii związanych z zagrożeniami prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w kontekście przestępstw bazowych, a także produktów i usług dostępnych na rynku finansowym, jak również poza nim. Dodatkowo opisano w nim najczęściej stosowane metody prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Jednocześnie – bazując na doświadczeniach krajowych i zagranicznych – przedstawiono opis możliwych scenariuszy ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu przy zastosowaniu wspomnianych produktów i usług. Zgodnie z przyjętą metodyką KOR poziomy zagrożenia, podatności, prawdopodobieństwa, konsekwencji oraz ryzyka były szacowane w ramach 4-stopniowej skali, gdzie 1 oznacza najniższy poziom ryzyka, natomiast 4 – najwyższy.

2. Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, które ma wpływ na rynek wewnętrzny i dotyczy działalności transgranicznej z dnia 24 lipca 2019 r. (dalej: sprawozdanie Komisji Europejskiej),
3. Wspólna opinia Europejskich Urzędów Nadzoru w sprawie ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu wpływającego na sektor finansowy Unii Europejskiej z dnia 4 października 2019 r.,
4. Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie planu działania na rzecz kompleksowej unijnej polityki zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu z dnia 13 maja 2020 r.,
5. Raport EBA dotyczący praktyk nadzorczych w 2019 r. z dnia 29 maja 2020 r.,
6. Projekt Strategii przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu z dnia 3 grudnia 2020 r. opracowanej przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej na podstawie KOR stosownie do wymogu zawartego w art. 31 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy⁶⁵,
7. Pismo GIIF z dnia 13 listopada 2020 r. zawierające informacje o obszarach i sektorach szczególnie narażonych na ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (wystosowane do KNF na podstawie dyspozycji art. 132 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy).

Istotnym czynnikiem, który wzięto pod uwagę w trakcie kontroli i badań analitycznych była weryfikacja obowiązku wynikającego z art. 27 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, obligującego instytucje obowiążane do aktualizacji (w razie potrzeby, jednak nie rzadziej niż co 2 lata) własnej oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu odnoszącego się do ich działalności. Aktualizacja powinna nastąpić w szczególności w związku ze zmianami czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów ich dostaw. Aktualizacja powinna również uwzględniać KOR i sprawozdanie Komisji Europejskiej.

Dodatkowo, przygotowując plan czynności kontrolnych, uwzględniono czynniki ryzyka związane z pandemią COVID-19. Pandemia spowodowała istotne zmiany w zachowaniach klientów instytucji finansowych. W wyniku przyspieszenia transformacji cyfrowej i zastosowania nowych technologii, nastąpiły daleko idące zmiany w zakresie wzajemnych relacji między klientem a instytucją finansową, w tym przede wszystkim w obszarze zdalnej (elektronicznej) identyfikacji oraz weryfikacji klienta. Sytuacja związana z COVID-19 przeniosła znaczną część handlu produktami i usługami do sieci Internet. W oparciu

o badania zarówno organizacji międzynarodowych, jak również krajowych, dostrzeżono liczne zagrożenia, które mogą wiązać się z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu oraz wynikające z nich zwiększone zastosowanie nowych schematów, w tym wykorzystania wirtualnych aktywów jako sposobu maskowania środków finansowych i wartości majątkowych pochodzących z przestępstw.

W powyższym zakresie istotny jest Komunikat GIIF nr 23⁶⁶ oraz publikacje wydane przez organizacje międzynarodowe zawierające informacje o nowych lub wzrastających zagrożeniach w obszarze ML/FT i wykorzystywania systemu finansowego do nielegalnych operacji finansowych w związku z pandemią COVID-19, m.in.:

1. Oświadczenie EBA w sprawie działań służących złagodzeniu ryzyka przestępstw finansowych podczas pandemii COVID-19 z dnia 31 marca 2020 r.,
2. Publikacja Komisji Europejskiej i krajowych organów ochrony konsumentów: „Oszustwa związane z COVID-19 oraz informacje o działaniach mających chronić konsumentów przed oszustwami i nieuczciwymi praktykami w związku z COVID-19” z 20 marca 2020 r.,
3. Publikacje Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (ang. *Financial Action Task Force – FATF*):
 - „COVID-19 – related Money Laundering and Terrorist Financing Risks and Policy Responses” z maja 2020 r.,
 - „Update: COVID-19 – related Money Laundering and Terrorist Financing Risks” z grudnia 2020 r.,
4. Publikacja MONEYVAL: „Money laundering and terrorism financing trends in MONEYVAL jurisdictions during the COVID-19 crisis” z dnia 2 września 2020 r.

Z uwagi na nadzwyczajną sytuację spowodowaną pandemią COVID-19 czynności kontrolne UKNF były prowadzone w formule kontroli zdalnych oraz w formule tzw. analizy „zza biurka”.

Kierując się potrzebą zwiększenia skuteczności i efektywności kontroli przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, oprócz kontroli lub badań analitycznych kompleksowych – obejmujących całość realizacji obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, przeprowadzono również czynności kontrolne i analityczne mające charakter przekrojowy, tj. obejmujący badanie wybranych zagadnień w procesie AML/CFT w podmiotach wytypowanych do badania, oraz kontrole problemowe dotyczące weryfikacji wykonania zaleceń pokontrolnych w podmiotach, w których w toku czynności inspekcyjnych

⁶⁵ Strategia weszła w życie 12 maja 2021 r.

⁶⁶ Komunikat nr 23 Generalnego Inspektora Informacji Finansowej w związku z zagrożeniami w obszarze prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, powiązanymi z rozprzestrzenieniem się COVID-19 z dnia 10 kwietnia 2020 r.

w latach 2018–2020 (w tym tzw. analiz „zza biurka”) stwierdzono istotne nieprawidłowości w wykonaniu

obowiązków z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Tabela 75. Liczba czynności kontrolnych przeprowadzonych przez UKNF w podmiotach nadzorowanych w 2021 r. w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Czynności kontrolne w poszczególnych podmiotach	Liczba
Banki komercyjne	5
Banki spółdzielcze	4
Oddziały instytucji kredytowych	2
Biura maklerskie	1
Domy maklerskie	1
Krajowe instytucje płatnicze	3
Małe instytucje płatnicze	1
SKOK	1
Zakłady ubezpieczeń na życie	1
Razem	19

Źródło: opracowanie własne UKNF

W toku przeprowadzonych 19 czynności kontrolnych z zakresu AML/CFT zidentyfikowano 305 nieprawidłowości zebranych w 12 grupach naruszeń odpowiadających obszarom badanym w trakcie inspekcji. W tabeli 76 ujęto również nieprawidłowości stwierdzone

w trakcie jednej kontroli, która nie została przedstawiona w *Sprawozdaniu z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2020 roku*, ponieważ wg stanu na 31 grudnia 2020 r. kontrola ta nie została zakończona.

Tabela 76. Nieprawidłowości zidentyfikowane w 2021 r. w instytucjach obowiązanych wg obszarów, w których stwierdzono naruszenia

Lp.	Obszary naruszeń	Liczba	Udział (%)
1.	Ocena ryzyka instytucji	36	11,80
2.	Organizacja procesu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu	25	8,20
3.	Wewnętrzne procedury	23	7,54
4.	Ocena ryzyka klientów i stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego	82	26,89
5.	Analiza transakcji	69	22,62
6.	Przekazywanie informacji do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej	13	4,26
7.	Wstrzymanie transakcji i blokada rachunku oraz zamrażanie wartości majątkowych	5	1,64
8.	Informacje towarzyszące transferom pieniężnym	2	0,66
9.	Szkolenia pracowników	16	5,25
10.	System kontroli wewnętrznej	27	8,85
11.	Realizacja zaleceń KNF	1	0,33
12.	Inne zagadnienia z obszaru AML/CFT	6	1,97
Razem		305	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Analiza nieprawidłowości zidentyfikowanych w trakcie przeprowadzonych w 2021 r. czynności kontrolnych i analitycznych wykazała szereg zagrożeń wykorzystania rynku finansowego w procederze prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu wynikających z organizacji procesu AML/CFT, z których najważniejsze obejmują:

- brak właściwego rozpoznania ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu zarówno w odniesieniu do klienta, jak i do oferowanych produktów,
- nieefektywne systemy analiz, uniemożliwiające skuteczną identyfikację klientów i transakcji podejrzanych,
- niewłaściwe oszacowanie poziomu ryzyka instytucji obowiązanej w ramach dokonanej przez nią samooceny (zaniżanie poziomu ryzyka),
- nieefektywne mechanizmy kontroli wewnętrznej, niegwarantujące właściwej realizacji obowiązków wynikających z przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy przez pracowników, jak również efektywności procesów realizowanych w tym obszarze,
- brak reakcji lub zbyt późna reakcja na zidentyfikowane zagrożenia poprzez uruchomienie procedury wstrzymania transakcji oraz powiadomienie odpowiednich organów (GIIF, Prokuratura),
- brak odpowiedniego wsparcia systemów informatycznych,
- brak odpowiedniego przepływu informacji pomiędzy pracownikami a kadrą zarządzającą.

W następstwie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień KNF wystosowała do zarządów kontrolowanych podmiotów zalecenia pokontrolne zobowiązujące do podjęcia stosownych działań naprawczych, w tym zapobiegających wystąpieniu nieprawidłowości w przyszłości. UKNF monitorował proces usuwania nieprawidłowości, zidentyfikowanych podczas kontroli, w oparciu o okresowe sprawozdania składane przez skontrolowane podmioty, zawierające informacje o sposobie i postępie wdrożenia zaleceń pokontrolnych. Wykonanie zaleceń pokontrolnych było również weryfikowane w trakcie kontroli.

W związku ze stwierdzonymi w trakcie czynności kontrolnych naruszeniami przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy:

- KNF udzieliła upomnienia jednemu bankowi komercyjnemu oraz jednej SKOK za wykonywanie działalności z naruszeniem przepisów prawa regulujących zagadnienia związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- skierowano 6 wniosków o zastosowanie sankcji administracyjnych w związku z naruszeniami ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy stwierdzonymi w trakcie kontroli.

W kwietniu 2021 r. UKNF podjął kolejne kroki w celu wzmocnienia obszaru przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, tworząc wyspecjalizowaną komórkę zajmującą się wszczynaniem oraz prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawach nałożenia kary administracyjnej w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w wyniku czynności kontrolnych w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu prowadzonych w podmiotach nadzorowanych przez Komisję – Zespół Postępowań w sprawach Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy⁶⁷.

UKNF w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu nie ogranicza się jedynie do czynności inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych i będących ich konsekwencją postępowań administracyjnych. Równolegle prowadzi pogłębione i wszechstronne działania o charakterze analitycznym mające na celu ocenę realizacji przez nadzorowane podmioty obowiązków dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, identyfikację ryzyk ML/FT oraz wskazanie działań mitygujących zidentyfikowane ryzyko w tym obszarze.

W 2021 r. opracowano kwestionariusz AML dla banków komercyjnych zawierający pytania dotyczące obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy. W grudniu 2021 r. rozpoczął się proces analiz przesłanych odpowiedzi. Docelowo Kwestionariusz AML ma być częścią składową procesu BION⁶⁸. Dokonano również modyfikacji pytań do sprawozdawczości kwartalnej raportowanej do UKNF, dotyczącej obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, które podlegały konsultacji z wybranymi instytucjami obowiązany (IO) z każdego sektora objętego nadzorem. Niezależnie od powyższego dokonano modyfikacji plików sprawozdawczych dotyczących Systemów Ochrony Zrzeszeń na rzecz banków spółdzielczych objętych zrzeszeniem⁶⁹ poprzez wydzielenie informacji odnoszących się do ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Ponadto Urząd skierował w dniu 13 września 2021 r. pismo do banków, dotyczące zapobiegania oszustwom powiązanim z fikcyjnymi inwestycjami na rynku Forex oraz walut wirtualnych, w którym m.in. określił zasady organizacji procesu przeciwdziałania nadużyciom oraz przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, wskazując, że zapewnienie efektywnej, skoordynowanej i bieżącej współpracy oraz komunikacji między jednostkami organizacyjnymi banku odpowiedzialnymi za AML/CFT a innymi jednostkami odpowiedzialnymi za za-

⁶⁷ Zob. więcej: podrozdz. 10.6.1. *Postępowania wyjaśniające i administracyjne.*

⁶⁸ Badanie i Ocena Nadzorcza.

⁶⁹ W ww. sektorze bankowości spółdzielczej funkcjonuje System Ochrony Zrzeszenia BPS i System Ochrony SGB.

pobieganie oszukańczym transakcjom może zapewnić skuteczność działań IO w obu tych obszarach. Integralnym elementem ww. pisma był załącznik zawierający przykładowy zestaw reguł analitycznych (wypracowany wspólnie z wybranymi bankami) mogących wesprzeć proces typowania transakcji i/lub rachunków powiązanych z przestępstwami finansowymi, stanowiącymi tzw. przestępstwo bazowe dla procederu prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

W 2021 r. UKNF kontynuował współpracę z Krajową Izbą Rozliczeniową (KIR) w zakresie korzystania z zasobów Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej (STIR). Na podstawie art. 119zt pkt 8 Ordynacji podatkowej Przewodniczący KNF może zażądać od Prezesa KIR przekazania informacji przetwarzanych w ramach STIR. Urząd wykorzystywał dane pozyskane w tym zakresie na potrzeby szeroko rozumianych działań analitycznych i kontrolnych m.in. dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych i analitycznych ustalono, że sektorem rynku finansowego w głównej mierze narażonym na ryzyko wykorzystania do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, w dalszym ciągu pozostaje sektor bankowy. Spowodowane jest to skalą obrotów i liczbą transakcji sektora bankowego, jego ogólnodostępnością (również online), możliwością szybkiego transferu środków oraz szeroką paletą oferowanych produktów. Nie bez znaczenia są także możliwości, jakie współcześnie daje rynek kapitałowy, w swej szybkości działania i globalnym zasięgu bardzo zbliżonym do rynku bankowego, a okres pandemii i pozostające na bardzo niskim poziomie oprocentowanie lokat spowodowały poszukiwanie przez klientów alternatywnych, względem sektora bankowego, sposobów lokowania środków finansowych, w tym zainteresowanie sektorem kapitałowym. Wraz z rosnącymi obrotami w sektorze kapitałowym, wzrosło w tym sektorze ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Nasiliły się też zjawiska działalności na rynku kapitałowym bez stosownego zezwolenia oraz działania oszukańcze.

Ustalono również, że istotnym obszarem narażonym na ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, ze względu na swój nowatorski charakter, pozostaje sektor instytucji płatniczych oraz podmiotów oferujących produkty i usługi finansowe przy wykorzystaniu innowacyjnych i skomplikowanych technologii informatycznych.

W dalszym ciągu ważnym problemem jest zagadnienie dotyczące obrotu walutami wirtualnymi

(kryptowalutami). Podmioty zajmujące się obrotem walutami wirtualnymi⁷⁰ generują szereg komplikacji, zwłaszcza dla instytucji sektora bankowego, organów nadzoru, jak i pozostałych uczestników rynku finansowego, które zdecydowane są świadczyć im usługi finansowe. Skomplikowana struktura technologiczna produktu, jakim są kryptowaluty, utrudnia wykonywanie obowiązków wynikających z przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy. Od dnia 31 października 2021 r. powstał obowiązek wpisu działalności w zakresie walut wirtualnych do rejestru. Brak dokonania wpisu zagrożony jest karą do wysokości 100 000 zł (art. 153b ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy). Powyższe istotnie ułatwi wypełnianie obowiązków ustawowych przez podmioty sektora bankowego prowadzące rachunki dla instytucji działających w branży walut wirtualnych.

W 2021 r. kontynuowano współpracę z GIIF, która w szczególności dotyczyła działań związanych z V rundą ewaluacji Komitetu Ekspertów ds. Oceny Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy w Krajach Europy Środkowej i Wschodniej (Moneyval). W dniach 10–21 maja 2021 r. miała miejsce wizyta zespołu ewaluacyjnego Komitetu Moneyval, której celem była ocena efektywności polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Proces ewaluacji dotyczył m.in. działalności Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, jako organu administracji rządowej właściwego w sprawach przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, oraz jednostek współpracujących, w tym KNF. Całość procesu została zakończona przyjęciem raportu ewaluacyjnego na posiedzeniu plenarnym Komitetu Moneyval w grudniu 2021 r. Raport wykazał, że UKNF dobrze rozumie ryzyko związane z praniem pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu oraz zaimplementował w tym obszarze proces adekwatny do ryzyka generowanego przez instytucje objęte nadzorem.

Wynik procesu ewaluacji jest dla polskiego systemu finansowego bardzo ważny, a końcowy rezultat może mieć bezpośrednie przełożenie na postrzeganie bezpieczeństwa polskiego sektora finansowego dla integralności międzynarodowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz starań Polski w zakresie włączenia w struktury Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy – FATF.

Ponadto UKNF przekazał na wniosek GIIF informacje, dane statystyczne i analityczne pośrednio lub bezpośrednio odnoszące się do kwestii związanych z opracowywaniem przez GIIF aktualizacji krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

⁷⁰ Podmioty zajmujące się obrotem walutami wirtualnymi nie podlegają nadzorowi KNF, a co za tym idzie kontroli KNF w obszarze AML/CFT. Kontrolę tych podmiotów w obszarze AML/CFT sprawuje GIIF.

Współpraca KNF z GIIF dotyczyła również:

- uczestnictwa w pracach działającego przy GIIF Komitetu Bezpieczeństwa Finansowego,
- poinformowania o sposobie wykorzystania zaleceń zawartych w Strategii Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Finansowaniu Terroryzmu⁷¹,
- powiadamiania o transakcjach, których okoliczności wskazują na związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu,
- wzajemnego przekazywania informacji o planach i wynikach przeprowadzonych kontroli w instytucjach obowiązanych,
- wzajemnego przekazywania informacji o nałożonych karach administracyjnych w obszarze ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy⁷²,
- pozyskiwania informacji na podstawie art. 105 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy⁷³,
- przekazywania kwartalnych danych statystycznych dotyczących podmiotów nadzorowanych,
- przekazywania informacji o stwierdzonych w toku nadzoru analitycznego nieprawidłowościach występujących w instytucjach obowiązanych,
- uczestnictwa w spotkaniach roboczych.

W ramach działalności UKNF opiniował również projekty regulacji wewnętrznych, dotyczących AML/CFT, przekazywanych przez nadzorowane podmioty oraz dokonywał oceny środków bezpieczeństwa finansowego zastosowanych przez nadzorowane podmioty, wykazanych na żądanie UKNF⁷⁴, w szczególności w podmiotach, w których zidentyfikowano wzrost poziomu ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, choć obowiązuje od dnia 13 lipca 2018 r., w związku ze zmianami wprowadzanymi przez przepisy unijne⁷⁵ oraz w związku z wytycznymi europejskich organów nadzoru podlegała licznym zmianom (projektowane są kolejne jej zmiany). Powyższe ma wpływ na instytucje obowiązane, jako że wymusza szereg bardziej restrykcyjnych obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Nieustanny rozwój regulacji w tym obszarze wymagał aktywnego uczestnictwa UKNF zarówno w konsultacjach, opiniowaniu, jak i poszczególnych etapach procesu legislacyjnego.

Urząd był również zaangażowany w prace legislacyjne związane z projektem ustawy o Systemie Informacji Finansowej (SiNF) oraz w proces dostosowywania działalności UKNF do nowych uprawnień i zadań KNF wynikających z ustawy SiNF, m.in. polegających na uzyskaniu dostępu do SiNF, sprawowaniu kontroli wykonywania obowiązków w zakresie przekazywania informacji o rachunku oraz nakładania kar w zakresie stwierdzonych naruszeń.

Urząd prowadził także w ramach swojej działalności współpracę międzynarodową w obszarze AML/CFT. Odbывała się ona między innymi poprzez udział w pracach Stałego Komitetu ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (ang. *the Standing Committee on anti-money laundering and countering terrorist financing* – AMLSC), działającego przy Europejskim Urzędzie Nadzoru Bankowego (ang. *the European Banking Authority* – EBA). Posiedzenia miały charakter spotkań zarówno stałych, jak i *ad hoc*, organizowanych zgodnie z potrzebami.

W ramach współpracy międzynarodowej w 2021 r. analizowano dokumenty i materiały przygotowywane przez instytucje UE, Europejskie Urzędy Nadzoru, właściwe organy z innych krajów oraz inne organizacje międzynarodowe w odniesieniu do problematyki przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W przypadku konieczności podjęcia stosownych działań formułowano wnioski lub propozycje zmian do istniejących procesów/regulacji, także w ramach stałej współpracy z GIIF i z Departamentem Informacji Finansowej w Ministerstwie Finansów. Współpraca dotyczyła m.in. uzgadniania wspólnych stanowisk na potrzeby opiniowania istotnych projektów dokumentów.

W 2021 r. UKNF kontynuował działalność edukacyjną w obszarze AML/CFT poprzez organizację i przeprowadzenie webinarium adresowanych do przedstawicieli podmiotów nadzorowanych (banki, SKOK, rynek kapitałowy, instytucje płatnicze) oraz do organów ścigania⁷⁶.

W dniach 28–29 kwietnia 2021 r. przedstawiciel UKNF uczestniczył jako prelegent w konferencji International Compliance Council (ICC), organizowanej pod auspicjami EAG. Prelekcja przedstawiciela UKNF dotyczyła inicjatyw podjętych przez Urząd Komisji

⁷¹ UKNF jest jednostką wspomagającą realizację 7 działań przewidzianych w Strategii.

⁷² GIIF przekazuje KNF, jako organowi sprawującemu nadzór nad działalnością instytucji obowiązanej, informację o nałożonej karze administracyjnej na podstawie art. 152 ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy. KNF przekazuje zaś informację o nałożonej karze administracyjnej do GIIF z uwagi na jego ustawową właściwość do upubliczniania informacji o sankcjach nałożonych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, zgodnie z art. 152 ust. 1 w zw. z art. 152 ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy.

⁷³ GIIF udostępnił posiadane informacje na piśmie i uzasadniony wniosek Przewodniczącego KNF – w zakresie nadzoru sprawowanego przez KNF na podstawie przepisów ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.

⁷⁴ Działania podejmowane na podstawie art. 34 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy.

⁷⁵ W szczególności: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniająca dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawnych.

⁷⁶ Zob. więcej: Aneks 12.7. Zestawienie webinarium zorganizowanych przez UKNF, w ramach projektu edukacyjnego CEDUR w 2021 r.

Nadzoru Finansowego w latach 2019–2020 w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w szczególności publikacji stanowiska UKNF dotyczącego weryfikacji tzw. „klientów

zdalnych”, kwestionariusza współpracy z podmiotami oferującymi usługi płatnicze oraz stanowiska dotyczącego oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (ocena ryzyka instytucji).

10.8. NADZÓR NAD SEKTOREM WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH

W 2021 r. Komisja Nadzoru Finansowego sprawowała bezpośredni nadzór nad dwoma administratorami wskaźników referencyjnych w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych (Dz. Urz. UE L 171/1 z dnia 29 czerwca 2016 r.) („BMR”), tj. GPW Benchmark SA oraz Instytut Rynku Finansowego sp. z o.o. W toku nadzoru bieżącego przeprowadzony został szereg działań wobec samych administratorów, jak również podmiotów przekazujących dane wejściowe na potrzeby opracowywania wskaźników referencyjnych.

W centrum uwagi uczestników rynku znalazł się przede wszystkim temat związany z ogłoszonym 5 marca 2021 r. przez brytyjski organ nadzoru FCA zaprzestaniem wraz z końcem 2021 r. opracowywania wybranych wskaźników referencyjnych z rodziny LIBOR, w tym całkowitym zaprzestaniem opracowywania LIBOR CHF. Z uwagi na to, że w kilku państwach członkowskich – przede wszystkim w Polsce oraz Austrii – LIBOR CHF posiadał znaczny udział w segmencie kredytów hipotecznych, Komisja Europejska zdecydowała o wydaniu rozporządzenia wykonawczego do BMR, w którym wyznaczony został zamiennik wskaźnika referencyjnego dla LIBOR CHF. Jako zamiennik wybrano opracowywane w Szwajcarii wskaźniki referencyjne SARON Compound 1M oraz 3M wraz z odpowiednią korektą spreadu (w zależności od terminu). Należy podkreślić, że zamiennik z mocy prawa jest od 1 stycznia 2022 r. stosowany we wszystkich umowach finansowych, które na dzień wydania rozporządzenia delegowanego nie posiadały stosownej klauzuli awaryjnej. W praktyce pozwoliło to m.in. na zachowanie ciągłości wykonywania umów

kredytu hipotecznego denominowanego/indeksowanego do franka szwajcarskiego⁷⁷.

Rok 2021 przyniósł również kontynuację działań UKNF w obszarze związanym z przygotowaniem przez podmioty nadzorowane tzw. planów awaryjnych na wypadek istotnej zmiany lub zaprzestania publikacji wskaźnika referencyjnego. Najważniejszym dyskutowanym aspektem było uwzględnianie powyższych planów w relacjach umownych z klientem oraz możliwe ich wprowadzenie w ramach portfela umów sprzed wejścia w życie BMR, tj. 1 stycznia 2018 r. W celu wyjaśnienia szeregu wątpliwości związanych z praktycznym tworzeniem planów awaryjnych oraz samym stosowaniem wskaźników referencyjnych w 2021 r. UKNF opublikował *Stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie planów (tzw. planów awaryjnych), o których mowa w art. 28 ust. 2 Rozporządzenia BMR, oraz w sprawie odzwierciedlenia planów w stosunkach umownych z klientami skierowane do banków komercyjnych, w tym banków zrzeszających, oraz do banków spółdzielczych* oraz *Stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie stosowania wskaźników referencyjnych w rozumieniu BMR skierowane do kredytodawców*. W celu poprawy komunikacji UKNF z rynkiem w zakresie wskaźników referencyjnych w 2021 r. uruchomiona została specjalna strona internetowa, na której organ nadzoru publikuje swoje stanowiska oraz informuje nt. kluczowych wydarzeń związanych z ww. segmentem rynku finansowego⁷⁸.

Niezależnie od powyższego 2021 r. przyniósł dalsze prace nad przygotowaniem wskaźników alternatywnych dla kluczowego wskaźnika referencyjnego WIBOR. Rozważane są różne koncepcje – w tym te bazujące na rozszerzonym spektrum danych wykorzystywanych do opracowywania WIBOR, jak również takie bazujące na zbudowaniu wskaźnika referencyjnego wolnego od ryzyka, tzw. *risk-free rate* dla PLN. Powyższe prace będą kontynuowane w 2022 r.

⁷⁷ Więcej szczegółów pod adresem: https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komisja_Europejska_wyznaczyla_zamiennik_dla_LIBOR-CHF.pdf

⁷⁸ Adres strony KNF poświęconej wskaźnikom referencyjnym: https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Wskazniki_referencyjne

10.9. OCHRONA INTERESÓW NIEPROFESJONALNYCH UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO

10.9.1. PODSTAWOWE OBSZARY DZIAŁAŃ

Jednym z ustawowych celów nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Działania nadzorcze KNF w tym zakresie polegają na stałym monitorowaniu praktyk rynkowych, jak i na działaniach interwencyjnych, szczególnie w tych obszarach działalności nadzorowanych podmiotów, w których mogą występować naruszenia prawa lub interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego.

KNF monitoruje praktyki rynkowe, wykorzystując uprawnienia nadzorcze, pozwalające na żądanie informacji i wyjaśnień bezpośrednio od podmiotów podlegających nadzorowi Komisji, jak i samodzielnie gromadząc dane. Działania nadzorcze podejmowane są w odpowiedzi na problemy występujące aktualnie na rynku, zidentyfikowane między innymi w oparciu o informacje od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego.

Wystąpienia te stanowią bardzo cenne źródło informacji na temat funkcjonowania rynku finansowego. Służą one do badania i oceny poprawności działania podmiotów nadzorowanych. Jednakże należy podkreślić, iż do zadań KNF nie należy rozpatrywanie zgłaszanych zarzutów i zajmowanie stanowiska w indywidualnych sprawach przedstawionych w korespondencji kierowanej do organu nadzoru.

W przypadku potwierdzenia nieprawidłowości w działalności podmiotu nadzorowanego, gromadzone informacje stanowią podstawę do podejmowania odpowiednich systemowych działań nadzorczych, mających na celu wyeliminowanie tych praktyk oraz odpowiednie kształtowanie rynku w przyszłości. Niniejsze działania nadzorcze podejmowane są w zakresie przyznanych KNF kompetencji w ramach obowiązujących przepisów prawa.

Zakres zadań realizowanych przez organ nadzoru w obszarze ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego obejmuje w szczególności:

- prowadzenie działań analitycznych i wyjaśniających w zakresie zgłoszeń otrzymywanych, w szczególności od odbiorców usług finansowych oraz organów państwa lub organizacji społecznych działających na rzecz ochrony uczestników rynku finansowego, dotyczących działalności podmiotów podlegających nadzorowi Komisji, pod kątem naruszeń prawa lub prawnie chronionych interesów odbiorców usług finansowych oraz zagrożeń dla przejrzystości i zaufania do rynku finansowego z tym związanych,

- podejmowanie na podstawie otrzymanych zgłoszeń działań nadzorczych w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego,
- prowadzenie w zakresie otrzymanych zgłoszeń działań o charakterze analitycznym dotyczących wzorców umownych oraz konstrukcji produktów.

10.9.2. INFORMACJE OGÓŁEM

W 2021 r. do UKNF wpłynęło ogółem 3505 zgłoszeń skierowanych przez nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, dotyczących nieprawidłowości związanych z działalnością podmiotów sektora ubezpieczeniowego, kapitałowego, bankowego, emerytalnego, usług płatniczych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Wystąpienia te związane były z działalnością podlegającą nadzorowi KNF lub nadzorowi organu nadzoru państwa członkowskiego EOG, które wydało podmiotowi zezwolenie (licencję) na prowadzenie danego rodzaju działalności, podejmowanej przez ten podmiot na terytorium RP w ramach wspólnotowej swobody przedsiębiorczości przy wykorzystaniu zasady jednego paszportu europejskiego.

W porównaniu do 2020 r. (w którym wpłynęło 4476 wystąpień o nieprawidłowościach) w okresie objętym sprawozdaniem odnotowano spadek liczby wystąpienie o 21,69%.

W 2021 r. UKNF odnotował ponadto wpływ 973 innych wystąpień związanych z działalnością podmiotów podlegających nadzorowi Komisji lub funkcjonowaniem rynku finansowego.

10.9.2.1. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW SEKTORA BANKOWEGO

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęły 1642 zgłoszenia dotyczące nieprawidłowego funkcjonowania podmiotów sektora bankowego. W stosunku do 2020 r. liczba wystąpień dotyczących sektora bankowego spadła o 28,20%.

Najczęściej poruszane problemy odnosiły się do kwestii związanych z:

- prowadzeniem rachunków bankowych (w tym obsługi rachunku, nieuprawnionych/nieautoryzowanych transakcji oraz nieprawidłowości związanych z obsługą rachunku na skutek śmierci klienta),
- obsługą kredytów i pożyczek (sygnalizowano przede wszystkim nieprawidłowości wynikające z obsługi umowy, oszustw/wyłudzeń kredytowych, a także wysokości pobieranych przez banki opłat i prowizji),

- jakością obsługi (sygnalizowano przede wszystkim problemy dotyczące obsługi reklamacji oraz niewłaściwej bądź niekompetentnej obsługi świadczonej przez pracowników banków),
- obsługą kredytów hipotecznych (sygnalizowano przede wszystkim nieprawidłowości wynikające z obsługi umowy),
- inną działalnością wykonywaną przez banki (w tym dystrybucji funduszy, oferowania produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnych, a także oferowanych przez banki obligacji),
- obsługą instrumentów płatniczych (w tym nieprawidłowości w zakresie sposobu i/lub terminu rozliczania transakcji dokonanych kartami).

Tabela 77. Podział wpływających do UKNF informacji dotyczących działalności podmiotów sektora bankowego w latach 2018–2021

Typ podmiotu	2018	2019	2020	2021
Banki komercyjne	2 699	2 078	2 096	1 480
Banki spółdzielcze	120	119	131	111
Oddziały unijnych instytucji kredytowych	84	76	50	42
Pośrednicy kredytu hipotecznego i agenci	0	2	3	5
Banki państwowe	0	0	6	0
Unijne instytucje kredytowe działające transgranicznie	15	6	1	4
Oddziały zagraniczne instytucji finansowych	1	0	0	0
Ogółem	2 919	2 281	2 287	1 642

Źródło: opracowanie własne UKNF

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2020–2021 wystąpień dotyczących działalności banków komercyjnych i spółdzielczych został przedstawiony w tabelach 12.6.1. i 12.6.2. w Aneksie 12.6.

10.9.2.2. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI PŁATNICZE, INNYCH NIŻ PODMIOTY SEKTORA BANKOWEGO I SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

W 2021 r. wpłynęło 69 wystąpień dotyczących nieprawidłowości w działaniu podmiotów świadczących usługi płatnicze, innych niż podmioty sektora bankowego i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Problemy poruszane w tych wystąpieniach dotyczyły przede wszystkim braku realizacji lub nieterminowej realizacji transakcji, a w dalszej kolejności sposobu realizacji umowy.

W stosunku do 2020 r. liczba wystąpień dotyczących realizacji usług płatniczych, świadczonych przez podmioty inne niż podmioty sektora bankowego i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, spadła o 47,33%.

10.9.2.3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW SEKTORA SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęło 31 wystąpień dotyczących spółdzielczych kas oszczędno-

ściowo-kredytowych. W porównaniu do 2020 r. liczba wystąpień spadła o prawie 43,64%.

Poruszane w tych wystąpieniach zagadnienia dotyczyły m.in. takich kwestii, jak:

- obsługa kredytów i pożyczek (w tym przede wszystkim problemy związane z obsługą umowy oraz wysokością pobieranych opłat i prowizji),
- prowadzenie rachunków (w tym nieprawidłowości związanych z obsługą rachunku na skutek śmierci klienta oraz obsługą rachunku).

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2020–2021 wystąpień dotyczących działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, przedstawiony został w tabeli 12.6.3. w Aneksie 12.6.

10.9.2.4. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW SEKTORA UBEZPIECZENIOWEGO

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęły łącznie 1262 wystąpienia dotyczące działalności podmiotów sektora ubezpieczeniowego, w tym 94 wystąpienia dotyczące zakładów ubezpieczeń z siedzibą w Polsce oferujących ubezpieczenia na życie (co stanowi 7,45% wszystkich zgłoszonych w tym sektorze sygnałów), 1039 wystąpień dotyczących zakładów ubezpieczeń oferujących pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe (stanowiących 82,33% wszystkich zgłoszonych w tym sektorze sygnałów), 33 wystąpienia dotyczące działalności pośredników ubezpieczeniowych (8 dotyczących działalności brokera

oraz 25 wystąpień dotyczących działalności agentów ubezpieczeniowych), a także 18 wystąpień dotyczących działalności oddziałów zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE (wszystkie wystąpienia dotyczyły pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych) oraz 77 wystąpień dotyczących działalności notyfiko-

wanych zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE (dotyczących pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych). Liczba wystąpień dotyczących działalności podmiotów sektora ubezpieczeniowego, w stosunku do ich liczby w 2020 r., spadła o 4,99%.

Tabela 78. Podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności podmiotów sektora ubezpieczeniowego w latach 2018–2021

Typ podmiotu	Dział	2018	2019	2020	2021
Zakłady ubezpieczeń z siedzibą w Polsce	I	209	158	112	94
Zakłady ubezpieczeń z siedzibą w Polsce	II	1 604	1 498	1 114	1 039
Oddziały zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE	I	4	4	1	0
Oddziały zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE	II	18	18	10	18
Notyfikowane zakłady ubezpieczeń państw członkowskich UE	I	2	0	0	1
Notyfikowane zakłady ubezpieczeń państw członkowskich UE	II	198	139	91	77
Agenci ubezpieczeniowi	–	29	24	12	25
Brokerzy ubezpieczeniowi	–	1	7	2	8
Ogółem	–	2 065	1 848	1 342	1 262

Źródło: opracowanie własne UKNF

W zakresie ubezpieczeń na życie do najczęściej zgłaszanych przez klientów problemów należały kwestie dotyczące odmowy wypłaty świadczenia, a w mniejszym stopniu zagadnienia związane z opieszałością w wypłacie świadczenia, a także kwestie związane ze sposobem wykonywania umowy przez zakład ubezpieczeń.

W zakresie ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych do najczęściej sygnalizowanych problemów należały kwestie związane z:

- opieszałością w likwidacji szkód, głównie ubezpieczeń komunikacyjnych, przede wszystkim OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,
- wysokością wypłaconych odszkodowań,
- nieprawidłowościami w procesie likwidacji szkody,
- odmową wypłaty odszkodowania,
- nieprawidłowościami w zakresie udostępniania przez zakład ubezpieczeń akt szkodowych.

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2020–2021 wystąpień dotyczących zakładów ubezpieczeń na życie został przedstawiony w tabeli 12.6.4. w Aneksie 12.6., natomiast podział wystąpień dotyczących zakładów ubezpieczeń majątkowych w tabeli 12.6.5. w Aneksie 12.6.

W tabeli 12.6.6 w Aneksie 12.6. zaprezentowany został ponadto przedmiotowy podział wystąpień do-

tyczących działalności oddziałów zakładów ubezpieczeń państw członkowskich Unii Europejskiej, które wpłynęły do UKNF w okresie objętym sprawozdaniem.

10.9.2.5. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW SEKTORA EMERYTALNEGO

W 2021 r. wpłynęło 10 wystąpień dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania podmiotów sektora emerytalnego. Odnotowano 8 wystąpień dotyczących działania otwartych funduszy emerytalnych oraz 2 dotyczące Pracowniczych Programów Emerytalnych. W stosunku do 2020 r. zanotowano wzrost liczby wystąpień dotyczących działania podmiotów sektora emerytalnego o 33,33%, natomiast w odniesieniu do funkcjonowania otwartych funduszy emerytalnych liczba wystąpień nie uległa zmianie.

Informacje dotyczące działalności OFE, które wpłynęły do UKNF w 2021 r., odnosiły się w największym stopniu do problemów z uzyskaniem wypłaty środków z rachunku zmarłych członków OFE przez osoby uprawnione.

Przedmiotowy podział informacji w tym zakresie został przedstawiony w tabeli 12.6.7. w Aneksie 12.6.

10.9.2.6. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW RYNKU KAPITAŁOWEGO

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęło 491 wystąpień dotyczących funkcjonowania podmiotów rynku kapitałowego. W porównaniu do 2020 r. liczba wystąpień w tym sektorze spadła o 23,76%.

W przypadku spółek publicznych zgłaszane problemy odnosiły się najczęściej do ewentualnych manipulacji kursem instrumentów finansowych, a w mniejszym stopniu do zagadnień związanych z obowiązkami informacyjnymi spółek notowanych na NewConnect.

Uwagi zgłaszane w odniesieniu do działalności firm inwestycyjnych, w tym również zagranicznych firm inwestycyjnych, dotyczyły przede wszystkim kwestii jakości świadczonych usług.

W odniesieniu do towarzystw funduszy inwestycyjnych zgłaszane zastrzeżenia dotyczyły najczęściej kwestii zarządzania funduszem oraz jakością świadczenia usług.

Odnotowano ponadto zgłoszenia przedstawiające zastrzeżenia wobec sposobu prowadzenia działań windykacyjnych przez podmioty zarządzające sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego.

Tabela 79. Podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności podmiotów rynku kapitałowego w latach 2018–2021

Typ podmiotu	2018	2019	2020	2021
Spółki publiczne i inni uczestnicy rynku kapitałowego	286	206	339	192
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	123	141	108	111
Firmy inwestycyjne	80	82	115	87
Zarządzający aktywami funduszu sekurytyzacyjnego	80	98	64	61
Zagraniczne firmy inwestycyjne	21	9	13	36
Zarządzający ASI	-	-	-	3
Spółki prowadzące giełdę/rynek giełdowy	2	2	5	1
Dystrybutorzy jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych	1	1	0	0
Ogółem	593	539	644	491

Źródło: opracowanie własne UKNF

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2020–2021 wystąpień dotyczących działalności podmiotów rynku kapitałowego z podziałem na poszczególne segmenty rynku został przedstawiony odpowiednio w tabelach: 12.6.8., 12.6.9. oraz 12.6.10. w Aneksie 12.6.

10.9.3. CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWIE INFORMACJI NIEPROFESJONALNYCH UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO, ANALIZY I PODEJMOWANE INTERWENCJE

Informacje dotyczące działania podmiotów podlegających nadzorowi Komisji, wpływające do UKNF od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, stanowią istotne źródło informacji na temat pojawiających się zjawisk w zakresie praktyk stosowanych przez instytucje finansowe. Przedmiotem analizy informacji zawartych w tych wystąpieniach jest w szczególności ocena działań podejmowanych przez pod-

mioty podlegające nadzorowi Komisji w kontekście zgodności tych działań z przepisami prawa. Wyniki ustaleń dokonanych na podstawie przeprowadzonych wobec podmiotów podlegających nadzorowi Komisji czynności analityczno-wyjaśniających mogą stać się podstawą do zastosowania środków o charakterze nadzorczym celem eliminacji budzących zastrzeżenia praktyk rynkowych.

Szczegółowe zestawienie czynności analitycznych zostało przedstawione w tabeli 12.5.1. w Aneksie 12.5.

Natomiast poniżej przedstawiona jest syntetyczna informacja zawierająca najważniejsze analizy przeprowadzone w 2021 r.

Analiza realizacji obowiązków wynikających z tzw. ustawy o rachunkach uśpionych przez podmioty zobowiązane. Analiza przeprowadzana jest cyklicznie w związku z obowiązkami nałożonymi

na Komisję Nadzoru Finansowego, określonymi w art. 133 ust. 1 pkt 8 oraz 138 ust. 1 pkt 10 Prawa bankowego oraz analogicznymi rozwiązaniami przyjętymi w art. 67 pkt 8 i art. 71 ust. 1 pkt 6 ustawy o skok. Łącznie badaniu poddano 584 podmioty (banki, oddziały instytucji kredytowych, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe). Badanie objęło zagadnienia dotyczące zapisu na wypadek śmierci, weryfikacji umów w określonych w ustawie okolicznościach, obsługi zapytań w ramach Centralnej Informacji, obowiązku informowania gmin ostatniego miejsca zamieszkania oraz dodatkowo kwestii związanych z reklamacjami odnotowanymi przez podmioty w zakresie przyjęcia/realizacji zapisu na wypadek śmierci. Analiza potwierdziła konieczność stałego weryfikowania danych przekazywanych przez podmioty w zakresie *rachunków uspiionych*, z uwagi na fakt nadal występujących rozbieżności. Badanie pozwoliło także wyodrębnić podmioty, wobec których zostaną podjęte zindywidualizowane działania mające na celu wyjaśnienie nieprecyzyjnych danych albo związane z podaniem informacji o trwających procesach, np. związanych z usuwaniem zaległości m.in. powstałych w związku z fuzją podmiotów czy organizacją pracy w stanie epidemii COVID-19.

Analiza realizacji przez wybranych dostawców usług płatniczych obowiązku wynikającego z art. 46 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych (zwrot kwoty nieautoryzowanej transakcji w reżimie D+1). Zakresem analizy objęto okres od 1 lipca 2018 r. do dnia przekazania organowi nadzoru wnioskowanych danych/informacji (nie później niż do 28 stycznia 2021 r.). Analizie poddano 12 dostawców usług płatniczych z grupy banków komercyjnych. Wnioski z analizy, w szczególności w zakresie nieprawidłowości związanych z kwalifikacją zgłoszeń płatników o wystąpieniu nieautoryzowanej transakcji, a także konieczności precyzyjnej i niepozostawiającej wątpliwości interpretacji z powszechnie obowiązujących przepisów prawa pożądaney praktyki postępowania dostawców usług płatniczych posłużyły do zgłoszenia przez Urząd KNF postulatów legislacyjnych w ramach procedowania przez Ministerstwo Finansów projektu ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych (UD52). Kwestie objęte analizą były także przedmiotem spotkania roboczego przedstawicieli Urząd KNF z przedstawicielami Rzecznika Finansowego.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie minimalizowania procedury wyłudzenia kredytów poprzez uczestnictwo w Systemie Zastrzeżenia kredytowe BIK SA. Analiza została zainicjowana w 2019 r. W lipcu oraz listopadzie 2021 r. odbyły się kolejne spotkania przedstawicieli Urzędu KNF z BIK SA w sprawie aktualnego stanu uczestnictwa

podmiotów nadzorowanych w Systemie Zastrzeżenia kredytowe BIK SA, istniejących barier dla poszerzenia oferty tzw. credit freeze oraz planowanych przez BIK SA działań w zakresie promowania uczestnictwa w ww. Systemie.

Analiza praktyki wybranych podmiotów w zakresie realizacji obowiązków wynikających z art. 14 ust. 2 o kredycie hipotecznym. Mając na uwadze obowiązek nałożony na kredytodawców, dotyczący przekazania konsumentowi decyzji kredytowej w dwudziestym pierwszym dniu od dnia otrzymania wniosku, w celu umożliwienia porównania warunków umów o kredyt hipoteczny oferowanych przez innych kredytobiorców oraz stanowisko UKNF dotyczące interpretacji tego przepisu, zamieszczone 20 lipca 2020 r. na stronie organu nadzoru⁷⁹, dokonano sprawdzenia praktyki wybranych podmiotów w przedmiotowym zakresie. Do analizy przyjęto próbę złożoną z 10 kredytodawców. Część z podmiotów wykazała opóźnienia w wydawaniu decyzji kredytowej. Można wyodrębnić dwa powtarzające się powody opóźnień: wzrost popytu na rynku nieruchomości, który proporcjonalnie przełożył się na zainteresowanie ofertą kredytów hipotecznych i liczbę składanych wniosków, a także problemy organizacyjne wynikające z COVID-19. Wszystkie podmioty wskazały, że podjęły działania, aby zminimalizować i wyeliminować udział decyzji wydanych po terminie.

Analiza praktyki wybranych podmiotów w zakresie rozliczania całkowitego kosztu kredytu dla umów kredytowych zabezpieczonych hipotecznie spłaconych przed terminem umownym. Dokonano przeglądu praktyki przyjętej przez kredytodawców kredytu hipotecznego na potrzeby realizacji dyspozycji art. 39 ustawy o kredycie hipotecznym i w zw. z art. 25 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywę 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dyrektywa MCD). Badaniem objęto próbę 13 banków komercyjnych. W ocenie części badanych podmiotów koszty, które nie dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy kredytu hipotecznego, są z mocy prawa wyłączone spod obowiązku proporcjonalnego zwrotu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu. Prowizja z tytułu udzielenia kredytu hipotecznego traktowana jest przez część kredytodawców jako koszt jednorazowy, niezależny od czasu obowiązywania umowy. W ich ocenie orzeczenie TSUE z dnia 11.09.2019 r. w sprawie C-383/18 nie odnosi się do regulacji dotyczących kredytu hipotecznego. W ocenie UKNF orzeczenie TSUE w związku z art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim należy w tożsamy sposób odnieść do

⁷⁹ https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=70324&p_id=18

art. 25 ust. 1 zd. 2 dyrektywy MCD w związku z art. 39 ustawy o kredycie hipotecznym i przyjąć, że przepis art. 39 ustawy o kredycie hipotecznym powinien być interpretowany tak jak obecnie jest interpretowany art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim. Zgromadzony materiał analityczny został przekazany do Prezesa UOKiK oraz został przekazany wewnętrznie właściwym komórkom organizacyjnym.

Analiza przekrojowa procesów windykacyjnych w bankach oraz outsourcingu czynności windykacyjnych. Na wybranej grupie 13 banków komercyjnych dokonano przeglądu procesów windykacyjnych realizowanych przez banki oraz podmioty, które na zlecenie banków realizują czynności w zakresie dochodzenia wierzytelności banków. Regułą jest, iż większość z badanych podmiotów proces reklamacyjny związany z kwestiami windykacyjnymi rozstrzyga w strukturach operacyjnych banku. Jednakże są podmioty, które proces windykacyjny w zakresie reklamacji dotyczących działań firmy windykacyjnej pozostawiły do rozpoznania danej firmie windykacyjnej, ograniczając nadzór do czynności zaakceptowania odpowiedzi do klienta, przygotowanej przez firmę zewnętrzną i ewentualnej weryfikacji przekazanych materiałów mających związek ze zgłoszeniem reklamacyjnym. Analiza wykazała, że są banki, których nadzór nad firmami windykacyjnymi działającymi w imieniu i na rzecz banku nie spełnia kryteriów bieżącego nadzoru i wymaga rewizji jako czynnik nadmiernego nagromadzenia ryzyka operacyjnego. W przedmiotowej sprawie będą podejmowane dalsze działania nadzorcze w 2022 r.

Analiza dotycząca wypełniania przez banki obowiązków wynikających z art. 4 ustawy o zmianie ustawy o obrocie w zakresie bezpłatnego udostępniania użytkownikom usług płatniczych broszury informacyjnej Komisji Europejskiej dotyczącej praw konsumentów przy dokonywaniu płatności w Europie. Analiza została przeprowadzona na próbie 13 banków. Ustalono, że banki w sposób terminowy i skuteczny w pełnym zakresie zaimplementowały niezbędne rozwiązania organizacyjne wynikające z ww. normy prawnej. Tym samym potwierdzono pełną, faktyczną harmonizację w przedmiotowym obszarze.

Analiza praktyki rozliczania kredytu konsolidacyjnego, od którego konsument odstąpił na podstawie art. 53 i 54 ustawy o kredycie konsumenckim. W toku analizy na próbie 12 banków ustalono, iż w przypadku odstąpienia przez kredytobiorcę od umowy kredytu konsolidacyjnego banki wzywają konsumenta, aby w terminie 30 dni zwrócił ze środków własnych kwoty rozdysponowane uprzednio na spłatę konsolidowanych zobowiązań, wskazując, iż w ramach dokonywanych wzajemnych rozliczeń między stronami, nie jest możliwe przywrócenie salda kredytu, gdy środki z kredytu konsolidacyjnego zostały rozdysponowane na spłatę zobowiązań kon-

solidowanych w innych bankach. Z uwagi na brak prawnego obowiązku, na podstawie którego banki byłyby zobligowane do restytucji umów kredytowych rozliczonych uprzednio w ramach konsolidacji, UKNF zwrócił się do podmiotów udzielających kredytów konsolidacyjnych z postulatem podjęcia działań w kierunku wypracowania praktyki, która ograniczy negatywne skutki dla konsumenta, korzystającego z prawa do odstąpienia od umowy kredytu konsolidacyjnego. Przygotowano Stanowisko do banków – odstąpienie od kredytu konsolidacyjnego, w którym zwrócono się do kredytodawców kredytów konsolidacyjnych, aby w ramach realizowanego obowiązku informacyjnego, w sposób wyraźny przekazywano konsumentowi informację o skutkach realizacji prawa do odstąpienia od umowy kredytowej. Informację powyższą konsument powinien otrzymać, zanim dokona czynności dyspozytywnych w ramach zawartej umowy o kredyt konsolidacyjny, a nie upłynął jeszcze termin na odstąpienie od umowy. Przedmiotowe Stanowisko z dnia 1 września 2021 r. zostało przekazane do adresatów.

Analiza dotycząca wywiązywania się kredytodawców z obowiązku, o którym mowa w art. 105 ust. 4i Prawa bankowego. Ustalono, że każdy z 13 poddanych analizie banków przestrzega ustawowego 7-dniowego terminu na przekazanie do BIK SA wsadu o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania, korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach. W większości banków proces aktualizacyjny odbywa się nie częściej niż dwa razy w tygodniu. Jednakże, jak wskazuje większość banków, w przypadku zidentyfikowania fraudowego zobowiązania wsad aktualizacyjny przekazywany jest niezwłocznie.

UKNF stoi na stanowisku iż, aby ograniczyć proces wydłużania kredytów m.in. na dane osób trzecich, pożądane byłoby zainicjowanie procesu legislacyjnego w zakresie modyfikacji art. 105 ust. 4i Prawa bankowego i skrócenie czasu na przekazanie informacji przez kredytodawców do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ww. ustawy. Stosowna informacja została przekazana zgodnie z kompetencjami do właściwych organów.

Analiza praktyki stosowanej przez banki w zakresie sposobu realizacji wypłat środków z rachunku bankowego spadkodawcy. Analiza została przeprowadzona na próbie 9 banków. Ustalono, że banki wymagają od spadkobierców przekazania przede wszystkim następujących dokumentów: dowodu tożsamości spadkobiercy, aktu zgonu spadkodawcy (zmarłego posiadacza rachunku), aktu poświadczenia dziedziczenia lub postanowienia sądu o nabyciu spadku, dyspozycji wypłaty środków. W większości badanych banków podział i wypłata środków z rachunku bankowego spadkodawcy może być zrealizowana na podstawie sądowego, notarialnego lub umownego działu spadku. Większość

banków umożliwia realizację wniosków o wypłatę środków złożonych przez jednego spadkobiercę (niezależnie czy pozostali spadkobiercy taki wniosek złożą) pod warunkiem, że został sporządzony dział spadku. Analiza wykazała, że badane banki stosują porównywalną praktykę w zakresie realizacji wypłat spadkobiercom środków znajdujących się na rachunkach spadkodawców.

Analiza stosowanych w bankach warunków, pozwalających na obniżenie lub zwolnienie z opłaty za prowadzenie rachunku płatniczego, usługi z nim związane lub posiadanie instrumentu płatniczego. Analizę przeprowadzono w związku ze zgłoszeniami wskazującymi na występowanie nieprawidłowości polegających na pobraniu opłaty, w przypadku gdy spełniony został warunek zwolnienia z niej. Badaniem objęto 11 banków komercyjnych. Ustalono, że odnotowywane nieprawidłowości dotyczą w szczególności błędów w parametryzacji mechanizmu zwalniającego z opłat, które są na bieżąco usuwane, a nieprawidłowo naliczone opłaty zwracane. Przedstawione odpowiedzi wskazują na potrzebę analizy zgłoszeń w tym przedmiocie, w szczególności pod kątem częstotliwości występowania nieprawidłowości, skuteczności działań naprawczych podejmowanych w razie stwierdzenia błędu oraz sposobu komunikacji o zmianach do klientów i pracowników banków.

Analiza praktyki banku dotyczącej obsługi rachunku bankowego klienta posługującego się wyłącznie polskim paszportem. W wyniku podjętych działań nadzorczych bank uznał, że regulacje wewnętrzne i procedury związane z identyfikacją i odblokowywaniem kanałów dostępu wymagają uzupełnienia i doprecyzowania w zakresie czynności realizowanych po okazaniu paszportu. Bank wyjaśnił, że podjął działania, które zmierzają do umożliwienia klientom legitymującym się paszportem polskim realizacji w placówce własnej banku dyspozycji związanych z: identyfikacją klienta, potwierdzeniem jego tożsamości, aktualizacją danych klienta oraz dyspozycji związanych z bezpieczeństwem środków klienta i uzyskaniem dostępu do kanałów obsługi. Dyspozycje te rozszerzą obowiązujący katalog czynności, jakie bank już realizuje dla klientów okazujących paszport polski (bank umożliwił klientom złożenie wypowiedzenia umowy rachunku w placówce banku).

Analiza praktyki dwóch banków w sprawie wymiany zużytych banknotów w oddziałach banku. W wyniku podjętych działań nadzorczych banki potwierdziły nieprawidłowości w obsłudze klientów chcących wymienić zużyte banknoty w placówce banku. Banki poinformowały, że pracownicy oddziałów nie stosowali się do zarządzenia prezesa NBP dotyczącego szczegółowych zasad i trybu wymiany znaków pieniężnych, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Banki zobowiązały się do wprowadzenia zmian oraz prze-

prowadzenia dodatkowych szkoleń dla pracowników w celu wyeliminowania tego typu nieprawidłowości w dalszej działalności.

Analiza procesu windykacyjnego jednego z banków w związku z podejrzeniem tzw. stalkingu. W rezultacie podjętych działań nadzorczych komórka audytu wewnętrznego banku wskazała, iż w wyniku przeglądu procesu prowadzenia czynności windykacyjnych przez bank oraz zewnętrzne podmioty windykacyjne stwierdzono słabości w procesie, które mogą prowadzić do wzrostu ryzyka uznania ich za nadmiarowe. W ramach działań naprawczych dokonano przeglądu stosowanych wytycznych dla zewnętrznych podmiotów windykacyjnych w zakresie wykonywanych działań, dookreślono częstotliwość działań windykacyjnych, wydano w tym zakresie rekomendację.

Analiza praktyki jednej z małych instytucji płatniczych polegającej na udostępnianiu nieprawidłowych informacji na stronach internetowych podmiotu na temat współpracy z bankami mającej na celu dokonywanie rozliczeń transakcji w czasie rzeczywistym. W wyniku przeprowadzonych działań oraz analiz nadzorczych wykryto nieprawidłowości w przedstawianych informacjach przez małą instytucję płatniczą. Podmiot wprowadzał klientów w błąd, informując na swojej stronie internetowej, że posiada rachunki w kilkunastu bankach w celu rozliczania transakcji klientów w czasie rzeczywistym. W rzeczywistości współpracował tylko z jednym bankiem. Działania nadzorcze doprowadziły do aktualizacji informacji na stronach internetowych małej instytucji płatniczej.

Analiza stosowanej przez Kasę praktyki w zakresie rozliczania kosztów udzielenia kredytu konsumenckiego w przypadku przedterminowej spłaty na wniosek klienta, w świetle treści art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim. W wyniku podjętych działań nadzorczych dokonano ustaleń wskazujących na możliwość naruszania przez Kasę art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim oraz występowania w działalności Kasy nieprawidłowości związanych z nienależytą ochroną konsumenta w związku z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 11 września 2019 r., w sprawie C-383/18, dotyczącym prawa konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej jego spłaty. Wyniki analizy wraz z dokumentami przekazano do Prezesa UOKiK celem rozważenia podjęcia stosownych działań wobec Kasy, zgodnie z przepisami prawa.

Sposób procedowania z informacjami od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego dotyczącymi działalności zagranicznego zakładu ubezpieczeń, wpływającymi do UKNF po wycofaniu notyfikacji. W 2021 r. UKNF otrzymywał informacje pochodzące od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego dotyczące zagranicznego zakładu

ubezpieczeń, który wycofał notyfikacje, odnoszące się w szczególności do braku terminowej likwidacji szkód komunikacyjnych z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz nieprawidłowego ustalania wysokości odszkodowania wypłacanego z tytułu szkód likwidowanych w ramach wskazanego powyżej ubezpieczenia. W związku z utratą kompetencji nadzorczych nad zagranicznym zakładem ubezpieczeń, wynikającą z wycofania notyfikacji do wykonywania działalności ubezpieczeniowej w Polsce, KNF kontynuowała współpracę z macierzystym organem nadzoru przedmiotowego zakładu ubezpieczeń. W ramach ww. współpracy UKNF cyklicznie udostępniał macierzystemu organowi nadzoru informacje dotyczące nieprawidłowości pochodzące od polskich nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, otrzymywane po dacie wycofania notyfikacji, w celu ich dalszego procedowania. Nieprofesjonalni uczestnicy rynku finansowego byli informowani w drodze odrębnej korespondencji nadawanej przez UKNF o ww. sposobie działania. KNF pozostawała w tej sprawie w stałym kontakcie z Europejskim Urzędem Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych.

Analiza zasad udostępniania przez zakład ubezpieczeń informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. Przeprowadzona analiza pozwoliła ustalić, że zakład ubezpieczeń nie prowadził dotąd rejestru wniosków o udostępnienie dokumentacji ani ewentualnych uchybień stwierdzonych przy ich realizacji. W wyniku działań podjętych przez UKNF zakład ubezpieczeń dokonał zmiany w procedurze obsługi wniosków poprzez wprowadzenie dla obszaru likwidacji szkód komunikacyjnych centralnego rejestru, zawierającego dane o wszystkich wnioskach, obejmującego m.in. dane o dacie wpływu i realizacji każdego z wniosków, osobie wnioskodawcy, dane identyfikacyjne szkody, dane opiekuna odpowiedzialnego za obsługę, gdzie będą także odnotowywane ewentualne przypadki nieprawidłowości w obsłudze wniosku. Komunikatem z dnia 10 marca 2021 r. zakład ubezpieczeń uaktualnił i przypomniał wszystkim pracownikom obszaru likwidacji szkód zasady obowiązujące w procesie udostępniania wnioskodawcom dokumentacji szkodowej.

Analiza braku obsługi korespondencji e-mail wpływającej na nieaktywne skrzynki pocztowe osób niepracujących już w zakładzie ubezpieczeń. UKNF otrzymał informacje od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego dotyczące braku odpowiedzi zakładu ubezpieczeń na złożone drogą elektroniczną wnioski o udostępnienie akt szkodowych. W wyniku działań podjętych przez UKNF ustalono, że przedmiotowe wnioski kierowane są na nieaktywne skrzynki pocztowe osób niepracujących już w zakładzie ubezpieczeń. W przypadku odejścia pracownika z zakładu ubezpieczeń w ramach likwidacji stanowiska pracy po rozwiązaniu umowy o pracę zamykana/

/dezaktywowana była także jego imienna skrzynka mailowa. Wraz z początkiem lutego 2021 r. w trybie roboczym decyzją dyrektora obszaru likwidacji zakład ubezpieczeń wprowadził zasadę utrzymywania imiennych skrzynek pocztowych po nieaktywnych pracownikach – opiekunach szkód przez okres 3 miesięcy liczony od pierwszego dnia rozwiązania umowy o pracę. Zakład ubezpieczeń wyznaczył osobę odpowiedzialną za utrzymanie aktywności skrzynki imiennej po byłym już pracowniku oraz obsługę napływającej na nią korespondencji. Przyjęty obecnie okres 3 miesięcy będzie weryfikowany przez zakład ubezpieczeń, który nie wyklucza jego wydłużenia, jeśli pozyskane doświadczenia z funkcjonowania tej procedury wskażą na taką celowość.

Analiza zasad udostępniania przez zakład ubezpieczeń informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. UKNF otrzymał informacje od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego dotyczące nieudostępniania bezzwłocznie przez zakład ubezpieczeń akt szkodowych pomimo wielokrotnych wniosków i monitów składanych przez osoby uprawnione. W wyniku działań podjętych przez UKNF ustalono, że zakład ubezpieczeń udostępnia akta szkodowe ze znaczną zwłoką, tj. w terminie od 29 dni do nawet 4 miesięcy od dnia złożenia przez osoby uprawnione wniosku o udostępnienie akt szkodowych, a ponadto w przypadku niektórych kanałów udostępnienia akt szkodowych (nadania pocztą tradycyjną, udostępnienia poprzez aplikację Filelocker) nie utrwała zakresu udostępnienia akt szkodowych. W wyniku czynności nadzorczych podjętych przez UKNF zakład ubezpieczeń wprowadził system monitorowania terminowości udostępniania akt szkodowych, polegający na sporządzaniu comiesięcznych raportów dotyczących liczby wniosków o udostępnienie akt szkodowych i czasu ich realizacji. Po wprowadzeniu przez zakład ww. rozwiązania odnotowano wyeliminowanie istniejącej nieprawidłowości związanej z udostępnianiem akt szkodowych. Ponadto zakład ubezpieczeń podjął decyzję o wdrożeniu w systemie szkodowym funkcjonalności polegającej na możliwości rejestracji wniosku o udostępnienie akt. Wdrożenie tej funkcjonalności zaplanowane jest na I kwartał 2022 r. Dodatkowo jednostka kontrolna obszaru likwidacji szkód w planach kontroli na 2022 r. uwzględniła kontrolę celową dotyczącą udostępniania akt szkody, tj. czas realizacji, zakres udostępnianej dokumentacji, fakt udokumentowania udostępniania informacji i dokumentów. Zagadnienie pozostaje w obszarze dalszej obserwacji UKNF.

Analiza działalności zakładu ubezpieczeń w zakresie realizacji obowiązku z art. 105 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych dotyczącego aktualizacji danych nt. umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przekazywanych do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej: UFG). UKNF otrzymał informację

od nieprofesjonalnego uczestnika rynku finansowego wskazującą na brak zaraportowania do UFG zmiany posiadacza pojazdu mechanicznego w toku obowiązywania umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, co skutkowało przypisaniem zgłaszającemu (zbywcy pojazdu) szkody wyrządzonej po zbyciu pojazdu, a w konsekwencji wpłynęło na naliczenie wyższej składki ubezpieczeniowej. W wyniku działań podjętych przez UKNF zakład ubezpieczeń ustalił, że w okresie od listopada 2015 r. do 18 marca 2020 r. zakład korzystał z aplikacji raportującej dane do UFG, która była dotknięta błędem systemowym skutkującym przekazywaniem do UFG danych nabywcy i poprzednich zbywców pojazdu jako danych aktualnego posiadacza/ubezpieczonego (w sytuacji kiedy w trakcie trwania umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zakład otrzymał zawiadomienie o zbyciu pojazdu). Zakład ubezpieczeń korzysta z nowej aplikacji raportującej dane do UFG, która jest pozbawiona ww. błędu oraz dokonał całościowej korekty nieprawidłowych danych raportowanych do UFG za pomocą zasilenia korygującego przy wdrożeniu nowego systemu. W wyniku czynności nadzorczych ustalono, że aktualnie po stronie zakładu ubezpieczeń nie występuje zidentyfikowana nieprawidłowość.

Analiza terminowości informowania poszkodowanego o dokumentach potrzebnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania. UKNF otrzymał informację od nieprofesjonalnego uczestnika rynku finansowego dotyczącą nieprawidłowości związanych z likwidacją szkody. W wyniku działań podjętych przez UKNF ustalono, że zakład ubezpieczeń naruszył art. 29 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej poprzez nieterminowe poinformowanie poszkodowanego o dokumentach potrzebnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania. Zakład ubezpieczeń ustalił, że naruszenie spowodowane było błędem systemowym, polegającym na zawieszeniu się szkody na etapie przydziału do opiekuna szkody. Teczka szkodowa pojawiła się u opiekuna z opóźnieniem, co spowodowało zwłokę w wysłaniu ww. pisma do poszkodowanego. Sytuacja ta miała charakter jednostkowy. Zakład ubezpieczeń zweryfikował wszystkie szkody osobowe zarejestrowane tego samego dnia, w którym została zarejestrowana szkoda będąca przedmiotem informacji otrzymanej od nieprofesjonalnego uczestnika rynku finansowego. Przeprowadzona weryfikacja pozwoliła na stwierdzenie, że wszystkie ww. szkody zostały prawidłowo i w terminie uwidocznione w profilach pracowników odpowiedzialnych za likwidację. Zakład ubezpieczeń zapewnił, że prowadzi stały monitoring i nadzór nad systemami informatycznymi, ograniczając możliwość wystąpienia błędów technicznych i minimalizując ich skutki procesowe.

Analiza nieprawidłowości w zakresie formułowania przez opiekunów szkód treści ugód proponowanych w następstwie przeprowadzonych ne-

gociacji. Do UKNF wpłynęły informacje wskazujące na ww. nieprawidłowości, polegające na braku precyzyjnego określania przedmiotu ugody oraz zamieszczeniu w treści ugody postanowienia wskazującego na zrzeczenie się przez poszkodowanego wszelkich roszczeń dotyczących szkody, mimo że przedmiotem negocjacji było wyłącznie jedno roszczenie. UKNF ustalił, że w zakładzie ubezpieczeń obowiązuje ogólny wzór ugody, który w założeniu powinien być każdorazowo dostosowany przez likwidatora do ustaleń w ramach konkretnej szkody. Do wzoru nie jest załączona żadna instrukcja dotycząca jego stosowania, w tym zakresu dozwolonych modyfikacji. W wyniku działań podjętych przez UKNF potwierdzono, że zdarzają się przypadki przekazywania przez likwidatorów poszkodowanym ogólnego wzoru ugody, bez jakichkolwiek modyfikacji w nawiązaniu do przeprowadzonych negocjacji lub z modyfikacjami nasuwającymi wątpliwości interpretacyjne w zakresie przedmiotu ugody, w szczególności przypadki pozostawienia w proponowanej treści ugody postanowienia wskazującego na zrzeczenie się przez poszkodowanego wszelkich roszczeń dotyczących szkody, mimo że przedmiotem negocjacji było wyłącznie jedno roszczenie. UKNF dokonał weryfikacji adekwatności działań podjętych przez zakład w celu wyeliminowania występującej nieprawidłowości. Zakład ubezpieczeń zmodyfikował obowiązujący wzorzec ugody, tak aby doprecyzować, jakiego roszczenia dotyczy ugoda.

Analiza nieprawidłowości przy zawieraniu umów ubezpieczenia za pośrednictwem telefonu. Przeprowadzona analiza pozwoliła ustalić, że w przypadku zawierania przez zakład ubezpieczeń umowy za pośrednictwem środka porozumiewania się na odległość, jakim jest telefon, zakład ubezpieczeń przesyła do ubezpieczających w jednym pliku w formacie .pdf trzy różne regulaminy dotyczące świadczenia usług drogą elektroniczną, zamiast jednego. W wyniku czynności nadzorczych podjętych przez UKNF, z uwagi na ograniczenia systemów IT, zakład ubezpieczeń zobowiązał się do wprowadzenia zmian do grudnia 2021 r. polegających na przekazywaniu regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną właściwego dla danego kanału dystrybucji. Zagadnienie pozostaje w obszarze dalszej obserwacji UKNF pod kątem realizacji przez zakład zadeklarowanych działań.

Analiza przyjmowania wpłat tytułem składki pomimo braku ważnej umowy ubezpieczenia. UKNF zidentyfikował przypadek, w którym nieprofesjonalny uczestnik rynku finansowego w okresie od grudnia 2017 r. do października 2019 r. wpłacał co miesiąc pewną kwotę na rachunek zakładu ubezpieczeń, zakład zaś przez większość tego okresu przyjmował te płatności, mimo że nie istniała umowa ubezpieczenia, do której można by było przyporządkować te wpłaty. Zakład ubezpieczeń nie był w stanie ustalić, jaką dokładnie kwotę wpłaciła ta osoba w okresie od grudnia 2017 r. do marca 2018 r., z uwagi na fakt

wykonania płatności za pośrednictwem multiagencji. Niniejszy przypadek może świadczyć o podatności zakładu ubezpieczeń na wykorzystanie jego działalności do legalizacji środków pochodzących z przestępstw poprzez dokonanie serii wpłat gotówkowych na rachunek zakładu w dłuższym okresie w celu uzyskania zwrotu nienależnie wpłaconych kwot na rachunek bankowy.

Analiza działań windykacyjnych podjętych przez zakład ubezpieczeń wobec posiadaczy pojazdów, którzy zawarli umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z zagranicznym zakładem ubezpieczeń postawionym w stan upadłości. Niektórzy klienci zagranicznego zakładu ubezpieczeń, który został postawiony w stan upadłości, a wcześniej oferował w Polsce obowiązkowe ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, dalej: OC ppm, stali się adresatami roszczeń o zapłatę. Z żądaniem zapłaty występował wobec nich zakład ubezpieczeń, który wypłacił odszkodowanie swojemu klientowi (np. z tytułu umowy ubezpieczenia mienia albo w ramach tzw. likwidacji bezpośredniej), a następnie postanowił odzyskać z innego źródła wypłaconą kwotę. Żądanie takie nazywa się roszczeniem regresowym. Zakłady ubezpieczeń zazwyczaj występują z roszczeniem regresowym do ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej osoby odpowiedzialnej za powstanie szkody, gdyż zwiększa to szanse na zaspokojenie całości roszczenia. W tym jednak przypadku adresat roszczenia regresowego (wspomniany wcześniej zagraniczny zakład ubezpieczeń) postawiony był w stan upadłości. Wobec tego zakład ubezpieczeń postanowił wystąpić z roszczeniem regresowym bezpośrednio do osoby odpowiedzialnej za szkodę, czyli do posiadacza pojazdu ubezpieczonego w ramach umowy OC ppm.

Trzeba wspomnieć, że w przypadku ogłoszenia upadłości każdego zakładu ubezpieczeń, który oferował w Polsce obowiązkowe ubezpieczenie OC ppm, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny przejmuje od syndyka upadłości akta szkodowe oraz wypłaca poszkodowanym i uprawnionym należne im świadczenia. Zakład ubezpieczeń zamiast żądać zapłaty bezpośrednio od osoby odpowiedzialnej za szkodę, mógł więc wystąpić o zapłatę do UFG.

W tych okolicznościach postępowanie zakładu ubezpieczeń windykującego posiadacza pojazdu, który zawarł umowę OC ppm z zagranicznym zakładem ubezpieczeń, postawionym następnie w stan upadłości, należało uznać za naruszenie interesu tego posiadacza. Naruszanym interesem była możliwość uniknięcia zaspokajania roszczenia regresowego, jeżeli wierzyciel (zakład ubezpieczeń) wystąpiłby ze swoim roszczeniem w stosunku do UFG.

Finalnie działania organu nadzoru spowodowały, że zakład ubezpieczeń zaprzestał działań windyka-

cyjnych wobec posiadaczy pojazdów, którzy zawarli umowę OC ppm z zagranicznym zakładem ubezpieczeń postawionym w stan upadłości, jak również zwrócił kwoty dotychczas zapłacone. Po interwencji organu nadzoru również UFG przekazał zakładom ubezpieczeń informację o zaspokajaniu przez UFG roszczeń z umów OC ppm zawartych z tym konkretnym zagranicznym zakładem ubezpieczeń, postawionym w stan upadłości.

Analiza praktyki towarzystw funduszy inwestycyjnych w zakresie ustalania wysokości wynagrodzenia za zarządzanie pracowniczymi planami kapitałowymi (PPK) oraz wysokości wypłaty świadczenia na rzecz uczestników, z którymi zostanie przez fundusz inwestycyjny zawarta odpowiedzialna umowa. Analiza została przeprowadzona na próbie 10 towarzystw funduszy inwestycyjnych zarządzających PPK. Ustalono, że analizowane towarzystwa nie przewidują możliwości wypłaty dodatkowych świadczeń na rachunek uczestników PPK lub przydzielania im odpowiedniej liczby jednostek uczestnictwa po spełnieniu dodatkowych, określonych warunków. Towarzystwa zadeklarowały, że stosują jednakowe metody obliczania i pobierania wynagrodzenia za zarządzanie oraz osiągnięty wynik wobec wszystkich uczestników funduszy zdefiniowanej daty. Stawki wynagrodzenia nie przekraczają stawek wskazanych w art. 49 ust. 1 i 3 ustawy o pracowniczych planach kapitałowych. W przypadku części funduszy przewidziano możliwość czasowego obniżenia stawek wynagrodzenia na podstawie uchwały zarządu towarzystwa lub na podstawie obowiązujących tabeli opłat. Tego typu obniżka ma zastosowanie w stosunku do wszystkich uczestników PPK.

Analiza stosowanej przez fundusze inwestycyjne praktyki w zakresie publikowania informacji o poszczególnych składnikach lokat funduszu. Analiza została przeprowadzona na próbie 32 towarzystw funduszy inwestycyjnych. Jej celem było ustalenie, czy fundusze inwestycyjne korzystają z fakultatywnych możliwości publikowania informacji o składnikach lokat na podstawie art. 219 ust. 5–8 ustawy o funduszach inwestycyjnych. Analiza wykazała, że o ile publikacja zestawienia lokat w sprawozdaniach finansowych jest przez fundusze wykonywana z uwagi na ustawowy obowiązek wynikający z przepisów, to z fakultatywnej możliwości częstszego publikowania tych informacji fundusze korzystały rzadko. Sytuacja zmieniła się w 2021 r., kiedy to w ramach samoregulacji branża wprowadziła katalog Dobrych Praktyk Informacyjnych, w tym Dobrą Praktykę nr 1 – Publikowanie składów portfeli. Obecnie znaczna część funduszy inwestycyjnych otwartych dostosowała swoje statuty w tym zakresie lub zadeklarowała wprowadzenie tych zmian w niedalekiej przyszłości.

Odmienne sytuacja przedstawia się w przypadku funduszy inwestycyjnych zamkniętych o charakterze niepublicznym. Z uwagi na zamknięty charakter tych

funduszy udostępnianie okresowych informacji o poszczególnych składnikach lokat funduszu może być wykonywane jedynie na pisemne żądanie uczestnika funduszu. Jako przyczynę braku prezentowania tych informacji towarzystwa wskazują przede wszystkim na brak ustawowego obowiązku publikowania tych danych, brak odpowiednich zapisów w statutach fun-

duszy, brak zastosowania katalogu Dobrych Praktyk Informacyjnych w stosunku do tego typu funduszy oraz brak zainteresowania inwestorów w uzyskaniu informacji o składzie portfela funduszy. Z uwagi na powyższe organ nadzoru rozważy podjęcie dalszych analiz w przedmiotowym zakresie.

10.10. SĄD POLUBOWNY PRZY KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Realizując jedno ze swoich ustawowych zadań Komisja Nadzoru Finansowego zapewnia uczestnikom rynku finansowego możliwość pozasądowego rozpatrywania sporów w Sądzie Polubownym przy Komisji Nadzoru Finansowego. Kognicja Sądu Polubownego przy KNF utworzonego przez ustawę o nadzorze nad rynkiem finansowym obejmuje rozpatrywanie sporów między uczestnikami rynku finansowego, w szczególności sporów wynikających ze stosunków umownych między podmiotami podlegającymi nadzorowi Komisji a odbiorcami usług świadczonych przez te podmioty. Nie jest to zatem sąd wyłącznie konsumencki, choć jest jedną z instytucji systemu pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich w zakresie postępowania mediacyjnego i arbitrażu uproszczonego.

Postępowania prowadzone przed Sądem Polubownym przy KNF mają charakter dobrowolny, co oznacza, że warunkiem wszczęcia postępowania jest każdorazowa zgoda obu stron na polubowne rozwiązanie sporu w ramach Sądu Polubownego przy KNF. Sąd Polubowny przy KNF oferuje dwie zasadniczo różne drogi postępowania: mediację i arbitraż. W ramach arbitrażu istnieje także możliwość prowadzenia postępowania zdalnego w formie elektronicznej, tzw. arbitrażu uproszczonego. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną w 2021 r. wszystkie postępowania były prowadzone przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość.

W 2021 r. 37 instytucji finansowych prowadziło postępowania mediacyjne w Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF, a 16 z nich występowało jako wnioskodawca, proponując swoim klientom zakończenie sporu w drodze mediacji.

W październiku 2021 r. został uruchomiony projekt polubownego rozwiązywania sporów związanych z umowami o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, w drodze ugód zawieranych w ramach mediacji prowadzonych przed Sądem Polubownym przy Komisji Nadzoru Finansowego. Realizacja projektu jest przedstawioną

przez Przewodniczącego KNF odpowiedzią na jeden z istotnych problemów występujących w ostatnich latach na rynku finansowym, zgodnie z koncepcją przewalutowania kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta polska.

W 2021 r. do Sądu Polubownego przy KNF wpłynęło łącznie 18 190 wniosków o przeprowadzenie mediacji, złożonych zarówno przez instytucje finansowe, jak i ich klientów. W 16 799 przypadkach obie strony sporu wyraziły chęć podjęcia próby rozwiązania sporu w drodze mediacji, co oznacza, że postępowania mediacyjne przeprowadzane były w przypadku 92% wniosków.

W zakresie mediacji dotyczących sporów związanych z umowami o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska w 2021 r. w Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF prowadzonych było łącznie 15 968 postępowań, co stanowiło ponad 95% wszystkich postępowań mediacyjnych. W 6639 mediacjach dotyczących tego typu kredytów (prawie 42%) uczestnicy postępowania zakończyli prowadzenie rozmów, z czego 824 postępowania zakończyły się bez zawarcia ugody (ponad 12%), natomiast w 5815 postępowaniach strony poinformowały Sąd Polubowny o zawarciu ugody. Oznacza to, że ponad 87% prowadzonych postępowań mediacyjnych dotyczących umów o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska zakończyło się zawarciem ugody.

Napływ tak dużej liczby spraw w niecałe 3 miesiące wskazuje, że ugodowa metoda rozwiązania sporów spełnia oczekiwania dużej grupy kredytobiorców, pozwalając na uniknięcie długotrwałych i kosztownych sporów sądowych.

Wdrożenie projektu było poprzedzone podjęciem szeregu działań przygotowujących Sąd Polubowny przy KNF do sprostania zwiększonemu zainteresowaniu tą formą rozwiązywania sporów. Przede wszystkim istotnie zwiększono liczbę mediatorów – w 2021 r. powołano ponad 400 mediatorów. Jed-

nocześnie zapewniono merytoryczne przygotowanie nowych mediatorów do prowadzenia postępowań mediacyjnych dotyczących tej specyficznej kategorii spraw. Liczba mediatorów Sądu Polubownego przy KNF według stanu na 31 grudnia 2021 r. wynosiła 417. Liczba arbitrów pozostała na tym samym poziomie i wynosiła 40.

W celu zapewnienia sprawnego prowadzenia dużej liczby postępowań mediacyjnych, konieczne było także wprowadzenie odpowiednich zmian w Regulaminie Sądu Polubownego przy KNF. Regulamin Sądu Polubownego przy KNF został zmieniony uchwałą nr 118/2021 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 26 marca 2021 r. zmieniającą uchwałę w sprawie „Regulaminu Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego” oraz uchwałą nr 427/2021 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 9 grudnia 2021 r. zmieniającą uchwałę w sprawie „Regulaminu Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego”. Wprowadzone zmiany doprecyzowały i dostosowały zasady prowadzenia postępowań polubownych, w szczególności mediacyjnych, do ograniczeń wynikających z ogłoszenia stanu epidemii poprzez odejście od obligatoryjnej pisemnej formy prowadzenia wszystkich postępowań polubownych przed Sądem Polubownym przy KNF. Ponadto wprowadzono mechanizm przeciwdziałania konfliktowi interesów mediatorów poprzez wyłączenie z prowadzenia postępowań mediacyjnych tych mediatorów, którzy aktualnie bądź w okresie 10 lat przed powołaniem do pełnienia funkcji mediatora byli lub są kredytobiorcami kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta polska. Zmodyfikowano także zasady

pokrywania kosztów mediacji w sprawach tych kredytów. Opłatę w tych sprawach ponosi kredytodawca, bez względu na to, kto był inicjatorem mediacji. Jednocześnie trwająca w 2021 r. kadencja arbitrów i mediatorów została jednorazowo wydłużona o dwa lata, nie dłużej jednak niż do dnia 31 stycznia 2024 r. W grudniu 2021 r. w Dzienniku Urzędowym KNF pod poz. 37 ogłoszony został jednolity tekst Regulaminu Sądu Polubownego przy KNF, uwzględniający obydwie wskazane zmiany.

W związku ze skokowym wzrostem liczby spraw kierowanych do Sądu Polubownego przy KNF, przeprowadzone zostały także prace informatyczne mające na celu zwiększenie funkcjonalności aplikacji informatycznych wykorzystywanych w pracach Sądu Polubownego przy KNF oraz usprawnienie i automatyzację części czynności związanych z obsługą prowadzonych postępowań mediacyjnych.

W 2021 r. po raz kolejny przyznano także wyróżnienie *Instytucja finansowa przyjazna mediacji*, którego celem jest propagowanie polubownego rozwiązywania sporów pomiędzy instytucjami finansowymi a odbiorcami świadczonych przez nie usług, a także docenienie instytucji finansowych, które kontakty ze swoimi klientami opierają na otwartości, dialogu i dążeniu do porozumienia. Wyróżnionych zostało jedenaście podmiotów: PZU SA, TUiR Warta SA, STU ERGO Hestia SA, InterRisk TU SA VIG, Uniqą TU SA, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, Compensa TU SA, Vienna Life TU na Życie SA VIG, TUZ TUW, Link4 TU SA oraz Wiener TU SA VIG.

Tabela 80. Sprawy prowadzone przed Sądem Polubownym przy KNF w 2021 r. w porównaniu do lat 2018, 2019 i 2020

Wyszczególnienie	Łącznie				Arbitraż				Mediacja			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Lata	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Sprawy	2 361	2 748	2 203	18 207	47	24	16	17	2 314	2 724	2 187	18 190
Zgody na postępowanie	1 044	1 571	1 009	16 799	4	2	3	0	1 040	1 569	1 006	16 799
Sprawy pozytywnie załatwione na rzecz wnioskodawcy przed rozpoczęciem postępowania polubownego (zawarto ugodę lub złożono propozycję ugody)	28	43	22	21	0	1	0	0	28	42	22	21
Odmowy prowadzenia postępowania	1 170	1 005	768	1 058	34	19	6	11	1 136	986	762	1 047

Wyszczególnienie	Łącznie						Arbitraż			Mediacja		
Pozostałe (m.in. wycofanie lub nieuzupełnienie wniosku przez wnioskodawcę, brak właściwości sądu)	32	38	43	13	5	1	2	0	27	37	41	13
Sprawy będące w toku (brak odpowiedzi drugiej strony w przedmiocie zgody na mediację/ /arbitraż)	87	91	361	316	4	1	5	6	83	90	356	310

Źródło: opracowanie własne Sądu Polubownego przy KNF

Tabela 81. Sprawy prowadzone przed Sądem Polubownym przy KNF w 2021 r. w porównaniu do lat 2018, 2019 i 2020 w podziale na sektory rynku finansowego

Sektory rynku finansowego	2018	2019	2020	2021
Sektor ubezpieczeniowy	2 103	2 528	2 085	1 785
Rynek bankowy	249	152	103	16115
Rynek kapitałowy	3	58	2	297
Sektor SKOK	1	2	0	1
Pozostałe	5	8	13	9
Razem	2 361	2 748	2 203	18 207

Źródło: opracowanie własne Sądu Polubownego przy KNF

10.11. WSPÓŁPRACA MIĘDZYKRAJOWA

Udział UKNF w pracach na płaszczyźnie międzynarodowej jest kluczowy dla zapewnienia stabilnego otoczenia regulacyjnego jako fundamentu rynku finansowego w Polsce. To zaangażowanie, zarówno w postaci współpracy dwustronnej, jak i wielostronnej, w tym w ramach kolegiów nadzorczych, stanowi ważny czynnik wspierający realizację celów nadzorczych KNF. Szczególnie istotnym obszarem współpracy międzynarodowej Urzędu jest Europejski System Nadzoru Finansowego. Jest to związane z tym, iż kluczowe akty prawne (np. dyrektywy CRD V, Wypłacalność II i MiFID II, rozporządzenia CRR II i MiFIR) wyznaczające ramy dla funkcjonowania instytucji finansowych, są przyjmowane na forum UE. Współpraca UKNF w obszarze międzynarodowym ma miejsce także poprzez pogłębianie współpracy w ramach regionu Europy Środkowo-Wschodniej oraz krajów nienależących do strefy euro, których organy nadzoru, z uwagi na charakterystykę rynków lub zbieżne interesy, dość często prezentują podobne stanowiska.

UKNF współpracuje z polskimi urzędami centralnymi (m.in. Kancelarią Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Ministerstwem Rozwoju i Technologii, Ministerstwem Sprawiedliwości), europejskimi organami nadzoru finansowego i innymi partnerami zagranicznymi w kontekście wydarzeń międzynarodowych mogących wpłynąć na stabilność polskiego rynku finansowego. Na poziomie krajowym międzynarodowy aspekt współpracy z MF obejmował przede wszystkim wypracowywanie – często na podstawie opinii i wkładów UKNF – stanowisk Polski w ramach unijnego procesu legislacyjnego dotyczącego rynku finansowego (w tym m.in. prace nad nowelizacją dyrektywy Wypłacalność II oraz nad nową dyrektywą ustanawiającą ramy prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji). Przez cały 2021 r. kontynuowana była również współpraca krajowa i zagraniczna związana z monitorowaniem skutków wyjścia Wielkiej Brytanii ze struktur Unii Europejskiej (brexit), wynikającymi z tego konsekwencjami dla polskiego i unijnego

rynku finansowego i usystematyzowaniem działań w tym zakresie na wszystkich poziomach – unijnym, ogólnokrajowym (administracja centralna) i dwustronnym (pomiędzy organami nadzoru). UKNF jest również stałym uczestnikiem działań polskiej administracji w ramach członkostwa Polski w OECD.

W 2021 r. UKNF został członkiem Global Financial Innovation Network (GFIN). GFIN został utworzony w styczniu 2019 r. Organizacja zrzesza ponad 60 instytucji z całego świata zajmujących się wspieraniem innowacji finansowych i jest platformą współpracy i wymiany doświadczeń między regulatorami rynku finansowego. Wśród narzędzi wspierających biznes są pilotaże dla firm planujących przetestowanie innowacyjnych produktów, usług i modeli biznesowych w zróżnicowanym otoczeniu regulacyjnym (cross-border testing). W obszarze prac znajdują się również zagadnienia rozwiązań innowacyjnych narzędzi Suptech i Regtech, wspierających wykonywanie zadań z zakresu nadzoru i compliance.

10.11.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI NADZORU INNYCH PAŃSTW

10.11.1.1. KOLEGIA NADZORCZE ORAZ KOLEGIA PRZYMUSOWEJ RESTRUKTURYZACJI

Podstawową płaszczyzną współpracy KNF z organami nadzoru z innych państw są kolegia nadzorcze. W 2021 r. pracownicy UKNF uczestniczyli w 19 posiedzeniach 8 kolegiów nadzorczych. W zakresie sektora bankowego były to przede wszystkim kolegia organizowane przez Europejski Bank Centralny (EBC), który od listopada 2014 r. sprawuje bezpośredni nadzór nad największymi bankami w strefie euro. Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2021 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w 17 posiedzeniach 7 kolegiów organów nadzoru organizowanych przez EBC dla międzynarodowych grup bankowych, których spółki zależne są obecne na polskim rynku. Wspomniane kolegia mają na celu koordynację działań nadzorczych w odniesieniu do grup bankowych, włączając w to przygotowania do ewentualnych działań antykrzysowych. W ramach ww. posiedzeń prowadzone były uzgodnienia w zakresie wspólnych ocen ryzyka i adekwatności kapitałowej (ang. Joint Risk Assessment and Decision Process) oraz wymogów kapitałowych i płynnościowych na poziomie grupy. Omawiano i uzgadniano również projekty decyzji w zakresie oceny planów naprawy przygotowywanych przez podmioty dominujące w grupie. Ponadto odbywała się intensywna wymiana informacji na temat wypracowanych praktyk

nadzorczych oraz stosowanych narzędzi i metodologii, mająca na celu harmonizację podejść nadzorczych.

Zgodnie z Dyrektywą BRRD⁸⁰ i przepisami ją implementującymi, KNF jest członkiem (bez prawa głosu) kolegiów przymusowej restrukturyzacji ustanowionych dla grup bankowych, których podmioty zależne funkcjonują na polskim rynku. 2021 r. był kolejnym rokiem funkcjonowania ww. kolegiów, których zasadniczym zadaniem jest opracowanie zasad współpracy organów przymusowej restrukturyzacji i organów nadzoru w sytuacji kryzysowej. Przedstawiciele KNF brali udział w posiedzeniach 5 kolegiów razem z przedstawicielami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Narodowego Banku Polskiego i Ministerstwa Finansów, uczestnicząc w dyskusjach nad planami przymusowej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji przygotowanymi przez właściwe organy przymusowej restrukturyzacji.

W okresie objętym sprawozdaniem przedstawiciele UKNF brali udział w 27 telekonferencyjnych posiedzeniach 18 ubezpieczeniowych kolegiów nadzorczych. Celem współpracy w kolegiach była wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy organami nadzoru odpowiedzialnymi za nadzór nad zakładami ubezpieczeń należącymi do międzynarodowych grup ubezpieczeniowych, w tym ocena sytuacji finansowej i ryzyk identyfikowanych na poziomie grup i poszczególnych zakładów ubezpieczeń, w tym wpływu pandemii COVID-19, jak również podjętych i planowanych działań nadzorczych, w tym inspekcji nadzorczych. Przedstawiciele UKNF byli również zaangażowani w procesy przedaplikacyjne i procesy weryfikacji ciągłej odpowiedniości modeli wewnętrznych międzynarodowych grup ubezpieczeniowych.

KNF kontynuowała także realizację zadań związanych z pełnieniem roli grupowego organu nadzoru dla Grupy PZU. KNF koordynowała współpracę z członkami Kolegium Grupy PZU oraz przygotowała i monitorowała wykonanie planu pracy Kolegium. KNF zorganizowała także doroczne posiedzenie Kolegium organów nadzoru Grupy PZU. KNF ponownie przyjęła informację o dalszym wypełnianiu przez Grupę PZU kryteriów pozwalających uznawać ją za konglomerat finansowy i kontynuowaniu wobec niej nadzoru uzupełniającego. W ramach prac nad nadzorem grupowym i konglomeratowym przedstawiciele UKNF angażowali się w wypracowanie spójnego podejścia do obliczania metody adekwatności kapitałowej konglomeratów finansowych, metody ujęcia innych sektorów finansowych w obliczaniu wypłacalności grup ubezpieczeniowych, a także w przygo-

⁸⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012. Tekst mający znaczenie dla EOG.

towanie wytycznych dla organów nadzoru na temat nadzorowania transakcji wewnątrzgrupowych i koncentracji ryzyka, z których zostanie przygotowana wersja publicznie dostępna.

10.11.1.2. WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA

KNF pozostaje w bieżącym kontakcie z innymi organami nadzoru. Relacje dwustronne obejmują wymianę informacji nadzorczych, opinii oraz doświadczeń i przebiegają przede wszystkim na poziomie roboczym. Współpracę dwustronną ułatwiają porozumienia o współpracy i wymianie informacji, które KNF zawarła z 62 zagranicznymi instytucjami (nie licząc wielostronnych porozumień w ramach europejskich urzędów nadzoru finansowego, IOSCO i IAIS). W bieżącym okresie sprawozdawczym rozpoczęto prace nad zawarciem porozumienia o współpracy pomiędzy Europejskim Bankiem Centralnym a sześcioma Państwami Członkowskimi, które nie zaliczają się do strefy euro – Polską, Szwecją, Danią, Czechami, Rumunią oraz Węgrami. W związku z przejęciem przez Narodowy Bank Ukrainy (NBU) kompetencji w zakresie nadzoru ubezpieczeniowego UKNF zawarło z NBU nowe porozumienie o współpracy i wymianie informacji w obszarze nadzoru nad rynkiem ubezpieczeniowym i reasekuracji.

10.11.2. UCZESTNICTWO W EUROPEJSKIM SYSTEMIE NADZORU FINANSOWEGO

Będąc krajowym organem nadzoru finansowego, na mocy przepisów UE, KNF jest członkiem Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego, który tworzą – obok organów nadzoru ze wszystkich państw Unii Europejskiej oraz Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ESRB) – trzy instytucje odpowiadające poszczególnym sektorom rynku, tj.: Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA), Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA), Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) oraz ich Wspólny Komitet (Joint Committee). EBA, EIOPA i ESMA opracowują projekty standardów technicznych oraz wytyczne uzupełniające unijne akty prawne, a także mają ułatwiać sprawowanie nadzoru nad transgranicznymi grupami finansowymi.

W 2021 r. do zarządów EBA oraz ESMA zostali wybrani przedstawiciele UKNF, dzięki czemu zwiększyliśmy wpływ na działania podejmowane i planowane przez te urzędy na najwyższym możliwym szczeblu. 2021 r. był także rokiem zmiany na stanowiskach przewodniczących EIOPA oraz ESMA.

10.11.2.1. EUROPEJSKI URZĄD NADZORU BANKOWEGO (EBA)

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) wykonuje szeroki zakres zadań dotyczących przede wszyst-

kim sektora bankowego, ale także instytucji płatniczych i instytucji pieniądza elektronicznego. Ponadto EBA jest także wiodącą agencją UE odpowiedzialną za prowadzenie, koordynowanie i monitorowanie działań mających na celu przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (AML/CFT). Pracownicy UKNF uczestniczyli w pracach 56 komitetów, zespołów i grup roboczych EBA, zajmujących się zagadnieniami m.in. oceny ryzyka i zagrożeń sektora bankowego w UE, oceny jakości modeli działalności banków, transgranicznej działalności instytucji pieniądza elektronicznego i instytucji płatniczych, rejestru instytucji kredytowych, ochrony klienta, przeciwdziałania praniu pieniędzy, monitorowania płynności, wymogów kapitałowych, audytu, sprawozdawczości oraz stosowanych praktyk w zakresie oceny nadzorczej, jak również w zakresie tematyki zarządzania kryzysowego.

W 2021 r. przeprowadzono ogólnounijny test warunków skrajnych, którego celem było oszacowanie odporności instytucji finansowych na niekorzystne zmiany na rynku oraz określenie ewentualnych niedoborów kapitałowych banków oraz poziomu stabilności systemu finansowego w Unii Europejskiej.

W 2021 r. prowadzono działania związane z realizacją obowiązków wynikających z dyrektywy PSD2 w zakresie raportowania incydentów i nadużyć finansowych na rynku usług płatniczych, jak również w kwestiach open banking, silnego uwierzytelnienia klienta, raportowania na temat fraudów.

Ponadto efektywnie koordynowano proces sprawozdawczy danych zasilających narzędzia analityczne EBA, które umożliwiają przeprowadzanie oceny sytuacji finansowej europejskiego sektora bankowego. Rozszerzono zakres sprawozdawczy o dane firm inwestycyjnych oraz informacje organów resolution dotyczące decyzji MREL oraz danych MREL i TLAC. Uzgodniono także wskaźniki SMART, służące kontroli jakości i terminowości sprawozdań największych banków do EBA. Dodatkowo dokonano aktualizacji wytycznych dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji nt. ekspozycji objętych działaniami w związku z COVID-19, opracowano Wytyczne określające wyjątkowe okoliczności, w jakich może być naruszony limit dużych ekspozycji, i środki naprawcze, jakie powinny zostać podjęte w celu zapewnienia szybkiego powrotu instytucji do stanu zgodności. Przygotowano raport podsumowujący ustalenia wynikające z działań monitorujących wdrażanie Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej (MSSF 9) przez instytucje UE.

W 2021 r. wyznaczono dalsze trendy i kierunki działań na najbliższe lata w obszarze wzmocnienia skuteczności i ram procesów związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego określił szczegółowe priorytety działalności na 2022 r. wskazujące na konieczność wdrażania pakietu środków zmniejszających ryzyko oraz skutecznych instrumentów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, przeglądu ogólnounijnych ram testów warunków skrajnych, budowy infrastruktury w UE w celu prowadzenia, koordynowania i monitorowania nadzoru w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, rozwoju innowacji finansowych i odporności operacyjnej w sektorze finansowym. Zaplanowano również prowadzenie działań w zakresie ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (ESG).

10.11.2.2. EUROPEJSKI URZĄD NADZORU UBEZPIECZEŃ I PRACOWNICZYCH PROGRAMÓW EMERYTALNYCH (EIOPA)

Pracem EIOPA od 2021 r. przewodniczy Pani Petra Hielkema, wcześniej zajmująca kierownicze stanowisko w holenderskim banku centralnym, mianowana wspólnie przez Radę oraz Parlament Europejski. Przedstawiciele UKNF uczestniczyli zarówno w pracach Rady Organów Nadzoru EIOPA, jak i w kilkudziesięciu komitetach, grupach roboczych oraz sieciach eksperckich, pozostając niezmiennie aktywnym uczestnikiem unijnej współpracy nadzorczej w zakresie sektora ubezpieczeniowego.

Jedną z kluczowych inicjatyw EIOPA było ustalenie unijnych strategicznych priorytetów nadzorczych na lata 2021–2023, obejmujących stabilność modeli biznesowych oraz adekwatną konstrukcję produktów (w tym wymogów dotyczących zarządzania produktem i nadzorem nad nim). Miało to miejsce po raz pierwszy w historii EIOPA. W 2021 r. działania koncentrowały się na ocenie wpływu pandemii COVID-19 i niskich stóp procentowych na stabilność modeli biznesowych podmiotów sektora ubezpieczeniowego oraz na użyteczność produktów ubezpieczeniowych dla klientów. UKNF zwracał uwagę na konieczność łącznej oceny wdrożenia obu priorytetów, tak aby nie prowadziło to do wzajemnie wykluczających się oczekiwań wobec nadzorowanych podmiotów. UKNF przedstawił ponadto EIOPA kompleksowy obraz działań monitorujących wpływ COVID-19 i niskich stóp procentowych na rentowność modeli biznesowych i adekwatność produktów na krajowym rynku ubezpieczeniowym oraz rezultaty tego monitoringu.

UKNF wraz z organami nadzoru z innych państw członkowskich UE współpracował również z EIOPA w ramach europejskich testów warunków skrajnych przeznaczonych dla największych europejskich grup ubezpieczeniowych (2021 Insurance Stress Test, dalej: IST 2021). W tej edycji badania brała udział jedna grupa ubezpieczeniowa z Polski. IST 2021 miało na celu ocenę odporności europejskiego sektora ubezpieczeniowego na niekorzystne scenariusze związane z COVID-19, które mają negatywne skutki dla

stabilności europejskich rynków finansowych i realnej gospodarki. Raport opisujący cały proces i podsumowujący wyniki całego badania został opublikowany 16 grudnia 2021 r.

UKNF przekazał do EIOPA ocenę rynku obligacji (DLT assessment). Raport w tym zakresie jest przygotowywany corocznie przez organy nadzoru ze wszystkich krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego posiadających walutę inną niż euro. Wnioski z DLT assessment są brane pod uwagę przy aktualizacji metodologii wyznaczania stopy wolnej od ryzyka (risk-free rate, RFR) dla poszczególnych walut, wykorzystywanej przez zakłady ubezpieczeń/reasekuracji między innymi przy wycenie aktywów i zobowiązań w ramach Wyłączalności II.

W 2021 r. realizowane były również trzy projekty związane z rejestrem podmiotów nadzorowanych. Przedstawiciele UKNF byli zaangażowani w projekt Register Team, którego zadaniem było zidentyfikowanie głównych przyczyn rozbieżności pomiędzy rejestrami krajowymi i rejestrem EIOPA. EIOPA podjęła również decyzję o powołaniu nowej grupy projektowej, której zadaniem jest przygotowanie mapowania danych znajdujących się w sprawozdaniach QRT, niezbędnych do corocznego przekazywania informacji do OECD za pośrednictwem EIOPA (nie zaś jak do tej pory indywidualnie przez każdy kraj). Przedstawiciel UKNF został przewodniczącym tej grupy. Najważniejszymi działaniami i efektami prac było: przygotowanie pełnego pakietu mapowania danych, tj. danych z QRT, specyfik narodowych oraz dodatkowych informacji wraz z technicznymi załącznikami, opracowanie dokumentu wspomagającego proces (poszczególne etapy procesu, sposoby reklasyfikacji danych, kwestie zachowania anonimowości danych dla wszystkich jurysdykcji).

UKNF brał również udział w pracach EIOPA związanych z przeglądem aktualnych wymogów w zakresie sprawozdawczości i ujawniania informacji dla celów wypłacalności, w trakcie których zmodyfikowano lub usunięto niektóre istniejące formularze oraz opracowano nowe formularze sprawozdawcze. Efektem przedmiotowych prac było opublikowanie w lipcu 2021 r. do publicznej konsultacji projektów zmian stosownych rozporządzeń wykonawczych KE (QRT i SFCR).

W ramach prac nad raportowaniem przez instytucje finansowe informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem przedstawiciele UKNF zaangażowali się w przygotowanie porady EIOPA dotyczącej wskaźników raportowanych przez zakłady ubezpieczeń (art. 8 rozporządzenia o taksonomii). W szczególności kwestią, która została zaakceptowana w wersji promowanej przez UKNF, był sposób ujęcia obligacji rządowych we wskaźnikach, gdyż z uwagi na brak konieczności ich oceny według rozporządzenia o taksonomii, ich uwzględnienie we wskaźnikach powodowałoby two-

rzenie zachęt dla zakładów ubezpieczeń do redukcji udziału obligacji rządowych w portfelach inwestycyjnych. W ramach prac nad opinią EIOPA dotyczącą uwzględniania scenariuszy klimatycznych w ORSA zaangażowanie pracowników UKNF pozwoliło na złagodzenie wymogów dotyczących horyzontu czasowego inwestycji i lepszego uwzględnienia zasady proporcjonalności. W odpowiedzi na postulat UKNF o nieprecyzyjnym sformułowaniu scenariusza (w odniesieniu do stopni wzrostu temperatury), EIOPA przygotowała dodatkowy dokument ze wskazówkami.

W obszarze modeli wewnętrznych przedstawiciele UKNF uczestniczyli w dyskusjach nad wynikami badań porównawczych, tj. badania porównawczego ryzyka rynkowego i kredytowego, badania porównawczego ryzyka ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie oraz badania dotyczącego dywersyfikacji w modelach wewnętrznych. Uczestniczyli także w pracach nad nowymi formularzami sprawozdawczymi oraz wskaźnikami ciągłej odpowiedzialności modeli wewnętrznych. Przedstawiciele UKNF zaangażowali się także w analizy dywersyfikacji uzyskiwanej w wymogach kapitałowych w reżimie Wypłacalność II w modelach wewnętrznych. Celem badania było poznanie, jak sposoby modelowania zależności w modelach wpływają na dywersyfikację, i ocena, które z tych sposobów modelowania są poprawne.

W ramach EIOPA UKNF był zaangażowany także w następujące prace:

- przegląd peer review w zakresie „Follow-up on peer review on Propriety of Administrative, Management or Supervisory Body Members (AMSB) and qualifying shareholders”, dotyczący oceny wykonania zaleceń EIOPA wydanych dla nadzorów krajowych po badaniu w 2018 r., który będzie kontynuowany w 2022 r.;
- w ramach Sieci Eksperckiej ds. Emerytalnych w 2021 r. kluczowym zadaniem było przygotowanie odpowiedzi na prośbę o poradę z KE w dwóch obszarach emerytalnych: zestawienia dobrych praktyk odnośnie do narzędzi online umożliwiających dostęp obywatelom poszczególnych krajów do informacji na temat gromadzonych środków na cele emerytalne oraz możliwości ustanowienia narzędzia umożliwiającego państwu członkowskim/KE monitorowanie informacji emerytalnych (głównie danych liczbowych) ze wszystkich filarów/źródeł finansowania;
- nowelizację wytycznych EIOPA dotyczących obliczania najlepszego oszacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- działania EIOPA i KE dotyczące ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego mających na celu zwiększenie wartości produktów ubezpieczeń z UFk dla klientów, ograniczanie nieprawidłowości w procesie tworzenia tych produktów oraz analizę trendów konsumenckich, struktury dystrybucji ubezpieczeń, wpływu pandemii COVID-19 na produkty ubezpieczeniowe i sytuację klientów.

Należy ponadto nadmienić, iż EIOPA pozostaje szczególnie aktywną roboczą platformą współpracy z Wielką Brytanią, pozwalając organom nadzoru państw UE (w tym UKNF) na bieżąco wyjaśniać wszelkie wątpliwości wynikłe z brexitu i pozyskiwać informacje dotyczące działalności ubezpieczeniowej na obu rynkach.

10.11.2.3. EUROPEJSKI URZĄD NADZORU GIEŁD I PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (ESMA)

15 października 2021 r. decyzją Rady UE i Parlamentu Europejskiego na stanowisko przewodniczącej ESMA mianowano panią Verenę Ross, która zaczęła pełnić tę funkcję wraz z początkiem listopada 2021 r. Verena Ross jest ściśle związana z ESMA, jako że w latach 2011–2021 pełniła funkcję Dyrektora Wykonawczej europejskiego Urzędu. W 2021 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach Zarządu i Rady Organów Nadzoru ESMA, 15 stałych komitetów oraz kilkunastu grup roboczych i zadaniowych, mając na uwadze, że instytucja ta stanowi uzupełnienie nadzoru sprawowanego przez organy krajowe, dzięki koordynacji współpracy nadzorczej z perspektywy jednolitego rynku UE. Realizowane działania skupiały się na rewizji aktów I poziomu i ich implementacji poprzez wypracowywanie projektów standardów technicznych, wytycznych, dokumentów konsultacyjnych oraz pytań i odpowiedzi. Warty podkreślenia sukcesem związanym z uczestnictwem pracowników UKNF w pracach ESMA był wybór Magdaleny Łapsy-Parczewskiej – Dyrektora Zarządzającej Pionem Nadzoru nad Rynkiem Kapitałowym na stanowisko członka Zarządu ESMA, ciała podejmującego strategiczne decyzje względem ESMA jako organizacji.

Przedstawiciele UKNF uczestniczyli między innymi w pracach nad rewizją MiFID II/MiFIR w zakresie wymogów dotyczących uwzględniania czynników ESG (dotyczących środowiska, społecznej odpowiedzialności i ładu korporacyjnego) przez firmy inwestycyjne. Działania te obejmowały także wypracowanie i monitorowanie rozwiązań pozwalających na ułatwienie funkcjonowania firm inwestycyjnych w okresie pandemii COVID-19. Kontynuowano także prace nad implementacją dyrektywy MiFID II w obszarze towarowych instrumentów pochodnych – wypracowano rozwiązania poziomu II i III oraz nowe rozporządzenie w ramach „MiFID II Quick Fix”, które będą służyły jednolitemu wdrożeniu rozwiązań w obszarze towarowych instrumentów pochodnych na terenie całej Unii Europejskiej, w szczególności w ramach nowego, wspólnego systemu limitów pozycji. Kontynuowano także działania związane z implementacją dyrektywy MiFID II w obszarze rynków wtórnych, a także opracowywano raporty stanowiące pomoc techniczną dla Komisji Europejskiej w obszarze doświadczeń związanych z poszczególnymi obszarami regulowanymi przez MiFID II. Wypracowano ponadto projekt wytycznych w zakresie badania adekwatności dla transakcji wykonywania zleceń, a także

szereg dokumentów Q&A mających na celu poprawne i spójne rozumienie wymogów MiFID II w państwach członkowskich.

Podjęto również prace w obszarze regulowanym przez rozporządzenie MAR. Opracowano rewizję wytycznych dotyczących opóźnienia publikacji informacji poufnych oraz interakcji z nadzorem ostrożnościowym, dokument konsultacyjny dotyczący przeglądu rozporządzenia w sprawie krótkiej sprzedaży oraz standardy techniczne dotyczące kontraktów na płynność i list osób mających dostęp do informacji poufnych, stosowanych na rynkach rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (SME/GMs).

Pracownicy UKNF zaangażowani byli także w prace powołanych w następstwie nowelizacji rozporządzenia EMIR komitetu nadzorczego ds. CCP i komitetu stałego ds. legislacji dla CCP. W ramach wykonywanych zadań komitety rekomendowały przyjęcie szeregu decyzji dotyczących rozszerzania zakresu działalności CCP, istotnych zmian w ich modelach zarządzania ryzykiem, jak również kwestii związanych z uznawaniem tego typu podmiotów z państw trzecich oraz ich kwalifikowaniem jako systemowo znaczące. Przygotowywano także treść rozporządzeń wykonawczych do Rozporządzenia ws. planów naprawy i uporządkowanej likwidacji CCP, aktów prawnych regulujących proces zatwierdzania rozszerzania zakresu działalności i istotnych zmian w modelach ryzyka CCP, a także wytycznych ws. przeglądu i oceny CCP.

Przedstawiciele UKNF brali również udział w pracach związanych z raportowaniem danych rynkowych oraz wdrożeniem i nadzorowaniem projektów informatycznych dotyczących różnych aspektów raportowania i wymiany danych pomiędzy podmiotami nadzorowanymi, ESMA a nadzorami krajowymi wynikających z regulacji MiFID II, MiFIR, Rozporządzenia Prospektowego, AIFMD, MMF czy SFTR. W tym kontekście uczestniczyli także w działaniach zmierzających do przejęcia przez ESMA nadzoru nad dostawcami usług w zakresie danych sprawozdawczych oraz dostawcami usług skonsolidowanych.

Wśród pozostałych prac wskazać należy także udział pracowników UKNF w opracowywaniu opinii ESMA w sprawie planowanej kompleksowej rewizji Rozporządzenia MMF oraz Rozporządzenia ELTIF, pracach nad CSDR Refit i objaśnianiu wątpliwości uczestników rynku dotyczących implementacji rozporządzeń EMIR i CSDR, a także udział w przygotowaniu stanowiska ESMA względem przyjętych przez Komisję Europejską projektów aktów legislacyjnych, m.in. ESAP czy europejskich zielonych obligacji. Ponadto opracowano treść wytycznych ESMA w sprawie stosowania wymogów dotyczących przekazów marketingowych, zaktualizowano wytyczne dla funduszy rynku pieniężnego w zakresie określenia wspólnych referencyjnych scenariuszy testów warunków skrajnych, wypracowano tekst wykonawczych standardów

technicznych dotyczących notyfikacji działalności transgranicznej do Rozporządzenia UE w sprawie ułatwienia transgranicznej dystrybucji przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania oraz przygotowano zestaw standardów technicznych do Rozporządzenia w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznego dla przedsięwzięć gospodarczych. Kontynuowano także prace regulujące stosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz przygotowywanie standardów zrównoważonego rozwoju, mających wpływ na jakość raportowania przez emitentów.

Wśród narzędzi konwergencji nadzorczej, w jakich wykorzystanie zaangażowani byli przedstawiciele UKNF, warto wskazać zainicjowane w 2021 r. ćwiczenie oceny wzajemnej w zakresie regulacji prospektowych, w ramach którego zbierano informacje na temat praktyk weryfikacji i zatwierdzania prospektów przez europejskie nadzory krajowe, wspólne działania nadzorcze w odniesieniu do opłat i innych kosztów obciążających fundusze inwestycyjne, a także przygotowanie szeregu wspólnych stanowisk nadzorców czy udział w ćwiczeniach wymiany informacji o praktykach nadzorczych.

10.11.2.4. EUROPEJSKA RADA DS. RYZYKA SYSTEMOWEGO (ESRB)

W 2021 r. przedstawiciele KNF uczestniczyli w posiedzeniach Rady Generalnej (najważniejszego organu decyzyjnego ESRB), Doradczego Komitetu Technicznego (który poddaje analizie sprawy omawiane następnie na forum Rady Generalnej) oraz wybranych grup roboczych ESRB. Rada kontynuowała podjęte w 2020 r. działania skierowane na analizę wpływu pandemii COVID-19 na stabilność finansową, monitorowanie oddziaływania na stabilność finansową środków zastosowanych przez państwa członkowskie w celu ochrony gospodarek przed skutkami pandemii oraz przeciwdziałanie jej negatywnym skutkom. Rada podjęła decyzję o braku przedłużenia obowiązującego do dnia 30 września 2021 r. zalecenia w sprawie ograniczenia podziału dochodów (w zakresie wstrzymania wypłaty dywidend, odkupu akcji oraz zasad wypłaty składników wynagrodzenia zmiennego lub uznaniowych świadczeń emerytalnych) w czasie pandemii COVID-19.

Rada wydała w 2021 r. zalecenia (ang. recommendations) skierowane na bieżące wyzwania rynków finansowych tj.: (i) zalecenie ESRB ws. ustanowienia ogólnoeuropejskiego systemu reagowania na incydenty z zakresu cyberbezpieczeństwa (ang. *Pan-European systemic cyber incident response framework – EU-SCICF*) oraz (ii) adresowane w całości do Komisji Europejskiej zalecenie dotyczące funduszy rynku pieniężnego (MMF).

Rada Generalna podjęła także szereg decyzji o akceptacji scenariuszy szokowych na potrzeby testów warunków skrajnych przeprowadzanych w 2021 r.

przez Europejskie Organy Nadzoru, tj.: testów warunków skrajnych banków (EBA), testów warunków skrajnych zakładów ubezpieczeń (EIOPA) oraz testów warunków skrajnych funduszy rynku pieniężnego oraz CCP (przeprowadzanych przez ESMA).

10.11.3. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI MIĘDZYNARODOWYMI

10.11.3.1. MIĘDZYNARODOWA ORGANIZACJA KOMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (IOSCO)

W 2021 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach 11 stałych komitetów oraz grup roboczych IOSCO. Od dwóch lat prace IOSCO są zdeterminowane przez działania na rzecz walki z następstwami pandemii COVID-19. Członkowie IOSCO prowadzili wzmożoną wymianę informacji oraz doświadczeń w zakresie działań podjętych przez poszczególne jurysdykcje w odpowiedzi na kryzys wywołany przez pandemię. W ramach uczestnictwa w pracach stałych komitetów oraz grup roboczych pracownicy UKNF angażowali się w prace i mandaty dotyczące wytycznych oraz wspólnych działań nadzorczych w zakresie m.in.: uregulowania i nadzoru nad rynkami towarowych instrumentów pochodnych, dystrybucji detalicznych usług i produktów inwestycyjnych online, zestawu narzędzi nadzorczych, egzekucji kar za granicą oraz nadzoru nad kontraktami CFD, naruszeń prawa przy wykorzystaniu mediów społecznościowych czy transgranicznego prowadzenia postępowań sankcyjnych. Przedstawiciele UKNF kontynuowali również prace związane z prowadzeniem procesu weryfikacji wniosków aplikacyjnych organów nadzoru o przystępowanie do wielostronnych porozumień IOSCO.

10.11.3.2. MIĘDZYNARODOWE STOWARZYSZENIE NADZORÓW UBEZPIECZENIOWYCH (IAIS)

W 2021 r. przedstawiciele UKNF byli zaangażowani w prace Komitetu ds. Rozwoju Standardów oraz Komitetu ds. Implementacji oraz Przeprowadzania Ocen. Przedstawiciele UKNF kontynuowali zaangażowanie w prace dotyczące standardów nadzoru nad transgranicznymi grupami ubezpieczeniowymi (ang. *Common Framework*), w prace nad ubezpieczeniowym standardem kapitałowym (ang. *Insurance Capital Standard – ICS*), implementacji Całościowych Ram Nadzoru (ang. *Holistic Framework*) oraz zasad sprawowania nadzoru nad grupami ubezpieczeniowymi istotnymi systemowo w skali globalnej (ang. *Global Systematically Important Insurers – G-SII*). Zaangażowanie przedstawicieli UKNF związane było także z pracami mającymi na celu identyfikację potrzeb organów nadzoru reprezentujących rynki rozwijające się,

a także z opracowywaniem dokumentów wspomagających właściwe wdrożenie standardów przyjętych przez Stowarzyszenie.

10.11.3.3. ORGANIZACJA WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ I ROZWOJU (OECD)

W 2021 r. UKNF był zaangażowany w działalność Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), uczestnicząc w pracach Komitetu Rynków Finansowych (CMF), Komitetu Ładu Korporacyjnego (CGC), Komitetu ds. Ubezpieczeń i Prywatnych Funduszy Emerytalnych (IPPC), Grupy Roboczej ds. Prywatnych Funduszy Emerytalnych (WPPP), Grupy Ekspertkiej ds. Finansów i Digitalizacji oraz Grupy Roboczej wspierającej inicjatywę Global Money Week działającej przy Międzynarodowej Sieci ds. Edukacji Finansowej OECD (INFE). Jako przykłady istotnych tematów omawianych na ww. forach wymienić można m.in. rozpoczęcie nowelizacji Zasad Ładu Korporacyjnego OECD (CGC) czy dalsze, kompleksowe wypracowywanie rozwiązań związanych z wpływem pandemii COVID-19 na różne sektory.

UKNF był obecny na międzynarodowym forum edukacji finansowej poprzez udział przedstawiciela w charakterze obserwatora w pracach grupy roboczej The Global Money Week Working Group działającej przy Międzynarodowej Sieci ds. Edukacji Finansowej OECD (ang. *International Network on Financial Education OECD – OECD/INFE*), której celem jest koordynacja prac projektowych związanych z kampanią edukacyjną Global Money Week⁸¹ w wymiarze globalnym.

W ramach współpracy z administracją krajową warto wspomnieć, iż Ministerstwo Rozwoju i Technologii wznowiło funkcjonowanie Międzyresortowego Zespołu ds. OECD, będącego forum dyskusji i wymiany informacji na szczeblu kierownictw poszczególnych urzędów administracji publicznej (członkiem Zespołu jest również przedstawiciel UKNF w randze Zastępcy Przewodniczącego). UKNF współpracował również aktywnie z Ministerstwem Finansów w ramach prowadzonego przez OECD (Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes) od 2020 r. przeglądu EOIR (ang. *Exchange of Information on Request*) – obejmującego głównie kwestie podatkowe i AML (w tym nadzór i pozyskiwanie informacji z rynku finansowego). Współpraca objęła między innymi przygotowania do wizyty asesorów OECD w Polsce, planowanej na 2022 r. UKNF jest ponadto uczestnikiem projektu „Opracowanie krajowej strategii edukacji finansowej”, realizowanego przez OECD na zlecenie Komisji Europejskiej, koordynowanego w ramach krajowej Grupy roboczej ds. strategii edukacji finansowej.

⁸¹ Zob. więcej: podrozdz. 10.12.3. Międzynarodowa kampania Global Money Week (GMW) 2021.

10.11.3.4. MIĘDZYNARODOWA ORGANIZACJA NADZORÓW EMERYTALNYCH (IOPS)

W 2021 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach IOPS, które koncentrowały się na monitorowaniu wpływu pandemii COVID-19 na rynek emerytalny, dalszych analizach w zakresie nadzoru opartego na ryzyku, implementacji wytycznych IOPS dotyczących ESG. Ponadto kontynuowane były analizy związane z digitalizacją prywatnego sektora emerytalnego.

10.11.3.5. DZIAŁANIA W RAMACH INNYCH INSTYTUCJI I ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH

W 2021 r. UKNF kontynuował bieżącą współpracę z Bankiem Światowym i Międzynarodowym Funduszem Walutowym, które regularnie przysyłają do Polski misje eksperckie (m.in. misje tzw. Art. IV Statutu MFW). Spotkania takie organizowane były w 2021 r. w formie zdalnej dwukrotnie i poświęcone były omówieniu sytuacji sektora bankowego w Polsce, w tym kluczowych wyzwań, m.in. sytuacji portfela kredytów mieszkaniowych w walutach obcych.

UKNF jest ponadto w bieżących kontaktach i prowadzi współpracę z Bazylejskim Komitetem Nadzoru Bankowego oraz Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych. UKNF kontynuował również udział w pracach tzw. Regionalnej Grupy Konsultacyjnej Rady Stabilności Finansowej (FSB) dla Europy.

Od 2006 r. KNF prowadzi Sekretariat Grupy BSCEE – organizacji zrzeszającej 26 organów nadzoru bankowego z 25 państw Europy Środkowej i Wschodniej, współpracującej m.in. z Komitetem Bazylejskim. W maju 2021 r. odbyła się konferencja roczna BSCEE, w trakcie której przedstawiciele Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego, Banku Rozrachunków Międzynarodowych, Europejskiego Banku Centralnego oraz członkowie BSCEE wymienili doświadczenia i poglądy związane m.in. ze skutkami kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19 oraz nowymi technologiami (SupTech). W 2021 r. odbyły się również warsztaty BSCEE poświęcone wymianie – w zakresie regionu Europy Środkowej i Wschodniej – *doświadczeń w zakresie zrównoważonych finansów oraz skutków pandemii COVID-19*. Jak co roku, BSCEE opublikował w 2021 r. na swoich stronach raport (*BSCEE Review*) prezentujący sytuację sektora bankowego oraz kluczowe wyzwania nadzorcze w poszczególnych państwach członkowskich BSCEE.

10.11.4. PROJEKTY POMOCOWE I EDUKACYJNE

10.11.4.1. PROJEKT WSPÓŁPRACY BLIŹNIACZEJ (TWINNING) NA RZECZ NARODOWEGO BANKU GRUZJI

UKNF w ramach działań wspierających wiedzę i doświadczeniem administracji państw priorytetowych polskiej polityki zagranicznej spoza UE, z sukcesem zakończył realizację ponaddwuletniego projektu współpracy bliźniaczej (ang. *twinning*) na rzecz Narodowego Banku Gruzji (NBG), finansowanego przez Unię Europejską. Projekt o budżecie w wysokości 1,750 mln euro był skoncentrowany na dostosowaniu przepisów prawa gruzińskiego do prawodawstwa Unii w obszarze sektora bankowego oraz w zakresie usług płatniczych, zgodnie z wymogami stosownych dyrektyw i rozporządzeń, wraz ze wsparciem w ich wdrożeniu. Delegatura Unii Europejskiej dla Gruzji zatwierdziła bez zastrzeżeń raport końcowy z realizacji projektu w dniu 29 listopada 2021 r.

Projekt przyczynił się do wzmocnienia zdolności NBG w zakresie nadzoru usług bankowych i płatniczych Gruzji poprzez kompleksową realizację działań doradczych i szkoleniowych. Działania projektowe wspierały stopniowe dostosowywanie zasad regulacyjnych, nadzorczych i sankcyjnych do prawodawstwa UE, wzmocnienie funkcji i możliwości nadzorczych NBG w zakresie regulacji rynku usług bankowych i płatniczych zgodnie z dorobkiem prawnym i najlepszymi praktykami stosowanymi w nadzorach Unii Europejskiej wraz z przeszkoleniem pracowników NBG i przygotowaniem ich do stosowania nowych zasad i przepisów prawa. W ramach misji eksperci dokonali przeglądu regulacji gruzińskich oraz przekazali praktyczne wskazówki w zakresie koniecznych zmian wraz z opracowaniem raportów z zaleceniami dotyczącymi propozycji nowelizacji przepisów, a także materiałów warsztatowych i pomocniczych do wykorzystania w czynnościach nadzorczych NBG.

UKNF jako Wykonawca Projektu odpowiadał za zarządzanie budżetem, planem pracy i 56-osobowym zespołem eksperckim, z udziałem 34 ekspertów UKNF oraz 22 przedstawicieli tematycznie właściwych polskich i litewskich współpracujących instytucji. W okresie 27 miesięcy eksperci UKNF we współpracy z ekspertami Narodowego Banku Polskiego, Banku Litwy, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Biura Rzecznika Finansowego pomyślnie zrealizowali łącznie 61 specjalistycznych misji eksperckich w Tbilisi w trybie zdalnym, z udziałem łącznie 64 uczestników z ramienia Narodowego Banku Gruzji. Opracowano ponad 400 materiałów do wykorzystania w praktyce nadzorczej oraz do wsparcia prowadzonych przez nadzór gruziński dalszych prac w zakresie sukcesywnego przygotowywania zmian w przepisach prawa.

Był to czwarty twinning realizowany przez Urząd i zarazem pierwszy skutecznie wdrażany przez polski nadzór z wykorzystaniem elektronicznych platform komunikacji i pracy eksperckiej w trybie zdalnym z zaangażowaniem polskich, litewskich i gruzińskich administracji.

10.11.4.2. POMOC TECHNICZNA W RAMACH TAIEX ORAZ MIĘDZYNARODOWA WSPÓŁPRACA EKSPERCKA

Na prośbę Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia Komisji Europejskiej oraz organów nadzoru krajów objętych instrumentem pomocy technicznej i wymiany informacji TAIEX, eksperci UKNF aktywnie uczestniczyli w misjach szkoleniowych i doradczych dla Ukrainy, Albanii oraz społeczności tzw. Tureckiej Republiki Cypru Północnego. Ponadto, kontynuując bilateralną współpracę ekspercką na rzecz państw priorytetowych polskiej polityki zagranicznej, Urząd wspierał Narodowy Bank Ukrainy podczas cyklu zdalnych konferencji i warsztatów.

10.11.4.3. INICJATYWY POMOCOWE NA RZECZ WSPARCIA ZDOLNOŚCI I KOMPETENCJI NADZORU NAD RYNKIEM FINANSOWYM W POLSCE

W ramach wsparcia ze środków unijnego Programu Wspierania Reform Strukturalnych UKNF wraz z MF był zaangażowany w wielowymiarowe zadania projektu „Studium wykonalności dotyczące innowacyjnych rozwiązań technologicznych na polskim rynku finansowym oraz identyfikacja wszelkich prawnych, regulacyjnych i nadzorczych utrudnień w jego wykorzystaniu, w szczególności w zakresie DLT i RegTech (#FinTech) i sandbox”, zaadresowane szerszemu rozwojowi FinTech w Polsce. Projekt był realizowany przez doradców konsorcjum firm sektora prywatnego zakontraktowanych przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju w ramach zamówienia i finansowania Komisji Europejskiej. Wsparcie dla UKNF obejmowało ocenę możliwości wdrożenia piaskownicy regulacyjnej w Polsce z rekomendacją modelu i propozycją zmian przepisów prawa oraz wykorzystanie innowacyjnych technologii w celu wspierania kompetencji nadzorczych w niektórych obszarach rynku (SupTech) wraz z oceną przydatności przedstawionych rozwiązań w praktyce sprawowania nadzoru. Uzyskane produkty wsparcia stanowią jeden

z elementów, na podstawie których Urząd podejmie decyzję o możliwym do wdrożenia w krajowym porządku prawnym modelu piaskownicy regulacyjnej. Rekomendowane rozwiązania SupTech zostaną wykorzystane w pracach analitycznych, mających na celu podjęcie decyzji o modernizacji metod pracy i zwiększenia efektywności procesów nadzorczych oraz narzędzi wykorzystywanych w UKNF.

Ponadto w ramach w czwartej alokacji Programu Wspierania Reform Strukturalnych UKNF uczestniczył w pilotażowym projekcie szkoleniowym Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) i Dyrekcji Generalnej ds. Wspierania Reform Strukturalnych Komisji Europejskiej. Zakres wsparcia obejmował przeszkolenie przez ekspertów EIOPA 69 pracowników Urzędu podczas cyklu specjalistycznych warsztatów szkoleniowych w zakresie ulepszonych procesów nadzoru ubezpieczeniowego i narzędzi nadzorczych. Pozyskana wiedza i wzmocnione kompetencje pracowników polskiego nadzoru są wykorzystywane w procesie aktualizacji modelu sprawowania nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji w ramach priorytetowych działań UKNF w latach 2021–2023.

UKNF wraz z Ministerstwem Finansów oraz powiązаныmi sektorowo instytucjami w kraju uzyskał wsparcie Komisji Europejskiej w ramach pierwszej rundy Instrumentu Wsparcia Technicznego na rzecz opracowania krajowej strategii edukacji finansowej. Instrument Wsparcia Technicznego stanowi kontynuację Programu Wspierania Reform Strukturalnych w ramach Wieloletnich Ram Finansowych UE 2021–2027, który jest finansowany ze środków UE i centralnie zarządzany przez Komisję Europejską – Dyrekcję Generalną ds. Wspierania Reform Strukturalnych. Projekt jest realizowany przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) na zlecenie Dyrekcji Generalnej ds. Wspierania Reform Strukturalnych Komisji Europejskiej. Działania projektowe są zaplanowane w okresie 18 miesięcy z wykonaniem do końca marca 2023 r. Pierwszy etap projektu obejmuje przegląd z analizą stanu edukacji finansowej w Polsce z określeniem potrzeb, priorytetów i zdefiniowaniem głównych działań. Druga faza wsparcia zostanie sfinalizowana przygotowaniem opracowań stanowiących postawę do sporządzenia krajowej strategii edukacji finansowej.

10.12. DZIAŁANIA EDUKACYJNE I INFORMACYJNE

10.12.1. PROJEKT EDUKACYJNY CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU – CEDUR

UKNF, wypełniając ustawowe zadanie organu nadzoru w zakresie upowszechniania wiedzy z obszaru funkcjonowania rynku finansowego, w 2021 r. kontynuował projekt edukacyjny Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku – CEDUR, w ramach którego w okresie objętym sprawozdaniem realizowana była głównie działalność szkoleniowa oraz wydawnicza.

10.12.1.1. WEBINARIA CEDUR

Dostosowując się do potrzeb i oczekiwań odbiorców, działalność szkoleniowa w 2021 r. realizowana była jak w roku poprzednim w formie online. W 2021 r. zorganizowano 59⁸² spotkań w formie webinarium, przeprowadzonych przez pracowników UKNF, skierowanych przede wszystkim do podmiotów podlegających nadzorowi KNF, przedstawicieli instytucji państwowych, w tym organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości, instytucji ochrony praw nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, a także środowiska szkolnego, w których uczestniczyło łącznie ponad 19,3 tys. słuchaczy.

Tabela 82. Podsumowanie webinarium CEDUR zorganizowanych w 2021 r.

Grupa odbiorców	Liczba webinarium	Liczba uczestników
Podmioty podlegające nadzorowi KNF i biegli rewidenci	24	7 702
Instytucje państwowe, w tym organy ścigania i wymiar sprawiedliwości	18	2 803
Środowisko szkolne	13	8 412
Instytucje ochrony praw nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego	4	427
Razem	59	19 344

Źródło: opracowanie własne UKNF

Zestawienie webinarium zorganizowanych w ramach projektu edukacyjnego CEDUR w 2021 r. przedstawiono w Aneksie 12.7.

10.12.1.2. PUBLIKACJE EDUKACYJNE CEDUR

W okresie objętym sprawozdaniem nakładem UKNF wydano broszurę o charakterze edukacyjnym pt. „Ryzyko stopy procentowej dla klientów instytucji finansowych, czyli co trzeba wiedzieć, korzystając z kredytów i depozytów”, której celem jest przybliżenie szerokiego gronu klientów instytucji finansowych podstawowych informacji z matematyki finansowej i ryzyka stopy procentowej potrzebnych do zrozumienia konstrukcji kredytów i depozytów. Publikacja ta była również elementem prowadzonej przez Urząd KNF kampanii informacyjnej pt. „Ryzyko stopy procentowej zobowiązań kredytowych”⁸³.

10.12.1.3. DZIAŁANIA DLA ŚRODOWISKA AKADEMICKIEGO

W 2021 r. odbyła się X edycja Konkursu o Nagrodę Przewodniczącego KNF za najlepszą pracę doktorską z zakresu rynku finansowego. Celem Konkursu jest inspirowanie rozwoju rynku finansowego i jego innowacyjności poprzez zwiększanie zainteresowania środowiska akademickiego zagadnieniami związanymi z organizacją i funkcjonowaniem rynku finansowego oraz nadzorem nad tym rynkiem. W 2021 r. Kapituła Konkursu zdecydowała o nieprzyznaniu nagrody pieniężnej w wysokości 15 tys. złotych żadnej z prac doktorskich dopuszczonych do udziału w X edycji Konkursu oraz przyznaniu wyróżnienia w wysokości 5 tys. złotych autorce pracy doktorskiej pt. „Inflacja bazowa w polityce pieniężnej – analiza w świetle modelu DSGE”.

⁸² 2 webinarium z udziałem przedstawiciela Biura Rzecznika Finansowego oraz 1 z udziałem przedstawiciela BFG jako prelegenta.

⁸³ Zob. więcej: podrozdz. 10.12.10. Kampanie społeczne.

10.12.2. PODCAST UKNF „FINANSE POD NADZOREM”

W 2021 r. rozpoczęto realizację nowego programu w postaci podcastu UKNF „Finanse pod nadzorem”. Jest to cykl nagrań o charakterze edukacyjnym, których celem jest podnoszenie poziomu wiedzy i zwiększanie świadomości nt. rynku finansowego. Podcast Urzędu adresowany jest przede wszystkim do nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, w szczególności do obecnych i przyszłych klientów tego rynku, dlatego też zagadnienia omawiane w poszczególnych odcinkach cyklu odnoszą się przede wszystkim do sytuacji, z którymi osoby te mogą się spotkać, oraz do podejmowanych przez nie działań na rynku finansowym. W każdym odcinku eksperci z UKNF wyjaśniają, na co zwracać uwagę, by świadomie zarządzać swoimi finansami, wskazują potencjalne ryzyka i zagrożenia, a także poruszają kwestie, które powinny wzbudzić czujność.

W 2021 r. udostępniono w aplikacjach do streamingu audio trzy odcinki podcastu „Finanse pod nadzorem”:

- „Ryzyko stopy procentowej zobowiązań kredytowych”,
- „Platformy inwestycyjne – co musisz wiedzieć zanim zainwestujesz?”,
- „Cyberbezpieczeństwo – jak działają przestępcy”.

10.12.3. MIĘDZYNARODOWA KAMPANIA GLOBAL MONEY WEEK – GMW 2021

UKNF pełni rolę koordynatora kampanii Global Money Week (GMW) na gruncie krajowym. Edycja kampanii GMW 2021 odbyła się w dniach 22–28 marca. Hasło przewodnie GMW 2021 – *Zadbaj o siebie, zadbaj o swoje pieniądze (ang. Take care of yourself, take care of your money)* – podkreślało konieczność budowania finansowej odporności przy jednoczesnym dbaniu o zdrowie w dobie pandemii COVID-19. Kampania GMW w Polsce obejmuje działania z zakresu edukacji finansowej podejmowane lokalnie w szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych przez szkolnych koordynatorów GMW, którymi mogą być dyrektorzy szkół, nauczyciele dowolnych przedmiotów, nauczyciele w świetlicach, pracownicy bibliotek, animatorzy. Szkolni koordynatorzy GMW mogą podejmować zarówno własne inicjatywy, jak również korzystać z propozycji programowej przygotowanej w ramach danej edycji Kampanii. W ramach propozycji programowej GMW 2021 UKNF zrealizował cykl 9 webinarów CEDUR dla środowiska szkolnego adresowany przede wszystkim do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, a także nauczycieli zainteresowanych zagadnieniami finansowymi. W kampanii GMW 2021 wzięło udział ponad 18,5 tys. dzieci i młodzieży. Z propozycji szkoleniowej przygotowanej przez UKNF skorzystało ponad 4,5 tys. uczniów i nauczycieli. Propozycję programową GMW 2021

wzbogaciły ponadto inicjatywy z zakresu edukacji finansowej innych instytucji, które włączyły się w Kampanię, tj. Ministerstwa Finansów, Polskiej Izby Ubezpieczeń, Stowarzyszenia Krzewienia Edukacji Finansowej, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Jako inicjator i koordynator kampanii GMW w Polsce UKNF jest reprezentowany na międzynarodowym forum edukacji finansowej poprzez udział przedstawiciela w pracach grupy roboczej The Global Money Week Working Group działającej przy Międzynarodowej Sieci ds. Edukacji Finansowej OECD (International Network on Financial Education OECD – OECD/INFE). Zadaniem Grupy jest koordynacja prac projektowych związanych z organizacją i rozwojem kampanii GMW na świecie.

10.12.4. KAMPANIA IOSCO – WORLD INVESTOR WEEK (WIW)

W ramach V edycji kampanii World Investor Week (WIW) – Światowy Tydzień Inwestora, w dniach 4–8 października 2021 r. UKNF przeprowadził cykl webinarów CEDUR dla środowiska szkolnego skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz nauczycieli, m.in. doradców metodycznych podstaw przedsiębiorczości lub wiedzy o społeczeństwie, nauczycieli przedmiotów zawierających treści ekonomiczne, nauczycieli kształcenia zawodowego oraz innych nauczycieli zainteresowanych tematyką webinarów, w tym szkolnych koordynatorów kampanii Global Money Week. W ramach cyklu odbyły się webinaria z następującej tematyki: „Giełda, inwestycje, akcje, obligacje – co się kryje pod tymi pojęciami”, „Cyberbezpieczeństwo z perspektywy klienta usług finansowych – aspekty praktyczne”, a także „Zagrożenia i oszustwa na rynku funduszy inwestycyjnych”. W ramach edycji WIW 2021, 14 października odbył się Dzień Edukacji Finansowej zorganizowany przez Fundację GPW w ramach dofinansowania z programu „Społeczna Odpowiedzialność Nauki” MEiN, w programie którego znalazły się wystąpienia przedstawicieli UKNF. Transmisji online z wydarzenia słuchało ponad 700 osób z całej Polski. Podczas Dnia Edukacji Finansowej odbyła się inauguracja edukacyjnej gry terenowej „Za głosem giełdy”, jednej z inicjatyw związanych z jubileuszem 30-lecia GPW w Warszawie, realizowanej przez Fundację GPW i GPW w Warszawie SA, również w ramach kampanii World Investor Week. Obydwie inicjatywy, zarówno Dzień Edukacji Finansowej, jak i edukacyjna gra terenowa „Za głosem giełdy”, objęte były patronatem KNF.

10.12.5. UDZIAŁ PRZEDSTAWICIELI UKNF W WYDARZENIACH ZEWNĘTRZNYCH

Przedstawiciele UKNF wzięli udział w charakterze prelegentów lub słuchaczy w ponad 30 wydarzeniach zewnętrznych, tj. panelach, kongresach i kon-

ferencjach. W dużym stopniu, z uwagi na pandemię, udział przedstawicieli UKNF w wydarzeniach odbywał się w formule online.

10.12.6. UDZIAŁ W PRACACH ZESPOŁÓW I GRUP ROBOCZYCH

Urząd KNF był reprezentowany na forum *Zespołu Roboczego Rady Rozwoju Rynku Finansowego ds. działań edukacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego*. Przedstawiciele UKNF brali ponadto aktywny udział w pracach krajowej *Grupy roboczej ds. strategii edukacji finansowej* skoncentrowanych na projekcie „Opracowanie krajowej strategii edukacji finansowej” realizowanym przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) na zlecenie Komisji Europejskiej – Dyrekcji Generalnej ds. Wspierania Reform Strukturalnych (DG Reform) w ramach pierwszej alokacji unijnego Instrumentu Wsparcia Technicznego (IWT). Projekt ma na celu wsparcie opracowania w Polsce krajowej strategii edukacji finansowej. Przedstawiciel UKNF brał udział w pracach grupy projektowej zajmującej się edukacją finansową w ramach Podkomitetu ds. ochrony konsumenta i innowacji finansowych połączonych organów nadzorów EIOPA, ESMA i EBA – JC SC CPFI SGFE (ang. *the Joint Committee Sub-Committee on Consumer Protection and Financial Innovation Sub-Group on Financial Education*). Przedmiotem prac grupy projektowej było m.in. opracowanie propozycji zagadnień dwóch publikacji nt. edukacji finansowej – tematycznego raportu oraz repozytorium prezentującego inicjatywy krajowych organów nadzoru z zakresu edukacji finansowej związane z cyberbezpieczeństwem, a także koncepcji konferencji *Joint ESAs high-level conference on financial education and literacy 2022*.

10.12.7. DZIAŁANIA EDUKACYJNE Z ZAKRESU CYBERBEZPIECZEŃSTWA⁸⁴

W celu rozpowszechniania wiedzy z zakresu cyberbezpieczeństwa, Urząd KNF prowadził szereg działań edukacyjno-informacyjnych, wśród których można wymienić m.in.:

- działania szkoleniowe w ramach projektu CEDUR mające na celu poprawę świadomości odnośnie do cyberzagrożeń,
- udział przedstawicieli UKNF w inicjatywach o zasięgu krajowym i zagranicznym,
- publikację w mediach społecznościowych informacji i ostrzeżeń odnośnie do najnowszych metod ataków oraz oszustw internetowych,
- artykuły w tradycyjnej prasie, które w przystępny sposób tłumaczyły czytelnikom kwestie związane z cyberzagrozeniami w Internecie.

10.12.8. DZIAŁANIA EDUKACYJNE Z ZAKRESU INNOWACJI FINANSOWYCH⁸⁵

UKNF podejmował również działania edukacyjne wśród młodzieży, podczas zajęć w szkołach. W 2021 r. rozpoczął w szkołach spotkania edukacyjne, których celem jest przekazanie młodzieży informacji na temat szans i zagrożeń związanych z innowacjami finansowymi (np. crowdfundingiem, usługami płatniczymi).

10.12.9. OBECNOŚĆ W MEDIACH I SERWIS INTERNETOWY

Głównym narzędziem prowadzenia przez UKNF działań informacyjnych jest serwis internetowy, w którym w 2021 r. odnotowano blisko 6 mln odsłon. Informacje prezentowane w serwisie internetowym, dotyczące Komisji jako organu nadzoru nad rynkiem finansowym, obejmują m.in. zadania i skład Komisji, komunikaty z posiedzeń, strukturę organizacyjną UKNF, zadania departamentów, zamówienia publiczne, ogłoszenia o pracy oraz listę ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego. Ponadto serwis zawiera informacje na temat nadzorowanych rynków – aktualne zestawienia podmiotów działających na poszczególnych rynkach, dane finansowo-statyczne, publikacje (raporty i opracowania tematyczne), akty prawne, w tym także akty prawa wspólnotowego, informacje na temat aktywności w ramach instytucji UE i inne.

W 2021 r. w mediach ukazały się 222 244 materiały zawierające odniesienia do Komisji Nadzoru Finansowego, z czego: w Internecie – 218 034, w social mediach – 125, w prasie – 3133 oraz w radiu i telewizji – 952.

Współpracując z mediami, UKNF prowadzi otwartą politykę komunikacyjną. Zadania w tym zakresie obejmują m.in.:

- publiczne prezentowanie stanowisk oraz wyników prac Komisji i Urzędu,
- informowanie o działaniach, inicjatywach i programach podejmowanych przez Komisję i Urząd,
- komentowanie wydarzeń na rynku finansowym,
- odpowiadanie na pytania przedstawicieli mediów.

10.12.10. KAMPANIE SPOŁECZNE

W 2021 r. miały miejsce poniżej opisane kampanie społeczne.

Kampania *Ryzyko stopy procentowej zobowiązań kredytowych* dotyczyła potencjalnych zagrożeń związanych z oprocentowaniem kredytów i zachęcała do świadomego i przemyślanego korzystania z tego typu ofert.

⁸⁴ Zob. więcej: podrozdz. 10.1.2.3. Działania Zespołu CSIRT KNF.

⁸⁵ Zob. więcej: podrozdz. 10.1.3. Działania wspierające rozwój innowacji finansowych (FinTech).

W ramach kampanii ukazał się Komunikat UKNF, wydano nakładem UKNF i zamieszczono na specjalnej podstronie internetowej KNF publikację na temat ryzyka stopy procentowej zobowiązań kredytowych – *Ryzyko stopy procentowej dla klientów instytucji finansowych, czyli co trzeba wiedzieć, korzystając z kredytów i depozytów*. Udostępnione materiały to zestaw opracowanych przez UKNF praktycznych wskazówek na temat ryzyka stopy procentowej zobowiązań kredytowych.

Ważnym elementem kampanii UKNF dotyczącej ryzyka stopy procentowej zobowiązań kredytowych były spoty radiowe, wyemitowane w lipcu na antenach ogólnopolskich rozgłośni.

Ponadto kontynuowano rozpoczętą we wrześniu 2020 r., kampanię *Inwestuj świadomie!*, zamieszczając nowe materiały informacyjne w Internecie, czy też opowiadając o jej założeniach na konferencjach branżowych.

Ciąg dalszy miała też zainaugurowana pod koniec 2020 r. kampania informacyjna *UWAGA! CYBEROSZUST* na temat oszustw z wykorzystaniem dokumentów opatrzonych logiem KNF/UKNF lub osób powołujących się na KNF. Partnerem Kampanii jest Komenda Główna Policji.

W marcu 2021 r. na antenie Radia Zet oraz RMF FM, zostały wyemitowane spoty ostrzegające przed cyberoszustwami. Wspólnie z Policją, UKNF przybliżył metody działań przestępców, a także uświadamił klientom sektora finansowego możliwe zagrożenia i ryzyka. Kampania miała za zadanie wskazać mechanizmy, jakie wykorzystują oszuści w procedurze wyłudzenia pieniędzy, m.in. przy transakcjach pośrednictwa wymiany kryptowalut czy przy fałszywych działaniach podejmowanych rzekomo przez KNF lub UKNF.

W ramach minicyklu publikacji w dziennikach regionalnych publikowano artykuły przygotowywane przez CSIRT KNF o wszelkiego rodzaju oszustwach internetowych czy telefonicznych.

10.12.11. ROZPATRYWANIE WNIOSKÓW O DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 3 ust. 1 i ust. 4 pkt 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego jest podmiotem obowiązany do udostępniania informacji publicznej. W świetle przepisów prawa w przypadku państwowych osób prawnych, jaką jest Urząd KNF, zobowiązanymi do udostępnienia informacji publicznej są podmioty reprezentujące państwowe osoby prawne. Przewodniczący KNF taki status posiada, gdyż jako organ Urzędu KNF jest uprawniony do kierowania jego działalnością i reprezentowania go na zewnątrz. Udostępnianie informacji publicznej przez Urząd KNF obejmuje swym zakresem całokształt działań tej państwowej osoby prawnej, w tym także informacje o aktywności jednego z organów Urzędu KNF, jakim jest Komisja Nadzoru Finansowego, będąca podmiotem właściwym w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym.

Zgodnie z regulacjami ustawy o dostępie do informacji publicznej zasadniczo udostępnianie informacji publicznej następuje na dwa sposoby. Podstawowym sposobem udostępniania informacji publicznej jest publikowanie informacji w ramach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu KNF. Jeżeli zaś informacja publiczna nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej, podmiot zainteresowany jest uprawniony do złożenia wniosku o udostępnienie informacji publicznej, który następnie jest każdorazowo indywidualnie procedowany. W 2021 r. do Urzędu KNF wpłynęły 202 wnioski o udostępnienie informacji publicznej.

10.13.

WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI PAŃSTWOWYMI ORAZ PODMIOTAMI ZEWNĘTRZNYMI

10.13.1. WSPÓŁPRACA W RAMACH KOMITETU STABILNOŚCI FINANSOWEJ (KSF)

Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym wyposażała Komitet Stabilności Finansowej w kompetencje w zakresie nadzoru makroostrożnościowego i zarządzania kryzysowego. W Komitecie Stabilności Finansowej są reprezentowane cztery najważniejsze instytucje wchodzące w skład sieci bezpieczeństwa

finansowego w Polsce, tj. Narodowy Bank Polski, Komisja Nadzoru Finansowego, Ministerstwo Finansów oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny. W zakresie nadzoru makroostrożnościowego posiedzeniem Komitetu przewodniczy Prezes NBP, a w zakresie zarządzania kryzysowego – Minister Finansów.

Na posiedzeniu KSF 19 marca 2021 r. podjęta została uchwała ws. rekomendacji utrzymania w I kwartale 2021 r. wskaźnika bufora antycyklicznego na

poziomie 0%. Członkowie Komitetu omówili również źródła ryzyka w polskim systemie finansowym. Zwrócono szczególną uwagę na wzrost ryzyka prawnego związanego z portfelem mieszkaniowych kredytów walutowych, a także na spadek rentowności banków w Polsce. W związku z zakończeniem przez KNF procedury wydawania zezwolenia na prowadzenie przez GPW Benchmark SA działalności jako administratora wskaźników referencyjnych stóp procentowych, Komitet ocenił, że ryzyko związane z niedostosowaniem w terminie wskaźnika WIBOR do przepisów prawa UE wygasło.

Na posiedzeniu 18 czerwca 2021 r. Komitet podjął uchwałę ws. rekomendacji utrzymania w II kwartale 2021 r. wskaźnika bufora antycyklicznego na poziomie 0%. Członkowie KSF zapoznali się z bieżącą sytuacją w zakresie ryzyka prawnego portfela walutowych kredytów mieszkaniowych i prac nad propozycją pozasądowego rozwiązywania kwestii tych kredytów. Przedyskutowali również ewentualną potrzebę podjęcia dodatkowych działań z zakresu polityki makroostrożnościowej w tym zakresie. Dodatkowo Komitet zapoznał się z przygotowanym przez NBP *Raportem o stabilności systemu finansowego*.

Na posiedzeniu Komitetu, które odbyło się 28 września 2021 r., podjęta została uchwała ws. rekomendacji utrzymania w III kwartale 2021 r. wskaźnika bufora antycyklicznego na poziomie 0%. Członkowie Komitetu przedyskutowali również źródła ryzyka w polskim systemie finansowym i jego otoczeniu. Uznano, że charakter i hierarchia źródeł ryzyka nie zmieniły się w stosunku do poprzedniego kwartału, a najistotniejszym źródłem zagrożeń pozostaje ryzyko prawne związane z portfelem walutowych kredytów mieszkaniowych oraz trudna sytuacja finansowa niektórych instytucji kredytowych. Komitet zapoznał się również z podsumowaniem bieżących tendencji na krajowym rynku nieruchomości mieszkaniowych. Dodatkowo Komitet zdecydował o skierowaniu do Ministra Finansów i Komisji Nadzoru Finansowego rekomendacji dotyczącej czasowej zmiany wysokości wag ryzyka dla instytucji aktywnie zaangażowanych w proces dobrowolnych ugód pomiędzy bankami a kredytobiorcami posiadającymi walutowe kredyty mieszkaniowe⁸⁶. Na wniosek Komisji Nadzoru Finansowego Komitet wydał także opinię w sprawie identyfikacji innych instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) oraz nałożenia bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym. Ponadto Komitet zapoznał się ze stanem prac prowadzonych przez Komisję Europejską nad rozporządzeniem wykonawczym określającym zamiennik dla wskaźników CHF LIBOR. Uznano przy tym, że brak wyznaczenia przez Komisję zamienników dla tych

wskaźników stworzy ryzyko wystąpienia istotnych zaburzeń funkcjonowania systemu finansowego.

Ostatnie posiedzenie KSF w 2021 r. odbyło się 10 grudnia. Podobnie jak na wcześniejszych posiedzeniach Komitet, wykonując obowiązki ustawowe, podjął uchwałę ws. rekomendacji dotyczącej utrzymania w IV kwartale 2021 r. wskaźnika bufora antycyklicznego na poziomie 0%. Komitet zapoznał się z przygotowanym przez NBP *Raportem o stabilności systemu finansowego za grudzień 2021 r.*, podziеляjąc opinię NBP o tym, że nastąpiła poprawa ogólnej stabilności krajowego systemu finansowego. Omówiony został również stan prac nad procesem wdrażania przez niektóre banki ugód z klientami posiadającymi walutowe kredyty mieszkaniowe. Komitet zapoznał się także z podsumowaniem bieżących tendencji na krajowym rynku nieruchomości mieszkaniowych. Uznano, że analiza czynników ryzyka związanych z bieżącym poziomem i dynamiką akcji kredytowej nie wskazuje na niepokojące symptomy związane z nadmiernym rozluźnianiem standardów kredytowych, a istniejące rekomendacje KNF ograniczają takie ryzyko.

10.13.2. WSPÓŁPRACA W RAMACH KOMITETU STERUJĄCEGO DS. FinTech

UKNF od 2019 r. prowadzi, w ramach Komitetu Sterującego ds. FinTech (KS FinTech), działania mające na celu zapewnienie koordynacji działań i współpracy instytucji państwa w zakresie rozwoju polskiego sektora FinTech. W skład KS FinTech wchodzi przedstawiciele: Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – GovTech Polska, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W ramach posiedzeń w 2021 r. odbyły się trzy spotkania.

10.13.3. WSPÓŁPRACA W RAMACH WZMOCNIENIA BEZPIECZEŃSTWA FIZYCZNEGO SEKTORA FINANSOWEGO

Przy UKNF od 2020 r. pracuje Grupa robocza do spraw bezpieczeństwa fizycznego sektora bankowego i urzędzeń ATM. W skład Grupy wchodzi przedstawiciele: Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Komendy Głównej Policji, Związku Banków Polskich, a także komórek bezpieczeństwa podmiotów sektora bankowości komercyjnej.

W 2021 r. odbyło się 10 spotkań Grupy, wszystkie w formie on-line. Podczas spotkań wypracowano

⁸⁶ Uchwała Nr 52/2021 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 28 września 2021 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej.

szereg rozwiązań mitygujących zdiagnozowane zagrożenia dla bezpieczeństwa sektora bankowego. W ramach prac Grupy zostały zgłoszone uwagi, w zakresie systemów bezpieczeństwa urządzeń ATM wykorzystywanych przez podmioty rynku finansowego, do nowelizowanego Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 września 2010 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne.

Analiza działań Grupy, potwierdzona opiniami współdziałających podmiotów, wskazała na potrzebę sformalizowania gremium działającego w obszarze bezpieczeństwa fizycznego, nie tylko sektora bankowego, ale także całego rynku finansowego. W związku z tym Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego Zarządzeniem nr 63/2021 z dnia 8 października 2021 r. powołał Radę do spraw Bezpieczeństwa Fizycznego Rynku Finansowego (Rada), jako jego stały organ opiniodawczo-doradczy.

UKNF jest reprezentowany w Radzie przez dyrektorów departamentów odpowiedzialnych za nadzór nad poszczególnymi sektorami rynku finansowego oraz osoby z kadry kierowniczej Urzędu, odpowiedzialne za obszar bezpieczeństwa.

Celem Rady jest projektowanie, planowanie i koordynowanie działań podejmowanych przez UKNF na rzecz poprawy bezpieczeństwa fizycznego rynku finansowego oraz wypracowywanie we współpracy z organami i instytucjami publicznymi, a także z podmiotami prowadzącymi działalność na rynku finansowym i stowarzyszeniami oraz izbami gospodarczymi tych podmiotów, stanowisk i rekomendacji w tym zakresie.

W 2021 r. odbyło się jedno spotkanie Rady, podczas którego zapoznano członków Rady z założeniami jej funkcjonowania, przedstawiono plan działań na 2022 r. oraz uzgodniono katalog instytucji, których przedstawiciele zostaną zaproszeni do udziału w pracach Rady.

10.13.4. WSPÓŁPRACA Z NARODOWYM BANKIEM POLSKIM

UKNF prowadzi stałą dwustronną współpracę w zakresie wymiany informacji niezbędnych do wykonywania ustawowych zadań banku centralnego i organu nadzoru nad rynkiem finansowym. Zasady współpracy określają obustronne umowy dotyczące współpracy oraz wymiany informacji pomiędzy KNF a NBP.

Na mocy umowy KNF przekazywała w 2021 r. do NBP szereg danych w obszarze:

- sektora bankowego: m.in. w zakresie stress testów, wykorzystania środków pomocowych oferowanych

przez banki w odpowiedzi na kryzys wywołany pandemią COVID-19, ryzyka prawnego związanego z portfelem walutowych kredytów mieszkaniowych oraz dodatkowego wymogu kapitałowego, informacje pozasprawozdawcze dotyczące kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych, oceny BION, a także informacje o wynikach inspekcji z zaleceniami nadzorczymi kierowanymi do banków systemowo ważnych oraz o wynikach czynności kontrolnych przeprowadzonych w zakresie prawidłowości naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej;

- obsługi kwartalnego procesu kontroli jakości danych sprawozdawczych przekazanych do EBA, przygotowania informacji zwrotnych i obsługi korekt do EBA;
- sektora usług płatniczych: wymiana danych dotyczących transakcji realizowanych przez agentów rozliczeniowych i wydawców instrumentów płatniczych oraz przekazywanie informacji o transakcjach oszukańczych i przeciwdziałaniu procederowi. NBP raportuje ponadto dane o oszustwach dokonywanych instrumentami płatniczymi;
- sektora SKOK: przekazywanie informacji o płynności kas, wysokości współczynnika wypłacalności, informacji o sytuacji kas objętych programami postępowania naprawczego oraz o ocenie poziomu ryzyka nadanej przez UKNF poszczególnym kasom. Z drugiej strony, NBP przesyłał do KNF szereg materiałów analitycznych, które znajdują się w obszarze działania KNF. Jednocześnie odbywała się bieżąca współpraca pomiędzy obiema instytucjami na poziomie operacyjnym (dotyczącym wymiany informacji, uzgadniania stanowisk czy też kwestii informatycznych), w tym w zakresie poszczególnych podmiotów nadzorowanych z obu sektorów;
- sektora ubezpieczeniowego: informacje oparte zarówno na dodatkowych sprawozdaniach finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (statutowe), jak również sprawozdaniach zgodnych z systemem Wypłacalności II czy testach warunków skrajnych. Wyżej wymienione dane zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz podjęte działania w ramach współpracy były prowadzone w celu realizacji zadań Narodowego Banku Polskiego oraz zadań wynikających z uczestnictwa Narodowego Banku Polskiego w Europejskim Systemie Banków Centralnych;
- sektora emerytalnego: dane o funduszach emerytalnych i towarzystwach emerytalnych, pracowniczych programach emerytalnych, indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego. Dane te są przekazywane lub udostępniane NBP przez UKNF w interwałach miesięcznych, kwartalnych i rocznych;
- sektora rynku funduszy inwestycyjnych, w szczególności dane dotyczące: akcjonariuszy towarzystw funduszy inwestycyjnych, wybranych danych finansowych towarzystw funduszy inwestycyjnych, podmiotów prowadzących obsługę funduszy inwe-

stycyjnych (depozytariuszy i podmiotów prowadzących rejestry uczestników funduszy), wybrane dane finansowe funduszy inwestycyjnych i subfunduszy oraz dane identyfikujące towarzystw funduszy inwestycyjnych, funduszy inwestycyjnych i subfunduszy;

- sektora domów maklerskich: dane statystyczne dotyczące podmiotów prowadzących działalność maklerską oraz powierniczą. Z częstotliwością roczną przekazywane są informacje o liczbie firm inwestycyjnych i banków powierniczych. Z częstotliwością półroczną przekazywane są informacje o rachunkach papierów wartościowych i rachunkach pieniężnych prowadzonych przez podmioty prowadzące działalność maklerską i banki powiernicze, a także zagregowane dane z zakresu bilansu oraz rachunku zysków i strat domów maklerskich;
- danych o pierwotnych i wtórnych ofertach publicznych i niepublicznych akcji przeprowadzanych za pośrednictwem firm inwestycyjnych.

Na podstawie przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi zatwierdzenie przez KNF regulaminów Krajowego Depozytu, regulaminów KDPW_CCP SA, regulaminu izby rozliczeniowej i izby rozrachunkowej wraz z regulaminem funduszu zabezpieczającego prawidłowe wykonanie zobowiązań wynikających z transakcji rozliczanych przez izbę rozliczeniową, oraz ich zmian w zakresie wskazanym w przepisach ww. ustawy następuje po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP. W związku z powyższym KNF przesyła do Prezesa NBP postanowienia w przedmiocie prośby o wyrażenie opinii w zakresie wniosków KDPW i KDPW_CCP o zatwierdzenie zmian w regulaminie Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, regulaminie rozliczeń transakcji (obrotu zorganizowanego), regulaminie rozliczeń transakcji (obrotu niezorganizowanego) oraz regulaminie funduszu rozliczeniowego, a także wniosków IRGiT SA o zatwierdzenie zmian w Regulaminie Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej oraz w Regulaminie Funduszu Gwarancyjnego Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej. Ponadto NBP jest członkiem kolegium nadzorczego dla KDPW_CCP SA, które zostało powołane przez KNF w 2013 r. w celu bieżącego nadzoru nad KDPW_CCP SA w związku z wymogami rozporządzenia EMIR. Dodatkowo, na podstawie art. 12 rozporządzenia CSDR, NBP pełni funkcję organu odpowiedniego w zakresie nadzoru nad KDPW SA jako centralnym depozytem papierów wartościowych, w związku z czym jest organem, z którym KNF jest zobowiązany dokonać konsultacji m.in. w sprawie charakterystyki systemu rozrachunku papierów wartościowych prowadzonego przez KDPW SA, zgodnie z art. 17 ust. 4 rozporządzenia CSDR.

W zależności od specyfiki poszczególnych spraw współpraca między NBP i UKNF odbywa się na za-

sadzie zarówno periodicznej wymiany informacji (rocznie, kwartalnie, miesięcznie), jak i kontaktów ad hoc. W szczególnie istotnych i aktualnych w danym okresie kwestiach kooperacja ta nabiera charakteru ciągłego.

10.13.5. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI OCHRONY PRAW KLIENTÓW

W 2021 r. przedstawiciele UKNF wzięli udział w spotkaniu z przedstawicielami Rzecznika Finansowego w sprawie praktyki realizowania przez podmioty nadzorowane obowiązków przewidzianych w Dziale III Rozdziale 2 ustawy o usługach płatniczych (Autoryzacja transakcji płatniczych).

W okresie objętym sprawozdaniem przekazywano do właściwych organów (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Rzecznik Finansowy) problemy/ zgłoszenia, wyniki analiz będące w kompetencji właściwych instytucji.

UKNF przekazał Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów informacje wskazujące na podejrzenie stosowania przez zakład ubezpieczeń niedozwolonych postanowień umownych zawartych w warunkach ogólnych grupowego ubezpieczenia na życie wraz z wnioskiem o dokonanie abstrakcyjnej kontroli wzorców umów stosowanych przez zakład ubezpieczeń w odniesieniu do postanowień określających mechanizm tzw. corocznego odnowienia umowy.

10.13.6. WSPÓŁPRACA Z UCZELNIAMI

10.13.6.1. POROZUMIENIE Z UCZELNIAMI ŚLĄSKIMI

9 lipca 2021 r. podpisano porozumienie pomiędzy Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego a Politechniką Śląską, Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach oraz Uniwersytetem Śląskim w Katowicach. Celem porozumienia jest wsparcie procesów analizy dużych zbiorów danych finansowych oraz poszerzenie przez UKNF wspólnie z uczelniami śląskimi kompetencji w obszarze technologii nadzorczych (SupTech) i technologii regulacyjnych (RegTech) oraz wsparcie nowoczesnego nadzoru w Polsce i umożliwienie transferu wiedzy i technologii.

10.13.6.2. WSPÓŁPRACA Z WYŻSZĄ SZKOŁĄ POLICJI W SZCZYTNI I BIUREM DO WALKI Z CYBERPRZESTĘPCZOŚCIĄ KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI⁸⁷

Komisja Nadzoru Finansowego we współpracy z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie i Biurem do Walki

⁸⁷ Zob. więcej: podrozdz. 10.1.2.3.5. Działania edukacyjne Zespołu CSIRT KNF.

z Cyberprzestępczością Komendy Głównej Policji w 2021 r. opracowała program studiów podyplomowych z zakresu cyberbezpieczeństwa.

10.13.7. WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI

W okresie objętym sprawozdaniem UKNF współpracował w szczególności z:

- Bankowym Funduszem Gwarancyjnym (BFG): na podstawie przepisów Prawa bankowego oraz ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, a także na podstawie Umowy o współpracy i wymianie informacji pomiędzy KNF a BFG z dnia 27 grudnia 2016 r., UKNF oraz BFG przekazywały pomiędzy sobą informacje niezbędne do wykonywania ustawowo określonych zadań obydwu instytucji. W odniesieniu do banków UKNF przekazywał BFG m.in. informacje dotyczące ocen nadawanych bankom w procesie badania i oceny nadzorczej oraz kwartalnych ocen poziomu ryzyka występującego w ich działalności, a także informacje dotyczące sytuacji ekonomiczno-finansowej banków, w tym w zakresie ich pozycji płynnościowej i kapitałowej. Istotnym zagadnieniem w ramach współpracy KNF z BFG były plany naprawy opracowywane przez banki oraz plany przymusowej restrukturyzacji banków sporządzane przez Fundusz (krajowy organ przymusowej restrukturyzacji);
- Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej (GIIF): KNF na mocy ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy pełni rolę jednostki współpracującej z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej, która w ramach swoich uprawnień nadzorczych przeprowadza czynności kontrolne i analityczne w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w instytucjach obowiązanych przez nią nadzorowanych, a także w zakresie naruszeń stwierdzonych w wyniku kontroli, nakłada kary administracyjne, o których mowa w art. 150 ust. 1 ww. ustawy. Zgodnie z ustawowymi wymaganiami zarówno o wynikach kontroli, jak i o wydaniu ostatecznej decyzji w sprawie nałożenia kary administracyjnej każdorazowo informowany jest Generalny Inspektor Informacji Finansowej⁸⁸;
- Głównym Urzędem Statystycznym (GUS): regularne przekazywanie do GUS danych na podstawie Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej dotyczących sektora ubezpieczeniowego. UKNF brał również udział w pracach nad programami badań na lata 2020, 2021, 2022;
- Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym (UFG): w składzie Rady Funduszu, jako przedstawiciel organu nadzoru, od IV kwartału 2020 r. była pani Dagmara Wieczorek-Bartczak, Zastępca Przewodniczącego KNF, a od III kwartału 2021 r. pan Krystian Wiercioch, p.o. Dyrektora Zarządzającego

Pionem Nadzoru Ubezpieczeniowego. W 2021 r. UKNF kontynuował działania w zakresie monitorowania sytuacji polskich obywateli, którzy byli klientami duńskiego zakładu ubezpieczeń Gefion Insurance A/S. Zakład działał w Polsce na zasadzie swobody świadczenia usług, oferując przede wszystkim polisy komunikacyjne. Upadłość Gefion Insurance A/S została ogłoszona 7 czerwca 2021 r. przez sąd w Kopenhadze. Zgodnie z ustawą o ubezpieczeniach obowiązkowych, w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń Fundusz gwarantuje wypłatę roszczeń z tytułu ubezpieczeń obowiązkowych za zdarzenia, które miały miejsce na terytorium Polski. Od momentu pozyskania akt szkodowych (wrzesień 2021 r.) Fundusz rozpoczął działania zmierzające do jak najszybszego zaspokojenia roszczeń. Dalsze działania UFG w powyższym względzie będą monitorowane, w tym poprzez analizę rocznych i kwartalnych sprawozdań z działalności Funduszu. Kolejny rok pandemii spowodował, że UKNF w dalszym ciągu analizuje wpływ pandemii COVID-19 na działalność statutową Funduszu. Z analizy danych finansowych UFG wynika, że nie nastąpiło pogorszenie wyników działalności operacyjnej oraz finansowej Funduszu w związku z COVID-19. W 2021 r. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny kontynuował obsługę funduszy wyodrębnionych – Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego (TFG) oraz powstałych w celu złagodzenia negatywnych skutków gospodarczych branży turystycznej z powodu COVID-19: Turystycznego Funduszu Zwrotów (TFZ) oraz Turystycznego Funduszu Pomocowego (TFP). Oprócz dotychczasowych funduszy wyodrębnionych UFG, na mocy ustawy o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego, będzie obsługiwał także Deweloperski Fundusz Gwarancyjny. Nowe przepisy regulują m.in. kwestie dotyczące umów rezerwacyjnych i deweloperskich, nadzoru nad wydatkowaniem środków z mieszkaniowych rachunków powierniczych (MRP), usuwania wad na koszt dewelopera, ochrony nabycia miejsca postojowego lub komórki lokatorskiej razem z mieszkaniem czy możliwości odstąpienia od umowy. Z DFG zwracane będą środki wpłacone przez osoby kupujące mieszkanie lub dom w przypadku upadłości dewelopera lub banku prowadzącego mieszkaniowy rachunek powierniczy (MRP), a także odstąpienia przez nabywcę od umowy w sytuacjach wskazanych w ustawie. W celu realizacji nałożonych przez ustawodawcę obowiązków DFG będzie gromadził i przetwarzał szereg danych przekazywanych przez deweloperów i banki na temat zawartych umów oraz powiązanych z nimi rachunków powierniczych, kolejnych etapów realizacji inwestycji i wypłat dokonywanych przez banki z MRP na rzecz deweloperów;

⁸⁸ Zob. więcej: podrozdz. 10.7. Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

- Krajową Izbą Rozliczeniową (KIR) w zakresie korzystania z zasobów Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej (STIR)⁸⁹;
- Polską Izbą Ubezpieczeń (PIU): organ nadzoru przedstawił członkom PIU ostateczny kształt założeń interwencji produktowej, harmonogram jej wdrożenia oraz koncepcję przeprowadzania testu zgodności produktów z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym z treścią interwencji produktowej. Metodyka rocznego Badania i Oceny Nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń za 2020 r. była konsultowana z PIU i jej ostateczny kształt jest wynikiem współpracy z PIU oraz przedstawicielami zakładów ubezpieczeń. W 2021 r. prowadzono w UKNF działania w celu przygotowania podmiotów nadzorowanych i UKNF na zmiany regulacyjne i nadzorcze zachodzące w zakresie zrównoważonego rozwoju, w tym dotyczące obowiązkowych ujawnień publicznych przez te podmioty. W ich ramach nawiązano współpracę z PIU w celu wypracowania rozwiązań w zakresie testów stresu i ujawnień spełniających z jednej strony oczekiwania organu nadzoru, z drugiej optymalne wykorzystanie dostępnych danych. Wprowadzono, ponownie, do oceny BION ocenę przygotowania zakładów do przewidywanych w najbliższej przyszłości zmian w zakresie zrównoważonego rozwoju. Na podstawie otrzymanych uwag i komentarzy zakładów ubezpieczeń oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń opracowano finalną wersję metodyki testów warunków skrajnych za 2020 r. W celu opracowania metodyki scenariuszy katastroficznych została powołana grupa robocza w ramach Polskiej Izby Ubezpieczeń, która we współpracy z przedstawicielami UKNF opracowała scenariusze testów warunków skrajnych dla ryzyka zmian klimatu. Grupa będzie kontynuowała pracę w ramach kolejnych edycji testów warunków skrajnych;
- Związkiem Banków Polskich (ZBP): przedstawiciel KNF jest członkiem Rady Arbitra Bankowego, na której forum omawiane są uwagi dotyczące praktyk rynkowych stosowanych przez banki w relacjach z klientami; udział przedstawicieli UKNF w spotkaniu z ZBP oraz przedstawicielami banków w sprawie realizacji obowiązków w związku z Komunikatem UKNF dotyczącym realizacji przez dostawców usług płatniczych obowiązków wynikających z art. 143b ustawy o usługach płatniczych; wystosowano pisma do ZBP i przedstawicieli samorządów prawniczych, w których poinformowano o wynikach *Analizy wybranych banków w zakresie zasad postępowania z pełnomocnictwami przedkładanymi przez profesjonalnych lub nieprofesjonalnych pełnomocników oraz kluczowych problemów związanych z funkcjonowaniem pełnomocnictw w obrocie bankowym*. Pisma również zachęcały do nawiązania współpracy pomiędzy ZBP a samorządami prawniczymi w zakresie wypracowania wspólnych wzorów pełnomocnictw do działania przed bankami;
- Urzędem Ochrony Danych Osobowych: współpraca miała na celu ustalenie, czy spółki publiczne uprawnione są do przekazywania akcjonariuszom listy akcjonariuszy na mocy art. 407 § 1¹ K.s.h w zw. z art. 6 ust. 1 lit. c Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, bez zanonimizowania danych osobowych;
- Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW): udział przedstawiciela Komisji Nadzoru Finansowego w pracach Komisji do Spraw Oceny Ofert, o której mowa w art. 8 ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych. Do zadań ww. Komisji, zgodnie z art. 9 ust. 5 ww. ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich należy sprawdzenie, czy oferty złożone Ministrowi Rolnictwa przez zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność w zakresie ubezpieczeń majątkowych, zainteresowane zawarciem umów z Ministrem Rolnictwa w sprawie dopłat do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, spełniają pod względem formalnym warunki określone w art. 9 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych. W szczególności Komisja zobowiązana została ww. ustawą do sprawdzenia, czy opinia Komisji Nadzoru Finansowego potwierdza, że sytuacja finansowa zakładu ubezpieczeń gwarantuje wywiązanie się z oferty ubezpieczenia;
- Polską Agencją Nadzoru Audytowego (PANA)⁹⁰ w zakresie realizacji zadań dotyczących nadzoru publicznego;
- Ministerstwem Edukacji i Nauki (MEiN) i Ministerstwem Finansów (MF) w związku z wymogami ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych;
- Ministerstwem Finansów (MF): przedstawiciele UKNF aktywnie uczestniczyli w sprawach dotyczących sektora bankowego, otrzymywanych z MF, w tym projektów aktów prawnych (w tym nowelizacje CRD/CRR) oraz dokumentów na posiedzenia unijnych grup roboczych dotyczących m.in.: „unii bankowej”, systemów gwarancji depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji banków, prawa upadłościowego i unijnych ram zarządzania kryzysowego;
- Ministrem Cyfryzacji (MC) w zakresie: zbierania, analizowania i przekazywania do MC informacji o stanie realizacji zadań nałożonych ustawą o kra-

⁸⁹ Zob. więcej: podrozdz. 10.7. *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*.

⁹⁰ Zob. więcej: podrozdz. 10.3.1. *Informacja na temat zrealizowanych przez KNF działań odnośnie do planu działań KNF na 2021 rok w zakresie nadzoru publicznego wynikającego z ustawy o biegłych rewidentach*.

owym systemie cyberbezpieczeństwa na Operatorów Usług Kluczowych (OUK) z sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych, przekazywania do OUK informacji od MC;

– Radą Edukacji Finansowej (REF): przedstawiciel Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego jest członkiem Rady Edukacji Finansowej, której głównym zadaniem jest dostarczenie obywatelom wiedzy na temat finansów oraz kształtowanie umiejętności związanych z zarządzaniem finansami osobistymi i funkcjonowaniem na rynku finansowym. Przedstawiciel Przewodniczącego KNF brał czynny udział w pracach Rady, która wyznacza kierunki i sposób realizacji zadań Funduszu Edukacji Finansowej (FEF), służącego finansowaniu edukacji finansowej, a także sprawuje nadzór nad realizacją zadań FEF oraz nad gospodarowaniem środkami FEF. Stworzono grupę roboczą ds. wypracowania propozycji szkoleń dla nauczycieli z zakresu edukacji finansowej. W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele zainteresowanych instytucji reprezentowanych w Radzie, w tym również Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego.

W 2021 r. miała również miejsce współpraca UKNF z Krajowym Związkiem Banków Spółdzielczych, Związkiem Banków Polskich, bankami zrzeszającymi, spółdzielniami systemów ochrony, Ministerstwem Finansów, Bankowym Funduszem Gwarancyjnym i Związkiem Rewizyjnym Banków Spółdzielczych im. F. Stefczyka. Współpraca ta określiła m.in. zasadnicze kierunki prac, które będą prowadzone z udziałem sektora w 2022 r.:

- zmiany przepisów ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
- zmiany przepisów rozporządzenia CRR w zakresie uwzględnienia specyfiki banków zrzeszających w rachunku dźwigni;
- zmianę charakteru lustracji spółdzielczej w bankach spółdzielczych.

Współpraca ta realizowana była przede wszystkim w drodze spotkań roboczych i rozmów z przedstawicielami poszczególnych instytucji, w tym w największym stopniu z przedstawicielami spółdzielni IPS i banków zrzeszających.

Ponadto przedstawiciele UKNF wzięli udział w spotkaniu z przedstawicielami Związku Banków Polskich i Urzędu Ochrony Danych Osobowych w sprawie wdrożenia przez banki zaleceń zawartych w *Komunikacie UKNF z dnia 21 lipca 2020 roku w sprawie realizacji prawa wnioskujących o kredyt do uzyskania wyjaśnień na temat dokonanej oceny zdolności kredytowej na podstawie art. 70a Prawa bankowego*. Dyskusja z przedstawicielami ww. instytucji miała na celu wypracowanie propozycji zmian legislacyjnych do art. 70a Prawa bankowego.

Ponadto Urząd prowadził bardzo szeroką współpracę z Ministerstwem Finansów w zakresie licznych inicjatyw legislacyjnych, o czym szerzej jest mowa w podrozdziale 10.5.1. *Udział w pracach legislacyjnych*.

10.14. ZAANGAŻOWANIE UKNF W OBSZARZE ESG

W 2021 r. UKNF kontynuował zaangażowanie swoich przedstawicieli w zadania regulacyjno-nadzorcze związane z zagadnieniami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju oraz czynnikami ESG.

W ramach realizacji tych działań, UKNF uruchomił na stronie internetowej KNF zakładkę pt. Finansowanie zrównoważonego rozwoju⁹¹, w której prezentowany jest szereg materiałów dotyczących zagadnień ESG skierowanych do podmiotów nadzorowanych, takich jak m.in. omówienie obowiązujących ram regulacyjnych, zasad ujawniania informacji oraz taksonomii. W zakładce aktualizowane są informacje i komunikaty o bieżących pracach oraz kierunkach

rozwoju, zagadnień ESG i zrównoważonego rozwoju, prowadzonych na szczeblu krajowym i unijnym.

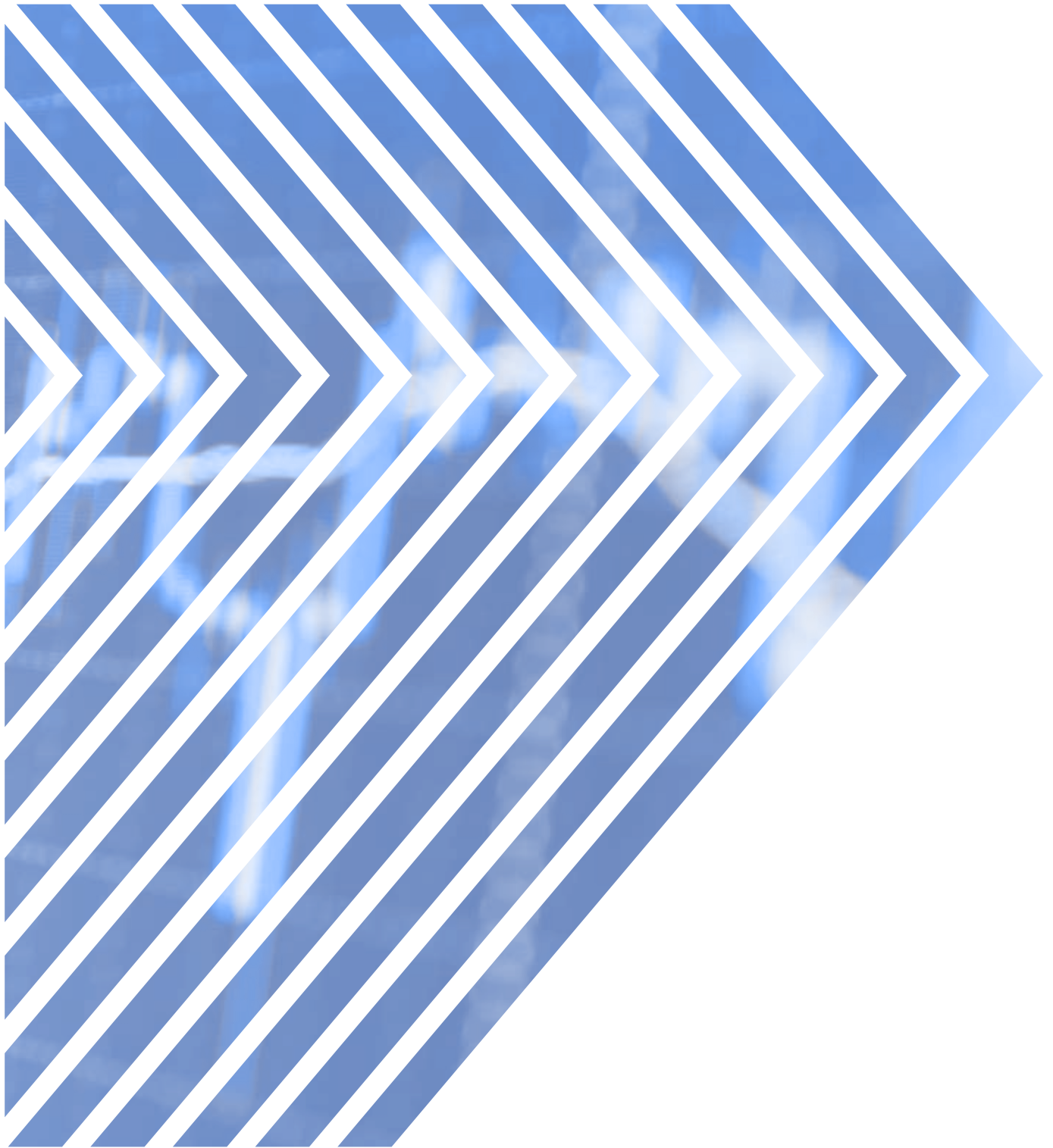
W zakładce zaprezentowana została również podstrona pt. Q&A dotycząca kwestii stosowania rozporządzenia SFDR, przedstawiająca pytania i odpowiedzi w kwestiach najczęściej poruszanych przez przedstawicieli podmiotów nadzorowanych w kontaktach bieżących z UKNF. Zestaw Q&A był konsultowany przez UKNF z przedstawicielami Polskiej Izby Ubezpieczeń. Lista pytań i odpowiedzi jest stale aktualizowana. Na ww. stronie internetowej publikowane są również wszystkie informacje nt. inicjatyw podejmowanych przez Urząd KNF w zakresie zrównoważonego rozwoju.

⁹¹ Adres: https://www.knf.gov.pl/dla_rynku/Finansowanie_zrownowazonego_rozwoju/zrownowazony_rozwoju

Równolegle UKNF uruchomił oraz obsługuje adres mailowy esg@knf.gov.pl przeznaczony do kontaktu podmiotów nadzorowanych z UKNF w sprawach dotyczących zagadnień z obszaru ESG. Pracownicy UKNF aktywnie uczestniczą w grupach roboczych zarówno przy EBA, EIOPA, jak i przy ESMA związanych ze zrównoważonym rozwojem. Ponadto przedstawiciele UKNF przeprowadzili w ramach projektu edukacyjnego CEDUR webinarium związane z zagadnieniami ESG skierowane do podmiotów rynku finansowego⁹².

KNF sprawuje również bieżący nadzór nad działalnością administratora Indeksu WIG-ESG, który jest publikowany od 3 września 2019 r., opracowywanego na podstawie wartości portfela akcji spółek uznawanych za odpowiedzialne społecznie, tj. takich, które przestrzegają zasad biznesu odpowiedzialnego społecznie, w szczególności w zakresie kwestii środowiskowych, społecznych, ekonomicznych i ładu korporacyjnego.

⁹² Zob. więcej: podrozdz. 10.12.1.1. *Webinaria CEDUR* oraz w Aneksie 12.7. *Zestawienie webinarium zorganizowanych przez UKNF w ramach projektu edukacyjnego CEDUR w 2021 r.*

11

ORGANIZACJA URZĘDU KOMISJI
NADZORU FINANSOWEGO

11.1. STRATEGIA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO NA LATA 2021–2025

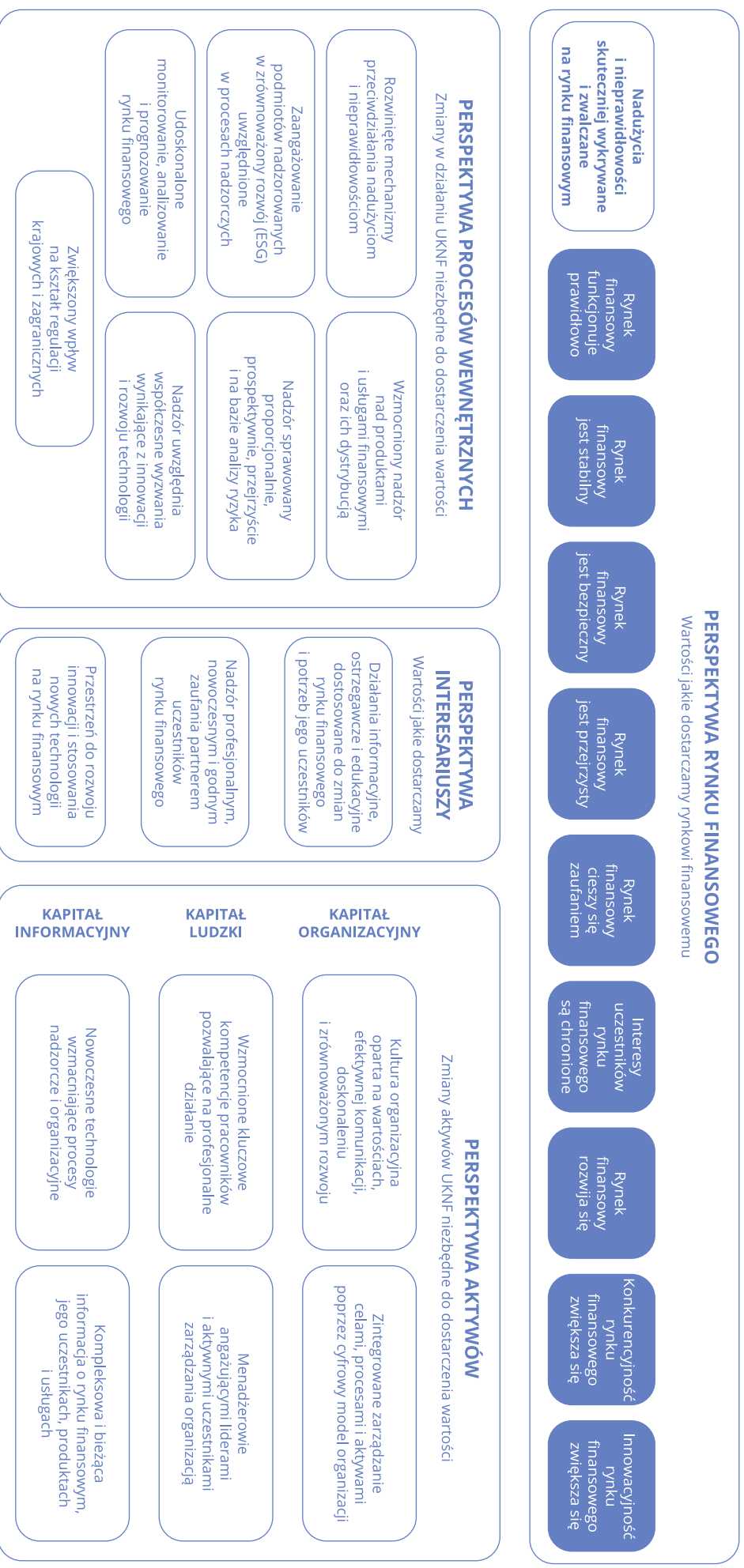
Strategia UKNF to element szerszego spojrzenia na zarządzanie rozbudowaną, nowoczesną i multizadaniową strukturą organizacyjną. UKNF sprawuje nadzór nad profesjonalnymi podmiotami, którym obywatele i inni interesariusze instytucjonalni powierzyli swoje środki finansowe oraz wrażliwe dane osobowe. Podmioty nadzorowane różnią się między sobą skalą działalności, zakresem usług oraz stopniem dojrzałości organizacyjnej i informatycznej. Rolą UKNF jest efektywne wykonywanie zadań w sposób maksymalnie komfortowy dla obu stron. Osiągnięcie tego założenia wymaga stałego inwestowania w rozwój organizacji, procesów oraz narzędzi ICT. Cele strategiczne, podobnie jak cele ustawowe, są celami całego UKNF jako organizacji i będą realizowane zespołowo. Realizacji tych celów podejmują się członkowie kierownictwa UKNF, którzy wyznaczą odpowiednie cele niższego rzędu dla procesów realizowanych w UKNF i prowadzonych programów i projektów, dzięki którym możliwa będzie realizacja celów strategicznych. Urząd Komisji będzie prowadził cykliczną ewaluację strategii w każdym pierwszym kwartale roku kalendarzowego, w ramach czego zweryfikowana zostanie aktualność celów strategicznych, wyzwań i warunków realizacji Strategii.

Strategia została stworzona jako zbiór celów strategicznych osadzonych w czterech powiązanych ze sobą perspektywach: rynku finansowego, interesariuszy, procesów wewnętrznych i aktywów. Perspektywa rynku finansowego wskazuje na misję UKNF, jaką jest dbanie o stan rynku finansowego w kilku

wymiarach, zdefiniowanych celami ustawowymi, które określił i powierzył UKNF prawodawca krajowy i unijny. Perspektywa interesariuszy określa wartości, jakie UKNF zamierza dostarczyć i przekazać zidentyfikowanym interesariuszom ze swojego otoczenia. Perspektywa procesów wewnętrznych wskazuje, jakich niezbędnych zmian w swoim działaniu (w realizowanych procesach) zamierza dokonać UKNF, aby dostarczyć wartości rynkowi finansowemu i interesariuszom. Perspektywa ta prezentuje zamierzenia i działania, jakie będą podejmowane w UKNF, aby zwiększać efektywność organizacyjną i kosztową oraz zwiększać jakość współpracy z podmiotami nadzorowanymi i innymi interesariuszami rynku finansowego. Ostatnia perspektywa dotyczy aktywów i wskazuje potrzeby zmiany aktywów UKNF, takich jak: ludzie, informacja, technologia, zarządzanie, organizacja, kultura. Jest to niezbędne dla zmian wskazanych w perspektywie procesów wewnętrznych i dostarczenia wartości rynkowi finansowemu i interesariuszom.

Zgodnie z przyjętą metodyką dla każdego celu strategicznego zostały wypracowane działania, które muszą zostać zrealizowane przez Urząd Komisji, aby możliwe było osiągnięcie celu strategicznego na koniec trwania Strategii UKNF. Strategia będzie finansowana w całości ze środków uzyskanych z wpłat i opłat za sprawowanie nadzoru finansowego. Realizacja Strategii nie będzie mieć wpływu na wysokość wpłat i opłat za sprawowanie nadzoru finansowego, które zostały zdefiniowane w obowiązujących aktach prawnych.

Schemat 1. Mapa celów strategicznych UKNF przedstawiona w czterech perspektywach

Źródło: opracowanie własne UKNF

11.2. WPROWADZENIE PODEJŚCIA PROCESOWEGO W ZARZĄDZANIU W UKNF

W 2021 r. kontynuowano wdrażanie podejścia procesowego w UKNF. Prowadzone były szkolenia dla pracowników Urzędu, a także warsztaty z każdą komórką organizacyjną UKNF (k/o). Na warsztatach identyfikowano procesy, w których k/o uczestniczą jako główny wykonawca. Każdy ze zidentyfikowanych procesów został opisany za pomocą Diagramu Alokacji Procesu (przedstawiającego w sposób ogólny – wejścia oraz wyjścia z procesu, produkty, cel procesu, interesariusze), zestawiony w grupy procesów zwane procesami taktycznymi i procesami strategicznymi oraz umieszczone w architekturze procesów (zbiorze wszystkich

procesów Urzędu, który prezentuje całą jego działalność). W 2021 r. prowadzona była także szczegółowa identyfikacja procesów w notacji BPMN (ang. *Business Process Model and Notation*), jak również, na potrzeby Systemu Zarządzania Ciągłością Działania, pogłębiona analiza procesów krytycznych. W trakcie prac ustalono informacje o wykorzystywanych systemach IT, regulacjach prawnych sterujących procesem oraz uczestnikach procesu. Powstawały także Roczne Arkusze Parametrów Procesu, które zbierają dane ilościowe o procesie. Pogłębionej analizie poddano procesy Pionu Nadzoru Bankowego UKNF.

11.3. ZARZĄDZANIE PRZEZ CELE W UKNF

Wiele dokumentów strategicznych wskazuje na potrzebę wzmocnienia potencjału instytucjonalnego administracji publicznej w Polsce. W ramach tego w Urzędzie podejmuje się działania mające na celu wprowadzenie skuteczniejszych i efektywniejszych od dotychczasowych metod zarządzania, m.in. takich jak zarządzanie przez cele. W ramach rozwoju systemu kontroli zarządczej w 2021 r. kontynuowano i rozszerzano zakres działania systemu w UKNF. W okresie objętym sprawozdaniem utrwalono metodykę zarządzania przez cele, która zawiera zasady wyznaczania, monitorowania i rozliczania celów krótkookresowych wspierających osiągnięcie celów długookresowych, takich jak cele nadzoru określone w ustawie o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz cele strategiczne wynikające z obowiązującej Strategii Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego na lata 2021–2025. Jednoroczny cykl zarządzania przez cele oraz wchodzące w jego skład procesy, realizowany jest jako element systemu kontroli zarządczej w Urzędzie, uwzględniający specyfikę zadań i warunki działania UKNF oraz standardy

określone w załączniku do komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. z 2009 r. Nr 15, poz. 84) oraz wytyczne wynikające z załącznika do komunikatu nr 6 Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wytycznych dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem (Dz. Urz. Min. Fin. z 2012 r. poz. 56). Zarządzanie przez cele jest stosowane w UKNF do budowania wspólnej struktury celów krótkookresowych dla pionów i komórek organizacyjnych Urzędu (Kaskada Celów), wspierających osiągnięcie długookresowych celów jednostki sektora finansów publicznych. Osiągnięcie zaplanowanych celów taktycznych i operacyjnych podlega monitorowaniu z wykorzystaniem mierników celów oraz identyfikowaniu i monitorowaniu ryzyk, które mogą mieć wpływ na ich osiągnięcie. Rozliczenie z osiągnięcia celów zgodnie z cyklem zarządzania przez cele 2021 r. nastąpi do końca lutego 2022 r.

11.4. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W CELU PRZECIWDZIAŁANIA RYZYKU KORUPCJI I KONFLIKTOWI INTERESÓW

W 2021 r. w zakresie przeciwdziałania ryzyku korupcji i konfliktowi interesów zrealizowano w szczególności następujące zadania:

- wydawanie opinii i doradztwo na rzecz pracowników UKNF, w tym ocena i sporządzanie zaleceń dotyczących wszelkich zgłoszonych wątpliwości lub informacji w ramach wskazanych procesów,
- weryfikacja zadań przypisanych do stanowisk pracy w UKNF, pod kątem możliwości wystąpienia ryzyka korupcji,
- identyfikacja i przypisanie mechanizmów kontrolnych do zadań realizowanych na stanowiskach pracy, w celu minimalizacji wystąpienia ryzyka korupcji w UKNF.

W ramach realizacji, wydanych przez Centralne Biuro Antykorupcyjne, Wytucznych antykorupcyjnych dla administracji publicznej, w zakresie jednolitych rozwiązań instytucjonalnych oraz zasad postępowania dla urzędników oraz osób należących do grupy PTEF, UKNF, w oparciu o uczestnictwo w „Rząd-

wym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020” oraz przepisy wewnętrzne UKNF, przeprowadził dla pracowników Urzędu szkolenia pt. „Korupcja, etyka, konflikt interesów – jak unikać ryzyka?”, w celu podnoszenia świadomości pracowników oraz wzmocnienia wiedzy w zakresie przeciwdziałania korupcji oraz prawidłowego zarządzania konfliktem interesów.

Jednocześnie, w 2021 r., przeprowadzono akcje informacyjne, za pośrednictwem Intranetu, mające na celu wsparcie działań w zakresie promowania sposobów i zasad zarządzania konfliktami interesów i przeciwdziałania korupcji. Do działań edukacyjnych podkreślających ważną rolę ww. obszarów w Urzędzie należą: „Tydzień Etyki”, „Antykorupcja, etyka, konflikt interesów – o czym warto pamiętać” oraz „Prezent – czy mogę go przyjąć”, podkreślających prawidłowe postawy i standardy z zakresu znajomości zasad zarządzania konfliktami interesów i przeciwdziałania korupcji wśród pracowników UKNF.

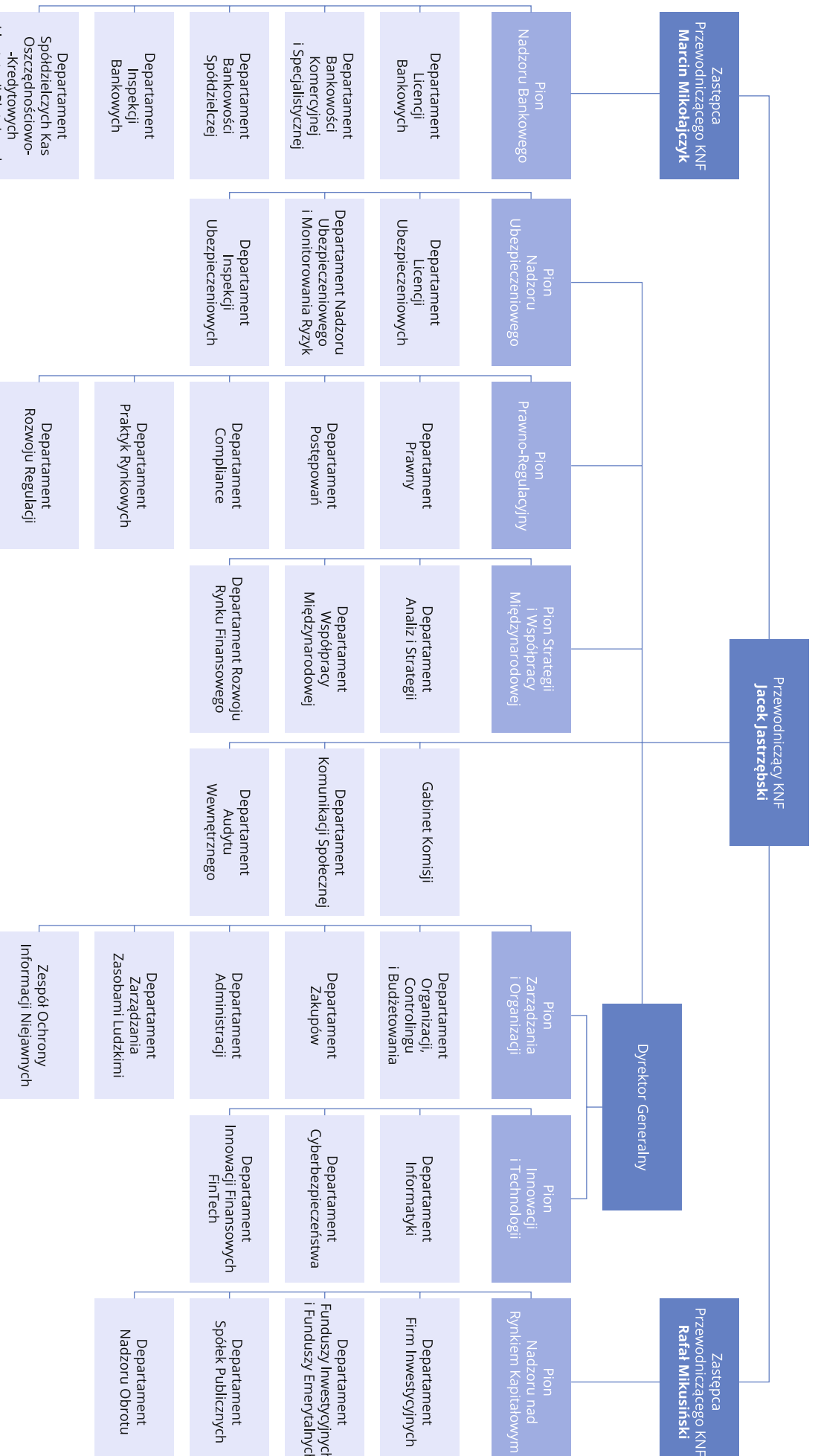
11.5. AUDYT WEWNĘTRZNY

Audyty wewnętrzne w UKNF jest działalnością niezależną i obiektywną, której celem jest wspieranie Przewodniczącego KNF w realizacji celów i zadań poprzez ocenę systemu kontroli zarządczej oraz czynności doradcze. Działania prowadzone przez audyt wewnętrzny mają na celu przysporzenie wartości oraz usprawnienie procesów w UKNF, poprzez udzielanie porad dotyczących kształtu i poprawy ich działania.

Audyty wewnętrzne prowadzone są przez wyodrębniony w strukturze organizacyjnej UKNF Departament Audytu Wewnętrznego, bezpośrednio podlegający Przewodniczącemu KNF.

Rolą audytu wewnętrznego jest systematyczne dostarczanie Przewodniczącemu KNF zapewnienia o adekwatności, skuteczności i efektywności systemu kontroli zarządczej, poprzez niezależne oraz obiektywne i ukierunkowane na ryzyko badanie i ocenę.

Schemat 2. Struktura organizacyjna Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego wg stanu na 31.12.2021 r.

Źródło: opracowanie własne KNF

11.6. GOSPODARKA FINANSOWA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego od 1 stycznia 2019 r. na mocy ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku jest państwową osobą prawną, o której mowa w art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Zadaniem UKNF jest zapewnienie obsługi Komisji Nadzoru Finansowego i Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego. Nadzór nad działalnością Urzędu Komisji sprawuje Prezes Rady Ministrów.

Gospodarka finansowa Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego opiera się na zasadzie finansowania kosztów funkcjonowania UKNF i Komisji Nadzoru Finansowego, co do zasady, z wpłat od podmiotów nadzorowanych. Oznacza to, że w założeniu występuje równowaga między planowanymi przychodami i planowanymi kosztami.

UKNF realizuje gospodarkę finansową na podstawie planu finansowego, który podlega dwustopniowej akceptacji. Komisja Nadzoru Finansowego uchwala projekt planu finansowego UKNF, który jest przekazywany do Prezesa Rady Ministrów do zatwierdzenia. Plan Finansowy UKNF na 2021 r. został przygotowany w wysokości uwzględniającej potrzeby wydatkowe wynikające z rozszerzenia zakresu podmiotowego i przedmiotowego nadzoru sprawowanego przez KNF w ostatnich latach.

Kary pieniężne nakładane przez Komisję Nadzoru Finansowego nie stanowią przychodu UKNF.

Wpływy z tytułu kar pieniężnych, nakładanych przez Komisję na podstawie art. 138 ust. 3 pkt 3a i art. 141 Prawa bankowego, przekazywane są na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Wpływy z tytułu kar pieniężnych, nakładanych przez Komisję na podstawie art. 72 ustawy o skok, powiększają fundusz stabilizacyjny prowadzony przez Kasę Krajową.

Kwestie przeznaczenia wpływu z tytułu kary nałożonej na podstawie art. 151 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy rozstrzyga przepis art. 155 tej ustawy, który stanowi, że „wpływy z kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa”.

Pozostałe wpływy z tytułu kar pieniężnych, nakładanych przez Komisję zgodnie z art. 19e ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, stanowią środki Funduszu Edukacji Finansowej.

W planie finansowym na 2021 r. koszty funkcjonowania oraz przychody służące finansowaniu tych kosztów zaplanowano w kwotach:

Przychody ogółem:	460 839 tys. zł
- z tego: wpłaty podmiotów nadzorowanych:	441 079 tys. zł
Koszty ogółem:	450 220 tys. zł

W tabelach 83 i 84 przedstawiono w układzie memoriałowym plan i wykonanie przychodów i kosztów zrealizowanych w 2020 r. i 2021 r.

Tabela 83. Wykonanie planu przychodów UKNF w latach 2020 i 2021

Przychody	Plan	Wykonanie		Plan	Wykonanie		Plan roku	Wykonanie
	2020	planu 2020		2021	planu 2021		2021 do 2020	2021 do 2020
	(w tys. zł)	(w tys. zł)	(w %)	(w tys. zł)	(w tys. zł)	(w %)	(w %)	(w %)
Wpłaty zakładów ubezpieczeń na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską	62 655	64 142	102%	79 389	78 198	98%	127%	122%
Wpłaty PTE na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością OFE	14 726	12 772	87%	18 639	22 309	120%	127%	175%
Wpłaty podmiotów rynku kapitałowego na pokrycie kosztów nadzoru	100 415	73 428	73%	96 272	73 740	77%	96%	100%
Wpłaty podmiotów rynku bankowego (banki komercyjne, spółdzielcze, SKOK, BUP, PKH, KIP, MIP)	212 816	173 365	81%	246 779	227 851	92%	116%	131%
Przychody z tytułu wpłat na pokrycie kosztów nadzoru	390 612	323 708	83%	441 079	402 098	91%	113%	124%
Opłaty pobrane z tytułu czynności związanych z egzaminami oraz z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych	1 000	422	42%	1 000	578	58%	100%	137%
Kary nałożone na nadzorowane podmioty	0	0		0	0			
Pozostałe	16 083	22 077	137%	18 760	33 741	180%	117%	153%
Przychody z innych tytułów	17 083	22 499	132%	19 760	34 319	174%	116%	153%
Przychody ogółem	407 695	346 206	85%	460 839	436 417	95%	113%	126%

Źródło: opracowanie własne UKNF.

Podstawową część przychodów przedstawionych w tabeli 83 stanowiły przychody z tytułu wpłat nadzorowanych podmiotów na pokrycie kosztów nadzoru w wysokości 402 098 tys. zł. Inne przychody niestanowiące kosztów nadzoru zrealizowano w wysokości 34 219 tys. zł.

Tabela 84 prezentuje podział kosztów Urzędu Komisji na te związane z wynagrodzeniami (razem ze

składkami z nimi związanymi) oraz koszty pozapłatowe, w tym koszty amortyzacji Środków Trwałych oraz Wartości Niematerialnych i Prawnych.

W tabeli 85 przedstawiono podział kosztów nadzoru nad poszczególnymi rynkami na koszty bezpośrednie i pośrednie.

Tabela 84. Wykonanie planu kosztów UKNF w latach 2020 i 2021

Koszty budżetowe	Plan 2020	Wykonanie planu 2020		Plan 2021	Wykonanie planu 2021		Plan roku 2021 do 2020	Wykonanie roku 2021 do 2020
	(w tys. zł) po zmianach	(w tys. zł)	(w %)	(w tys. zł) po zmianach	(w tys. zł)	(w %)	(w %)	(w %)
Koszty wynagrodzeń łącznie z narzutami i pochodnymi na wynagrodzenie	232 609	208 730	90%	254 811	233 340	92%	110%	112%
Koszty pozapłacowe, w tym	158 003	145 367	92%	195 409	163 308	84%	124%	112%
– koszty bieżące	142 003	125 670	88%	170 409	132 657	78%	120%	106%
– koszty majątkowe	16 000	19 696	123%	25 000	30 651	123%	156%	156%
Ogółem	390 612	354 096	91%	450 220	396 648	88%	115%	112%

Źródło: opracowanie własne UKNF.

Tabela 85. Podział kosztów nadzoru na koszty bezpośrednie i pośrednie w latach 2020–2021 (w tys. zł) w ujęciu porównawczym

Nazwa rynku	2020								2021	
	plan po zmianach	wykonanie	w tym:		plan po zmianach	wykonanie	w tym:		plan po zmianach	wykonanie
			bezpośrednie koszty nadzoru	pośrednie koszty nadzoru*			bezpośrednie koszty nadzoru	pośrednie koszty nadzoru*		
Rynek kapitałowy**	122 457	102 117	57 110	45 007	121 064	111 929	57 989	53 940		
Rynek ubezpieczeniowy**	60 818	59 929	26 903	33 026	77 573	73 809	32 719	41 090		
Rynek emerytalny	14 726	18 395	10 793	7 602	18 639	15 495	6 573	8 922		
Rynek bankowy w tym:	192 611	173 655	76 113	97 542	232 944	195 415	85 913	109 502		
– banki**	179 561	161 889	70 956	90 933	229 031	191 774	84 313	107 461		
– BUP	1 903	1 716	752	964	955	582	255	327		
– KIP	5 462	4 924	2 158	2 766	466	504	221	283		
– SKOK	3 449	3 110	1 363	1 747	1 444	980	431	549		
– PKH	2 019	1 820	798	1 022	978	1 214	534	680		
– MIP	217	196	86	110	70	361	159	202		
– krajowe instytucje pieniądza elektronicznego	0	0	0	0	0,00	0,17	0,08	0,10		
– dostawcy świadczący wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku	0	0	0	0	0,00	0,10	0,04	0,06		
Razem	390 612	354 096	170 919	183 177	450 220	396 648	183 194	213 454		

Źródło: opracowanie własne UKNF.

* Koszty administracyjne.

** 18% kosztów rynku kapitałowego pokrywają banki oraz rynek ubezpieczeniowy, odpowiednio: 16,5% i 1,5%.

Zestawienie kosztów działalności UKNF oraz KNF poniesionych w 2021 r., w podziale na obszary nadzoru określone w art. 1 ust. 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, oraz kosztów administracyjnych przedstawiono w Aneksie 12.9.

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania

materiałów do projektu ustawy budżetowej, UKNF opracował również projekt budżetu w układzie zadaniowym. Na realizację zadania 4.3. Nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym w 2021 r., zgodnego z „Katalogiem funkcji, zadań, podzadań i działań na rok 2021” zaplanowano kwotę 450 220 tys. zł. Budżet UKNF w układzie zadaniowym przedstawiono w tabeli 86.

Tabela 86. Wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym w 2021 r. (w tys. zł)

Nr	Nazwa funkcji/zadania/podzadania/działania	Plan na 2021 r. po zmianach	Wykonanie planu na 31.12.2021 r.
4.	Zarządzanie finansami państwa	450 220	396 648
4.3.	Nadzór nad rynkiem finansowym	450 220	396 648
4.3.2.	Nadzór nad rynkiem finansowym	450 220	396 648
4.3.2.1.	Nadzór nad rynkiem kapitałowym	121 064	111 929
4.3.2.2.	Nadzór nad rynkiem ubezpieczeniowym	77 573	73 809
4.3.2.3.	Nadzór nad rynkiem emerytalnym	18 639	15 495
4.3.2.4.	Nadzór nad rynkiem bankowym	232 944	195 415

Źródło: opracowanie własne UKNF

ZADANIE 4.3. NADZÓR NAD RYNKIEM KAPITAŁOWYM, UBEZPIECZENIOWYM, EMERYTALNYM I BANKOWYM

Celem zadania było zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku finansowego. Wspomniany cel został osiągnięty poprzez:

- prowadzenie postępowań kontrolnych (inspekcji kompleksowych i problemowych) w nadzorowanych podmiotach, których sposób prowadzenia zależał od wybranych w danym przypadku czynności inspekcyjnych, przepisów prawa w zakresie kontroli oraz od stopnia skomplikowania problemu, a przez to wpływał na ilość dedykowanych zasobów,
- przeprowadzenie postępowań administracyjnych polegających na rozpatrywaniu wniosków składanych przez podmioty nadzorowane i wydawaniu decyzji, których procedowanie uzależnione było od stopnia złożoności sprawy oraz jakości i kompletności dokumentacji złożonej przez stronę.

Do monitorowania realizacji zadania 4.3. zastosowano następujące mierniki:

- liczbę zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postę-

powiań złożonych przez nadzorowane podmioty. Miernik został zaplanowany na poziomie 93%,
– liczbę zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych. Wartość miernika została zaplanowana na poziomie 100%.

Przyjęte mierniki zostały zastosowane w układzie zadaniowym za 2021 r., a osiągnięte wartości wyniosły odpowiednio 105% i 103%.

Wysokie wartości wykonania mierników wynikają z zakończenia w 2021 r. postępowań, które rozpoczęły się w 2020 r. Rok 2020 ze względu na początek pandemii SARS-CoV-2 był wyjątkowo trudnym rokiem ze względu na wprowadzane obostrzenia i ich zmienność. Jednakże w ciągu tego roku udało się wypracować odpowiedni model pracy w UKNF oraz metody współpracy z podmiotami nadzorowanymi, co przyczyniło się do zakończenia w 2021 r. postępowań rozpoczętych w 2020 r., a także w zdecydowanej większości przypadków pozwoliło zrealizować plan na 2021 r.

W tabeli 87 przedstawiono planowane i osiągnięte wartości mierników na poziomie działań (odnoszących się do poszczególnych rynków) oraz podzadania.

Tabela 87. Klasyfikacja budżetu zadaniowego – wykonanie mierników w 2021 r.

Lp.	Nazwa funkcji/zadania/ /podzadania/ /działania	Cel	Nazwa	Miernik		
				Plan	Plan po zmianach	Wykonanie miernika
4. Zarządzanie finansami państwa						
4.3.	Nadzór nad rynkiem finansowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz ochrona interesów uczestników rynku finansowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty (w %)	93	93	105
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych (w %)	100	100	103
4.3.2.	Nadzór nad rynkiem finansowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz ochrona interesów uczestników rynku finansowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty (w %)	93	93	105
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych (w %)	100	100	103
4.3.2.1.	Nadzór nad rynkiem kapitałowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku kapitałowego oraz ochrona interesów uczestników rynku kapitałowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku kapitałowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty (w %)	90	90	103
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych (w %)	100	100	121
4.3.2.2.	Nadzór nad rynkiem ubezpieczeniowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku ubezpieczeniowego oraz ochrona interesów uczestników rynku ubezpieczeniowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku ubezpieczeniowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty (w %)	90	90	99
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych (w %)	100	100	100

Lp.	Nazwa funkcji/zadania/ /podzadania/ /działania	Cel	Nazwa	Miernik		
				Plan	Plan po zmianach	Wykonanie miernika
4.3.2.3.	Nadzór nad rynkiem emerytalnym	Zapewnienie zgodności postępowań nadzorowanych z regulacjami rynku emerytalnego oraz ochrona interesów uczestników rynku emerytalnego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku emerytalnego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty (w %)	91	91	105
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych (w %)	100	100	0
4.3.2.4.	Nadzór nad rynkiem bankowym	Zapewnienie zgodności postępowań nadzorowanych z regulacjami rynku bankowego oraz ochrona interesów uczestników rynku bankowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku bankowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty (w %)	95	95	106
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych (w %)	100	100	97

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykonanie planu finansowego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, będącego w załączniku nr 14 do ustawy budżetowej, jest corocznie kontrolowane przez Najwyższą Izbę Kontroli. Roczne sprawozdanie finansowe Urzędu Komisji, podlega badaniu przez firmę audytorską, której wyboru dokonuje Prezes Rady Ministrów. Sporządzone przez Komisję roczne

sprawozdanie finansowe Urzędu Komisji jest przekazywane wraz ze sprawozdaniem z badania Prezesowi Rady Ministrów w celu zatwierdzenia. Zatwierdzone sprawozdanie finansowe Urzędu Komisji jest następnie przekazywane ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych.

11.7. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Wszystkie wydatki bieżące i majątkowe w UKNF realizowane są w oparciu o Plan postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, na mocy przepisów ustawy P.z.p. oraz zgodnie z regulacjami wewnętrznymi UKNF dotyczą-

cymi udzielania zamówień publicznych. W 2021 r. w UKNF podpisano 60 umów o zamówienie publiczne w trybach przewidzianych P.z.p., w tym: 33 umowy na dostawy, 26 umów na usługi oraz 1 umowę na usługę społeczną.

Tabela 88. Liczba udzielonych zamówień publicznych w 2021 r. wg trybu postępowania

Tryb	Liczba udzielonych zamówień publicznych
Przetarg nieograniczony o wartości zamówienia przekraczającej kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 P.z.p.	14
Przetarg nieograniczony o wartości zamówienia mniejszej niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 P.z.p.	15
Tryb przetargu nieograniczonego, zgodnie z art. 132 ustawy P.z.p.	9
Tryb podstawowy, zgodnie z art. 275 pkt 1 ustawy P.z.p.	18
Tryb podstawowy zgodnie z art. 275 pkt 1 w związku z art. 359 pkt 2 P.z.p.	1
Tryb zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 1 lit. a i b P.z.p.	3
Łączna liczba udzielonych zamówień publicznych w trybach przewidzianych ustawą Prawo zamówień publicznych w 2021 r.	60

Źródło: opracowanie własne UKNF

11.8. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI

W 2021 r. działania podejmowane w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi skupiały się na zapewnieniu zasobów właściwych do realizacji zadań nadzorczych i zapewnienia ciągłości działań Urzędu w warunkach trwającego zagrożenia epidemicznego i pracy hybrydowej. Działania obejmowały procesy planowania, pozyskiwania i alokacji zasobów ludzkich w strukturze organizacyjnej Urzędu, a także proces zarządzania środkami na wynagrodzenia pracowników, obsługę finansową Urzędu w części dotyczącej funduszu wynagrodzeń, wypłat świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, rozliczeń z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, rozrachunków z Urzędem Skarbowym, sprawozdawczość w zakresie wynagrodzeń oraz obsługę finansową unijnych projektów twinningowych, a także przygotowanie systemów informatycznych do zmian w poborze zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, zgodnie z ustawą z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw. Wyzwaniem w kontekście zapewnienia zasobów było wsparcie kadrowe i organizacyjne mediacji prowadzonych w Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF dotyczących polubownego rozwiązywania sporów związanych z umowami o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska. Wiązało się to z naborem dużej liczby mediatorów i wprowadzeniem zmian w organizacji czasu pracy oraz zmianami w rozliczeniu należności za odbyte mediacje. Istotnym projektem zrealizowanym w 2021 r. było wdrożenie Pracowniczych Planów Kapitałowych – partycypacja pracowników

w programie kształtowała się na poziomie 70% ogółu zatrudnionych.

Plan zatrudnienia w Urzędzie na 2021 r. wynosił 1437 etatów. Stan zatrudnienia według stanu na 31 grudnia 2021 r. wyniósł 1332,73 etaty (bez umów na zastępstwo). Wskaźnik fluktuacji w 2021 r. wyniósł 9%. Dla porównania w latach 2017–2020 wynosił on odpowiednio: 10,99%, 12,87%, 11,48% i 7,26%.

W ciągu całego roku zainicjowano 100 projektów rekrutacyjnych, w wyniku których zatrudniono 196 osób. Zrealizowane procesy rekrutacyjne obejmowały zarówno wakaty powstałe w wyniku bieżących odejść, jak i nowe stanowiska pracy. Obsługa kadrowa pracowników realizowana była w oparciu o wdrożone procedury dotyczące organizacji pracy i obiegu dokumentów w trybie pracy hybrydowej.

W sferze działań szkoleniowo-rozwojowych w 2021 r. kontynuowany był proces analizy motywacyjnej z wykorzystaniem metodologii MAPP3 dla wskazanych pracowników oraz zrealizowane zostały nowe inicjatywy szkoleniowe w ramach 333 szkoleń grupowych (zewnętrznych i wewnętrznych) z 88 zakresów tematycznych. Spośród tematów zrealizowanych szkoleń, większość stanowiły szkolenia specjalistyczne, głównie z obszarów rynków finansowych: kapitałowego, bankowego oraz ubezpieczeniowego, a także zagadnień prawnych. Podobnie jak w roku poprzednim, prowadzone były również projekty szkoleniowe z zakresu tzw. miękkich umiejętności, m.in. zarządzanie zmianą, work-life balance, profesjonalna obsługa klienta. Pracownicy przeszli także obowiązkowe szkolenia z zakresu przeciwdziałania korupcji i szkolenia BHP.

W wyniku prowadzonej na bieżąco analizy potrzeb szkoleniowych, procesy szkoleń grupowych wspomagane były przez szkolenia indywidualne. W 2021 r. skorzystało z nich 645 uczestników, przy czym wszy-

kie szkolenia odbyły się w kraju. Z uwagi na sytuację epidemiczną nie realizowano indywidualnych szkoleń zagranicznych. W ciągu roku zrealizowano ogółem 7890,06 osobodni szkoleniowych.

Tabela 89. Liczba osobodni szkoleniowych w latach 2018–2021

2018	2019	2020	2021
5 441,03	2 836,91	3 620,86	7 890,06

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wskaźnik intensywności udziału pracowników w szkoleniach wyniósł 6,06, co stanowi 48 godzin przypadających średnio na jednego pracownika. Dla porównania w 2020 r. wskaźnik wyniósł: 3,1 dnia szkoleniowego, co stanowiło blisko 25 godzin szkoleń przypadających średnio na jednego pracownika.

Ze względu na globalną sytuację pandemiczną projekty szkoleniowe realizowane były głównie w formule zdalnej, dzięki czemu pracownicy mieli zapewniony dostęp do szerokiej wiedzy specjalistycznej przy jednoczesnym zachowaniu reżimu sanitarnego.

Pomimo trwającej pandemii zadania w obszarze zasobów ludzkich realizowane były bez zakłóceń. Udało się także przeprowadzić inicjatywy usprawniające organizację i nadzór pracy, takie jak wdrożenie elektronicznej listy obecności czy przygotowanie projektu zmiany regulaminu pracy pracowników Urzędu obejmującego m.in. jego dostosowanie do obecnych przepisów prawa pracy, wydłużenie okresu rozliczeniowego czasu pracy i zapisy o charakterze porządkującym organizację procesów pracy i funkcji zarządczych.

11.9. DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU DOSKONALENIE SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY INFORMACJI NIEJAWNYCH W UKNF

1. Powołano Komisję ds. bezpieczeństwa i higieny pracy, która ma wspierać Przewodniczącego KNF w działaniach zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w Urzędzie. Komisja w 2021 r. uczestniczyła m.in. w pracach związanych z aktualizacją procedur dotyczących oceny ryzyka zawodowego.
2. Zaktualizowano procedury dotyczące:
 - funkcjonowania służby bezpieczeństwa i higieny pracy w UKNF,
 - wyposażenia i wdrażania Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla obiektów UKNF,
 - postępowania w przypadku ewakuacji podczas występowania w kraju zagrożenia epidemicznego, dostosowując procedurę do przyjętego modelu organizacji pracy,
 - postępowania w przypadku wystąpienia zamachu na życie, zdrowie i wolność pracowników UKNF,
 - postępowania w przypadku otrzymania przesyłki niewiadomego pochodzenia.
3. Prowadzono dla nowo zatrudnionych pracowników Urzędu cykliczne szkolenia on-line związane z: bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną

- przeciwpożarową, bezpieczeństwem informacji i fizycznym, cyberbezpieczeństwem oraz zagrożeniem biologicznym w postaci SARS-CoV-2.
4. Udostępniono pracownikom UKNF szkolenie e-learningowe dotyczące zasad zachowania się na wypadek zdarzenia stwarzającego zagrożenie dla życia i zdrowia osób.
 5. Kontynuowano realizację szeregu zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w UKNF, mając na celu zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom, jak i utrzymanie ciągłości działania procesów w Urzędzie.
 6. Wprowadzono elastyczny model pracy hybrydowej. Dostosowano stanowiska pracy oraz powierzchnie biurowe do obowiązujących w Urzędzie zasad sanitarnych.
 7. Przeprowadzono akcję informacyjną zachęcającą do szczepień przeciw COVID-19.
 8. 45 pracowników Urzędu przez ponad 6 miesięcy świadczyło pomoc obywatelom w ramach infolinii Wsparcia Głównej Inspekcji Sanitarnej w sprawie koronawirusa. Łącznie obsłużyli ok. 40 400 połączeń.

9. Przeprowadzono szkolenia w formule on-line z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej oraz z zakresu działań gaśniczych i ewakuacji dla wyznaczonych do tych działań pracowników.
10. Zapewniano bezpieczeństwo informacji przetwarzanych w Urzędzie, m.in. poprzez modernizację systemu zabezpieczeń i aktualizację dokumentacji z zakresu ochrony informacji niejawnych.
11. Kontynuowano bieżącą współpracę z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK).
12. Wypełniano obowiązek wynikający z art. 41a i 47 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

11.10. ZADANIA REALIZOWANE W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY INFORMACJI PRZETWARZANYCH W UKNF

Zadania realizowane w ramach ochrony danych osobowych, przetwarzanych przez UKNF oraz KNF dotyczyły w szczególności wykonywania czynności, które stanowiły realizację obowiązków wynikających z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, w tym m.in.: rozpatrywanie wniosków osób, których dane dotyczą, oraz realizacja praw tych osób, w przypadkach gdy znajdowało to zastosowanie w obowiązujących przepisach prawa, wydawanie

wewnętrznych dokumentów dotyczących ochrony danych osobowych, w tym polityk i procedur, opracowywanie wytycznych w zakresie realizowania obowiązków informacyjnych, opiniowanie zawieranych umów oraz porozumień pod kątem zapewnienia wymogów ochrony danych osobowych. W UKNF ww. obszar realizuje wyspecjalizowany zespół oraz wyznaczony Inspektor Ochrony Danych.

11.11. ZADANIA REALIZOWANE W ZAKRESIE CYBERBEZPIECZEŃSTWA

Podejmowane działania mają na celu zapewnienie wysokiego poziomu cyberbezpieczeństwa Urzędu KNF.

Do zadań w zakresie cyberbezpieczeństwa wewnętrznego należą m.in.:

- nadzorowanie, monitorowanie oraz obsługa incydentów w zakresie systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego,
- audyty bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych, m.in.: audyty bezpieczeństwa aplikacji i systemów UKNF dostępnych w sieci wewnętrznej oraz z sieci publicznej,

- wykrywanie podatności w systemach teleinformatycznych UKNF,
- wdrażanie i obsługa systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego,
- podejmowanie działań związanych z wprowadzanymi na terenie Polski stopniami alarmowymi CRP,
- budowanie świadomości pracowników w obszarze cyberbezpieczeństwa, poprzez cyklicznie szkolenia budujące świadomość pracowników w obszarze cyberzagrożeń oraz dystrybucję informacji o zagrożeniach.

11.12. SKARGI NA DZIAŁALNOŚĆ UKNF I POSTĘPOWANIE PRACOWNIKÓW UKNF ORAZ DZIAŁANIA UKNF NA RZECZ WZMOCNIENIA ETYCZNYCH STANDARDÓW ZACHOWAŃ PRACOWNIKÓW UKNF

W zakresie skarg dotyczących działalności UKNF i postępowania pracowników w 2021 r. wpłynęło 31 skarg, z czego 30 rozpatrzono i załatwiono, 1 była poza właściwością UKNF. W porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym odnotowano spadek wpływu skarg o ok. 20%.

Ponadto w 2021 r. zrealizowano działania mające na celu wzmocnienie standardów etycznych pracowników UKNF. Przeprowadzono pierwszy w historii Tydzień Etyki w UKNF – wydarzenie o charakterze

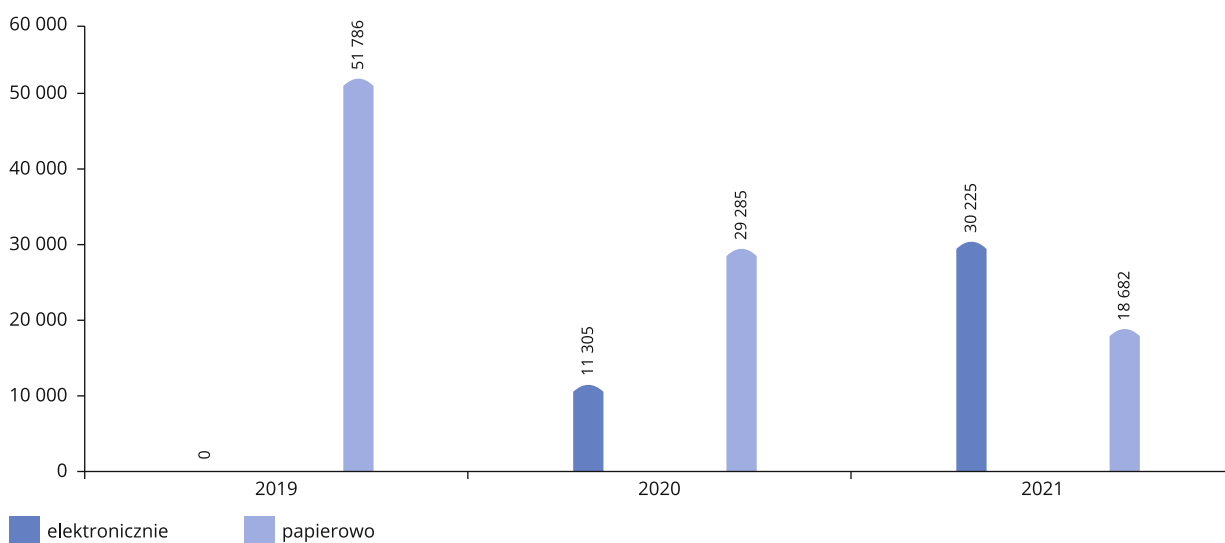
edukacyjno-informacyjnym, umacniające świadomość zasad etyki wśród pracowników UKNF oraz znajomość obowiązujących w tym zakresie regulacji. Do działań edukacyjnych podkreślających ważną rolę tego obszaru w Urzędzie należały: „Tydzień Etyki”, „Antykorupcja, etyka, konflikt interesów – o czym warto pamiętać”. Przeprowadzono także akcje informacyjne dotyczące systemu zgłaszania naruszeń wewnętrznych, za pośrednictwem którego każdy pracownik UKNF ma możliwość zasygnalizowania wszelkich nieprawidłowości.

11.13. CYFRYZACJA DOKUMENTÓW W UKNF

W 2021 r. prowadzono prace mające na celu wzmocnienie obiegu elektronicznego dokumentów w UKNF. W okresie objętym sprawozdaniem realizowano 30 225 spraw elektronicz-

nie oraz 18 682 sprawy w formie papierowej. Udział spraw elektronicznych w 2021 r. wyniósł 62%. Dla porównania w 2020 r. było to 28%, a w 2019 r. wszystkie sprawy prowadzone były wyłącznie papierowo.

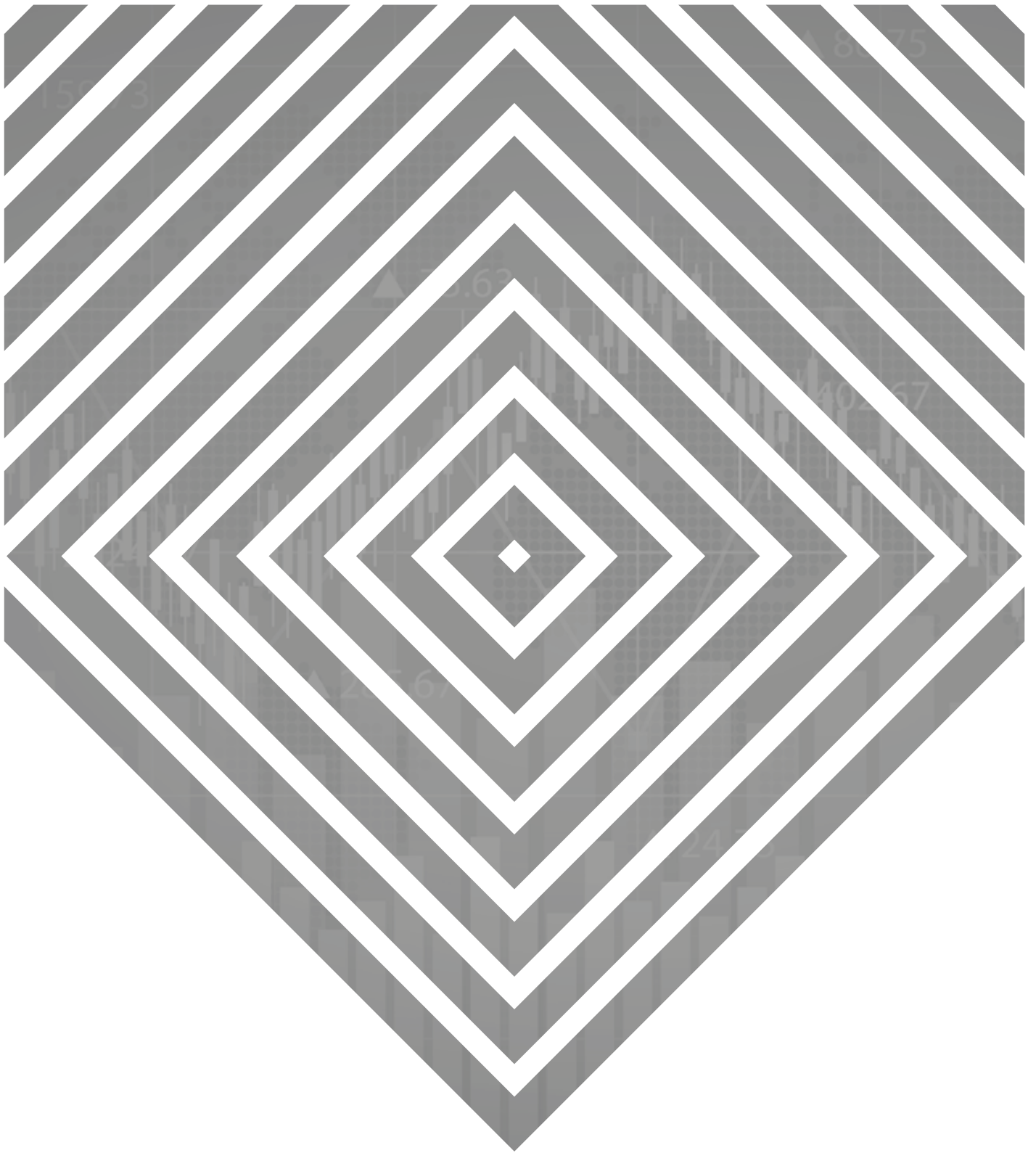
Wykres 42. Udział spraw elektronicznych i papierowych w UKNF w latach 2019–2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

Z końcem 2021 r. przejście na postępowania elektroniczne zostało wprowadzone w 87% komórek or-

ganizacyjnych, w których 97% spraw prowadzona jest elektronicznie.

12

ANEKSY

ANEKS 12.1.

INFORMACJE O UCHWAŁACH, DECYZJACH ADMINISTRACYJNYCH I POSTANOWIENIACH WYDANYCH PRZEZ KNF ORAZ Z UPOWAŻNIENIA PRZEWODNICZĄCEGO KNF, ORAZ POSTANOWIENIACH O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA Z URZĘDU LUB O ROZSZERZENIU ZAKRESU PRZEDMIOTOWEGO POSTĘPOWANIA – Z ART. 13 USTAWY O NADZORZE NAD RYNKIEM KAPITAŁOWYM, WYDANYCH W 2021 ROKU

Tabela 12.1.1. Liczba uchwał podjętych przez KNF w 2021 r.

Przedmiot uchwały	Liczba podjętych uchwał
Sprawy dotyczące sektora bankowego	
wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu banku w formie spółki akcyjnej	8
wyrażenie zgody lub odmowa wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu banku spółdzielczego	57
wyrażenie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku w formie spółki akcyjnej	7
wyrażenie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku spółdzielczego	5
zezwolenie na połączenie lub przejęcie banków spółdzielczych	23
zatwierdzenie lub odmowa zatwierdzenia planu naprawy/grupowego planu naprawy banku w formie spółki akcyjnej	20
zatwierdzenie lub odmowa zatwierdzenia planu naprawy banku spółdzielczego	8
zatwierdzenie grupowego planu naprawy systemu ochrony instytucjonalnej	2
nałożenie kary pieniężnej na bank w formie spółki akcyjnej	1
nałożenie kary pieniężnej na bank spółdzielczy	1
rozpatrzenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy	3
uchylenie w całości decyzji zezwalającej na utworzenie instytucji pomostowej	2
ustanowienie kuratora, odwołanie i wyznaczenie kuratora w banku w formie spółki akcyjnej	2
wszczenie postępowania w sprawie ustanowienia kuratora, ustanowienie kuratora, odwołanie i wyznaczenie kuratora w banku spółdzielczym	6
nadanie oceny BION bankowi w formie spółki akcyjnej	1
nadanie oceny BION bankowi spółdzielczemu	2
stwierdzenie braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego objęcia akcji banku	1
przekazanie do publicznej wiadomości informacji	1
inne	22
Razem	172

Przedmiot uchwały	Liczba podjętych uchwał
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	
udzielenie zezwolenia na powołanie na stanowisko członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego lub członka zarządu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	4
udzielenie zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego, otwartego funduszu emerytalnego, pracowniczego funduszu emerytalnego, dobrowolnego funduszu emerytalnego	31
udzielenie zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu emerytalnego, dobrowolnego funduszu emerytalnego	25
udzielenie zezwolenia na nabycie akcji PTE	1
inne	1
Razem	62
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeniowego	
wyrażenie zgody na powołanie na stanowisko prezesa zarządu zakładu ubezpieczeń	15
wyrażenie zgody na powołanie na stanowisko członka zarządu zakładu ubezpieczeń odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem	10
nałożenie kary pieniężnej na zakład ubezpieczeń	7
rozpatrzenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy	3
stwierdzenie braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia akcji krajowego zakładu ubezpieczeń, udziałów lub połączenie zakładów ubezpieczeń	11
inne	5
Razem	51
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	
udzielenie zgody na wycofanie akcji z obrotu na rynku regulowanym/alternatywnym	13
udzielenie zezwolenia lub uchylenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej	3
nałożenie kar pieniężnych na podmioty (TFI, emitenci, akcjonariusze będący osobami prawnymi, firmy inwestycyjne, depozytariusze funduszy inwestycyjnych oraz inne podmioty rynku kapitałowego)	10
nałożenie kar pieniężnych na osoby fizyczne	16
rozpatrzenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy	25
stwierdzenie braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji TFI, akcji/udziałów domu maklerskiego	7
zgłoszenie sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji domu maklerskiego	1
przekazanie do publicznej wiadomości informacji	47
inne	13
Razem	135
Sprawy dotyczące sektora usług płatniczych	
zezwoleń na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej/malej instytucji płatniczej	3
stwierdzenie braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia akcji, udziałów KIP	8

Przedmiot uchwały	Liczba podjętych uchwał
rozpatrzenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy	2
inne	3
Razem	16
Sprawy dotyczące sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych	
wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu SKOK	2
zezwoleń na połączenie z inną SKOK	3
inne	6
Razem	11
Pozostałe sprawy	
Sprawozdanie z działalności UKNF i KNF	1
Projekt planu finansowego UKNF	2
inne	6
Razem	9
OGÓŁEM	456

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.1.2. Liczba decyzji oraz postanowień wydanych w 2021 r. z upoważnienia KNF oraz Przewodniczącego KNF

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
Sprawy dotyczące sektora bankowego	
zezwolenie na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier I zysku za dany okres	13
zezwolenie do zaklasyfikowania wyemitowanych akcji do kapitału podstawowego Tier I	3
zezwolenie na obniżenie funduszy własnych	434
zezwolenie na obniżenie funduszy własnych – zgoda uprzednia	38
zgoda na zaklasyfikowanie do kapitału Tier I zobowiązań wynikających z wyemitowanych przez bank instrumentów finansowych	56
zgoda na zakwalifikowanie środków pieniężnych banku pozyskanych z emisji obligacji długoterminowych i pożyczek podporządkowanych jako instrumenty w kapitale Tier II	8
zezwolenie na wcześniejszy wykup obligacji	4
stosowanie metod wewnętrznych (IRB i AMA) i/lub zmian/rozszerzeń znacznych w tych metodach	4
umorzenie postępowania	22
odmowa wszczęcia postępowania	4
zalecenie bankowi utrzymywania dodatkowego wymogu w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 138 ust. 2 pkt 2 Prawa bankowego	14
zezwolenie na wcześniejszy zwrot środków pieniężnych pochodzących z pożyczki podporządkowanej zaliczanych do kapitału Tier II	4
zgoda na zwolnienie z obowiązku przekazania tłumaczenia na język polski sprawozdania finansowego podmiotu dominującego	3
zezwolenie na powierzenie wykonywania przez wskazanych w decyzji przedsiębiorców w imieniu i na rzecz banku czynności innych, niż wymienione w art. 6a ust. 1 pkt 1 lit. a–l Prawa bankowego	15
zezwolenie na zawarcie umowy z przedsiębiorcą zagranicznym, który nie posiada siedziby na terytorium państwa członkowskiego lub umowy przewidującej wykonywanie czynności poza terytorium państwa członkowskiego	28
stwierdzenie wygaśnięcia decyzji w przedmiocie zalecenia utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek	1
zgoda na niestosowanie wymogów określonych w art. 113 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych	1
zatwierdzenie regulaminu ustalania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości	1
zezwolenie na dokonanie zmian w statucie banku w formie spółki akcyjnej	28
zezwolenie na dokonanie zmian w statucie banku spółdzielczego	279
umorzenie postępowania w sprawie zezwolenia na zmianę w statucie banku w formie spółki akcyjnej	2
umorzenie postępowania w sprawie zezwolenia na zmianę w statucie banku spółdzielczego	16
powołanie powiernika lub zastępcy powiernika przy banku hipotecznym	5
umorzenie postępowania w sprawie powołania prezesa/członka zarządu/powierzenia funkcji członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku	9

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
zezwolenie na otwarcie przedstawicielstwa instytucji kredytowej	1
wskazanie warunków, które w interesie dobra ogólnego oddział instytucji kredytowej musi spełniać przy prowadzeniu działalności	1
zezwolenie na rozpoczęcie działalności przez nowo utworzony bank	1
zezwolenie na rozpoczęcie działalności przez oddział banku zagranicznego	1
zezwolenie na połączenie komitetu do spraw ryzyka z komitetem audytu	1
zgoda na pełnienie jednej dodatkowej funkcji członka rady nadzorczej lub umorzenie postępowania w tej sprawie	2
inne decyzje lub postanowienia w postępowaniach licencyjnych	22
wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu	6
zwolnienie BGK z obowiązku przestrzegania wymogów ostrożnościowych dotyczących zasad tworzenia grup powiązanych klientów, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 39 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oraz w aktach przyjętych zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, z udziałem rządu centralnego poprzez wyłączenie rządu centralnego (art. 3 ust.1e ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o BGK w związku z art. 4 ust. 1 pkt 39 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013)	2
zezwolenie na stosowanie 100% wskaźnika wpływów w odniesieniu do niewykorzystanej części instrumentu kredytowego na podstawie art. 34 ust. 1 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych	3
wyrażenie zgody na całkowite wyłączenie z ograniczenia uznawania wpływów płynności do 75% całkowitych wpływów płynności dla niewykorzystanej części instrumentu kredytowego na podstawie art. 33 ust. 2 lit. a Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych	1
dot. SCA (na podstawie art. 17 ust. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiej i Rady (UE) nr 537/2014)	1
decyzje wydawane na podstawie art. 17 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2018/389 z dnia 27 listopada 2017 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących silnego uwierzytelnienia klienta i wspólnych i bezpiecznych otwartych standardów komunikacji	1
postanowienie ws. przedłużenia terminu na uzupełnienie planu naprawy o jeden miesiąc	8
umorzenie w całości postępowania wszczętego na wniosek banku z dnia 20 maja 2020 r. w przedmiocie wyrażenia zgody na odstąpienie od podjęcia działań określonych w planie naprawy banku	1
zwolnienie w całości z wymogu określonego w art. 11 ust. 3 rozporządzenia EMIR, tj. terminowej, precyzyjnej i odpowiednio wyodrębnionej wymiany zabezpieczeń – dla transakcji wewnątrzgrupowych – w odniesieniu do kontraktów pochodnych, będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym	1
objęcie banku wyłączeniem z obowiązku ustanowienia mechanizmów awaryjnych opisanych w art. 33 ust. 4 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2018/389 z dnia 27 listopada 2017 r.	2
uznanie przez KNF, że system banku gwarantuje poziom bezpieczeństwa równoważny co najmniej poziomowi przewidzianemu w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniającej dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylającej dyrektywę 2007/64/WE	1

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
postanowienie uzupełniające materiał dowodowy w prowadzonym postępowaniu administracyjnym	1
postanowienie o odmowie dopuszczenia dowodu w prowadzonym postępowaniu administracyjnym	1
postanowienie o odmowie skierowania sprawy do mediacji	1
wezwanie skierowane do głównego akcjonariusza ws. dokapitalizowania banku zgodnie ze złożonym zobowiązaniem inwestorskim	3
upomnienia skierowane do nadzorowanego podmiotu	3
zalecenia dotyczące zawartych przez bank umów o kompensowaniu zobowiązań	1
zalecenia w zakresie polityki dywidendowej	47
inne decyzje i postanowienia	50
Razem	1 155
Sprawy dotyczące sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych	
zatwierdzenie zmiany statutu SKOK	6
umorzenie postępowania administracyjnego w przedmiocie wydania zgody na powołanie prezesa zarządu SKOK	1
umorzenie postępowania w przedmiocie ustanowienia zarządcy komisarycznego	1
ograniczenie zakresu przekazywanej sprawozdawczości	1
Razem	9
Sprawy dotyczące sektora usług płatniczych	
kontynuowanie czynności kontrolnych po rozpatrzeniu sprzeciwu krajowej instytucji płatniczej wobec podjęcia i wykonywania przez organ kontroli czynności kontrolnych	3
zawieszenie lub podjęcie postępowania w sprawie zezwolenia lub zmiany zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej	3
umorzenie postępowania administracyjnego w sprawie zezwolenia lub zmiany zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej	5
umorzenie postępowania w przedmiocie wydania zakazu na świadczenie usług w charakterze biura usług płatniczych lub nałożenia kary na biuro usług płatniczych	92
Razem	103
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeniowego	
decyzja w sprawie spłaty pożyczki podporządkowanej	2
decyzja na podstawie art. 11 ust. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiej i Rady (UE) nr 648/2012	1
zatwierdzenie krótkoterminowego realistycznego planu finansowego	1
wyrażenie zgody na ujawnienie jednego sprawozdania dotyczącego wypłacalności i kondycji finansowej grupy	1
umorzenie postępowania	6
wyznaczenie nowego terminu do załatwienia sprawy	79
zatwierdzenie zmian statutu zakładu ubezpieczeń	13
wpis do rejestru aktuariusz	5
zezwozenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń	52
zezwozenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji	3

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
cofnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń	30
cofnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji	1
zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego	35
inne	24
Razem	253

Sprawy dotyczące rynku emerytalnego

zezwoenie na powołanie członka rady nadzorczej powszechnego towarzystwa emerytalnego	6
zezwoenie na zmianę umowy o przechowywanie aktywów otwartego funduszu emerytalnego	1
zezwoenie na odstąpienie od zakazu posiadania akcji więcej niż jednego PTE przez podmioty związane	1
zezwoenie na połączenie DFE zdefiniowanej daty	8
wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	30
wpis zmian pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	194
wykreślenie pracowniczego programu emerytalnego z rejestru	52
wykreślenie adnotacji o udziale pracodawcy w międzyzakładowym pracowniczym programie emerytalnym	4
podjęcie zawieszonoego postępowania	3
zawieszenie postępowania	2
umorzenie postępowania	6
postanowienia w toku postępowania	2
przywrócenie terminu do usunięcia braków formalnych/nieprawidłowości	24
wyznaczenie nowego terminu do załatwienia sprawy	58
zatwierdzenie sprawozdania z działalności KDPW SA w zakresie administrowania Funduszem Gwarancyjnym za rok 2020	1
zezwoenie na wydłużenie terminu na dostosowanie działalności lokacyjnej OFE	2
Razem	394

Sprawy dotyczące rynku kapitałowego i towarowego

zatwierdzenie prospektu	27
zatwierdzenie suplementu do prospektu	59
zawieszenie postępowania administracyjnego	35
podjęcie postępowania administracyjnego	10
umorzenie postępowania administracyjnego	83
sprostowanie oczywistej omyłki	2
nałożenie kar pieniężnych na podmioty (emitenci, akcjonariusze będący osobami prawnymi, firmy inwestycyjne)	2
nałożenie kar pieniężnych na osoby fizyczne	14
zezwoenie na prowadzenie rejestrów lub rachunków towarów	3

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
uchylenie zezwolenia na prowadzenie rejestrów lub rachunków towarów	3
zmiana zezwolenia na prowadzenie rejestrów lub rachunków towarów	1
odmowa uwzględnienia wniosku o przeprowadzenie rozprawy administracyjnej	1
odmowa uwzględnienia wniosków dowodowych	7
odmowa wstrzymania wykonania decyzji	7
odmowa uzupełnienia decyzji	2
uchylenie decyzji	16
żądanie zawieszenia obrotu akcjami spółki publicznej	20
żądanie zmiany treści wezwania na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy o ofercie	1
utrzymanie w mocy postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania	1
odmowa wszczęcia postępowania administracyjnego	3
niedopuszczalność złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy	1
odmowa udzielenia zgody	1
stwierdzenie wygaśnięcia decyzji	3
zgoda na połączenie wewnętrzne dwóch subfunduszy funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	18
zezwolenie na przekształcenie funduszu w subfundusz istniejącego funduszu z wydzielonymi subfunduszami	1
zezwolenie na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego	1
zezwolenie na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa	1
zezwolenie na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego, w tym na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu funduszu	65
zezwolenie na utworzenie publicznego funduszu inwestycyjnego zamkniętego, co jest równoznaczne z zatwierdzeniem prospektu certyfikatów inwestycyjnych	4
zezwolenie na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego zamkniętego i zatwierdzenie prospektu certyfikatów inwestycyjnych	4
zezwolenie na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	1
zatwierdzenie prospektu certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	9
zatwierdzenie suplementu do prospektu certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	30
wpis na listę doradców inwestycyjnych	32
skreślenie z listy doradców inwestycyjnych	1
wpis na listę maklerów papierów wartościowych	57
wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych	15
skreślenie agenta firmy inwestycyjnej	9
zmiana decyzji	1
zgoda na powołanie członka zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych nadzorującego system zarządzania ryzykiem	48

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
zgoda na powołanie członka zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych nadzorującego podejmowanie decyzji	49
zgoda na zawarcie przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych umowy, o której mowa w art. 46 ust. 3a ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	1
zgoda na powołanie członka zarządu domu maklerskiego nadzorującego system zarządzania ryzykiem	3
zgoda na powołanie prezesa zarządu domu maklerskiego	2
odmowa wstrzymania wykonania decyzji	1
rozłożenie kary pieniężnej na raty	1
sprzeciw wobec przejścia zezwolenia maklerskiego z domu maklerskiego na bank komercyjny	1
zatwierdzenie aktualizacji planu naprawy domu maklerskiego	4
zezwolenie na ograniczenie informacji w planie naprawy domu maklerskiego	1
zezwolenie na obniżenie instrumentów w kapitale podstawowym Tier I domu maklerskiego	1
zezwolenie na spłatę zobowiązań podporządkowanych	1
zezwolenie na przekroczenie limitu koncentracji	2
zatwierdzenie Regulaminu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA lub zatwierdzenie w nim zmian	5
udzielenie zezwolenia na rozszerzenie działalności centralnego depozytu papierów wartościowych	1
zatwierdzenie zmian w regulaminie rozliczeń transakcji KDPW_CCP SA lub regulaminie funduszu rozliczeniowego	2
postanowienie w sprawie wyrażenia opinii przez NBP	6
zgoda na przedłużenie terminu na złożenie wniosku o dopuszczenie CI do obrotu na rynku regulowanym	1
wykreślenie z rejestru zarządzających ASI	9
odmowa wydania zaświadczenia	2
wszczęcie postępowania administracyjnego w przedmiocie wykreślenia z rejestru zarządzających ASI	2
udzielenie zgody na dokonanie zmian w regulaminie spółki prowadzącej giełdę towarową	2
udzielenie zgody na dokonanie zmian w statucie spółki prowadzącej giełdę towarową	1
udzielenie zgody na dokonanie zmian w regulaminie spółki prowadzącej rynek regulowany	2
udzielenie zgody na dokonanie zmiany w składzie zarządu spółki prowadzącej rynek regulowany	1
udzielenie zezwolenia na dokonanie zmian w statucie spółki prowadzącej rynek regulowany	1
inne	7
Razem	708

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
Sprawy dotyczące pośredników kredytu hipotecznego	
zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze pośrednika kredytu hipotecznego i wpis do rejestru pośredników kredytowych (do działu I)	96
cofnięcie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze pośredników kredytu hipotecznego i wykreślenie z rejestru pośredników kredytowych (z działu I)	26
umorzenie postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze pośrednika kredytu hipotecznego	1
Razem	123
Sprawy dotyczące pośredników kredytu konsumenckiego	
odmowa w sprawie wpisu pośrednika kredytu konsumenckiego do rejestru pośredników kredytowych	1
Razem	1
Sprawy dotyczące innych obszarów	
inne	5
Razem	5
OGÓŁEM	2 751

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.1.3. Liczba postanowień o wszczęciu postępowania z urzędu lub o rozszerzeniu zakresu przedmiotowego postępowania – z art. 13 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym – wydanych w 2021 r.

Przedmiot postanowienia	Liczba postanowień
Wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu	78

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.1.4. Liczba decyzji administracyjnych wydanych przez Przewodniczącego KNF w 2021 r.

Przedmiot decyzji	Liczba decyzji
W przedmiocie odmowy udostępnienia informacji publicznej	48

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.2.

EMITENCI, KTÓRYCH PROSPEKTY ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2021 ROKU, ORAZ PUBLICZNE FUNDUSZE INWESTYCYJNE ZAMKNIĘTE, KTÓRYCH PROSPEKTY ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2021 ROKU

Tabela 12.2.1. Emitenci, których prospekty zostały zatwierdzone przez KNF w 2021 r.

Lp.	Emitent	Data
1.	PragmaGO SA	15.01.2021
2.	Huuuge Inc.	26.01.2021
3.	Pekao Bank Hipoteczny SA	12.02.2021
4.	MCI Capital ASI SA	11.03.2021
5.	Brand24 SA	17.03.2021
6.	Creepy Jar SA	17.03.2021
7.	Captor Therapeutics SA	22.03.2021
8.	Vercom SA	12.04.2021
9.	Dekpol SA	21.04.2021
10.	Best SA	17.06.2021
11.	Shoper SA	18.06.2021
12.	ONDE SA	23.06.2021
13.	Cavatina Holding SA	30.06.2021
14.	Celon Pharma SA	01.07.2021
15.	Kredyt Inkaso SA	26.08.2021
16.	Kruk SA	03.09.2021
17.	Big Cheese Studio SA	12.10.2021
18.	PolTREG SA	13.10.2021
19.	Bio Planet SA	28.10.2021
20.	Grupa Pracuj SA	16.11.2021
21.	Murapol SA	19.11.2021
22.	STS Holding SA	23.11.2021
23.	Marvipol Development SA	23.11.2021
24.	Echo Investment SA	26.11.2021
25.	3R Games SA	15.12.2021
26.	BioMaxima SA	31.12.2021
27.	SpyroSoft SA	31.12.2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.2.2. Publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty zostały zatwierdzone przez KNF w 2021 r.

Lp.	Nazwa funduszu	Data zatwierdzenia prospektu
1.	PZU Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Akord	27.01.2021
2.	Beta ETF WIGtech Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	12.03.2021
3.	Fundusz Długu Korporacyjnego Rentier Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	19.03.2021
4.	Michael/Strom Obligacji Korporacyjnych FIZ	12.04.2021
5.	Eques Aktywnego Inwestowania FIZ	11.06.2021
6.	Beta ETF mWIG40TR Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	23.06.2021
7.	Eques Akcji Sektora Prywatnego FIZ	29.06.2021
8.	Beta ETF WIG20short Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	07.07.2021
9.	Beta ETF WIG20lev Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	07.07.2021
10.	PZU Fundusz Inwestycyjny Zamknięty LEGATO	14.07.2021
11.	Ipopema Global Profit Absolute Return Plus Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	30.09.2021
12.	Beta ETF sWIG80TR Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	12.10.2021
13.	Beta ETF TBSP Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	12.10.2021
14.	Beta ETF WIG20TR Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	15.10.2021
15.	Eques Akumulacji Majątku Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	03.11.2021
16.	Beta ETF Nasdaq-100 PLN-Hedged Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	15.11.2021
17.	BETA ETF S&P 500 PLN-Hedged Portfelowy Fundusz Inwestycyjny	15.11.2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.3.

WYKAZ POZYCJI DZIENNIKA URZĘDOWEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO WYDANEGO W 2021 ROKU

Poz. Dz. Urz. KNF	Data ogłoszenia	Tytuł ogłoszonego aktu
1.	29.01.2021 r.	Komunikat Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie wysokości maksymalnej stopy technicznej.
2.	12.02.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 lutego 2021 r. w sprawie wysokości stawki (S12M) oraz wysokości kosztów nadzoru emerytalnego do pokrycia za rok 2020.
3.	12.02.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 lutego 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2021 oraz wysokości kosztów nadzoru bankowego do pokrycia w roku 2021.
4.	09.03.2021 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego zmieniającej wysokość kar pieniężnych nałożonych na Fincrea Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą we Wrocławiu (obecnie Rest SA w restrukturyzacji w likwidacji) decyzją z dnia 21 listopada 2017 r. oraz utrzymującej w mocy decyzję z dnia 21 listopada 2017 r. w pozostałym zakresie (sygn. DFF-FIZ.456.2.2018.KV).
5.	15.03.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 marca 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2021 oraz wysokości kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową, reasekuracyjną oraz w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego do pokrycia w roku 2021.
6.	19.03.2021 r.	Komunikat nr 1/2021 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie terminu egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego.
7.	19.03.2021 r.	Komunikat nr 2/2021 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie zakresu tematycznego egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego.
8.	06.04.2021 r.	Uchwała nr 118/2021 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 26 marca 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie „Regulaminu Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego”.
9.	27.04.2021 r.	Uchwała nr 129/2021 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie wydania Rekomendacji R dotyczącej zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych, szacowania i ujmowania oczekiwanych strat kredytowych oraz zarządzania ryzykiem kredytowym.
10.	27.04.2021 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie nałożenia kar pieniężnych na Noble Funds Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie (sygn. DFF-WR.456.1.2018.EW).
11.	04.05.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2021 oraz wysokości kosztów nadzoru nad biurami usług płatniczych do pokrycia w roku 2021.
12.	04.05.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2021 oraz wysokości kosztów nadzoru nad dostawcami świadczącymi wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku do pokrycia w roku 2021.

Poz. Dz. Urz. KNF	Data ogłoszenia	Tytuł ogłoszonego aktu
13.	13.05.2021 r.	Komunikat nr 263 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 13 maja 2021 r. w sprawie terminu drugiego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego, którego pierwszy etap odbył się w dniu 13 września 2020 r.
14.	31.05.2021 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie nałożenia kar pieniężnych na Origin Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie (sygn. DPS-WPO.456.5.2020.MZ).
15.	31.05.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2021 i kosztów nadzoru nad małymi instytucjami płatniczymi do pokrycia w roku 2021.
16.	16.07.2021 r.	Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 15 lipca 2021 r. (sygn. DNM-DNMZWP.6065.79.2021) w przedmiocie zakazów wprowadzania do obrotu, dystrybucji i sprzedaży ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych – umów ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (interwencja produktowa).
17.	28.07.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 23 lipca 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2021 oraz wysokości kosztów nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową do pokrycia w roku 2021.
18.	30.07.2021 r.	Komunikat nr 264 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 26 lipca 2021 r. w sprawie terminu sprawdzianu umiejętności.
19.	30.07.2021 r.	Komunikat nr 265 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 26 lipca 2021 r. w sprawie zakresu tematycznego sprawdzianu umiejętności.
20.	30.07.2021 r.	Komunikat nr 266 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 26 lipca 2021 r. w sprawie terminu oraz zasad punktacji i zaliczania zadań trzeciego etapu egzaminu na doradców inwestycyjnych.
21.	31.08.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 30 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2021 oraz pozostałych danych związanych z pokryciem kosztów nadzoru nad rynkiem kapitałowym za rok 2021.
22.	30.09.2021 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie nałożenia kary pieniężnej na MM Prime TFI SA z siedzibą w Warszawie (sygn. DPS-DPSZPO.456.11.2020).
23.	30.09.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 28 września 2021 r. w sprawie stawki obowiązującej w roku 2021, sumy przychodów z działalności pośrednictwa kredytu hipotecznego w roku 2020 oraz kosztów nadzoru nad pośrednikami kredytu hipotecznego do pokrycia w roku 2021.
24.	30.09.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 28 września 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej dla rozliczenia należnej wpłaty za rok 2020 oraz pozostałych danych dotyczących kosztów nadzoru nad instytucjami pieniądza elektronicznego, w zakresie działalności związanej z wydawaniem pieniądza elektronicznego, do pokrycia w 2020 roku.
25.	30.09.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 28 września 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej dla rozliczenia należnej wpłaty za rok 2020 oraz pozostałych danych dotyczących kosztów nadzoru nad instytucjami płatniczymi do pokrycia w 2020 roku.

Poz. Dz. Urz. KNF	Data ogłoszenia	Tytuł ogłoszonego aktu
26.	01.10.2021 r.	Uchwała nr 326/2021 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 3 września 2021 r. w sprawie stwierdzenia, że istnieją wyjątkowe okoliczności, które uzasadniają wyłączenie z miary ekspozycji całkowitej wskaźnika dźwigni, aktywów stanowiących należności od Narodowego Banku Polskiego, na podstawie art. 429a ust. 1 lit. n) ppkt (ii) Rozporządzenia 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. przez SGB-Bank SA z siedzibą w Poznaniu oraz Bank Polskiej Spółdzielczości SA z siedzibą w Warszawie.
27.	30.10.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 października 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej dla ustalenia należnej wpłaty za rok 2021 oraz pozostałych danych dotyczących kosztów nadzoru nad instytucjami płatniczymi do pokrycia w 2021 roku.
28.	30.10.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 października 2021 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej dla obliczenia należnej wpłaty w roku 2021 oraz pozostałych danych dotyczących kosztów nadzoru nad instytucjami pieniądza elektronicznego, w zakresie działalności związanej z wydawaniem pieniądza elektronicznego, do pokrycia w 2021 roku.
29.	12.11.2021 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 listopada 2021 r. w sprawie stawki stosowanej do wyliczenia pierwszej części należnej wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru emerytalnego za 2021 rok oraz planowanych kosztów nadzoru emerytalnego w roku 2021.
30.	06.12.2021 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 3 grudnia 2021 r., sygn. DFF.456.6.2019.WK, uchylającej decyzję z dnia 20 sierpnia 2019 r., sygn. DFF-ASI.456.1.2018.AS, w części dotyczącej nałożenia kar pieniężnych oraz cofnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych przez Saturn Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie (obecnie Ulmus Holding SA z siedzibą w Warszawie) i nakładającej na Saturn Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie kary pieniężne w niższej wysokości, cofającej zezwolenie na wykonywanie działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych i utrzymującej w mocy decyzję w pozostałym zakresie.
31.	09.12.2021 r.	Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 3 grudnia 2021 r., sygn. DIF-DIFZNR.456.2.2021, w sprawie określenia języka angielskiego jako języka innego niż język polski, w jakim można sporządzać dokument zawierający kluczowe informacje dotyczące dystrybuowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej detalicznego produktu zbiorowego inwestowania, o którym mowa w art. 4 pkt 1 rozporządzenia PRIIP, typu Exchange Traded Fund („ETF”).
32.	14.12.2021 r.	Uchwała nr 427/2021 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 9 grudnia 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie „Regulaminu Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego”.
33.	23.12.2021 r.	Komunikat nr 270 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie terminu pierwszego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego.
34.	23.12.2021 r.	Komunikat nr 271 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu tematycznego egzaminu na doradcę inwestycyjnego.
35.	23.12.2021 r.	Komunikat nr 272 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie terminu sprawdzianu umiejętności.
36.	23.12.2021 r.	Komunikat nr 273 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu tematycznego sprawdzianu umiejętności.

Poz. Dz. Urz. KNF	Data ogłoszenia	Tytuł ogłoszonego aktu
37.	23.12.2021 r.	Obwieszczenie Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie „Regulaminu Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego”.
38.	23.12.2021 r.	Komunikat nr 3/2021 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 23 grudnia 2021 r. w sprawie terminu egzaminu na maklera papierów wartościowych i terminu egzaminu uzupełniającego.
39.	23.12.2021 r.	Komunikat nr 4/2021 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 23 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu tematycznego egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego.

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.4.

WYKAZ ROZPORZĄDZEŃ I PROJEKTÓW ROZPORZĄDZEŃ OPINIOWANYCH W TRAKCIE PRAC LEGISLACYJNYCH PROWADZONYCH W 2021 ROKU

Tabela 12.4.1. Wykaz rozporządzeń wydanych w 2021 r. opiniowanych w trakcie prac legislacyjnych prowadzonych w 2021 r.

Lp.	Rozporządzenie
1.	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 marca 2021 r. w sprawie informacji przekazywanych koordynatorowi systemu uznawania kwalifikacji zawodowych w zawodach regulowanych i działalnościach regulowanych w Rzeczypospolitej Polskiej przez właściwe organy (Dz. U. poz. 580).
2.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 12 kwietnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie danych statystycznych dotyczących koasekuracji (Dz. U. poz. 733).
3.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 maja 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie innych terminów wykonania niektórych obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych (Dz. U. poz. 975).
4.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 maja 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów i sposobu przeprowadzania badania i oceny nadzorczej w bankach (Dz. U. poz. 987).
5.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 16 lipca 2021 r. w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od dochodów (przychodów) z tytułu umorzenia subwencji finansowej lub finansowania preferencyjnego udzielonych przez Polski Fundusz Rozwoju (Dz. U. poz. 1316).
6.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 września 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne (Dz. U. poz. 1739)
7.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 11 października 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosków o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające (Dz. U. poz. 1925).
8.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 11 października 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru pośredników ubezpieczeniowych oraz udostępniania informacji z tego rejestru (Dz. U. poz. 1937).
9.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 11 października 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosków o zmianę wpisu do rejestru brokerów (Dz. U. poz. 1942).
10.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 13 października 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013 (Dz. U. poz. 1876).
11.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 22 października 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sprawozdania z działalności brokerskiej (Dz. U. poz. 1963).
12.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 22 października 2021 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu wykonywania czynności kontrolnych w krajowych instytucjach płatniczych (Dz. U. poz. 2024).
13.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2021 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2022 (Dz. U. poz. 2303).

Lp. Rozporządzenie

14.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 listopada 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu, trybu i formy oraz terminów przekazywania Komisji Nadzoru Finansowego informacji przez firmy inwestycyjne, banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi i banki powiernicze (Dz. U. poz. 2315).
15.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2021 (Dz. U. poz. 2225).
16.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2021 r. w sprawie przekazywania Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu informacji dotyczących minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (Dz. U. poz. 2325).
17.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat na pokrycie kosztów nadzoru nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. poz. 2466).
18.	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru bankowego (Dz. U. poz. 2486).

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.4.2. Wykaz projektów rozporządzeń opiniowanych w trakcie prac legislacyjnych prowadzonych w 2021 r. niewydanych przed końcem 2021 r.**Lp. Rozporządzenie**

1.	Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu zamieszczania danych w Krajowym Rejestrze Zadłużonych, sposobu przetwarzania i ujawniania danych zawartych w Rejestrze, a także trybu i sposobu przetwarzania oraz przekazywania danych zgromadzonych w Rejestrze do badań naukowych oraz do celów statystycznych.
2.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji.
3.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej zmieniającego rozporządzenie w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020.
4.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej.
5.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej zmieniającego rozporządzenie w sprawie postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów.
6.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie przekazywania w formie zobowiązań do zapłaty składek wnoszonych do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego przez banki, oddziały banków zagranicznych, firmy inwestycyjne, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową.
7.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.
8.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie przesyłania za pomocą środków komunikacji elektronicznej oświadczenia emitenta i oświadczenia płatnika w podatku dochodowym od osób prawnych.
9.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie przesyłania za pomocą środków komunikacji elektronicznej oświadczenia płatnika i oświadczenia emitenta w podatku dochodowym od osób fizycznych.
10.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu przesyłania wniosku o wydanie opinii o stosowaniu preferencji, o którym mowa w art. 26b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.5.

OCHRONA NIEPROFESJONALNYCH UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO – DZIAŁANIA ANALITYCZNE I WYJAŚNIAJĄCE, PODEJMOWANE PRZEZ UKNF W 2021 ROKU W ZAKRESIE NIEPRAWIDŁOWYCH PRAKTYK STOSOWANYCH PRZEZ PODMIOTY PODLEGAJĄCE NADZOROWI KNF

Tabela 12.5.1. Ochrona uczestników rynku finansowego – czynności analityczne podejmowane przez UKNF w 2021 r. w zakresie nieprawidłowych praktyk stosowanych przez podmioty

Sektor bankowy

Analiza realizacji obowiązków wynikających z tzw. ustawy o <i>rachunkach uśpionych</i> przez podmioty zobowiązane.
Analiza realizacji przez wybranych dostawców usług płatniczych obowiązku wynikającego z art. 46 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych (zwrot kwoty nieautoryzowanej transakcji w reżimie D+1).
Analiza praktyki wybranych banków w zakresie minimalizowania proceduru wyłudzenia kredytów poprzez uczestnictwo w Systemie Zastrzeżenie kredytowe BIK SA
Analiza praktyki wybranych podmiotów w zakresie realizacji obowiązków wynikających z art. 14 ust. 2 ustawy o kredycie hipotecznym.
Analiza praktyki wybranych podmiotów w zakresie rozliczania całkowitego kosztu kredytu dla umów kredytowych zabezpieczonych hipotecznie spłaconych przed terminem umownym.
Analiza przekrojowa procesów windykacyjnych w bankach oraz outsourcingu czynności windykacyjnych.
Analiza dotycząca wypełniania przez banki obowiązków wynikających z art. 4 ustawy o zmianie ustawy o obrocie w zakresie bezpłatnego udostępniania użytkownikom usług płatniczych broszury informacyjnej Komisji Europejskiej dotyczącej praw konsumentów przy dokonywaniu płatności w Europie.
Analiza praktyki rozliczania kredytu konsolidacyjnego, od którego konsument odstąpił na podstawie art. 53 i 54 ustawy o kredycie konsumenckim.
Analiza warunków, których spełnienie przez klienta powoduje obniżenie lub uniknięcie opłat: za prowadzenie rachunku płatniczego, usługi związane z rachunkiem lub posiadanie instrumentu płatniczego.
Analiza dotycząca wywiązywania się kredytodawców z obowiązku, o którym mowa w art. 105 ust. 4i Prawa bankowego.
Analiza praktyki stosowanej przez banki w zakresie sposobu realizacji wypłat środków z rachunku bankowego spadkodawcy.
Analiza procesu windykacyjnego jednego z banków w związku z podejrzeniem tzw. stalkingu.
Analiza praktyki banku dotyczącej obsługi rachunku bankowego klienta posługującego się wyłącznie polskim paszportem.
Analiza praktyki dwóch banków w sprawie wymiany zużytych banknotów w oddziałach banku.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie dokonywania blokady rachunku osoby, wobec której ogłoszono upadłość konsumencką.
Analiza praktyki nieudzielenia przez niektóre podmioty odpowiedzi na zapytania kierowane przez KIR SA w ramach Centralnej Informacji.
Analiza praktyki wybranych banków wywiązywania się z obowiązków wynikających z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim.
Analiza praktyki wybranych banków podejmowania współpracy w zakresie prowadzenia rachunków płatniczych dla dostawców świadczących usługi w zakresie aktywów cyfrowych.
Analiza praktyki wybranych banków w zakresie umożliwiania w zdalnych kanałach dostępu zmiany numeru telefonu służącego do autoryzacji transakcji (kody jednorazowe SMS).

Sektor bankowy

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie prowadzenia rachunków specjalnych dla komorników przeznaczonych do gromadzenia środków o których mowa w art. 154 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych.

Analiza praktyki banku w zakresie jakości obsługi reklamacji (rzetelność i terminowość odpowiedzi banku na reklamacje).

Analiza praktyki banku w zakresie uwzględniania ujemnego oprocentowania kredytów.

Analiza praktyki dwóch banków w zakresie aktualizacji danych posiadaczy rachunków na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy.

Analiza praktyki banku w zakresie realizacji dyspozycji klientów zamknięcia rachunku płatniczego.

Analiza praktyki banku w zakresie wywiązywania się z obowiązków informacyjnych przy dystrybucji produktów inwestycyjnych.

Analiza praktyki banku w zakresie ujednoczenia i aktualizacji systemu operacyjnego przeznaczonego dla obsługi klientów.

Analiza praktyki banku automatycznej obsługi zajęć komorniczych.

Analiza praktyki banku w zakresie dokonywania przez bank jednostronnej zmiany wysokości oprocentowania na lokacie terminowej w trakcie jej obowiązywania.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków w zakresie błędnej interpretacji przez bank zbiegu egzekucji na rachunku bankowym klientki i przekazania środków z rachunku do niewłaściwego organu egzekucyjnego.

Analiza praktyki banku w zakresie sposobu przyjmowania reklamacji za pośrednictwem infolinii.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków w zakresie przekazania klientowi nieaktualnych informacji dotyczących godzin pracy infolinii banku.

Analiza praktyki banku w zakresie realizacji wniosku o zwrot prowizji po dokonaniu wcześniejszej spłaty kredytu.

Analiza praktyki banku w zakresie pobierania opłat za przelew egzekucyjny przed dokonaniem blokady środków na rachunku dla organu egzekucyjnego.

Analiza praktyki banku w zakresie udzielania błędnych informacji przez pracowników infolinii banku w zakresie możliwości anulowania autoryzowanej transakcji płatniczej.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej wyłudzenia kredytu w banku poprzez zawarcie przez nieznaną osobę umowy kredytu na nazwisko skarżącego bez jego wiedzy i zgody.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej odblokowania bez zgody klienta dostępu do płatności zbliżeniowej bez podania PIN-u.

Analiza praktyki banku w zakresie opóźnień w przekazywaniu przez bank zablokowanych kwot z rachunku bankowego syndykowi masy upadłości oraz blokowaniu środków na rachunku, które nie podlegają zajęciu.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej błędu w działaniu algorytmu odpowiedzialnego za wysokość naliczanego oprocentowania kredytów.

Analiza praktyki banku w zakresie wypłaty środków z lokaty bankowej na inny rachunek bankowy niż rachunek w banku.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków przy blokadzie środków podlegających zajęciu egzekucyjnemu danych współwłaściciela rachunku bankowego niebędącego dłużnikiem.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej braku otrzymywania z banku kodów autoryzacyjnych za pośrednictwem SMS.

Analiza przekrojowa dotycząca możliwości odwoływania zleceń płatniczych.

Analiza sposobu rozliczania zablokowanych transakcji kartowych w jednym z banków.

Analiza praktyki banku w zakresie udostępniania informacji o prowadzonej egzekucji z rachunku bankowego.

Analiza praktyki banku w zakresie potrącania wierzytelności banku ze składników masy upadłości.

Sektor bankowy

Analiza praktyki banku w zakresie zwrotu weksli po spłacie zobowiązania.

Analiza praktyki banku w zakresie naliczania rat ratio na kartach kredytowych w okresie wypowiedzenia.

Analiza praktyki banku w zakresie pobierania opłat za obsługę kart kredytowych w okresie wypowiedzenia.

Analiza praktyki banku w zakresie rozliczania odrzucanych transakcji kartowych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy.

Analiza praktyki banku w zakresie proporcjonalnego zwrotu kosztów kredytu/pożyczki spłaconych przed terminem (art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim).

Analiza praktyki banku dotyczącej uprawnień syndyka do korzystania z rachunków upadłego konsumenta.

Analiza praktyki banku dotyczącej profilowania klienta na potrzeby działań marketingowych.

Analiza praktyki banku w zakresie obsługi subwencji z Polskiego Funduszu Rozwoju – PFR.

Analiza praktyki banku dotyczącej uproszczonych mechanizmów udzielania kredytów konsumenckich.

Analiza procesu wdrożenia przez zagraniczną instytucję kredytową działającą na terenie RP w formie oddziału decyzji wydanej przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dotyczącej zawyżonych pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego.

Analiza praktyki banku dotyczącej uprawnień spadkobierców do wykonywania czynności zachowawczych z wykorzystaniem środków zgromadzonych na rachunku zmarłego przedsiębiorcy (zarząd sukcesyjny).

Analiza praktyki banku dotyczącej błędnego naliczania opłat za prowadzenie kont walutowych oraz błędnie zakładanych blokad na rachunkach klientów.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie odmowy przyjęcia dewiz na rachunek walutowy.

Analiza praktyki banku w zakresie dodawania karty do cyfrowego portfela.

Analiza dotycząca sposobów i form komunikowania się przez banki z klientami w kontekście standardu uproszczonego języka.

Analiza praktyki banku dotyczącej przekazania organowi egzekucyjnemu kwoty wolnej od zajęcia.

Analiza praktyki banku dotyczącej obsługi korespondencji otrzymanej od organów ścigania na podstawie sygnału skargowego.

Analiza praktyki banku dotyczącej obsługi wniosku o zawieszenie wykonywania umowy kredytowej w ramach tzw. tarczy antykrzysowej.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej przywłaszczenia przez pracownika placówki powierzonych pieniędzy klienta – defraudacja.

Analiza praktyki banku dotyczącej procesu przetwarzania danych osobowych w celach marketingowych bez zgody klienta.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej zagubienia przesyłki z dokumentami klienta banku.

Analiza praktyki banku dotyczącej odmiennych standardów oceny zdolności kredytowej na podstawie zmiennej, jak i okresowo stałej stopy procentowej na potrzeby zawarcia umowy kredytu hipotecznego.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej wysłania korespondencji na adres zmarłego klienta.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej odmowy wymiany uszkodzonego znaku pieniężnego.

Analiza porównawcza dotycząca wdrożenia przez banki zaleceń zawartych w Komunikacie UKNF z dnia 21 lipca 2020 roku w sprawie realizacji prawa wnioskujących o kredyt do uzyskania wyjaśnień na temat dokonanej oceny zdolności kredytowej na podstawie art. 70a Prawa bankowego.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie blokady i wypłaty środków z rachunku bankowego klienta, względem którego wydano postanowienie o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej.

Analiza wybranych banków w zakresie zasad postępowania z pełnomocnictwami przedkładanymi przez profesjonalnych lub nieprofesjonalnych pełnomocników oraz kluczowych problemów związanych z funkcjonowaniem pełnomocnictw w obrocie bankowym.

Sektor bankowy

Analiza praktyki banku w zakresie obsługi długu przez firmę windykacyjną działającą na zlecenie banku.

Analiza praktyki wybranej grupy banków dotyczącej możliwości zamykania rachunków bankowych poprzez bankowość elektroniczną dla klientów indywidualnych.

Analiza praktyki wybranych banków dotyczącej prowadzenia przez nie otwartych/zamkniętych mieszkaniowych rachunków powierniczych.

Analiza praktyki banku dotyczącej opóźnień we wprowadzaniu aktualizacji danych klientów w systemie ePUAP za pośrednictwem bankowości elektronicznej.

Analiza praktyki banku polegająca na prezentowaniu nieaktualnych informacji w systemach bankowości elektronicznej w związku z aktualizacją systemu informatycznego oraz podwójnego obciążania rachunków klientów z tytułu operacji kartowych.

Analiza praktyki banku dotyczącej przesyłania odpowiedzi na reklamacje na wcześniej dezaktywowane konto klientów.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków polegającej na nieprawidłowym działaniu mechanizmu potrącenia (kompensacji) wymagalnych wierzytelności z tytułu umowy kredytu z wierzytelnościami klientów na rachunkach bankowych posiadanych w banku.

Analiza praktyki banku dotyczącej opóźnień w wypłacie środków w ramach promocji typu *moneyback*, pomimo spełnienia warunków oferty promocyjnej.

Analiza praktyki banku dotyczącej problemu ze złożeniem reklamacji dotyczącej usług maklerskich poprzez infolinię.

Analiza praktyki banku dotyczącej nieudostępnienia kwoty wolnej ze względu na ponowne otwarcie w banku rachunku pod poprzednim numerem identyfikacyjnym klienta.

Analiza praktyki banku dotyczącej wezwania klienta do zapłaty zadłużenia podlegającego umorzeniu.

Analiza praktyki banku dotyczącej niezaktualizowania informacji w BIK SA po upływie okresu karencji w spłacie kapitału kredytu.

Analiza praktyki banku dotyczącej nieprawidłowości w obsłudze reklamacji, polegających na pozostawianiu bez odpowiedzi części kwestii objętych reklamacją lub przedstawianiu informacji w bardzo ograniczonym zakresie.

Analiza praktyki banku dotyczącej niezrealizowania dyspozycji z powodu braku wymaganego zatwierdzenia przez innego pracownika.

Analiza praktyki banku dotyczącej nieprawidłowego trybu zmiany prowizji kwartalnej należnej z tytułu umowy kredytowej.

Analiza praktyki banku dotyczącej opóźnień w wydawaniu zaświadczeń z wykazem kosztów kredytu, wynikających ze znacznego wzrostu liczby zamawianych zaświadczeń.

Analiza praktyki banku dotyczącej nieuwzględniania na zestawieniu opłat informacji o opłatach, które zostały naliczone a niepobracone ze względu na brak środków na rachunku.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków związanej z procesem odnowienia polisy nieruchomości kupionej za pośrednictwem banku.

Analiza praktyki banku dotyczącej nieuzasadnionej odmowy dokonania przelewu z rachunku VAT (w związku z wypowiedzeniem umowy rachunku) na rachunek w ZUS.

Analiza praktyki banku polegającej na dopuszczeniu powstania na rachunku typu junior ujemnego salda, niezgodnej z przekazem informacyjnym o tym produkcie zamieszczonym na stronie internetowej banku.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków związanej z niewykryciem przez system antyfraudowy banku transakcji zgłoszonych jako nieautoryzowane mimo ich dużej liczby i charakteru nietypowego dla rachunku posiadacza.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej przypadków wyłudzenia pożyczek na cudze dane.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej dodawania zaufanego urządzenia przy logowaniu do systemu bankowości elektronicznej niezapewniającego prawidłowego przebiegu tej czynności.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej niezrealizowania dyspozycji wypowiedzenia umowy o kartę kredytową.

Sektor bankowy

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie blokowania środków ponad kwotę zajęcia komorniczego.

Analiza w przedmiocie kierowanych do kredytodawców (uwzględnionych w dziale I rejestru pośredników kredytowych) zgłoszeń/wystąpień/informacji o charakterze reklamacyjno-skargowym dotyczących czynności przedkontraktowych wykonywanych przez pośredników kredytu hipotecznego i ich agentów.

Analiza w sprawie prowadzenia przez wybrane banki krajowe otwartych/zamkniętych mieszkaniowych rachunków powierniczych (prowadzenie, kontrola zakończenia przedsięwzięcia deweloperskiego, skargowość).

Sektor usług płatniczych

Analiza praktyki jednej z małych instytucji płatniczych polegającej na udostępnianiu nieprawidłowych informacji na stronach internetowych podmiotu na temat współpracy z bankami mającej na celu dokonywanie rozliczeń transakcji w czasie rzeczywistym.

Analiza dotycząca wypełniania przez banki obowiązków wynikających z art. 4 ustawy o zmianie ustawy o obrocie w zakresie bezpłatnego udostępniania użytkownikom usług płatniczych broszury informacyjnej Komisji Europejskiej dotyczącej praw konsumentów przy dokonywaniu płatności w Europie.

Analiza praktyki jednej z krajowych instytucji płatniczych dotyczącej zwrotu środków z tytułu transakcji uznanych za błędne z powodu niepoprawnego tytułu przelewu.

Analiza praktyki jednej z krajowych instytucji płatniczych dotyczącej zmiany adresu e-mail przypisanego do panelu klienta.

Analiza praktyki jednej z krajowych instytucji płatniczych w zakresie udostępniania usługi Dynamic Currency Conversion (DCC) w terminalach płatniczych.

Sektor SKOK

Analiza praktyki w zakresie rozliczania kosztów udzielenia kredytu konsumenckiego w przypadku przedterminowej spłaty na wniosek klienta w świetle treści art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim.

Analiza praktyki weryfikowania pod kątem ewentualnych nadużyć rachunków klientów w ramach ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy.

Sektor ubezpieczeniowy

Sposób procedowania z informacjami od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego dotyczących działalności zagranicznego zakładu ubezpieczeń, wpływającymi do UKNF po wycofaniu notyfikacji.

Analiza zasad udostępniania przez zakład ubezpieczeń informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania lub świadczenia.

Analiza braku obsługi korespondencji e-mail, wpływającej na nieaktywne skrzynki pocztowe osób niepracujących już w zakładzie ubezpieczeń.

Analiza zasad udostępniania przez zakład ubezpieczeń informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania lub świadczenia.

Analiza działalności zakładu ubezpieczeń w zakresie realizacji obowiązku z art. 105 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych dotyczącego aktualizacji danych nt. umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przekazywanych do UFG.

Analiza terminowości informowania poszkodowanego o dokumentach potrzebnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania.

Analiza nieprawidłowości w zakresie formułowania przez opiekunów szkód treści ugód.

Analiza nieprawidłowości przy zawieraniu umów ubezpieczenia za pośrednictwem telefonu.

Analiza przyjmowania wpłat tytułem składki pomimo braku ważnej umowy ubezpieczenia.

Analiza działań windykacyjnych podjętych przez zakład ubezpieczeń wobec posiadaczy pojazdów, którzy zawarli umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z zagranicznym zakładem ubezpieczeń postawionym w stan upadłości.

Analiza, na podstawie informacji od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, realizowania przez zakłady ubezpieczeń obowiązków przewidzianych w art. 14 ust. 1, 2 i 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Sektor kapitałowy

Analiza praktyki towarzystw funduszy inwestycyjnych w zakresie ustalania wysokości wynagrodzenia za zarządzanie pracowniczymi planami kapitałowymi (PPK) oraz wysokości wypłaty świadczenia na rzecz uczestników, z którymi zostanie przez fundusz inwestycyjny zawarta odpowiednia umowa.

Analiza stosowanej przez fundusze inwestycyjne praktyki w zakresie publikowania informacji o poszczególnych składnikach lokat funduszu.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków, działającym jako dystrybutor, dotyczącej braku wyszczególnienia konkretnych subfunduszy PPK w formularzu „Informacja o szacunkowych kosztach inwestycji w subfundusz PPK i ich wpływie na wynik”.

Analiza sytuacji zaistniałej w jednym z banków dotyczącej braku usunięcia danych klienta z rejestrów prowadzonych przez BIG SA przez niestandardyzowany sekurytyzacyjny fundusz inwestycyjny zamknięty po prawomocnym orzeczeniu sądu.

Analiza sytuacji dotyczącej braku naliczenia przez dom maklerski tzw. spin-off na kontraktach CFD.

Analiza sygnału dotyczącego towarzystwa funduszy inwestycyjnych w zakresie braku zwrotu środków z PPE klientom po rozwiązaniu umowy o PPE.

Analiza praktyki jednej ze spółek akcyjnych w związku z obowiązkiem przymusowej dematerializacji.

Analiza zasad wykupu certyfikatów inwestycyjnych jednego z FIZ z gwarancją udzieloną przez zarządzającego pulą aktywów, z którym Fundusz pozostaje w sporze sądowym.

Analiza dopuszczalności nabywania obligacji przez opiekuna prawnego osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej.

Analiza praktyki jednego z FIZ dotycząca braku realizacji żądań wykupu z funduszu powiązanego.

Analiza zasad postępowania z klientami, którzy nabyli jednostki uczestnictwa od dystrybutora, z którym TFI zakończyło współpracę.

Analiza dotycząca przerw w dostępie do systemu transakcyjnego – awarie infrastruktury informatycznej w jednym z domów maklerskich.

Analiza dotycząca awarii infrastruktury transakcyjnej w jednym z biur maklerskich.

Analiza praktyki jednej z firm inwestycyjnych w zakresie obligatoryjnej sprzedaży.

Analiza praktyki blokowania dostępu do systemu transakcyjnego do momentu aktualizacji danych w zakresie wiedzy i doświadczenia.

Analiza informacji publikowanych przez jeden z domów maklerskich na stronie internetowej w zakresie prowadzonej ewidencji obligacji.

Analiza praktyki jednego z domów maklerskich w zakresie definiowania rachunku pieniężnego na potrzeby rozliczeń dokonywanych na rachunku maklerskim klienta.

Analiza obsługi przez jedno z biur maklerskich procesu wypłaty dywidendy z zagranicznej spółki publicznej.

Analiza informacji rynkowych/rekomendacji publikowanych przez jedno z biur maklerskich na stronie internetowej.

Analiza w zakresie ewentualnej modyfikacji treści § 8 Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie wzorów wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zmianę akcji spółki publicznej, szczegółowego sposobu ich ogłaszania oraz warunków nabywania akcji w wezwaniach.

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.6.

PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ INFORMACJI KIEROWANYCH DO UKNF W 2021 ROKU

Tabela 12.6.1. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności banków komercyjnych w latach 2020–2021

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Prowadzenie rachunków	710	33,87	694	46,89
Kredyty konsumpcyjne i pożyczki	419	19,99	242	16,35
Kredyty hipoteczne	301	14,36	180	12,16
Jakość obsługi	225	10,73	172	11,62
Inna działalność banku	367	17,51	124	8,38
Instrumenty płatnicze	72	3,44	62	4,19
Inne	2	0,10	6	0,41
Ogółem	2 096	100,00	1 480	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.2. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności banków spółdzielczych w latach 2020–2021

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Inne	57	43,51	58	52,25
Prowadzenie rachunków	42	32,06	27	24,32
Kredyty konsumpcyjne i pożyczki	10	7,63	13	11,71
Inna działalność banku	9	6,87	5	4,50
Jakość obsługi	6	4,58	5	4,50
Kredyty hipoteczne	6	4,58	2	1,80
Instrumenty płatnicze	1	0,76	1	0,90
Ogółem	131	100,00	111	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.3. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności SKOK w latach 2020–2021

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Kredyty konsumpcyjne i pożyczki	35	63,64	16	51,61
Prowadzenie rachunków	14	25,45	10	32,26
Jakość obsługi	5	9,09	4	12,90
Inna działalność SKOK	1	1,82	1	3,23
Ogółem	55	100,00	31	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.4. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności zakładów ubezpieczeń na życie w latach 2020-2021

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Odmowa wypłaty	24	22,32	24	25,53
Opieszałość	10	8,04	16	17,02
Sposób wykonywania umowy	15	13,39	11	11,70
Wartość wykupu	16	14,29	8	8,51
Zastrzeżenia wobec procesu likwidacji szkody	9	8,04	6	6,38
Wysokości odszkodowania	9	8,04	6	6,38
Problemy z udostępnieniem akt szkodowych	3	2,68	5	5,32
Zmiana warunków umowy	3	2,68	4	4,26
Nierzetelność agenta	3	2,68	2	2,13
Polityka informacyjna zakładów ubezpieczeń	2	1,79	2	2,13
Problemy z wypowiedzeniem umowy	0	0,00	2	2,13
Wysokość sumy ubezpieczenia	0	0,00	2	2,13
Interpretacja zapisów OWU	7	6,25	1	1,06
Odmowa przyjęcia do ubezpieczenia	2	1,79	1	1,06
Ochrona danych osobowych	1	0,89	1	1,06
Wysokość składki	0	0,00	1	1,06
Indeksacja składki	0	0,00	1	1,06
Kwestionowanie pełnomocnictwa przez ZU	0	0,00	1	1,06
Wycena jednostek UFK lub sposób inwestowania przez TU	3	2,68	0	0,00
Problemy z zawarciem umowy	3	2,68	0	0,00
Działalność transgraniczna podmiotów krajowych	1	0,89	0	0,00
Odstąpienie od umowy	1	0,89	0	0,00
Ogółem	112	100,00	94	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.5. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności zakładów ubezpieczeń majątkowych w latach 2020-2021

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Opieszałość	195	17,50	266	25,58
Wysokość odszkodowania	280	25,13	237	22,79
Zastrzeżenia wobec procesu likwidacji szkody	249	22,35	182	17,50
Odmowa wypłaty	120	10,77	132	12,69
Problemy z udostępnieniem akt szkodowych	146	13,11	94	9,04
Sposób wykonywania umowy	20	1,80	24	2,31
Problemy z zawarciem umowy	9	0,81	18	1,73
Problemy z wypowiedzeniem umowy	28	2,51	16	1,54

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Nierzetelność agenta	5	0,45	16	1,54
Niesłusznie prowadzona windykacja	17	1,52	15	1,44
Wysokość składki	21	1,89	13	1,25
Ochrona danych osobowych	4	0,36	7	0,67
Odstąpienie od umowy	4	0,36	5	0,48
Interpretacja zapisów OWU	3	0,27	4	0,38
Polityka informacyjna towarzystwa	2	0,18	4	0,38
Zwrot składki	5	0,45	2	0,19
Wysokość sumy ubezpieczenia	0	0,00	2	0,19
Odmowa przyjęcia do ubezpieczenia	3	0,27	2	0,19
Kwestionowanie pełnomocnictwa przez ZU	0	0,00	1	0,10
Zmiana warunków umowy	3	0,27	0	0,00
Naruszenie tajemnicy ubezpieczeniowej	0	0,00	0	0,00
Ogółem	1 114	100,00	1 039	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.6. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności oddziałów zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE w latach 2020–2021

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Opieszałość	2	20,00	8	57,14
Odmowa wypłaty	2	20,00	2	14,29
Sposób wykonywania umowy	2	20,00	2	14,29
Wysokość odszkodowania	2	20,00	2	14,29
Problem z udostępnieniem akt szkodowych	1	10,00	0	0,00
Wartość wykupu	1	10,00	0	0,00
Ogółem	10	100,00	14	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.7. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności OFE w latach 2020–2021

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Nieprawidłowości dotyczące podziału i wypłat środków zgromadzonych na rachunku	7	70,00	3	37,50
Skargi dotyczące danych w rejestrze członków OFE i ich zmiany	1	10,00	2	25,00
Nieprawidłowości w zakresie środków zgromadzonych na rachunku w OFE	2	20,00	1	12,50
Działalność informacyjna funduszu	0	0,00	1	12,50
Polityka inwestycyjna funduszu	0	0,00	1	12,50
Ogółem	10	100,00	8	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.8. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących spółek publicznych i innych uczestników rynku finansowego w latach 2020–2021

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Kurs notowań instrumentu finansowego	174	51,33	100	52,06
Inne	42	12,39	37	19,59
Prawa korporacyjne akcjonariuszy	30	8,85	14	7,22
Zarządzanie spółką publiczną	14	4,13	14	7,22
Obowiązki informacyjne spółek notowanych na New Connect	40	11,80	12	6,19
Obowiązki informacyjne spółek notowanych na rynku regulowanym	29	8,55	12	6,19
Spółki wycofane z publicznego obrotu	9	2,65	2	1,03
Emisja prywatna instrumentów finansowych	1	0,29	1	0,52
Ogółem	339	100,00	192	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.9. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności firm inwestycyjnych w latach 2020–2021

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Jakość świadczonych usług	33	28,70	30	34,48
Świadczenie usług przez Internet	32	27,83	16	18,39
Inne	18	15,65	15	17,24
Realizacja zleceń	13	11,30	15	17,24
Wysokość opłat i prowizji	10	8,70	6	6,90
Prowadzenie IKE	1	0,87	2	2,30
Obsługa publicznej emisji	2	1,74	1	1,15
Rekomendacje	1	0,87	1	1,15
Dystrybucja jednostek uczestnictwa	0	0,00	1	1,15
Wynik zarządzania	3	2,61	0	0,00
Dystrybucja certyfikatów inwestycyjnych	2	1,74	0	0,00
Ogółem	115	100,00	87	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.10. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2020–2021

Przedmiot zgłoszenia	2020	%	2021	%
Wycena certyfikatów inwestycyjnych	12	11,11	45	40,54
Inne	10	9,26	19	17,12
Zarządzanie FI	41	37,96	13	11,71
Termin realizacji zleceń (dotyczących certyfikatów inwestycyjnych)	8	7,41	12	10,81
Jakość świadczenia usług	14	12,96	10	9,01
Prowadzenie polityki inwestycyjnej	2	1,85	3	2,70
Prowadzenie IKE	2	1,85	2	1,80
Wycena jednostek uczestnictwa	5	4,63	1	0,90
Termin realizacji zleceń (dotyczących jednostek uczestnictwa)	4	3,70	1	0,90
Likwidacja funduszu	4	3,70	1	0,90
Przelew wierzytelności na fiz sekurytyzacyjny	2	1,85	1	0,90
Łączenie funduszy inwestycyjnych	0	0,00	1	0,90
Dziedziczenie jednostek uczestnictwa	0	0,00	1	0,90
Pobieranie podatku od dochodów kapitałowych	0	0,00	1	0,90
Świadczenie usług przez Internet	1	0,93	0	0,00
Prowadzenie IKZE	1	0,93	0	0,00
Poinformowanie uczestnika o zmianie treści statutów	0	0,00	0	0,00
Wysokość opłat i prowizji	2	1,85	0	0,00
Ogółem	108	100,00	111	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.7.

ZESTAWIENIE WEBINARIÓW ZORGANIZOWANYCH PRZEZ UKNF W RAMACH PROJEKTU EDUKACYJNEGO CEDUR W 2021 ROKU

Tabela 12.7.1. Webinaria skierowane do przedstawicieli podmiotów nadzorowanych przez KNF
(w podziale na sektory)

Lp.	Temat	Termin
Sektor bankowy		
1.	Reforma wskaźników referencyjnych – wyzwania dla sektora bankowości spółdzielczej. Plany awaryjne, wskaźniki alternatywne i obowiązki informacyjne wobec klientów*	31.05.2021
2.	Tryb kontroli UKNF działalności banków spółdzielczych prowadzonej na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – zagadnienia praktyczne	28.10.2021
3.	Cyberbezpieczeństwo	05.11.2021
4.	Zarządzanie obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w podmiotach rynku finansowego – wymagania wobec banków	09.11.2021
5.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w sektorze bankowym w kontekście zmian w przepisach prawa. Doświadczenia nadzoru finansowego oraz wyniki inspekcji*	29.11.2021 30.11.2021
Sektor spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych		
1.	Reforma wskaźników referencyjnych – wyzwania dla sektora bankowości spółdzielczej. Plany awaryjne, wskaźniki alternatywne i obowiązki informacyjne wobec klientów**	31.05.2021
2.	Zarządzanie obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w SKOK	17.06.2021
3.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w sektorze bankowym w kontekście zmian w przepisach prawa. Doświadczenia nadzoru finansowego oraz wyniki inspekcji**	29.11.2021 30.11.2021
Rynek kapitałowy		
1.	Zarządzanie ryzykiem w towarzystwach funduszy inwestycyjnych – proces BION, praktyka nadzorcza i kontrolna	10.02.2021
2.	Praktyczne aspekty raportowania sprawozdań ZAFI i AFI (pliki DATMAN i DATAIF)	15.06.2021
3.	Kontrola w podmiotach sektora funduszy inwestycyjnych – zagadnienia proceduralne i praktyczne	29.09.2021
4.	Praktyczne aspekty przygotowywania sprawozdań kwartalnych (formularzy FIO-Q, SFIO-Q, FIZ-Q)	13.10.2021
5.	Wypełnianie obowiązków informacyjnych przez emitentów papierów wartościowych – doświadczenia nadzorcze oraz praktyki rynkowe w tym zakresie	22.11.2021
6.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w sektorze rynku kapitałowego w kontekście zmian w przepisach prawa. Doświadczenia nadzoru finansowego oraz wyniki inspekcji	23.11.2021
7.	Prospekt i oferta publiczna – wybrane zagadnienia	01.12.2021
8.	Raportowanie okresowe emitentów – zgodność z obowiązującymi regulacjami (financial framework), w szczególności MSR/MSSF oraz ESEF (Jednolity Europejski Format Raportowania)***	15.12.2021

Rynek ubezpieczeniowy

1.	Korekta z tytułu zdolności odroczonej podatku dochodowego do pokrywania strat	13.07.2021
2.	Wnioski z kontroli pośredników ubezpieczeniowych w zakresie wypełniania obowiązków wynikających z ustawy o dystrybucji ubezpieczeń – wybrane zagadnienia	15.11.2021
3.	Cyberbezpieczeństwo w sektorze ubezpieczeniowym	19.11.2021

Sektor usług płatniczych

1.	Podstawowe standardy systemu zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej w instytucjach płatniczych	18.11.2021
2.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w sektorze usług płatniczych w kontekście zmian w przepisach prawa. Doświadczenia nadzoru finansowego oraz wyniki inspekcji	03.12.2021

Międzysektorowe

1.	Pozasądowe sposoby rozwiązywania sporów pomiędzy klientami a podmiotami rynku finansowego na przykładzie postępowań prowadzonych przed Sądem Polubownym przy KNF oraz pozasądowego postępowania prowadzonego przez Rzecznika Finansowego. Specyfika postępowań, rozwiązania instytucjonalne, korzyści dla stron postępowań****	18.06.2021
2.	Reżim ujawnień dotyczących ESG dla instytucji finansowych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych	21.09.2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Webinarium skierowane jednocześnie do podmiotów sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

** Webinarium skierowane jednocześnie do podmiotów sektora bankowego.

*** Webinarium skierowane jednocześnie do biegłych rewidentów.

**** Webinarium z udziałem przedstawiciela Biura Rzecznika Finansowego w charakterze prelegenta.

Tabela 12.7.2. Webinaria skierowane do przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania

Lp.	Temat	Termin
1.	Cyberbezpieczeństwo usług finansowych*	20.05.2021
2.	Obowiązki podmiotów inwestycyjnych wynikające z ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, implementującej przepisy Dyrektywy MiFID II, w świetle postępowań prowadzonych o wyłudzenie środków finansowych*	08.06.2021
3.	Metody ataków na środki finansowe klientów bankowości internetowej, stosowane przez cyberprzestępców**	18.06.2021
4.	Zasady działania funduszy inwestycyjnych oraz obrotu ich tytułami uczestnictwa***	22.06.2021
5.	Zasady weryfikacji rzetelności oraz wiarygodności podmiotów oferujących usługi na rynku produktów finansowych i inwestycyjnych***	30.06.2021
6.	Przestępstwa związane z rynkiem forex oraz pozorowaną działalnością inwestycyjną – od sygnału do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Źródła pozyskiwania informacji i sposób ich wykorzystania****	09.09.2021
7.	Podstawowe różnice pomiędzy bankiem a spółdzielczą kasą oszczędnościowo-kredytową***	28.09.2021
8.	Typowe przypadki prowadzenia działalności w zakresie usług płatniczych bez wymaganych uprawnień w kontekście art. 150 ustawy o usługach płatniczych***	12.10.2021
9.	Wdrożenie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych**	27.10.2021

Lp.	Temat	Termin
10.	Manipulacja instrumentami finansowymi oraz ujawnianie i wykorzystywanie informacji poufnych – rodzaje i motywy nadużyć, mechanizmy działania i metody wykrywania naruszeń na rynku***	24.11.2021
11.	System przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w instytucjach finansowych – najnowsze trendy i wyzwania oraz wytyczne krajowych i międzynarodowych organów nadzoru****	26.11.2021

Źródło: opracowanie własne UKNF.

* Webinarium skierowane wyłącznie do prokuratorów zorganizowane we współpracy z Prokuraturą Krajową.

** Webinarium skierowane do funkcjonariuszy organów ścigania zorganizowane we współpracy z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Centralnym Biurem Śledczym Policji, Komendą Główną Policji.

*** Webinarium skierowane do funkcjonariuszy organów ścigania, prokuratorów i sędziów zorganizowane we współpracy z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Centralnym Biurem Śledczym Policji, Komendą Główną Policji, Prokuraturą Krajową, Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury.

**** Webinarium skierowane do funkcjonariuszy organów ścigania i prokuratorów zorganizowane we współpracy z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Centralnym Biurem Śledczym Policji, Komendą Główną Policji, Prokuraturą Krajową.

***** Webinarium skierowane do funkcjonariuszy organów ścigania zorganizowane we współpracy z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Centralnym Biurem Śledczym Policji, Komendą Główną Policji, Komendą Główną Straży Granicznej.

Tabela 12.7.3. Webinaria skierowane do przedstawicieli instytucji ochrony praw nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego

Lp.	Temat	Termin
1.	Kredyt hipoteczny – ocena i monitoring wartości zabezpieczenia w przypadku kredytów dla konsumentów i przedsiębiorców	29.06.2021
2.	Przestępstwa związane z rynkiem forex oraz pozorowaną działalnością inwestycyjną – od sygnału do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Skąd pozyskujemy informacje i jak je wykorzystujemy	08.09.2021
3.	Cyberbezpieczeństwo sektora finansowego z perspektywy rynku i klienta. Aspekty systemowe i profilaktyka przeciwdziałania cyberprzestępczości	24.09.2021
4.	Pozasądowe sposoby rozwiązywania sporów pomiędzy klientami a podmiotami rynku finansowego na przykładzie postępowań prowadzonych przed Sądem Polubownym przy KNF oraz pozasądowego postępowania prowadzonego przez Rzecznika Finansowego. Specyfika postępowań, rozwiązania instytucjonalne, korzyści dla stron postępowań*	26.10.2019

Źródło: opracowanie własne UKNF.

* Webinarium z udziałem przedstawiciela Biura Rzecznika Finansowego w charakterze prelegenta.

Tabela 12.7.4. Webinaria skierowane do biegłych rewidentów

Lp.	Temat	Termin
1.	Cyberbezpieczeństwo w sektorze banków i ubezpieczycieli	25.05.2021
2.	Raportowanie okresowe emitentów – zgodność z obowiązującymi regulacjami (financial framework), w szczególności MSR/MSSF oraz ESEF (Jednolity Europejski Format Raportowania)*	15.12.2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Webinarium skierowane jednocześnie do podmiotów sektora kapitałowego.

Tabela 12.7.5. Webinaria skierowane do środowiska szkolnego

Lp.	Temat	Termin
1.	Zrozumieć działalność banku i operacje bankowe*	22.03.2021
2.	„Brać kredyt, czy nie brać?” – oto jest pytanie. Co powinien wiedzieć młody człowiek, zanim podpisze umowę kredytową*	22.03.2021
3.	Skąd się biorą pieniądze w banku?*	23.03.2021
4.	Jak i czy inwestować za pośrednictwem funduszy inwestycyjnych*	23.03.2021
5.	Cyberoszuści atakują – jak nie dać się okraść w Internecie*	24.03.2021
6.	Ryzyko kursowe. ABC*	24.03.2021
7.	Oszustwa na rynku finansowym – dlaczego wciąż im ulegamy*	25.03.2021
8.	Rynek finansowy, usługi finansowe, bank i jego rola w gospodarce*	26.03.2021
9.	System gwarantowania depozytów w Polsce**	26.03.2021
10.	Giełda, inwestycje, akcje, obligacje – co się kryje pod tymi pojęciami (webinarium dla uczniów)***	04.10.2021
11.	Cyberbezpieczeństwo z perspektywy klienta usług finansowych – aspekty praktyczne***	05.10.2021
12.	Giełda, inwestycje, akcje, obligacje – co się kryje pod tymi pojęciami (webinarium dla nauczycieli)***	06.10.2021
13.	Zagrożenia i oszustwa na rynku funduszy inwestycyjnych***	08.10.2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Webinarium zorganizowane w ramach Global Money Week 2021.

** Webinarium zorganizowane w ramach Global Money Week 2021 z wyłącznym udziałem przedstawiciela Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w charakterze prelegenta.

*** Webinarium zorganizowane w ramach World Investor Week 2021.

ANEKS 12.8.

ZESTAWIENIE REKOMENDACJI, STANOWISK/KOMUNIKATÓW KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO ORAZ MATERIAŁÓW W FORMIE Q&A

Tabela 12.8.1. Rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego wydane w 2021 r.

Lp.	Przedmiot rekomendacji	Data
Sektor bankowy		
1.	Rekomendacja R dotycząca zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych, szacowania i ujmowania oczekiwanych strat kredytowych oraz zarządzania ryzykiem kredytowym https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Rekomendacja_R_16-04-2021_73341.pdf	15.04.2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.8.2. Stanowiska Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz komunikaty UKNF w 2021 r.

Lp.	Przedmiot stanowisk/komunikatów	Data
Rynek kapitałowy		
1.	Stanowisko UKNF w sprawie zarządzania produktowego https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_dot_zarzadzania_produkowego_72596.pdf	16.02.2021
2.	Stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego dotyczące nadzoru wykonywanego przez firmę inwestycyjną nad jej agentem https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_dot_AFI_74413.pdf	11.08.2021
3.	Stanowisko UKNF w związku z ryzykiem niedostosowania do 10 listopada 2021 r. Polskiego porządku prawnego do przepisów rozporządzenia w sprawie dostawców usług finansowania społecznościowego https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_dot_zasad_dzialania_dostawcow_uslug_finansowania_spoecznościowego_w_okresie_przejsciowym.pdf	03.10.2021
4.	Stanowisko UKNF w sprawie dostosowania działalności zakładów ubezpieczeń do wymogów decyzji z dnia 15 lipca 2021 r. w przedmiocie zakazów wprowadzania do obrotu, dystrybucji i sprzedaży produktów inwestycyjnych – umów ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_dot_dostosowania_dzialalnosci_zakladow_ubezpieczen_do_wymogow_decyzji_z%20dnia_15_lipca_2021_75413.pdf	20.10.2021
5.	Stanowisko UKNF w sprawie niektórych aspektów dotyczących zarządzania ryzykiem funduszy inwestycyjnych i alternatywnych spółek inwestycyjnych https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_dot_zarzadzania_ryzykiem_75559.pdf	26.10.2021
6.	Stanowisko UKNF w sprawie utrwalania kontaktów z klientami firm inwestycyjnych https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_ws_utrwalania_kontaktow_z_klientami_firm_inwestycyjnych_76340.pdf	23.12.2021
7.	Komunikat UKNF w sprawie możliwości przesyłania testowych wersji raportów ESEF w środowisku produkcyjnym elektronicznego systemu przekazywania informacji (ESPI) https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Jak_zlozyc_testowy_raport_ESEF_15012021.pdf	15.01.2021

Lp.	Przedmiot stanowisk/komunikatów	Data
8.	Komunikat UKNF w sprawie statusu prawnego odroczenia obowiązku stosowania ESEF https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_UKNF_ws_statusu_prawnego_odroczenia_obowiazku_stosowania_ESEF.pdf	19.02.2021
9.	Komunikat UKNF w sprawie wejścia w życie regulacji przesuwających termin raportowania zgodnego z ESEF https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Wejscie_w_zycie_regulacji_przesuwajacych_termin_raportowania_zgodnego_z_ESEF_73314.pdf	13.04.2021
10.	Komunikat UKNF dotyczący wytycznych ESMA w sprawie prospektu https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=73426&p_id=18	27.04.2021
11.	Komunikat UKNF w sprawie przedłużenia terminu na dostosowanie działalności towarzystw funduszy inwestycyjnych do przepisu art. 42b ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=73731&p_id=18	02.06.2021
12.	Komunikat UKNF dotyczący raportów rocznych i skonsolidowanych raportów rocznych za rok obrotowy 2020 przekazanych w formacie ESEF https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_UKNF_dot_raportowania_w_formacie_ESEF.pdf	26.07.2021
13.	Komunikat UKNF dotyczący sposobu przesyłania i nazywania raportów w formacie XML przez podmioty uczestniczące w transakcjach sekurytyzacyjnych Wytyczne i stanowiska organów nadzoru – Komisja Nadzoru Finansowego (knf.gov.pl)	09.12.2021
14.	Q&A dotyczące wymogów prawnych dla członków zarządu TFI, których powołanie wymaga uzyskania zgody KNF https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Informacje_dla_podmiotow_nadzorowanych/Rynek_kapitalowy/Q&A_dot_wymogow_prawnych_dla_czlonkow_zarzadu_TFI	21.01.2021
15.	Q&A dotyczące ESEF: nowe zagadnienia https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Lista_nowych_Q%26A_dot_ESEF.pdf	05.02.2021
16.	Q&A dotyczące obowiązków podmiotów nadzorowanych przez KNF w zakresie polityki wynagrodzeń i sprawozdania o wynagrodzeniach, o których mowa w Rozdziale 4a ustawy o ofercie https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Informacje_dla_podmiotow_nadzorowanych/Rynek_kapitalowy/Q&A_dot_wykonywania_obowiazkow_w_zakresie_polityki_wynagrodzen	15.06.2021
17.	Q&A dotyczące ofert publicznych i prospektów https://www.knf.gov.pl/podmioty/Podmioty_ryнку_kapitalowego/Oferty_Publiczne_i_Prospekty_Emisyjne/Q&A_dot_ofert_publicznych_i_prospektow	27.07.2021

Sektor bankowy

1.	Stanowisko UKNF w sprawie planów awaryjnych wynikających z BMR https://www.knf.gov.pl/aktualnosci?articleId=73483&p_id=18	30.04.2021
2.	Stanowisko UKNF w sprawie stosowania wskaźników referencyjnych w rozumieniu BMR skierowane do kredytodawców https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Wskazniki_referencyjne/aktualnosci?articleId=74928&p_id=18	23.09.2021
3.	Komunikat w sprawie realizacji obowiązków wynikających z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=74117&p_id=18	09.07.2021
4.	Komunikat UKNF dotyczący blokady rachunków bankowych w przypadku ogłoszenia upadłości konsumenckiej https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_UKNF_dot_blokady_rachunkow_bankowych_w_przypadku_ogloszenia_upadlosci_konsumenckiej_74346.pdf	03.08.2021

Sektor usług płatniczych

1.	Komunikat dotyczący realizacji przez dostawców usług płatniczych obowiązków wynikających z art. 143b ustawy o usługach płatniczych https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=74249&p_id=18	26.07.2021
----	---	------------

Lp.	Przedmiot stanowisk/komunikatów	Data
Rynek ubezpieczeniowy		
1.	Stanowisko UKNF dotyczące realizacji obowiązków, o których mowa w art. 8 ust.1, ust. 3 i ust. 4 oraz art. 2 ust. 3 pkt 2 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń przez dystrybutorów ubezpieczeń https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_praktyki_%20dystrybucja_1-10-2021.pdf	01.10.2021
2.	Komunikat dotyczący interpretacji art. 31 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_UKNF_dot_art_31_uuo.pdf	11.02.2021
3.	Komunikat dla nabywców pojazdów mechanicznych, ubezpieczonych w ramach umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_UKNF_dla_nabywcow_pojazdow_mechanicznych_ubezpieczonych_w_ramach_umowy_OC_72569.pdf	11.02.2021
4.	Komunikat prezentujący wnioski z przeprowadzonego przeglądu orzeczeń sądów powszechnych, dotyczących zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego w ramach ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i odwołujących się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r. (sygn. III CZP 20/17) https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=74160&p_id=18	16.07.2021
Stanowiska o charakterze międzysektorowym		
1.	Ostrzeżenie UKNF o ryzykach związanych z nabywaniem oraz z obrotem kryptoaktywami (w tym walutami wirtualnymi oraz kryptowalutami) https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Ostrzezenie_UKNF_o_ryzykach_zwiazanych_z_nabywaniem_oraz_z_obrotem_kryptoaktywami_72241.pdf	12.01.2021
2.	Pytania i odpowiedzi (Q&A) w zakresie stosowania Komunikatu UKNF z 23 stycznia 2020 r. dotyczącego przetwarzania przez podmioty nadzorowane informacji w chmurze obliczeniowej publicznej lub hybrydowej https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/fin_tech/chmura_obliczeniowa/Q&A	25.03.2021 18.10.2021
3.	Stanowisko KNF w sprawie polityki dywidendowej w 2022 r. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_KNF_ws_polityki_dywidendowej_w_2022_r.pdf	09.12.2021

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.9.

ZESTAWIENIE KOSZTÓW DZIAŁALNOŚCI UKNF ORAZ KNF PONIESIONYCH W 2021 ROKU, W PODZIALE NA OBSZARY NADZORU OKREŚLONE W ART. 1, UST. 2 USTAWY O NADZORZE NAD RYNKIEM FINANSOWYM, ORAZ KOSZTÓW ADMINISTRACYJNYCH

Obszar	Koszt nadzoru
nadzór bankowy	191 774 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 107 461 tys. zł
nadzór emerytalny	15 495 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 8 922 tys. zł
nadzór ubezpieczeniowy	73 809 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 41 090 tys. zł
nadzór nad rynkiem kapitałowym	111 929 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 53 940 tys. zł
nadzór nad instytucjami płatniczymi, małymi instytucjami płatniczymi, dostawcami świadczącymi wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, biurami usług płatniczych, instytucjami pieniądza elektronicznego, oddziałami zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego	1 447 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 812 tys. zł
nadzór nad agencjami ratingowymi	_**
nadzór uzupełniający	_**
nadzór nad SKOK oraz Kasą Krajową	980 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 549 tys. zł
nadzór nad pośrednikami kredytu hipotecznego oraz ich agentami	1 214 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 680 tys. zł

Źródło: opracowanie własne UKNF.

* Przez koszty administracyjne rozumie się tzw. koszty pośrednie, a więc koszty funkcjonowania KNF i UKNF, których nie wiąże się bezpośrednio z poszczególnymi odrębnie przypisanymi kosztami. Koszty te są proporcjonalnie przypisane do poszczególnych, odrębnie rozliczonych sektorów, według kosztów bezpośrednich.

** Przepisy w zakresie systemu finansowania kosztów nad rynkiem finansowym nie wymagają wyodrębniania kosztów nadzoru uzupełniającego oraz kosztów nadzoru nad agencjami ratingowymi. Ze względu na przyjęte w UKNF rozwiązania organizacyjne koszt nadzoru uzupełniającego oraz koszty nadzoru nad agencjami ratingowymi są traktowane jako koszty nieprzypisywane bezpośrednio do wyodrębnionych sektorów (są traktowane jako koszty pośrednie).

SPIS TABEL

Tabela 1.	Liczba podmiotów podlegających nadzorowi KNF według stanu na 31 grudnia 2021 r.	24
Tabela 2.	Liczba podmiotów, wobec których KNF nie sprawuje nadzoru, a zostały wpisane do stosownych rejestrów/list prowadzonych przez KNF według stanu na 31 grudnia 2021 r.	26
Tabela 3.	Liczba podmiotów, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału, według stanu na 31 grudnia 2021 r.	27
Tabela 4.	Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w bankach komercyjnych w 2021 r.	44
Tabela 5.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym z uwzględnieniem wyceny aktywów wg MSSF 9	45
Tabela 6.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w zakresie zarządzania z uwzględnieniem systemu kontroli wewnętrznej	46
Tabela 7.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w obszarze zarządzania ryzykiem płynności i finansowania	47
Tabela 8.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym, w tym ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym	48
Tabela 9.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym	49
Tabela 10.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2021 r. w obszarze adekwatności kapitałowej	50
Tabela 11.	Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w bankach spółdzielczych w 2021 r. ...	51
Tabela 12.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w obszarze ryzyka kredytowego w 2021 r.	52
Tabela 13.	Wybrane dane finansowe spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych (w mln zł) w okresie IV 2020 – IV 2021	56
Tabela 14.	Liczba i wartość transakcji płatniczych wykonanych przez KIP	64
Tabela 15.	Zestawienie funduszy własnych KIP (w mln zł)	66
Tabela 16.	Skala działalności KIPE	67
Tabela 17.	Liczba podmiotów prowadzących działalność maklerską i powierniczą w latach 2018–2021	72
Tabela 18.	Liczba rachunków klientów domów i biur maklerskich w latach 2018–2021	73
Tabela 19.	Rejestr agentów firm inwestycyjnych na koniec lat 2018–2021	73
Tabela 20.	Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych w latach 2018–2021	73
Tabela 21.	Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych oraz łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych w latach 2018–2021	73

Tabela 22. Liczba podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych na koniec lat 2018–2021	73
Tabela 23. Zagregowane koszty, przychody i wynik finansowy netto towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2018–2021 (w mln zł)	75
Tabela 24. Wartość aktywów netto OFE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)	76
Tabela 25. Liczba członków OFE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)	77
Tabela 26. Stopy zwrotu OFE w latach 2018–2021 (w %)	77
Tabela 27. Wybrane pozycje rachunku wyników powszechnych towarzystw emerytalnych w latach 2018–2021 (w mln zł)	78
Tabela 28. Stopy zwrotu PFE w latach 2018–2021 (w %)	78
Tabela 29. Aktywa netto DFE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)	79
Tabela 30. Stopy zwrotu DFE w latach 2018–2021 (w %)	79
Tabela 31. Rozwój PPE w latach 2018–2021	80
Tabela 32. Liczba kont oraz aktywa IKE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)	81
Tabela 33. Liczba kont oraz wartość aktywów IKZE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia).	82
Tabela 34. Kapitalizacja Główny Rynek GPW na koniec lat 2018–2021 (mln zł)	83
Tabela 35. Kapitalizacja NewConnect na koniec lat 2018–2021 (mln zł)	83
Tabela 36. Wartość obrotu akcjami (mln zł) w latach 2018–2021 – Główny Rynek i NewConnect	83
Tabela 37. Wartość obrotu (mld zł) w latach 2018–2021 – TBSP BondSpot SA	83
Tabela 38. Liczba członków i wolumen obrotu energią elektryczną i gazem ziemnym (TWh) – rynek towarowy TGE w latach 2018–2021	84
Tabela 39. Wartość i liczba ofert publicznych o charakterze gotówkowym w latach 2018–2021	85
Tabela 40. Liczba notyfikowanych zagranicznych firm inwestycyjnych na koniec lat 2018–2021	91
Tabela 41. Liczba polskich firm inwestycyjnych, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności maklerskiej poza terytorium RP na koniec lat 2018–2021	91
Tabela 42. Średnia wartość funduszy własnych (w mln zł), łącznej kwoty ekspozycji (w mln zł), łącznego współczynnika kapitałowego, wymogów w zakresie funduszy własnych i współczynnika funduszy własnych w domach maklerskich w latach 2018–2021	93
Tabela 43. Wybrane dane z bilansu domów maklerskich (w mln zł) w latach 2018–2021	93
Tabela 44. Wybrane dane z rachunku zysków i strat domów maklerskich (w mln zł) w latach 2018–2021	93
Tabela 45. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r., w obszarze struktury organizacyjnej, funkcjonowania i warunków technicznych prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, sprawozdawczości finansowej i adekwatności kapitałowej domów maklerskich	95
Tabela 46. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r., w obszarze trybu i warunków postępowania z klientami lub potencjalnymi klientami firm inwestycyjnych oraz banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie	95

Tabela 47. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r., w obszarze struktury organizacyjnej, funkcjonowania i warunków technicznych prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie	96
Tabela 48. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r., w obszarze działalności agentów firmy inwestycyjnej i nadzoru firm inwestycyjnych nad ich działalnością	96
Tabela 49. Liczba wniosków, które wpłynęły do KNF w latach 2018–2021	100
Tabela 50. Liczba przeanalizowanych raportów bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz informacji od depozytariuszy w latach 2018–2021	101
Tabela 51. Wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI w latach 2018–2021	104
Tabela 52. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r.	104
Tabela 53. Wybrane naruszenia przepisów prawa w zakresie limitów inwestycyjnych przez fundusze emerytalne w 2021 r.	106
Tabela 54. Liczba decyzji wydanych w latach 2018–2021	108
Tabela 55. Liczba zatwierdzonych prospektów oraz aneksów/suplementów do prospektów w latach 2018–2021	109
Tabela 56. Zestawienie decyzji udzielających zezwolenia na wycofanie akcji spółki z obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu (art. 91 ust. 1 i 2 ustawy o ofercie) w latach 2018–2021	110
Tabela 57. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2018–2021 (dane finansowe w mld zł)	116
Tabela 58. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu II w latach 2018–2021 (dane finansowe w mld zł)	117
Tabela 59. Liczba zarejestrowanych agentów ubezpieczeniowych oraz osób wykonujących czynności agencji w latach 2018–2021	119
Tabela 60. Stan rejestru brokerów na koniec lat 2018–2021	120
Tabela 61. Liczba zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, wydanych przez KNF w latach 2018–2021	120
Tabela 62. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów ubezpieczeniowych w latach 2018–2021	120
Tabela 63. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów reasekuracyjnych w latach 2018–2021	121
Tabela 64. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w 2021 r.	130
Tabela 65. Najczęstsze nieprawidłowości w działalności dystrybutorów ubezpieczeń stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2021 r.	131
Tabela 66. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w podmiotach nadzorowanych w 2021 r. w zakresie ryzyka teleinformatycznego	135
Tabela 67. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach nadzorowanych w 2021 r. w zakresie ryzyka teleinformatycznego	136

Tabela 68. Liczba operatorów usługi kluczowej w sektorze bankowym i infrastruktury rynków finansowych w latach 2018–2021 wg stanu na 31 grudnia każdego roku	137
Tabela 69. Liczba postępowań administracyjnych (I instancja) prowadzonych przez KNF w 2021 r. w podziale na akty prawne	160
Tabela 70. Liczba postępowań wyjaśniających i administracyjnych (I instancja) wszczętych oraz zamkniętych w latach 2018–2021	162
Tabela 71. Zawiadomienia sporządzone w latach 2018–2021 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	164
Tabela 72. Akty oskarżenia skierowane przez Prokuraturę do sądów w 2021 r. z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	166
Tabela 73. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w 2021 r. z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	168
Tabela 74. Liczba spraw, w których w latach 2018–2021 radcowie prawni zostali umocowani przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych	168
Tabela 75. Liczba czynności kontrolnych przeprowadzonych przez UKNF w podmiotach nadzorowanych w 2021 r. w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu ...	172
Tabela 76. Nieprawidłowości zidentyfikowane w 2021 r. w instytucjach obowiązanych wg obszarów, w których stwierdzono naruszenia	172
Tabela 77. Podział wpływających do UKNF informacji dotyczących działalności podmiotów sektora bankowego w latach 2018–2021	178
Tabela 78. Podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności podmiotów sektora ubezpieczeniowego w latach 2018–2021	179
Tabela 79. Podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności podmiotów rynku kapitałowego w latach 2018–2021	180
Tabela 80. Sprawy prowadzone przed Sądem Polubownym przy KNF w 2021 r. w porównaniu do lat 2018, 2019 i 2020	188
Tabela 81. Sprawy prowadzone przed Sądem Polubownym przy KNF w 2021 r. w porównaniu do lat 2018, 2019 i 2020 w podziale na sektory rynku finansowego	189
Tabela 82. Podsumowanie webinarium CEDUR zorganizowanych w 2021 r.	198
Tabela 83. Wykonanie planu przychodów UKNF w latach 2020 i 2021	215
Tabela 84. Wykonanie planu kosztów UKNF w latach 2020 i 2021	216
Tabela 85. Podział kosztów nadzoru na koszty bezpośrednie i pośrednie w latach 2020–2021 (w tys. zł) w ujęciu porównawczym	216
Tabela 86. Wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym w 2021 r. (w tys. zł)	217
Tabela 87. Klasyfikacja budżetu zadaniowego – wykonanie mierników w 2021 r.	218
Tabela 88. Liczba udzielonych zamówień publicznych w 2021 r. wg trybu postępowania	220
Tabela 89. Liczba osobodni szkoleniowych w latach 2018–2021	221

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Liczba uchwał podjętych przez KNF w 2021 r.	18
Wykres 2.	Liczba decyzji oraz postanowień wydanych w 2021 r. z upoważnienia KNF	19
Wykres 3.	Struktura aktywów polskiego sektora finansowego według stanu na koniec 2021 r. (w mld zł)	24
Wykres 4.	Podstawowe dane sektora bankowego w Polsce w latach 2018–2021 (w mld zł)	29
Wykres 5.	Wynik finansowy netto sektora bankowego w latach 2018–2021 (w mln zł)	30
Wykres 6.	Koncentracja aktywów w latach 2018–2021	30
Wykres 7.	Liczba decyzji wydanych w formie uchwał, rozstrzygających co do istoty sprawy, w sprawie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członków, w tym prezesów, zarządów banków w formie spółki akcyjnej oraz banków spółdzielczych w latach 2018–2021	32
Wykres 8.	Oceny odpowiedniości <i>ex post</i> członków zarządu wszczęte w 2021 r. – liczba wszczętych ocen <i>ex post</i>	33
Wykres 9.	Oceny odpowiedniości <i>ex post</i> członków zarządu zakończone w 2021 r. – liczba zakończonych ocen <i>ex post</i>	33
Wykres 10.	Liczba wydanych decyzji rozstrzygających co do istoty sprawy, zezwalających na zmiany w statutach banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2018–2021	34
Wykres 11.	Liczba nowych notyfikacji instytucji kredytowych i instytucji finansowych działalności na terytorium RP poprzez oddział i w ramach działalności transgranicznej w latach 2018–2021	35
Wykres 12.	Liczba banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w latach 2018–2021	37
Wykres 13.	Udział aktywów banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w aktywach sektora bankowego (w %) w latach 2018–2021	37
Wykres 14.	Fundusze własne i adekwatność kapitałowa krajowego sektora bankowego w latach 2018–2021	42
Wykres 15.	Liczba spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r.	56
Wykres 16.	Suma bilansowa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r. (w mln zł)	57
Wykres 17.	Suma funduszy własnych wg ustawy o skok spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r. (w mln zł)	57
Wykres 18.	Suma depozytów spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r. (w mln zł)	57
Wykres 19.	Suma pożyczek i kredytów brutto spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r. (w mln zł)	58
Wykres 20.	Wynik finansowy sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych 2021 r. (w mln zł)	58

Wykres 21. Zmiany liczby i wartości transakcji płatniczych wykonanych przez KIP oraz MIP za okres od IV kwartału 2020 r. do IV kwartału 2021 r.	62
Wykres 22. Liczba i wartość transakcji płatniczych (w mln zł) wykonanych przez KIP	65
Wykres 23. Wartość pobranych opłat i prowizji przez wszystkie KIP (w mln zł)	65
Wykres 24. Średnia wysokość opłat i prowizji od transakcji (w zł)	66
Wykres 25. Podstawowe dane sektora domów maklerskich w latach 2018–2021	72
Wykres 26. Łączna liczba nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy na koniec lat 2018–2021 (narastająco z podziałem na rodzaje)	74
Wykres 27. Łączna liczba nadzorowanych zagranicznych funduszy inwestycyjnych (typu UCITS) i subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2018–2021 (narastająco z podziałem na rodzaje)	74
Wykres 28. Aktywa funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2018–2020 oraz w 2021 r. (w mld zł)	75
Wykres 29. Liczba nadzorowanych zarządzających ASI na koniec lat 2018–2021 (narastająco)	76
Wykres 30. Struktura rynku PPE w 2021 r. (w %)	80
Wykres 31. Wartość aktywów oraz liczba kont IKE i IKZE w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia)	81
Wykres 32. Fundusze inwestycyjne typu UCITS (fundusze zagraniczne) w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)	98
Wykres 33. Spółki zarządzające w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)	98
Wykres 34. Alternatywne fundusze inwestycyjne AFI, EuVECA, EUSEF w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)	99
Wykres 35. Zarządzający alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi w latach 2018–2021 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)	99
Wykres 36. Średnia wartość współczynnika pokrycia kapitału towarzystw funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2018–2020 oraz w 2021 r. (kapitał własny/minimalny wymóg kapitałowy) ...	102
Wykres 37. Liczba zarządzających ASI wykonujących działalność zarządzającego ASI w latach 2018–2021 w podziale na wewnętrznie i zewnętrznie zarządzających ASI (narastająco) ...	103
Wykres 38. Suma bilansowa w latach 2018–2021 (w mld zł)	114
Wykres 39. Struktura portfela ubezpieczeń działu I w latach 2018–2021 (w %)	115
Wykres 40. Struktura portfela ubezpieczeń działu II w latach 2018–2021 (w %)	116
Wykres 41. Kary pieniężne nakładane przez Komisję Nadzoru Finansowego w latach 2018–2021 (dane w mln zł)	162
Wykres 42. Udział spraw elektronicznych i papierowych w UKNF w latach 2019–2021	223